OM azonosító: 033665

# Szent Imre Katolikus Gimnázium, Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Kollégium, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola

# Pedagógiai Program

| | |
|---|---|
| **INTÉZMÉNY MEGNEVEZÉSE:** | **SZENT IMRE KATOLIKUS GIMNÁZIUM, KÉT TANÍTÁSI NYELVŰ ÁLTALÁNOS ISKOLA, KOLLÉGIUM, ÓVODA ÉS ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA** |
| **SZÉKHELY:** | **4400 NYÍREGYHÁZA, UNGVÁR SÉTÁNY 19.** |
| **ADÓSZÁM:** | **19209221-2-15** |
| **AZ INTÉZMÉNY KÉPVISELETÉRE JOGOSULT SZEMÉLY:** | **Tamás Éva** |
| **a továbbiakban:** | **Intézmény** |

**Fenntartói jóváhagyás**

A Szent Imre Katolikus Gimnázium, Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Kollégium, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai Programjával egyetértek, jóváhagyom.

Debrecen, 2026. augusztus 31.

PH.

DEBRECEN-NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE

**Palánki Ferenc**
**megyéspüspök**

# Tartalom

**PREAMBULUM ..... 9**

*1. HIVATALOS ADATOK, AZ ISKOLA JELLEGE ..... 9*

1.1. Az iskola hivatalos adatai ..... 9

1.2. Az intézmény jellege ..... 10

*2. A KATOLIKUS KÖZNEVELÉSI INTÉZMÉNYEKKEL KAPCSOLATOS RENDELKEZÉSEK ..... 10*

**I. ISKOLAI NEVELÉSI PROGRAM ..... 12**

*1. AZ INTÉZMÉNYBEN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI ..... 12*

*2. AZ INTÉZMÉNYBEN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA CÉLJA ..... 13*

*3. AZ INTÉZMÉNYBEN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA FELADATAI ..... 15*

*4. AZ INTÉZMÉNYBEN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI ..... 15*

*5. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK ..... 16*

*6. A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK ..... 18*

*7. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG HELYI RENDJE ..... 19*

7.1. A sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók fejlesztő programja ..... 19

7.2. A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység ..... 23

7.3. A tehetség kibontakoztatását segítő tevékenységek ..... 24

7.4. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ..... 25

*8. AZ ISKOLAVEZETÉS TEENDŐI A FELTÉTELEK BIZTOSÍTÁSA TERÉN ..... 27*

*9. A PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAI, AZ OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TARTALMA, AZ OSZTÁLYFŐNÖK FELADATAI ..... 27*

9.1. A pedagógusok feladatai ..... 27

9.2. Az osztályfőnökök feladatai ..... 29

*10. NEVELÉSI TERÜLETEK, PROGRAMOK – MINT A FENTI CÉLOK MEGVALÓSÍTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK ÉS ELJÁRÁSOK ..... 30*

10.1. Vallási nevelés, ünnepek, hagyományok, jelképek ..... 30

10.2. Műveltség, kultúra ..... 31

10.3. Magyarságtudatra nevelés ..... 34

10.4. Rákóczi szövetség szent imre ifjúsági szervezete ..... 34

10.5. Testi nevelés, sport ..... 35

10.6. A cserkészet ..... 35

10.7 Diákönkormányzat, a tanulóknak az intézményi döntési folyamatokban való részvételi jogai gyakorlásának helyi rendje ..... 36

10.8. Caritas junior csoport, önkéntesség ..... 37

10.9. Tanulmányi kirándulások, a kirándulások célja és szervezési elvei ..... 37

10.10. Táborok ..... 37

*11. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA SORÁN TÁMASZTANDÓ KÖVETELMÉNYEK ..... 38*

11.1. A követelményrendszer alapelvei ..... 38

11.2. Az intézménybe való felvétel szabályai ..... 38

11.3. Folyamatos továbbhaladás feltételei ..... 39

11.4. Átvétel, különbözeti vizsga ..... 39

11.5. Kollégiumi felvétel ..... 39

11.6. Tanulmányi versenyek ..... 39

11.7. Továbbtanulás ..... 40

*12. A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK TANTÁRGYANKÉNTI, ÉVFOLYAMONKÉNTI KÖVETELMÉNYEI ..... 40*

12.1. Osztályozóvizsga ..... 40

12.2. Javítóvizsga ..... 41

12.3. További tanulmányok alatti vizsgák tervezett ideje ..... 42

*13. AZ ISKOLA KAPCSOLATRENDSZERE, EGYÜTTMŰKÖDÉS A PARTNEREKKEL ..... 42*

13.1. Az iskolai és kollégiumi pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei ..... 42

13.2. Külső kapcsolatok ..... 43

*14. AZ ELSŐSEGÉLYNYÚJTÁSI ALAPISMERETEK ELSAJÁTÍTÁSA ..... 46*

*15. AZ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK ..... 46*

*16. EGÉSZSÉGNEVELÉSI PROGRAM ..... 47*

16.1. Alapelvek, célok ..... 48

16.2. Az egészségnevelés színterei ..... 49

16.3. Mindennapi testedzés megvalósítása ..... 50

16.4. Az elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv ..... 50

16.5. Egészségnevelésünket segítő hasznos módszerek ..... 50

16.6. Az egészségnevelés megvalósításában résztvevők ..... 50

*17. KÖRNYEZETI NEVELÉS ..... 51*

17.1. Alapelvek, célok ..... 51

17.2. Környezeti nevelés színterei ..... 52

17.3. Környezeti nevelésünket szolgáló módszerek ..... 53

17.4. A környezeti nevelésben résztvevők ..... 53

*18. A GYERMEKEK, TANULÓK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK ..... 53*

*19. A JUTALMAZÁS ÉS A BÜNTETÉS ..... 54*

19.1. Alapelv ..... 54

19.2. A jutalmazás formái ..... 55

19.3. Fegyelmező intézkedések formái és alkalmazásuk elvei ..... 55

**II. AZ ISKOLA HELYI TANTERVE ..... 57**

*1. ALAPELVEK, A KERETTANTERV JOGSZABÁLYI HÁTTERE ..... 57*

*2. A KÉT TANÍTÁSI NYELVŰ ISKOLAI OKTATÁS IRÁNYELVE ALAPJÁN ELKÉSZÍTETT HELYI TANTERV ..... 57*

2.1. A kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező és nem kötelező foglalkozások ..... 57

*3. A NEMZETI ALAPTANTERV KIADÁSÁRÓL, BEVEZETÉSÉRŐL ÉS ALKALMAZÁSÁRÓL SZÓLÓ 110/2012. (VI. 4.) KORM. RENDELET ALAPJÁN ELKÉSZÍTETT HELYI TANTERV ..... 60*

3.1. A kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező és nem kötelező foglalkozások ..... 60

*4. A TANKÖNYVVÁLASZTÁS SZEMPONTJAI ..... 70*

*5. A NEMZETI ALAPTANTERVBEN MEGHATÁROZOTT PEDAGÓGIAI FELADATOK HELYI MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZABÁLYAI ..... 70*

5.1. Az erkölcsi nevelés ..... 70

5.2. Pályaorientáció ..... 70

5.3. Gazdasági és pénzügyi nevelés ..... 71

5.4. Médiatudatosságra nevelés ..... 71

5.5. A tanulás tanítása ..... 71

5.6. További pedagógiai feladatok ..... 71

*6. MINDENNAPOS TESTNEVELÉS ..... 72*

*7. A TANTÁRGY ÉS PEDAGÓGUSVÁLASZTÁS SZABÁLYAI ..... 72*

*8. AZ ÉRETTSÉGI VIZSGA MEGHATÁROZÁSA ..... 72*

8.1. Választható érettségi vizsgatárgyak, amelyekből a tanulók közép- vagy emelt szintű érettségi vizsgára való felkészítését az iskola kötelezően vállalja ..... 73

8.2. Választható érettségi vizsgatárgyak és választásuk feltételei ..... 73

8.3.A középszintű érettségi vizsga témakörei az egyes vizsgatárgyakból ..... 73

*9. A SZÁMONKÉRÉS, BESZÁMOLTATÁS, VIZSGÁZTATÁS, MINŐSÍTÉS, FELSŐBB OSZTÁLYBA LÉPÉS VALAMENNYI TANTERVRE VONATKOZÓAN ..... 73*

9.1. Alapelvek ..... 73

9.2. Az osztályozás szabályai ..... 74

9.3. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái, a tanuló teljesítménye értékelésének formái ..... 74

9.4. Magatartás ..... 77

9.5. Szorgalom ..... 78

*10. A CSOPORTBONTÁSOK ELVEI ..... 78*

*11. EGYÉB FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSÉNEK ELVEI ..... 79*

*12. A NEMZETISÉGHEZ NEM TARTOZÓ TANULÓK RÉSZÉRE A TELEPÜLÉSEN ÉLŐ NEMZETISÉGEK KULTÚRÁJÁNAK MEGISMERÉSÉT SZOLGÁLÓ TANANYAG ..... 79*

*13. A 11-12. ÉVFOLYAMON AZ EMELT SZINTŰ ÉRETTSÉGIRE TÖRTÉNŐ FELKÉSZÍTÉSHEZ AZ EMELT SZINTŰ OKTATÁSBAN ALKALMAZOTT FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS KÖVETELMÉNYEK ..... 82*

*14. AZ OTTHONI FELKÉSZÜLÉSHEZ ELŐÍRT ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI FELADATOK MEGHATÁROZÁSÁNAK ELVEI ÉS KORLÁTAI* ..... *82*

*15. A TANULÓK TOVÁBBHALADÁSA* ..... *82*

*16. VIZSGAREND, A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK SZABÁLYAI, ÉV VÉGI ZÁRÓVIZSGA ÉS A TANULMÁNYOKAT LEZÁRÓ VIZSGA* ..... *83*

16.1. Javító vizsga ..... 84

16.2. Osztályozóvizsga ..... 84

16.3. Vizsga ..... 86

16.4. Pótló vizsga ..... 87

16.5. A javító, osztályozó-, különbözeti vizsga (ezeket pótló vizsga) vizsgarészei, időtartama ..... 87

16.6. A vizsgázás módja ..... 87

16.7. Az érdemjegyek megállapítása ..... 87

16.8. Év végi záróvizsga ..... 88

*17. A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK ISKOLAI NEVELÉSE ÉS OKTATÁSA ESETÉN A FOGYATÉKOSSÁG TÍPUSÁHOZ ÉS FOKÁHOZ IGAZODÓ FEJLESZTŐ PROGRAM* ..... *89*

17.2.A beszédfogyatékos tanuló ..... 90

17.3. Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanuló ..... 95

17.4. Az egyéb pszichés fejlődési zavar alapján sajátos nevelési igényű tanuló ..... 102

**III. KOLLÉGIUM ..... 110**

*1. ELVÁRÁSOK, JOGI HÁTTÉR* ..... *110*

*2. HELYZETELEMZÉS-A KOLLÉGIUM SAJÁTOS ADOTTSÁGAI* ..... *112*

2.1. Személyi feltételek, elvárások ..... 112

2.2. A diákok összetétele ..... 112

2.3. Tárgyi, környezeti feltételek, elvárások ..... 113

2.4. Információs rendszer ..... 114

*3. A KOLLÉGIUMI NEVELÉS ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLKITŰZÉSEI* ..... *115*

3.1. A kollégiumban folyó nevelő-oktató munka során alapul vett legfőbb értékek ..... 115

3.2. A kollégiumban folyó nevelő-oktató munka célja és alapelvei ..... 117

3.3. A kollégiumi nevelő-oktató munka feladata ..... 118

*4. A KOLLÉGIUMI TEVÉKENYSÉG RENDSZERE* ..... *139*

4.1. A kollégium által kötelezően biztosítandó foglalkozások ..... 140

4.2. A foglalkozástípusok és más pedagógiai tevékenységek időkeretei ..... 144

*5. A TANULÓK ÉLETRENDJE, A TANULÁSA, SZABADIDEJE SZERVEZÉSÉNEK PEDAGÓGIAI ELVEI* ..... *145*

*6. A TANULÓK FEJLŐDÉSÉT, TEHETSÉGGONDOZÁSÁT, FELZÁRKÓZTATÁSÁT, PÁLYAVÁLASZTÁ- SÁT, AZ ÖNÁLLÓ ÉLETKEZDÉST ELŐSEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK SZERVEZÉSÉNEK ELVEI* ..... *145*

*7. A KOLLÉGIUMI KÖZÖSSÉGI ÉLET FEJLESZTÉSÉNEK MÓDSZEREI, ESZKÖZEI, A MŰVELŐDÉSI ÉS A SPORTOLÁSI TEVÉKENYSÉGEK SZERVEZÉSÉNEK ELVEI ..... 146*

*8. A HÁTRÁNYOS HELYZETŰ TANULÓKNAK SZERVEZETT FELZÁRKÓZTATÓ, TEHETSÉGGONDOZÓ, TÁRSADALMI BEILLESZKEDÉST SEGÍTŐ FOGLALKOZÁSOK ..... 147*

*9. A TELJESKÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK ..... 148*

9.1. A részfeladatok felsorolása ..... 148

9.2. Egészségügyi ellátás ..... 148

9.3. Egészséges életvitel ..... 149

9.4. Káros szokások elleni küzdelem, bűnmegelőzés-preventív eszközökkel ..... 149

*10. A GYERMEK-ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ TEVÉKENYSÉG ..... 149*

*11. A KOLLÉGIUM HAGYOMÁNYAI ÉS TOVÁBBFEJLESZTÉSÉNEK TERVE ..... 151*

*12. A KOLLÉGIUM KAPCSOLATRENDSZERE ..... 153*

12.1. A kollégium kapcsolatrendszere az iskolákkal ..... 153

12.2. Intézményünk külső kapcsolatai ..... 154

12.3. A szülőkkel való kapcsolattartás ..... 155

*13. A KOLLÉGIUMI NEVELÉS MINŐSÉGE, EREDMÉNYESSÉGE ..... 156*

13.1. A tanulók fejlődésének ellenőrzési és értékelési rendszere ..... 157

13.2. A tanári értékelés kifejezésének módja, eszköze ..... 158

13.3. A pedagógusok teljesítményének értékelése ..... 159

**IV. ÓVODA ..... 160**

*1. ADATLAP ..... 160*

1.1. A pedagógiai program törvényi háttere ..... 160

1.2. Az óvoda jellemző adatai ..... 161

1.3. Az óvoda bemutatása ..... 161

1.4. Óvodánk védőszentje szent ii. János pál pápa ..... 162

1.5. Az óvodánk egyéni arculatának jellemzői ..... 163

1.6. A családok szociokulturális helyzete, szülői igények, elvárások ..... 163

*2. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP, PEDAGÓGUSKÉP ..... 164*

2.1. Gyermekkép ..... 164

2.2. Óvodakép ..... 165

2.3. Pedagóguskép ..... 167

*3. AZ ÓVODAI NEVELÉS ELVEI, FELADATAI ..... 167*

3.1. A katolikus óvoda nevelési elvei ..... 169

3.2. Katolikus óvodai nevelés feladata ..... 171

3.3. Környezet védelme, megóvása, környezettudatos magatartás megalapozása ..... 177

3.4. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés biztosítása ..... 180

3.5. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása ..... 185

*4. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI* ..... *188*
4.1. Személyi feltételek ..... 188
4.2. Pedagógusképünk ..... 189
4.3. Tárgyi feltételek ..... 190
4.4. Csoportszervezés ..... 191
4.5. A tevékenységek javasolt szervezeti formái ..... 194
4.6. Dokumentáció ..... 196
4.7. Dolgozóink betartják: ..... 197
*5. AZ ÓVODAI ÉLETTEVÉKENYSÉG FORMÁI AZ ÓVODA- PEDAGÓGUS FELADATAI* ..... *197*
5.1. Játék ..... 197
5.2. A külső világ tevékeny megismerése ..... 204
5.3. Verselés, mesélés ..... 213
5.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka ..... 217
5.5. Mozgás ..... 222
5.6. Ének, zene, népi játék, tánc ..... 230
5.7. Munka jellegű tevékenységek ..... 237
5.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás ..... 240
*6. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE* ..... *246*
6.1. Személyi és tárgyi feltétel ..... 246
6.2. Az óvodai élet megszervezése ..... 247
6.3. Az óvodai nevelőmunka tervezése ..... 252
*7. INKLUZÍV NEVELÉS* ..... *258*
7.1. A kiemelt figyelmet igénylő gyermek ..... 259
7.2. Hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek ..... 272
7.3. Gyermekés ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek ..... 273
*8. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE* ..... *279*
8.1. Közvetlen partner ..... 280
*9. AZ ÓVODA HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI ÉS EGYÉB RENDEZVÉNYEI* ..... *283*
*10. ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE* ..... *286*
**V. ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA ..... 292**
*1. AZ ISKOLÁNK KÜLDETÉSNYILATKOZATA* ..... *293*
*2. AZ ISKOLÁNK JÖVŐKÉPE* ..... *294*
*3. ISKOLÁNK TÖRTÉNETE BEMUTATÁSA* ..... *294*
*4. ISKOLÁNK HAGYOMÁNYA, VERSENYEI, EREDMÉNYEI* ..... *297*
4.1 Szakmai versenyek, minősítő versenyek, fesztiválok, koncertek ..... 297
4.2 Feladatok ..... 299

*5. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLJAI, FUNKCIÓI ..... 300*
5.1 Az iskola nevelési céljai ..... 301
5.2 Az iskolában folyó nevelő-oktató munka feladatai ..... 302
5.3 Iskolánk hagyományrendszere ..... 303
*6. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI, PEDAGÓGUSOK, OSZTÁLYFŐNÖKÖK, CSOPORTVEZETŐK FELADATAI ..... 304*
6.1 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok ..... 304
6.2 A zenei nevelés célja a személyiségfejlesztés területén ..... 305
6.3 A közösségfejlesztés területén kiemelt feladataink ..... 306
6.4 Feladatok a nevelés-oktatás első szakaszára (előképző évfolyamok és 1 – 6. évfolyam): ..... 306
6.5 Feladatok a nevelés-oktatás második szakaszára (7 – 10. évfolyam): ..... 307
6.6 A pedagógusok oktató-nevelő munkájának feladatai ..... 308
6.7 A pedagógus jogköre, hatásköre ..... 311
6.8 A pedagógus felelősségi köre ..... 311
6.9 A tanárok helyettesítési rendje tanszakonként ..... 314
*7. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG ..... 315*
*8. A TANULÓK JUTALMAZÁSA ..... 316*
*9. AZ ALKALMAZHATÓ KOTTÁK, TANKÖNYVEK, TANULMÁNYI SEGÉDLETEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI ..... 316*
*10. A TANULÓK ÉRTÉKELÉSE AZ INTÉZMÉNYBEN ..... 317*
10.1 A félévi és tanév végi értékelés és osztályozás szabályai ..... 318
10.2 Főtárgyi érdemjegyek elbírálásának szempontjai ..... 319
10.3 Előképző és hangszeres előképző tárgyakból a minősítés ..... 320
10.5 A szorgalom osztályozása ..... 321
*11. A vizsga (beszámoló) általános szabályai és formái ..... 322*
11.1 A vizsgáztatás rendje ..... 323
11.2 A vizsgák dokumentációja ..... 323
11.3 Vizsgafajták ..... 323
*12. TANÜGYI NYILVÁNTARTÁSOK ..... 327*
12.1 A tanulói felvételi, átvételi kérelmek teljesítésének helyi szabályai ..... 327
*13. TÉRÍTÉSI DÍJ/TANDÍJ ..... 328*
*14. AZ ISKOLA HELYI TANTERVE ..... 330*
*15. AZ ALAPFOKÚ ZENEMŰVÉSZETI OKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI ..... 331*
15.1 Fúvós tanszak ..... 331
15.2 Ütő tanszak ..... 332
15.3 Billentyűs tanszak ..... 332

15.4 Vonós tanszak ..... 333
15.5 Akkordikus tanszak ..... 334
15.6 Zeneismeret - vokális tanszak ..... 335
15.7 Szolfézs ..... 335
15.8 Kamarazene tanszak ..... 336
*16. A CSOPORTVEZETŐI OSZTÁLYFŐNÖKI FELADATOK ..... 336*
*17. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK ..... 337*
*18. A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL, AZ ISKOLA SZEREPLŐINEK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉVEL KAPCSOLATOS FELADATOK 337*
*19. A SZÜLŐ, A TANULÓ, A PEDAGÓGUS ÉS AZ INTÉZMÉNY PARTNEREI KAPCSOLATTARTÁSÁNAK FORMÁI ..... 338*
19.1 A szülőkkel való kapcsolattartás ..... 338
19.2 Pedagógus és tanuló együttműködése ..... 339
19.3 Iskolánk partnerkapcsolatai ..... 339
*20. ÁTMENETI ÉS KIFUTÓ RENDELKEZÉSEK A 2026/2027. TANÉVBEN ..... 341*
20.1 Jogszabályi háttér és az elkülönítés alapja ..... 341
20.2 A tanulói csoportok és a jogszabályi határidő lehatárolása ..... 341
20.3 Tanszakonkénti specifikációk és órakeretek ..... 341
20.4. Köznevelési adminisztráció és KIR-illesztés ..... 342
20.5. A szolfézs és zeneismeret csoportbontási és óraszervezési szabályai ..... 343
20.6. Jogszabályi sablon az alap- és záróvizsgák jegyzőkönyvezéséhez ..... 343
**VI. MELLÉKLETEK ..... 351**
*1. számú melléklet: ..... 352*
*2. számú melléklet ..... 361*
*3. számú melléklet ..... 362*
*4. számú melléklet ..... 379*
**VII. Záró rendelkezések ..... 380**
**VIII. Legitimációs záradék ..... 381**

**PREAMBULUM**

## 1. HIVATALOS ADATOK, AZ ISKOLA JELLEGE

### 1.1. Az iskola hivatalos adatai

**Az iskola neve:** Szent Imre Katolikus Gimnázium, Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Kollégium, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola

Címe: 4400 Nyíregyháza, Ungvár sétány 19.

Telefon: 42/444-300

E-mail: szentimrenyh@gmail.com

OM azonosítója: 033665

**Székhely neve és címe:** Szent Imre Katolikus Gimnázium, Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Kollégium, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola 4400 Nyíregyháza, Ungvár sétány 19.

**Tagintézményének neve**

**és címe:** Szent Imre Katolikus Gimnázium, Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Kollégium, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola Tagóvodája 4400 Nyíregyháza, Szarvas utca 19.

**Telephelyei:** Szent Imre Katolikus Gimnázium, Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Kollégium, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola Nyírtelek, Iskola utcai telephelye 4461 Nyírtelek, Iskola utca 12.

**Fenntartó neve, székhelye:** Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye 4024 Debrecen, Varga u. 4.

**Alapító neve, székhelye:** Nyíregyháza Római Katolikus Egyház, Szent Antal Plébánia 4400 Nyíregyháza, Vasgyár u. 1.

**Az iskola működési területe:** országos

**Jogállása:** egyházon belüli jogi személy

**Az intézmény gazdaságijogállása:** önállóan gazdálkodó egyházi fenntartású köznevelési intézmény

**A gazdálkodással összefüggő jogosítványok:** az intézmény önálló gazdálkodó, teljes jogkörrel rendelkező szervezet vezető felelősség mellett.

### 1.2. Az intézmény jellege

A Szent Imre Katolikus Gimnázium, Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Kollégium, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola általános iskolai, négyosztályos, illetve nyolcosztályos gimnáziumi képzést, óvodai nevelést és alapfokú művészetoktatást folytató nevelési-oktatási intézmény.

Az intézmény vállalja a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók óvodai nevelését és iskolai nevelését, oktatását (beszédfogyatékos, autizmus spektrum zavarral küzdő, a fejlődés egyéb pszichés zavarával - súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral - küzdő gyermekek, tanulók nevelése-oktatása).

A hatályos jogszabályi rendelkezések alapján a gimnáziumi nevelési-oktatási célok vállalása mellett célul tűzte ki a tanulók vallásos és hazafias szellemben erkölcsös polgárrá való nevelését, az átlagosnál magasabb általános műveltség, legalább egy idegen nyelvben nagyobb jártasság elérését, a tanulók felkészítését a felsőfokú oktatási intézményben való helytállásra.

Feladatunk, hogy tanulóifjúságunkat módszeresen és kritikusan megismertessük a tudomány és a kultúra alapjaival. Iskolánk ezen kívül részt vállal az egyház küldetéséből is a keresztény hitre nevelés területén. Ma és mindenkor nyitott akar lenni a kor kihívásaira, modern és egyszersmind az Egyházhoz, a benne élő Krisztushoz hű katolikus nemzedékeket akar nevelni.

Intézményünk Szent Imre nevét viseli. Így névadónk személye tanulóink számára különösen hangsúlyt kap. Benne nevelési eszményeink ragyogó megvalósulását szemlélhetik.

## 2. A KATOLIKUS KÖZNEVELÉSI INTÉZMÉNYEKKEL KAPCSOLATOS RENDELKEZÉSEK

**Jogszabályi háttér**

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény.
- A gyermekek védeleméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény.
- A lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvény.
- Egyházi Törvénykönyv.
- Vatikáni Zsinat dokumentumai.
- A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet.
- Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet
- A nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet

- A gyermekvédelmi és gyámügyi feladat-és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII.23.) Korm. rendelet
- A pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- Az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997 (VI. 13.) Korm. rendelet
- A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet
- Irányelv és kerettantervek a két tanítási nyelvű iskolai oktatáshoz
- Irányelvek a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásához
- Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja
- A kollégiumi nevelés országos alapprogramja

Az egyház az iskolák alapítását és fenntartását fontos missziós feladatnak tartja. Ezt különböző dokumentumokban részletesen kifejti, és az Egyházi Törvénykönyvben szabályozza:

"A mai társadalomban (....) az Egyház égető szükségességét érzi annak, hogy biztosítsa a keresztény gondolkodás jelenlétét." (Kat. Isk. 11.)

Ezért a Katolikus Nevelés Kongregációja "felhívja a nevelés összes felelőseit - a szülőket, az oktatókat, a fiatalokat, az iskolai hatóságokat -, hogy ide összpontosítsák minden erejüket és minden rendelkezésükre álló anyagi eszközt, hogy ezek segítségével a katolikus iskola valóban a társadalom javát szolgáló és egyúttal apostoli munkát végezzen." (Kat. Isk. 4.)

"A nevelés eszközei közül a krisztushívőknek különösen nagyra kell értékelniük az iskolákat, melyek kiemelkedő segítséget nyújtanak a szülőknek nevelői feladatuk teljesítésében." (CIC 796. 1.§) "A katolikus iskolák intézményvezetői a helyi ordinárius felügyelete alatt gondoskodjanak arról, hogy az oktatás ezekben az iskolákban tudományos szempontból legalább olyan szinten álljon, mint az illető vidék többi iskolájában." (CIC 806. 2.§)

# I. ISKOLAI NEVELÉSI PROGRAM

## 1. AZ INTÉZMÉNYBEN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI

Katolikus iskoláink nevelésének alapja és középpontja maga Krisztus.

A keresztény nevelésnek abban kell segítenie a fiatalokat, hogy megérjenek a szabadság felelős megélésére, érzékük legyen a transzcendencia és az igazi értékek iránt. Megismerjék önmagukat és az őket körülvevő világot. Felülemelkedjenek a középszerűségen, ne fáradjanak bele a folytonos önképzésbe és önnevelésbe, és egyre jobban elkötelezzék magukat az Egyházon belül Isten és az emberek szolgálatára.

„A katolikus iskolában az oktatásnak és a nevelésnek meg kell felelnie a katolikus tanítás elveinek; az oktatóknak pedig ki kell tűnniük helyes tanításukkal és becsületes életükkel." (CIC 803.) Pedagógiai tevékenységünk a fent idézett elvárásnak megfelelően tehát:

- keresztény értékrendre épít, biztosítja a keresztény gondolkodás jelenlétét
- a nevelő jelleg dominál
- a nemzeti értékeket szolgálja
- fontos szerepet szán az egyházi és a nemzeti hagyományoknak, ugyanakkor arra törekszik, hogy neveltjeink érdeklődéssel, empátiával, segítő szándékkal forduljanak más népek képviselői felé is, kialakuljon interkulturális kompetenciájuk is.

Az alábbiakban felsoroljuk azokat az alapelveket, amelyek különösen nagy hangsúlyt kapnak katolikus iskolánk egész pedagógiai működésében.

A diák személyisége a pedagógus személyiségének megnyilvánulásai által fejlődik. Ezért különleges felelősség hárul mind szakmailag, mind morálisan a pedagógusokra. „A katolikus iskola sajátos jellegének biztosítása legnagyobb részben az ott tanítók tevékenykedésén és tanúságtételén múlik."[1] A nevelő személyiségének fontos eleme a hitelesség, az elfogadás, az empátia. Önmaga állandó fejlesztésére, interperszonális készségeinek (a tanuló személyiségének megismeréséhez szükséges tudás, a tanári – tanulói interakciós és kommunikációs készségek, a konfliktusok kezeléséhez és megoldásához szükséges képességek) javítására kell törekednie. A pedagógus személyisége alapvető motivációs tényező, közvetetten meghatározója a tanulói teljesítménynek, a tantárgy iránti érdeklődésnek, a személyes kapcsolatok minőségének. A tanulókkal megszólítható közelségben kell élnie, demokratikus együttműködést, ugyanakkor a tanuló életkorához igazodó következetes kontrollt kell gyakorolnia."

[1] A katolikus iskola (A Katolikus Nevelés Kongregációja, Róma 1977.) 78. oldal

1. A nevelésben (különösen a kezdeti periódusokban) fokozott szerepe van a szokásautomatizmusoknak. Ezért a szoktatásnak kitüntetett figyelmet kell szentelni, az erre fordított energia sokszorosan megtérül.
2. Lehetőleg a dicséretet helyezzük előtérbe. Arra kell törekednünk, hogy az valóban mindig indokolt legyen. Ezzel megalapozhatjuk az eredményes tanuláshoz szükséges olyan személyiségelemek fejlődését is, mint önbizalom, sikerorientáltság, küzdőképesség, csak facilitatív szorongásszint.
3. Nagy a jelentősége a tudásnak, az ismereteknek: értékkonfliktus esetén azonban az emberi morált magasabb rendű követelménynek kell tartani az ismeretnél, a személyiség harmóniáját, „belső békéjét" az érvényesülésnél.
4. Döntő a követelmények belátáson alapuló belső igénnyé váló betartása (interiorizáció) és a pontosság, a fegyelem, az önfegyelem gyakorlása. Az igényes követelmény meghatározása és végrehajtása következetességet tételez fel.
5. Belső kontrollos, ugyanakkor asszertív személyiségeket kell formálnunk a „Szeresd felebarátodat, mint önmagadat!" keresztény pszichológiai alapelv szerint, akik ugyanakkor képesek nem- csak együttérzésre, mások segítésére, hanem lemondásra, áldozathozatalra valamely nemes ügy érdekében.

## 2. AZ INTÉZMÉNYBEN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA CÉLJA

Iskolánk pedagógiai munkájának célja:

- Az alsó tagozatos oktatásban az alapvető képességek és készségek kialakítása: írás, olvasás, szövegértés, számolás, tájékozódás a környezetben. A 6-10 éves gyerekeket meg kell tanítani tanulni, figyelni, érdeklődni, kérdezni.
- Általános iskolában:
    - a motiváltság fejlesztése (megismerési vágy, alkotásvágy, kíváncsiság, játékszeretet, érdeklődés, felfedezési vágy)
    - a képességek fejlesztése (felismerés, összevonás, összehasonlítás, sorképzés, kiemelés, megismerési képesség, megfigyelési képesség, értő olvasás, beszéd és beszédértés, tanulási képesség, tapasztalat)
    - egészséges életvitel, befogadóképesség, önkifejezési képesség, szociális érzékenység (csoportba tartozás, egymás tulajdonának tiszteletben tartása, barátság) kialakítása
    - segítés, együttműködés, verseny, kudarcfeldolgozás, alkalmazkodás kialakítása

- A diákokat segítse abban a folyamatban, hogy a keresztény értékekre építve művelt emberré, gazdag (szépre, jóra fogékony) személyiséggé, Istent és embertársait szerető, felelős polgárrá, tisztességes és emberséges, alkotásra és boldogságra képes emberré váljanak.
- Az iskolahasználók elégedettségére való törekvés, ezen belül: a hitéletbeli fejlődés, a tudás, a fegyelem, a továbbtanulásra való felkészítés fontossága.
- A diákok morális és esztétikai szemléletének alakítása, kognitív és kommunikációs képességeinek, az értékes tudás és az értékes alkotások iránti igényének megalapozása.
- A tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában ismereteket közvetítsen, alapvető képességeket és alapkészségeket fejlesszen.
- Az alapvető kulcskompetenciák kialakítása a tanulókban: anyanyelvi, idegen nyelvi, matematikai, természettudományos, digitális, hatékony önálló tanulás, szociális és állampolgári, kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia, esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség, különösen is a zeneművészet terén, elsősorban alapfokú művészeti iskola intézményegységünkben képzett diákjaink esetében.
- Magas színvonalú és sokrétű ismeretközléssel és hatékony szakmai munkával fejlessze a tanulók önálló problémamegoldó, gondolkodó képességét, készségét és a kreativitást.
- Kiemelt hangsúlyt helyezzen az önálló ismeretszerzés képességének kialakítására, a tanulók tanulási motivációjának, kreativitásának fejlesztésére.
- Megalapozott, érvényes és személyes értékrendet alakítson ki, illetve azt segítse elő.
- A kudarc- és sikertűrés készségeit fejlessze.
- Az önálló, felelős állásfoglalás, cselekvés alapjait és (életkornak, fejlettségi foknak, saját személyiségjegyeknek megfelelő) készségeit kimunkálja.
- A liturgiába való aktív bekapcsolódásra ösztönözze tanítványainkat.
- Nagy művészek, tudósok hithez, egyházhoz való viszonya, a gondolkodásra, a szellem fejlődésére gyakorolt hatása álljon példaként diákjaink előtt.
- Magyarságunk gyökereinek megismertetése (nyelv, történelem, magyarságtudat).
- Hagyományaink, ünnepeink megismertetése, átörökítése, élővé tétele (néptánc, kézműves foglalkozások, múzeumlátogatás, stb.)
- A környező népek, az Európai Unióba tartozó nemzetek, Európán kívüli népek kultúrájának megismertetése.
- A kulturált szórakozás igényének kialakítása.
- A SZÉK (szociális, életviteli és környezeti) kompetenciák fejlesztése, valamennyi tantárgy és műveltségi területen, valamint a nevelés egészében, az ún. jóléti modell alapelemeinek elsajátíttatása: egészségcentrikusság, alkotáscentrikusság, minőségcentrikusság, kultúracentrikusság,

konstruktív életvezetésre történő felkészítés szem előtt tartva a keresztény ember végső célját: az üdvösség elérését.

## 3. AZ INTÉZMÉNYBEN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA FELADATAI

A katolikus iskolának kötelessége vállalni a tanulók személyiségének keresztény szellemű formálását: „ma különösen, hiszen számot kell vetnünk azzal, hogy a család és a társadalom e téren nem teszi meg, ami rajta áll."[2] Ezért iskolánk feladata:

Segítse elő az egyéni életélmények szerzését, az egyéni képességek kibontakozását a hitélet erősítését szolgáló (lelkigyakorlat, zarándoklat stb.) programokban, az órai munkában és a tanórán kívüli tevékenységekben: napközi, tanulószoba, szakkörök, tehetséggondozás, kirándulás, stb.

Fejlessze a tanulók problémamegoldó gondolkodását, az összefüggések felismerését, a morális kérdések megítélését osztályfőnöki órák, vezetői és közösséget érintő intézkedések, tantárgyak elsajátítása során.

Az alapvető kompetenciák kialakítása rendszeres méréseken alapuljon (diagnosztikus, formatív, szummatív értékelés).

Tehetséggondozó és felzárkóztató programokkal támogassa az egyéni képességek kibontakozását. Teremtsen a diákok számára életkoruknak megfelelő formájú és jelentőségű döntési helyzeteket. Mutassa fel szentek, ismert egyházi és elismert személyiségek által követésre méltó példákat. Segítse elő a személyes meggyőződés, keresztény világszemlélet és világkép kialakítását és érzelmi- szellemi megerősítését, személyre és konkrét közösségekre szabott feladatok alapján.

Hozzon létre konstruktív, jellegzetes, tartalmas és felelős, szellemi arculattal rendelkező alkotó (kis) közösségeket, ahol a tanuló a közösségben való élet során fejlessze önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját.

Törekedjen azoknak a hátrányoknak a csökkentésére, amelyek a gyermekek szociokulturális környezetéből vagy eltérő ütemű éréséből fakadnak.

## 4. AZ INTÉZMÉNYBEN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI

Nevelő-oktató munkánk eljárásainak, eszközeinek igazodnia kell a tanulók életkori sajátosságaihoz, értelmi fejlettségéhez, képességeihez, a pedagógusok személyiségéhez, felkészültségéhez.

[2] A katolikus iskola (A Katolikus Nevelés Kongregációja, Róma 1977.) 45. oldal

Az eljárások, eszközök alkalmazásának egyetlen törvénye van: a módszerek, eljárások kombinációja. Kiemelten kezeljük az iskola értékelési rendszerét, a dicséretet, osztályzást, jutalmazást stb.

A szociokulturális hátrányok leküzdése céljából széles körben alkalmazzuk a differenciált foglalkoztatást, a kooperatív tanulási-tanítási technikákat, felzárkóztató foglalkozásokat tartunk.

Napjaink pedagógiai gyakorlata, tapasztalata, valamint a nevelés kiemelt szerepe a nevelő-oktató munka során megkívánja, hogy a módszereket a nevelés folyamatában betöltött szerepük alapján csoportosítsuk. Ennek alapján az alábbi csoportosítás végezhető el:

- A meggyőzés módszerei.
- A tevékenység megszervezésének módszerei.
- A magatartásra ható, ösztönző módszerek.
- A jutalmazás formái.
- A büntetés formái.
- A nevelés sikerét veszélyeztető körülmények kizárását célzó módszerek.

## 5. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK

A személyiségfejlesztés alapja a szeretetparancs hármas egysége: szeretni Istent, szeretni embertársaimat, mint saját magamat. Akiben ezek a tulajdonságok megerősödnek, fogékony lesz a szentre, az igazra, a jóra és a szépre.

Fiataljaink számára igazi útravaló a küldetéstudat kialakulása: "Ti vagytok a világ világossága." (Mt 5,14)

A legfőbb általános emberi értékek keresztény hitünkben gyökereznek és Jézus életében mutatkoznak meg a legteljesebben. Ezért a diákok elé példaként Jézust, az őt követő szenteket és a ma körülöttünk élő szent életű embereket kell állítanunk. Be kell mutatnunk, hogy a nyolc boldogság, a szeretet himnusza, a sarkalatos erények hogyan lehetnek életük részévé, hogyan szólhatnak az ő nyelvükön is.

Az emberi személyiség kialakulása a gyermekkortól kezdve a kamaszkoron át az ifjú korig hosszú folyamat. Minden korszaknak megvan a maga jellemzője mind érdeklődésben, mind emberi példákban, mind olyan értékekben, amelyekre érzékenyek. A nevelőhöz való viszony is sokat alakul a kezdeti feltétlen elfogadástól a tagadáson át az egyenrangú baráti kapcsolatig.

Célkitűzéseink alapján az alábbi konkrét pedagógiai feladatok köré csoportosítjuk a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos teendőinket:

Az értelmi nevelés területén elvégzendő feladatok:

- Az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése.

- A megismerés képességének fejlesztése.
- Az önismeret, a céltudatosság kialakítása.

A tanulók erkölcsi nevelése területén elvégzendő feladatok:

- Az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása.
- A tanulók közösségére és önmagukra irányuló helyes cselekvésre és aktivitásra késztető érzelmek kialakítása.
- Pozitív szociális szokások kialakulásának, gyarapodásának segítése.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladataink továbbá:

- A helyi tantervben leírt egységes, alapvető tartalmak átadása, elsajátíttatása, valamint az ezekre épülő differenciálás.
- A sikeres pályaválasztáshoz és munkavállaláshoz szükséges képességek kialakítása: önismeret, pályaismeret, önbizalom, jó kommunikációs készségek, a kötelességekhez való pozitív viszonyulás, önfejlesztési stratégia.

A helyi tanterveket is magába foglaló pedagógiai programunk összeállításánál elsődleges szempont a tanulók képességeinek fejlődéséhez szükséges olyan követelmények meghatározása, amely ösztönzi a személyiségfejlesztő oktatást. Nevelési programunk összeállításánál ezért elsődlegesek az alábbi feladatok:

- A színes, sokoldalú iskolai élet, hitélet, tanulás, játék, munka.
- A fenti lehetőségek a tanulók önismeretét, keresztényi gondolkodás képességét, együttműködési készségét fejlesszék, eddzék akaratukat.
- Járuljanak hozzá életmódjuk, motívumaik, szokásaik, az értékekkel történő azonosulásuk fokozatos kialakításához, meggyökereztetéséhez.

Kialakítandó személyiségjegyek:

- a helyes önértékelés
- az értékek felismerése, megbecsülése és a kiállás mellettük
- józan, megfontolt ítélőképesség
- a mások felé való nyitottság, befogadóképesség
- a mindenkori szociális státusznak megfelelő magatartásra, az egészséges önérvényesítésre való képesség
- a saját akaratunkról való lemondás mások érdekében
- a szelídség, az alázat, a türelem
- alaposság kialakítása
- a mértékletesség

- a bűnbánatra való készség
- a belső csendre, elmélyülésre való igény
- hűség Istenhez és embertársainkhoz
- felelősség magunk, mások és a teremtett világ iránt.

Elvárásaink tanítványainktól a következők:

- Részvétel a vallásuknak megfelelő (katolikus, protestáns) egyházi programokban.
- Tiszteletteljes, szép beszéd tanárral, társakkal egyaránt.
- Mindenki testi, lelki egészségének megőrzése, biztosítása.
- Alapos, rendszeres és pontos munka.
- A rájuk bízott feladatok lelkiismeretes elvégzése.
- A házirend felelős betartása.

## 6. A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK

„Az iskola épp azzal válik katolikussá, hogy – bár más-más fokon – az iskolai közösség minden tagja osztozik a keresztény világlátásban, s ezt ki is jelentik. Így ebben az iskolában az evangéliumi elvek válnak nevelési eszménnyé, belső ösztönzővé és egyúttal végső céllá."[3]

A közösségfejlesztés közös feladat. Az iskola valamennyi dolgozójának figyelembe kell vennie mindennapi munkája során, hogy példaként áll a diákok előtt megjelenésével, viselkedésével, beszédstílusával.

A pedagógiai program szempontjából iskolánk keretén belül működő közösségi nevelés területei:

- tanórák: hittanórák, szaktárgyi órák, osztályfőnöki órák
- tanórán kívüli szabadidős foglalkozások: napközi, tanulószoba, szakkörök, lelkigyakorlatok, zarándoklatok, kirándulások
- diákönkormányzati munka

A tanórán megvalósítható közösségfejlesztési feladataink:

- A tanulás támogatása kölcsönös segítségnyújtással, ellenőrzéssel, a tanulmányi és a munkaerkölcs erősítésével.
- A tanulók kezdeményezéseinek, a közvetlen tapasztalatszerzésnek támogatása.
- A közösségi cselekvések kialakítása, fejlesztése (példamutatással, helyes cselekvések bemutatásával, bírálat, önbírálat segítségével).

[3] A katolikus iskola (A Katolikus Nevelés Kongregációja, Róma 1977.) 34. oldal

- A tanulók önállóságának, öntevékenységének fejlesztése.
- Különböző változatos munkaformákkal (csoportmunka, differenciált, egyéni munka, kísérlet, verseny) az együvé tartozás, az egymásért való felelősség érzésének erősítése.
- Olyan pedagógus közösség kialakítása, amely összehangolt követeléseivel és nevelési eljárásaival az egyes osztályokat vezetni, és tevékenységüket koordinálni tudja.

A tanórán kívüli foglalkozások közösségfejlesztő feladatai:

- A lelkigyakorlatok, zarándoklatok mélyítsék el a katolikus vallás és hit megélését.
- Nevelje a tanulókat az önellenőrzésre, egymás segítésére és ellenőrzésére.
- Átgondolt játéktervvel és a tevékenység pedagógiai irányításával biztosítsák, hogy a különböző játékok, tevékenységek megfelelően fejlesszék a közösséget, erősítsék a közösséghez való tartozás érzését.
- A sokoldalú és változatos foglalkozások (zenei, tánc, képzőművészeti, kézműves stb.) járuljanak hozzá a közösségi magatartás erősítéséhez.
- A séták, a kirándulások, túrák mélyítsék el a természetszeretetet és a környezet iránti felelősséget.

A diákönkormányzat közösségfejlesztő feladatai:

- Jelöljön ki olyan közös értékeken és érdekeken alapuló közös és konkrét célokat, amellyel nem sérti az egyéni érdekeket.
- Fejlessze a meglevő közösségi munkálatokat, közösségépítő tevékenységeket.
- Törekedjen a közösség iránti felelősségtudat kialakítására, fejlesztésére.

A pedagógus közösségfejlesztő feladatai a szabadidős tevékenység során:

- Építsen ki jó kapcsolatot az adott korosztállyal, szüleikkel, plébániával, egyházi személyiségekkel, külső szakemberekkel.
- Fejlessze a csoportokban végzett közös munka során az önismeretet, az önfegyelmet, az együttműködést.
- Segítse olyan csoportok kialakítását, amelyek az emberi kapcsolatok hitbeli, pozitív irányú elmélyítésével hatnak az egész személyiség fejlesztésére.

# 7. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG HELYI RENDJE

## 7.1. A sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók fejlesztő programja

Az intézmény vállalja a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek (beszédfogyatékos, autizmus spektrum zavar, fejlődés egyéb pszichés zavar - súlyos

tanulási, figyelem - vagy magatartásszabályozás zavar) óvodai nevelését és tanulók (beszédfogyatékos, autizmus spektrum zavar, egyéb pszichés fejlődési zavar) iskolai nevelését, oktatását.

Intézményünk a sajátos nevelési igényű tanulók oktatását a többi tanulóval együtt, integráltan végzi. A tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság szakértői véleményében foglaltaknak megfelelően járunk el, szükség szerint a tanuló számára pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs fejlesztő foglalkozásokat szervezünk szakember bevonásával.

Beszédfogyatékos tanulók iskolai nevelése-oktatása

- Az iskola biztosítja a feltételeket ahhoz, hogy a beszéd-/nyelvi zavarral küzdő tanuló aktívan vehessen részt az osztály- és az iskolaközösség életében, megmutathassa tehetségét, erősségeit.
- A közösség elismeri az SNI tanuló tanulásra és részvételre irányuló erőfeszítéseit, és önmagához képest mérlegelve pozitív, előremutató és motiváló értékelést ad.
- A nyelvfejlődési zavarok és a verbális diszpraxia esetében az írott nyelv szokásosnál lassabb ütemű, kis lépésekben történő, időben is elnyújtott kialakítására van szükség, annak érdekében, hogy az írott nyelvi szimbólumok elsajátításához vezető kettős elvonatkoztatási utat (elvonatkoztatni a beszélő személyétől és a beszéd vokális elemeitől) a beszéd-/nyelvfejlődés zavarával küzdő gyermek is képes legyen követni.
- Az életkornak megfelelően szükséges a gyermek önmagáról való tudásának, önismeretének folyamatos fejlesztése. Az erősségek és gyengeségek tudatos felismerésével kialakítjuk a számára legmegfelelőbb megküzdési stratégiákat, a későbbi önálló tanuláshoz vezető úton.
- Változatos, az egyes tantárgyak nyelvi sajátosságaihoz igazodó tanulási, tananyag-feldolgozási stratégiák kialakítását, folyamatos fejlesztését biztosítjuk.
- A pozitív önkép kialakulását, megélését és a következményes emocionális vagy viselkedészavarok megelőzését szolgálja, ha megkeressük azokat az iskolai, sport-, művészeti vagy egyéb tevékenységeket, melyekben a gyermek sikeres lehet.
- A habilitációs-rehabilitációs célú egyéni vagy kiscsoportos fejlesztésre biztosított időkeretben a nyelvi képességek (fonológiai tudatosság fejlesztése, szókincs aktivizálása és bővítése, grammatikai készségek fejlesztése, nyelvhasználat alakítása), az írott nyelvi képességek (olvasástechnika, szövegértési és szövegalkotási képesség egyaránt) és felső tagozattól az adaptálható tanulási technikák tanítása (pl. pókhálóábra, idővonal, gondolattérkép készítése) egyenlő súllyal szerepel.
- A habilitációs-rehabilitációs célú egyéni vagy kiscsoportos fejlesztő órákon az általános korrepetáló jellegű feldolgozás helyett szaktárgyi szövegek esetén is a sérülésspecifikusan hatékonyabb nyelvi szempontú feldolgozás a terápiás cél: egy-egy tárgy alapszókészletének, szó- és

mondatfordulatainak megértéséhez és használatához segítjük hozzá a nyelvi zavarral küzdő tanulót.

Autizmus spektrumzavarral küzdő tanulók iskolai nevelése-oktatása

- Az autizmusspecifikus nevelés-oktatás alapja a tanuló egyéni szükségleteinek megértése, figyelembevétele
- Az autizmus spektrumán komprehenzív, fejlődési-viselkedéses-oktatási és kognitív-viselkedéses megközelítést alkalmazó módszertanok egyénre szabott alkalmazása szükséges.
- A tanuló sérülésspecifikus támogatása a habilitációs-rehabilitációs órákon és az iskolai élet minden színterén, valamennyi tanórai és tanórán kívüli helyzetben megvalósul, mivel a szociális interakciók, a kommunikáció értését és használatát kívánó helyzetek átszövik az iskolai életet.
- A családdal való folyamatos együttműködés a sikeresség egyik alapfeltétele. Célja a család terheinek csökkentése, a kölcsönös információnyújtás, a módszerek otthoni és intézményi alkalmazása közötti folyamatosság biztosítása, a tanultak általánosításának elősegítése.
- Törekedni kell, hogy a tanuló pozitív tapasztalatokat szerezzen a közösségben való részvételről. Ennek érdekében alapelv a tanuló teljesítményének, erőfeszítésének értékelése, a rendszeres pozitív visszajelzések biztosítása.
- A legáltalánosabb távlati cél az egyéni képességek, fejlettség szintjén elérhető legjobb felnőttkori életminőség, a szociális adaptáció és önállóság feltételeinek megteremtése: ennek alapja a szociális - kommunikációs nehézségek, a viselkedésszervezés és a gondolkodás sérülésének speciális módszerekkel történő kompenzálása és a meglévő készségek fejlesztése.
- A tananyag kiválasztásának legfontosabb szempontja a tanultak egész életen át történő megfelelő alkalmazhatósága.
- A tanuló túlterheltségének elkerülése érdekében az információkat szűrni kell, mert a tipikusan fejlődő gyermek által spontán, ösztönösen elsajátított nagy mennyiségű információ és készség az autizmus spektrumzavarral küzdő gyermek számára nehéz tananyagot jelent.
- Az iskolai és a mindennapi gyakorlati életre felkészítő tananyag speciális módszerek segítségével történő elsajátítása szükséges.
- A jellegzetes gondolkodási nehézségek, rugalmatlanság miatt – a továbblépés előtt – külön kiemelt fejlesztési feladat az elsajátított ismeretek alkalmazásának, általánosításának tanítása, az ismeretek folyamatos használata a fenntartás biztosítására, valamint a változatos problémamegoldási módszerek tanítása.
- A fejlesztési célokat a fenti szempontok alapján fontossági sorrendben kell értelmezni, és e szerint kell az egyéni fejlesztési tervekbe illeszteni.

- A tanulók fejlesztési céljai hierarchikus rendben helyezkednek el abból a szempontból, hogy mennyire szükségesek a gyermek szociális alkalmazkodása és önszabályozása kialakításához (az egyéni fejlettségének szintjén). A típusos egyenetlen fejlődés azt jelenti, hogy a hiányzó vagy elmaradó készségek spontán fejlődésére nem építhetünk: minden egyes hiányzó részfunkció, illetve korábbi fejlődési szakaszból hiányzó alapozó funkció fejlesztését be kell illesztenünk ebbe a hierarchiába. Pl. a veszélyeztető viselkedések kezelése más, elfogadható viselkedések kialakításával a célok hierarchikus rendjében így alakul:
    - az ön- (esetleg köz-) veszélyes viselkedések kezelése,
    - a családi életet akadályozó viselkedések kezelése,
    - a taníthatóság és a csoportba való beilleszkedés kialakítása,
    - az iskolán kívüli környezethez való adaptív viselkedés kialakítása.
    - A fejlesztésben, tanításban, a viselkedésproblémák megelőzésében és kezelésében alapvető a viselkedéses megközelítés és a kognitív viselkedésterápia módszereinek autizmusra adaptált alkalmazása.
    - Szükség van az egyéni motivációs és jutalmazási rendszer kialakítására.

<u>Egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók iskolai nevelése-oktatása</u>

Az egyéb pszichés fejlődési zavar kategóriába tartozó tanuló iskolai alulteljesítés esetén folyamatos gyógypedagógiai megsegítést igényel, ami komplex fejlesztést szolgáló foglalkozások formájában, a többségi pedagógus bevonásával, az egyéni képességekhez igazodó tevékenységrendszer keretében végezhető. Az iskolai oktatás, a pedagógiai, gyógypedagógiai ellátás, valamint az egészségügyi habilitáció és rehabilitáció a tanulási- vagy figyelem- és magatartásszabályozási zavar jellegétől, súlyosságától, a társuló zavarok meglététől, a háttérben lévő sajátos képességmintázat fejlődési lehetőségeitől, mértékétől, dinamikájától függ. Fejlesztésük az egyéni szükségletek figyelembevételével a szülővel és a tanulóval, valamint a pedagógusokkal történő megbeszélést követően történhet. Kiegészítő szolgáltatás (pl. pszichológiai gondozás, családterápia, tehetségazonosítás) igényelhető a pedagógiai szakszolgálatban, a segítő szakemberek és az intézmény együttműködésével. Beilleszkedésük segítését intézményi pszichológus is támogathatja.

Az egyéb pszichés fejlődési zavar kategóriába tartozó tanuló oktatása integráltan történik. A tanulás-tanítás folyamatában kiemelt figyelmet követel, valamint a tanulásszervezési módok, a tanulási és értékelési eljárások megválasztása terén sajátos feladatot jelent a tanulási zavarral küzdő, ugyanakkor bármely területen tehetségesnek bizonyuló tanulók felismerése, tehetségük gondozása, ami a pályaorientáció folyamatára is hatással van.

A tanulók fejlesztésében törekedni kell:

- a tudatos, tervszerű, egyénre szabott fejlesztési terv kialakítására
- a komplex megközelítésre és módszerválasztásra
- a fejődési dinamika nyomon követésére.

A tanulás-tanítás folyamatában kiemelt jelentőségű

- a tananyag adaptálása
- tanulásmódszertani elemek beemelése
- változatos tanulásszervezési módok, differenciált oktatásszervezés, projektmunka biztosítása
- a tanuló szükségleteihez illesztett tanulási stratégiák megválasztása, a személyre szabott, tanuló-központú tanulás
- az értékelési eljárások megválasztása, a fejlesztő értékelés szükségessége
- a társas beilleszkedés, a szociális kompetenciák fejlődésének kiemelt támogatása az egyéb pszichés fejődési zavar kategóriába tartozó mindegyik tanulónál, ami lényeges elvi kiindulópontja a gyakorlati munkának
- az egyéni tanulási utak megismerésének szükségessége, az adekvát pedagógiai támogatás tervezése céljából
- a kronológiai életkorból adódó sajátosságok kiemelt figyelembevétele
- az olvasást, írást, számolást megalapozó bázisfunkciók, különösen a nyelvi képességek fejlesztése
- a környezet illesztése a gyermek szükségleteihez
- érthető és követhető idő és téri struktúra kialakítása
- átlátható és érthető szabályok kialakítása.

További fontos tényező a tanulók támogatásában a szülők bevonódásának elősegítése, a partnerségi viszony kialakítása és a pedagógusok (tanórán a pedagógiai asszisztens), a (külső, belső) segítő szakemberek munkájának összehangolása, együttműködése.

Az iskolai nevelés-oktatás során kiemelt feladat a tantervi előírásoknak megfelelő sikeres továbbh aladás biztosítása.

### 7.2. A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység

Nagyon fontosnak tartjuk a beilleszkedési, magatartási problémákkal küszködő tanulók fejlesztését, mert a problematikus tanuló saját fejlődésének és közössége fejlesztésének is gátjává válhat. Iskolánk feladata:

- A tanuló személyiségének és környezetének megismerése, a problémák gyökerének feltárása.
- A fejlesztő módszerek megbeszélése, egyeztetése a családdal.
- A megfelelő beilleszkedés hatékony segítése.

- A szülők segítése a családi, a nevelési konfliktusok megoldásában.

Ennek érdekében fejleszteni szükséges a gyermek önismeretét, önbizalmát, együttműködési, kapcsolatépítési képességét, szerepelni tudását, konfliktuskezelői képességét.

A fejlesztés színterei az iskolai, az osztályközösségi, a hitéleti programok. Az elérendő cél a tanulók felelősségtudatának, önfegyelmének, kezdeményező-készségének, csoportmunkára való alkalmasságának kialakítása.

### 7.3. A tehetség kibontakoztatását segítő tevékenységek

A tehetséges fiatalok gondozása Istentől ránk szabott feladat. Ezért kiemelt fontosságú a tehetségek felismerése és fejlesztése. Minden pedagógus, de elsősorban a szaktanár és osztályfőnök feladata, hogy felhívja a figyelmet tehetséges tanítványainkra, hogy megfelelően gondoskodhassunk fejlesztésükről. A kiemelkedő adottságú diákok számára megteremtjük az egészséges versenyhelyzetet, hogy sikereket érjenek el.

A szakkörök, a felzárkóztató foglalkozások azt a célt szolgálják, hogy a közepes vagy gyengébb képességű tanulók értékeit felismerjük. Ők nem valamely szaktárgyból kiemelkedők. Számukra olyan tanórán kívüli tevékenység szükséges, amely más értékeket képvisel (pl. színjátszó-, irodalmi-, művészet, sport, média, digitális kultúra). Különböző szervezési feladatok elvégzése (pl. iskolai osztály, diákönkormányzat) szintén sikerélményt nyújthat.

Munkánk akkor lesz eredményes, ha sikerül diákjainknak megmutatni saját értékeiket, megismertetni és "beléjük oltani" a keresztény értékeket, valamint megismertetni velük a társadalom veszélyeit, és elfogadtatni azt, hogy ezek valóban súlyosan romboló hatásúak, amivel szembe kell szállni.

Minden gyermeknek meg kell kapnia a lehetőséget és a segítséget, hogy képességének megfelelően teljesítsen. Nem képessége alatt, hiszen felelős a talentumaiért, de nem is képessége fölött, mert attól neurotikus, szorongó lesz. A pedagógus magatartásán, tapintatán múlik, megtanulja-e a jobb képességű gyermek, hogy gyengébb társát is meghallgassa, segítsen neki, a gyengébb képességű fiatal pedig érezze, hogy elfogadják és szeretik.

E tevékenység kiterjed a tanórai és tanórán kívüli területekre egyaránt. Ez a legszorosabb együttműködést tételezi fel a családdal és a tehetségek fejlesztésével foglalkozó intézményekkel és szakemberekkel.

A tehetségfejlesztés lehetőségei iskolánkban:

- emelt szintű tantárgyak tanítása
- differenciált tanórai munka
- tehetséggondozó szakkörök

- felkészítés versenyekre, pályázatokon való részvételre
- felkészítés középiskolai, ill. felsőfokú tanulmányokra
- személyes beszélgetések, a biztatás, a jutalmazás megfelelő formáinak megkeresése
- kiugró tehetségek szakemberhez való irányítása, aki gondoskodik megfelelő fejlesztésükről
- iskolapszichológus tevékenységei.

### 7.4. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

Tanulóink társadalmi összetételére és szellemi hátterére a szülők iskolai végzettségéből következtethetünk. Diákjaink szüleinek egy része érettségivel, de egyre nagyobb arányban felsőfokú végzettséggel rendelkeznek. Vannak szociálisan hátrányos helyzetű családok is, mely hátrány leginkább az alacsony jövedelemből, a munkanélküliségből adódik. Nehézséget jelent, hogy növekszik a csonka családokban élő diákok száma.

**Családvédelem**

Fontos feladat megteremteni a feltételeit a hatékonyabb családterápiának (csoportfoglalkozások, egyéni beszélgetések szakember bevonásával).

A deviáns vagy problematikus magatartást tanúsító tanulók családjait meg kell látogatni a magatartás motívumainak alaposabb feltárása érdekében. A családlátogatás mással nem pótolható eszköz az osztályfőnök, a tanuló és családja közötti bensőségesebb kapcsolat kialakításában.

**Gyermekvédelem**

A katolikus iskolák különös figyelmet szentelnek a gyengébbekre, és segítik a nehezebb körülmények között élőket.

Nevelésünk a keresztény értékrend elfogadását, a keresztény életforma kialakítását, mindennapi megélését segíti elő, amely remélhetőleg tanítványaink számára maradandó lesz. Megvédi őket az alkoholizmus, kábítószer, egyéb erkölcsi veszélytől.

Legnehezebb a segítségadás azokban az esetekben, amelyekben a család a gyermek számára nem biztosít megfelelő erkölcsi hátteret, a szülők életvitele negatív példa a gyerek előtt. Ezekre a hiányosságokra sok esetben későn derül fény, amit csak a tanuló rendhagyó magatartása, megnyilatkozásai jeleznek. Az ilyen nehéz esetekben vállalnunk kell a fokozott törődést a tanulóval.

A fentiekből következik, hogy az ifjúságvédelemnek kettős feladata van. Egyrészt fel kell ismerni a szociálisan hátrányos helyzetben lévő családokat, és lehetőség szerint támogatni őket. Lehetőséget kell teremteni az ilyen családból érkező tanulók megsegítésére:

- iskolai, alapítványi támogatás
- tehetséggondozó programok szervezése

- napközi, tanulószoba, kollégiumi ellátás biztosítása
- szülők, családok életvezetési gondjainak segítése
- drog- és bűnmegelőzési program alkalmazása
- felvilágosító munka, a szociális hátrányok enyhítését segítő pályázatok figyelése, részvétel a pályázatokon

Ha lehet, még az előbbieknél is súlyosabb, de mindenképp nehezebb feladat, amit a gyerekek "lelki alultápláltsága" ellen kell tennünk. Tudomásul kell venni, hogy az iskola nem pótolhatja a családot, de minden erejével segítenie kell a személyiség pozitív fejlődését, figyelmeztetnie kell a veszélyforrásokra.

Meglehetősen kevés, amit az iskola tehet, ezért különösen fontos a hatékonyság. Nem elegendő információkkal ellátni a diákokat, a személyiségüket kell fejleszteni. Célunk egy olyan egészséges, keresztény viselkedésminta kialakítása, amelynek segítségével később egyedül is képesek lesznek ellenállni negatív erők csábításának. A feladat nagyon nehéz, hisz az iskola falain kívül szinte minden ellenünk dolgozik, a tömegkommunikáció, a különböző médiumok, a nem keresztényi szemléletű "hivatalos", állami ifjúság- védelmi programok és sokszor a család is.

A gyermeket veszélyeztető helyzetben minden pedagógusnak gyors és hatékony intézkedést kell tennie!

Meg kell vizsgálnunk,

- hogy a családi minta, törődés, érzelmi kötődés mennyire szolgálja a tanuló erkölcsi, érzelmi, értelmi fejlődését.
- hogy mennyire ellenőrzött a tevékenysége, szabad mozgása.
- hogy használ-e a tanuló egészségére káros anyagokat, szereket, folytat-e fejlődésére káros életmódot.
- hogy a tanuló szociális helyzete szükségessé teszi-e segélyek, egyéb támogatások igénybevételét.
- hogy folyamatos ellenőrzést igényel-e a hátrányos helyzetű és a veszélyeztetett környezetben nevelkedő gyermekek otthoni életformája, ellátása, pihenése.
- hogy szükséges-e rendszeres segítségnyújtás tanulmányai befejezéséhez, pályaválasztásához és eredményes beiskolázásához.
- hogy tudunk-e olyan érzelmi kötődést biztosítani, amelyben a gyermek őszintén feltárhatja problémáit.

A tanulók fejlődését veszélyeztető okok megszüntetésének érdekében iskolánk együttműködik az érintett családdal, a szakszolgálatokkal, a gyermekorvossal és a védőnővel.

A módszeres nevelést több "fronton" és külső szakemberek bevonásával lehet megvalósítani:

- osztályfőnöki órák
- szaktárgyi órák (pl. biológia)
- szakkörök
- faliújság
- előadások
- csoportfoglalkozások (elsősorban a kollégiumban)
- szabadidős programok
- egyéni beszélgetések

Feladatunk, hogy felismerjük tanítványaink értékeit, és ezt számukra is megtapasztalhatóvá tegyük.

## 8. AZ ISKOLAVEZETÉS TEENDŐI A FELTÉTELEK BIZTOSÍTÁSA TERÉN

Az iskola a tanárokat fejlődésük érdekében szakmai továbbképzésekre küldi. Nevelési értekezleteket és lelki programokat szervez, és lehetőségeihez képest mindent megtesz, hogy jó hangulatban, örömmel és megfelelő felszereltséggel magas szakmai színvonalon dolgozhassanak. Fejleszteni kell a nevelők közösségét, nagyobb súlyt kell helyezni a tanári (nevelés) kreativitás felébresztésére, fejlesztésére.

## 9. A PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAI, AZ OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TARTALMA, AZ OSZTÁLYFŐNÖK FELADATAI

### 9.1. A pedagógusok feladatai

- a munkaidőkeretben meghatározott munkaidőt csak írásos főigazgatói utasításra lépheti túl,
- legalább 15 perccel a munkaidő, ügyeleti idő, illetve tanítási órája kezdete előtt köteles a munkahelyén tartózkodni,
- a tanítási órára való érkezéskor figyelmet fordít a tanterem állapotára, ha az osztály elhagyja a tantermet, akkor – ellenőrizve az állapotokat – utolsóként távozik, − a zárt termeket, szaktantermeket az óra elején nyitja, az óra végén zárja,
- tanítási óráján vagy közvetlenül azt követően bejegyzi a (digitális) naplót, nyilvántartja az óráról hiányzó vagy késő tanulókat,
- rendszeresen értékeli tanulói tudását, fél évente legalább 3 osztályzatot ad minden tanítványának,
- összeállítja, megíratja és 10 munkanapon belül kijavítja a szükséges iskolai dolgozatokat, a témazáró dolgozat időpontjáról az osztályt (csoportot) legalább egy héttel a kijelölt időpont előtt tájékoztatja,
- a tanulóknak adott osztályzatokat szóbeli értékeléskor azonnal, írásbeli dolgozatnál a kijavítást követő órán ismerteti a tanulókkal,

- az osztályzatokat folyamatosan bejegyzi a (digitális) naplóba, a tanuló egy írásbeli vagy szóbeli feleletére csak egyetlen osztályzat adható (kivételt képez a magyar nyelv és irodalom dolgozatok értékelése),
- tanítványai számára az osztályzatokon kívül visszajelzéseket ad előrehaladásuk mértékéről, az eredményesebb tanulás érdekében elvégzendő feladatokról,
- javaslatot tesz az iskolai munkaterv szakterületét érintő pedagógiai, szervezési stb. feladataira,
- részt vesz a nevelőtestület értekezletein, megbeszélésein, a konferenciákon, a szakmai munkaközösség megbeszélésein és értekezletein,
- fogadóórát tart az főigazgató által kijelölt időpontban,
- a helyi tanterv alapján tanmenetet készít, szaktanári tevékenységét ennek alapján szervezi meg,
- megszervezi a szükséges szemléltetőeszközök, tanítási segédanyagok órai használatát,
- az főigazgató beosztása szerint részt vesz az érettségi, felvételi, osztályozó és különbözeti vizsgákon, iskolai méréseken,
- helyettesítés esetén szakszerű órát tart,
- egy órát meghaladó hiányzása esetén feljegyzést készít a helyettesítők számára az osztályokban elvégzendő tananyagról, várhatóan egy hetet meghaladó hiányzása előtt jelzi ezt – a szakszerű helyettesítés megszervezése érdekében – a főigazgató-helyettesnek,
- bombariadó vagy egyéb rendkívüli esemény bekövetkezésekor közreműködik az épület kiürítésében, menti az általa használt legfontosabb dokumentumokat,
- felelősséggel tartozik a szakmai munkához szükséges szemléltető eszközök, könyvek stb. rendeltetésszerű használatának biztosításáért,
- előkészíti, lebonyolítja és értékeli a tanulmányi versenyeket,
- folyamatosan végzi a tanítványai felzárkóztatásával, korrepetálásával, versenyeztetésével, tehetséggondozásával kapcsolatos feladatokat,
- elkíséri az iskola tanulóit az iskolai ünnepségekre, hangversenyre, színház vagy mozilátogatásra, stb.
- szükség szerint kapcsolatot tart a tanított osztályok osztályfőnökével,
- a konferenciát megelőzően legkésőbb egy nappal lezárja a tanulók osztályzatait,
- ha a tanuló lezárt érdemjegye jelentősen eltér az osztályzatok átlagától a tanuló kárára, akkor erre a tényre a konferencia előtt felhívja az osztályfőnök figyelmét, az eltérés okát a konferencián megindokolja,
- beosztása esetén részt vesz a tanulmányi kiránduláson, szükség esetén ellátja a tanulók versenyre való kíséretét,
- közreműködik a választható foglalkozások felvételének lebonyolításában,
- az órarendbe beállított helyettesítőként az iskolában tartózkodik.

### 9.2. Az osztályfőnökök feladatai

- feladata az intézmény és a munkaközösség munkatervében rögzített szakmai és pedagógiai feladatok előkészítése és végrehajtása,
- javaslatot tesz az iskolai munkaterv osztályát, évfolyamát érintő pedagógiai, szervezési stb. feladataira,
- a helyi tanterv alapján tanmenetet készít, az osztályfőnöki tevékenységet ennek alapján szervezi meg,
- részt vesz az osztályfőnöki munkaközösség megbeszélésein és értekezletein,
- kiemelt figyelmet fordít a dokumentumok kitöltésére: digitális napló, törzskönyv, bizonyítványok stb.
- követi a tanulók dicséretével, elmarasztalásával kapcsolatos bejegyzéseket,
- előkészíti és megszervezi osztálya tanulmányi kirándulását, az előírt időben leadja a kirándulási tervet,
- felelősséggel tartozik a szakmai munkához szükséges eszközök, könyvek, stb. rendeltetésszerű használatának biztosításáért,
- kapcsolatot tart az osztályába járó diákok szüleivel, a szülői munkaközösséggel, az osztály diákönkormányzati vezetőségével,
- biztosítja az osztály képviselőinek a diákönkormányzati megbeszéléseken és az évi rendes diákközgyűlésen való részvételét,
- folyamatos kapcsolatot tart az osztályában tanító tanárokkal,
- a konferenciát megelőzően legalább 3 nappal bejegyzi javaslatát a tanulók magatartás és szorgalom jegyére,
- előkészíti a szülői értekezletek lebonyolítását, közreműködik az iskola szülőkkel és tanulókkal kapcsolatos minőségbiztosítási tevékenységében,
- részt vesz osztálya bemutatkozó műsorának, szalagavató műsorának, diákigazgató-választási műsorának stb. előkészítő munkálataiban,
- minden tanév első hetében ismerteti osztályával az iskolai házirendet, vagy az évfolyamnak és a szükségleteknek megfelelően felhívja a figyelmet egyes előírásaira,
- közreműködik a választható foglalkozások felvételének lebonyolításában,
- folyamatos figyelmet fordít osztályának dekorációjára, a faliújság karbantartására,
- folyamatosan nyomon követi és aktualizálja a digitális naplóban a diákok adatainak változását, a bejárók, a menzások, a kollégisták adataiban bekövetkező változásokat
- a tanév elején osztálya számára megtartja a tűz-, baleset és munkavédelmi tájékoztatót, az oktatásról szóló feljegyzést aláíratja a tanulókkal.

# 10. NEVELÉSI TERÜLETEK, PROGRAMOK – MINT A FENTI CÉLOK MEGVALÓSÍTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK ÉS ELJÁRÁSOK

## 10.1. Vallási nevelés, ünnepek, hagyományok, jelképek

Az iskola hagyományainak kialakításában a vallásos nevelésre törekszik. A mindennapi életbe beépülő lehetőségek:

- napi ima: a tanítás kezdetén és végén a tanulók az éppen azt az órát tanító pedagógussal közösen imádkoznak
- osztálymise
- lelkigyakorlat
- az egyházi kiadású könyvek vásárlásával próbáljuk az iskola könyvtárát bővíteni
- az iskolának rendszeresen járnak katolikus újságok, folyóiratok
- az osztályfőnöki órák tartása a katolikus kerettanterv szerint történik

A katolikus iskolákban kitüntetett helyet foglal el a hitoktatás. Ennek elsődleges célja a hit ébresztése, a diákok személyes istenkapcsolatra vezetése. Hisz a megtanult hittételek csak megalapozott istenkapcsolatban nyernek életet és értelmet.

Ezért a hitoktatás "alapvetően különbözik a többi tantárgy oktatásától, mert nemcsak az a célja, hogy az értelmet elvezesse a vallási igazságokhoz, hanem az egész embert Krisztus tanítványává tegye." (Kat. Isk. 50.) Ezt csak személyes példaadással, imával és türelemmel lehet elérni. Mindig tekintettel kell lenni a gyermekek életkorára és eddigi vallási műveltségükre. S ha mindent megtettünk, akkor is Isten kegyelme hoz létre minden fejlődést a diákok lelkében.

A tanév jeles napjai évről évre visszatérnek az iskola életében. Megünneplési módjuk szokásrendet, hagyományt alakít ki. Ezek kereszténységünk elmélyítésében és magyarságtudatunk kialakításában jelentős szerepet játszanak: megtanítanak az ünnep szerepére, az ünneplés módjaira, megerősítik gyökereinket, a folytonosság tudatát, és stabilitást adnak.

**Lelkigyakorlat külső helyszínen 9-12. évfolyamos osztályoknak**

A közösségi élet erősítését, a lelki életre való nevelést segíti a többnapos lelkigyakorlat, melynek során a hétköznapokból kiszakadva, az iskolától és az otthontól távol teremtünk olyan lehetőséget tanítványaink számára, hogy ember-ember, Isten-ember közti személyes kapcsolatukat támogassuk. A külvilágtól való elvonulás segíti az elcsendesedést, az egymásra, önmagukra, Istenre való nagyobb odafigyelést.

Minden tanévben előre beütemezett módon szervezzük meg évfolyamonként a lelkigyakorlatokat. Szerdai napokon, a délelőtti órákban kezdődik és pénteken, ebéddel fejeződik be. A két és fél napot egy lelkiatya (római vagy görög katolikus pap) vezeti, akinek munkáját az osztályfőnök segíti.

Ezeken a napokon az életkornak, érdeklődésnek megfelelő témát dolgoznak fel; ehhez kapcsolódva előadások, kiscsoportos beszélgetések, elmélkedések, közös és egyéni imák, szentgyónás, szentmise, szentségimádás és egyéb alternatív programok (pl. filmnézés és annak megvitatása, sport, közös séta stb.) valósulnak meg.

Ezeken a napokon az érintett osztály elutazik (lehetőleg vidékre) és egy erre a célra kialakított lelkigyakorlatos házban tölti a napjait. Ezek a helyek általában csendes, kifejezetten erre a célra készült helyszínek, ahol a tanulók teljes ellátásban részesülnek (szállás, étkezés). A fenntartó ezek anyagi forrását biztosítja minden érintett tanuló esetén, a pedagógus számára felügyeleti díj kerül kifizetésre a munkaidőn túli időre.

**Az ünneplés, megemlékezés módjai**

- megemlékezés (tanítási órán, osztályfőnöki órán, iskolai szinten)
- iskolai ünnepély
- hangverseny
- tanítási szünet, kirándulás
- szellemi-és sportvetélkedő
- találkozás neves személyiségekkel
- közösen megtekintett film vitája

Az éves munkaterv elkészítésekor el kell döntenünk, hogy melyik ünnepet milyen módon ünnepeljük meg. A lelki napokat advent, nagyböjt idejére tervezzük.

A hagyományteremtés legfőbb módja, hogy tanulóinkat jogelődünk, a Királyi Katolikus Gimnázium történetének megismerésére buzdítjuk, közreműködésükkel gyűjtjük és kiállítjuk tárgyi emlékeit, az "öregdiákok" hagyatékának nekünk adományozott darabjait.

Jelképeink: jelvényünk, zászlónk és iskolánk jelmondatát (István hitével, Gizella szeretetével, Imre tisztaságával) hirdető lobogónk.

### 10.2. Műveltség, kultúra

#### Zene

A Szent Imre Katolikus Gimnázium, Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Kollégium, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskolában végzett nevelő-oktató munka pedagógiai alapelveinek megvalósulását támogatja az Alapfokú Művészeti Iskola intézményegysége, zeneművészeti ágban.

A katolikus egyház szertartásaihoz mindig használja az éneket és a zenét. A világ nagyon sok országa, köztük Magyarország is, a gyermekek nevelési céljára használja az éneket és zenét. Ezért természetes, hogy a katolikus iskola az egyházi és nevelési céljainak elérésére magas színvonalú ének zenei kultúrát lehetővé tevő intézményegységet működtet.

Városunk igen gazdag zenei programot kínál minden érdeklődőnek. Ezekhez a helyi eseményekhez igyekszünk kapcsolni a gyerekek igényeit, életkori sajátosságaikat figyelembe véve.

A Filharmónia által szervezett hangversenyeken teljes létszámmal részt vesznek diákjaink évente több alkalommal az iskolában.

Célunk, hogy diákjaink a zenében is igényességre törekedjenek. Igyekszünk időt szakítani az egyházi énekek megtanítására, egyházi zene hallgatására.

**Tánc**

Műveltségünknek számos mozgásos eleme van, ezért fontos, hogy diákjaink a tánc- és a mozgáskultúrát megismerjék. A művelt ember társasági életéhez hozzátartozik a legismertebb társastáncok lépéseinek ismerete mellett legalább szűkebb pátriánk néptáncának gyakorlása. Alapfokú művészeti iskolákkal együttműködésben sajátíthatják el diákjaink hazánk és az európai kultúra táncait.

**Képzőművészet**

A képzőművészeti és zenei kultúra mindig meghatározó szerepet töltött be az Egyház kultúrájában, hiszen közvetlenül, vagy közvetve a kultuszt szolgálják. Emellett az emberi lélek szépségre törekvésének, önkifejezésének csodálatos eszközei. Az iskola feladata, hogy ezeket az értékeket a gyerekek szintjén megismertesse, átadja és beépítse saját helyi kultúrájába.

Kultúránknak sok manuális eleme van. Ezért elengedhetetlen minden tanuló számára, hogy az alapvető kézműves fogásokat megismerje. Az iskolai esztétikai nevelés érdekében figyelemmel kísérjük, segítjük és értékeljük a környezet esztétikáját.

A manuális foglalkozásokon a tanulók ügyességüket fejlesztik és megismerik az alkotás örömét. Az év eseményei lehetővé teszik, hogy munkánk értelmet kapjon.

**Szórakozás**

Fontos a kulturált szórakozás elsajátítása is. Ezért elengedhetetlen a néptánc és a társas táncok tanítása is. A mai világban a kulturált szórakozás hagyományainak ápolása, illetve új formáinak kialakítása különösen fontos.

**Az emberi kapcsolatok kultúrája, családi életre nevelés**

A kultúra része az emberi kapcsolatok, érzések kifejezési formája is. Ezért is a tisztelettudó, de őszinte viselkedést meg kell tanítani a diákoknak a köszönéstől az öltözködésen és étkezésen át a helyes beszélgetésig. Ezt természetesen csak a pedagógusok egységes és igényes példaadásával lehetséges elérni.

E széles nevelési területen a következő feladatok adódnak:

- a gyermekek és fiatalok szeretetkapcsolatainak alakítása
- személyiségük, ön- és emberismeretük fejlesztése
- megfelelő ismeretek közlése
- tanácsadás, példaadás

Az osztályfőnöki órák kiemelt szerepén túl egyes tantárgyak ismeretanyaga, délutáni csoportfoglalkozások, a FAVÉT programjai lehetnek színterei e területen végzendő nevelőmunkánknak.

**Környezetkultúra**

A kulturált életre neveléshez hozzátartozik környezetünk védelme is. Iskolai életünkben lehetőség adódik, hogy gyerekeinket neveljük:

- az élet tiszteletére
- a teremtett világ megismerésére és megbecsülésére
- a szűkebb környezetünk szépítésére: pl. fásítás, gondozás
- a környezetszennyező hulladékok összegyűjtésére, szelektív hulladékgyűjtésre.

A fenntarthatóság elvének bemutatása, a környezettudatosságra, a biodiverzitás értékelésére és őrzésére nevelés megvalósul a szaktárgyak keretein belül, valamint:

- szelektív hulladékgyűjtéssel
- projektnapok rendezésével
- az iskolai környezet természetbarát alakításával,
- természetvédelmi területek, botanikus kertek látogatása
- tanulmányi kirándulások, erdei túrák e szempontot figyelembe vevő megtervezése

**Az iskolai könyvtár**

A könyvtár célja: A tanuló legyen képes az információkezelés- és feldolgozás fázisainak alkalmazására (anyaggyűjtés, jegyzetelés, cédulázás, vázlat, értékelés végzése). Tudja önállóan használni a lexikonokat, szótárakat, szakkönyveket, a könyvtár különböző katalógusait. Ismerje meg a számítógépes tájékoztató segédletek elveit.

Az iskolai könyvtár alapos megismerése révén legyen képes önállóan tájékozódni közkönyvtárakban és más könyvtártípusokban is. Tudja, hogy az iskolai könyvtár használatán keresztül eljuthat a többi könyvtár szolgáltatásaihoz.

Az iskola információs központja a könyvtár, a pedagógiai munka szellemi műhelye, a művelődés és önművelés színtere tanár és diák számára egyaránt. Fontos tehát, hogy a pedagógus és a tanuló egyaránt igénybe vegye annak szolgáltatásait.

Az iskolai könyvtár feladatköre: Minden új tanuló ismerje meg a könyvtári rendet még év elején. A későbbiekben itt történhet a különböző iskolai órák egyes tananyagainak feldolgozása, bizonyos speciális foglalkozás anyagának feldolgozása.

A könyvtár látogatásának célja lehet a házi feladat elkészítése: anyaggyűjtés a tanároktól kapott feladatokhoz, vagy önálló kiselőadáshoz, versenyre, ünnepélyekre, más foglalkozásokra. Szabadidejükben helyben olvasás a cél.

### 10.3. Magyarságtudatra nevelés

Az ember közösségre teremtett lény: a család, rokonság szűkebb közösségén túl a nemzethez tartozás köteléke fűzi nagyobb egységbe: hite, világnézete alapján vallási közösség tagja lehet, s valamennyiünket összeköt az emberiséghez való tartozás felelősségteljes tudata.

Közös nyelvünk, műveltségünk, történelmi múltunk a magyarság kötelékébe kapcsol minket. Az évezredek során egységessé formálódott műveltségünk gazdagsága méltán tölthet el büszkeséggel minden magyart.

Összetartozásunk tudatát többek között a közös nyelv erősíti. A nyelv egy nemzet gondolkodásmódjának, világlátásának, magatartásának tükrözője. Tudatos használata mély bölcsességekkel gazdagítja beszélőjét. A magyarságra nevelést a nyelvi nevelés keretein belül kell kezdenünk, meg kell tanítani a diákokat a helyes beszédre, olvasásra, fogalmazásra, az igényes önkifejezésre.

### 10.4. Rákóczi szövetség szent imre ifjúsági szervezete

Ifjúsági szervezetünk célja, hogy intézményünk minél több diákja szerezzen ismereteket a Kárpát-medence határon túli magyarságáról, kultúrájáról, élő kapcsolatot ápoljon a határon túli fiatalokkal. Rendezvényeink, találkozásaink, utazásaink segítségével formálódjon a szervezet tagjainak egészséges nemzettudata.

Céljaink elérése érdekében népszerűsítjük a Rákóczi Szövetség tevékenységét, új tagokat toborzunk gimnáziumunk új tanulói közül a 9. évfolyamról, valamint a 7-8. osztályosok körében is.

### 10.5. Testi nevelés, sport

A kereszténység nagyra értékeli az emberi testet. "Az Ige testté lett" az örök isteni terv szerint. Testünk Jézus Krisztusban megszentelődött, és a Szentlélek templomává vált. A feltámadásban testünk végleges megdicsőülését várjuk. - A keresztény nevelés az egész embert szolgálja, "egész"-ségre irányul. Egész életet csak úgy élhetünk, ha testünket a szellemi és erkölcsi értékek szolgálatába állítjuk. Minden testhez kötött értéknek örök jövője van.

Miközben a testünket értékeljük, vigyázzunk arra, hogy a test kultusza ne váljék soha öncélúvá. A tudományos eredmények, a jelenlegi technikai haladás, az emberi életet kényelmesebbé teszik, és ülő életmódra szoktatják, de ugyanakkor félelmetes ellenségeivé is válnak az emberi egészségnek.

A mindennapos testnevelés megvalósítása a testnevelés órákon, úszásoktatással, táncoktatással, illetve sportegyesületekben amatőr-, illetve versenysportolással valósul meg.

Alapvető feladatként áll előttünk a tanulók hatékonyabb képességfejlesztése, valamint az önálló munka végzésére nevelésük. Fontos, hogy kifejlődjenek a tanulók pozitív személyiségvonásai, és olyan személyiségjegyekké formálódjanak, mint a bátorság, céltudatosság, hazaszeretet, elkötelezettség, felebaráti szeretet. Ugyanakkor tanulóinknál a testi képességeken, mozgás készségén és jártasságon kívül hatni szeretnénk az értelmi és érzelmi neveltségükre is, mindvégig szem előtt tartva az akarati képességek fejlesztését. Olyan szokásrendszer kialakítására törekszünk, amelynek eredménye a testi és a lelki egészség megtartása.

Egy olyan stabil értékrend kialakítása, világnézet formálása a cél, amely a mai kor jellem- és erkölcsromboló hatásait képes kivédeni, és képes a tanulókat szilárd jellemű személyiséggé formálni. A testnevelésnek mélyreható hatása van a serdülő, az alakuló ifjúság teljes emberré való formálásában.

Diákjaink külső sportegyesületben csak a szülők engedélyével szerepelhetnek.

### 10.6. A cserkészet

A cserkészet, mint keresztény szellemiségű ifjúsági mozgalom arra hivatott, hogy erősítse a diákifjúságban az önnevelés által alakítható belső fegyelmet, értékes élményekhez juttasson egy jól szervezett közösségben, a természet szeretetére, a teremtett világ csodálatára neveljen.

Iskolánk cserkészcsapata a 285. sz. Szent László Cserkészcsapat keretein belül működik, amely jogelődünk, a Királyi Katolikus Gimnázium cserkészcsapata volt.

### 10.7 Diákönkormányzat, a tanulóknak az intézményi döntési folyamatokban való részvételi jogai gyakorlásának helyi rendje

A diákkörök döntési jogkört gyakorolnak - a nevelőtestület véleménye meghallgatásával - saját közösségi életük tervezésében, szervezésében, valamint tisztségviselőik megválasztásában, és jogosultak képviseltetni magukat a diákönkormányzatban.

A diákönkormányzat munkáját e feladatra kijelölt, felsőfokú végzettségű és pedagógus szakképzettségű személy segíti, akit a diákönkormányzat javaslatára a főigazgató bíz meg. A diákönkormányzat véleményét ki kell kérni:

a) az iskolai SZMSZ jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,
b) a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt,
c) az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor,
d) a házirend elfogadása előtt.

A diákönkormányzat saját szervezeti és működési szabályzata szerint működik. Jogait a hatályos jogszabályok, joggyakorlásának módját saját szervezeti szabályzata tartalmazza. A működéséhez szükséges feltételeket az intézmény vezetője biztosítja a szervezet számára.

A diákönkormányzat véleményt nyilváníthat, javaslattal élhet a nevelési-oktatási intézmény működésével és a tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben.

A diákönkormányzat szervezeti és működési szabályzatát a diákönkormányzat készíti el és a nevelőtestület hagyja jóvá. Az iskolai diákönkormányzat élén, annak szervezeti és működési szabályzatában meghatározottak szerint választott diák-önkormányzati vezető, illetve az iskolai diákbizottság áll.

A diákönkormányzat tevékenységét a diákmozgalmat segítő tanár támogatja és fogja össze, akit ezzel a feladattal – a diákközösség javaslatára – az főigazgató bíz meg. A diákönkormányzat minden tanévben – az iskolai munkarendben meghatározott időben – diákközgyűlést tart, melynek összehívását a diákönkormányzat vezetője kezdeményezi.

A vélemények írásos vagy jegyzőkönyvi beszerzéséért az intézmény főigazgatója felelős. A jogszabály által meghatározott véleményeztetésen felül az intézmény nem határoz meg olyan ügyeket, amelyekben a döntés előtt kötelező kikérni a diákönkormányzat véleményét.

Az iskolavezetés és a nevelőtestület számít a diákok véleménynyilvánítására, építő kritikájára. A diákok diákönkormányzatot választanak, amely felelősségtudattal, aktív munkával vesz részt szabadidős programok szervezésében, mozgósítja a diákságot a környezet és tárgyi feltételrendszer javításában való közreműködésre és más értékes tevékenységre.

### 10.8. Caritas junior csoport, önkéntesség

Fontos feladatnak tartjuk a szociális érzékenység és az elesettek segítéséhez szükséges tudás és készség kialakítását diákjainkban. A keresztény szeretet gyakorlásának egyik legfőbb területe ez. Caritas Junior csoportunk elsősorban az idős emberek istápolása és gyűjtési akciók lebonyolítása terén tevékenykedik. Kívánatos a tevékenységi kör további szélesítése. A diákok empátiás készségének fejlesztése mellett súlyt helyezünk a közösségeikben lakó környezetükben felmerülő problémák felismerésének és megoldásuk iránti elkötelezettségüknek a kialakítására.

Fontos feladatunk, hogy megfelelő számú partnerszervezettel együttműködve sokszínű tevékenykedtetés révén minden diák megtalálja azt a területet, amelyen önkéntesen működve felelős állampolgárrá, másokért és a köz javáért munkálkodó keresztény emberré válhat.

### 10.9. Tanulmányi kirándulások, a kirándulások célja és szervezési elvei

- ismeretszerzés, a haza megismerése
- közösségformálás
- természeti környezetünk megismerése, annak szeretete, védelme
- turisztika, testedzés, sport

### 10.10. Táborok

Táboroztatást, közösségi programot szervezünk gazdag, többféle speciális foglalkozást nyújtó programmal, keresztény szellemben, vallásos keretek között.

A tanév első hetében kétnapos közösségépítő programot szervezünk kilencedikes diákjainknak, külső helyszínen. Célja, hogy az általános iskolából gimnáziumba lépő diákjaink ill. külső iskolából érkező diákjaink megismerhessék egymást ill. osztályfőnöküket. A közös programok során sok játék, sport, közös éneklés, ügyességi és csapatjátékok várnak a diákokra, ezzel is segítve egymás megismerését, különösen is odafigyelve az alkalmazkodásra és az elfogadásra. Az osztályfőnökök munkáját a nevelőtestület néhány tagja segíti. A fenntartó által biztosított lelkigyakorlatos közösségi tábor helyére közösen utaznak, a tanulók ellátása biztosított (szállás, étkezés).

A nyári szünetben az általános iskola felső tagozatos diákjai egy hetes, közösségi programokkal előkészített lelkigyakorlaton vesznek részt, a fenntartó által biztosított táborhelyen. Az étkezés és a szállás biztosított a tanulók számára. A program célja, hogy a tanulók minél több időt töltsenek a szabadban, a digitális eszközök nélkül. Adott téma köré építik fel a pedagógusok a hét programját, pl. egészséges életmód, környezettudatosság, digitális szmog, szentek élete és munkássága stb. A diákokat a nevelőtestület pedagógusai kísérik el, valamint megszervezik a hét programját.

# 11. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA SORÁN TÁMASZTANDÓ KÖVETELMÉNYEK

## 11.1. A követelményrendszer alapelvei

Minden iskola nevelő-oktató tevékenységéből adódóan sokrétű követelményrendszert állít fel a diákok számára.

A követelményrendszer három nagyobb részre osztható:

- Tantárgyi követelmények - ezt a helyi tantervek határozzák meg. (A tantárgyi megmérettetésnek fontos részét képezik a tantárgyi versenyek, pályázatok.)
- Magatartási követelmények - ez az alapvető keresztény értékekre, erkölcsre épül, és konkrétan az iskola házirendje tartalmazza.
- Szorgalmi követelmények - ez a diákok tanulásához, munkához való viszonyát tükrözi.

A követelményrendszer betartása, betartatása szempontjából alapvetően fontos a fegyelem és fegyelmezés, a jutalmazás és a büntetés kérdése, ezek alapelveinek kidolgozása, amely során az alábbi alapelveket kell figyelembe venni:

- Csak az iskola pedagógiai programjában elfogadott tananyagot lehet megkövetelni.
- A követelmények megállapításánál figyelembe kell venni az életkori sajátosságokat.
- Figyelembe kell venni a tanuló képességeit - talentumait-, és a tanuláshoz való hozzáállását, ehhez jól kell ismerni a tanulót.
- Összhangot kell teremteni az egyes tantárgyak között, ne legyen egyik sem túlhangsúlyozva vagy elhanyagolva a másik tantárgy rovására.
- A követelmény célja nem az elriasztás, hanem az igényesség igényének kialakítása.
- Csak az önmagával szemben is igényes pedagógus tud igényességre nevelni.
- A tantárgyi és tanórai követelmények legyenek világosak, egyértelműek és teljesíthetők. A tanév elején közölt elvárások ne változzanak a tanév során, a tanuló érezze a következetességet és a kiszámíthatóságot.
- A követelmény mögött érződjön a tanítvány egyediségének és teremtettségének tisztelete.

## 11.2. Az intézménybe való felvétel szabályai

A beiskolázást az főigazgató a fenntartóval egyeztetve végzi. Beiskolázásunkat nem köti körzethatár. A tanulók felvételéről az főigazgató dönt. A felvételi hatályos jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően történik.

A 9. évfolyamra történő felvételről a jelentkező tanulmányi átlaga alapján dönt az főigazgató. A felvételi során szóbeli elbeszélgetésre is sor kerül. A szóbeli elbeszélgetés általános beszélgetésen alapszik, melynek célja az ismerkedés, az intézményi értékrenddel való azonosulás feltérképezése.

### 11.3. Folyamatos továbbhaladás feltételei

A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette.

Az általános iskola 8. osztályába járó tanuló akkor folytathatja tanulmányait intézményünkben a 9. évfolyamon, ha mind a 7. év végi, mind a 8. félévi átlaga 3,3 fölött van. A 3,00-3,3-as átlag közötti teljesítmény esetén a nevelőtestület az összes körülményt mérlegelve dönt. Ha a tanuló eredménye nem éri el a kívánt szintet, akkor 8. osztályban a felvételi rendben meghatározottak szerint más középiskolába kell beadnia felvételi jelentkezési lapját.

### 11.4. Átvétel, különbözeti vizsga

Intézményünkben biztosítjuk az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének lehetőségét. Az átvételi szabályokat rugalmasan, a diák javára kell alkalmazni: szükség esetén különbözeti vizsgával, egyéni segítségnyújtással, türelmi idő biztosításával vagy évfolyamismétléssel. Az átvétel esetén figyelembe kell venni az átjelentkezés időpontját, a tanév elején való átvétel esetén egyszerűsített felvételre is sor kerülhet, amelyről az főigazgató jogosult dönteni.

Az átvétel felvételi jellegű általános, ismerkedő beszélgetéssel és intézményünk követelményeinek, egyházi fenntartású sajátosságaiból fakadó elvárásainak az ismertetésével kezdődik. Ezután a szaktárgyi tudás felmérésére kerül sor szóbeli és/vagy írásbeli formában. A szaktanárokkal és az ügyben érdekelt osztályfőnökkel való konzultáció után az átvételről a főigazgató dönt.

Az átvételnél a tanulmányi eredményt, magatartást, hitoktatásban való részvételt, hitéletét és a tanuló vagy családja életkörülményeit, életsorsát is mérlegeljük.

### 11.5. Kollégiumi felvétel

A jelentkezés módja: külön lapon, az iskolai jelentkezéssel párhuzamosan. Minden igényt ki tudunk elégíteni. A felvétel egy tanévre szól. Az újrafelvételről a kollégiumi munkaközösség vezetője dönt.

A térítési díj, illetve a kedvezmények a mindenkori törvényi előírásoknak megfelelően alakulnak.

### 11.6. Tanulmányi versenyek

A katolikus iskola szorgalmazza a tanulók szellemi energiáinak kifejlesztését, Istentől kapott adottságaik hasznosítását. A tehetséges fiatalok gondozása Istentől ránk szabott feladat. A tehetségek gondozásának, a megméretésnek kiváló területe a tanulmányi verseny. Segít abban, hogy az igazi

tehetség kibontakozzék, és az emberiség javára váljék. A tehetség fölismerése elsődleges pedagógiai feladat.

A versenyek rendszere:

- iskolai versenyek és pályázatok
- katolikus iskolák közötti versenyek
- a Minisztérium vagy a pedagógiai szolgáltató intézetek által szervezett helyi, területi és országos versenyek. Ezek közül is kiemelkedik az Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny

### 11.7. Továbbtanulás

Végzős diákjaink többsége felsőoktatási intézményben kíván továbbtanulni. A célintézmények az egész felsőoktatást reprezentálják.

Kiemelt célunk a felvételi vizsgákra és a felsőoktatásban való helytállásra való felkészítés, ami a színvonalas órai munka mellett a külön foglalkozásokon történik.

## 12. A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK TANTÁRGYANKÉNTI, ÉVFOLYAMONKÉNTI KÖVETELMÉNYEI

A vizsgaszabályzat célja:

Vizsgaszabályzatunk célja a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 64.§ (1) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján tanulmányok alatt tett vizsgák lebonyolítási rendjének szabályozása. A fenti jogszabályban foglalt szabályozás szerint a tanulmányok alatti vizsga (osztályozó vizsga, javítóvizsga, különbözeti vizsga) követelményeit, részeit (írásbeli, szóbeli, gyakorlati) és az értékelés rendjét a nevelőtestület a pedagógiai program alapján határozza meg, és a helyben szokásos módon nyilvánosságra hozza. A tanulmányok alatti vizsgák célja azon tanulók osztályzatainak megállapítása, akiknek félévi vagy év végi osztályzatait évközi teljesítményük és érdemjegyeik alapján a jogszabályok és az intézmény pedagógiai programja szerint nem lehetett meghatározni. A szabályosan megtartott tanulmányok alatti vizsga nem ismételhető.

Az iskolában az osztályozóvizsga tantárgyankénti, évfolyamonkénti, írásbeli és szóbeli követelményeit az intézmény pedagógiai programját képező helyi tanterv határozza meg.

### 12.1. Osztályozóvizsga

A félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához a tanulónak osztályozóvizsgát kell tennie, ha:

- felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétele alól,
- engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,

- a tanuló a félévi, év végi osztályzatának megállapítása érdekében független vizsgabizottság előtt tesz vizsgát,
- egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen
  - az alapfokú nevelés-oktatás, valamint a középfokú nevelés-oktatás szakaszában a 250 tanítási órát
  - alapfokú művészeti iskolában a tanítási órák egyharmadát
  - egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát

meghaladja és emiatt a tanuló teljesítménye tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető, a tanítási év végén nem minősíthető, kivéve, ha a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozóvizsgát tegyen.

Osztályozóvizsgát kell tennie továbbá a tanulónak

- más intézményből való átvétel esetén, ha az adott tantárgyat nem tanulta,
- ha a tanuló független bizottság előtt tesz vizsgát,
- előrehozott érettségi vizsga letételét megelőzően.

A nevelőtestület az osztályozóvizsga letételét akkor tagadhatja meg, ha az igazolatlan mulasztások száma eléri a 20 órát, és az iskola eleget tett értesítési kötelezettségének. Ha a tanuló a tanítási év végén nem osztályozható, tanulmányait évfolyamismétléssel folytathatja.

Ha a tanuló mulasztásainak száma már az első félév végére meghaladja a meghatározott mértéket, és emiatt teljesítménye nem volt érdemjeggyel értékelhető, félévkor osztályozóvizsgát kell tennie.

Ha a tanuló előrehozott érettségi vizsgát szeretne tenni, akkor a szaktanárral való egyeztetés után az főigazgatóhoz kérelmet kell benyújtania a szaktanár aláírásával, hogy osztályozóvizsgát tehessen. Az engedély megszerzése esetén a főigazgató-helyettes beosztása szerint az érettségi vizsga megkezdése előtt az adott tárgy teljes iskolai tantervi anyagából köteles levizsgázni.

Ha a tanuló előrehozott érettségi vizsgát, illetve osztályozóvizsgát tesz, akkor felmenthető a tanóra látogatása alól.

### 12.2. Javítóvizsga

Javítóvizsgát tehet a vizsgázó, ha

- a tanév végén - legfeljebb három tantárgyból - elégtelen osztályzatot kapott,
- az osztályozóvizsgáról, a különbözeti vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik.

A vizsgázó javítóvizsgát az iskola főigazgatója által meghatározott időpontban, az adott tanévben augusztus 15-étől augusztus 31-éig terjedő időszakban tehet.

### 12.3. További tanulmányok alatti vizsgák tervezett ideje

A további tanulmányok alatti vizsgák tervezett idejét, az intézmény vezetője határozza meg a jogszabály adta keretek között. Az iskolában tartott tanulmányok alatti vizsga esetén a főigazgató a vizsgázó - kiskorú vizsgázó esetén a törvényes képviselő - írásbeli kérelmére engedélyezheti, hogy a vizsgázó az előre meghatározott időponttól eltérő időben tegyen vizsgát.

## 13. AZ ISKOLA KAPCSOLATRENDSZERE, EGYÜTTMŰKÖDÉS A PARTNEREKKEL

### 13.1. Az iskolai és kollégiumi pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei

A Szent Imre Katolikus Gimnázium, Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola Kollégium, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola részben egységes egészként, részben önálló intézményegységeire: a gimnáziumi, általános iskolai, óvodai, zeneiskolai és kollégiumi nevelőtestületre tagozódva működik.

Az intézmény egységes nevelőtestülete fogadja el az intézmény Szervezeti Működési Szabályzatát, Munkaügyi Szabályzatát.

Egységesen vesz részt az alakuló, nyitó, záró és nevelési értekezleteken.

Az iskolai munkamegbeszéléseken alapvetően a gimnáziumi, általános iskolai nevelőtestület, a kollégiumi munkamegbeszéléseken a kollégiumi nevelőtestület vesz részt. Az éves munkatervben szereplő ünnepségek, szabadidős programok megvalósítása közösen történik, az ezekkel kapcsolatos megbeszélésekre elsősorban iskolai keretben kerül sor, az iskolai megbeszéléseken a kollégiumi nevelőtestület is képviselteti magát. Ha az adott program felelősei között kollégiumi nevelőtanár is van, jelenléte elvárható. Az általános iskolai, gimnáziumi és kollégiumi nevelőtestület, illetve nevelőtestület külön illetékes az általános iskolai, gimnáziumi, illetve a kollégiumi házirend elfogadásában, a diákönkormányzat munkatervének véleményezésében, a tanulók iskolai, illetve kollégiumi fegyelmi, illetve kártérítési ügyeiben való döntésben (Felnőtt dolgozók fegyelmi ügyében vegyes összetételű bizottság is létrehozható.).

Az óvoda és az alapfokú művészeti iskola nevelőtestülete külön munkamegbeszéléseket tart. Kívánatos, hogy az egyes résznevelőtestületek rendszeres és tartalmas pedagógiai kapcsolatot tartsnak fenn egymással. Mind az iskolában, mind a kollégiumban kapott dicséretek, figyelmeztetések, fegyelmi büntetések kerüljenek be a diákok digitális ellenőrzőjébe. Fegyelmi büntetés (iskolai, illetve kollégiumi, főigazgatói megrovás, szigorú megrovás, kollégiumi, nevelőtestületi figyelmeztetés, más osztályba, illetve csoportba történő áthelyezés, kizárás) esetén az osztályfőnök, illetve a csoportvezető külön is tájékoztassák egymást.

Az alsó tagozatos nevelők és az óvodapedagógusok rendszeresen látogatást tesznek a másik intézményegységben.

## 13.2. Külső kapcsolatok

### A külső kapcsolatok hatása a nevelőmunkára

Iskolánk katolikus és specifikus identitásának megőrzése, erősítése és hatékony képviselete társadalmunkban csak a szűkebb és tágabb környezetünkkel való sokoldalú kapcsolattartás révén valósítható meg. E konfrontáció mindig magában rejti a külvilág negatív hatásának némi kockázatát, azonban csak ennek révén válhatnak tanítványaink képessé arra, hogy korunk kihívásaira személyesen megélt keresztény választ adjanak.

### Hivatalos kapcsolatok

Az iskola hivatalos, a törvényekben és az SZMSZ-ben meghatározott kapcsolatot tart a fenntartó egyházmegyei püspökséggel, plébániával, a Katolikus Pedagógiai Intézettel, egyes részfeladatok megoldása során a megyei önkormányzat oktatási bizottságával, a helyi önkormányzat iskolaügyekkel foglalkozó irodájával, az illetékes járási hivatallal, a kormányhivatallal, az Oktatási Hivatallal, valamint a minisztériumokkal.

Az előírt hivatali kapcsolatokon túl az iskola a fenntartó püspökben olyan személyt tisztel, akiben annak a hitbeli és erkölcsi tanításnak a személyes képviselőjét látja, amelyre nevelési elveit alapozza. Fontosnak tartja az élő kapcsolat ápolását személye és az iskola nevelői, dolgozói, neveltjei között, ezért számít gyakori jelenlétére, kéri útmutatásait.

### A szülőkkel való kapcsolattartás

Az iskola segítséget nyújt a szülőknek a nevelési és lelki problémák keresztény elvek alapján történő megoldásában, keresi azokat a formákat, amelyekben ez a segítségnyújtás megvalósulhat.

Kéri és elfogadja a szülők tevőleges segítségét nevelési szempontból fontos programjainak megvalósításában: családi napok, karitatív munka szervezése, lebonyolítása, ellenőrzése, "hagyományos" SZMK-s szervezőmunkák. Iskolánk személyes, bizalomteljes kapcsolat kialakulását elősegítő találkozásokat szervez a szülőkkel, amelyek megalapozzák az együttmunkálkodást.

Objektíven és szeretettel a szülők elé tárja a gyermekükkel kapcsolatos problémákat. Tisztelettel és szeretettel fogadja a szülők kritikai észrevételeit, és elfogulatlanul megvizsgálja igazságtartalmukat, törekszik az esetleges hibák kijavítására. A szülői szervezetek törvényben előírt véleményezési jogát tiszteletben tartja.

Az osztályok szülői értekezletét az osztályfőnök tartja. Az iskola tanévenként legalább két szülői értekezletet tart. Ezen túl a felmerülő problémák megoldása céljából a főigazgató, az osztályfőnök

vagy a szülői munkaközösség elnöke rendkívüli szülői értekezletet hívhat össze. Összevont szülői értekezletet a főigazgató hívhat össze.

Az iskola valamennyi pedagógusa tanévenként – a főigazgató által kijelölt időpontban – két alkalommal tart fogadóórát. Ezen kívül minden pedagógus egy tanítási óra időtartamban a szülők rendelkezésére áll, egyéni fogadóóra keretében. Ennek időpontjáról a szülők az intézmény honlapján kapnak tájékoztatást. Amennyiben a szülő, gondviselő a fogadóórán kívüli időpontokban kíván konzultálni gyermeke tanárával, akkor erre – a rendkívüli eseteket leszámítva – telefonon történő időpont-egyeztetés után kerülhet sor.

Az intézmény vezetői, a szaktanárok és az osztályfőnökök a digitális napló vezetésével tesznek eleget tájékoztatási kötelezettségüknek. A szülővel való kapcsolatfelvétel telefonon vagy a digitális napló révén küldött elektronikus levéllel történhet.

Az osztályfőnök a digitális naplóba tett bejegyzés, a digitális napló üzenetküldő funkciójával vagy elektronikus levél útján értesíti a szülőket a tanuló gyenge vagy hanyatló tanulmányi eredménye, vagy súlyos fegyelmi vétsége esetén. Az osztályfőnök a digitális napló útján tájékoztatja a szülőket a fogadóórák, a szülői értekezletek időpontjáról és más fontos eseményekről lehetőleg egy héttel, de legalább öt nappal az esemény előtt.

**A diákok tájékoztatása**

A pedagógus a diák tudásának értékelése céljából adott osztályzatokat az értékelés elkészültét követő következő tanítási órán, szóbeli feleletnél azonnal köteles ismertetni a tanulóval. Az osztályzatok számbavétele naplóellenőrzéskor történik. Témazáró dolgozatok megírásának időpontjáról az osztályt (csoportot) legalább egy héttel a kijelölt időpont előtt tájékoztatni kell.

A tanulót értesíteni kell a személyével kapcsolatos büntető és jutalmazó intézkedésekről. Minden diákot megillet a jog, hogy a személyét érintő kérdésekről, döntésekről tájékoztatást kapjon osztályfőnökétől, szaktanárától vagy a döntés hozójától. A diákközösséget érintő döntéseke, főigazgatói hirdetésben vagy kifüggesztett hirdetés formájában kell a diákság tudomására hozni.

Bármelyik diákunknak lehetősége van arra, hogy aláírásával ellátott kérdéseit, felvetéseit, javaslatait megfogalmazza, ezekre 30 napon belül választ kapjon arra illetékes személytől.

**Az egyházközséggel való kapcsolattartás**

A katolikus iskola természetes környezetét adja az egyházközség, amely lelkiségével, a rá jellemző karizmákkal meghatározó befolyással van az iskolára.

Az iskola szívesen várja és fogadja az egyházközséghez tartozó gyermekeket, folyamatos tájékoztatást ad munkájáról, illetve arra törekszik, hogy az egyházközség és az iskola kapcsolata az egymás

életében, rendezvényein való alkotó részvétel révén elmélyüljön. Ez irányú törekvései bizonyos mértékig kiterjednek a vonzáskörzetébe tartozó valamennyi egyházközségre, elsősorban egyházmegyéjében, melynek papságával intenzív kapcsolatot tart fenn, igénybe véve segítségüket, betekintést nyújtva számukra belső életébe, kritikus észrevételeiket is igényelve.

Az iskola gondot fordít arra, hogy megismertesse munkáját a vonzáskörzetébe tartozó plébániák híveivel, a potenciális szülőkkel és tanulókkal. Ennek érdekében úgynevezett legációkat (kiküldetéseket) szervez.

**Kapcsolattartás más egyházi iskolákkal.**

A más egyházi iskolákkal való kapcsolattartás révén iskolánk mintát, tapasztalatokat, a jobb önmegismerést szolgáló összehasonlítási alapot nyer, intézményi és személyes, emberi kapcsolatokban gyarapszik.

**Önkormányzati iskolákkal való kapcsolattartás**

A közvetlen környezet, városunk önkormányzati iskoláival intézményünk alkalmi kapcsolatokat ápol: sport- és szellemi vetélkedőkön, seregszemléken való találkozás, más iskolák által meghirdetett versenyeken való részvétel, más iskolák meghívása.

**Kapcsolattartás különböző társadalmi szervezetekkel**

Iskolánk megfelelő mérlegelés után tartós és folyamatos kapcsolatok kiépítésére törekszik több társadalmi szervezettel, amelyeknek tagjai külső előadókként segítik nevelő-oktató munkáját, illetve az életbe való kilépés lehetőségét, nevelési céljaink szolgálatában álló programjaink színterét jelenthetik.

**Felsőoktatási intézmények, általános iskolák**

Iskolánk egyik megalapozó bázisa akar lenni a katolikus értelmiség kinevelésének, ezért tovább bővíti kapcsolatait a felsőoktatási intézményekkel. Részint tájékoztatást kér a továbbtanulási lehetőségekről és esélyekről, másrészt szívesen biztosít gyakorlási lehetőséget és szakvezető tanárokat a pedagógusképző intézményekben végző, elkötelezett hallgatóknak. A másik oldalon súlyt helyez az általános iskolák körében végzendő beiskolázási tevékenységre is, az iskolánk által kínált lehetőségeknek és nevelési eszményeknek a megismertetésére is.

**Tömegkommunikációs eszközök**

A kapcsolatok rendszerében sajátos helyet foglal el a kapcsolattartás a tömegkommunikációs eszközökkel: sajtó, rádió, televízió, közösségi terek, elektronikus média. E megnyilvánulási lehetőségek elősegítik az iskolája értékeit képviselni tudó, megfelelő önazonosság tudattal rendelkező diák

nevelését. Az iskolának, mint szellemi műhelynek híradással kell lennie szellemi produktumairól, formáló tevékenységéről.

## 14. AZ ELSŐSEGÉLYNYÚJTÁSI ALAPISMERETEK ELSAJÁTÍTÁSA

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása tanírási órákon belül, ill. projektek keretében valósul meg.

Az iskolai elsősegélynyújtás oktatásának legfőbb célja.

Az elsősegélynyújtás olyan beavatkozás, melyet hirtelen egészségkárosodás esetén annak elhárítása, vagy a további állapotromlás megakadályozása érdekében végez az észlelő személy.

Az iskolai elsősegélynyújtás oktatásának legfőbb célja, hogy helyes alkalmazásával lehetővé váljon az időveszteség minimálisra csökkentése, mely a maradandó egészségkárosodás nélküli túlélés alapvető feltétele.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek oktatás keretein belül a diákok megismerkednek többek között a 'Ne árts!' elvvel, a veszélyeztető állapotokkal, a keringés és légzés megingást okozó kórképek ellátásával, az alapszintű újraélesztéssel, a sérülések osztályozásával, a különböző sérülés- és betegségcsoportok alapvető elsősegély-nyújtási ismereteivel, a segítségkérés alapelveivel, a hatékony csapatmunkával.

Az oktatás során a következők elsajátítása válik lehetővé:

- telefonon történő segítséghívás és a vészhelyzettel kapcsolatos kérdések helyes megválaszolása
- stabil oldalfekvés és egyéb elsősegély-technikák
- kisebb sebek ellátása, kötözése
- közlekedésbiztonság
- veszélyes gyógyszerek és mérgező növények

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának formái.

A képzés gerincét a szituációs gyakorlatok adják. A gyakorlatok esetmegbeszéléssel zárulnak, mely a feladatok közös elemzése nyomán lehetőséget nyújtanak a helyesen megoldások, megfelelő teljesítések megerősítésére, illetve az esetlegesen előforduló hibák, tévedések korrekciójára. Nagy hangsúlyt fektetünk emellett a szituációs játékok során megélt pszichés élmények feldolgozására, valamint az elsősegélynyújtóra nehezedő stressz megfelelő kezelésének fontosságára is felhívjuk a figyelmet.

## 15. AZ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK

- Segítse a tanulókat a testi és a lelki egészség harmóniájának megteremtésében, az egészséges életmód kialakításában és megtartásában.
- Fejlessze az életvezetési képességeket.
- Fejlessze a tanulók felelősségérzetét egészségük megőrzéséért.
- Készítse fel a tanulókat a stressz-hatások feldolgozására.
- Segítse elő a környezeti- és egészség-tudatosság erősödését.
- Valósítsa meg a mindennapi testedzést a tanulók számára.
- Terjedjen ki a mentálhigiénés nevelésre is.

## 16. EGÉSZSÉGNEVELÉSI PROGRAM

Az egészség a fizikai, szellemi, szociális, érzelmi, értelmi, egyéni (szakmai) jólét állapota. Az egész szóból származik. Az egészségmegőrzés (health promotio) olyan aktív folyamat, amelynek során az egészségesek növelik az ellenőrzésüket egészségük felett, készek és képesek kedvezőbbé tenni, megváltoztatni környezetüket.

Az egészségnevelés célja az, hogy minden ember rendelkezzék olyan magas szintű egészségkultúrával (magatartás, önismeret, öntevékeny nevelés), amely saját maga és embertársai testi, szellemi és szociális értelemben vett egészségének megőrzéséhez és az egészség visszaállításában történő közreműködéséhez szükséges.

Az oktatás-nevelés során intenzíven be kell kapcsolódni az egészségnevelésbe, mert ezen ismeretek elsajátítása nagymértékben elősegíti az egészséges fejlődést, egy új nemzedék testi, lelki egészségének megőrzését.

Az egészség megvédéséhez, megismeréséhez és esetleg visszaszerzéséhez megfelelő ismeret megszerzésére és helyes egészségvédő magatartás kialakítására van szükség. Különösen a betegségek megelőzésére (prevenció) való törekvés az elsődleges.

A gyermekek alkotják a társadalom azon csoportját, akik leginkább védelemre szorulnak. Egy új, egészséges generáció felnövekedése elképzelhetetlen a hatékony egészségügyi megelőzés és az egészséges életmódra nevelés nélkül.

Az egészség nem a betegség hiányát jelenti, hanem egy perceptív, aktív viszonyt az életminőség fejlesztése érdekében.

Az egészségfejlesztés a személyi és szociális fejlődési program egyik kulcseleme, ezért kitüntetett helye van az iskolai nevelés folyamatában.

Kívánatos, hogy az egészségfejlesztés holisztikus szemlélete az alapelvnek megfelelően ne csak az egészségnevelési ismeretek oktatásában, egy-egy elszigetelt egészségügyi program vagy valamilyen kampány formájában jelenjen meg, hanem az egész oktató-nevelő munkát hassa át.

### 16.1. Alapelvek, célok

- Segítse a tanulókat abban, hogy fejlődésük során személyiségközpontú, rugalmas és probléma-érzékeny, önálló, aktív, felelősségteljes személyiségekké alakuljanak.
- Reális önismerettel, pályaismerettel, hatékony kommunikációs készséggel, tanulástechnikával, helyes egészségi és higiénés magatartással, valamint alapfokú elsősegély nyújtási ismeretekkel rendelkezzenek a tanulók.
- Motiválja a tanulókat az egészséges életmódnak a kialakításában és szinten tartásában.
- Az életről, az emberről és környezetéről, valamint ezek kölcsönhatásairól holisztikus szemlélet kialakítása annak érdekében, hogy a tanulók tudják az életet és az egészséget értékként tisztelni.
- A tanuló járuljon hozzá saját egészségi magatartásának kifejlesztéséhez, a saját és mások egészsége iránti felelősségvállalás kialakításához.
- Készítse fel a tanulókat a stressz-hatások feldolgozására.
- Az egészséges életmód megalapozása, folyamatos fejlesztése, testi, lelki, szociális harmónia egységének megvalósítása.
- Az egészséges életmódra nevelés épüljön be a tanuló egész napos foglalkozásába.
- Végső cél, hogy a tanuló megértse a saját egészségvédelmének jelentőségét, és rendelkezzék azokkal a szükséges ismeretekkel, jártasságokkal, amelyekkel környezetét, egészségi feltételeinek javítását, az egyes emberek, valamint a közösség egészségének a védelmét cselekvően megteremti.

<u>Követelmények:</u>

A tanuló legyen képes:

- elfogadni az egészséget az élet alapvető értékeként
- a saját egészségkultúrájának folyamatos fejlesztésére, esetleges egészségkárosító magatartásának elvetésére, az egészségmegőrző magatartás tudatos vállalására és gyakorlására
- meghatározni az egészség-kulturáltság fogalmát
- jellemezni az egészséget, mint dinamikus, változó egyensúlyi állapot
- megfogalmazni az összefüggést az egészségkultúra egyes elemei és az egészséges életmód között
- felbecsülni a saját és mások egészségével kapcsolatos szükségleteket és érdekeket
- alkalmazni az egészséges életvitellel kapcsolatos ismereteit
- az életet, mint értéket tisztelni

- az emberi problémák iránti érzékenységre
- a saját és mások érdekében helyes higiénés magatartást tanúsítani.

Területei:

Egészségmegőrzés a helyes életmód kialakításával:

- mozgás, rendszeres testedzés, játéklehetőség
- táplálkozási szokások kialakítása egészségünk érdekében
- öltözködés
- higiénia, tisztálkodás
- egészségkárosító szenvedélyek (alkohol, dohányzás, drog) megelőzése a tanórai és a tanórán kívüli nevelésben
- ésszerű napirend kialakítása
- a lelki egészség megőrzéséhez szükséges ismeretek, stresszkezelési módszerek elsajátítása.

**Szűrővizsgálatok (fogászat, gerinc, szemészet stb.)**

A tanulók az iskola szervezésében a jogszabályokban előírt szűrővizsgálatokon vesznek részt.

### 16.2. Az egészségnevelés színterei

**Minden tanulót, alkalmazottat egyformán érintő elemek**

- termek, folyosók, udvar, kollégiumi szobák megfelelő kialakítása (személyi és környezeti higiéniára nevelés)
- pedagógusok, dolgozók példamutatása
- ösztönzés az egészséges életmód napi gyakorlattá tételében
- az iskola által biztosított étkeztetés étrendjére való odafigyelés
- az iskolai büfében a tanulók egészséges táplálkozását segítő élelmiszerek árusítása
- iskolai médiumok „egészség” rovatai

**Kötelező tanórai keretben végzett egészségnevelés**

- tantárgyakba beépített egészségnevelés
- „egészségnapok”, „világnapok”
- egészség fenntartását hátrányosan befolyásoló tényezők, elsősegélynyújtás
- szexuális nevelés

**A tanulókat különböző mértékben érintő, tanórán kívüli elemek**

- egészségnevelési akciók
- előadások, kiállítások, termékbemutatók

- rendszeres iskolai programok
- rendszeres, egészséges környezetben végzett túrák, kirándulások
- rendszeres véradás

### 16.3. Mindennapi testedzés megvalósítása

- mindennapos testnevelési órákon
- szervezett úszásoktatásban való részvétellel, gyógytestnevelésben való részvétellel
- napközis, ill. tanulószobai foglalkozásokba beillesztve, pontos terv szerint
- szabadidőben rendszeres sportfoglalkozások keretében
- táncoktatás révén
- egy-egy sportágnak, sportegyesületeknek az iskolában helyet adva (pl.: kosárlabda, röplabda, labdarúgás), biztosítva a tanulók szervezett sportolási részvételét
- sportversenyek lebonyolításával.

A diáksport révén diákjaink bekapcsolódnak a különféle versenyekbe: a Diák Sportszövetség által kiírt városi, megyei, országos versenyekbe, a diákolimpiába, a KIDS-versenyekbe, a különféle iskolai kupa-küzdelmekbe.

### 16.4. Az elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

- elsősegélynyújtási alapismeretek átadása minden tanuló részére tanórákon vagy tanórán kívüli foglalkozásokon
- egészségprogramok szervezése
- szituációs gyakorlatok

### 16.5. Egészségnevelésünket segítő hasznos módszerek

- játékok
- közösségépítés
- programok
- művészetek – pályázatok

### 16.6. Az egészségnevelés megvalósításában résztvevők

**Belső résztvevők**

- pedagógusok
- hitoktatók
- osztályfőnökök
- kollégiumi nevelők
- iskolaorvos, védőnő, fogorvos

**Külső partnerek**

- Gyermekjóléti Szolgálat
- Családsegítő szervezetek
- Nevelési Tanácsadó
- illetékes pedagógiai szakszolgálatok
- szakrendelők

# 17. KÖRNYEZETI NEVELÉS

## 17.1. Alapelvek, célok

Alapelvek:

A teremtett világnak, mint létező értéknek a tisztelete és megőrzése. Ismeretei alapján elvárható, hogy a gyermek egyre biztosabban igazodjék el közvetlen, majd távolabbi környezetében, a közvetlenül, majd közvetetten megismerhető természeti folyamatok, történések körében. Továbbra sem törekszünk azonban az elvont tudományos fogalmak meghatározására, definíciószerű megtanítására. Ebben az életkori szakaszban a természettudományos gondolkodáshoz szükséges képességeket kell megalapoznunk. Kívánatos, hogy a gyermek a környezetvédelmi képzés folyamatában találkozzék az értelmes, összefüggésekre épülő tanulás eljárásaival, gyakorolhassa azokat egyénileg és társaival együttműködve is. Legyen módja kielégíteni egyéni érdeklődését, illetve szerezhessen örömteli megismerési, tanulási élményeket. A lehetőségekhez képest segítsen a tantárgy az iskolán kívül szerzett ismeretek feldolgozásában is.

A felsőbb évfolyamon tanuló gyermek természettudományos gondolkodását jobbára még a szemléletes képi tartalmak jellemzik, de ebben az életkori szakaszban már megalapozódnak annak absztrakt kategóriái is. Ugyanakkor a valóságos természeti folyamatok, összefüggések, törvényszerűségek megértéséhez szükséges térbeli és időbeli elvonatkoztatás képessége egyre árnyaltabb és biztosabb képzetek kialakítását teszi lehetővé. Az elemi természettudományos nevelés fontos feladata tehát a konkretizálásra és általánosításra építve az elvonatkoztatás képességének alapozása, az egyszerű absztrakt fogalmak, ítéletek és következtetések használatának megtanítása.

Célok:

A tanulók képessé váljanak a természet jelenségeinek elemi szintű értelmezésére. A tantárgy vizsgálódásának középpontjában ezért nem az egyes természettudományok alaptételei, hanem az élő és élettelen természet konkrét valósága, a jelenségek, a táj és a környezet áll. A megismerés ebből következőleg komplex.

Az iskolai környezeti nevelésünknek az lenne a célja, hogy a gyerekekkel megismertessük és megszerettessük az élő környezetünket. Kialakuljon bennük a felelősségérzet a bioszféra jövőjéért. Fontos tanítványaink környezeti erkölcsének, társadalmi, természeti felelősségének a megalapozása. A gyerekek alakuló értéktudatának, együttműködési képességének, életviteli szokásainak, a személyes és közös felelősségtudatának a formálása. Szeretnénk, hogy az iskolánkból kikerülő gyerekek szeressék a környezetüket, és felelősséget érezzenek a jövőjükért.

## 17.2. Környezeti nevelés színterei

### Minden tanulót egyformán érintő elemek

- A tantermekben, folyosókon környezeti neveléssel, környezetvédelemmel kapcsolatos tablókat helyezünk el.
- Minél hatékonyabban szeretnénk az anyag- és energiatakarékos iskolaműködtetést megvalósítani.
- A pedagógusok és iskolai dolgozók példamutatása.
- Kerékpáros és gyalogos közlekedésre ösztönözzük tanulóinkat.
- Szelektív hulladékgyűjtésben is igyekszünk jó példát mutatni. Szelektív hulladékgyűjtőket használunk a folyosókon. Gyűjtődobozt helyezünk ki a száraz elemek gyűjtésére.

### Kötelező tanórai keretben végzett környezeti nevelés

A természettudományos tantárgyak tanításakor a témakörhöz kapcsolódó környezetvédelem problémáit megbeszéljük.

- A kémia tantárgyból a szervetlen kémia fejezetben bemutatjuk a savas eső, az ózonlyuk, a globális felmelegedés problémáit.
- Biológiából az ökológia témakörben bemutathatjuk az anyag körforgalmát, és azt, hogyan borulhat fel az egyensúly az emberi beavatkozás során. Konkrét példákon keresztül érzékeltetjük a veszély tényleges nagyságát: pl. az esőerdők kivágása miatt a szén-dioxid mennyisége növekszik, mely az üvegházhatáshoz vezet.
- Az osztályfőnöki órákon a tanmenetben szerepelnek a környezeti nevelés témái.

### A tanulókat különböző mértékben érintő, tanórán kívüli elemek

- Környezetvédelmi szakembereket hívunk meg, hogy előadásokat tartsanak, és a témával kapcsolatos kiállításokat szervezünk.
- Rendszeres természetjáró túrákat szervezünk.
- A környezetünk védelmének jeles napjait megünnepeljük.
- Ellátogatunk a vadasparkba, a botanikus kertekbe, nemzeti parkokba a tanulmányi kirándulás keretében.

### 17.3. Környezeti nevelésünket szolgáló módszerek

A környezeti nevelés szempontjából is jelentősége van az élményalapú, tevékenységalapú módszerek minél sokoldalúbb alkalmazásának:

- játékok (szituációs, drámajáték, memóriafejlesztő)
- riport (kérdőíves felmérés)
- terepgyakorlati módszerek (terepgyakorlat, terepkészítés, célzott megfigyelések, mérések, táborok, iskolakert, „iskolazöldítés")
- aktív, kreatív munka (természetvédelmi munkák, madárvédelmi feladatok, szelektív hulladékgyűjtés, rend és tisztasági verseny, pályázatok, versenyek, kiállítás rendezése, kutatómunka)
- művészetek (vizuális művészetek a környezeti nevelésben, irodalmi alkotások, zeneművészet, népművészet, etikai érzékenység és élmény fejlesztése)

### 17.4. A környezeti nevelésben résztvevők

**Belső résztvevők**

- osztályfőnökök
- szaktanárok

**Külső résztvevők**

- előadók
- környezetvédők
- erdészek
- művészek
- intézmények

## 18. A GYERMEKEK, TANULÓK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

A katolikus iskola a talentumok Isten dicsőségére való kamatoztatására irányuló belső indíttatásra, valamint az igazságosság és szeretet parancsa által ösztönözve feladatának tekinti, hogy hozzásegítse diákjait ahhoz, hogy képességeiket az akadályozó tényezők felszámolása után teljes mértékben kibontakoztassák.

Ezért nagy erőfeszítéseket tesz a különböző okokból gyengébb előképzettségű tanulók felzárkóztatása érdekében. Teszi ezt annak tudatában, hogy ezzel emberi értékeket ment meg, és hozzájárul ahhoz, hogy hazánk katolikus értelmiségi rétege a társadalmi mobilitás révén is erősödjön, gazdagodjon, társadalmi kapcsolataink szélesedésével még inkább kovásza legyen társadalmunknak.

Tanulóink előképzettségében nemcsak a megszerzett ismeretek, készségek terén mutatkoznak jelentős – a lemaradók számára speciális segítség nélkül leküzdhetetlen hátrányt jelentő – különbségek, hanem a szocializáció fokában, viselkedésmódban, az udvariassági szabályok ismeretében, személyi higiénia terén, a katolikus vallás szertartásainak, a vallásgyakorlás külső formáinak ismeretében.

Az esélyegyenlőtlenség csökkentése fontos feladatunk, amely speciális felzárkóztató programokkal, személyes törődéssel, beszélgetésekkel történhet.

Kiváltképpen megkülönböztetett törődésben kell részesítenünk az érzelemszegény gyermekeket, akiket csak önmagunk, szeretetünk folyamatos ajándékozásával zárkóztathatunk fel.

A felzárkóztatás egy komplex, nagy körültekintést, lelkiismeretességet és áldozatosságot kívánó pedagógiai tevékenység. Jelenti a lemaradás fokának és okainak feltárását, a tanuló helyes önismeretre és küzdőképességre való nevelését, a tanórán kívüli felzárkóztató foglalkozások és a tanórai differenciált foglalkoztatás megtervezését, szervezését és kivitelezését.

Arra törekszünk, hogy a tanulócsoport egységesen magasabb tudásszintje, a korábban lemaradó tanulók erőfeszítésének példája, valamint a folytonos kétirányú differenciálásra való törekvés a tanári munkában számukra is meghozza a kívánt eredményt.

E feladatnak fontos részét képezi minden iskolai szinten a korrepetálás, illetve a kezdő gimnáziumi osztályoknál a szintre hozás.

A pszichésen iskolaérett gyermekre mindenekelőtt az akaratlagos folyamatok dominanciája jellemző. Az ismeretlen tananyag elsajátítása is akaratlagos figyelmet és emlékezetet igényel. A szándékos emlékezet az egész személyiségfejlődést alapjaiban befolyásolja.

A felzárkóztató programok elsődleges feladata az érdeklődés, a gondolkodás, a beszéd megfelelő fejlesztése. A tanulási nehézségekkel küzdő gyermekekkel, tanulókkal, valamint a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének súlyos, ill. tartós és súlyos rendellenességével küzdő tanulókkal a logopédus szakember segítségével kialakított fejlesztő foglalkoztatás keretében foglalkozunk.

Az intézményünk mellett működő Szent Imre Katolikus Alapítvánnyal közösen kidolgozott Szent Imre Diáktámogatási Program keretében anyagi támogatást nyújtunk a nehéz, hátrányos helyzetű diákjainknak.

## 19. A JUTALMAZÁS ÉS A BÜNTETÉS

### 19.1. Alapelv

A jutalmazás célja minden esetben a helyes magatartás, kiemelkedő teljesítmény megerősítése, honorálása.

A kizárólag jutalmazásra és büntetésre épülő fegyelmezés egyoldalú és személytelenné válhat. Elhidegülhet a kapcsolat a tanár és a diákok között, hiszen nem lehet szeretetteljes kapcsolatot kialakítani azzal, akitől félnek.

Az interperszonális kapcsolatrendszerek csak egymás elfogadásával fejlődhetnek, épp ezért a gyerekkel úgy kell bánni, mint akinek joga van részt venni saját élete alakításában. Azt kell elérni, hogy az általunk értéknek tartott mintákat ő is értékesnek, beépítésre érdemesnek tartsa, hogy ne mi fegyelmezzük kívülről, hanem ő igényelje a belső fegyelmezettséget.

Ahhoz, hogy a diák fegyelmezett személlyé váljon, azonosulnia kell azzal a gondolattal, hogy számára fontos a fegyelmezetté válás. Ezt akkor tudja megtenni, ha megpróbál utánozni valakit, aki fegyelmezett, önfegyelmében hiteles, tekintélye tudásából, bölcsességéből származik. Az önfegyelem mintája épül be a diákba, és ennek elősegítése, kivárása rendkívül nagy türelmet igényel.

## 19.2. A jutalmazás formái

### Általános jutalmak

Az iskola a kiemelkedő tanulmányi munkát szaktárgyi, illetve nevelőtestületi dicsérettel jutalmazza. Kiemelkedő, tanórán felüli tanulmányi, vagy más jellegű, az iskola hírét öregbítő teljesítményért, versenyen elért eredményért a tanulók oklevél, könyv-, vagy más tárgyjutalomban részesülhetnek, amelyet lehetőleg ünnepélyes körülmények között adunk át.

Az iskolában a következő írásbeli dicséretek adhatók:

- szaktanári dicséret: szaktárgyi, szakköri munkáért, versenyeredményért (versenyre készülésért szaktárgyi jeles is adható)
- osztályfőnöki dicséret: az osztályban végzett kiemelkedő munkáért, az iskola érdekében végzett közösségi munkáért
- igazgatói dicséret: kiemelkedő versenyeredményekért, az iskola érdekében végzett kiemelkedő munkájáért

### Az Aranykoszorús és Ezüstkoszorús Szentimrés kitüntetés

Intézményünk saját kitüntetése az Aranykoszorús és Ezüstkoszorús Szentimrés kitüntetés. Kiváló (nem feltétlenül kitűnő) tanuló kaphatja, aki a közösségi munkából is példamutatóan kivéve a részét hatékonyan hozzájárult az iskola keresztény szellemiségű közösséggé formálásához, intézményünk jó hírének öregbítéséhez.

## 19.3. Fegyelmező intézkedések formái és alkalmazásuk elvei

Fegyelmező intézkedések

- szaktanári figyelmeztetés
- osztályfőnöki figyelmeztetés
- osztályfőnöki intés
- igazgatói figyelmeztetés
- igazgatói intés

Fegyelmi büntetések

- megrovás
- szigorú megrovás
- meghatározott kedvezmények, juttatások csökkentése, megvonása,
- áthelyezés másik osztályba, tanulócsoportba vagy iskolába,
- eltiltás az adott iskolában a tanév folytatásától,
- kizárás az iskolából

A bejegyzett fegyelmező intézkedésekről az elektronikus naplón keresztül értesítjük a szülőket, a fegyelmi büntetést tartalmazó határozatot postai úton juttatjuk el.

A nevelőtestület dönthet az iskola által biztosított kedvezmények, juttatások csökkentéséről, illetve megvonásáról a Házirend súlyos megszegése esetén.

Különösen súlyos megítélés alá esik

- a szeszesital fogyasztása,
- a lopás és szándékos rongálás,
- a kábítószerrel való bármiféle kapcsolat,
- az iskolán kívüli közösségi programokon az osztály vagy csoport engedély nélküli elhagyása,
- a másik ember ellen irányuló agresszív cselekedetek (bántalmazás, verekedés, zaklatás, internetes zaklatás).

A főigazgató az osztályfőnök javaslata alapján a szülőknek gyermekük más iskolába való átíratását javasolja azokban az esetekben, amennyiben:

- a tanuló nem törekszik iskolánk fegyelmi rendjének, lelkiségének megvalósítására többszöri figyelmeztetés ellenére sem,
- magatartása veszélyezteti az osztályközösség rendjét, a tervszerű nevelési és oktatási munkát,
- a tanuló teljesítőképessége, illetve teljesítménye messze elmarad iskolánk elvárásaitól.

# II. AZ ISKOLA HELYI TANTERVE

## 1. ALAPELVEK, A KERETTANTERV JOGSZABÁLYI HÁTTERE

Intézményünk általános iskolai, négyosztályos, illetve nyolcosztályos gimnáziumi képzést folytató nevelési-oktatási intézmény. A hatályos jogszabályi rendelkezések alapján az általános iskolai és gimnáziumi nevelési–oktatási célok vállalása mellett célul tűzte ki a tanulók vallásos és hazafias szellemben erkölcsös polgárrá való nevelését, az átlagosnál magasabb általános műveltség, legalább egy idegen nyelvben nagyobb jártasság biztosítását. Intézményünk a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet, valamint az irányelv és kerettantervek a két tanítási nyelvű iskolai oktatáshoz és az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja szerint működik.

## 2. A KÉT TANÍTÁSI NYELVŰ ISKOLAI OKTATÁS IRÁNYELVE ALAPJÁN ELKÉSZÍTETT HELYI TANTERV

### 2.1. A kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező és nem kötelező foglalkozások

**Óratervi háló az 1-4. évfolyamon**

| Nemzeti alaptanterv - óratervi háló a 2020-2021. tanévtől felmenő rendszerben (1., 5. és 9. évfolyam) kéttannyelvű képzés | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Szent Imre Katolikus Gimnázium, Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Kollégium, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola OM: 033665 | | | | |
| Tantárgyak | Alapfokú képzés nevelési-oktatási szakaszai | | | |
| | 1. évfolyam | 2. évfolyam | 3. évfolyam | 4. évfolyam |
| Magyar nyelv, irodalom | | | | |
| magyar nyelv, irodalom | 7 | 7 | 5 | 5 |
| Matematika | | | | |
| matematika | 4 | 4 | 4 | 4 |
| Történelem és állampolgári ismeretek | | | | |
| történelem | | | | |
| állampolgári ismeretek | | | | |
| hon- és népismeret | | | | |
| Hittan | 2 | 2 | 2 | 2 |
| Természettudomány és földrajz | | | | |
| környezetismeret | | | 1 | 1 |
| Idegen nyelv | | | | |
| első élő idegen nyelv | | | | 2 |
| Művészetek | | | | |
| ének-zene | 2 | 2 | 2 | 2 |
| vizuális kultúra | 2 | 2 | 2 | 1 |
| Technológia | | | | |
| technika és tervezés | 1 | 1 | 1 | 1 |
| digitális kultúra | | | 1 | 1 |
| Testnevelés és egészségfejlesztés | | | | |
| testnevelés | 5 | 5 | 5 | 5 |
| Kötelező alapóraszám | 23 | 23 | 23 | 24 |
| Szabadon tervezhető órakeret | 2 | 2 | 2 | 2 |
| angol nyelv | 2 | 2 | 2 | |
| magyar nyelv, irodalom | | | | 1 |
| matematika | | | | 1 |
| Emelt óraszám-első élő idegen nyelv | 2 | 2 | 2 | 2 |
| Maximális órakeret | 25+2 | 25+2 | 25+2 | 26+2 |

**Óratervi háló az 5-8. évfolyamon**

| Nemzeti alaptanterv - óratervi háló a 2020-2021. tanévtől felmenő rendszerben (1., 5. és 9. évfolyam) kéttannyelvű képzés | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Szent Imre Katolikus Gimnázium, Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Kollégium, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola OM: 033665 | | | | |
| Tantárgyak | Alapfokú képzés nevelési-oktatási szakaszai | | | |
| | 5. évfolyam | 6. évfolyam | 7. évfolyam | 8. évfolyam |
| Magyar nyelv, irodalom | | | | |
| magyar nyelv, irodalom | 4 | 4 | 3 | 3 |
| Matematika | | | | |
| matematika | 4 | 4 | 3 | 3 |
| Történelem és állampolgári ismeretek | | | | |
| történelem | 2 | 2 | 2 | 2 |
| állampolgári ismeretek | | | | 1 |
| Hittan | 2 | 2 | 2 | 2 |
| Természettudomány és földrajz | | | | |
| természettudomány | 2 | 2 | 4 | 5 |
| kémia | | | 1* | 2* |
| fizika | | | 1* | 2* |
| biológia | | | 2* | 1* |
| földrajz | | | 2 | 1 |
| Idegen nyelv | | | | |
| első élő idegen nyelv | 3 | 3 | 3 | 3 |
| Művészetek | | | | |
| ének-zene | 2 | 1 | 1 | 1 |
| vizuális kultúra | 1 | 1 | 1 | 1 |
| Technológia | | | | |
| technika és tervezés | 1 | 1 | 1 | |
| digitális kultúra | 1 | 1 | 1 | 1 |
| Testnevelés és egészségfejlesztés | | | | |
| testnevelés | 5 | 5 | 5 | 5 |
| közösségi nevelés (osztályfőnöki) | 1 | 1 | 1 | 1 |
| Kötelező alapóraszám | 28 | 27 | 29 | 29 |
| Szabadon tervezhető órakeret | 1 | 2 | 2 | 2 |
| matematika | | | | 1 |
| célnyelvi civilizáció | 1 | 1 | 1 | 1 |
| dráma és színház | | | 1 | |
| hon- és népismeret | | 1 | | |
| Emelt óraszám - első idegen nyelv | 2 | 2 | 2 | 2 |
| Maximális órakeret | 29+2 | 29+2 | 31+2 | 31+2 |

Az 5-8. évfolyamon a két tanítási nyelvű képzésben a célnyelvi civilizáció tantárgy mellett a természettudomány (5-6. évfolyam), a biológia (7-8. évfolyam) és a római katolikus hittan (5-8.évfolyam) tantárgyak oktatása történik a célnyelven.

# 3. A NEMZETI ALAPTANTERV KIADÁSÁRÓL, BEVEZETÉSÉRŐL ÉS ALKALMAZÁSÁRÓL SZÓLÓ 110/2012. (VI. 4.) KORM. RENDELET ALAPJÁN ELKÉSZÍTETT HELYI TANTERV

## 3.1. A kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező és nem kötelező foglalkozások

### Óratervi háló az 1-4. évfolyamon

| Nemzeti alaptanterv - óratervi háló a 2020-2021. tanévtől felmenő rendszerben (1., 5. és 9. évfolyam) alsó tagozat | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Szent Imre Katolikus Gimnázium, Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Kollégium, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola OM: 033665 | | | | |
| Tantárgyak | Alapfokú képzés nevelési-oktatási szakaszai | | | |
| | 1. évfolyam | 2. évfolyam | 3. évfolyam | 4. évfolyam |
| Magyar nyelv, irodalom | | | | |
| magyar nyelv, irodalom | 7 | 7 | 5 | 5 |
| Matematika | | | | |
| matematika | 4 | 4 | 4 | 4 |
| Történelem és állampolgári ismeretek | | | | |
| történelem | | | | |
| állampolgári ismeretek | | | | |
| hon- és népismeret | | | | |
| Hittan | 2 | 2 | 2 | 2 |
| Természettudomány és földrajz | | | | |
| környezetismeret | | | 1 | 1 |
| Idegen nyelv | | | | |
| első élő idegen nyelv | | | | 2 |
| Művészetek | | | | |
| ének-zene | 2 | 2 | 2 | 2 |
| vizuális kultúra | 2 | 2 | 2 | 1 |
| Technológia | | | | |
| technika és tervezés | 1 | 1 | 1 | 1 |
| digitális kultúra | | | 1 | 1 |
| Testnevelés és egészségfejlesztés | | | | |
| testnevelés | 5 | 5 | 5 | 5 |
| Kötelező alapóraszám | 23 | 23 | 23 | 24 |
| Szabadon tervezhető órakeret | 2 | 2 | 2 | 2 |
| magyar nyelv, irodalom | 1 | 1 | | 1 |
| matematika | 1 | 1 | | 1 |
| első élő idegen nyelv | | | 2 | |
| Maximális órakeret | 25 | 25 | 25 | 26 |

**Óratervi háló az 1-4. évfolyamon (emelt nyelvi képzés)**

| Nemzeti alaptanterv - óratervi háló a 2025-2026. tanévtől felmenő rendszerben (1. évfolyam) emelt nyelvi képzés | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Szent Imre Katolikus Gimnázium, Általános Iskola, Kollégium, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola OM: 033665 | | | | |
| Tantárgyak | Alapfokú képzés nevelési-oktatási szakaszai | | | |
| | 1. évfolyam | 2. évfolyam | 3. évfolyam | 4. évfolyam |
| Magyar nyelv, irodalom | | | | |
| magyar nyelv, irodalom | 7 | 7 | 5 | 5 |
| Matematika | | | | |
| matematika | 4 | 4 | 4 | 4 |
| Történelem és állampolgári ismeretek | | | | |
| történelem | | | | |
| állampolgári ismeretek | | | | |
| hon- és népismeret | | | | |
| Hittan | 2 | 2 | 2 | 2 |
| Természettudomány és földrajz | | | | |
| környezetismeret | | | 1 | 1 |
| Idegen nyelv | | | | |
| első élő idegen nyelv | | | | 2 |
| Művészetek | | | | |
| ének-zene | 2 | 2 | 2 | 2 |
| vizuális kultúra | 2 | 2 | 2 | 1 |
| Technológia | | | | |
| technika és tervezés | 1 | 1 | 1 | 1 |
| digitális kultúra | | | 1 | 1 |
| Testnevelés és egészségfejlesztés | | | | |
| testnevelés | 5 | 5 | 5 | 5 |
| Kötelező alapóraszám | 23 | 23 | 23 | 24 |
| Szabadon tervezhető órakeret | 2 | 2 | 2 | 2 |
| angol nyelv | 2 | 2 | 2 | |
| magyar nyelv, irodalom | | | | 1 |
| matematika | | | | 1 |
| Emelt óraszám-angol nyelv | 2 | 2 | 2 | 2 |
| Maximális órakeret | 25+2 | 25+2 | 25+2 | 26+2 |

**Óratervi háló az 5-8. évfolyamon (általános képzés)**

| Nemzeti alaptanterv - óratervi háló a 2020-2021. tanévtől felmenő rendszerben (1., 5. és 9. évfolyam) általános képzés | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Szent Imre Katolikus Gimnázium, Általános Iskola, Kollégium, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola OM: 033665 | | | | |
| Tantárgyak | Alapfokú képzés nevelési-oktatási szakaszai | | | |
| | 5. évfolyam | 6. évfolyam | 7. évfolyam | 8. évfolyam |
| Magyar nyelv, irodalom | | | | |
| magyar nyelv, irodalom | 4 | 4 | 3 | 3 |
| Matematika | | | | |
| matematika | 4 | 4 | 3 | 3 |
| Történelem és állampolgári ismeretek | | | | |
| történelem | 2 | 2 | 2 | 2 |
| állampolgári ismeretek | | | | 1 |
| Hittan | 2 | 2 | 2 | 2 |
| Természettudomány és földrajz | | | | |
| természettudomány | 2 | 2 | 4 | 5 |
| kémia | | | 1* | 2* |
| fizika | | | 1* | 2* |
| biológia | | | 2* | 1* |
| földrajz | | | 2 | 1 |
| Idegen nyelv | | | | |
| első élő idegen nyelv | 3 | 3 | 3 | 3 |
| Művészetek | | | | |
| ének-zene | 2 | 1 | 1 | 1 |
| vizuális kultúra | 1 | 1 | 1 | 1 |
| Technológia | | | | |
| technika és tervezés | 1 | 1 | 1 | |
| digitális kultúra | 1 | 1 | 1 | 1 |
| Testnevelés és egészségfejlesztés | | | | |
| testnevelés | 5 | 5 | 5 | 5 |
| közösségi nevelés (osztályfőnöki) | 1 | 1 | 1 | 1 |
| Kötelező alapóraszám | 28 | 27 | 29 | 29 |
| Szabadon tervezhető órakeret | 1 | 2 | 2 | 2 |
| magyar nyelv, irodalom | | | 1 | 1 |
| matematika | | | 1 | 1 |
| első élő idegen nyelv | | 1 | | |
| dráma és színház | 1 | | | |
| hon- és népismeret | | 1 | | |
| Maximális órakeret | 29 | 29 | 31 | 31 |

**Óratervi háló az 5-8. évfolyamon (emelt nyelvi képzés)**

| Nemzeti alaptanterv - óratervi háló a 2020-2021. tanévtől felmenő rendszerben (1., 5. és 9. évfolyam) emelt nyelvi képzés | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Szent Imre Katolikus Gimnázium, Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Kollégium, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola OM: 033665 | | | | |
| Tantárgyak | Alapfokú képzés nevelési-oktatási szakaszai | | | |
| | 5. évfolyam | 6. évfolyam | 7. évfolyam | 8. évfolyam |
| Magyar nyelv, irodalom | | | | |
| magyar nyelv, irodalom | 4 | 4 | 3 | 3 |
| Matematika | | | | |
| matematika | 4 | 4 | 3 | 3 |
| Történelem és állampolgári ismeretek | | | | |
| történelem | 2 | 2 | 2 | 2 |
| állampolgári ismeretek | | | | 1 |
| Hittan | 2 | 2 | 2 | 2 |
| Természettudomány és földrajz | | | | |
| természettudomány | 2 | 2 | 4 | 5 |
| kémia | | | 1* | 2* |
| fizika | | | 1* | 2* |
| biológia | | | 2* | 1* |
| földrajz | | | 2 | 1 |
| Idegen nyelv | | | | |
| első élő idegen nyelv | 3 | 3 | 3 | 3 |
| Művészetek | | | | |
| ének-zene | 2 | 1 | 1 | 1 |
| vizuális kultúra | 1 | 1 | 1 | 1 |
| Technológia | | | | |
| technika és tervezés | 1 | 1 | 1 | |
| digitális kultúra | 1 | 1 | 1 | 1 |
| Testnevelés és egészségfejlesztés | | | | |
| testnevelés | 5 | 5 | 5 | 5 |
| közösségi nevelés (osztályfőnöki) | 1 | 1 | 1 | 1 |
| Kötelező alapóraszám | 28 | 27 | 29 | 29 |
| Szabadon tervezhető órakeret | 1 | 2 | 2 | 2 |
| magyar nyelv, irodalom | | | 1 | 1 |
| matematika | | | 1 | 1 |
| első élő idegen nyelv | | 1 | | |
| dráma és színház | 1 | | | |
| hon- és népismeret | | 1 | | |
| Emelt óraszám - első idegen nyelv | 2 | 2 | 2 | 2 |
| Maximális órakeret | 29+2 | 29+2 | 31+2 | 31+2 |

# Óratervi háló az 5-12. évfolyamon (nyolcévfolyamos képzés, matematika)

Nemzeti alaptanterv - óratervi háló a 2020-2021. tanévtől felmenő rendszerben
(1., 5. és 9. évfolyam)
nyolcosztályos - matematika tagozat

Szent Imre Katolikus Gimnázium, Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola,
Kollégium, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola
OM: 033665

| Tantárgyak | Alapfokú képzés nevelési-oktatási szakaszai | | | | Gimnáziumi képzés nevelési-oktatási szakasza | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | 5. évf. | 6. évf. | 7. évf. | 8. évf. | 9. évf. | 10. évf. | 11. évf. | 12. évf. |
| Magyar nyelv, irodalom | | | | | | | | |
| magyar nyelv, irodalom | 4 | 4 | 3 | 3 | 3 | 4 | 4 | 4 |
| Matematika | | | | | | | | |
| matematika | 4 | 4 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 |
| Történelem és állampolgári ismeretek | | | | | | | | |
| történelem | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 3 | 3 |
| állampolgári ismeretek | | | | 1 | | | | 1 |
| Hittan | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 |
| Természettudomány és földrajz | | | | | | | | |
| természettudomány | 2 | 2 | 4 | 5 | | | | |
| kémia | | | 1* | 2* | 1 | 2 | 2* | |
| fizika | | | 1* | 2* | 2 | 3 | 2* | |
| biológia | | | 2* | 1* | 3 | 2 | 2* | |
| földrajz | | | 2 | 1 | 2 | 1 | 2* | |
| Idegen nyelv | | | | | | | | |
| első élő idegen nyelv | 3 | 3 | 3 | 3 | 4 | 4 | 4 | 4 |
| második idegen nyelv | | | | | 2 | 2 | 3 | 3 |
| Művészetek | | | | | | | | |
| ének-zene | 2 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | | |
| vizuális kultúra | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | | |
| dráma és színház | | | | | | | 1 | |
| mozgóképkultúra és médiaismeret | | | | | | | | 1 |
| Technológia | | | | | | | | |
| technika és tervezés | 1 | 1 | 1 | | | | | |
| digitális kultúra | 1 | 1 | 1 | 1 | 2 | 1 | 2 | |
| Testnevelés és egészségfejlesztés | | | | | | | | |
| testnevelés | 5 | 5 | 5 | 5 | 5 | 5 | 5 | 5 |
| közösségi nevelés (osztályfőnöki) | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 |
| Kötelező alapóraszám | 28 | 27 | 29 | 29 | 34 | 34 | 32 | 31 |
| magyar nyelv, irodalom | | | | | | | | 1 |
| matematika | | | | | | | 1 | 2 |
| első élő idegen nyelv | | | | | | | $1^m$ | $1^m$ |
| Szabadon tervezhető órakeret | 1 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 4 | 5 |
| magyar nyelv, irodalom | | | 1 | 1 | 1 | | | |
| matematika | | | 1 | 1 | | 1 | | |
| első élő idegen nyelv | | 1 | | | $1^m$ | $1^m$ | | |
| dráma és színház | 1 | | | | | | | |
| hon- és népismeret | | 1 | | | | | | |
| magyar nyelv és irodalom (emelt) | | | | | | | 2 | 2 |
| magyar nyelv és irodalom (közép) | | | | | | | 2 | |
| történelem (emelt) | | | | | | | 2 | 2 |
| történelem (közép) | | | | | | | 2 | |
| fizika (emelt) | | | | | | | 3 | 3 |
| biológia (emelt) | | | | | | | 2 | 2 |
| testnevelés (emelt) | | | | | | | 2 | 2 |
| ének-zene (közép) | | | | | | | 2 | |
| angol nyelv (emelt) | | | | | | | 2 | 2 |
| német nyelv (emelt) | | | | | | | 2 | 2 |
| francia nyelv (emelt) | | | | | | | 2 | 2 |
| digitális kultúra (emelt) | | | | | | | 3 | 3 |
| hittan (közép) | | | | | | | | 1 |
| Emelt óraszám - matematika | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 |
| Maximális órakeret | 29+2 | 29+2 | 31+2 | 31+2 | 36+2 | 36+2 | 36+2 | 36+2 |

* a természettudományi tantárgyat nem választó tanulók ezek közül egyet kötelezően választana

$1^m$ A 2026.09.01-től induló 9. évfolyamtól kezdve, felmenő rendszerben az „első idegen nyelv” szó „második idegen nyelvre” módosul.

# Óratervi háló az 5-12. évfolyamon (nyolcévfolyamos képzés, bölcsészet)

Nemzeti alaptanterv - óratervi háló a 2020-2021. tanévtől felmenő rendszerben
(1., 5. és 9. évfolyam)
nyolcosztályos - bölcsészet

Szent Imre Katolikus Gimnázium, Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola,
Kollégium, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola
OM: 033665

| Tantárgyak | Alapfokú képzés nevelési-oktatási szakaszai | | | | Gimnáziumi képzés nevelési-oktatási szakasza | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | 5. évf. | 6. évf. | 7. évf. | 8. évf. | 9. évf. | 10. évf. | 11. évf. | 12. évf. |
| Magyar nyelv, irodalom | | | | | | | | |
| magyar nyelv, irodalom | 4 | 4 | 3 | 3 | 3 | 4 | 4 | 4 |
| Matematika | | | | | | | | |
| matematika | 4 | 4 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 |
| Történelem és állampolgári ismeretek | | | | | | | | |
| történelem | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 3 | 3 |
| állampolgári ismeretek | | | | 1 | | | | 1 |
| Hittan | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 |
| Természettudomány és földrajz | | | | | | | | |
| természettudomány | 2 | 2 | 4 | 5 | | | | |
| kémia | | | 1* | 2* | 1 | 2 | 2* | |
| fizika | | | 1* | 2* | 2 | 3 | 2* | |
| biológia | | | 2* | 1* | 3 | 2 | 2* | |
| földrajz | | | 2 | 1 | 2 | 1 | 2* | |
| Idegen nyelv | | | | | | | | |
| első élő idegen nyelv | 3 | 3 | 3 | 3 | 4 | 4 | 4 | 4 |
| második idegen nyelv | | | | | 2 | 2 | 3 | 3 |
| Művészetek | | | | | | | | |
| ének-zene | 2 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | | |
| vizuális kultúra | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | | |
| dráma és színház | | | | | | | 1 | |
| mozgóképkultúra és médiaismeret | | | | | | | | 1 |
| Technológia | | | | | | | | |
| technika és tervezés | 1 | 1 | 1 | | | | | |
| digitális kultúra | 1 | 1 | 1 | 1 | 2 | 1 | 2 | |
| Testnevelés és egészségfejlesztés | | | | | | | | |
| testnevelés | 5 | 5 | 5 | 5 | 5 | 5 | 5 | 5 |
| közösségi nevelés (osztályfőnöki) | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 |
| Kötelező alapóraszám | 28 | 27 | 29 | 29 | 34 | 34 | 32 | 31 |
| magyar nyelv, irodalom | | | | | | | | 1 |
| matematika | | | | | | | 1 | 1 |
| első élő idegen nyelv | | | | | | | 1[m] | 1[m] |
| történelem | | | | | | | | 1 |
| Szabadon tervezhető órakeret | 1 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 4 | 5 |
| magyar nyelv, irodalom | | | 1 | 1 | 1 | | 1 | 1 |
| matematika | | | 1 | 1 | | 1 | | |
| első élő idegen nyelv | | 1 | | | 1[m] | 1[m] | | |
| dráma és színház | 1 | | | | | | | |
| hon- és népismeret | | 1 | | | | | | |
| történelem | | | | | | | 1 | |
| fizika (emelt) | | | | | | | 3 | 3 |
| biológia (emelt) | | | | | | | 2 | 2 |
| testnevelés (emelt) | | | | | | | 2 | 2 |
| ének-zene (közép) | | | | | | | 2 | |
| angol nyelv (emelt) | | | | | | | 2 | 2 |
| német nyelv (emelt) | | | | | | | 2 | 2 |
| francia nyelv (emelt) | | | | | | | 2 | 2 |
| digitális kultúra (emelt) | | | | | | | 3 | 3 |
| hittan (közép) | | | | | | | | 1 |
| Emelt óraszám | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 |
| magyar nyelv, irodalom | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 |
| történelem | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 |
| Maximális órakeret | 29+2 | 29+2 | 31+2 | 31+2 | 36+2 | 36+2 | 36+2 | 36+2 |

* a természettudományi tantárgyat nem választó tanulók ezek közül egyet kötelezően választanak

1[m] A 2026.09.01-től induló 9. évfolyamtól kezdve, felmenő rendszerben az „első idegen nyelv” szó „második idegen nyelvre” módosul.

## Óratervi háló az 9-12. évfolyamon (általános képzés)

| Nemzeti alaptanterv - óratervi háló a 2020-2021. tanévtől felmenő rendszerben (1., 5. és 9. évfolyam) általános képzés | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Szent Imre Katolikus Gimnázium, Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Kollégium, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola OM: 033665 | | | | |
| Tantárgyak | Gimnáziumi képzés nevelési-oktatási szakasza | | | |
| | 9. évfolyam | 10. évfolyam | 11. évfolyam | 12. évfolyam |
| Magyar nyelv, irodalom | | | | |
| magyar nyelv, irodalom | 3 | 4 | 4 | 4 |
| Matematika | | | | |
| matematika | 3 | 3 | 3 | 3 |
| Történelem és állampolgári ismeretek | | | | |
| történelem | 2 | 2 | 3 | 3 |
| állampolgári ismeretek | | | | 1 |
| hon- és népismeret | | | | |
| Hittan | 2 | 2 | 2 | 2 |
| Természettudomány és földrajz | | | | |
| természettudomány | | | | |
| kémia | 1 | 2 | 2* | |
| fizika | 2 | 3 | 2* | |
| biológia | 3 | 2 | 2* | |
| földrajz | 2 | 1 | 2* | |
| Idegen nyelv | | | | |
| első élő idegen nyelv | 4 | 4 | 4 | 4 |
| második idegen nyelv | 2 | 2 | 3 | 3 |
| Művészetek | | | | |
| ének-zene | 1 | 1 | | |
| vizuális kultúra | 1 | 1 | | |
| dráma és színház | | | 1 | |
| mozgóképkultúra és médiaismeret | | | | 1 |
| Technológia | | | | |
| digitális kultúra | 2 | 1 | 2 | |
| Testnevelés és egészségfejlesztés | | | | |
| testnevelés | 5 | 5 | 5 | 5 |
| közösségi nevelés (osztályfőnöki) | 1 | 1 | 1 | 1 |
| Kötelező alapóraszám | 34 | 34 | 32 | 31** |
| magyar nyelv, irodalom | | | | 1 |
| matematika | | | 1 | 1 |
| első élő idegen nyelv | | | 1[m] | 1[m] |
| magyar nyelv és irodalom - közép | | | | 1** |
| matematika - közép | | | | 1** |
| történelem - közép | | | | 1** |
| Szabadon tervezhető órakeret | 2 | 2 | 4 | 5 |
| magyar nyelv, irodalom | 1 | | | |
| matematika | | 1 | | |
| első élő idegen nyelv | 1[m] | 1[m] | | |
| magyar nyelv és irodalom (emelt) | | | 2 | 2 |
| magyar nyelv és irodalom (közép) | | | 2 | |
| történelem (emelt) | | | 2 | 2 |
| történelem (közép) | | | 2 | |
| fizika (emelt) | | | 3 | 3 |
| biológia (emelt) | | | 2 | 2 |
| testnevelés (emelt) | | | 2 | 2 |
| ének-zene (közép) | | | 2 | |
| angol nyelv (emelt) | | | 2 | 2 |
| német nyelv (emelt) | | | 2 | 2 |
| francia nyelv (emelt) | | | 2 | 2 |
| digitális kultúra (emelt) | | | 3 | 3 |
| hittan (közép) | | | | 1 |
| Maximális órakeret | 36 | 36 | 36 | 36 |

* a természettudományi tantárgyat nem választó tanulók ezek közül egyet kötelezően választanak

** ezek közül egyet kötelezően kell választani

1[m] A 2026.09.01-től induló 9. évfolyamtól kezdve, felmenő rendszerben az „első idegen nyelv” szó „második idegen nyelvre” módosul.

## Óratervi háló az 9-12. évfolyamon (matematika tagozat)

| Nemzeti alaptanterv - óratervi háló a 2020-2021. tanévtől felmenő rendszerben<br>(1., 5. és 9. évfolyam)<br>matematika tagozat | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Szent Imre Katolikus Gimnázium, Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola,<br>Kollégium, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola<br>OM: 033665 | | | | |
| Tantárgyak | Gimnáziumi képzés nevelési-oktatási szakasza | | | |
| | 9. évfolyam | 10. évfolyam | 11. évfolyam | 12. évfolyam |
| Magyar nyelv, irodalom | | | | |
| magyar nyelv, irodalom | 3 | 4 | 4 | 4 |
| Matematika | | | | |
| matematika | 3 | 3 | 3 | 3 |
| Történelem és állampolgári ismeretek | | | | |
| történelem | 2 | 2 | 3 | 3 |
| állampolgári ismeretek | | | | 1 |
| hon- és népismeret | | | | |
| Hittan | 2 | 2 | 2 | 2 |
| Természettudomány és földrajz | | | | |
| természettudomány | | | | |
| kémia | 1 | 2 | 2* | |
| fizika | 2 | 3 | 2* | |
| biológia | 3 | 2 | 2* | |
| földrajz | 2 | 1 | 2* | |
| Idegen nyelv | | | | |
| első élő idegen nyelv | 4 | 4 | 4 | 4 |
| második idegen nyelv | 2 | 2 | 3 | 3 |
| Művészetek | | | | |
| ének-zene | 1 | 1 | | |
| vizuális kultúra | 1 | 1 | | |
| dráma és színház | | | 1 | |
| mozgóképkultúra és médiaismeret | | | | 1 |
| Technológia | | | | |
| digitális kultúra | 2 | 1 | 2 | |
| Testnevelés és egészségfejlesztés | | | | |
| testnevelés | 5 | 5 | 5 | 5 |
| közösségi nevelés (osztályfőnöki) | 1 | 1 | 1 | 1 |
| Kötelező alapóraszám | 34 | 34 | 32 | 31 |
| magyar nyelv, irodalom | | | | 1 |
| matematika | | | 1 | 2 |
| első élő idegen nyelv | | | $1^m$ | $1^m$ |
| Szabadon tervezhető órakeret | 2 | 2 | 4 | 5 |
| magyar nyelv, irodalom | 1 | | | |
| matematika | | 1 | | |
| első élő idegen nyelv | $1^m$ | $1^m$ | | |
| magyar nyelv és irodalom (emelt) | | | 2 | 2 |
| magyar nyelv és irodalom (közép) | | | 2 | |
| történelem (emelt) | | | 2 | 2 |
| történelem (közép) | | | 2 | |
| fizika (emelt) | | | 3 | 3 |
| biológia (emelt) | | | 2 | 2 |
| testnevelés (emelt) | | | 2 | 2 |
| ének-zene (közép) | | | 2 | |
| angol nyelv (emelt) | | | 2 | 2 |
| német nyelv (emelt) | | | 2 | 2 |
| francia nyelv (emelt) | | | 2 | 2 |
| hittan (közép) | | | | 1 |
| digitális kultúra (emelt) | | | 3 | 3 |
| Emelt óraszám - matematika | 2 | 2 | 2 | 2 |
| Maximális órakeret | 36+2 | 36+2 | 36+2 | 36+2 |

* a természettudományi tantárgyat nem választó tanulók ezek közül egyet kötelezően választanak

$1^m$ A 2026.09.01-től induló 9. évfolyamtól kezdve, felmenő rendszerben az „első idegen nyelv” szó „második idegen nyelvre” módosul.

# Óratervi háló az 9-12. évfolyamon (biológia-kémia tagozat)

Nemzeti alaptanterv - óratervi háló a 2020-2021. tanévtől felmenő rendszerben
(1., 5. és 9. évfolyam)
biológia-kémia tagozat

Szent Imre Katolikus Gimnázium, Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola
Kollégium, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola
OM: 033665

| Tantárgyak | Gimnáziumi képzés nevelési-oktatási szakasza | | | |
|---|---|---|---|---|
| | 9. évfolyam | 10. évfolyam | 11. évfolyam | 12. évfolyam |
| Magyar nyelv, irodalom | | | | |
| magyar nyelv, irodalom | 3 | 4 | 4 | 4 |
| Matematika | | | | |
| matematika | 3 | 3 | 3 | 3 |
| Történelem és állampolgári ismeretek | | | | |
| történelem | 2 | 2 | 3 | 3 |
| állampolgári ismeretek | | | | 1 |
| hon- és népismeret | | | | |
| Hittan | 2 | 2 | 2 | 2 |
| Természettudomány és földrajz | | | | |
| természettudomány | | | | |
| kémia | 1 | 2 | | |
| fizika | 2 | 3 | | |
| biológia | 3 | 2 | 2 | |
| földrajz | 2 | 1 | | |
| Idegen nyelv | | | | |
| első élő idegen nyelv | 4 | 4 | 4 | 4 |
| második idegen nyelv | 2 | 2 | 3 | 3 |
| Művészetek | | | | |
| ének-zene | 1 | 1 | | |
| vizuális kultúra | 1 | 1 | | |
| dráma és színház | | | 1 | |
| mozgóképkultúra és médiaismeret | | | | 1 |
| Technológia | | | | |
| digitális kultúra | 2 | 1 | 2 | |
| Testnevelés és egészségfejlesztés | | | | |
| testnevelés | 5 | 5 | 5 | 5 |
| közösségi nevelés (osztályfőnöki) | 1 | 1 | 1 | 1 |
| Kötelező alapóraszám | 34 | 34 | 32 | 31 |
| magyar nyelv, irodalom | | | | 1 |
| matematika | | | 1 | 1 |
| első élő idegen nyelv | | | $1^m$ | $1^m$ |
| biológia | | | | 1 |
| kémia | | | | |
| Szabadon tervezhető órakeret | 2 | 2 | 4 | 5 |
| magyar nyelv, irodalom | 1 | | | |
| matematika | | 1 | | |
| első élő idegen nyelv | $1^m$ | $1^m$ | | |
| magyar nyelv és irodalom (emelt) | | | 2 | 2 |
| magyar nyelv és irodalom (közép) | | | 2 | |
| történelem (emelt) | | | 2 | 2 |
| történelem (közép) | | | 2 | |
| fizika (emelt) | | | 3 | 3 |
| testnevelés (emelt) | | | 2 | 2 |
| ének-zene (közép) | | | 2 | |
| angol nyelv (emelt) | | | 2 | 2 |
| német nyelv (emelt) | | | 2 | 2 |
| francia nyelv (emelt) | | | 2 | 2 |
| digitális kultúra (emelt) | | | 3 | 3 |
| hittan (közép) | | | | 1 |
| biológia | | | 1 | 2 |
| kémia | | | 3 | 3 |
| Emelt óraszám | 2 | 2 | 2 | 2 |
| biológia | 1 | 1 | 1 | 1 |
| kémia | 1 | 1 | 1 | 1 |
| Maximális órakeret | 36+2 | 36+2 | 36+2 | 36+2 |

$1^m$ A 2026.09.01-től induló 9. évfolyamtól kezdve, felmenő rendszerben az „első idegen nyelv” szó „második idegen nyelvre” módosul.

## Óratervi háló az 9-12. évfolyamon (angol nyelvi tagozat)

Nemzeti alaptanterv - óratervi háló a 2020-2021. tanévtől felmenő rendszerben
(1., 5. és 9. évfolyam)
angol nyelvi tagozat

Szent Imre Katolikus Gimnázium, Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola,
Kollégium, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola
OM: 033665

| Tantárgyak | Gimnáziumi képzés nevelési-oktatási szakasza | | | |
|---|---|---|---|---|
| | 9. évfolyam | 10. évfolyam | 11. évfolyam | 12. évfolyam |
| Magyar nyelv, irodalom | | | | |
| magyar nyelv, irodalom | 3 | 4 | 4 | 4 |
| Matematika | | | | |
| matematika | 3 | 3 | 3 | 3 |
| Történelem és állampolgári ismeretek | | | | |
| történelem | 2 | 2 | 3 | 3 |
| állampolgári ismeretek | | | | 1 |
| hon- és népismeret | | | | |
| Hittan | 2 | 2 | 2 | 2 |
| Természettudomány és földrajz | | | | |
| természettudomány | | | | |
| kémia | 1 | 2 | 2* | |
| fizika | 2 | 3 | 2* | |
| biológia | 3 | 2 | 2* | |
| földrajz | 2 | 1 | 2* | |
| Idegen nyelv | | | | |
| első élő idegen nyelv | 4 | 4 | 4 | 4 |
| második idegen nyelv | 2 | 2 | 3 | 3 |
| Művészetek | | | | |
| ének-zene | 1 | 1 | | |
| vizuális kultúra | 1 | 1 | | |
| dráma és színház | | | 1 | |
| mozgóképkultúra és médiaismeret | | | | 1 |
| Technológia | | | | |
| digitális kultúra | 2 | 1 | 2 | |
| Testnevelés és egészségfejlesztés | | | | |
| testnevelés | 5 | 5 | 5 | 5 |
| közösségi nevelés (osztályfőnöki) | 1 | 1 | 1 | 1 |
| Kötelező alapóraszám | 34 | 34 | 32 | 31 |
| magyar nyelv, irodalom | | | | 1 |
| matematika | | | 1 | 1 |
| első élő idegen nyelv | | | 1[m] | 1 |
| első élő idegen nyelv | | | | 1[m] |
| Szabadon tervezhető órakeret | 2 | 2 | 4 | 5 |
| magyar nyelv, irodalom | 1 | | | |
| matematika | | 1 | | |
| első élő idegen nyelv | 1[m] | 1[m] | | |
| magyar nyelv és irodalom (emelt) | | | 2 | 2 |
| magyar nyelv és irodalom (közép) | | | 2 | |
| történelem (emelt) | | | 2 | 2 |
| történelem (közép) | | | 2 | |
| fizika (emelt) | | | 3 | 3 |
| biológia (emelt) | | | 2 | 2 |
| testnevelés (emelt) | | | 2 | 2 |
| ének-zene (közép) | | | 2 | |
| angol nyelv (emelt) | | | 2 | 2 |
| német nyelv (emelt) | | | 2 | 2 |
| francia nyelv (emelt) | | | 2 | 2 |
| hittan (közép) | | | | 1 |
| digitális kultúra (emelt) | | | 3 | 3 |
| Emelt óraszám - matematika | 2 | 2 | 2 | 2 |
| Maximális órakeret | 36+2 | 36+2 | 36+2 | 36+2 |

* a természettudományi tantárgyat nem választó tanulók ezek közül egyet kötelezően választanak

1[m] A 2026.09.01-től induló 9. évfolyamtól kezdve, felmenő rendszerben az „első idegen nyelv” szó „második idegen nyelvre” módosul.

# 4. A TANKÖNYVVÁLASZTÁS SZEMPONTJAI

- A tankönyvek egyaránt feleljenek meg a kerettantervi és az érettségi követelményeknek.
- Fektessenek nagy hangsúlyt az érettségire való felkészítésre.
- Legyenek korszerűek, ugyanakkor a jól bevált tanítási módszereket is alkalmazzák.
- Tárgyalják kellő részletességgel az ismereteket az eredményes felkészüléshez: segítsék logikus és közérthető magyarázatokkal a tanár és a diák munkáját.
- Kínáljanak számtalan változatos típusú, különböző nehézségi fokú feladatot a rögzítéshez és a készségfejlesztéshez.
- A diákok az érdeklődési körükhöz közelálló témákon keresztül, gyakorlati oldalról sajátíthassák el az ismereteket.
- A tankönyvek minősége, megjelenése legyen alkalmas a diákok esztétikai érzékének fejlesztésére. Jellemezze őket a 21. század tanulóinak elvárásaihoz igazodó fiatalos stílus, színes, ötletes formavilág.
- Legyenek formai és tartalmi szempontból is egységes felépítésűek, áttekinthetőek.
- A tankönyvek egymásra épülő tantárgyi rendszerek, tankönyvcsaládok, sorozatok tagjai legyenek.
- Világos, logikus felépítésükkel és igényes, a korosztály számára érthető nyelvezetükkel segítsék a tananyag elsajátítását.
- A tantárgyi kereteken belül a korosztály tapasztalatait, jellegzetes problémáit a középpontba helyezve, a tanulókat önálló véleményalkotásra ösztönözve adjanak teret az önismeret és az érzelmi intelligencia fejlesztésének, az erkölcsi nevelésnek.
- A taneszközöket egészítse ki olyan digitális tananyag, amely interaktív táblán segíti az órai munkát feladatokkal, valamint olyan digitális hozzáférés, amely segíti a diákok otthoni tanulását az interneten elérhető tartalmakkal.

# 5. A NEMZETI ALAPTANTERVBEN MEGHATÁROZOTT PEDAGÓGIAI FELADATOK HELYI MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZABÁLYAI

## 5.1. Az erkölcsi nevelés

A katolikus iskola egész nevelési tevékenységét átfogja a keresztény erkölcsiség: kötelességtudat, a munka megbecsülése, mértéktartás, együttérzés, segítőkészség, tisztelet és tisztesség, türelem, megértés, elfogadás, önfegyelem, önzetlenség kimunkálása neveltjeiben.

## 5.2. Pályaorientáció

Iskolánk az általános iskolai képzési formában 7-8., illetve a gimnázium 10-12. évfolyamán tanuló diákjait megismerteti a munka világával, különböző foglalkozásokkal. Ez történhet az osztályfőnöki

órákon, meghívott előadók segítségével, illetve iskolán kívüli kiállításokon, üzemlátogatásokon. Szoros kapcsolatot tart fenn pályaválasztási tanácsadó szervezetekkel, diákjait eljuttatja különböző képességeket mérő vizsgálatokra. Elősegíti a tanulói aktivitás kibontakozását, az önismeret és önértéktudat, együttműködés és versengés fejlődését diákprogramok (versenyek és projektnapok) szervezésével, korszerű tanulásszervezési módok alkalmazásával.

### 5.3. Gazdasági és pénzügyi nevelés

A biztonságos tájékozódás képességét a gazdálkodás és a pénz területén elsősorban matematika órákon szerezhetik meg diákjaink. Ezen kívül meghívott előadók egy- egy aktuális résztémában tájékoztatást adnak osztályfőnöki órákon. Abból a célból, hogy a tanulók felismerjék felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás és a fogyasztás területén, részt veszünk különböző pályázatokon, projektekben.

### 5.4. Médiatudatosságra nevelés

A diákok megismertetése a média működésével, a valóságos és virtuális, a nyilvános és bizalmas érintkezés megkülönböztetésével, ezen médiajellemzők jogi és erkölcsi jelentőségével elsősorban a Mozgóképkultúra és médiaismeret órákon, valamint a Digitális kultúra tantárgy keretein belül történik. Ezt az ismeretközvetítést és morális nevelést egészíthetik ki a kritikus értékelésre nevelés célját szem előtt tartó hittanórák és az iskolai vagy osztályfőnöki órák keretében megvalósuló előadások. Médiaszakkörünk, illetve sulirádió-szerkesztőségünk keretében végzett tevékenységük révén egyesek kicsiben gyakorlati tapasztalatokat szerezhetnek a tömegkommunikáció működéséről.

### 5.5. A tanulás tanítása

Kiemelt helyet foglal el az egyénre szabott tanulási módszerek, illetve a tanulópárokban ill. tanulócsoportokban történő eredményes tanulás elsajátíttatása. Az iskolai könyvtár pedagógiai programjában a könyvtári és más információforrások mozgósítása elsőrendű szempont. Az egyes tantárgyak eredményes tanulása érdekében a szaktanárok megismertetik diákjaikkal azokat a tantárgyspecifikus módszereket, amelyek elősegítik tantárgyuk eredményes elsajátítását. A tanulás eredményességének az élethosszan tartó tanulás készségének kialakítása céljából fontos szerepet szánunk a tanulók testi, szellemi és lelki teljesítőképességének és motiváltságának fenntartására.

### 5.6. További pedagógiai feladatok

A Nemzeti öntudat, hazafias nevelés, állampolgárságra, demokráciára nevelés, az önismeret és társas kultúra fejlesztése, a családi életre nevelés, a testi és lelki egészségre nevelés, felelősségvállalás másokért, önkéntesség, fenntarthatóság, környezettudatosság területén elvégzendő pedagógiai feladatokat fontos célunknak tartjuk.

## 6. MINDENNAPOS TESTNEVELÉS

A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módját a Köznevelési törvény 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezzük meg.

- tantervi testnevelési órák
- délutáni sportórák
- sport rekreáció

Tanulóinknak heti 5 testnevelés órája van. A törvény lehetőséget ad a versenysportolók számára a 2 óra iskolán kívüli teljesítéséről. Az erről szóló igazolásokat a diákok a tanév elején nyújthatják be. Amennyiben az adott sportolói státuszban változás áll be, azt a tanulók 15 napon belül kötelesek bejelenteni. Az elmaradó bejelentés jogkövetkezményeit a tanulók, kiskorú tanulók esetén a szülők viselik.

## 7. A TANTÁRGY ÉS PEDAGÓGUSVÁLASZTÁS SZABÁLYAI

A főigazgató minden év április 15-éig elkészíti és közzéteszi a tájékoztatót azokról a tantárgyakról, amelyekből a tanulók tantárgyat választhatnak (középiskolában tájékoztat továbbá a felkészítés szintjéről is).

A tanuló a meghatározott határidőre adhatja le a tantárgy és a felkészülési szint megválasztásával kapcsolatos döntését. A tanuló választása egész tanévre szól. A tanórán kívüli foglalkozások (szakkör, korrepetálás) kínálatát a tanulók a tanév első hetében ismerhetik meg és a megadott határidőig adhatják le az osztályfőnökükkel való megbeszélés után jelentkezésüket.

Választott tárgyat, illetve foglalkozást 1-10. évfolyamon főigazgatói engedéllyel, lezárt félév után, kivételes esetben lehet leadni. A 11-12. évfolyamon sikertelen választás esetén, kivételes esetben csak a szaktanár javaslatára, lezárt félév után változtatható meg, ill. adható le a választott tantárgy. Ha a tanuló iskolakezdés, illetve iskolaváltás miatt nem tud élni a választási jogával, felvételi kérelmének elbírálása előtt egyezteti elképzeléseit a középiskola főigazgatójával, illetve a főigazgató által kijelölt pedagógussal. Választott tárgyat felvenni bármikor lehet. Ez utóbbi esetben az főigazgató a szaktanár véleményét kikérve különbözeti vizsgát írhat elő. Kiskorú tanuló esetén a tantárgyválasztás jogát a szülő gyakorolja.

## 8. AZ ÉRETTSÉGI VIZSGA MEGHATÁROZÁSA

Érettségi vizsga a 12. évfolyam sikeres befejezése után, illetve jogszabályban meghatározott esetekben ezt megelőzően letehető állami vizsga, melynek rendjét, követelményeit az érettségi vizsga szabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13) Korm. Rendelet határozza meg.

### 8.1. Választható érettségi vizsgatárgyak, amelyekből a tanulók közép- vagy emelt szintű érettségi vizsgára való felkészítését az iskola kötelezően vállalja

Intézményünk a kötelező vizsgatárgyakból és az első idegen nyelvként tanult angol és német nyelvből biztosítja, hogy a tanulók választásuk szerint mind a középszintű, mind az emelt szintű érettségi vizsgára fel tudjanak készülni. Továbbá kémiából, biológiából, fizikából és digitális kultúrából kötelezően vállalja az emelt szintű érettségi vizsgára való felkészítést.

Földrajz, ének-zene, francia nyelv, katolikus hittan, testnevelés tantárgyakból lehetővé teszi a középszintű vizsgára történő felkészülést, minimum 5 fő jelentkezése esetén.

### 8.2. Választható érettségi vizsgatárgyak és választásuk feltételei

A kötelező érettségi vizsgatárgyak mellett a következő tantárgyakból tehetnek érettségi vizsgát a tanulók: fizika, kémia, biológia, földrajz, digitális kultúra, katolikus hittan, református hittan, evangélikus hittan, testnevelés, állampolgári ismeretek, ének-zene, mozgóképkultúra és médiaismeret.

Valamely választható vizsgatárgyból történő érettségire jelentkezéshez a helyi tanterv adott tantárgyi tanterve teljes körű követelményrendszerének teljesítése szükséges.

### 8.3.A középszintű érettségi vizsga témakörei az egyes vizsgatárgyakból

A középszintű érettségi vizsga témaköreinek meghatározásához az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendeletben, valamint az érettségi vizsga részletes követelményeiről szóló 40/2002. (V. 24.) OM rendeletben foglaltakat alkalmazzuk.

## 9. A SZÁMONKÉRÉS, BESZÁMOLTATÁS, VIZSGÁZTATÁS, MINŐSÍTÉS, FELSŐBB OSZTÁLYBA LÉPÉS VALAMENNYI TANTERVRE VONATKOZÓAN

### 9.1. Alapelvek

Az ellenőrzés - értékelés - osztályozás a pedagógiai tevékenység szerves része, melynek jelentős szerepe van a személyiség fejlesztésében: ösztönzést ad, fejleszti a felelősségérzetet és önértékelő képességet, önnevelésre késztet. Az objektív, igazságos értékelés - osztályozás előfeltétele a világosan megfogalmazott és következetesen érvényesített követelményrendszer. Ugyanakkor a tanulót önmaga teljesítményéhez, egyéni képességeihez is viszonyítani kell. Az értékelés, osztályozás a tanulókat egyénenként is segíti abban, hogy a tőlük elvárható maximumot nyújtsák. Legyen az értékelés olyan, hogy a gyermek legalább egy területen tökéletesen ki tudjon teljesedni, hogy a siker reménye meglegyen benne, s ezáltal építse a gyerekben rejlő értékeket, képességeket. Akár elismerő az értékelés, akár bíráló, legyen az bizalomra építő. Az ellenőrzésnek ki kell terjednie az írásbeli házi feladatra, füzetvezetésre is. Bármely tantárgy ellenőrzési - értékelési rendszerében a folyamatosság el-

engedhetetlen követelmény. Az ellenőrzés formái tantárgytól, tananyagtól, az oktatási céltól, a tanulók egyéniségétől és számos más tényezőtől függően rendkívül változatosak lehetnek. Érvényesíteni kell a szóbeliség primátusát. Még a "feladatmegoldós" tárgyakban sem hagyható el a szóbeli ellenőrzés, számonkérés.

### 9.2. Az osztályozás szabályai

Az osztályfőnöki tantárgyat kivéve a tanulók évközi teljesítményét 1-5-ig érdemjegyekkel osztályozzuk, és félévkor, valamint év végén 1-5-ig osztályzattal minősítjük. Az osztályfőnöki tantárgyat nem osztályozzuk. Alsó tagozaton a tanulói teljesítményt 2. évfolyam első félévig szövegesen értékelünk, 2. évfolyam év végétől hagyományos osztályozást használunk. A magyar irodalom és magyar nyelv tantárgyat külön osztályozzuk. Az emelt szintű csoportban tanulók osztályzatát az emelt szint tantervi programjában rögzített követelmények szerint kell megállapítani. A helyileg – illetve a fogyatékosság típusa szerint – az illetékes szakszolgálat szakvéleményében foglaltaknak megfelelően az érintett tanulók igazgatói határozat alapján mentességet kaphatnak valamely tantárgy vagy tantárgyrész értékelése alól. A pedagógusok esetükben a szakvéleményben javasoltakat figyelembe veszik. A tanulók tantárgyi teljesítményét a tárgyat tanító pedagógus ellenőrzi, értékeli, osztályozza teljes jogkörrel és felelősséggel.

A tanulók írásbeli feladatainak – témazáró dolgozat, írásbeli röpdolgozat, projekt feladat - értékelése 10 munkanapon belül megtörténik, és kerül rögzítésre a digitális naplóba, a Krétába.

A félév és a tanév végén az egyes tantárgyakban elért kiemelkedő teljesítményért a tanuló dicséretet kaphat. Ha a tanulónak valamennyi osztályzata "jeles", magatartása példás és legalább 3 tantárgyi dicsérete van, akkor nevelőtestületi dicséretben részesül. A dicséreteket az elektronikus naplóban, a törzslapon és bizonyítványban is dokumentálni kell.

A választható tanítási órákon nyújtott tanulói teljesítményt az alaptantervi órákon nyújtott teljesítménnyel együtt értékeljük. Emelt szintű választási óra esetén a követelményeket emelt szinten való teljesítés esetén osztályzattal értékeljük.

### 9.3. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái, a tanuló teljesítménye értékelésének formái

Az egyes tantárgyi követelményeket a pedagógiai program helyi tantervének mellékleteként szereplő tantárgyi tantervek tartalmazzák.

A fejlesztendő képességek rendszerezve a következők:

- Megjegyzés, reprodukció: tények, elemi információk megjegyzése, megértése, fogalmak felismerése, megnevezése és használata, a szaknyelv alkalmazása, a különböző műfajú és rendeltetésű szövegek sajátosságainak felismerése, értelmezése, szabályok ismerete és reprodukálása.
- Egyszerűbb és bonyolultabb összefüggések megértése, átkódolás, transzformációs képességek
- Ismeretek és képességek önálló alkalmazása ismert vagy új szituációban,
- Önálló véleményalkotás, értékelés, a társakkal való együttműködés képessége (kooperáció), az önálló ítéletalkotás képességének megléte, a felelősségvállalás attitűdjének kialakítása, magasabb rendű műveletek − analízis, szintézis (a problémamegoldó, a logikus gondolkodás, az ismeretek integrációjának színvonala).

A tanulók ismereteinek számonkérése a következő formákban történik:

**Szóbeli számonkérés**

- év végi szóbeli vizsga (9-11. évfolyamon)
- szóbeli felelet
- kiselőadás
- beszámoló
- gyűjtőmunka
- memoriter

**Írásbeli számonkérés**

- év végi írásbeli vizsga (9-10. évfolyam)
- témazáró dolgozat
- írásbeli felelet
- házi dolgozat
- olvasónapló
- pályamunka
- írásbeli házi feladat
- szorgalmi feladat

**Gyakorlati számonkérés**

A gyakorlati számonkérés közismereti tantárgyak közül biológia, kémia, testnevelés, művészetek (ének-zene, vizuális kultúra, technika és tervezés), a gyakorlati foglalkozás és a digitális kultúra tantárgyak esetén alkalmazott. Értékelése az írásbeli számonkérés osztályozási módjával azonosan történik.

- növényhatározás, mikroszkóphasználat
- laboreszközök és vegyszerek szakszerű használata a kísérletek során

- sportteljesítmény, tanulók fizikai állapotának mérése
- hangközök megállapítása
- rajzos feladat
- axonometria, vetületi ábrázolás
- műszaki rajz
- munkadarab, gyűjtőmunka
- szövegszerkesztés, táblázatkezelés, adatbázis kezelés, prezentáció, emelt szinten programozás
- produktumok (munkadarabok) értékelése
- gyűjtőmunka
- kiselőadás

**Fizikai képességek felmérése**

**A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek**

Az időszakos mérések, a folyamatos visszacsatolás célja:

- az elvégzett munka hatásának mérése
- az edzettségi szint változásának nyomon követése

Az egészséggel, terhelhetőséggel összefüggő fittség műszerek nélküli mérésének legfőbb faktorai: Mennyiségi mutatók:

- aerob kapacitás
- izomerő, erő-állóképesség
- egyéni vagy társadalmi vonatkozású „életmód-tükör” felvétele

A fizikai fittség mérésére kifejlesztett motorikus próbarendszer természetes mozgásra, ún. „gyermekbarát” tesztekre épül, ezért az egyes próbák helyes technikai végrehajtása különösebb előképzettséget nem igényel.

Az adekvát motorikus próbarendszerek az egészség, terhelhetőség, fittség összetevői közül az elsődleges fontosságúakat mérik.

A tanulók fizikai teherbíró képességének mérése a NETFIT keretein belül zajlik. A méréseket a központi előírásoknak megfelelő időpontban és a szükséges digitális adminisztrációval végzik el szaktanáraink.

Az életkori sajátosságok figyelembevételével iskolánk az alábbi próbarendszereket alkalmazza:

- Netfit
- Mini Hungarofit
- 1+4 motorikus próba

- 1+6 motorikus próba
- aerob állóképesség mérése: Cooper- teszt
- általános testi erő, erő-állóképesség mérése
- helyből távolugrás (a láb dinamikus erejének mérésére)
- hanyatt fekvésből felülés (a hasizmok erő-állóképességének mérésére)
- hason fekvésből törzsemelés (a hátizmok erő-állóképességének mérésére)
- fekvőtámaszban karhajlítás és – nyújtás (a vállövi és a hasizmok dinamikus erejének mérésére)
- lökés előre az ügyesebb kézzel, tömött labdával (a kar-, a törzs-, a lábizmok együttes dinamikus erejének mérésére)

### 9.4. Magatartás

**A példás magatartású tanuló**

- iskolai és iskolán kívüli viselkedése példamutató,
- példamutató lelki életet él,
- az iskolai Házirendet betartja és másokkal is betartatja,
- az iskolai követelményeket tudatosan vállalja, bekapcsolódik a közösség munkájába,
- legfeljebb a fegyelmező intézkedések legenyhébb fokozatában részesült, és számonkérések alkalmával nem használ meg nem engedett segédeszközt,
- nincs igazolatlan mulasztása.

**A jó magatartású tanuló**

- az iskolai rendszabályokat következetesen betartja,
- a közösség munkájában részt vesz,
- lelki élete megfelelő,
- tanáraival, a felnőttekkel és társaival szemben őszinte, tisztelettudó,
- magatartáskultúrája esetenként kifogásolható,
- vigyáz iskolája, közössége vagyonára és jó hírnevére,
- írásbeli osztályfőnöki intésben vagy annál súlyosabb büntetésben nem részesült,
- legfeljebb 2 igazolatlan órája van.

**A változó magatartású tanuló**

- viselkedésével szemben kifogások merülnek fel,
- kifogásolható cselekedetei megismétlődnek,
- a közösségi munkából nem szívesen vállal részt,
- a közös programokról gyakran igazolatlanul távol marad,
- tanáraival, társaival szembeni magatartása nem udvarias,

- indulatait nem mindig képes fékezni,
- hangneme kifogásolható,
- igazolatlan késésekből 1 igazolatlan órája van,
- testnevelés felszerelés hiánya miatt 3 igazolatlan órája van.

**A rossz magatartású tanuló**

- a Házirend szabályait rendszeresen megszegi,
- az iskola lelkiségével össze nem egyeztethetően, az iskola programjain oda nem illő módon viselkedik,
- kivonja magát a közösségi feladatokból, rossz hatással van a közösségre, munkájuk eredményességét gátolja, rossz példát mutat, bomlasztja a közösséget,
- tanáraival, a felnőttekkel és társaival szemben nem őszinte, durva, tiszteletlen,
- iskolán kívüli magatartása erősen kifogásolható,
- iskolai vagy iskolán kívüli viselkedéséért a fegyelmi büntetések súlyosabb fokozatában részesült.

### 9.5. Szorgalom

**Példás a tanuló szorgalma**

- ha munkáját rend, fegyelem, pontosság jellemzi,
- a tanítási órákra képességeihez, körülményeihez mérten maximálisan és rendszeresen felkészül,
- az órákon aktívan bekapcsolódik az osztály munkájába,
- az iskolai tanulmányi munkán kívül részt vesz pályázatokon, versenyeken.

**Jó a tanuló szorgalma**

- ha az elért átlageredménye képességeinek megfelelő és ez jellemzően szorgalmas munkájának köszönhető.

**Változó a tanuló szorgalma**

- ha iskolai és otthoni munkájában csak időnként igyekvő,
- kötelességét ismételt figyelmeztetés után teljesíti,
- hullámzó teljesítményt mutat.

**Hanyag a tanuló szorgalma**

- ha képességeihez és körülményeihez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében,
- kötelességét gyakran elmulasztja,
- munkájában megbízhatatlan.

## 10. A CSOPORTBONTÁSOK ELVEI

A fenntartóval egyeztetve bármely tantárgy esetén igény szerint csoportok alakíthatók ki a hatékony munkavégzés céljából, amennyiben azt a feltételek lehetővé és inokolttá teszik.

## 11. EGYÉB FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSÉNEK ELVEI

Az iskola a tanórai foglalkozások mellett a tanulók érdeklődése, igényei, szükségletei, valamint az intézmény lehetőségeinek figyelembevételével tanórán kívüli egyéb foglalkozásokat szervez. A foglalkozások helyét és időtartamát az főigazgató és helyettesei rögzítik a tanórán kívüli órarendben, terembeosztással együtt. A foglalkozásokról naplót kell vezetni.

Napközis, ill. tanulószobai foglalkozások biztosítják a tanulók megfelelő felkészülését a tanórákra. A foglalkozást tartó pedagógus segítséget nyújt az írásbeli és szóbeli feladatok elvégzésében, elősegíti a tanulási nehézségekkel küzdők sikeres felkészülését. A napközis, illetve tanulószobai foglalkozásokat tanulócsoportonként szervezzük meg, az azokat vezető pedagógust az iskola főigazgatója a tantárgyfelosztás keretében bízza meg.

## 12. A NEMZETISÉGHEZ NEM TARTOZÓ TANULÓK RÉSZÉRE A TELEPÜLÉSEN ÉLŐ NEMZETISÉGEK KULTÚRÁJÁNAK MEGISMERÉSÉT SZOLGÁLÓ TANANYAG

A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére alapvetően integrált oktatás keretén belül biztosítjuk a településünkön élő nemzetiségekre vonatkozó ismereteket. A tantárgyi keretek között megjelenő nemzetiségi kultúrának, képzőművészetnek, zenei világnak, népviseletnek és életmódbeli jellegzetességeknek megismerése nem elkülönítetten, hanem az évfolyamok tantervi követelményeiben beépítve, az egyes témakörök részterületeiként megjelennek, és azok a Magyarországon élő többi népcsoporttal együtt tárgyalásra kerülnek. A településen élő nemzeti, etnikai kisebbség kultúrájának megismerését az alábbi tevékenységek szolgálják:

- tanórák
- osztályfőnöki órák
- témanapok, projektfeladatok, érzékenyítő foglalkozások

A tanórákon és a tanórán kívüli tevékenységekben lehetőség nyílik a toleranciára való nevelésre, a másság megismerésére, tiszteletben tartására. Különösen fontosnak tartjuk, hogy a keresztény felebaráti szeretet elvének megfelelően alakítsuk diákjaink szemléletét.

**Célok és feladatok**

- A múlt megismerésével a tanulók azonosság-tudatának kialakítása és jövőképük formálása.

- A tanulók először ismerkedjenek meg a magyarországi nemzetiségek legfontosabb hagyományaival, életmódjával és kultúrájával. Tiszteljék a magyar nép és az országban élő más kisebbségek kultúráját, ismerjék fel a népek közötti kapcsolódási pontokat.
- A tanulók ismerkedjenek meg a magyarországi nemzetiségek kultúrájával, értékeikkel.
- A nemzetiségek történetének tanulmányozása a magyar államalapítástól, a Szent Istváni elvektől a mostani ezredfordulóig vezesse el a tanulókat ahhoz a tényhez, hogy a kisebbség sokszínűségével és kisugárzásával hatást gyakorol a többségi nemzetre.
- A történelmi ismeretek segítséget nyújtanak az előítéletek megjelenési formáinak felismerésében és a jelenség hátterének feltárásában. A fiatalok igazodjanak el a mai nemzetiségi lét megjelenési formáiban, ismerjék meg a szervezeteket, a testületeket és a sajtót, továbbá ösztönözzük őket arra, hogy a tanulmányok befejezése után is önállóan, értelmező és kutató figyelemmel foglalkozzanak a magyarországi nemzetiségek kultúrájával.
- A történelemi témakörök a történelem tantárgy óráin kerüljenek feldolgozásra.
- Az interkulturális tanulás segítségével rávilágítunk a nyelvi és kulturális sokszínűség előnyeire és a saját, valamint más kultúrák megbecsülésére nevelünk.
- A tanulók tudják a magyarországi nemzetiségek helyzetét az európai dimenzióban elhelyezni.

**1-4. évfolyam**

Az intézményünk bevezető évfolyamain a nemzetiség-ismereti tartalmak közvetítése kizárólag cselekvésközpontú legyen. Ne tanítsunk adatokat, meghatározott ismereteket. A tartalmak egyrészt integrálhatók a tantárgyakba: ének-zene, technika, művészeti nevelés. Ebben a korban célszerűbb az integráció, több motivációs lehetőséget biztosít.

A tanulók:

- nyerjenek betekintést a magyarországi nemzetiségek jelenébe és múltjába élmények alapján,
- szerezzenek alapvető ismereteket azok életéről és mindennapi munkájáról, tevékenységéről
- tudatosuljon bennük - főként a kulturális antropológia alapvetésének számító szemléletmód szerinti immanensnézőponton alapuló tapasztalat - a kultúrák különbözősége, sajátos értékvilága. Ismerkedjenek meg olyan alapfogalmakkal, amelyek révén nagyobb életkorban elsajátíthatóvá válik a témával kapcsolatos differenciált látásmód. Egy-egy jellemző szokással bemutatott, a különböző nemzetiségekre jellemző néphagyományt pedig élményszerű módon ismerjenek meg.
- kapjanak életkori sajátosságaiknak megfelelő indíttatást nemzetiségek kulturális hagyományának megismerésére (ismerjék meg a népköltészet értékét és szépségét, pl. mondókák, mesék, dalok, játékok révén)

**5-8. évfolyam**

A nemzetiség-ismereti tartalmak közvetítése kizárólag cselekvésközpontú legyen, de megjelenhetnek alapvető adatok, meghatározott ismeretek is az oktatási folyamatban. A tartalmak egyrészt integrálhatók a tantárgyakba: ének-zene, technika, művészeti nevelés.

A tanulók:

- nyerjenek betekintést a magyarországi nemzetiségek jelenébe és múltjába élmények alapján,
- szerezzenek alapvető ismereteket azok életéről és mindennapi munkájáról, tevékenységéről
- tudatosuljon bennük a kultúrák különbözősége
- ismerkedjenek meg legalább két különböző, a nemzetiségekre jellemző szokással.
- kapjanak indíttatást nemzetiségek kulturális hagyományának megismerésére (ismerjék meg a népköltészet értékét és szépségét, pl. mondókák, mesék, dalok, játékok révén)

**9-12. évfolyam**

A tanulók:

- mutassanak érdeklődést a nemzetiségi hagyományok iránt
- ismerjék fel a hagyományápolás, a nemzetiségi identitás fontosságát
- készítsenek projektfeladatok során előadásokat, plakátokat, filmeket stb., amelyek segítségével társaik is megismerik az adott nemzetiségek életét, problémáit
- tantárgyakba integráltan sajátítják el a tananyagot
- nyerjenek betekintést településen élő nemzetiségek életébe,
- tudják, hogyan és miként kerültek a nemzetiségek Magyarországra.
- ismerjék a nemzetiségek által lakott területeket, tudjanak történelmükből néhány fontos eseményt elmesélni
- ismerjék a naptári évhez és a valláshoz kötődő legfontosabb ünnepeket,
- maguk is gyűjtsenek szokásokat, tudják a tanult szokásokat felsorolni és röviden ismertetni
- ismerjék meg a magyar nép és a nemzetiségek legfontosabb tradícióit, ismerjék fel a hagyományok különbözőségét és azonosságait
- ébredjen fel érdeklődésük más kultúrák iránt, tiszteljék azokat
- fedezzék fel és elevenítsék fel a nemzetiségi hagyományokat, ismerjék a nemzetiségek közötti kapcsolatokat, értsék meg a magyarországi nemzetiségek nemzetközi kapcsolatait
- általában is ismerjék a Magyarországon élő nemzetiségeket, és legfontosabb jogaikat sorolják fel
- ismerjék a nemzetiségi származású művészek, tudósok, sportolók, más közéleti szereplők szerepét a magyar kultúra kibontakoztatásában
- tantárgyakba integráltan sajátítják el a tananyagot.

## 13. A 11-12. ÉVFOLYAMON AZ EMELT SZINTŰ ÉRETTSÉGIRE TÖRTÉNŐ FELKÉSZÍTÉSHEZ AZ EMELT SZINTŰ OKTATÁSBAN ALKALMAZOTT FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS KÖVETELMÉNYEK

Az érettségire való felkészítés során a Nemzeti alaptanterv, valamint a 40/2002. (V.24.) OM rendeletben meghatározott kompetenciák, valamint az emelt szintű vizsgakövetelmények elsajátítása az elsődleges feladatunk. Ennek alapja a középszintű követelmények stabil ismerete is, ezért ezek ismétlése és mélyítése is feladata a felkészítésnek.

Az emelt szintű oktatást a tanulók részére jelentkezés alapján szervezzük.

Az emelt szintű képzés keretében meghirdetett órák érdemjegyei az adott tárgy félévi, év végi jegyébe számítanak be.

## 14. AZ OTTHONI FELKÉSZÜLÉSHEZ ELŐÍRT ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI FELADATOK MEGHATÁROZÁSÁNAK ELVEI ÉS KORLÁTAI

Az otthoni írásbeli feladatok

- a tanuló köteles az órai munkához kapcsolódó, arányos írásbeli házi feladatot elkészíteni, az órán azt bemutatni,
- a házi feladat többszöri el nem készítésének következménye az elégtelen osztályzat,
- a tanulóknak megfelelő idő biztosításával (2-3 hét) írásban egyszer-egyszer feladatul adható házi dolgozat elkészítése is, ennek értékelése az iskolai dolgozatokéhoz hasonlóan történhet,
- az őszi, téli, tavaszi szünetekre nem adható az órai haladást biztosító házi feladatok többszöröse,
- nem adható indokolatlanul sok feladat még pedagógiai célzattal sem (pl. büntetésként), csak a szokásos házi feladattal arányos mértékű.

Az otthoni szóbeli feladatok

- a tananyag arányos része óráról órára megtanulandó feladat a diák számára,
- nagyobb anyag egészének ismerete várható el záró felelésnél vagy dolgozatnál,
- a diák önként vállalkozhat - a tantervi követelményeken felül - kisbeszámoló, előadás készítésére, ezt írásban is elkészítheti, de szóban, önállóan kell előadnia,
- a tanuló önként vállalkozhat tanulmányi versenyeken való részvételre, ugyancsak önkéntes az erre való írásbeli, szóbeli felkészülése.

## 15. A TANULÓK TOVÁBBHALADÁSA

A tanuló magasabb évfolyamba akkor léphet, ha a tantárgyi követelményeket minden kötelező és választott tárgyban a tanév végén legalább elégséges (2) szinten teljesítette.

A modulok az iskolai évfolyam sikeres befejezését illetően a tantárgyakkal azonos elbírálás alá esnek. Egy vagy két elégtelen év végi osztályzat esetén a tanuló javító vizsgát tehet, több elégtelen esetén a nevelőtestület rendkívüli esetben engedélyezheti a javítóvizsgát.

A nevelőtestület határozata értelmében a nyolcosztályos gimnáziumi évfolyamba járó tanuló akkor folytathatja tanulmányait intézményünkben a 9. évfolyamon, ha mind a 7. év végi, mind a 8. félévi átlaga 4,0 fölött van. A 3,0 – 4,0-es átlag közötti teljesítmény esetén a nevelőtestület az összes körülményt mérlegelve dönt. Ha a tanuló eredménye nem éri el a kívánt szintet, akkor 8. évfolyamon a felvételi rendben meghatározottak szerint más középiskolába kell beadnia felvételi jelentkezési lapját. Az általános iskola 8. évfolyamba járó tanuló akkor folytathatja tanulmányait intézményünkben a 9. évfolyamon, ha mind a 7. év végi, mind a 8. félévi átlaga 3,3 fölött van. A 3,00-3,3-as átlag közötti teljesítmény esetén a nevelőtestület az összes körülményt mérlegelve dönt. Ha a tanuló eredménye nem éri el a kívánt szintet, akkor 8. évfolyamon a felvételi rendben meghatározottak szerint más középiskolába kell beadnia felvételi jelentkezési lapját.

Ha a tanuló bármely tantárgyból előrehozott érettségi vizsgát szeretne tenni, akkor osztályozó vizsgát kell tennie, amelyre a szaktanárral való egyeztetés után a főigazgatóhoz kérelmet kell benyújtania a szaktanár aláírásával. Az engedély megszerzése esetén a főigazgató-helyettes beosztása szerint az érettségi vizsga megkezdése előtt az adott tárgy teljes iskolai tantervi anyagából köteles levizsgázni. Hasonlóképpen lehet osztályozó vizsgát tenni valamely tantárgyból egyéb ok miatt is.

## 16. VIZSGAREND, A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK SZABÁLYAI, ÉV VÉGI ZÁRÓVIZSGA ÉS A TANULMÁNYOKAT LEZÁRÓ VIZSGA

Intézményünkben az alábbi tanulmányok alatti vizsgák vannak: javítóvizsga, osztályozóvizsga, különbözeti vizsga, pótló vizsga, valamint az intézmény sajátos belső rendje szerint a 9-11. évfolyamon tett záróvizsga.

A javító, osztályozó, különbözeti és pótló vizsgák rendjét, letételének szükségességét, megszervezésének módját a hatályos jogszabályok szerint szervezzük meg.

Az év végi záróvizsgák rendjét, letételének módját a szakmai munkaközösségek a főigazgatóval egyeztetve határozzák meg.

Az érettségi és év végi vizsgára a tanulókat az iskola készíti fel. A többi típusban az iskola útmutatást ad. Az érettségi vizsga idejét a hatályos jogszabályok határozzák meg. Az osztályozó és különbözeti vizsgák idejét, rendjét a főigazgató határozza meg. Osztályozó, különbözeti és beszámoltató vizsga esetén a vizsgát megelőző három hónapon belül kell a vizsgaidőszakot kijelölni azzal, hogy osztályozó vizsgát az iskola a tanítási év során bármikor szervezhet.

### 16.1. Javító vizsga

Javítóvizsgát tehet a vizsgázó, ha

- a tanév végén - legfeljebb három tantárgyból - elégtelen osztályzatot kapott,
- az osztályozóvizsgáról, a különbözeti vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik.

A vizsgázó javítóvizsgát az iskola főigazgatója által meghatározott időpontban, az adott tanévben augusztus 15-étől augusztus 31-éig terjedő időszakban tehet.

### 16.2. Osztályozóvizsga

Az iskolában az osztályozóvizsga tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményeit az intézmény pedagógiai programját képező helyi tanterv határozza meg.

A félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához a tanulónak osztályozóvizsgát kell tennie, ha:

- felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétele alól,
- engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,
- a tanuló a félévi, év végi osztályzatának megállapítása érdekében független vizsgabizottság előtt tesz vizsgát,
- egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen
    - az alapfokú nevelés-oktatás, valamint a középfokú nevelés-oktatás szakaszában a 250 tanítási órát,
    - alapfokú művészeti iskolában a tanítási órák egyharmadát,
    - egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát

  meghaladja és emiatt a tanuló teljesítménye tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető, a tanítási év végén nem minősíthető, kivéve, ha a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozóvizsgát tegyen.

Osztályozóvizsgát kell tennie továbbá a tanulónak

- ha a tanuló független bizottság előtt tesz vizsgát,
- előrehozott érettségi vizsga letételét megelőzően.

A nevelőtestület az osztályozóvizsga letételét akkor tagadhatja meg, ha az igazolatlan mulasztások száma eléri a 20 órát, és az iskola eleget tett értesítési kötelezettségének. Ha a tanuló a tanítási év végén nem osztályozható, tanulmányait évfolyamismétléssel folytathatja.

Ha a tanuló mulasztásainak száma már az első félév végére meghaladja a meghatározott mértéket, és emiatt teljesítménye nem volt érdemjeggyel értékelhető, félévkor osztályozóvizsgát kell tennie.

Ha a tanuló előrehozott érettségi vizsgát szeretne tenni, akkor a szaktanárral való egyeztetés után a főigazgatóhoz kérelmet kell benyújtania a szaktanár aláírásával, hogy osztályozóvizsgát tehessen. Az engedély megszerzése esetén a főigazgató-helyettes beosztása szerint az érettségi vizsga megkezdése előtt az adott tárgy teljes iskolai tantervi anyagából köteles levizsgázni.

Ha a tanuló előrehozott érettségi vizsgát, illetve osztályozóvizsgát tesz, akkor felmenthető a tanóra látogatása alól.

Az osztályozóvizsga tervezett ideje:

- tanév elején: szeptemberben
- előrehozott érettségi esetében a május-júniusi vizsgaidőszak esetén az írásbeli érettségi vizsga megkezdése előtt, legkésőbb az utolsó két hétben, az október-novemberi vizsgaidőszak esetén szeptemberben kerülnek megszervezésre az osztályozó vizsgák.

Az osztályozóvizsgára jelentkezés módja és határideje:

Az osztályozóvizsgára jelentkezéshez a tanuló – kiskorú jelentkező esetén a szülő – írásbeli kérelmet nyújt be a főigazgató részére. A kérelem pozitív elbírálása után az intézmény a vizsgát megelőző három hónapon belül kijelöli a vizsgaidőszakot.

## TESTNEVELÉS OSZTÁLYOZÓ VIZSGA 5-8.o.

A testnevelés osztályozó vizsga anyagát és követelményét, az értékelés kritériumait a helyi tanterv, és az osztályozó vizsgát tevő tanuló osztályára vonatkozó tanmenet tartalmazza.

A vizsga során gimnasztika, atlétika, labdajáték, torna sportág kerül bemutatásra, valamint a NETFIT próbák közül 2 szabadon választott bemutatása kötelező. A vizsga értékelési szempontjait, szintidőket az adott osztályba járó tanulók átlag teljesítményéhez viszonyítva állapítja meg a vizsgabizottság, az adott osztályban tanító testnevelő vezetésével. A vizsga időpontja előtt 3 hónappal vizsgázó erről tájékoztatást kap. Ezek a szintek, vizsgakövetelmények évfolyamonként eltérőek. A vizsgára a kijelölt időpontban kerül sor, vizsgabizottság előtt. A vizsgázás megkezdése előtt 30 perc általános bemelegítés és sportágváltásnál sportáganként 10-15 perc idő áll rendelkezésre az újabb speciális bemelegítésre.

Az osztályozó vizsga részei:

1. Gimnasztika- 6-8 db 8 ütemű gimnasztikai (szabad) gyakorlat bemutatása, ugrókötél áthajtás
2. Atlétika- egy futószám, egy dobószám, egy ugrószám helyes technikával történő bemutatása kötelező
3. Labdajátékok- a kézilabda, kosárlabda, röplabda, labdarúgás sportágak közül 1 szabadon választott alap labdatechnikai elemeinek bemutatása kötelező.

4. Torna sportágban a talajtorna, és egy szabadon választott női, vagy férfi szer alap technikai elemeinek bemutatása adott nemnek megfelelően kötelező.
5. NETFIT próbák közül 2 db szabadon választható, bemutatása kötelező.

Részletesebben: lásd. helyi tanterv, tanmenet.

**TESTNEVELÉS OSZTÁLYOZÓ VIZSGA 9-12.o.**

A testnevelés osztályozó vizsga gyakorlati anyagát és követelményét, az értékelés kritériumait a helyi tanterv, és az osztályozó vizsgát tevő tanuló osztályára vonatkozó tanmenet tartalmazza.

A vizsga során gimnasztika, atlétika, labdajáték, torna sportág kerül bemutatásra, valamint a NETFIT próbák közül 3 szabadon választott bemutatása kötelező. A vizsga értékelési szempontjait, szintidőket az adott osztályba járó tanulók átlag teljesítményéhez viszonyítva állapítja meg a vizsgabizottság, az adott osztályban tanító testnevelő vezetésével. A vizsga időpontja előtt 3 hónappal vizsgázó erről tájékoztatást kap. Ezek a szintek, vizsgakövetelmények évfolyamonként eltérőek. A vizsgára a kijelölt időpontban kerül sor, vizsgabizottság előtt. A vizsgázás megkezdése előtt 30 perc általános bemelegítés és sportágváltásnál sportáganként 10-15 perc idő áll rendelkezésre az újabb speciális bemelegítésre.

Az osztályozó vizsga részei:

1. Gimnasztika- önállóan összeállított 48 ütemű szabadgyakorlat
2. Atlétika- egy futószám, egy dobószám, egy ugrószám helyes technikával történő bemutatása kötelező
3. Labdajátékok- a kézilabda, kosárlabda, röplabda, labdarúgás sportágak közül 2 szabadon választott labdatechnikai elemeinek bemutatása kötelező.
4. Torna sportágban a talajtorna, és egy szabadon választott női, vagy férfi szer technikai elemeinek (összefüggő gyakorlat) bemutatása adott nemnek megfelelően kötelező.
5. NETFIT próbák közül 3 db szabadon választható, bemutatása kötelező.

Részletesebben: lásd. helyi tanterv, tanmenet.

### 16.3. Vizsga

A főigazgató írja elő más iskolából, évfolyamról vagy iskolaszerkezeti típusból érkezett tanulóknak a tanrendek (tananyagok) összevetése után. Bizottság előtti vizsga.

A különbözeti vizsga tartalma, követelményei megegyeznek az adott tantárgyból a Pedagógiai Program részét képező helyi tanterv adott évfolyamra vonatkozó ismeretanyagával, fejlesztési követelményeivel.

### 16.4. Pótló vizsga

Ha a tanuló neki fel nem róható okból a vizsgáról elkésik, távol marad vagy a megkezdett vizsgáról távozik, mielőtt a válaszadást befejezné, akkor a főigazgató hozzájárulásával pótló vizsgát tehet, ha ennek feltételei megteremthetők.

A pótló vizsga tartalma, követelményei megegyeznek az adott tantárgyból a Pedagógiai Program részét képező helyi tanterv adott évfolyamra vonatkozó ismeretanyagával, fejlesztési követelményeivel.

### 16.5. A javító, osztályozó-, különbözeti vizsga (ezeket pótló vizsga) vizsgarészei, időtartama

Az intézményben, olyan tantárgyból, amely követelményeinek teljesítésével a helyi tanterv alapján valamely vizsgatárgyból a tanuló érettségi vizsga letételére való jogosultságot szerezhet, a tanulmányok alatti vizsgán minden évfolyamon kötelező követelmény általános iskolában a maximum hatvan perces, gimnáziumban a minimum hatvan perces, az adott tanév helyi tantervének legfontosabb tanulmányi követelményeit magában foglaló írásbeli vizsgarész, valamint a legfeljebb 15 perces szóbeli vizsgarész sikeres teljesítése.

A további tanulmányok alatti vizsgák (különbözeti, beszámoltató) tervezett idejét, az intézmény vezetője határozza meg a jogszabály adta keretek között. Az iskolában tartott tanulmányok alatti vizsga esetén a főigazgató a vizsgázó - kiskorú vizsgázó esetén a törvényes képviselő - írásbeli kérelmére engedélyezheti, hogy a vizsgázó az előre meghatározott időponttól eltérő időben tegyen vizsgát.

### 16.6. A vizsgázás módja

A tanulmányok alatti vizsgákat a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet szabályozása szerint szervezi meg az intézmény. A szóbeli vizsgák tételhúzás alapján történnek, a szaktanár legalább 10 tételt készít.

### 16.7. Az érdemjegyek megállapítása

Az érdemjegyek megállapításánál a szóbeli és írásbeli vizsgarészek arányát (%) a munkaközösségek határozzák meg.

Értékelés: Humán- és készségtárgyakból 5-12. évfolyamon, idegen nyelvekből 5-11. évfolyamon:

0-39 % elégtelen (1)

40-54 % elégséges (2)

55-69 % közepes (3)

70-84 % jó (4)

85-100 % jeles (5)

Idegen nyelvekből a 12. évfolyamon tett osztályozó vizsga értékelése megegyezik a középszintű érettségi vizsgán érvényes százalékokkal.

Természettudományos tantárgyakból:

0-29 % elégtelen (1)

30-49 % elégséges (2)

50-69 % közepes (3)

70-84 % jó (4)

85-100 % jeles (5)

### 16.8. Év végi záróvizsga

Intézményünk valamennyi tanulója a 9-11. évfolyamon a tanítási év végén (május-június) záróvizsgát tesz.

#### A vizsga tárgyai

- magyar nyelv és irodalom
- történelem
- első idegen nyelv
- matematika
- választható tantárgy

#### A vizsga célja

A rendszeres vizsgáztatás elősegíti azt, hogy a tanulók képessé váljanak kiemelni a lényeget ismereteik halmazából, rendszerezni és egységben látni a megtanultakat, szert tesznek a hosszú távú ismerettárolás készségére, tudásuk az ismétlés és rendszerezés révén megszilárdul, vizsgarutint szereznek.

#### Az írásbeli és szóbeli vizsga megszervezésére vonatkozó szabályok

Az írásbeli vizsgákat az órarend szerinti osztályteremben kell lebonyolítani. Ha nincs mód arra, hogy egy padban csak egy tanuló üljön, „A” és „B” típusú feladatsort kell készíteni.

Az írásbeli vizsga egy adott tárgyból a tanév anyagát átfogó dolgozat, amelyet a tanulócsoportot tanító szaktanár állít össze és értékel.

A szóbeli vizsgákat a tanév munkarendjében meghatározott napokon kell megtartani az órarend szerinti tanítás mellőzésével.

Egy tanuló egy napon lehetőleg csak egy tárgyból vizsgázzon.

A vizsgarend kialakítása és a vizsga meghatározása a főigazgató, ill. a főigazgató-helyettes feladata.

A szóbeli vizsga, tételek alapján történik. A tételek átfogják az egész év anyagát, kiemelve a leglényegesebb témaköröket. A tételek száma 10 és 25 között van.

A tételsort a tanulócsoport szaktanára önállóan állítja össze, azonban az azonos évfolyamon, azonos óraszámban, azonos tárgyat tanító tanárok, önállóságuk megtartása mellett, előzetesen egyeztetik vizsgakövetelményeiket a kirívó mennyiségi és minőségi különbségek kiküszöbölése céljából. A következőkben a munkaközösségek hangolják össze az egy tárgyból adott tanévben állítandó követelményeket, illetve a vizsgáztatás módszerét.

A vizsgán a szaktanár kérdez, vagy húzat egy vagy több tételt.

A tanár a tantárgy természetével és a központi vizsgák szabályaival összhangban gondolkodási időt és segédeszközök használatát engedélyezheti.

A szóbeli vizsga a tanulócsoport szaktanára előtt történik.

A vizsga látogatására jogosult a nevelőtestület bármely tagja.

A vizsga nem nyilvános.

**A vizsga értékelése**

A szaktanár a vizsgadolgozatokat – az egységes követelményrendszer elkészüléséig – a saját gyakorlatában az átfogó tudás számonkérésekor alkalmazott értékrend szerint, 1-5 érdemjeggyel osztályozza.

A szóbeli vizsgát a szaktanár 1-5 érdemjeggyel osztályozza.

**A vizsgajegy beszámítása**

A vizsgán szerzett érdemjegy azonos értékű a tanév során szerzett bármely témazáró dolgozattal, azaz 2-szeres szorzóval kell számolni.

Elégtelen vizsgajegy alapján megbuktatható a tanuló, ha átfogó évközi számonkérésekkor szerzett jegyeinek átlaga kevesebb 2,00-nél.

# 17. A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK ISKOLAI NEVELÉSE ÉS OKTATÁSA ESETÉN A FOGYATÉKOSSÁG TÍPUSÁHOZ ÉS FOKÁHOZ IGAZODÓ FEJLESZTŐ PROGRAM

### 17.2.A beszédfogyatékos tanuló

A beszéd- és nyelvi zavarok diagnosztikus kategóriái az iskolába lépéskor és az iskoláskorban jellemzően az alábbiak:

- beszédzavarok
- auditív feldolgozási zavarok
- nyelvi zavarok

A súlyos beszédfejlődési vagy szerzett zavarokról összefoglalóan elmondható, hogy a tanuló a hangzó beszéddel való kommunikációra motivált, azonban beszédének gyenge érthetősége miatt a szóbeli kommunikáció sikertelen, vagy csak részben tudja beteljesíteni funkcióját. Ez az iskolai életet nehezíti.

Az egyes beszédfejlődési vagy szerzett zavarok speciális jellemzői:

- hangképzési (fonációs) zavarok
- rezonanciazavarok
- beszédfolyamatossági (fluencia) zavarok
- beszédmozgászavarok a fejlődési diszpraxia

Az auditív feldolgozási zavarokkal küzdő tanulók a hallható információk felismerésének, megkülönböztetésének és megértésének zavarát mutatják. Az auditív észlelés különböző zavarai mellett a hangzó beszéd észlelésében, feldolgozásában, ezért megértésében is zavart mutatnak. Nehézségeik nem perifériás eredetű hallássérülésből vagy intellektuális sérülésből fakadnak.

A nyelvi zavarokkal küzdő azon gyermekek száma jelentős, akiknek nyelvfejlődési zavarát nem magyarázzák neurológiai, szenzoros, intellektuális vagy társas-érzelmi problémák. Ők is a beszédfogyatékos SNI-besorolást kapják. Ebben az esetben a nyelvelsajátítás folyamata már a koragyermekkorban jelentős időbeli és strukturális eltérést mutat. Nyelvfejlődési zavar esetén a nyelvi kifejezés atipikus volta mindig, míg a nyelvi észlelés, értés zavara csak az esetek egy részében jellemző.

Az intézmény célja, hogy megfelelő készség-képességstruktúrát, megküzdési stratégiákat és alapismereteket alakítson ki a sikeres társadalmi beilleszkedés és az önálló, élethosszig tartó tanulás érdekében. A beszédfogyatékos tanulók neveléséhez-oktatásához szakmai támogatás igényelhető az egységes gyógypedagógiai, konduktív-pedagógiai módszertani intézménytől (EGYMI), pedagógiai szakszolgáltatást nyújtó intézményektől, pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézményektől, utazó gyógypedagógusi, konduktori hálózat működtetésére kijelölt intézményektől, sorstársközösségeket, szülői közösségeket építő, szakmai támogatást nyújtó mentori hálózatot fenntartó civilszervezetektől.

Intézményünk biztosítja a feltételeket ahhoz, hogy a beszéd-/nyelvi zavarral küzdő tanuló aktívan vehessen részt az osztály- és az iskolaközösség életében, megmutathassa tehetségét, erősségeit, valamint elismeri a tanuló tanulásra és részvételre irányuló erőfeszítéseit, és önmagához képest mérlegelve pozitív, előremutató és motiváló értékelést ad. Az iskola kezdő szakaszában a kultúrtechnikák elsajátítása előtt széles alapú készség-képességfejlesztéssel azok kognitív nyelvi előfeltételeinek megteremtését biztosítjuk. A nyelvfejlődési zavarok és a verbális diszpraxia esetében az írott nyelv szokásosnál lassabb ütemű, kis lépésekben történő, időben is elnyújtott kialakítására van szükség, annak érdekében, hogy az írott nyelvi szimbólumok elsajátításához vezető kettős elvonatkoztatási utat (elvonatkoztatni a beszélő személyétől és a beszéd vokális elemeitől) a beszéd-/nyelvfejlődés zavarával küzdő gyermek is képes legyen követni. Az életkornak megfelelően szükséges a gyermek önmagáról való tudásának, önismeretének folyamatos fejlesztése. Az erősségek és gyengeségek tudatos felismerésével alakítsuk ki a számára legmegfelelőbb megküzdési stratégiákat, a későbbi önálló tanuláshoz vezető úton. Változatos, az egyes tantárgyak nyelvi sajátosságaihoz igazodó tanulási, tananyag-feldolgozási stratégiák kialakítására, folyamatos fejlesztésére van szükség. Fontosnak tartjuk a pozitív önkép kialakulását, megélését és a következményes emocionális vagy viselkedészavarok megelőzését szolgálja, ha megkeressük azokat az iskolai, sport-, művészeti vagy egyéb tevékenységeket, melyekben a gyermek sikeres lehet.

A mindennapi kommunikációs helyzetekben és a tanórai munkában az oldott, biztonságos légkör, a gondolatok kifejtésére biztosított többletidő segíti a beszédfélelem csökkenését és jelentősen növeli a teljesítményt, a beszéd- és nyelvi zavarok esetében egyaránt. Az osztályban, tanulócsoportban kialakított jó szokások, világos együttélési, együttműködési keretek segítik a beszéd-/nyelvi zavarral küzdő tanuló eligazodását a mindennapi kommunikációs helyzetekben.

**Az alapfokú képzés első szakaszának (1–4. osztály) feladatai**

Az alsó tagozaton a tanulási folyamat sikeressége döntően a tanító és a gyermek szeretetteljes elfogadáson alapuló bizalmi kapcsolatán múlik. Ahol a tanuló oldott légkörben, az idő okozta nyomást a minimálisra csökkentve kellő gyakorlási lehetőséget kap, a tanító pedig a hibázást a tanulási folyamat természetes velejárójaként értelmezi, ott egészséges önértékelés és önbizalom, ugyanakkor igényesség alakul ki a tanulókban. Ha a tanító a tanterv lényeges elemeit képes kiemelni, és a tanulók egyéni adottságaihoz igazítva szervezi a nevelési-oktatási folyamatot, akkor a sajátos nevelési igényű tanulók is megfelelő lehetőséget kapnak a tanulásra és képességeik kibontakoztatására. Mindezek által megelőzhető a másodlagos viselkedési és magatartási zavarok kialakulása is.

A beszéd/nyelv fejlődési vagy szerzett zavarával küzdő tanulók esetében a verbális tanulási folyamatok veszélyeztetettsége már az óvoda utolsó évében nyilvánvalóvá válik, ezért legkésőbb ettől fogva preventív ellátásban és olvasás-írástanulásban kell részesülniük. A prevenció egyrészt az írás-

olvasáshoz szükséges készségek, nyelvi zavar esetén a számolás-mérés készségfejlesztő előkészítését jelenti. Ezzel párhuzamosan zajlik a nyelvi és beszédkészségek folyamatos fejlesztése, mely a szókincs tanulását, aktivizálását, a grammatikai fejlesztést és a nyelvhasználatot egyaránt felöleli. Mindezekre jó lehetőséget nyújt a felkészítő évfolyam vagy a két évre elnyújtott olvasástanítás.

A nyelvi zavarral küzdő tanulók esetében a készség-képességfejlesztés hangsúlya az egész alsó szakasz folyamán megmarad, csak így érhető el, hogy a kultúrtechnikák tanulása és használata biztos alapokra támaszkodjon. Az egyéni adottságokhoz mérten ez a beszéd- és nyelvi készség-képességstruktúra – a tipikus fejlődésű tanulókhoz képest jóval később – általában az alsó tagozat végére stabilizálódik. Így az olvasás, írás eszköztudásként is csak később válik használhatóvá. A nyelvfejlődési zavarral küzdő tanulók az írott nyelvben szinte biztosan nem érik el a tipikus nyelvi fejlődésű tanulók eredményeit, a matematikában pedig – az egyéni adottságokhoz mérten – a 4. osztály végére vagy akkor sem sikerül ezt elérni.

A beszédzavarral küzdő tanuló esetében minden közösség előtti megnyilatkozás, a nyelvi zavarral küzdő tanuló esetében emellett minden verbális tanulási folyamat külön kihívást, jelentős érzelmi és kognitív megterhelést jelent. A gyermek így hamarabb elfárad, mint társai, már a 3-4. órán nehezen tud koncentrálni, esetleg kevésbé toleráns társaival szemben, nehezebben adaptálódik a tanulási és a társas helyzetekhez egyaránt. Ugyanez tapasztalható az otthoni gyakorlás és a házi feladatok megoldása terén is.

Az alsó tagozatos tanuló életkori sajátosságainak leginkább az aktív, cselekvéses tanulási helyzetek felelnek meg. Az ilyen változatos kihívások hosszabb ideig tartják fenn a tanulók motivációját, figyelmét, ezért a beszéd-/nyelvi zavarral küzdő tanuló számára is igen előnyösek. Az alsó szakaszban célszerű rövidebb feladatokat tervezni az érintett tanulók számára, és több feladatváltással fenntartani, „frissíteni” figyelmüket. A frontális, hosszan egy feladatra koncentráló, esetleg hosszú füzetmunkát igénylő órafelépítés a nyelvfejlődési zavarral küzdő tanuló számára olyan megfeszített koncentrációt kíván, hogy ezt lehetőség szerint kerüljük az alsó tagozaton. Ha mégis előfordul, érdemes az óra közben legalább ötperces „kilélegzést” biztosítani. Pl. kívánatos a terem egy nyugalmasabb sarkában fenntartani egy állandó helyet a rövid pihenő beiktatására vagy egy rövid udvari, folyosói mozgás lehetőségét megadni a tanulók számára. Jó szolgálatot tehetnek a statikus feladatok közé beiktatott rövid, mozgást is igénylő készségfejlesztő modulok.

A beszéd/nyelv fejlődési vagy szerzett zavarával küzdő tanulók képességei egymástól is jelentősen eltérhetnek, ezért – főként az alsó tagozaton – a feladatadás, a módszerválasztás, a számonkérés és az értékelés egyéni differenciálását igénylik. Fontos figyelni arra, hogy bizonyos nyelvi/írott nyelvi zavarral küzdő tanulók például a matematikai szimbólumok és műveletek tanulásában kifejezett tehetséget mutatnak, míg az olvasás-írástanulásban nagy nehézségekbe ütköznek. A preventív

felzárkóztató készségfejlesztés mellett az ő tehetséggondozásuk már az alsó tagozaton megkezdődhet, ami a tanuló számára sikerélményt és egyben az önbizalom növekedését is biztosítja. Ugyanakkor a feladatadásban a matematika terén is ügyelni kell a nyelvi akadálymentesítésre, főként a szöveges feladatok és a magyarázatok terén.

### Az alapfokú képzés második szakaszának (5–8. osztály) feladatai

Az általános iskola felső tagozatán nyílik ki igazán a gyermekek érdeklődése a világ dolgai, jelenségei, törvényszerűségei iránt. E felfedezési vágyhoz a szaktanárok segítségével találnak utakat. A szaktárgyak tanításának célja itt főképpen még nem a tudományos igényű megfogalmazások, definíciók megtanulása, hanem a jelenségek megfigyelése, felfedezése, azok pontos leírása, és lassanként a megfigyelésekből törvényszerűségek levonása. A tanulók számára kívánatos, hogy a tanulási folyamat a kognitív, affektív és pszichomotoros elemek kiegyensúlyozott alkalmazására épüljön az általános iskola felső tagozatán is. Amennyiben a nyelvfejlődési zavarral küzdő tanuló aktív tanulás útján segítséget kap a tapasztalatok, megfigyelések nyelvi feldolgozásához, elsajátítja az egyes szaktárgyak szükséges ismereteit. Ám ha pusztán a tankönyvi lecke verbális megtanulását preferáljuk, nagy hátrányba kerül tipikus nyelvi fejlődésű társaival szemben. Az első esetben fenntartjuk, sőt növeljük tanulási motivációját. Ha a mechanikus verbális tanulás és a füzetmunka túlsúlyba kerül, tanulási motivációja a felső tagozaton teljesen elapadhat – függetlenül attól, milyen magas szintű értelmi képességekkel rendelkezik –, mivel számára a tankönyvekben megjelenő tananyagmennyiség teljes verbális feldolgozása megoldhatatlan feladatot jelent. Törekedjünk a kognitív funkciók, kiemelten a deduktív, az induktív és a problémamegoldó gondolkodás és a nyelvi funkciók közös fejlesztésére, ez segíti az elvonatkoztatási folyamatot, a jelenségek mélyebb megértését. Minden tantárgyban javasolt, hogy a szaktanár a gyógypedagógussal egyeztetve prioritásokat jelöljön ki az egyes témakörökön belül. Ehhez és a tanuló egyéni adottságaihoz illeszkedve válasszák meg a feldolgozás lehetséges útjait. Így néhány év alatt egy-egy tantárgy minden évfolyamán olyan feladatbankot dolgozhatnak ki, mely nemcsak a beszéd-/nyelvi zavarral küzdő, hanem tipikus fejlődésű társaik számára is élménnyé teszi a tanulást. Az egy-egy tantárgyban tehetséget mutató és a nyelvfejlődési zavarral küzdő tanuló számára egyaránt előnyös lehet, ha rendszeres időközönként vagy egy-egy témában gyakorló tanulópárokat állítunk fel a felső tagozaton.

A szövegértés-szövegalkotás alapkompetencia fejlesztése a beszéd/nyelv fejlődési vagy szerzett zavarával küzdő tanuló számára korántsem zárul le az alapfokú képzés alsó szakaszában. A nyelvi/írott nyelvi feldolgozás, mint eszköztudás fejlesztését a teljes általános iskolai szakaszban folytatni szükséges. Az egyes tantárgyaknak jellemzően saját szaknyelve, ezzel együtt önálló szó/fogalomkészlete és tipikus nyelvi fordulatai vannak. A nyelvfejlődési zavarral küzdő tanuló külön segítséget igényel a különböző tantárgyakban szükséges szaknyelvi feldolgozáshoz. Nem pusztán korrepetálásra van

szüksége az egyes leckék megtanulásakor. Ebben fontos a szaktanár és a gyógypedagógus szoros együttműködése.

Külön figyelmet igényel a szövegalkotás és a helyesírási képesség gondozása. A nyelvfejlődési, ennek következtében törvényszerűen írott nyelvi zavarral küzdő tanulók helyesírása jelentősen elmarad tipikus fejlődésű társaikétól. Az evidenciaalapú helyesírásban (ahogy mondjuk, úgy írjuk) is hátrányokkal küzdenek, akár még az 5-6. osztályban is. Esetükben általában a szóelemzés elve szerinti helyesírás megszilárdítása is a felső tagozat első felének feladata. Szövegalkotási, fogalmazási képességük is jelentős eltérést mutat. Társuló zavarok (pl. diszpraxia) esetén az írásmozgás és a kézírás alaki megformálása nem teszi lehetővé pl. az önálló tanulásra alkalmas jegyzetek készítését. Így már az 5-6. osztálytól elengedhetetlen a géppel írás, a klaviatúrahasználat és a digitális tananyagfeldolgozás (pl. felolvasó programok) használatának elsajátítása.

A beszédfejlődési zavarral küzdő tanuló számára a szóbeli feleletek, a nyelvi és írott nyelvi zavarral küzdő gyermek számára a szóbeli és írásbeli megnyilatkozások egyaránt szorongást keltenek. A nyelvi zavar jellegzetessége, hogy a tanuló nehezen tudja verbális formába önteni az egyébként számára érthető gondolatokat, összefüggéseket is. Fontos tehát olyan alternatív számonkérési módok kidolgozása, melyek alkalmazásával meggyőződhetünk arról, hogy a tanuló hogyan, milyen mélységben érti az adott jelenségeket és összefüggéseket. Számonkérésként megfelel montázs, képregény, animációs film (az érintett tanulók általában jó képességeket mutatnak a vizuális átlátásban), de akár idővonal, pókhálóábra vagy kérdéssor készítése, esetleg dramatizálás is.

A metakogníciót is támogató pedagógiai-gyógypedagógiai megsegítés következtében általában az alsó tagozat végére tudatosodnak a tanulóban egyenetlen képességstruktúrájának erősségei és gyengeségei. A megfelelő önértékelésre épülő önbizalom nagy erőt ad a beszéd-/nyelvi zavarral küldő tanulónak gyengeségei kompenzálására, tehetsége kibontakoztatására. Így az alapfokú oktatás második szakaszában kezdhetünk bele az egyéni tanulási és kompenzációs stratégiák tudatos felépítésébe. Érdemes minél több feldolgozási és mnemotechnikai stratégiát megtanítani és gyakorolni a tanulóval, illetve vele együtt kiválasztani, hogy az egyéni képességeknek és az egyes tantárgyak jellegének milyen tanulási, feldolgozási technikák felelnek meg a legjobban. Ennek gyakorlását nemcsak a habilitációs-rehabilitációs órakeretben, hanem „élesben”, a szakórákon is biztosítani szükséges. A középfokú tanulmányok megkezdéséig kell kialakítanunk az önálló tanulás minél szélesebb körű lehetőségét. Ide tartoznak a már említett digitális segédeszközök is.

### A középfokú képzés szakaszának (9–12. osztály) feladatai

A középfokú oktatásban a szövegértés-szövegalkotás kompetencia fejlesztése, az egyes tantárgyak szaknyelvének és forrásszövegeinek nyelvi szempontú feldolgozása továbbra is hangsúlyos szerepet

kap. Itt az eddigi megfigyeléses, leírásos feladathelyzetek mellett már megjelennek a tudományos igényű és pontosságú megfogalmazások, definíciók is. Ezek szöveghű elsajátítása igen nehéz feladat a nyelvfejlődési zavarral küzdő fiatal számára. Döntő jelentősége van annak, hogy az érintett tanuló a tananyaghoz digitális formában is hozzáférjen, így – felolvasó program segítségével – az auditív és vizuális csatornán való egyidejű feldolgozás jelentősen javíthatja a tanulási teljesítményt. Ebben a szakaszban is sikerrel alkalmazható az egyéni tanulás megsegítésére tanulópárok, tanulócsoportok alakítása.

A felosztások, definíciók, szakkifejezések megjegyzésében segítséget nyújthatnak a különböző mnemotechnikai eljárások, melyek egyéni adottságokhoz igazítása és gyakoroltatása a gyógypedagógus, tehát a habilitációs-rehabilitációs órák feladata. Az eddig megtanult tanulási technikák és a digitáliseszköz-használat továbbfejlesztése, alkalmazási körének szélesítése is e keretek között történik. Ugyanakkor ezek aktív alkalmazását csak a szaktanárokkal együttműködve lehet segíteni. Továbbra is szükség van a gyógypedagógus és a szaktanárok közötti szoros együttműködésre a tanuló egyéni adottságaihoz igazodó órai tananyagfeldolgozás, a differenciált feladatadás és számonkérés tervezésében és megvalósításában.

Új területként jelenik meg az önálló tanuláshoz és az önálló életvezetéshez szükséges nyelvi kompetenciák fejlesztése (pl. használati utasítások, anyagösszetétel, űrlapok kitöltése, hivatalos levelezés, internetes forráskeresés, teszt- és esszéírás). A gondolkodási funkciók és az ítéletalkotás, valamint a metakogníció fejlődése ugyancsak szerepet játszik a társadalmi integrációra való felkészítésben, csakúgy, mint a személyközi és szaktárgyi kommunikációval szorosan összefüggő önkifejezés, véleménykifejtés, érvelés és általában a szituációnak, kontextusnak megfelelő nyelvhasználat fejlesztése.

### 17.3. Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanuló

Az autizmus spektrumzavarok lényege a társas viselkedés, a kommunikációs és a rugalmas viselkedésszervezés minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg. Az autizmus spektrumzavarral küzdő tanulóra legjellemzőbb a kölcsönösséget igénylő társas viselkedési készségek területén tapasztalható gondolkodási képesség sajátos hiányossága, a beszéd szintjéhez képest károsodott kölcsönös kommunikáció, a rugalmas viselkedésszervezés és kivitelezés képességének minőségi sérülése, valamint az egyenetlen képességprofil.

Autizmus spektrumzavar minden értelmi szinten előfordul, jelen lehet átlagos (vagy átlag feletti) intelligencia mellett éppúgy, mint intellektuális képességzavarral (értelmi fogyatékossággal) együtt járva. A fejlődési zavar átlagos vagy átlag feletti intelligencia esetében is jelentősen befolyásolja, áthatja a gyermeki fejlődést, megváltoztatja a megismerés folyamatát és a társas viselkedés fejlődését, ezért sérülésspecifikus fejlesztésre minden érintett gyermeknek joga és szüksége van.

Az autizmus spektrumzavarok gyakran társulnak egyéb problémákkal, amelyek az ellátási szükségletet, taníthatóságot és a gyermek jövőjére vonatkozó előjelzéseket jelentősen befolyásolják.

Gyakori társuló állapotok:

- intellektuális képességzavar (értelmi fogyatékosság) mint a leggyakoribb társuló fejlődési zavar;
- beszéd-, érzékszervi, mozgás- vagy egyéb fogyatékosság;
- ADHD (figyelemhiányos/hiperaktivitás zavar);
- epilepszia;
- alvási és étkezési nehézségek, zavarok;
- egyes pszichiátriai zavarok (pl. szorongás, depresszió);
- viselkedésproblémák (pl. agresszió, önbántalmazás, súlyos passzivitás).

A fejlesztésnél szem előtt kell tartani, hogy a tanítás lehetséges módszertanát illetően a tanuló autizmusa az elsődlegesen meghatározó tényező. Általában a szükségletek egyéni kombinációjához kell hangolni a járulékos zavar speciális szempontjait és az autizmusspecifikus pedagógiai módszereket. Az autizmusspecifikus nevelés-oktatás alapja a tanuló egyéni szükségleteinek megértése, figyelembe vétele. Az autizmus spektrumán komprehenzív, fejlődési-viselkedéses-oktatási és kognitív-viselkedéses megközelítést alkalmazó módszertanok egyénre szabott alkalmazása szükséges. A minden fejlődési területre kiterjedő komprehenzív megközelítés ötvözi a fejlődési és viselkedéses megközelítést. A fejlődési megközelítés a gyermek által már elért, vagy kialakulóban lévő, elérhető fejlődési szint egyéni felmérését követően a következő fejlődési szintet célozza, míg a viselkedéses megközelítés a korszerű tanuláselméleten alapszik. A viselkedéses megközelítés alapja a viselkedés funkcionális analízise, mely a viselkedést pontosan leírja, részletesen elemzi, és feltárja annak okait, mozgatórugóit. E mellett a viselkedéses megközelítés viselkedéses tanítási technikák, eljárások alkalmazását is jelenti. Néhány példa a viselkedéses tanítási technikákra: láncolás, formázás, a viselkedések megerősítése, modellezés.

A kognitív viselkedéses megközelítésen alapuló módszerek adaptív gondolkodási és viselkedési stratégiákat tanítanak. A tanuló sérülésspecifikus támogatása a habilitációs-rehabilitációs órákon és az iskolai élet minden színterén, valamennyi tanórai és tanórán kívüli helyzetben megvalósul, mivel a szociális interakciók, a kommunikáció értését és használatát kívánó helyzetek átszövik az iskolai életet.

Az egyéni fejlesztési terv megvalósítása érdekében a tanuló nevelésében-oktatásában részt vevő valamennyi szakembernek tájékozottnak kell lennie annak tartalmáról. Az egyéni fejlesztési terv megvalósulását az autizmus spektrum pedagógiája szakirányt végzett gyógypedagógus koordinálja a tanuló és a szülők folyamatos bevonásával. A családdal való folyamatos együttműködés a sikeresség

egyik alapfeltétele. Célja a család terheinek csökkentése, a kölcsönös információnyújtás, a módszerek otthoni és intézményi alkalmazása közötti folyamatosság biztosítása, a tanultak általánosításának elősegítése. Törekedni kell arra, hogy a tanuló pozitív tapasztalatokat szerezzen a közösségben való részvételről. Ennek érdekében alapelv a tanuló teljesítményének, erőfeszítésének értékelése, a rendszeres pozitív visszajelzések biztosítása. A legáltalánosabb távlati cél az egyéni képességek, fejlettség szintjén elérhető legjobb felnőttkori életminőség, a szociális adaptáció és önállóság feltételeinek megteremtése: ennek alapja a szociális-kommunikációs nehézségek, a viselkedésszervezés és a gondolkodás sérülésének speciális módszerekkel történő kompenzálása és a meglévő készségek fejlesztése. A tanuló túlterheltségének elkerülése érdekében az információkat szűrni kell, mert a tipikusan fejlődő gyermek által spontán, ösztönösen elsajátított nagy mennyiségű információ és készség az autizmus spektrumzavarral küzdő gyermek számára nehéz tananyagot jelent.

A családdal és más partnerekkel való szoros partneri együttműködés az autizmusspecifikus ellátás alapja. Fontos, hogy a családtagok és az ellátásban részt vevő szakemberek kölcsönösen informálják egymást a tanuló fejlődésével kapcsolatban, és támogassák egymást a közös célok elérésében. A szülők és családtagok nélkülözhetetlen információkkal szolgálnak az autista tanuló egyedi fejlődéséről, motivációjáról, kommunikációs és tanulási stílusáról, ezért a sikeres szakmai munka elképzelhetetlen a család bevonása nélkül. A szakembereknek tudatában kell lenniük, hogy a családtagok tartós stresszt élhetnek át, ezért különösen fontos irányukban az empatikus, támogató attitűd. Ideális esetben a tanuló fejlődésének támogatására team alakul, melyben helyet kap minden olyan családtag és szakember, aki szerepet játszik az egyéni fejlesztési célok elérésében, így természetesen tagja maga a tanuló is. A team lehetséges tagjai: a tanuló, a családtagok, a tanuló pedagógusai, utazó gyógypedagógus, utazó konduktor, (gyógy)pedagógiai asszisztens, az előző vagy következő ellátó intézmény szakemberei, gyermekpszichiáter, pszichológus, esetenként szociális szakember. A szoros együttműködés a felső tagozatban és a középiskola évei alatt is szükséges, többek között azért, mert az autista tanulók gyakran kevéssé osztják meg környezetükkel élményeiket, tapasztalataikat, problémáikat. A szülők, családtagok számára kiemelkedően fontos, hogy folyamatosan információkat kapjanak a tanuló fejlődéséről, teljesítményéről. Kívánatos, hogy a szakemberek kiemeljék a pozitív eredményeket az esetleg eltérő viselkedések és teljesítmények mellett, és segítsenek a reális jövőkép kialakításában. Az összehangolt nevelési célok, a következetes elvárások, a tanuló viselkedésének és teljesítményének közös értékelése nagymértékben hozzájárul a felnőttkorra való sikeres felkészüléshez.

### Az alapfokú képzés első szakaszának (alsó tagozat: 1–4. évfolyam) feladatai

Óvoda–iskola átmenet Az átmenetek az autizmus spektrumzavarral küzdő gyermekek, tanulók számára különösen nehezek, számukra a változások, újdonságok megértése, elfogadása jelentős stresszt jelent. Az óvodából az iskolába való átmenet gondos előkészítést és a folyamatban részt vevő

valamennyi szereplő szoros együttműködését kívánja meg. A folyamat tervezését-szervezését az autizmus spektrum pedagógiájában képzett gyógypedagógus végzi. A szülők bevonása és aktív részvétele nagyban elősegíti a zökkenőmentes átmenetet. Az óvodai és iskolai élet közötti eltéréseket, a várható újdonságokat, a napi rutin megváltozását a szülők is segítenek megérteni és elfogadni.

Hasznos egyénre szabott vizuális segítséget készíteni, mely tartalmazza azoknak a személyeknek, tevékenységeknek, elvárásoknak, tárgyaknak a listáját (fotókkal, rajzokkal illusztrálva), melyek nem változnak a tanulók életében, és azokat a személyeket, körülményeket, elvárásokat, melyek újak lesznek. A szülőknek fontos szerepük van a fogadó intézmény pontos informálásában a gyermek egyéni szükségleteiről.

Fontos, hogy az óvoda részletes tájékoztatást nyújtson az iskola számára a gyermekről a következő területeken:

- stressz megelőzésének és kezelésének stratégiái;
- szenzoros ingerekre adott reakció;
- szociális készségek, felnőttekkel és kortársakkal való együttműködés;
- érdeklődés és motiváció, tanulási stílus (beleértve az egyénre szabott jutalmazási rendszert);
- kommunikációértés és használat (beleértve a használt AAK eszközt, ha van ilyen, és a használat módját);
- önkiszolgálás, önállóság (beleértve a szervezést-kivitelezést segítő vizuális stratégiákat, ha a gyermek használja azokat).

Az iskolának meg kell ismernie a gyermek egyéni szükségleteit, és fel kell készülnie a gyermek fogadására.

A gyermek egyéni szükségletei szerint adaptálni kell a fizikai környezetet és személyre szabottan biztosítani kell az autizmusspecifikus eszközök alkalmazását (pl. szenzoros védelem, napirend, egyénre szabott jutalmazási rendszer, kommunikációs eszköz). A gyermeket fogadó tanítókat segíteni kell az autizmusspecifikus szempontok megismerésében, alkalmazásában: a kommunikáció és beszédstílus adaptálása, vizuális stratégiák alkalmazása, stresszmegelőzés és kezelés, a követelmények és feladatok egyéni differenciálása terén.

Az 1–4. évfolyam kiemelt céljai és nevelési-oktatási feladatai

Az 1–4. évfolyam, mint nevelési-oktatási szakasz, az iskolába lépő gyermek természetes kíváncsiságára és tanulás iránti vágyára épít, mely az autizmus spektrumán jellemzően sérült, ezért a célok és feladatok eléréséhez egyéni motivációs rendszer kialakítása szükséges. Egyes tanulóknál az automatizált alapkészségek eléréséhez tágabb időkeret biztosítása szükséges, pl. a sikeresen befejezett 1. évfolyam ismétlése.

Korai diagnózis esetén az autizmusspecifikus fejlesztés első szakasza egybeeshet a korai fejlesztés és az óvodai nevelés időszakával, de gyakran belenyúlik az alsó tagozat időszakába. Fő célja a habilitáció; a gyermek formális és informális felmérésének tapasztalataira alapozva egyénre szabott hosszú, közép- és rövid távú tervre épül.

Célja a gyermek/tanuló elemi beilleszkedési készségeinek, adaptív viselkedésének kialakítása. Ennek érdekében:

- a szociális/kommunikációs alapkészségek célzott fejlesztése;
- az autizmusból és a társuló fogyatékosságokból eredő fejlődési elmaradások lehetséges célirányos kompenzálása;
- az ismétlődő, sztereotip, helyzetnek nem megfelelő viselkedés kialakulásának megelőzése, illetve rendezése;
- a fogyatékosságspecifikus vizuális információhordozókkal segített környezet kialakítása, valamint az eszközök használatának elsajátítása, adaptív viselkedési formák, szokások kialakítása.

Fejlesztési területek:

a) Kommunikáció/szociális viselkedés
   - Beszéd előtti, csecsemőkori kommunikáció elemeinek tanítása.
   - Szociális kapcsolatteremtés elemeinek tanítása (pozitív megerősítéssel).
   - Beszéd vagy – beszéd kialakulásának hiányában – augmentatív és alternatív eszközzel történő kommunikáció alkalmazásának tanítása.
   - Tanítási helyzetben szükséges elemi szociális viselkedés kialakítása.
   - Augmentatív és alternatív kommunikációs eszközök (nem kizárva pl. az írott nyelvet) használatának tanítása napi rutinokban, a gyermek életének valamennyi színterén.

b) Fejlődési funkcióelmaradások, önkiszolgálás
   - Alapvető készségek kialakítása (étkezés, szobatisztaság, tisztálkodás, öltözködés).

c) Kognitív fejlesztés
   - Elemi ismeretek, fogalmak.
   - Elemi logikai műveletek és összefüggések tanítása.
   - Szociális kognitív készségek fejlesztése.
   - Egyszerű aktivitásformák kialakítása strukturált keretek között (pl. játék-, használati és taneszközök célszerű használata).
   - Általánosítás képességének fejlesztése.
   - Az elsajátított képességek önálló használatának tanítása.
   - Az elsajátított képességek más összefüggésben való használata.
   - Képességek alkalmazása más, elsősorban otthoni környezetben stb.

d) Viselkedésproblémák kezelése
   - Viselkedésproblémák megelőzése.
   - Alternatív viselkedések kialakítása.

**Az alapfokú képzés második szakaszának (felső tagozat: 5–8. évfolyam) feladatai**

Átmenet az alsó és felső tagozat között Az alsó tagozatból a felső tagozatba való átmenet típusos nehézségekkel jár az autizmussal élő tanulók számára. Egyszerre több területen is megelőzni, kezelni szükséges a változások okozta stresszt: új tanárok kommunikációs stílusához és elvárásaihoz kell alkalmazkodni, új tantárgyak lépnek be, növekszik az önállósággal, szervezési készségekkel kapcsolatos követelmény.

Felső tagozaton a tantárgyi tartalom elvontabb, egyre több, nehezebb, kevésbé lehetséges a tevékenységbe ágyazott, közvetlen tapasztalaton alapuló tanulás.

Az autizmus spektrumán jellegzetesen gyengébb értő olvasás, a kommunikációs és nyelvi nehézségek és a grafomotoros gyengeség valamennyi belépő tantárgynál nehézséget okozhat.

A változások okozta stressz kezelésének nehézsége mellett megjelenhet a másság felismerése, megélése, a kortársakhoz való kapcsolódás nehézségének fokozódása.

Az átmenet támogatásának stratégiái:

a) Az új tanárok felkészítése a tanuló fogadására.
b) Kortárssegítő program működtetése.
c) A tanuló felkészítése a változásokra a család bevonásával.
d) Saját tanulási ütem és stílus jóváhagyása.
e) Számítógép használatának engedélyezése kézírás helyett.
f) Hosszabb időkeret biztosítása a feladatok megoldására.
g) A tanulási feladatok strukturálása, pl. egyszerre egy probléma prezentálása.
h) A képességeket meghaladó feladatok kerülése, sikerélmény biztosítása.

<u>Az 5–8. évfolyam kiemelt céljai és nevelési-oktatási feladatai</u>

Az adott nevelési-oktatási szakasz célja az elsajátított ismeretek bővítése és a változatos aktivitásokban való minél önállóbb részvétel iskolai, otthoni és egyéb iskolán kívüli környezetben.

Fejlesztési területek:

Az előző szakasz területei bővülnek az alábbiakkal:

- képességek szinten tartása az önállóság fejlesztésével;
- egészségmegőrzés, szexuális nevelés;

- a szociális-kommunikációs kompetencia fejlesztése, különös tekintettel a kortársakkal való kapcsolatteremtésre;
- énkép, önismeret fejlesztése;
- érzelmek megértésével és kifejezésével kapcsolatos tudás fejlesztése;
- spontán, funkcionális kommunikáció kiterjesztése;
- kognitív fejlesztés, különös tekintettel a problémamegoldó gondolkodásra;
- a mindennapi élettel kapcsolatos ismeretek bővítése;
- önellátás körének bővítése;
- munkára nevelés megalapozása.

**A harmadik nevelési-oktatási szakasz (9–12. évfolyam) feladatai**

Átmenet az alap- és középfokú nevelés-oktatás között.

A középiskolába lépés jelentős stressz forrása lehet, mivel nagymértékben változik a mindennapi rutin, a szokásrend, az iskolába járás útvonala, az épület, a fizikai környezet. Új tantárgyak lépnek be, magasabb szintű elvárások jelennek meg az önállóság területén. Változnak a tanárok és a kortársak is. Ebben az életkori szakaszban megnő a kortársakkal való együttműködés, a kortárscsoporthoz való tartozás jelentősége, ami a nehézségek markáns területe az autizmusban érintett tanulók számára.

Az átmenet támogatásának általános sémája:

- Információgyűjtés, felmérés.
- Az átmenetben részt vevő team létrehozása (autizmussal élő fiatal, szülők, ellátó szakemberek, a fogadó hely közösségei).
- A befogadó hely bevonása.
- A környezet adaptálásának megtervezése.
- A kulcsfontosságú, tanítandó készségek, viselkedések tanulása, általánosítása.
- Az átmenet folyamatának megtervezése és kivitelezése.
- Utánkövetés.

Az átmenet támogatásának stratégiái a következők:

- Időben, legalább 1-2 évvel az intézményváltás előtt érdemes elkezdeni a tervezést, a továbbtanulási lehetőségek lehető legteljesebb feltárásával.
- A tervezés valamennyi partner bevonásával történjen, beleértve az autizmussal élő tanulót!
- Fontos a fogadó intézmény lehető legkorábbi bevonása, az intézményi közösségek felkészítése.
- A tervezés során a meglévő készségekre, erősségekre, preferenciákra érdemes építenünk, fontos elszakadni a deficitorientált szemlélettől.

<u>A középfokú képzés kiemelt céljai és nevelési-oktatási feladatai</u>

Az autizmus spektrum sokszínűsége következtében a középfokú képzés valamennyi intézménytípusában jelen vannak autizmussal élő tanulók.

Valamennyi intézménytípus esetében prioritást élvez a fiatalok pályaválasztásának előkészítése, támogatása, a felnőttkori önállóság és autonómia megalapozása.

A speciális érdeklődési kör megfelelő támogatással a későbbi munkavállalás alapja lehet, ezért át kell gondolni, hogy az milyen szakmákhoz kapcsolódhat.

A pályaválasztás szempontjából alapvető, hogy a tanuló tisztában legyen erősségeivel és nehézségeivel, vagyis a reálishoz közelítő énképpel, önismerettel rendelkezzen.

### 17.4. Az egyéb pszichés fejlődési zavar alapján sajátos nevelési igényű tanuló

A kategória többféle diagnózist tartalmaz, részben idegrendszeri fejlődési zavarokat, részben a magatartásszabályozás más zavarait. Az idegrendszeri fejlődési zavarok nagy csoportjából ebbe a kategóriába tartozik a specifikus tanulási zavar és a figyelemhiányos/hiperaktivitás zavar (ADHD). Ezeknek az állapotoknak közös vonása, hogy a hátterükben mindig eltérő idegrendszeri fejlődés áll, ami számos esetben genetikai okokra visszavezethető vagy pre-, illetve perinatálisan (magzati korban vagy a születés körüli időszakban) szerzett, nem a környezet vagy a nevelés hatására alakulnak ki, és a zavar a korai életkortól kezdve jelen van. Ezzel szemben a magatartásszabályozási zavarok általában nem az eredendően eltérő idegrendszeri fejlődés talaján alakulnak ki, hanem az idegrendszer biológiai sérülékenysége és a rossz környezeti feltételek, elégtelen bánásmód, tartósan extrém magas stressz együttes következményeként jönnek létre.

A (specifikus) tanulási zavar egy olyan multifaktoriális meghatározottságú ún. idegrendszeri fejlődési zavar (pl. diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia, vagy ezek halmozódása), mely az átlagos vagy akár átlag feletti értelmi képességek és a szükségletekhez illeszkedő, megfelelő oktatási feltételek ellenére okoz komoly nehézségeket a tanulásban, a sikeres iskolai előmenetelben. Az egyes tanulási zavarok tünetei gyakran egyszerre is jelen lehetnek, ezáltal több iskolai készséget is érinthetnek, pl. az olvasás elsajátításának zavara és az aritmetikai műveletvégzés zavara. A specifikus tanulási zavar iskolai alulteljesítést eredményez, de nem minden iskolai alulteljesítés mögött áll specifikus tanulási zavar. Bár a (specifikus) tanulási zavarral küzdő gyerekek adott területeken gyenge teljesítményt produkálnak, nehézségeik ellenére bizonyos tanulási területeken akár kiemelkedő teljesítményre lehetnek képesek, bizonyos területeken tehetségesek. Ez a paradox tanulási helyzet számtalan feszültséget, meg nem értést indukál mind az érintett tanulóban, mind a szülőben, pedagógusban.

- Az olvasási zavar (diszlexia) neurobiológiai eredetű specifikus tanulási zavar, az olvasás, írás elsajátításának nehézségét jelenti, gyenge szófelismerés, pontatlan és lassú olvasás jellemzi, mely legtöbbször helyesírási zavarokkal együtt jelentkezik.

- A helyesírási zavar (diszortográfia) önmagában előfordul ugyan, de ritkán.
- Az íráskivitelezés (íráskép) zavara (diszgráfia) gyakran olvasási zavar nélkül jelenik meg. Másodlagos következményként szövegértési nehézségek jelentkezhetnek, valamint a kevesebb olvasási tapasztalat hátráltathatja a szókincs és a háttértudás fejlődését.
- A számolási zavar (diszkalkulia) esetén az intellektuális teljesítményhez, életkorhoz (osztályfokhoz) viszonyítva jelentős elmaradás mutatkozik a számköri ismeretek, számérzék, szám- és műveleti fogalmak kialakulásában, az alapvető műveletek végzésében és a bázisfunkciók (téri-vizuális rendszer, központi végrehajtó rendszer, munkamemória, beszéd és nyelv, gondolkodási funkciók) működésében. Következményesen nehezített lehet a magasabb szintű matematikai fogalmak elsajátítása, a matematikai ismeretszerzés és alkalmazás folyamata, a mindennapi élethelyzetek problémamegoldása.

Mindezen tünetek markánsan és perzisztensen/tartósan fennállva jelentkeznek, nem tekinthetők csupán fejlődési késésnek. A (specifikus) tanulási zavarok hátterében a nyelvi rendszer eltérő fejlődése, a munkaemlékezet gyengesége, valamint az információfeldolgozás sajátos szerveződése áll. Mindezek mellett gyakran mutatkoznak a mozgásszervezés, kézügyesség, bizonytalan kézpreferencia, téri tájékozódás, vizuális észlelés, szenzoros integráció, végrehajtó működés nehézségei. A hétköznapi nyelvhasználatban is egyre gyakrabban felbukkanó ADHD kifejezés egy angol mozaikszó (Attention Deficit Hyperactivity Disorder, magyarul figyelemhiányos/hiperaktivitás zavar), mely

- figyelemhiánnyal és/vagy
- túlmozgással (hiperaktivitás) és impulzivitással jellemezhető.

A két altípus önállóan vagy kombinált formában is előfordulhat.

Az ADHD átlag alatti, átlagos és átlag feletti intellektuális teljesítmény mellett egyaránt jelen lehet. A szakirodalom szerint az iskoláskorú gyermekek kb. 5%-át érintő, a tanulási teljesítményt és a viselkedésszervezést jelentős mértékben befolyásoló, támogatás hiányában rontó, idegrendszeri fejlődési zavar, mely jelentős mértékben aluldiagnosztizált, számos esetben a diagnózis és a sajátos nevelési igény megállapítása nélkül van jelen a köznevelés színterein. A mindennapi oktatási, nevelési helyzetekben ennek következménye a szétszórtság, feledékenység, a figyelem könnyű elterelhetősége, huzamosabb ideig történő fenntartásának nehezítettsége, az egymást követő utasítások megjegyzésének nehézsége, a feladatok megfelelő sorrendjének kialakítási problémái és a véghezvitel nehézsége, saját holmik gyakori elhagyása, mások félbeszakítása, mérlegelés nélküli beszéd és cselekvés, ami gyakran inadekvátnak vagy erőszakosnak is tűnhet. Nehéz az érintett tanulók számára az önszabályozás és önirányítás, a mindennapi élethez szükséges tevékenységek szervezése, a célorientált cselekvés tervezése, kivitelezése, az érzelmek szabályozása. Mindezek gyakran alulteljesítést eredményeznek az iskolai haladásban is.

Az ADHD számos erősséggel is együtt jár. Az érintett tanulók kreatívak, kíváncsiak, lelkesek és kockázatvállalók, sikerorientáltak, szokatlan és eredeti ötleteikkel, javaslataikkal értékes tagjai a tanulóközösségnek. Számukra érdekes témákban elmélyült érdeklődést mutatnak és kimagasló teljesítményre is képesek lehetnek. Megfelelő támogatás mellett hihetetlen energiáikkal rengeteg feladatot ellátnak, pozitív értelemben motorjai lehetnek a tanulási folyamatnak.

Az ADHD hátterében a végrehajtó funkciók gyenge és/vagy eltérő szerveződése áll, amely a munkamemória (rövid távú emlékezetben megtartott elemek és az ezekkel való mentális műveletvégzés), a viselkedésgátlás (gátlás kontroll), a kognitív flexibilitás (rugalmas váltás) és a figyelem működését befolyásolja.

A viselkedésszabályozás problémái ADHD-ban az érzelmi kontroll gyengeségében, az önmaguk vagy mások felé irányuló agresszióban, szorongásban, az énszabályozás gyengeségében, az alkalmazkodóképesség, a célirányos viselkedés, az önszervezés, valamint a metakogníció (saját tudásról való tudás, kognitív önreflexió) eltérő fejlődésében mutatkoznak meg. Minthogy a magatartásjellemzőkben hasonlóság figyelhető meg a magatartásszabályozási zavarral, fontos hangsúlyozni, hogy ezeknek hátterében elsődlegesen idegrendszerműködési zavar, az ún. végrehajtó funkciók zavara, és nem kizárólag környezeti ártalom húzódik meg.

A magatartásszabályozási zavar is az egyéb pszichés fejlődési zavar kategóriában nevesülő SNI állapot. Összefoglaló név, mely alatt

- impulzuskontrollzavart (személyre és/vagy tárgyakra, tulajdonra irányuló agresszív, destruktív szóbeli és viselkedéses kitörések) és
- diszruptív (irritált, vitatkozó, bomlasztó),
- diszszociális (normasértő, agresszív, megbotránkoztató) viselkedészavarokat értünk.

A magatartásszabályozás zavarával együtt járó problémák súlyosan és tartósan megnehezítik a tanulási helyzetekben való aktív és produktív részvételt, ezáltal jelentős tanulási hátránnyal járnak. A zavarok természetéhez tartozik, hogy kihatással vannak a társas viselkedésre, az interperszonális kapcsolatokra, kommunikációra, a normakövetésre és a szabályok betartására, így ezek a problémák az oktatási, nevelési helyzetekben is jelen vannak. Szakszerű állapotfelmérés és intervenció szükséges ahhoz, hogy az érintett tanuló és tanulóközösség hatékony tanulása megvalósulhasson. Az ADHD és a magatartásszabályozási zavarok diagnosztizálása pszichiáter szakorvosi kompetencia, a beavatkozás tervezésénél a család, pszichiáter szakorvos, (klinikai) szakpszichológus, gyógypedagógus és pedagógus együttműködése szükséges.

Az egyéb pszichés fejlődési zavar kategóriába tartozó állapotok gyakran együttesen is előfordulnak, illetve más idegrendszeri fejlődési zavarokkal is együtt járhatnak (komorbiditás). A tanulási zavar

gyakran együtt jár figyelemhiányos/hiperaktivitás zavarral (ADHD), nyelvfejlődési zavarral vagy fejlődési mozgáskoordinációs zavarral. Megfelelő intervenció hiányában a hosszú távon fennálló tanulási kudarcok következtében különböző másodlagos pszichés eltérések (szorongásos, kényszeres zavarok, érzelem- és magatartásszabályozási problémák) alakulhatnak ki. A fenti zavarok együttesen súlyos és tartós tanulási problémákhoz vezethetnek.

Az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók gyakran élnek át kudarchelyzetet, sikertelenséget, elutasítást, amelynek következtében az iskolai teljesítményelvárások iránti közömbösség vagy ellenállás, önértékelési zavarok, különböző jellegű és mértékű társas interakciós és alkalmazkodási problémák alakulhatnak ki. Ezek a sajátosságok az életkor előrehaladtával a társadalmi beilleszkedés szempontjából fokozott veszélyeztetettséget idézhetnek elő. Az idegrendszer csökkent terhelhetőségének jelei az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók esetében abban is megmutatkoznak, hogy a tanulók általában fáradékonyabbak, a változásokra érzékenyebbek, nehezebben tűrhetnek zajokat, szenzorosan könnyen túlterhelődnek, nehezen viselik el a várakozás, kivárás okozta feszültséget, aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak, gyakrabban van szükségük pihenésre, szünetre, esetleg egyedüllétre, támasznyújtásra, fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, érthető és követhető szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet.

Az egyéb pszichés fejlődési zavar kategóriába tartozó tanuló iskolai alulteljesítés esetén folyamatos gyógypedagógiai megsegítést igényel, ami komplex fejlesztést szolgáló foglalkozások formájában, a többségi pedagógus bevonásával, az egyéni képességekhez igazodó tevékenységrendszer keretében végezhető. Az iskolai oktatás, a pedagógiai, gyógypedagógiai ellátás, valamint az egészségügyi habilitáció és rehabilitáció a tanulási- vagy figyelem- és magatartásszabályozási zavar jellegétől, súlyosságától, a társuló zavarok meglététől, a háttérben lévő sajátos képességmintázat fejlődési lehetőségeitől, mértékétől, dinamikájától függ. Fejlesztésük az egyéni szükségletek figyelembevételével a szülővel és a tanulóval, valamint a pedagógusokkal történő megbeszélést követően történhet. Kiegészítő szolgáltatás (pl. pszichológiai gondozás, családterápia, tehetségazonosítás) igényelhető a pedagógiai szakszolgálatban, a segítő szakemberek és az intézmény együttműködésével. Beilleszkedésük segítését intézményi pszichológus is támogathatja. További fontos tényező a tanulók támogatásában a szülők bevonásának elősegítése, a partnerségi viszony kialakítása és a pedagógusok (tanórán a pedagógiai asszisztens), a (külső, belső) segítő szakemberek munkájának összehangolása, együttműködése.

Az iskolai nevelés-oktatás során kiemelt feladat a tantervi előírásoknak megfelelő sikeres továbbhaladás biztosítása, vagyis a tananyagfeldolgozásnál a pedagógusnak figyelembe kell vennie a tantárgyi tartalmaknak a tanulói sajátosságokhoz való illesztését, az esetleges adaptálás lehetőségeit, tekintetbe

véve azon tananyagrészeket, amelyek egyéni vagy kiscsoportos korrepetálással, fokozatos felzárkóztatással, kompetenciafejlesztéssel és az így irányított otthoni gyakorlással az osztályfoknak megfelelő ismeretszerzés és alkalmazás a tanulónál eredményesnek bizonyul.

A pozitív énkép és önértékelés kialakítása érdekében a tanulóval szemben támasztott elvárások egyértelműek és már a tanulási folyamat elején ismertek legyenek! Ehhez az elváráshoz kell igazodniuk azoknak az alkalmazott mérési és felmérési stratégiáknak, amelyek a várt és a mért mutatók összhangja esetén a sikeres pedagógiai munka eszközei.

Az alapelvek megvalósítása érdekében feladat:

- az optimális és támogató tanulási környezet kialakítása az előzetesen felmért szükségletek alapján;
- előzetes tudás felmérése;
- érdeklődés, motivációs bázis felmérése;
- énhatékonyság erősítése az osztálytermi és egyéni munkán keresztül is;
- módszertani sokrétűség megvalósítása;
- differenciálás megvalósítása:
    - a feladatok megoldásához hosszabb idősávokat, tágabb kereteket kell megjelölni ott, ahol erre szükség van;
    - a feladatok tartalmát, a nevelési-oktatási célt szem előtt tartva, a tanuló egyéni szükségleteihez, képességstruktúrájához és teherbírásához szükséges igazítani;
    - az iskolák segítő megkülönböztetéssel, egyénileg is támogassák a tanulókat, elsősorban az önmagukhoz mért fejlődésüket értékelve;
- ehhez szükséges a személyre szabott értékelés, fejlesztő értékelés;
    - a különbözőségeket az iskola az emberi viselkedés komplex környezeti hatások szerint alakuló sokféleségére utaló jellegzetességnek, az agyi érés, fejlődés változatos megnyilvánulásának (neurodiverzitás) tekintse;
    - a gyógypedagógus, valamint az adott iskolában különböző tantárgyakat tanító pedagógusok tudásmegosztásra épülő, szakmailag egymást támogató tevékenysége.

E szemlélet gyakorlatban történő alkalmazásához olyan fejlesztési célokat kell kijelölni, amelyek a tanulási környezetet is illesztik a tanuló egyedi jellemzőihez, és az ehhez igazodó, a képességtartományok mindkét határán - tehetség és fejlődési késés, fejlődési zavar, esetleg ezek együttes megléte kihívást jelentő feladatok megtervezését támogatják.

További feladat a tanulás iránti motiváció, kitartás és a kudarctűrő képesség növelése, a kortársakra és a felnőttközösségre irányuló rendezett társas kapcsolatok kialakítása, a társadalmi együttélés szabályainak követése és az önállóságra nevelés.

A pedagógusoknak olyan tanulási tapasztalatokra, tanítási módszerekre és támogató stratégiákra szükséges támaszkodniuk, amelyek figyelembe veszik

- a tanulók azonosított tanulási szükségleteit,
- érdeklődését,
- tehetségét,
- célkitűzéseit,
- kulturális hátterét.

Az életkori sajátosságoknak megfelelően, valamint a jellemző figyelemkoncentráció eltéréseit is figyelembe vevő tanórai foglalkozásokkal, a tanórán belül 15-20 perces tevékenységek váltakozásával segíthető a tanulás konszolidációja, biztosítható a megfelelő terhelés, valamint a figyelem fenntartása. Az olvasási zavar (diszlexia) esetében kiemelt feladat az osztályfoknak megfelelő értő olvasás készségének kialakításával az olvasóvá válás elősegítése.

Az íráskép (írásbeli kifejezés) zavara (diszgráfia) esetében kiemelt feladat az osztályfoknak megfelelő íráskészség kialakítása, annak elősegítése, hogy a tanuló képes legyen használni az írott nyelvet (akár folyóírás, akár nyomtatott írás, akár gépírás verziókban) a kommunikáció, ismeretszerzés, tudásgyarapítás és társas kapcsolatok létesítésének céljára.

A helyesírás zavara (diszortográfia) esetében kiemelt feladat az írott nyelv ortográfiájának/helyesírásának tudatosítása, lehetőség szerint a fluens/gördülékeny íráskészség elérése, az önellenőrzés különböző módjainak (pl. infokommunikációs technológia, helyesírásellenőrző és javító szoftver) készségszintű elsajátíttatása.

A számolási zavar (diszkalkulia) esetén kiemelt feladat, hogy a tanuló az osztályfokának megfelelő matematikai készséggel rendelkezzen, képes legyen a matematikai kompetencia megszerzésére, a matematikai műveletek használatára, az ismeretszerzés, a tudásgyarapítás és a hétköznapi gyakorlat színterein.

A figyelemhiányos/hiperaktivitás zavar (ADHD) esetén kiemelt feladat, hogy a tanuló a figyelmi, aktivitási és impulzivitási nehézségei ellenére elsajátítsa az osztályfokának megfelelő ismereteket és kompetenciákat minden tantárgy esetében. Cél, hogy az ismeretszerzés és alkalmazás, a tudásgyarapítás és képességfejlődés osztálytermi és hétköznapi színtereken is megvalósuljon.

A magatartásszabályozási zavar esetében kiemelt feladat a közösségi szabályokhoz alkalmazkodó, szervezett viselkedés kialakítása, a szélsőséges megnyilvánulások leépítése, az önkontroll, az érzelmi egyensúly megteremtése.

Az alapkészségek biztos kialakítása, a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges alapkompetenciák, készségegyüttesek és tudástartalmak megalapozása, valamint a tanulási motiváció felkeltése és fenntartása az egyéb pszichés fejlődést mutató tanulók esetében is kiemelt jelentőségű.

A különbségek feltárása, az érési késést, fejlődésben való elmaradást mutató gyermekek képességeinek fejlesztése az alapkészségek kialakítása szempontjából is az alapozó nevelési szakasz kiemelt feladata.

Az első tanév első féléve minden köznevelési intézményben olyan előkészítő szakasz, amely tananyagában, módszereiben és értékelési formáiban eltér a későbbiektől. Ez az egyéb pszichés fejlődési zavar kategóriába eső tanulóknak kedvező, a Nat-ban javasoltak alkalmazása megfelelő.

A tanulók iskolai fejlesztésének pedagógiai szakaszai nem térnek el a Nat-ban rögzítettektől. A helyi tantervben indokolt lehet esetükben az 1. évfolyam két tanévi időtartamra történő széthúzása. Ebben az esetben az első tanév az intenzív prevenció, a szakszerű funkciófejlesztés, a pszichés gondozás, a megfelelő motiváció és a feladattudat kialakításának időszaka a gyógypedagógiai korrekciós-kompenzáló-terápiás módszerek alkalmazásával.

Fontos, hogy a tanulóval szemben támasztott elvárások egyértelműek, már a tanulási folyamat elején ismertek legyenek. Ehhez kell igazodniuk azoknak az alkalmazott mérési és felmérési stratégiáknak, amelyek az elvárás és a mért mutatók összhangja esetén a sikeres pedagógiai munka eszközei. Ennek értelmében a differenciált pedagógiai tervezés alapját a tanulási folyamat kezdetén ismert, a fenntartó által felkínált és/vagy az iskola pedagógiai programjában rögzített, diagnosztikus céllal történő értékelés adja. A tanulási folyamat követését szolgáló felméréseket, ellenőrző méréseket minden esetben a tanulást támogató, fejlesztő-segítő értékelésnek és visszajelzésnek kell követnie. Ezeknek az eszközöknek a kiegészítése a tanulói önértékeléssel, a társértékeléssel és a csoportos értékelési formákkal lehetővé teszi, hogy az értékelés a tanuló számára örömteli, élvezetes eseménnyé váljon, fejlesztve ezzel a reflektivitást és az érzelmi, szociális intelligenciát, valamint a pozitív énkép és önbecsülés fejlődését.

Az egyéb pszichés fejlődési zavar kategóriába került tanuló a megyei szintű pedagógiai szakszolgálat szakértői bizottságának szakértői véleménye alapján indokolt esetben adott tantárgy(ak), tantárgyrész(ek) értékelése és minősítése alól mentességben részesülhet, továbbá többlet felkészülési idő, segédeszközhasználat biztosítható számára.

A szummatív értékelés helyett fejlesztő és diagnosztizáló mérés és fejlesztő szöveges értékelés bevezetése indokolt. Az állapotmegismerés fogalom gyógypedagógiai pszichodiagnosztikai tevékenységre utal. Átfogó – biopszichoszociális – szemléletet képvisel, melynek keretében korszerű tesztekkel és vizsgáló eljárásokkal történik meg a keresztmetszeti kép és az élettörténet feltérképezése, a diagnózis megállapítása és a támogatási, fejlesztési terv elkészítését megalapozó javaslat kialakítása. A specifikus tanulási zavar, valamint a figyelem- és magatartásszabályozás zavarának megállapítása sokrétű, differenciál diagnosztikai irányultságú állapotfeltárást igényel, melynek során a komorbiditások/társuló zavarok, fogyatékosságok megállapítását is szem előtt kell tartani. Az ADHD és a magatartásszabályozás zavarai alá tartozó diagnózisok megállapítása pszichiátriai szakorvosi kompetencia, melyet a szakértői vizsgálat felhasznál az SNI státusz megállapításához vagy kizárásához. A szakértői vélemények akkor tudnak valódi segítséget, támpontot nyújtani a pedagógusoknak, ha elkészítésük és értelmezésük valódi teammunkán alapul.

Az egyéni fejlesztőmunka tervezése, a rehabilitációs terv kidolgozása logopédus, pszichopedagógus, tanulásban akadályozottak pedagógiája szakon/szakirányon szakképzettséget szerzett gyógypedagógus, gyógypedagógus-terapeuta, pszichológus és egyéb szakemberek (pl. szomatopedagógus, gyermekpszichiáter) bevonásával történik és rehabilitációs célú órakeretben zajlik. Az egyéni fejlesztési terv tartalmáról, célkitűzéseiről, ütemezéséről (mikro-, ill. makrotervezés) tájékoztatást kell kapniuk az osztálymunkában részt vevő pedagógusoknak, szaktanároknak, különös tekintettel a gyermek osztályfőnökére. Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulása időszakosan, az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrzésre kerül a további célkitűzések megtervezését megelőzően, melyről a pedagógusnak szintén tájékoztatást kell kapnia. A gyógypedagógiai tanár, terapeuta által vezetett pedagógiai rehabilitáció a funkcionális képességfejlesztő programok külön alkalmazásával, a fejlesztések során tanultak elmélyítésével szolgálja az eredményes iskolai előmenetelt. A tehetséges tanulók számára a tehetségük kibontakozásához szükséges feltételek, eszközök, módszerek biztosítása a pedagógiai rehabilitációnak is kiemelt feladata a tanórai és tanórán kívüli tehetséggondozás mellett.

Az egészségügyi célú rehabilitáció elsősorban az egyéb pszichés fejlődési zavar jellegének, tüneteinek kivizsgálásakor megállapított diagnózisnak megfelelő szakorvosi ellátást, annak folyamatosságát, kontrollját, valamint a pedagógiai rehabilitációt segítő egészségügyi terápiákat foglalja magába. Ennek érdekében a diagnózisalkotás fontos része a gyermekpszichiátriai vizsgálat (ADHD és magatartásszabályozási zavar esetén), szükség esetén kiegészítésként gyermekneurológiai, fül-orr-gégészeti, valamint gyermekszemészeti vizsgálat, továbbá az ezekhez kapcsolódó beavatkozások és rendszeres kontroll.

# III. KOLLÉGIUM

## 1. ELVÁRÁSOK, JOGI HÁTTÉR

Kollégiumi pedagógiai programunk megújításánál igyekeztünk maximálisan figyelembe venni az oktatáspolitika jelenlegi elvárásait, az egyházi fenntartó által támasztott követelményeket gyorsan változó korunk gyorsan változó partneri igényeit. Mindezt oly módon, hogy megőrizzük a közel három évtized alatt felépített értékrendünket, ápoljuk és továbbfejlesszük hagyományainkat és teret biztosítsunk az intézmény szakmai önállóságának is.

A kollégium rendelkezésére álló időkerettel és nevelési-oktatási lehetőségekkel úgy kell élnünk, hogy a legfőbb értékre, az emberi személyre és annak legteljesebb kibontakoztatására törekszünk. A program által kitűzött legfontosabb cél az élet alázatos szolgálata és annak felvirágoztatása egyházunk és nemzetünk biztos jövőjének megalapozása érdekében.

*Kiemelt társadalompolitikai feladat*

Kollégiumunk a környezet, a társadalom, a beiskolázási körzet sajátosságait, valamint partnereink igényeit és elvárásait figyelembe véve végzi munkáját. Kiemelt társadalompolitikai feladat: segíteni a tanulókat a szociális és kulturális hátrányok leküzdésében, segíteni a társadalmi integráció folyamatát, biztosítani a hozzáférést a jó minőségű tudáshoz, ezáltal javítani az életminőséget és elősegíteni a társadalmi mobilitást.

Továbbá:

- Az egész életen át tartó tanulás megalapozása
- A NAT-ban megfogalmazott alábbi kulcskompetenciák erősítése:
    - A tanulás kompetenciái
    - A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)
    - A digitális kompetenciák
    - A matematikai, gondolkodási kompetenciák
    - A személyes és társas kapcsolati kompetenciák
    - A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság
    - Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák
- A tehetség felismerése és fejlesztése; felzárkóztatás
- Szociális ellátás, biztonság, érzelmi védettség megteremtése
- A társadalmi szerepek tanulása, a társadalomba való beilleszkedés segítése
- Együttélés, együttműködés, önkormányzó képesség kialakítása
- A konfliktuskezelés demokratikus technikáinak megismerése és gyakorlása

Pedagógiai programunk megújításához az alábbi jogszabályokat és dokumentumokat használtuk, ill. vettük figyelembe.

**Jogszabályok:**

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a Kollégiumi nevelés országos alapprogramjának kiadásáról
- Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény és a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény módosításáról szóló 2017. évi XCVI. törvény
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvénynek a gyermekvédelem rendszerének megerősítése érdekében történő, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2017. évi XCV. törvény
- A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet

**Egyéb dokumentumok:**

Az előző kollégiumi Pedagógiai Program

Éves munkaterv

Az éves tanári munka - és ütemtervek, jelentések tanulságai

Foglalkozásvázlatok

A csoportvezetők félévi és év végi értékelései

A diákközgyűlés javaslatai

A 2019 októberében végzett kollégiumi tanfelügyelet megállapításai

A 2024 májusában végzett kollégiumi tanfelügyelet megállápítása.

A fenntartói érékelés tapasztalatai

**A program felülvizsgálatának menete**

A Pedagógiai Program módosításának elkészítésében minden nevelőtanár részt vett. Így hasznosulhatott leginkább az a sokéves tapasztalat, amit a kollégák kollégiumi munkájuk során egyénileg szereztek.

Adott tanév márciusa:

az előző program egyéni felülvizsgálata, a módosító javaslatok megfogalmazása

Adott tanév áprilisának első fele:

az észrevételek összegzése, a módosító javaslatok egyeztetése

Adott tanév áprilisának második fele: az új Pedagógiai Program elkészítése

Adott tanév májusa: az új Pedagógiai Program nevelőtestület általi elfogadása

## 2. HELYZETELEMZÉS-A KOLLÉGIUM SAJÁTOS ADOTTSÁGAI

### 2.1. Személyi feltételek, elvárások

A testület erénye, hogy összeszokott, mindenben együttműködő közösséget alkot. Szakos ellátottság szempontjából jó összetételű, mind a humán, mind a reál vonalon képes a kollégiumi feladatok jó színvonalú ellátására.

Felvételükkor arra törekedtünk, hogy megfeleljenek a következő elvárásoknak:

- A nevelőtestület tagjaival és vezetővel szoros szakmai együttműködésben végzi munkáját
- Rendszeres önképzéssel, szervezett továbbképzéssel megújított, korszerű szakmai ismeretekkel rendelkezik
- Képes a nevelési folyamat megtervezésére, megszervezésére, irányítására, ellenőrzésére, értékelésére; jártas a különböző pedagógiai eljárások, módszerek alkalmazásában
- Egyéniségével, megjelenésével, felkészültségével, műveltségével, életmódjával követendő példa- ként szolgál a diákok számára
- Megfelelő empátiával rendelkezik, nevelői eljárásaiban, pedagógiai kommunikációjában a tanulók iránti tiszteletet, szeretetet, elkötelezettséget és bizalmat helyezi előtérbe
- Képes a diákok helyzetének, személyiségének megismerésére, megértésére
- Képes a diákokkal őszinte, bizalmon alapuló viszonyt kialakítani
- Képes a konfliktusok eredményes kezelésre
- Munkája során folyamatosan együttműködik a tanulók közösségeivel, a nevelésükben részt vevő személyekkel, szervezetekkel

A kollégiumban dolgozó, nem pedagógus munkakörben foglalkoztatottak munkáját is a gyermekközpontúság, a nevelés eredményességének támogatása kell, hogy jellemezze. Jelenlétük, megnyilvánulásaik, tevékenységük és annak színvonala is nevelési tényezőként hat a kollégisták mindennapjaiban.

### 2.2. A diákok összetétele

A Szent Imre Kollégiumban a Szent Imre Gimnázium tanulói laknak. A két intézmény együttes nevelő-oktató munkája, szoros együttműködése biztosíthatja az intézményalapító és fenntartó egyház szándékát: hitéhez, vallásához, egyházához, nemzetéhez hű, keresztény értelmiség nevelését. A

kollégium koedukált, de a fiúk és a lányok elhelyezése az elkülönülő épületrészekben problémamentesen megoldott. Korosztály összetétel szempontjából is színes a skála. A nyolcosztályos képzési forma elindítása kapcsán 5. évfolyamból 12. évfolyamig minden korosztály jelen van a kollégiumban. Megfigyelhető ugyanakkor egy sajnálatos tendencia is: a kollégiumi elhelyezést igénylő diákok számának csökkenése, amely több okra vezethető vissza:

- Mobillá váltak a családok
- Javultak a tömegközlekedés lehetőségei
- Gyengült a közösségi normákhoz való alkalmazkodó képesség

Tanulóink zömmel Szabolcs-Szatmár-Bereg megyéből érkeznek, de a szomszédos megyéből is vannak diákjaink. Elvétve akad távolabbi településekről is, valamilyen nyíregyházi kötődés alapján.

### 2.3. Tárgyi, környezeti feltételek, elvárások

Arra törekszünk, hogy a kollégium belső és külső környezete biztosítsa a nevelési célok megvalósítását a kollégisták biztonságát, kényelmét és az otthonosságot. Biztosítani tudjuk a nyugodt tanulás, az önálló ismeretszerzés, a kulturális, a sport-és egyéb szabadidős tevékenységek működésének feltételeit. Gondoskodunk a tanulók nyugodt pihenéséről, az egyéni visszavonulás lehetőségéről. A kollégium a 2020/2021-es tanévtől 150 férőhellyel rendelkezik. A fiú részben 66 a lányrészben 84 diákot tudunk elhelyezni összesen 38 szobában. A szobák többsége 4 férőhelyes, de előfordul, 2,3,5 és 6 férőhelyes is.

A kollégium működési feltételei biztosítottak. Az iskola és a kollégium épületét összekötő folyosó közvetlen átjárhatóságot biztosít, s ez megkönnyíti a tornaterem állandó használatát, az étkeztetést, az idővel való gazdálkodást.

A kollégium bútorzatát az évek során lecseréltük és a diákok elhelyezése korszerűnek mondható. Örömteli tény, hogy 2013 nyarán elkezdődött egy korszerű sportcsarnok építése, s a beruházás elkészülte óta minden mozgásigényt ki tudunk elégíteni.

Fenntartónk a Debrecen - Nyíregyházi Egyházmegye. Az intézmény indítása, fejlesztése a beruházások maximális támogatása jól szimbolizálja közös célunk fontosságát.

„Az Egyház – megfontolva saját üdvösséget szolgáló küldetését – a katolikus iskolát úgy tekinti, mint kiváltságosan alkalmas helyet híveik teljes emberré nevelésére, s mint az egész emberiségnek nyújtott igen-igen fontos szolgálatot.” (Kat. Isk. 16.)

Az egyház fenntartói támogatása, a katolikus intézményekben dolgozók áldozatkészsége és a szülői oldal önzetlen támogatása együttesen jelenthet csak biztos alapot a krisztusi ember formálásában. S

az emberi tényezőkön túl szükség van a gondviselésbe vetett határtalan bizalomra, hitre, reményre, szeretetre és imádságra!

### 2.4. Információs rendszer

A szervezet célirányos működése információs rendszerén keresztül valósul meg. Az alaptevékenység a nevelés-oktatás, így az információs rendszer működtetését a pedagógiai céloknak rendeljük alá. A szervezet egységei között állandó szervezett kommunikációs csatornákat működtetünk.

*Értekezletek, személyes megjelenésen alapuló információközlés*

Tantestületi értekezletek: minden intézményegység pedagógusai részt vesznek, lehetőséget kapnak arra, hogy betekintsenek a többi egységben végzett tevékenységre. Évente legalább háromszor kerül sorra: tanévnyitó, félévi értékelő, év végi tanévzáró értekezlet.

Tanári munkaértekezletek: hetente egy alkalommal történik a kollégiumban általában hétfőn, hogy visszatekintsünk az előző hét eseményeire, értékeljük azokat, és előretekintsünk a következő hét feladataira.

Csoportmegbeszélések: a csoportvezetők – általában a heti csoportfoglalkozás keretén belül- csoportmegbeszéléseket tartanak az aktuális témákban.

Intézményi szinten évente diákközgyűlést tartunk, ahol a tanulók nyíltan, őszintén felvethetik problémáikat, amelyekre az intézményvezetés keresi az ideális mindenki számára elfogadható megoldá sokat.

*Napi információs csatornák*

Írásbeli és képi információs közlés: a kollégium portáján és aulájában elhelyezett faliújságon minden aktuális kérdést megjelenítünk. A gimnázium aulájában elhelyezett elektronikus hirdetőtáblán a kollégiummal kapcsolatot információk is megjelennek. A nevelői szobában lévő faliújságon megtalálható a tanári munkarend, az ügyeleti beosztás, az orvosi ügyelet az iskolai csengetési rend, a legfontosabb telefonszámok stb.. Ugyanitt található a szobarend állapotát rögzítő dokumentum (pontozási táblázat), amelynek segítségével a nevelőtanárok minden nap visszacsatolást kapnak a csoportjuk lakókörnyezetének állapotáról. A nevelőiben lévő „hibafüzet” bejegyzései gyorsan eljutnak a karbantartókhoz, hogy a lehető legrövidebb időn belül kijavítsák a hibákat. A kollégiumban belső telefonhálózat és a nevelő szobából üzemeltethető belső hangosbemondó működik.

A kollégiumi nevelők folyamatos kapcsolatban állnak minden intézményegység alkalmazottjával, a szülőkkel, és adott esetben a diákokkal is (személyes, telefon, internet stb.) a közös problémák megoldására.

# 3. A KOLLÉGIUMI NEVELÉS ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLKITŰZÉSEI

Kollégiumunk értékrendje és nevelésünk alapelvei, melyre feladat-, cél- és tevékenységrendszerünk épül, a közoktatásról szóló törvényben és a Kollégiumi Nevelés Országos Alapprogramjában (KNOAP) leírtakon túl saját pedagógiai hagyományainkon, gyakorlatunkon nyugszanak. Belső tapasztalataink és azok megvitatása lehetőséget adnak céljaink finomítására, esetleges módosítására.

Kollégiumi munkánkban is, mind a tervezésben, mind a megvalósításban arra az elvi alapvetésre építünk, amelyet a Pedagógiai program iskolai részében találunk részletesen kifejtve:

- A katolikus nevelés szentírási, teológiai háttere
- A diákokban kialakítandó személyiségideál
- A világ, amelyben élünk
- Erkölcsi elvárások a tanároktól a diákoktól
- Erkölcsi ajánlások szülőknek

Az elvi alapvetésen túl szükségesnek tartjuk felsorakoztatni azokat a konkrét értékeket, célokat és követelményeket, amelyek mentén munkánk szerveződik, amelyek kollégiumi munkánk domináns elemei.

## 3.1. A kollégiumban folyó nevelő-oktató munka során alapul vett legfőbb értékek

**Tudatos erkölcsiség**

- erkölcsösség, jólneveltség, értéktisztelet, viselkedési, magaviseleti szabályok betartása, becsületesség, jellemesség
- a jó, a rossz, a helyes, a helytelen, az igaz, a hamis felismerése
- őszinteség, egyenesség, nyíltság, a felelősség vállalása
- hit és hűség
- szeretet, megértés, türelem, alázat
- felelős szabadság, belső fegyelmezettség
- segítőkészség

*Műveltség, tudás, intelligencia*

- a tanulás, a tájékozottság fontosságának elfogadása
- a művészet, a tudomány különböző területeinek ismerete, befogadása
- nyelvtanulás, nyelvismeret, nyelvvizsga
- motiváltság az önképzésre, permanens tanulásra
- igényesség, szorgalom, kreativitás

De! A mentális egészség megőrzése érdekében arra neveljük gyermekeinket (sőt a szülőt is), hogy alázattal vállalják: "egész világ nem a mi birtokunk".

*Önismeret, önelfogadás, reális énkép*

- igény az önismeretre, önnevelésre, az egyéniség kibontakoztatására
- saját személyiségünk vállalása, egészséges önbecsülés
- felelősségvállalás a saját életút alakításáért
- céltudatosság, kitartás
- nyitottság az élményekre, a jól végzett munka örömére, a pozitív érzelmekre

Konfliktustűrés, konfliktusok megoldására való törekvés

- sikerorientáltság, de nem a siker minden áron való hajhászása
- kudarctűrés (a "kudarc is lehet érték" felismerése)
- a szorongások, feszültségek oldásának képessége

*Magyarság*

- a szülőföld, az elbocsátó környezet, a befogadó környezet szeretete, lokálpatriotizmus, hazaszeretet
- történelmünk, nemzetünk ismerete, szeretete
- az anyanyelv művelése, „tiszta” használata
- a határon kívül rekesztett, kisebbségben élő magyarok problémáinak ismerete, kapcsolatteremtés
- hagyományaink, egész kultúrkincsünk ismerete, tisztelete, védelme, gyarapítása
- nemzeti szimbólumaink tisztelete
- a hazánkban élő nemzetiségek jogainak, kultúrájának, hagyományainak, nemzeti érzéseinek tiszteletben tartása
- áldozathozatal a haza felvirágoztatásáért, békéjéért

*Európaiság*

- az európai kulturális hagyományok és örökség megismerése, megóvása, gyarapítása
- szomszédaink és a többi európai nép nemzeti érzéseinek, identitástudatának tiszteletben tartása
- a közép-európai és kelet-európai régió sajátos történelmének, problémáinak megismerése

*Társadalmi szerepre nevelés*

- a "jó kollégista", az iskolai tanulói szerep, a dolgozói, az értelmiségi, a fogyasztói szerep jellemzőinek ismerete
- egyéni és közösségi javak gyarapítása, a fogyasztásban mértékletesség, takarékosság
- elkötelezettség (Isten, haza, család, szűkebb közösség iránt)

- rend (külső és belső, azaz alaki és lelki)

*Egészség- és környezetvédelem*

- egészséges életmód
- harmonikus, erkölcsös és konstruktív életvitel
- a környezet értékeinek, szépségeinek felfedezése, kímélése, megőrzése
- környezettudatos magatartás hasznosságának megőrzése

### 3.2. A kollégiumban folyó nevelő-oktató munka célja és alapelvei

A kollégium a bentlakásos intézmény sajátos eszközeinek és módszereinek felhasználásával hozzájárul a nevelési-oktatási rendszer egészére kitűzött célok megvalósulásához, a Nat-ban meghatározott feladatok megoldásához, az abban megfogalmazott értékek alapján. A kollégiumi nevelés célja legfőképp a tanulók szocializációjának, kiegyensúlyozott és egészséges fejlődésének, tanulásának, a sikeres életpályára való felkészítésének segítése, személyiségének fejlesztése, kibontakoztatása.

*Általánosan alkalmazott főbb alapelvek*

- az alapvető erkölcsi normák érvényesítése, intézményünk sajátos jellegéből fakadóan különös tekintettel a keresztény erkölcsi elvek megismertetésére és életté váltására
- az alapvető emberi és szabadságjogok, valamint a gyermekeket megillető jogok tiszteletben tartása
- felelősség, bizalom, szeretet, segítőkészség és tapintat alkalmazása a nevelésben
- a katolikus oktatás nevelési hagyományainak, a nemzeti és európai nevelési elvek alkalmazása
- a tanulók aktivitásának, érdeklődésének formálása, fejlesztése, az öntevékenység és a közösségi önszerveződés támogatása
- tehetséggondozás, felzárkóztatás, pályaválasztás, életkezdés segítése
- együttműködés a szülőkkel, a partneriskolákkal, a társadalmi környezettel
- a környezet esztétikus kialakítása, szociális és érzelmi biztonság megteremtése
- változatos és igényes művelődési és szabadidős tevékenységek biztosítása
- integrált nevelés megvalósítása, a megfelelő pedagógiai módszerek alkalmazásával
- egyéni bánásmód alkalmazása az életkori és személyiségre jellemző sajátosságok, különösen a sajátos nevelési igényű tanulók szükségleteinek figyelembevételével
- nemzeti hagyományok, nemzeti önazonosság ápolása, fejlesztése
- a nemzetiségi, etnikai kisebbségi azonosságtudat tiszteletben tartása, ápolása
- a nevelőtestület pedagógiai, módszertani felkészültségének folyamatos fejlesztése-szakmai és intellektuális igényesség, kulturált stílus a pedagógus tevékenységében

- egységes normarendszer kidolgozása a kollégiumi nevelésben résztvevő partnerek számára (szülők, tanulók, tanulócsoportok, kollégiumi és iskolai nevelőtestület, közvetlen és távolabbi környezet stb.)

### 3.3. A kollégiumi nevelő-oktató munka feladata

*A kollégista tanuló:*

- minél teljesebb körű megismerése, humánus légkörben folyó nevelése-oktatása, közösségi beilleszkedésének elősegítése
- személyiségének fejlesztése, képességeinek és érdeklődésének megfelelően
- tehetségének kibontakoztatása
- iskolai tanulmányainak segítése
- sportolási, művelődési, önképzési és szabadidős tevékenységek lehetőségének biztosítása
- öntevékenységének, együttműködési készségének fejlesztése, az ilyen tevékenység támogatása
- önállóságának, felelősségtudatának fejlesztése
- pályaválasztásához, önálló életkezdéséhez, továbbtanulásához szükséges ismeretek készségek megszerzésének támogatása

*Továbbá:*

- személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok, különösen az énkép, önismeret, szociális képességek fejlesztése
- közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok
- a partnerek számára elfogadott norma- és követelményrendszer kialakítása, amelynek jellemzője a rendszeresség és a következetesség
- az integrált nevelés megvalósítása
- az érettségizett tanulók versenyképességének javítása a kedvezőbb munkaerő-piaci elhelyezkedés érdekében
- rendszeres kapcsolattartás és konstruktív együttműködés a szülővel, iskolával, egyéb partnerekkel
- ifjúságvédelmi kérdések
- a szociális hátrányok enyhítése
- a tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatása
- a jellemzően veszélyeztetett, jelentős hozott hátránnyal érkező tanulók közoktatásban tartása, a lemorzsolódás minimalizálása, folyamatosan aktualizált nyilvántartás vezetése
- a kollégiumi nevelő-oktató munka rendszerszemléletű, tudatos és folyamatos fejlesztése

**A tanulás tanítása**

Cél: A tanulók képességeiknek megfelelő eredményességgel fejezik be tanulmányaikat. Belső igényükké válik, mindennapi életük részévé válik a tanulás. Kialakul bennük az érdeklődés, a megismerés, a felfedezés vágya. Megértik az életen át tartó tanulás szükségességét, hogy készen legyenek a felnőtt lét szerepeiben való helytállásra

*Követelmény*

- Legyenek tisztában az eredményes tanuláshoz szükséges külső és belső feltételekkel (megfelelő, rendezett környezet, taneszközök, akarat, ráhangolódás, időterv)
- A tanulók ismerjék meg és tudják alkalmazni a hatékony tanulási technikákat, módszereket
- Képességeiknek megfelelően, önállóan készüljenek fel egy-egy tantárgyi órára, és erről önellenőrzéssel meg is tudjanak bizonyosodni
- Tudjanak szelektálni az ismeretek, információk között, tudják azokat elemezni, rendszerezni
- Ismerjék és legyenek képesek önállóan és helyesen használni a tanulást segítő hagyományos és modern eszközöket, a különböző műveltségforrásokat és információhordozókat (kézikönyvek, szótárak, lexikonok, internet…)
- Ismerjék fel a valóság és a virtuális világ közötti különbségeket
- Tudatosan, tervszerűen készüljenek az érettségi vizsgára
- Fennmaradó idejüket igyekezzenek önművelésre fordítani

*Tevékenység*

- A már bevált tanulási módszerek alkalmazásával folyamatos és rendszeres felkészülés a mindennapi feladatokra – kötelező részvétel a szilenciumokon
- Jobb tanulók bevonásával páros vagy kiscsoportos foglalkozásokon való anyagfeldolgozás
- Az esetleges hiányosságok, lemaradások pótlása korrepetálásokon.
- Kötelező vagy fakultatív részvétel a tanórán kívüli ismeretszerzési lehetőségeken (könyvtár, internet, előadások, kirándulások, túrák,)
- Szellemi vetélkedők, pályázatok
- Kiselőadások, ppt-k készítése csoportfoglalkozásokra

*Nevelési eljárások, feladatok*

- Az optimális és zavartalan tanulás objektív és szubjektív feltételeinek kialakítása, megszervezése, hogy a tanuló pihenten, kellő motivációval, pontosan kezdje el mindennapi teendőit.

  A végzős diákok saját külön tanulószobában vesznek részt a kötelező szilenciumon, de a nevelőtanárral történt egyeztetés alapján kivételes esetben vagy kisebb csoport együtt tanulása esetén engedélyezett más helyiségekben való tanulás. 11-12. évfolyamon megnő a különórák, a fakultációs foglalkozások és az iskolán kívüli egyéb elfoglaltságok száma, ami „lazítja” a fő

tanulási időkeretet, így a munka súlya az esti órákra tolódik át. Ebből adódóan kiemelten fontos segíteni a diákokat abban, hogy idejüket és energiájukat jól be tudják osztani, szervezni tudják kollégiumi életüket, hatékony és célszerű – feladataikhoz és értékrendjükhöz igazodó – sorrendet tudjanak felállítani tevékenységeik és a tanulnivalók között.

A szilencium ideje alatt fontos a csend, a nyugalom, az egészségügyi feltételek (tiszta levegő, meg- felelő világítás, egészséges testtartás, pihentető szünetek) biztosítása.

- A napirendben biztosított tanulási idő megfelelő feltételek melletti rugalmas kezelése (esti tanulás a tanulószobában)
- Új kollégistáink tudásszintjének felmérése
- Tanulmányi tervezés (tanév elején, félév után)
- Egyéni és csoportos segítségnyújtási lehetőségek megszervezése, esetlegesen leckekikérdezések
- A tanulmányok, tanulmányi eredmények, a tanulási képességek fejlődésének nyomon követése, a lemaradók felzárkóztatása, korrepetálásra irányítása
- A tanulási kudarcok feltérképezése és lehetőség szerinti kezelése
- A tehetséges diákok motiváltságának fenntartása, erősítése
- A tanórán kívüli ismeretszerzési lehetőségek folyamatos felkínálása, megszervezése, beépítése a nevelőmunkába
- Folyamatos konzultáció az iskolai szaktanárokkal, hospitálás
- Nevelő célzatú beszélgetések a tanuló iskolai sikerekhez, kudarcokhoz, dicséretekhez, elmarasztalásokhoz való viszonyulásáról, hogy képessé váljanak saját teljesítményüket reálisan értékelni, társaikéval összevetni
- Pihentető, rekreációs foglalkozások szervezése, szorongások oldása

*Megvalósulási kritériumok*

- A tanulók elfogadják a tanulás, a tájékozottság fontosságát
- Belátják, hogy a képességüknek megfelelő tanulmányi eredmények alapja a rendszeres és folyamatos készülés illetve a gyakorlás
- Motiválttá válnak az önképzésre, a permanens tanulásra
- Munkájukat igényesség, szorgalom, kreativitás jellemzi
- Sikerorientáltak, de eredményeiket mentális egészségüket megőrizve érik el

*Ellenőrzés*

- Rendszeres napi ellenőrzés, esetleg kikérdezés
- Elemző értékelés havonta csoport szinten, a sikerek elismerése, a kudarcok elemzése
- Elemző értékelés félévkor a kollégiumi közgyűlésen

- Folyamatos konzultáció a szaktanárokkal
- Szülők tájékoztatása elsősorban probléma esetén

**Az erkölcsi nevelés**

Cél: A diákok megismerik az alapvető erkölcsi normákat és azok beépülnek személyiségükbe, mindennapi életükbe, tevékenységükbe. Képessé válnak olyan életvitelre, amelynek megélésével magukban önbecsülést, másokban tiszteletet ébresztenek és a következő nemzedéknek példát nyújtanak.

*Követelmény*

- Helyes világszemlélet, önismeret és erkölcsi értékrend kialakítása
- Legyen képes a társadalmi konfliktusok és erkölcsi dilemmák felismerésére, értelmezésére és meg- vitatására
- Ismerje a társadalmi együttélés alapvető szabályait.
- Ismerje fel felelősségét maga és mások sorsáért és a földi élővilág jövőjéért.
- Legyen tisztában az alapvető egyéni és közösségi értékekkel.
- Ismerje fel az alapvető erkölcsi értékeket. Tudjon különbséget tenni a jó és a rossz az igaz és a hamis között

*Tevékenység*

- Napi – és házirend elfogadása, betartása
- Viselkedési, öltözködési normák betartása
- Csoportfoglalkozások a témában
- Film és színdarabok megtekintése, feldolgozása, kulturális programok, események látogatása
- Esti ima, bűnbánat

*Nevelési eljárások, feladatok*

- Olyan légkör megteremtése, melynek talaján a tanulók mindennapi életében szinte automatikusan kifejlődhetnek olyan erkölcsi készségek, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, tisztelet, a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a mértéktartás, a megértés, az elfogadás, az empátia, a segítőkészség és a szociális érzékenység
- A tanuláshoz való megfelelő viszony folyamatos gondozása, a munkamorál erősítése
- Csoportfoglalkozások, egyéni és kiscsoportos foglalkozások szervezése – beszélgetések erkölcsi kérdéseket felvető élethelyzetekről, segítve a tanulókat abban, hogy választ találjanak erkölcsi és életvezetési kérdéseikre, problémáikra
- A kollégium által nyújtott programokkal, az azokon való részvétel lehetőségével, élet – és viselkedésformák elsajátíttatásával hozzájárul a társadalmi leszakadás megakadályozásához
- Egyéni törődés, beszélgetés lehetőséget nyújt a tanuló erkölcsi érzékének alakítására

- Eljuttatni a tanulókat olyan film, illetve színdarab megtekintésére, amelyek segítségével lehetőség nyílik a különböző erkölcsi választások megismerésére, majd értékelésére
- A nevelőtanárok, dolgozók példamutató életvezetés (munka, magánélet)

*Megvalósítási kritériumok*

- A tanulók választ kapnak erkölcsi, életvezetési problémáikra és felkészülnek az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra valamint azok kezelésére
- Különbséget tudnak tenni a jó és a rossz, az igaz és a hamis között
- Az erkölcsi jó birtokában harmóniára törekszenek önmagukban és a külvilági kapcsolataikban
- Gondolkodásmódjukkal, megnyilatkozásaikkal, magatartásukkal és cselekedeteikkel önmaguk és embertársaik (természeti és társadalmi környezetünk) javát szolgálják

*Ellenőrzés megfigyeléssel*

- a tanulók mindennapi viselkedése, megnyilatkozásai

*Beszélgetéssel, egyéni törődéssel*

- a tanulók életszemlélete; nyitottsága, érzékenysége az erkölcsi kérdések, helyzetek iránt
- a tanulók fogékonysága és igénye a szépre, a jóra és az igazra

**Nemzeti öntudat, hazafias nevelés**

Cél: A gyerekek megtanulják, hogy kik vagyunk és hova tartozunk. Tudatosul bennük, hogy értékeinket őriznünk, ápolnunk és minden erőnkkel, tehetségünkkel gyarapítanunk kell. Kialakul bennük a szűkebb és a tágabb közösséghez való tartozás, a hazaszeretet érzése

*Követelmény*

- A szülőföld, az elbocsátó környezet, a befogadó környezet szeretete, lokálpatriotizmus, hazaszeretet
- Történelmünk, nemzetünk ismerete, szeretete
- Az anyanyelv művelése, "tiszta" használata
- A határon kívül rekesztett, kisebbségben élő magyarok problémáinak ismerete, kapcsolatteremtés
- Az összetartozás élményének megtapasztalása
- Hagyományaink, egész kultúrkincsünk ismerete, tisztelete, védelme, gyarapítása
- Nemzeti szimbólumaink tisztelete
- A hazánkban élő nemzetiségek jogainak, kultúrájának, hagyományainak, nemzeti érzéseinek tiszteletben tartása
- Áldozathozatal a haza felvirágoztatásáért, békéjéért – tevékeny hazaszeretet

- Annak felismerése, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége
- Az európai kulturális hagyományok és örökség megismerése, megóvása, gyarapítása
- Szomszédaink és a többi európai nép nemzeti érzéseinek, identitástudatának tiszteletben tartása
- A közép-európai és kelet-európai régió sajátos történelmének, problémáinak megismerése *Tevékenység*
- „Pályázat" írás: Szülőföldem – lehetőség tanulóinknak szűkebb környezetük, lakóhelyük értékeinek bemutatására
- Városnézés, kirándulás, túra
- Tevékeny részvétel városunk kulturális életében
- Múzeum – és helytörténeti kiállítások megtekintése
- Gyűjtőmunka
- Tablókészítés
- Kiselőadások
- PPT készítése
- Vetélkedők, műveltségi feladatsorok megoldása
- Méltó megemlékezés a jeles napokról, nemzeti ünnepeinkről
- Az Európáról és a világról szóló legfontosabb tudósítások figyelemmel követése a tömegkommunikációs eszközök segítségével
- Külföldön járt tanulók élménybeszámolói
- Nemzetiségi, illetve ún. „határok feletti" műsorok megtekintése

*Nevelési eljárások, feladatok*

- Hagyományok teremtése, hagyományőrző programok szervezése a diákok aktív részvételével
- A fenti tevékenységek előkészítése, megszervezése
- Különböző programok, előadások, kiállítások szervezésével, valamint film és színházi élmények biztosítása által a magyar kultúra, tudomány és sport jeles személyiségeinek megismertetése
- A kulturális intézmények és rendezvények látogatása kultúrájának megtanítása
- A megemlékezések, az ünneplés kultúrájának elsajátítása
- Magyar turisták külföldön – sztereotípiák összegyűjtése és elemzése
- Csoportfoglalkozások a témában

*Megvalósítási kritériumok*

- A tanulók megismerik a közösségi összetartozást megalapozó értékeket, népi kultúránk hagyományait és nemzeti értékeit
- Kialakul bennük az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei iránti szeretet és megbecsülés

- Valamilyen szinten képessé válnak más népek kultúrájának, valamint az egyetemes értékek és a kultúrák közötti kölcsönhatásoknak a megértésére

*Ellenőrzés*

- Műveltségi vetélkedők, tesztek segítségével a tanulók tájékozottságának, ismereteinek feltérképezése
- A „Szülőföldem" című fogalmazás megíratásával tetten érhető a diákok értékítélete, érzelmi gazdagsága, identitástudatuk mélysége lakóhelyük, szülőföldjük iránt
- Kirándulások alkalmával megfigyelhető érdeklődésük, értékorientáltságuk
- A kijelölt vagy önként vállalt feladatok megoldása során megmutatkozik kreativitásuk, információszerző képességük, valamint együttműködési képességük
- Megfigyeléssel viselkedésük az ünnepségeken

**A családi életre nevelés**

Cél: Bővülnek ismereteik a másik nem testi-lelki sajátosságairól, kialakul a helyes nemi identitástudat. Hiteles információkat kapnak a szexualitás lényegi elemeiről. Kialakul egymás tisztelete, a másik iránti felelősség. Képessé válnak felelős párkapcsolatok kialakítására

*Követelmény*

- Ismerjék meg a helyes szexuális kultúra jellemzőit és kialakításának jelentőségét a párkapcsolatokban
- Tudatosuljon a családalapítás, családtervezés fontossága
- Ismerjék meg a család szerkezetét, működését, a különféle szerepeket és szabályokat a családi közösségben
- Ismerjék fel a család szerepét az egyén testi és lelki egészségének alakításában; alakuljon ki bennük a harmonikus társas kapcsolat és a boldog családi élet megteremtésének igénye

*Tevékenység*

- Csoportfoglalkozás
- Részvétel a témával kapcsolatos tájékoztató, felvilágosító előadásokon
- Szerepjátékok, helyzetgyakorlatok segítségével megmutatni a családban előforduló konfliktusok kezelését, feloldását
- Családfa készítése
- Fogalmazás írása (Helyem a családban)
- Élménybeszámolók (pl. Utazás, kirándulás valamilyen családi ünnep)
- Plakát tervezése a családi munkamegosztás szemléltetésére Nevelési eljárások, feladatok
- Harmonikus családi minták közvetítése

- Felkészíteni a kollégistákat a felelős párkapcsolatok kialakítására, a családi életre, a családalapítás örömeire és nehézségeire
- Az élet védelmének közvetítése
- Ismeretterjesztő előadások szervezése, vagy a tanulók eljuttatása ilyenekre
- A téma feldolgozása csoportfoglalkozásokon
- Felhívni a tanulók figyelmét, hogy kerüljenek minden sértő, lealacsonyító megnyilvánulást a másik nemmel kapcsolatban
- Kérdőívek kitöltése
- Őszinte, nyílt beszélgetések
- Lehetőség négyszemközti beszélgetésre, egyéni törődésre
- Színházi előadások, filmek, ismeretterjesztő programok megtekintése és feldolgozása, könyvélmények megtekintése
- Szülőkkel való kapcsolattartás különböző formái

*Megvalósítási kritériumok*

- A másik tiszteletén, megbecsülésén alapuló kulturált kommunikáció a fiúk –és a lányok között
- Társas kapcsolataikban harmóniára törekednek
- Érzelmi kilengésektől mentesen, mértéktartóan, tisztán élik meg párkapcsolatukat, a közösségi létből és az elhelyezésből fakadó követelményeket tiszteletben tartva meg tudják választani az intimitásformáit és tereit
- Ismerik az egészséges szexuális kultúra alapjait, a védekezés formáit, a családtervezés lehetőségeit
- Felismerik a család szerepét egyéni boldogulásukban, testi-lelki fejlődésükben
- Tudatosul bennük, hogy a múltat értékelő jelent és a jövőt építő társadalom alapja, alapvető közösségi építőköve az egészséges, teherbíró család

*Ellenőrzés megfigyeléssel*

- a tanuló másik nem iránti nyitottságát, annak megnyilvánulási formáit
- a már kialakult párkapcsolat megélését

*Beszélgetéssel, fogalmazás segítségével*

- a tanuló magánéleti vívódásait
- a tanuló családban betöltött szerepét, a családtagokhoz fűződő viszonyát

**Állampolgárságra, demokráciára nevelés**

Cél: A közösségben élés szabályainak megértése, elfogadása és begyakorlása segíti a tanulókat a felelősen cselekvő állampolgári magatartás elsajátításában

Követelmény

- Ismerjék meg a tanulók a demokratikus állam működésének alapelveit, az alapvető állampolgári jogokat és kötelességeket
- Fejlődjön közösségtudatuk és kompromisszumkereső problémamegoldó képességük
- Fejlődjön kreatív, önálló kritikai gondolkodásuk, elemzőképességük és vitakultúrájuk
- Alakuljon ki bennük az együttműködéshez szükséges szociális képességek (empátia, tolerancia, kooperáció, konfliktuskezelés, szervezőképesség, kommunikációs kultúra)
- Tevékenyen vegyenek részt a diákönkormányzat munkájában

*Tevékenység*

- Csoportfoglalkozás
- Szerepjátékok, helyzetgyakorlatok
- Kommunikációs és konfliktuskezeléssel kapcsolatos gyakorlatok
- Részvétel a témával kapcsolatos előadásokon
- Házi –és napirend szerinti életvitel
- Folyamatos tájékozódás a hírforrásokból
- Részvétel a DÖK munkájában
- Kollégiumi közgyűlések

*Nevelési eljárások, feladatok*

- Segíteni kell az új diákok beilleszkedését, meg kell ismertetni velük a közösségi együttélés normarendszerét és a kollégium által képviselt értékeket
- Csoportfoglalkozáson ismertetni kell a demokratikus jogállam rendezési elveit, működését
- Demokratikus légkör megteremtése
- Megfelelő pedagógiai környezetet kell biztosítanunk a pozitív viselkedési magatartás megismeréséhez és a helyes közösségi magatartás gyakorlásához, a társadalmi érintkezés alapvető szabályainak elsajátításához
- Meg kell adni a lehetőséget minden diáknak arra, hogy gyakorolja a helyi közösség által nyújtott jogokat és kötelességeket, megtapasztalja a felelősség és döntés súlyát, következményeit. *Megvalósítási kritériumok*
- A diákok cselekvő módon részt vesznek a kollégium életében
- Aktív kezdeményezőként képesek egyéni vagy mikroközösségi szinten képviselni érdekeiket
- Kialakul bennük a jogkövető magatartás, belátják a jognak, mint a közösségi (társadalmi) élet nélkülözhetetlen szabályozó eszközének a fontosságát
- Képesek a nyílt problémafelvetésre, a konstruktív kritika gyakorlására

- Az állampolgárság súlya, felelőssége mellett felismeri annak cselekvő, alkotó lehetőségét is *Ellenőrzés megfigyeléssel*
- a tanulók aktivitását, érdeklődését és nyitottságát a közösséget érintő kérdések iránt
- társas kapcsolataik minőségét, konfliktuskezelési képességüket
- életvitelüket, döntési képességüket

Beszélgetéssel, egyéni törődéssel

- politikai, közéleti tájékozottságuk mértékét

**Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése**

Cél: A közösségi lét, a csoporthoz tartozás, az egymás közötti interakciók segítségével reális énkép és önértékelés alakul ki a diákokban, önszervezésre képes, megfelelő ismeretekkel rendelkező, a közösségi értékeket elfogadó, a társadalomba beilleszkedni tudó felnőttekké válnak.

*Követelmény*

- A tanulók ismerjék meg az önismeret és a társas kapcsolati kultúra jellemzőit
- Ismerjék az emberi tulajdonságokat, a személyiség összetevőit, mozgatórugóit
- Ezen ismeretek, valamint a szociális készségek (empátia, tolerancia, kooperáció, konfliktuskezelés, kommunikációs vitakultúra, szervezőkészség) birtokában legyenek képesek betartani a közösségi együttélés szabályait, tudjanak sikeresen beilleszkedni a mindenkori szűkebb és tágabb környezetükbe
- Váljanak képessé érzelmeik hiteles kifejezésére, szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakítására
- Tudatosodjon bennük, hogy a gondosan kiválasztott és mély emberi kapcsolatok mennyire értékesek az emberi együttélés szempontjából
- Életkoruknak megfelelően megfelelő választékossággal legyenek képesek a társas kommunikációra
- Legyenek képesek döntési helyzetekben a választási lehetőségek mérlegelésére és tudjanak érvelni a saját meggyőződésük mellett
- Legyenek ismereteik nemzetük és a környezetükben élő európai népek kultúrájáról, gazdasági helyzetéről, társadalmi problémáiról
- Legyenek tájékozottak a társadalmunkban zajló folyamatokról, rendelkezzenek önálló véleménnyel, megfelelő szociális és állampolgári kompetenciával
- Váljanak képessé reális pálya – és jövőkép felállítására

*Tevékenység*

- Csoportfoglalkozás
  - elméleti megalapozás

- önismereti játékok
- önismereti tesztek
- szerepjátékok

- Négyszemközti és kiscsoportos beszélgetések
- Előadásokon való részvétel
- Önkiszolgáló tevékenység a rákerülés sorrendjében
- Közösségi ünnepek

*Nevelési eljárások, feladatok*

- A tanulók személyiségének, jellemének, aktuális pszichés állapotának megismerése és fejlesztése különböző eljárásokkal
- Jó kollégiumi légkör, kölcsönös bizalom, nyílt és őszinte párbeszéd kialakítása
- Értelmes kollégiumi rend, fegyelem, közösségi szokásrend kialakítása szeretetteljes, következetes szigorral
- Az önálló kiszolgáló tevékenység megszervezése a közösségek mindennapi életével kapcsolatos feladatainak ellátására
- A diákok bevonása a csoportprogram kialakításába
- Közösségi fórumok szervezése
- Hagyományok teremtése, fejlesztése, ápolása
- Közösségi ünnepek szervezése

*Megvalósítási kritériumok*

- A tanuló elfogadja magát, mint páratlan, megismételhetetlen értéket
- Képes felismerni, hogy csak a közösséggel azonosulva, annak szokás – és értékrendjét elfogadva tudja megvalósítani önmagát, ezért törekszik a házi – és napirend, a közösségi együttélés szabályainak betartására
- A rákerülés sorrendjében aktívan és lelkesen részt vesz az önkiszolgáló tevékenységben így megbecsüléssel tekint mások munkájára is
- Társas kapcsolataira jellemző a kulturált közösségi hangnem, tetten érhetők olyan keresztény értékek, mint a türelem, a szeretet, szolidaritás

*Ellenőrzés megfigyeléssel*

- a tanulók közösségi magatartását, társas kommunikációját
- a tanulók önmegvalósítási igényét, önérvényesítési képességének milyenségét
- a tanulók viszonyulását a közösség érdekében végzett szolgálatokhoz
- a tanulók együttműködési képességét a hagyományos rendezvények, ünneplések alkalmával

*Személyes beszélgetések, tesztek segítségével*

- reális énkép, helyes önismeret meglétét
- szűkebb és tágabb környezetéről, a társadalmi folyamatokról való tájékozottságát

**Testi – lelki egészségre nevelés**

Cél: A kollégiumban a tanulók képessé válnak a harmonikus és konstruktív életvitel szokásrendszerének kialakítására. Szert tesznek olyan ismeretekre, gyakorlati képességekre, szokásokra, amelyek segítik őket testi-lelki egészségük megőrzésében, az egészségkárosító hatások kivédésben. *Követelmény*

- A diákoknak alakuljon ki pozitív, kulturált szokásrendszere
- Figyeljék, óvják testi egészségüket. Legyen igényük a helyes táplálkozásra és a mozgásra
- Ismerjék fel a sport immunizáló, egészségmegőrző, prevenciós értékét, valamint az erkölcsi, jellembeli fejlődésben betöltött szerepét
- Ismerjék és legyenek képesek elutasítani a szenvedélybetegségekhez, a káros függőségekhez vezető szokásokat, legyenek tudatában azok társadalomromboló hatásával is
- Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megóvására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére
- Legyenek tudatában mentális egészségük fontosságának, ismerjenek stressz-kezelési módszereket
- Rendelkezzenek az önálló életvitelhez szükséges ismeretekkel
- Értsék meg, hogy nemcsak saját, hanem jövendő gyermekeik egészségéért is felelősek, jelenlegi magatartásukkal, cselekedeteikkel már arra is hatással vannak

*Tevékenység*

- Az önálló napkezdés, ébredés, reggeli teendők segítése
- Az egészségvédő feltételek, a személyi higiénia, a testápolás feltételeinek biztosítása
- A kozmetikai szerek megfelelő használata
- A tisztálkodás szükség szerinti ellenőrzése
- Az időjárásnak megfelelő öltözet, tiszta ruha, cipő - ezzel kapcsolatos tanácsok adása
- Az önművelés és szórakozás helyes egyensúlyának kialakítása
- Az iskolai terhelés utáni kikapcsolódás
- Az esti rendszeres és módszeres tisztálkodás, az ágyazás, a napi nyolc órás nyugodt alvás biztosítása
- Főzés, mosás, takarítás
- Elektromos háztartási eszközök ismerete, használata

- Sportolási, mozgási lehetőségek kihasználása
- Kommunikációs, konfliktuskezeléssel kapcsolatos tesztek
- Önismereti, szituációs játékok, tesztek
- Stressz oldó technikák alkalmazása
- Részvétel egészségvédő előadásokon, drog-prevenciós előadásokon, illetve kiállítások megtekintése a témában
- Kiselőadások, gyűjtőmunka
- Szellemi és játékos vetélkedők
- Gyakorlatok

*Nevelési eljárások, feladatok*

- Csoportfoglalkozások, egyéni és kiscsoportos beszélgetések a téma bármely elemével kapcsolatban
- Otthonos, esztétikus, kulturált közeg biztosítása, amelyben a tanulók jól érzik magukat, és amely egyúttal fejleszti ízlésüket, igényességüket
- A tanulók életét mederben tartó, annak ritmust adó helyes napirend, életrend kidolgozása és elfogadtatása a kívánt hatás elérésére, a testi és mentális képességek megőrzésére, fejlesztésére
- Megfelelő ismeretek közvetítése
- Előadások szervezése, a tanulók egészségmegőrző programokra való eljuttatása
- Igény esetén lehetőség szerint tanfolyamok, szakkörök szervezése (tánc, életmód, elsősegély, stb.)
- Gyakorlati foglalkozások
- A mindennapos mozgás biztosítása, bajnokságok szervezése
- Versenyek, vetélkedők szervezése
- Takarítási verseny beindítása, értékelése, díjazása
- Példaadás saját életvitellel

*Megvalósítási kritériumok*

A tanulók:

- környezetüket tudatosan alakítják, óvják szépítik
- igényükké válik a személyes higiénia
- felismerik a rendszeres és egészséges táplálkozás, a testmozgás, valamint a pihenés, a rekreáció fontosságát, jelentőségét
- világosan látják a testi és lelki egészség közötti összefüggést
- igyekeznek elkerülni az egészségüket, biztonságukat veszélyeztető helyzeteket

- társas kapcsolataikban harmóniára törekednek

*Ellenőrzés megfigyeléssel*

- környezet tisztasága, rendben tartása
- személyes higiénia
- aktivitás a környezet szépítésében
- ételhez, étkezéshez való viszony
- igény a mozgásra, sportolásra
- a szabadidős, rekreációs tevékenységek minősége
- közösségi, társas kapcsolatok minősége

*Kérdőív*

- egészségtudatosság feltérképezése

**Felelősségvállalás másokért, önkéntesség**

Cél: A megszerzett ismeretek, tapasztalatok és élmények révén az egymásért végzett munka, a másokra figyelés és a cselekvő szeretet gyakorlattá válik. Fejlődik a diákok társadalmi szolidaritása, lehetőséget kapnak az aktív állampolgári létre való felkészülésre

*Követelmény*

- Menjen végbe szemléletváltás a szűkebb és tágabb környezetükhöz, a rászorulókhoz és a közjóhoz fűződő viszonyuk tekintetében
- Alakuljon ki az öregekre, a gyerekekre, a beteg emberekre való odafigyelés, a hátrányos helyzetű embertársaink iránt érzett felelősség képessége
- Fejlődjön empátiájuk, szociális érzékenységük, alakuljon ki bennük a szolidaritás érzése
- Lássák meg az egyéni felelősség és a közös társadalmi felelősség egymásra hatását
- Ismerje meg az önkéntes munka lehetőségeit szűkebb és tágabb (kollégium, település) környezetében

*Tevékenység*

- Csoportfoglalkozásokon, egyéni és kiscsoportos beszélgetéseken
  - fogalomtisztázás
  - példák, élethelyzetek bemutatása
- Az Iskolai Közösségi Szolgálat keretében részvétel az alábbi tevékenységekben:
- Szociális tevékenységek
  - idős emberek támogatása szociális intézmény keretei között
  - életinterjú készítése digitálisan rögzített módon idős emberekkel,

- közös programok lebonyolítása

- Egészségügyi tevékenységek
- Oktatási, kulturális és közösségi tevékenységek
  - korrepetálás alsóbb évfolyamokon
  - könyvtári munka
  - sajátos nevelési igényű gyermekekkel közös sport, kézműves tevékenység
  - katonasírok gondozása
- Környezetvédelmi tevékenység
  - parkrendezés, közösségi terek tisztítása, rendezése
  - biciklitároló javítása, festése, kerítésfestés
  - közintézmények, közterületek állagmegóvását szolgáló tevékenység (kerítésfestés, parkrendezés, faültetés, építés, javítás, takarítás) ill. környezetünknek rendezése, fa és növényültetés, avar összegyűjtése
  - környezettudatosságra, fenntartható fejlődésre vonatkozó programokban való részvétel, az ered- mények terjesztése (nevelési-oktatási intézmény, civil szervezet honlapján blog írása, szórólapok készítése)
- Élmények, tapasztalatok feldolgozása

*Nevelési eljárások, feladatok*

- Játékos foglalkozás keretében a tanulók érzékenyítése, motiválása az önkéntes feladatvállalásra
- A segítő magatartás elemeinek (együttérzés, együttműködés, problémamegoldás) fejlesztése
- A tevékenységek megszervezése, nyomon követése, dokumentálása

*Megvalósítási kritériumok*

- Tudatosodik a tanulókban, hogy egy nemzet tagjaiként összetartozunk, és nem hagyhatjuk sorsukra a bajba jutottakat, a rászorulókat
- Megtapasztalják, hogy a segítségnyújtás mindkét fél számára kölcsönös gazdagodással jár
- Az önkéntes szolgálat során fejlődnek képességeik, bővülnek ismereteik, képesek felülvizsgálni sztereotípiáikat

*Ellenőrzés*

- A tanulók megnyilvánulásai, viszonyulása a hátránnyal élők iránt (egyéni és kiscsoportos beszélgetések, élménybeszámolók)
- A vállalt feladatok terjesztésének nyomon követése (IKSZ naplók, konzultáció az összekötő személyekkel)

**Fenntarthatóság, környezettudatosság**

Cél: A mindennapi környezetkultúra elemeinek begyakorlásával a környezetvédelem a tanulókban erkölcsi kérdéssé, jellemet formáló tényezővé válik.

*Követelmény*

- A kollégiumi diákok használják az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, azok megújulási képességére tekintettel
- Készüljenek fel a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására
- A tanulók ismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, melyek változásokat, válságokat idézhetnek elő
- Kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába
- Legyenek nyitottak a természet és a környezet szépségeire, érzékenyek a környezet állapota, érdeklődők a természet törvényei, működése iránt
- A rendszeretet váljék belső igénnyé
- Ismerjék és alkalmazzák a „Gondolkozz globálisan, cselekedj lokálisan!" elvet
- A kollégiumban és környezetében figyeljenek a tisztaságra, igyekezzenek a hulladékot szelektíven gyűjteni
- Alakuljon ki a diákokban a tudatos és kritikus fogyasztói magatartás, fejlődjön fogyasztói kultúrájuk
- Részesítsék előnyben a hazai termékeket, a természetes, újrahasznosítható anyagokat. Kollégiumi rendezvények alkalmával (bemutatkozó est stb.) hasznosítsák újra ezeket az anyagokat
- Váljék számukra is fontos értékké az energiával valótakarékos bánásmód
- Ismerjék szűkebb és tágabb környezetüket, legyenek tisztában a helyi és globális környezetvédelmi problémákkal

*Tevékenység*

- A szobarend kialakítása (virág, terítő, otthonról hozott dísztárgyak) és ápolása; tanulószobai rend megtartása
- A hűtőszekrény, az ételtároló, a konyha, a mosogató, a mosdó, a fürdő, a zuhanyozó rendben tartása és ésszerű, takarékos, tiszta használata
- Az udvartakarítás, füvesítés, előkert-rendezés
- Víz-, villany-, energiatakarékossági program
- A kollégium külső környezetének (belső udvarok) folyamatos rendben tartása
- Csoportfoglalkozások
- Természetfilmek megtekintése, előadások meghallgatása
- Részvétel a tűz- és balesetvédelmi tájékoztatón

- Kirándulások, megfigyelések, túrák
- Látogatás a Hulladékudvarba
- Gyűjtőmunka, szakirodalom feldolgozása, kiselőadások
- Kiállítások, vetélkedők; tesztek megoldása
- Megemlékezések a jeles környezetvédelmi napokról
- Plakátkészítés

*Nevelési eljárások, feladatok*

- Környezeti tartalmak, a fenntarthatósággal kapcsolatos témák beépítése a foglalkozásokba
- Szervezni azokat a folyamatokat, tevékenységeket, melynek során a diákok társaikkal együttműködve tudatosan, a környezeti szempontokat is figyelembe véve alakítják a kollégium belső és külső környezetét
- Mindezekhez biztosítani a feltételeket (szelektív hulladékgyűjtés)
- Felhívni a figyelmet a témával kapcsolatos hírekre, műsorokra, eseményekre
- Foglalkozások, megemlékezések szervezése

*Megvalósítási kritériumok*

A tanulók

- tényszerű, alkalmazható ismeretekkel és fogalmakkal rendelkeznek a témával kapcsolatban
- tisztelik a természetet, becsülik és óvják környezetüket
- rendben tartják mikrokörnyezetüket, magától érthetődévé válik számukra az energiákkal való takarékosság szükségessége
- tartózkodnak a környezetszennyezéstől, odafigyelnek a hulladék szelektív kezelésére
- szívesen vesznek részt környezetvédő akciókban (szemétgyűjtés)
- betartják a tűz– és balesetvédelmi előírásokat

*Ellenőrzés megfigyeléssel*

- a tanulók környezettudatos magatartásának megnyilvánulásai
- hozzáállásuk a környezetvédő akciókhoz, tevékenységekhez
- aktivitásuk, kreativitásuk környezetük szépítésében, megóvásában Feladatlapok, tesztek segítségével
- tájékozottságuk, ismereteik, információik a témával kapcsolatban.

**Pályaorientáció**

Cél: A kollégium által biztosított feltételek és tevékenységek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják későbbi hivatásukat, képessé válnak erőfeszítéseket tenni céljaik elérésére

*Követelmény*

- Tanulóink használják ki a pályaorientációs foglalkozásokban rejlő lehetőségeket, vegyenek részt a különböző szakkörök, foglalkozások munkájában, fejlesszék sokoldalúan képességeiket
- Váljon belső igényükké az önfejlesztés, önművelés
- Alakuljon ki az élethosszig tartó tanulási igényük
- Ismerjék saját egyéni képességeiket, érdeklődésüket, tudatosodjon bennük az önismeret szerepe a személyiségüknek megfelelő pályaválasztásban
- Tudják összehasonlítani az egyes pályák jellemzőit, és rendelkezzenek megfelelő ismeretekkel választott szakmájukkal, hivatásukkal kapcsolatban
- Legyenek képesek mérlegelni saját pályaválasztási lehetőségeiket.
- Tudjanak önállóan tájékozódni a pályaválasztási dokumentumokban, ismerjék az elektronikus felvételi rendszerét
- Ismerjék a hivatástudat szerepét, jelentőségét
- Ismerjék meg és tudják alkalmazni az álláskeresés különböző technikáit (önéletrajz, személyes megjelenés, kommunikáció, viselkedés)
- Tájékozódjanak munkaerő-piaci lehetőségeikről, munkavállalói szerepükről
- Tudatosodjon a tanulókban, hogy életük során többször pályamódosításra kényszerülhetnek, ezért nagy jelentősége van a folyamatos tanulásnak, önképzésnek
- Tegyenek különbséget a sikerorientáltság és a sikerhajhászás között
- Váljon meghatározó értékké a céltudatosság, következetesség, kitartás, erős akarat, pozitív, globális, kritikus gondolkodás

*Tevékenység*

- Csoportfoglalkozások, egyéni és kiscsoportos beszélgetések
- A kollégiumi nevelés egész tevékenységrendszere, melynek során orientáljuk a tanulók tanulását, érdeklődését, képességeik kibontakoztatását
- Gyűjtőmunka, kutatómunka
- Kiselőadások
- Tájékoztató programokon, előadásokon való részvétel /Nyílt nap/
- Szerepjátékok

*Nevelési eljárások, feladatok*

- A tanulók tudatos és tervszerű irányítása érdeklődésüknek, képességeiknek megfelelő területekre, programokra
- Helyes időbeosztás kialakítása, szelektálás a tevékenységek között, prioritások felállítása
- Tájékozódás a tanulók egyéni célkitűzéseiről, a szülők elvárásairól
- Fel kell hívni a tanulók figyelmét az eredményes pályaválasztás pszichés összetevőire (egyéni képességek, érdeklődés, motiváció, környezet)
- Felmérés készítése önismereti tesztek segítségével a tanulók személyiségjegyeiről, érdeklődési körükről és ehhez kapcsolódóan a pályaválasztási lehetőségeiről
- Az érdeklődési irányok támogatása, az egyéni ambíciók kibontakoztatása
- A helyes önismeret, a reális énkép kialakítása, az önbecsülés és önbizalom folyamatos erősítése
- Az év végi, valamint az érettségi vizsgára való pszichés felkészítés
- A pályaválasztási dokumentumok bemutatása
- Továbbtanulási lehetőségek, elhelyezkedési esélyek keresése a diákok bevonásával
- Álláskeresési technikák gyakoroltatása, az ehhez szükséges kommunikációs stílus kialakítása
- Hangsúlyozni kell a változásra, megújulásra való képesség fontosságát, hogy diákjaink alkalmazkodni tudjanak a változó körülményekhez, élethelyzetekhez
- A végzős tanulók felvételi eredményeinek visszacsatolása, pályakövetés

*Megvalósítási kritériumok*

- A helyileg szokásos tanulási rend keretei között a tanulók szorgalmasan sajátítják el az ismereteket eleget téve állapotbeli kötelességüknek
- Felismerik az önismeret szerepét a helyes pályaválasztásban, elfogadják saját képességeiket, lehetőségeiket
- Tudnak önállóan tájékozódni a pályaválasztási dokumentumokban
- Belátják a permanens tanulás, az önművelés, önfejlesztés, önképzés szükségességét
- A pályaválasztásban a lehetőségek mellett figyelembe veszik a társadalmi kihívásokat és a gazdasági helyzetet

*Ellenőrzés megfigyeléssel*

- a tanórákra és a vizsgákra való folyamatos és rendszeres felkészülés nyomon követése
- a tanulók munkához és egyéb tevékenységekhez való viszonyulása
- céltudatosságuk, akaraterejük, kitartásuk alakulása

*Beszélgetéssel, tesztek segítségével*

- tájékozottságuk, helyes önismeretük feltérképezése
- az egyes szakmákkal, foglalkozásokkal kapcsolatos ismereteik mélysége

- elképzeléseik, információik a munka világáról

**Gazdasági és pénzügyi nevelés**

Cél: A tanulók felismerik saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén

*Követelmény*

- Tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatait
- Lássák világosan a rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrautaltságát
- Ismerjék meg a helyes családi gazdálkodás alapjait
- Ismerjék meg az alapvető banki műveleteket (csekk kitöltése, bankkártya használata, pénzátutalás)
- Legyenek tisztában otthoni pénzügyeikkel, lehetőségeikkel, korlátaikkal
- Lássák a munkával szerzett jövedelem és az ebből finanszírozható javak, szolgáltatások összefüggéseit
- Alakuljon ki bennük a tudatos és kritikus fogyasztói magatartás, és az hasson a fenntartható fejlődés irányába
- Ismerjék meg a vállalkozás lényegét, alapvető formáit és működését
- Legyenek információik a társadalmi és gazdasági problémák kialakulásának okairól

*Tevékenység*

- Csoportfoglalkozásokon alapvető ismeretek elsajátítása
- A témával kapcsolatos előadásokon való részvétel
- Gyakorlás (pénzkezelési technikák)
- Kiscsoportos játékok – Gazdálkodj okosan!
- Vita, beszélgetések
- Példák begyűjtése a gazdálkodással kapcsolatban (család, rokonság, ismerősök köréből)

*Nevelési eljárások, feladatok*

- Csoportfoglalkozások, egyéni és kiscsoportos beszélgetések a témával kapcsolatban
- Gyakoroltatás

*Megvalósítási kritériumok*

- A diákok rendelkeznek azokkal az alapvető ismeretekkel, amelyek segítik a majdani háztartás és gazdálkodás tervezését, a tudatos fogyasztóvá válást, az eligazodást a mindennapi életben, a gazdaság és pénzgazdálkodás világában

- A jövedelmeket, a javakat tisztességes munkával kívánják megszerezni
- Elismerik szüleik erőfeszítését az anyagiak előteremtésében, felelősen gazdálkodnak a zsebpénzzel
- Tisztában vannak a család pénzügyi lehetőségeivel és annak megfelelően fogalmazzák meg igényeiket, elvárásaikat
- Mértéktartóak a fogyasztásban, képesek takarékoskodni, félretenni valamilyen jó cél érdekében

*Ellenőrzés megfigyeléssel*

A diákok

- munkával kapcsolatos attitűdjeit
- anyagiakhoz való viszonyát
- fogyasztási, költekezési szokásait
- a tulajdonában lévő javakhoz (ruházat, sportruházat, technikai eszközök, taneszközök) való viszonyulást, azok kezelését

**Médiatudatosságra nevelés**

Cél: Kialakulnak és fejlődnek a tanulókban a média megértéséhez szükséges kritikai és értelmezési képességek

*Követelmény*

- A tanulók értsék az új és hagyományos média nyelvét
- Ismerjék a társadalom és a média kölcsönös kapcsolatát
- Ismerjék a valóságos és virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módját
- Alakuljon ki kritikai érzékük a média megválasztásához
- Ismerjék a reklám hatását a fogyasztásra
- Tanulják meg hatékony módon felhasználni a számítógép és egyéb online média nyújtotta lehetőségeket. Ismerjék meg a közösségi tartalmak etikus, jogszabályok szerinti használatának és felhasználásának szabályait
- Tudatosuljanak az adatbiztonsággal, jogtudatossággal, a függőséggel (internet, számítógépes játékok) és egyéb veszélyekkel és azok elkerülésével kapcsolatos ismeretek

*Tevékenység*

- A televízió- és internetfüggőség bemutatása
- Reklámok bemutatása különféle példákon keresztül
- Híradásokon keresztül a média politikai közreműködését elemezzük

- A médiatartalmak és a valóság összefüggésének vizsgálata reklámokon keresztül
- Internethasználat gyakorlása (e-mailküldés, keresés stb.)
- Televízió műsorok, előzetesek megtekintése
- Újságcikkek kritikai elemzése
- Online levelek elemzése
- Ismerkedés a médiával folyóiratokon, újságcikkeken keresztül

*Nevelési eljárások, feladatok*

- Csoportfoglalkozások, egyéni és kiscsoportos beszélgetések a témával kapcsolatban
- IKT eszközök alkalmazásában való jártasság fejlesztése
- A média használatát igénylő feladatok (gyűjtőmunka, kiselőadások, ppt-k készítése, beszámolók, film, illetve könyvajánlók összeállítása, műveltségi feladatsorok szerkesztése stb.) kijelölése

*Megvalósítási kritériumok*

A tanulók

- képesek eligazodni a média világában, bátran és felelősséggel használják azokat a szórakozásban, szabadidőben, a tanulásban, az információszerzésben a világgal való kapcsolattartásban
- ki tudják szűrni a számukra hasznos információkat, átértékelni azok pontosságát és megbízhatóságát
- ismerik a média előnyeit és veszélyeit

*Ellenőrzés megfigyeléssel*

- mennyire van jelen a média a diákok életében
- mennyi időt töltenek internetezéssel
- olvasnak-e egyáltalán, s ha igen milyen folyóiratokat

*Beszélgetéssel, tesztekkel*

- szereznek-e ismereteket a kultúra, a tudomány területéről
- érdeklődnek-e a társadalmi problémák iránt
- tájékozódnak-e a politikai helyzetről
- milyen mértékben vannak tisztában az internetezés szabályaival, a közösségi oldalak buktatóival

## 4. A KOLLÉGIUMI TEVÉKENYSÉG RENDSZERE

A kollégium a nevelési és oktatási feladatainak teljesítéséhez a nevelési folyamat során a tanulói tevékenységeket kollégiumi programok, csoportos és egyéni foglalkozások keretében szervezi. Ezek

tartalmát és időkeretét a nemzeti köznevelésről szóló törvény, a kollégiumi nevelés országos alapprogramja, valamint kollégiumunk pedagógiai programja határozza meg.

A kollégiumi foglalkozásokat a pedagógiai programnak megfelelő éves tanulói foglalkozási terv alapján kell megszervezni, mely diákotthoni csoportonként tartalmazza a kötelező foglalkozásokat, továbbá a kollégium egészére az előre tervezhető szabadon választható foglalkozásokat.

A kollégiumi foglalkozásokat a pedagógiai programnak megfelelő éves munkaterv alapján szervezzük. A kollégiumnak az éves tanulói foglalkozási terv elkészítéséhez minden tanév első hetében fel kell mérnie, hogy hány tanuló és milyen szabadon választható foglalkozáson kíván a tanévben részt venni.

Az éves tanulói foglalkozási tervet a kollégiumi csoportvezető nevelőtanár az adott tanév szeptember 15-éig készíti el és az főigazgató hagyja jóvá. Az éves tanulói foglalkozási tervet az elfogadást követő három munkanapon belül a helyben szokásos módon közzé kell tenni. A tanulók a közzétételtől számított hét munkanapon belül jelenthetik be írásban a kollégiumi munkaközösség vezetőjének, hogy melyik szabadon választható foglalkozáson kívánnak részt venni.

A foglalkozások tervezése, szervezése során kiemelten ügyelünk a pozitív, aktív tanulási attitűd kialakítására és megerősítésére, az egyénre szabott tanulási utak támogatására, a kreativitás fejlesztésére, az egész életen át tartó ismeretbővítés fontosságára, gondoskodunk a tanulókkal való személyes törődés tapintatos formáinak kialakítására. Külön figyelmet fordítunk a nemzetiségi sajátosságokra és a sajátos nevelési igényű tanulók egyéni szükségleteire. A foglalkozások formáját és tartalmát úgy határozzuk meg, hogy azok hozzájáruljanak a tanulók erkölcsi gyarapodásához, személyiségének gazdagodásához, kompetenciáik fejlesztéséhez, a közösség fejlődéséhez.

A tanuló köteles részt venni:

- heti 13 órában felkészítő/fejlesztő, illetve tematikus foglalkozásokon
- heti 1 órában közösségi szintű csoportvezetői foglalkozásokon
- heti 1 órában a kollégium által biztosított és a kínálatból általa választott szabadidős foglalkozásokon.

A foglalkozások időtartama: 45 perc

### 4.1. A kollégium által kötelezően biztosítandó foglalkozások

**Felkészítő foglalkozások**

**a) Rendszeres, iskolai felkészülést biztosító egyéni és tanulószobai foglalkozás**

A tanulók 7 tanulócsoportban 4x3 órában nevelőtanár által felügyelt szilenciumi foglalkozáson vesznek részt, mely a rendszeres iskolai felkészülést biztosítja. A pedagógus számára feladat a tanuláshoz

szükséges feltételek folytonos biztosítása a tanulók számára, szükség esetén felkészült szaktanári támogatás nyújtása, illetve a korábban kijelölt tanórai produktum (pl. írásbeli házi feladat kutatómunkára kiadott iskolai prezentáció stb.) elkészültének elősegítése és ellenőrzése, a hibák kijavítása, lehetőség szerint a tanulóval minél intenzívebb együttműködésben, a tanulói kulcskompetenciák fejlesztésének hatékony eszközeivel élve.

A tanár a foglalkozáson jelenléti ívet vezet, mely tartalmazza az érkezés idejét és a szilenciumról való távolmaradás okát. A foglalkozás látogatása alól a kollégiumvezető, illetve a csoportvezető nevelőtanár felmentést adhat engedélyezett rendszeres délutáni elfoglaltság miatt (pl. iskolai elfoglaltság, szakköri tevékenység, egyesület által igazolt sporttevékenység, szülő által igazolt magánóra).

**b) Differenciált képességfejlesztő, tehetség-kibontakoztató foglalkozás**

A foglalkozások kiemelt célja a tehetség felismerése, motiválása, helyzetbe hozása, értékteremtő, konstruktív kikapcsolódási lehetőségek nyújtása a diákok számára. A pedagógus feladata ebben az esetben a tanuló tevékenységének orientálása, tehetsége kibontakozásának szakszerű segítése. Formája: egyéni vagy csoportos foglalkozás.

**c) A bármely okból lemaradó tanulók felzárkóztatása**

A foglalkozás célja a tanulók tantárgyi hátrányainak kompenzálása, szakszerű pedagógiai segítségnyújtásával, az adott iskolai tantárgyból, vagy szakterületről. A pedagógus szabad választása alapján, vagy szükség esetén kötelezetten (bukásveszély), de mindig a csoporthoz, vagy egyénhez igazítottan, tantárgyi oktatás keretében célzott módon segíti a tanulót/tanulókat a tananyag elsajátításában, iskolai számonkérésre való felkészülésben.

**d) A tantárgyi ismeretek bővítése és a pályaválasztás segítése érdekében szervezett szakkörök, diákkörök**

A foglalkozás célja a tanulók pályaválasztásának elősegítése új ismeretek átadása révén. Ezt a célt szolgálják például az egyetemeket bemutató, kollégiumban kihelyezett különböző programok, egykori kollégista tanulók élménybeszámolói egy-egy felsőoktatási intézményről, munkahelyről, illetve minden olyan kollégiumi foglakozás, amely a helyes pályaválasztással kapcsolatosan alkalmas a tanulók kellő szintű felkészítésére.

**Egyéni és közösségi fejlesztést megvalósító foglalkozások**

**a) Csoportvezetői foglalkozások**

Általános csoportfoglalkozás: A csoportfoglalkozásokat heti 1 alkalommal, lehetőleg állandó időpontban kell tartani. A csoportfoglalkozásokon kerül sor a csoport életével kapcsolatos feladatok, tevékenységek, események, problémák megbeszélésére, értékelésére. Tematikus

csoportfoglalkozások A rendeletben előírt témakörök, időkeretek és szervezési formák figyelembevételével szervezett foglalkozások (lásd a KNOAP cél- és feladatrendszerét).

**b) A kollégiumi közösségek szervezésével összefüggő foglalkozások**

A diákönkormányzat támogatása Intézményünkben (gimnázium és a kollégium) egy közös diákönkormányzat működik állandó kollégiumi képviselőkkel, sőt a DÖK jelenlegi elnöke kollégiumunk lakója. A DÖK választott tisztségviselői révén részt vesz a diákközösségek mindennapi életével kapcsolatos célok kijelölésében, a feladatok végrehajtásában, az elért eredmények értékelésében, a keresztény közösségek építésében. E folyamatban a DÖK tagjai és vezetői képessé válnak a demokratikus érdekérvényesítés, problémamegoldás és konfliktuskezelés technikáinak, módszereinek alkalmazására. Kialakul bennük az egyénekről és csoportokról való gondoskodás képessége, a felelősségtudat, az önkiszolgáló képesség, beszéd, tárgyalási és kommunikációs képesség, az ítélő és döntési, valamint az együttműködési képesség

- Diákfórumok (kollégiumi gyűlés, kisebb közösségek szerinti megbeszélés)

A közös esti imát követően minden alkalommal van lehetőség az aktuális feladatok megbeszélésére, problémák felvetésére és megvitatására.

**c) A tanulókkal való egyéni törődést biztosító foglalkozások**

Ezek a foglalkozások egy tanulóhoz, vagy kisebb csoportokhoz igazodva szükség szerint (tanulói, vagy pedagógusi kezdeményezésre) szerveződnek. Céljuk az egyéni, családi, nevelési problémák megbeszélése, a napi feladatok teljesítése, ellenőrzése, vagy a tanulmányi munka segítése. A pedagógusok ennek keretében az egyén teljes körű pedagógiai és szülői jellegű segítését, nevelését, motiválását, értékelését végzik.

**Szabadidő eltöltését szolgáló foglalkozások**

*A szabadidős foglalkozásokon*

- szerepet kap az egészséges és kulturált életmódra nevelés, az önellátás képességének fejlesztése, a diáksport, a természeti környezet megóvása, ápolása
- hangsúlyt kap a tanulók irodalmi, képzőművészeti, zenei és vizuális képességének, kreativitásának fejlesztése
- a nemzetiségi és etnikai kisebbségekhez tartozó tanulók lehetőséget kapnak az anyanyelvi, nemzetiségi kultúrákhoz való kötődésük erősítéséhez
- a pályaorientációt segítendő természettudományos, műszaki, vállalkozói és gazdasági témák kerülnek feldolgozásra

*Tömbösítés, projekt-programok*

A jogszabály adta lehetőségeket kihasználva a kollégium időátcsoportosítással élve bizonyos foglalkozásokat tömbösít, illetve projekt jelleggel szervez. Ezek jellemzően szabadidős foglalkozások, de az alapprogramban rögzített témakörökben is van lehetőség témanapok, témahetek, projektek szervezésére, sőt az EMMI által kezdeményezett központi témahetek megvalósításába is be lehet kapcsolódni.

Rendszeres foglalkozások

- Diákkörök
- Művészeti csoport
- Sportkör Eseti programok
- Házi bajnokságok
- Városi és regionális kollégiumi bajnokságok
- Játéktermi foglalkozások, bajnokságok
- A kollégium hagyományos rendezvényei /karácsonyi ünnepség, ballagás, év végi szalonnasütés/
- A kultúrkör tevékenysége /mozi, színház, múzeum, kiállítások látogatása/
- Kollégiumi seregszemle a magyar kultúra napja alkalmából
- Versenyek, vetélkedők, előadások
- Klubprogramok /tévézés, zenehallgatás, karaoke estek
- Kirándulások, túrák

Nemzeti ünnepeinkről, emléknapjainkról iskolai ünnepségek keretében emlékezünk. A jeles alkalmakról a kollégiumban tematikus faliújság készül a munkatervben található beosztás szerint. Az intézményünk egyházi jellegével kapcsolatos liturgikus és egyéb vallásos témájú foglalkozások, tevékenységek széles köre, az egyén fejlődésén túl, szintén kiválóan szolgálja a kollégiumi közösség építését, megszilárdulását:

- Szentmisék
- Közös esti imák
- Zsolozsma végzése heti rendszerességgel
- Októberi rózsafüzérek, májusi litániák végzése
- Gregorián éneklés adventben illetve a nagyböjti időszakban
- Adventi gyertyagyújtások verses-zenés elmélkedés keretében
- FAVÉT /Fiatalok A Világ Életéért Találkozó előkészítése, lebonyolítása az iskolával közösen
- Bekapcsolódás a Társszékesegyházak /Gk. és Rk./ liturgikus programjaiba
- Részvétel a KÉSZ rendezvényein
- Aktív részvétel és szerepvállalás az egyházközségek életében
- Zarándoklatok, ifjúsági találkozók

A foglalkozások kiválasztása a tanuló egyéni döntése, amennyiben azonban valamelyiket kiválasztotta, arra járni köteles. Nem kötelező jelleggel a tanulók igényük, érdeklődésük, szabadidejük függvényében a választható tevékenységek kínálatából természetesen bármelyikbe bekapcsolódhatnak.

### 4.2. A foglalkozástípusok és más pedagógiai tevékenységek időkeretei

#### A foglalkozások időkeretei

A kollégium tanévenként foglalkozás-felosztást készít, amelyben meghatározza a pedagógus munkaidőkeret felhasználásának foglalkozási kereteit típusok szerint.

*A csoportok részére kötelező foglalkozás (24 ó/hét)*

- tanulást segítő foglalkozások (szilencium, tehetséggondozás, felzárkóztatás) – 13 ó/hét
- egyéni és közösségi fejlesztést megvalósító foglalkozások – 10 ó/hét
- szabadidő eltöltését szolgáló foglalkozások – 1 ó/hét

*A kollégium részére kötelezően biztosítandó órakeret*

- foglalkozások (24 óra/hét/csoport)
- kollégiumi élet szervezésével összefüggő foglalkozás: részlegenként és nemenként legalább 100 tanulónként 1 nevelő biztosítandó. Az az idő, amikor a tanuló a kollégiumban tartózkodik, de nem vesz részt foglalkozásokon.

#### Pedagógiai felügyelet

A kollégium – szervezeti egységenként egy pedagógus közreműködésével (a továbbiakban: ügyeletes nevelőtanár) – gondoskodik a foglalkozáson nem tartózkodó tanulók pedagógiai felügyeletéről, a kollégiumi élet szervezéséről.

*A kollégium zavarmentes működésének biztosítása céljából az ügyeletes nevelőtanár:*

a) visszatérő rendszerű ellenőrzést folytat a külső és belső biztonsági rendszabályok, a balesetvédelmi előírások betartása, az egyéni és közösségi tulajdon védelme, a megelőzés érdekében,
b) folyamatos jelenlétével biztosítja a házirend betartatását, különös tekintettel az együttélési normák, a személyiségvédelem, a diákok önrendelkezési jogának érvényesülésére,
c) időszakos ellenőrzést folytat az egyéni és közösségi rend fenntartása, a tisztasági és az egészségvédelmi szabályok teljesítése céljából, A pedagógiai felügyelet átadásakor az ügyeletes nevelőtanárok között – dokumentált – információ- cserére kell sort keríteni.

*A kollégiumi élet szervezése során a kollégium vezetésével megbízott munkaközösségi vezetőnek a feladata:*

a) a napirend szerinti tevékenységek, így az ébresztő, a takarodó, az étkeztetés megszervezése, felügyelete, ellenőrzése,
b) a tanulói nyilvántartások, különösen a betegség, távollét, kimenő, engedélyek folyamatos vezetése,
c) a közös helyiségek és közösségi eszközök használatának, az öntevékeny diákkörök tevékenységének a felügyelete,
d) a felmerülő egyéni problémák kezelése, ennek részeként az ügyeletes nevelőtanári intézkedés, továbbá információtovábbítás a csoportvezető nevelőtanárnak.

## 5. A TANULÓK ÉLETRENDJE, A TANULÁSA, SZABADIDEJE SZERVEZÉSÉNEK PEDAGÓGIAI ELVEI

- A kollégium színteret biztosít a megfelelő életritmus kialakításához az ehhez kapcsolódó szokásrendszer megalapozásához
- Biztosítjuk tanulóink optimális testi-lelki fejlődésének feltételeit
- A tanulók napi és heti rendjének kialakítása során figyelembe vesszük a tanulói, szülői és iskolai igényeket, az intézményi hagyományokat, szokásokat
- A tanulók napi életének kereteit úgy szervezzük, hogy azok a tanulók egyéni és életkori sajátosságaihoz igazodjanak
- A kollégium otthonos, kulturált, esztétikus közegként működik, ahol a tanulók jól érezhetik magukat, és ami egyben fejleszti ízlésüket, igényességüket
- A tanulás tárgyi és időbeli feltételeit biztosítjuk
- Gazdag szabadidős programkínálattal rendelkezünk, mely alkalmazkodik a tanulói igényekhez
- Fontos feladatunk továbbá, hogy a tanulók érzékenyek legyenek környezetük állapota iránt, életvitelükbe épüljön be a környezetkímélő magatartás egyéni és közösségi szinten egyaránt.

## 6. A TANULÓK FEJLŐDÉSÉT, TEHETSÉGGONDOZÁSÁT, FELZÁRKÓZTATÁSÁT, PÁLYAVÁLASZTÁ- SÁT, AZ ÖNÁLLÓ ÉLETKEZDÉST ELŐSEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK SZERVEZÉSÉNEK ELVEI

A kollégium lehetőséget és tárgyi, szakmai feltételrendszert biztosít:

- a társas viszonyok demokratikus elsajátításához, gyakorlásához, az önállóság, öntevékenység, önkormányzó képességek fejlesztéséhez
- a pozitív közösségi szokások és minták közvetítéséhez
- a szociális készségek (empátia, tolerancia, kooperáció, konfliktuskezelés, kommunikációs és vitakultúra, szervezőkészség stb.) fejlesztéséhez

- a közösségi együttélés szabályainak elsajátításához, az egyén, a csoport, a társadalom kölcsönhatásainak megértéséhez a családi életre (a családtagi szerepekre, a párkapcsolatok kulturált kialakítására, a takarékos és ésszerű gazdálkodásra stb.) nevelés
- a reális önkép és önismeret kialakításához
- a felnőtt szerepre való felkészüléshez
- a munka és a gazdaság világában való eligazodáshoz

A kollégiumban zajló programok: vers és prózamondás, sportversenyek, pályázatok, kiállítások, kollégiumi programokban való szerepvállalás, projektek, diák-önkormányzati munka a tehetségazonosítást szolgálják. A tanulók támogatást kapnak hátrányaik kompenzálásához, feltérképezzük, elemezzük a tanulási nehézségek okát, figyelembe véve az egyéni problémákat. Beszélgetéseket folytatunk a tanulókkal, a szülőkkel, az iskolával. Felzárkóztató programot szervezünk az iskolai követelményekkel összehangoltan. Folyamatosan követjük a tanulás eredményességét, a havi iskolai átlagok kiértékelése alapján aktualizáljuk, módosítjuk a segítségnyújtás, fejlesztés formáit. Kiemelt feladatunk a tanulás tanítása, a tantárgyaknak megfelelő tanulási módszerek elsajátítása és alkalmazása. A korrepetálásokat a tanulási igényekhez igazítjuk.

A pályaorientációs foglalkozásokon bővítjük a tanulók ismereteit a választható pályákkal kapcsolatban, tájékozódunk elképzeléseikről, terveikről, segítséget nyújtunk a kompetenciáknak, érdeklődésnek megfelelő irány kiválasztásában, a még fejlesztendő készségek korrekciójában, fejlesztjük a diákok önismeretét.

## 7. A KOLLÉGIUMI KÖZÖSSÉGI ÉLET FEJLESZTÉSÉNEK MÓDSZEREI, ESZKÖZEI, A MŰVELŐDÉSI ÉS A SPORTOLÁSI TEVÉKENYSÉGEK SZERVEZÉSÉNEK ELVEI

A kollégiumban a közösség életében való részvétel a kortárs közegben meghatározó élmény, hiszen ebben a közegben szerez szociokulturális tapasztalatokat, ebben alakul személyisége. A kollégium legkisebb szervezeti egysége a csoport. A csoport saját programot készít, mely része a kollégium éves munkatervének.

- fontos, hogy a diákok elsajátítsák a társas együttélés alapvető szabályait, alakuljon ki szabálytudatuk
- az önkiszolgáló és felelősi rendszer segítse elő a közösség önszerveződését, értsék meg a döntési szabadság és a felelősség összhangjának jelentőségét
- az együtt cselekvés, a közös feladat-megoldások segítik a tanulók egymás közötti kooperációját
- feladatunk a kulturális és művészeti értékek közvetítése, valamint a tanulók pozitív ízlés formálása

- a kollégiumnak olyan programkínálatot kell biztosítani, amellyel felkelti a tanulók művészet iránti érdeklődését
- a hagyományos kollégiumi rendezvények színvonalas kulturális tevékenységek legyenek fontos feladat a tanulók testi és lelki egészségének megőrzése, az egészségkárosító szokások kialakulásának megelőzése
- a kollégium kulturális és sportélete hozzájárul az egészséges életvitel, a helyes életmód kiválasztásához, a testi és mentális képességek folyamatos megőrzéséhez és fejlesztéséhez
- a kollégium a maga sajátos eszközeivel, ápolja és megújítja az önálló arculatához kapcsolódó hagyományait, erősíti a kollégiumi közösség együvé tartozását.

# 8. A HÁTRÁNYOS HELYZETŰ TANULÓKNAK SZERVEZETT FELZÁRKÓZTATÓ, TEHETSÉGGONDOZÓ, TÁRSADALMI BEILLESZKEDÉST SEGÍTŐ FOGLALKOZÁSOK

Hátrányos helyzetűnek tekintjük mindazon tanulókat, akik speciális foglalkozások nélkül az életben nem egyenlő esélyekkel indulnak. A kollégium minden lehetséges eszközével erőfeszítést tesz az indulási hátrányok csökkentésére, a társadalmi egyenlőtlenségek hatásainak enyhítésére. A hátrányos helyzetű tanulók esetében különösen fontos, hogy tudásuknak és képességüknek megfelelően tanuljanak, illetve akarjanak teljesíteni.

Igyekszünk felismerni a szociális képességek tekintetében fejletlen és/vagy beilleszkedési zavarral küszködő, a kreativitás szintjén és/vagy motivációjukat tekintve fejletlen tanulót. Külön figyelmet fordítunk arra, hogy felismerjük és egyéni bánásmódban részesítsük a rejtett dysgráfiás, dyslexiás, dyscalculiás tanulókat.

Külön figyelmet szentelünk a határokon túli magyar tanulók helyzetének. A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó, valamint a határon túlról érkező diákok számára hétvégeken is lakhatást biztosítunk, valamint segítjük az anyaországban való tájékozódásukat, hagyományaik átadását, ápolását, kultúrájuk megőrzését.

A hátrány felismerése, mibenlétének megállapítása mindannyiunk felelőssége. Feltétlen szükség van tehát a nevelőtestületen belüli folyamatos információáramlásra.

- A tanulási és a mentális problémák leküzdéséhez tanulóinknak tanári segítséget nyújtunk és olyan pedagógiai környezetet teremtünk, mely ezt segítse elő
- A korrepetáló, felzárkóztató foglalkozásokat minden tanuló igénybe veheti
- Lehetőség van tanulóinknak az önképzésre melyben segítséget nyújt a kollégium olvasóterme, a szakköri és a diákköri tevékenységek és megbízatások rendszere

- Felvilágosítást adunk a szociális juttatások lehetőségeiről szülői értekezleteken, fogadóórákon, családlátogatásokon,
- Foglalkozásokon szert tesznek olyan emberismeretre, konfliktuskezelési technikákra, alkalmazkodóképességre, amelynek révén képesek lesznek elsajátítani az együttműködés szabályait
- Életmódjukban az egészség-, és rendszeretet, környezettudatos életmód, az egyéni-, és társadalmi tulajdon tisztelete, megfelelő életritmus, pozitív emberi értékek, család, kölcsönös embertársi tisz- telet, hazaszeretet, felelős gondolkodás, együttérzés, tolerancia lesz a meghatározó, amelynek révén megbecsült, értékes és boldog tagjaivá válnak társadalmunknak.

# 9. A TELJESKÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK

## 9.1. A részfeladatok felsorolása

- az egészséges táplálkozás,
- a mindennapos testnevelés, testmozgás,
- a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségnek megelőzése,
- a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,
- a bántalmazás és a kollégiumban az erőszak megelőzése,
- a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,
- a személyi higiéné biztosítása,
- a testi, lelki, mentális egészség fejlesztése,
- a magatartási függőség, a bántalmazás megelőzése

*A lelki egészségfejlesztés célja:*

- a helyes istenkapcsolat és az emberi kapcsolatok építése, a vertikális és a horizontális sík egyensúlyának felépítése
- a kiegyensúlyozott pszichés fejlődés elősegítése
- a környezethez történő alkalmazkodás képességének támogatása
- a környezetből érkező ártalmas hatások kivédése stratégiájának kialakítása

*Kiemelés*

Intézményünk saját konyhát működte, így rendkívül sokat tehetünk az egészséges táplálkozás érdekében. Folyamatosan nyomon követjük az étkezést irányító pedagógusok, a konyhai személyzet, és a diákok észrevételeit. Törekszünk az igények felmérésére és lehetőség szerinti kielégítésére.

## 9.2. Egészségügyi ellátás

A diákok egészségügyi problémák esetén első lépésként az ügyeletes tanárhoz fordulhatnak, aki mérlegelve az esetet dönt arról, hogy háziorvoshoz, ügyeletre vagy baleseti sebészetre irányítja a diákot.

Két háziorvos fogadja gyermekeinket váltott időkeretben, tehát valamelyikük minden napszakban elérhető.

Egyszerűbb esetekben, az ápolói képesítéssel is rendelkező portás áll rendelkezésre. A portán egészségügyi láda található s szükséges gyógyszerekkel. A nevelői szobában szintén rendelkezésre állnak a szükséges gyógyszerek, eszközök. Sürgős, súlyosabb esetekben mentőt hívunk.

### 9.3. Egészséges életvitel

A kollégium szervezett keretek között biztosítja a megfelelő pihenést tartalmazó életritmust. A tisztálkodás és a rendezett lakókörnyezet biztosított. Kikapcsolódásra számtalan lehetőséget kínálunk. Legaktívabb formája a sport, tanulóink szinte minden sportágat gyakorolhatnak egyénileg vagy szervezett keretek között is. A feltételek magas színvonalon adottak (tornatermek, sportudvarok, futópálya stb.) Játéklehetőséget is biztosít a klubszobában elhelyezett biliárd, csocsó és darts.

A helyes napirend és életrend kialakítása, elfogadása minden itt dolgozó szívügye, mert ezáltal biztosítható a diákok számára az egészséges életvitel kialakításának lehetősége.

### 9.4. Káros szokások elleni küzdelem, bűnmegelőzés-preventív eszközökkel

Társadalmunkban jelentős mértékkel jellemző a függőségek korai kialakulása. Elsősorban az Internet-, a játék-, az alkohol-, és a cigarettafüggőség a jellemző. A fogyasztói társadalom hátrányos következményei ezek. Feladatunk, felelősségünk a diákok megóvása ezektől a káros hatásoktól, elsősorban meggyőző tájékoztató, felvilágosító munkával. Nagyon fontos a személyes élettapasztalatok őszinte megosztása és a személyes példaadás.

A bűnmegelőzés témakörében szakemberek által vezetett preventív előadásokat szervezünk.

## 10. A GYERMEK-ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ TEVÉKENYSÉG

Kollégiumunkban alacsony számban vannak jelen tanulási vagy szocializációs hátránnyal küzdő tanulók. Munkánk során igyekszünk kialakítani a kollégisták képességét arra, hogy elkerüljék a környezet, a város egészséget és biztonságot veszélyeztető helyeit és helyzeteit. Ennek érdekében a tanulók tájékoztatást kapnak a jogaikról és jogaik érvényesítésének lehetőségeiről, igyekszünk minél több ismeretet eljuttatni hozzájuk a dohányzás, az alkohol és kábítószer fogyasztás testi és lelki károsító hatásáról. Célunk, hogy értelmes alternatívákat kínáljunk számukra a deviáns, destruktív és anyagilag fenntarthatatlan szórakozási formák helyett, valamint az, hogy az ilyen magatartásformákat felismerjék és társaiknak történő segítségnyújtással vagy a tanárok, illetve szakember bevonásával kezelni is tudják.

Minden pedagógus közreműködik, a gyermek és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében. Munkánk leglényegesebb eleme tehát a prevenció és a korrekció. Ehhez szükséges a szülők és a nevelők összehangolt munkája.

**Legfőbb feladatok:**

A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű és a veszélyeztetett tanulók felmérése a tanév elején

- Alapvető cél, hogy anyagi nehézségek miatt egyetlen növendék se maradjon ki a kollégiumból
- Ennek megvalósítása érdekében a szülőkkel, a tanulóval, az alapítvánnyal és az intézményvezetéssel közösen keressük a segítségnyújtás lehetőségeit a következő területeken:
  - normatív étkezési kedvezmény
  - ingyenes tankönyvellátás
  - egyedi, alkalomszerű támogatás - meghatározott céllal - a Szent Imre Katolikus Alapítvány részéről
  - Veszélyeztetett tanulók nyomon követése (családlátogatás, együttműködés a nevelési tanácsadóval, a családsegítő szolgálatokkal, a gyermekjóléti központtal, a helyi önkormányzat gyermekvédelmi és gyámügyi feladatot ellátó osztályával, az iskolapszichológussal)

**A gyermekvédelmi munkát irányító etikai követelmények:**

- Minden kollégistát előítéletek nélkül segítünk, védünk, figyelünk, vizsgálunk, meghallgatunk, kérdezünk
- Tiszteletben tartjuk a kollégisták egyéniségét, emberi, gyermeki, személyiségi jogait, emberi méltóságát.
- Senkit nem részesítünk igazságtalan előnyben, de a lehetséges segítés és beavatkozás érdekében rangsorolunk a hátrányosság és a veszélyeztetettség okait, mértékét illetően
- Minden kollégistához szeretettel és tapintattal közelítünk
- Nem kíváncsiskodunk, de az adott helyzet feltárásához és megoldásához szükséges információkat tudományos igényességgel, az alkalmazható vizsgálati módszerekkel megszerezzük
- A megszerzett információkat titokban tartjuk, azt csak a kollégista helyzetének javítására, problémájának megoldására használjuk. Egyéni, családi, intim információkat titokként kezeljük.

**A kollégium pedagógiai munkáján belül elsősorban az alábbi tevékenységek szolgálják a gyermekvédelem céljainak megvalósítását:**

- felzárkóztató foglalkozások
- tehetséggondozó foglalkozások

- beilleszkedési zavarok csökkentése
- személyes egyéni tanácsadás
- egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése
- családi életre történő nevelés
- kollégiumi étkezési lehetőségek
- tanulók szabadidejének szervezése
- tanulók szociális helyzetének javítása, segély, természetbeni támogatás
- szülőkkel való együttműködés
- tájékoztatás a családsegítő és gyermekjóléti szolgálatokról
- együttműködés az iskolaorvossal, az iskola pszichológusával, mentálhigiénés szakemberrel és egyéb gyermekvédelemben résztvevő társadalmi szervezetekkel

## 11. A KOLLÉGIUM HAGYOMÁNYAI ÉS TOVÁBBFEJLESZTÉSÉNEK TERVE

Kollégiumunk időben nem rendelkezik nagy múlttal, ezért az elmúlt évek során kiépített hagyományok megerősítése és továbbfejlesztése a jelenlegi cél, amit azért tartunk fontosnak, mert a hagyományok ápolása jelentősen erősíti a kollégiumhoz való kötődést.

**Az egyház életébe kapcsoló, a liturgikus évhez igazodó hagyományok**

- Minden tanévet szentlélekhívó „Veni Sancte” szentmisével kezdünk
- Minden csütörtök este bekapcsolódunk az egyház hivatalos imájába, a zsolozsmába – vesperást végzünk
- Minden első csütörtökön, szentmisén veszünk részt, őrizve a hagyományos Jézus Szíve tiszteletet
- A többi estén közös, szentírást idéző énekes imát végzünk
- Bekapcsolódunk társszékesegyházunk búcsúi szentmiséjében
- November 5-éhez kapcsolódva névadónkra Szent Imrére emlékezünk, ünnepi műsor és szentmise keretében
- Szent Miklós püspök ünnepén a mikulás ajándékot oszt
- Az adventi időben ünnepélyes gyertyagyújtások keretében, irodalmi, zenés műsorokkal is készülünk a karácsonyra
- Karácsony előtt a kisgimnazisták betlehemes játékot adnak elő, felidézve Jézus születésének éjszakáját, majd ünnepi vacsorán veszünk részt, az követően pedig őrizve a régi hagyományt, kántálunk
- Húsvétkor s az azt követő időben a feltámadás örömére és a feltámadásba vetett hit fontosságára irányítjuk a diákok figyelmét

- Pünkösdkor hívjuk, várjuk és befogadjuk a szentlelket, hogy lelkesek legyünk s így készüljünk az év végi feladatokra
- Ballagáskor szentmise keretében búcsúznak a végzősök hálát adva az itt töltött időszakért
- A tanévet hálaadó szentmisével „Te Deum”-mal zárjuk

**A közösségépítéshez és a kulturális élethez kapcsolódó hagyományok**

- A kollégiummal való első találkozás formája: levélben üdvözöljük az elsős tanulókat és szüleiket, illetve tájékoztatjuk őket a diákotthoni követelményekről, valamint a szükséges felszerelési igényekről
- Szeptemberben az elsősöket egy nappal korábban költöztetjük, hogy megismerjék egymást, a kollégium épületét és a környező városrészt
- Kollégiumi évnyitó szülőértekezletet tartunk, ahol minden nevelőtanár bemutatkozik a szülőknek és lehetőség nyílik személyes beszélgetésekre is
- Megszervezzük az új kollégisták bemutatkozó estjét, vidám keretek között történő befogadásukat a régiek részéről
- A név és születésnapok megünneplése csoport szinten
- A végzős tanulók búcsúztatása, kollégiumi ballagás, ünnepi műsor, ünnepi vacsora
- Évbúcsúztató szalonnasütés közös éneklés keretében az erdei tornapályán, ahol a bajnokságok eredményének kihirdetésére és díjazására is sor kerül
- Színházlátogató csoportokat szervezünk, számukra bérletet igénylünk
- Szervezetten, rendszeresen látogatjuk a városban nyíló kiállításokat, kulturális programokat, hangversenyeket
- Szavalóversenyt szervezünk
- Versíró- és fordító pályázatot hirdetünk
- Népszerű a négy évszak fotópályázatunk
- Kollégistáink bekapcsolódhatnak a nálunk működő néptánccsoport munkájába
- A kézműves kör lehetőséget kínál az alkotás örömének felfedezésére, illetve különböző képzőművészeti technikák elsajátítására
- Az AMI keretében diákjaink helyben tanulhatnak hangszeres zenét illetve járhatnak magánénekre.
- A kultúrát kedvelő, művelő diákjaink többek között a magyar kultúra napjához kapcsolódó seregszemlén mutatkozhatnak be.

**A sporthoz és egészségvédelemhez kapcsolódó hagyományok**

- Kollégiumunk rendkívül sok mozgáslehetőséget kínál az itt élők számára

- Meghatározott időkeretben rendelkezésükre áll egy sportcsarnok, egy közepes méretű tornaterem és egy kisebb konditerem
- Sportudvarunk és futópályánk rekortán borítású, minden igényt kielégít
- Ezen kívül van egy 10 gépből álló kondiparkunk is
- Sporthoz kapcsolódó lehetőség a játékteremben felállított billiárd, csocsó és darts
- Minden sportág művelésére lehetőség nyílik
- A legnépszerűbb sportágakban bajnokságokat rendezünk
- Fiú-lány labdarúgás, kosárlabda, röplabda, asztalitenisz, billiárd, csocsó, darts
- Bekapcsolódunk a városi és megyei kollégiumok által szervezett versenyekbe, bajnokságokba is

**A kollégium hagyományrendszere továbbfejlesztésének terve**

Úgy ítéljük meg, hogy hagyományrendszerünk mennyiségi szempontból nem igényel továbbfejlesztést, hisz életünk legfontosabb eseményeit már beépítettük a rendszerbe. Továbbfejlődésre csak minőségben, a diákság körében intenzívebb hozzáállás növelésében van lehetőség, hogy egyre inkább magukénak érezzék és megéljék ezen hagyományok személyiségformáló, közösségépítő erejét.

## 12. A KOLLÉGIUM KAPCSOLATRENDSZERE

### 12.1. A kollégium kapcsolatrendszere az iskolákkal

A Szent Imre Katolikus Gimnázium, Általános iskola, Kollégium, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola részben egységes egészként, részben öt önálló egységre és tantestületre tagozódva működik. Ennek okai a szerkezeti felépülés, valamint az alapító-fenntartó azon szándéka, hogy egyes feladatokat az intézmény egységes egészként, más feladatokat pedig intézményegységenként pedagógiailag önállóan oldjon meg.

A kollégium szoros kapcsolatban áll az intézményegységekkel, különös tekintettel a gimnáziumra, hisz lakói egyben a gimnázium tanulói.

A kollégium vezetésével megbízott munkaközösségi vezető minden hétfőn részt vesz a vezetőségi értekezleten, amelyen az intézményegység-vezetők beszámolnak saját területük fő eseményeiről, eredményeiről, problémáiról. Az aktuális információkat még aznap délután a szokásos hétindító megbeszélésen megosztja a kollégiumi nevelőtestülettel.

A gimnáziumi és kollégiumi tantestület külön illetékes a saját házirend elfogadásában, a tanulók iskolai, illetve kollégiumi fegyelmi vagy kártérítési ügyeiben való döntésében. Kívánatos, hogy a két testület rendszeres és tartalmas pedagógiai kapcsolatot tartson fenn. Az osztályfőnökök évente néhány alkalommal látogassák meg kollégista diákjaikat. A kollégiumi nevelőtanár legalább félévente keresse meg a csoportjába tartozó tanulók osztályfőnökeit pedagógiai tapasztalataik kicserélésére.

Különös jelentőséggel bírnak a szaktanárokkal való konzultációk illetve a hospitálások. A félévi és az év végi osztályozó konferencián a kollégiumi tanárok is aktívan vesznek részt a diákok munkájának értékelésében, magatartás és szorgalom jegyeik megállapításában.

Fontos, hogy mind a gimnáziumban, mind a kollégiumban kapott dicséretek, figyelmeztetések, fegyelmi büntetések kerüljenek be a Krétába.

Más iskolába járó diákjaink osztályfőnökeivel is rendszeresen konzultálnak a csoportvezető tanárok kollégista diákjaik tanulmányi előmeneteléről, iskolai és kollégiumi magaviseletéről.

Az intézmény által a különböző városi és vidéki általános iskolákban szervezett úgynevezett legációk alkalmával élünk a kollégium bemutatásának lehetőségével is (brosura, kisfilm, kollégista diákunk beszámolója a kollégiumi életről szóbeli tájékoztatás) Ezeken a szülői értekezleteken igyekszünk meggyőzni a szülőket, hogy a napi fárasztó utazás helyett válasszák a kollégium által nyújtott hasznos alternatívákat a szabadidő eltöltésére.

*A kapcsolattartás formái:* szabad átjárás (az intézményegységek az óvoda kivételével egy épületegyüttesben működnek), közös pedagógiai és lelki programok, nyitott és közösen szervezett kulturális és sportrendezvények, információcsere, közös hagyományt ápoló ünnepek, fogadóóra, nyílt nap.

## 12.2. Intézményünk külső kapcsolatai

### Hivatalos kapcsolatok

Az intézmény hivatalos, a törvényekben és az SzMSz-ben meghatározott kapcsolatot tart a fenntartó egyházmegyei püspökséggel, plébániáival, az Egyházmegyei Katolikus Iskolák Fő-hatóságával, a Katolikus Pedagógiai Intézettel (KaPI). Továbbá az Oktatási Hivatallal, illetve tapasztalatcsere céljából folyamatos kapcsolatban áll a megyei kollégiumok szakértőivel, a város és a megye összes kollégiumának vezetőjével.

### Az egyházközségekkel való kapcsolat

Diákjaink egyben az egyházmegye valamelyik egyházközségének tagjai is. Arra neveljük őket, hogy az otthon töltött vasárnapokon vállaljanak aktív szolgálatot a liturgián, képviseljék a hívek előtt a kollégium értékrendjét, mutassanak példát azonos korú vagy fiatalabb társaiknak. Buzdítjuk diákjainkat, hogy kapcsolódjanak be egyházközségük lelki, karitatív életébe. A plébánosukkal, hitoktatójukkal történő együttműködés során tapasztaljuk, hogy gyermekeink sok esetben töltenek be „jel” szerepet egyházközségükben is.

### Kapcsolattartás más egyházi intézményekkel

A katolikus intézmények újraindítását követően mindenki számára pótolhatatlan segítséget jelentett egy másik intézmény életébe történő betekintés, hisz e kapcsolatok révén mintát, tapasztalatokat,

összehasonlítási alapot kaptunk. Személyes ismeretségek, barátságok születtek. Ezek alapján ma is kölcsönösen segítjük egymást egy-egy kirándulás, lelkigyakorlat, ifjúsági találkozó megszervezésében. De talán a legfontosabb az az imádságra épülő lelki-kegyelmi háttér, amit ezen intézmények léte jelent az egész országban.

**Kapcsolattartás önkormányzati kollégiumokkal**

Intézményünk indulása óta bekapcsolódik a megyei kollégiumok számára szervezett továbbképzésekbe, szakmai-, kulturális- és sportprogramokba. Folyamatos a kapcsolattartás a városi kollégiumokkal. Különösen nagy élményt jelent a kollégiumok számára szervezett bajnokságokon való részvétel.

**Kapcsolattartás karitatív szervezetekkel**

Gyermekeink szociális érzékenységét fejleszti a karitatív munkába történő bekapcsolódás. Minden évben részt veszünk a Magyar Máltai Szeretetszolgálat által szervezett karácsonyi adománygyűjtő akcióban. Sok esetben hoznak adományokat maguk a diákok is, amiket az Egyházmegyei Caritas vagy a Máltai Szeretetszolgálat által jutattunk célba.

Az új köznevelési törvény nagyobb figyelmet fordít a nevelésre, ezért is épült bele az a javaslat, amely az érettségit minden magyar diák számára meghatározott idejű közösségi szolgálat teljesítéséhez köti. Az érettségi leendő előfeltételének üzenete, hogy elengedhetetlenül szükség van a társadalom nehéz helyzetben lévő tagjainak, közülük is hangsúlyozottan a segítségre szorulóknak a támogatására, társadalmi beilleszkedésük elősegítésére, a hátrányos helyzetű emberekkel szembeni előítéletek csökkentésére és a környezettudatosság, az állam-polgári aktivitás erősítésére. A felnövekvő nemzedékekben hosszú távon is tudatosítani kell, hogy egy nemzet tagjaiként összetartozunk, és nem hagyhatjuk sorsukra a bajba jutottakat, a rászorulókat.

### 12.3. A szülőkkel való kapcsolattartás

A kollégium kapcsolatrendszerében kiemelten fontos helyet foglalnak el a szülők, hisz őszinte együttműködésükkel, észrevételeikkel pótolhatatlan szerepük van tanulóink jellemének, személyiségének formálásában. Együttműködésünk alapja, hogy a család és a kollégium ugyanazt a mindannyiunk által elfogadott, keresztény alapokon nyugvó értékrendet közvetítse. Ennek érdekében már a nyílt napok és a felvételi alkalmával lehetőséget kínálunk a kollégium megismerésére, bemutatjuk a kollégium kápolnáját, szobáit, egyéb helyiségeit, ismertetjük nevelési elveinket, a kollégium működési rendjét. A kollégiumba történő beköltözéskor szülői értekezletet tartunk, ahol a tanév kiemelt feladatairól, az aktuális kérdésekről tájékozódhatnak. Kérjük együttműködésüket, megbeszéljük velük a kapcsolattartás szükségességét, módját, lehetőségeit. Különösen fontos, hogy lássuk a közös célt, a gyermek jövőjét, s konfliktushelyzetekben is tudjunk ennek megfelelően jó döntést hozni.

A nevelőtanárok, csoportvezetők tanév közben általában telefonon, tartják a kapcsolatot a szülőkkel, szükség esetén konzultációra is hívjuk őket.

A találkozás lehetőségét kínáljuk minden hazautazás, illetve visszaérkezés alkalmával, illetve a kollégiumi nevelők is rendelkezésre állnak az iskolai szülői értekezletek és fogadóórák kapcsán.

## 13. A KOLLÉGIUMI NEVELÉS MINŐSÉGE, EREDMÉNYESSÉGE

A program megvalósítását, valamint a kívánatos oktatási-nevelési célt folyamatosan figyelemmel kell kísérni, ellenőrizni kell az elvárt és a valós eredmények közötti viszonyt, hiszen ebből tudjuk megállapítani munkánk eredményességét.

A fenntartó által kiemelt területeket, követelményeket összhangban kell hozni stratégiai célkitűzéseinkkel, illetve az egyes területeken megvalósuló fejlesztési feladatokkal.

Az utóbbi évek felmérései a korábbiakhoz hasonlóan mind a szülők, mind a diákok, mind a technikai dolgozók körében igen jónak minősítették a kollégiumban folyó munkát, a diákokkal közösségben végzett tevékenységrendszert.

*Jó minősítést kapott:*

- a kollégiumi elhelyezés
- a kollégiumrendje fegyelme
- a kollégium által nyújtott biztonság
- a tárgyi felszereltség
- a kulturális és sportolási lehetőségek
- az ismeretnyújtás
- az egyéni törődés
- a tartalmas közösségi élet

*Kevésbé jó minősítést kapott, főként a diákok körében:*

- a szabadidő mennyisége
- a kötelező elfoglaltságok mértéke
- a játék, a szórakozás lehetőségének rövidsége

A kollégiumban kiemelt jelentőséggel bír az egyéni gondoskodás, a tanulók lelki és személyes életével való törődés, amit nagymértékben segít az intézmény lelki vezetője is. Minőségfejlesztési munkánk legfőbb követelménye, hogy a tervező – szervező – végrehajtói kör végén munkánk eredményeként minden diák adottságainak, képességeinek megfelelő eredményt produkáljon, közösségünk

aktív alkotó tagjaként élve olyan értékrendet vigyen magával, amelynek biztos talaján állva meg tud felelni az életében jelentkező későbbi elvárásoknak is, vagyis:

- elsajátítja és követi az alapvető erkölcsi normákat
- képes az egészséges és kulturált életmód kialakítására
- ismeri nemzetünk, nemzetiségeink kulturális, történelmi hagyományait
- sokoldalú képzettsége, műveltsége párosul az új ismeretek befogadásának és a folyamatos megújulásnak a képességével
- kialakul reális társadalomképe
- rendelkezik az önszerveződéshez, a demokratikus érdekérvényesítéshez szükséges képességekkel
- tudása versenyképes, önértékelő képességére, szakmai felkészültségére alapozva választ tud adni a szakmai kihívásokra
- képes az együttműködésre, az emberi kapcsolatok kialakítására és továbbépítésére
- másokhoz való viszonyában toleráns, empátiával rendelkezik, társadalmi szemléletét a szolidaritás jellemzi.

### 13.1. A tanulók fejlődésének ellenőrzési és értékelési rendszere

A kollégiumi nevelés eredményességének értékelésekor figyelembe kell venni, hogy a nevelési folyamat milyen kiindulási állapotból, milyen feltételek mellett fejtette ki hatását.

A következő területeken kaphatunk visszajelzést a tanulók fejlődéséről:

- magatartás, viselkedés
- akarati tényezők
- értelmi tényezők
- testi és lelki állóképesség

**Magatartás, viselkedés**

A személyiség fejlődésének külső megnyilvánulási formája, ezért közösség- és társadalomformáló tényező. A változások a mindennapi tevékenységben könnyen nyomon követhetők, ezért a folyamatos ellenőrzés és a szükséges korrekciók megtétele döntő e téren.

A magatartási, viselkedési problémák felismerése után fel kell tárni annak okait, és meg kell tenni a pozitív változást elősegítő intézkedéseket. A pedagógus példamutató szerepe és a közösség jó szokásai, hagyományai elengedhetetlenek ezen a területen.

A házirend, napirend jól körülhatárolja a diákotthonban a magatartás- és viselkedésnormákat.

**Akarati tényezők**

A személyiségfejlődés energiabázisát adja, ezért az eredményesség szempontjából meghatározó. A diákotthoni tevékenységrendben való részvétel alapján nagyon jól értékelhetők a tanulók akarati tulajdonságai. A hiányosságokat elsősorban azzal javíthatjuk, ha motiválni tudjuk a tanulókat a közösségi tevékenységekre, ehhez pedig elengedhetetlen, hogy azok értelmesek és színvonalasak legyenek.

**Értelmi tényezők**

- Az értelmi képességek fejlődését a következő összetevők alapján vizsgálhatjuk:
- továbbtanulási mutatók
- tanulmányi eredmények
- intelligencia tesztek
- vizsgák, versenyek
- pályázati feladatok
- képesség-vizsgálatok

**Testi és lelki állóképesség**

Főbb összetevői:

- egészségi állapot mérése
- fizikai állóképesség mérése
- a diákotthoni légkör, hangulat tesztelése, elemzése

**Ellenőrzési formák**

- folyamatos megfigyelés
- foglalkozások látogatása
- feljegyzések készítése
- egyéni és csoportos beszélgetések
- véleménykérés (szobatárs, barát, osztályfőnök, tanár stb.)
- cselekedet- és viselkedéselemzés
- tesztek, felmérések

### 13.2. A tanári értékelés kifejezésének módja, eszköze

Szóbeli értékelés

Leggyakoribb, fontos eleme a szavak, kifejezések, a stílus megválasztása, valamint az, hogy mikor és hogyan végezzük, mondunk ítéletet a tanuló cselekedetéről. Mérlegelés tárgya, hogy nevelési szempontból mikor a legcélravezetőbb (négyszemközt, közösség előtt stb.). Írásbeli értékelés

- a kollégiumi naplóban
- csoportnaplóban

- saját dokumentumban

Az ellenőrzés és értékelés – tárgyától függően – eltérő időközökben végzendő feladat. A ciklikusság eldöntése és alkalmazása a pedagógiai módszertani szabadság jegyében a nevelésért felelős nevelőtanár feladata.

A tanulmányi munka ellenőrzési és értékelési módját lásd „A tanulás tanítása” címszó alatt.

A szobák tisztaságát, rendjét a szoba lakói a nevelőtanárral együtt naponta ellenőrzik.

A nevelőtanárok részt vesznek a félévi és év végi osztályozó értekezleteken, ahol hathatósan működnek közre a tanulók magatartás és szorgalom jegyeinek alakításában. Jutalmazási, büntetési rendszerünket a Házirend tartalmazza.

A tanulás, a kultúra vagy a sport terén elért kiemelkedő eredményeket a kollégiumi tanárok a szülőknek küldött eseti elismerésekkel díjazzák (nevelőtanári vagy kollégiumvezető szintű dicséretek bejegyzése a Krétába), ugyanígy a magatartás terén tapasztalt kirívó szabályszegések esetén figyelmeztetést vagy megrovást adnak a tanulóknak.

### 13.3. A pedagógusok teljesítményének értékelése

- A nevelői munka ellenőrzése az adott tanévre szóló belső ellenőrzési terv alapján történik, amely a teljes pedagógiai tevékenységrendszerre és annak dokumentációjára is kiterjed.
- A BECS irányította belső önértékelés folyamatos

# IV. ÓVODA

*„DERÜS VAGYOK, LEGYETEK AZOK TI IS!” (II. János Pál pápa)*

## 1. ADATLAP

### 1.1. A pedagógiai program törvényi háttere

Törvények:

- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- A kormány 363/2012. (XII.17.) kormányrendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelemről és a gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 1998. évi LXXXIV. törvény a családok támogatásáról
- A gyermekek védeleméről és a gyámügyi igazgatásról és módosításai 1997. évi XXXI. törvény
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük
- 15/2013. (II:26) EMMI rendelete a pedagógiaiszakszolgálati intézmények működéséről
- 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról
- A pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- Egyházi Törvénykönyv
- II. Vatikáni Zsinat dokumentumai
- A lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvény.
- 419/2024. (XII. 23.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzés rendszeréről
- 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelet
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata

### 1.2. Az óvoda jellemző adatai

**Az intézmény neve:**

Szent Imre Katolikus Gimnázium, Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Kollégium, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola

**Az óvoda címe:**

4400 Nyíregyháza, Szarvas u. 19. sz.

**OM azonosító:** 033665

**A többcélú intézmény székhelye és címe:**

Szent Imre Katolikus Gimnázium, Két tanítási Nyelvű Általános Iskola, Kollégium, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola

4400 Nyíregyháza, Ungvár sétány 19. sz.

**Intézmény típusa:**

Többcélú, közös igazgatású köznevelési intézmény

(óvoda, általános iskola, négy-, és nyolc évfolyamos gimnázium, kollégium, AMI)

**Az óvoda fenntartója:**

Debrecen – Nyíregyházi Egyházmegye

**Címe:**

4024 Debrecen Varga u. 4. sz.

Képviseli a Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye Püspöke

**Működési engedély adatai:**

Nyilvántartási száma: 4/1997

A jogerőre emelkedés dátuma: 2012.szeptember 05.

**Óvodai csoportok száma:** 4

**Az intézmény főigazgatója:** Tamás Éva

**Az intézményegység-(óvoda) vezetője:** Türkné Molnár Ágnes

### 1.3. Az óvoda bemutatása

Óvodánk 2012. szeptember 03-án kezdte meg keresztény szellemű nevelését a nyíregyházi Szent Imre Katolikus Gimnázium, Általános Iskola, Kollégium és Óvoda – legkisebb „testvéreként” – a többcélú

intézményben, azóta intézményünk Alapfokú Művészeti Iskola egységgel és az óvodai rész is kibővült – Nyíregyházán a Szarvas u. 19 sz. alatt.

Alapítónk és fenntartónk a Debrecen – Nyíregyháza Egyházmegye a megnövekedett igényt meghallva, - hogy egyre több szülő kívánja gyermekét keresztény szellemben, keresztény környezetben, keresztény erkölcsi normák szerint nevelni – 2017 szeptemberétől még két csoporttal bővítette intézményegységünket. 2018 őszétől intézményünk már négy óvodai csoportban tudja az óvodánk iránt érdeklődő családok gyermekeit fogadni és sokoldalú személyiségfejlesztésüket végezni.

A program alapja a lelki nevelés, a hitre való nevelés.

Az óvoda a Pedagógiai Programot annak szellemében készítette el, hogy a gyermek Isten ránk bízott ajándéka. Nevelésünk kiindulópontja a gyermeki személyiség teljes, szeretetben gazdag kibontakoztatása, a gyermekéletet megillető jogok tiszteletben tartása, az egyenlő hozzáférés biztosítása. A fejlődő gyermeki személyiséget gondoskodás és különleges védelem illeti meg.

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, az óvodai kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be.

Pedagógiai programunk egy olyan keresztény szellemű, gyermekközpontú óvodai modell, mely gazdag tevékenységrendszer biztosításával fejleszti minden gyermek személyiségét, kiegészítve a családi nevelést.

### 1.4. Óvodánk védőszentje szent ii. János pál pápa

*„Az ima felkészít bennünket a másokkal való találkozásra. Olyan találkozások ezek, melyek során lelki nyitottságunknak köszönhetően meg tudjuk ismerni és érteni egymást akkor is, amikor nincs sok időnk.” (II. János Pál: Keljetek fel, menjünk!)*

Óvodánk védőszentjének Szent II. János Pál pápát választottuk, hisz ő egész papi hivatása alatt az élet és a család védelmezője volt, aki a pedagógusi feladatokhoz hasonlóan a fiatalság felfedezését helyezte előtérbe. Pápaságának kezdetétől fogva a fiatalok pápája kívánt lenni.

*"Minél inkább előre haladok a korban - mondotta a párizsi világtalálkozón II. János Pál -, annál inkább ösztönöznek engem a fiatalok arra, hogy fiatal maradjak. Lehetővé teszik számomra, hogy ne felejtsem el, amit az élet megtanított nekem, vagyis a fiatalság felfedezését és döntő jelentőségét az emberi életben."*

Nevelésünk során mindnyájunknak utat mutat az ő jósága, tevékeny szeretete, önzetlensége, mellyel örömet, boldogságot vitt a körülötte élők mindennapjaiba, és bár lengyel gyökereihez hűséges maradt, mégis magukénak tartják őt nemcsak az olaszok, hanem a világ minden népének katolikusai.

### 1.5. Az óvodánk egyéni arculatának jellemzői

- Differenciált személyiségfejlesztés, egyéni bánásmód csoporton belül.
- A téma integrált feldolgozása a gyermeki érdeklődésnek, és élményeknek megfelelően.
- Folyamatos napirend, és hetirend szervezés az aktuális témának megfelelően.
- Heti témák meghatározásában kiemelkedő jelentőségű a keresztény ünnepekhez, gyermekek érdeklődésének, és a zöld jeles napokhoz kapcsolódó tervezés.
- A lelki nevelés, hitre való nevelés.
- A szeretetközpontú érzelmi nevelés.
- A játékra épülő komplex személyiségfejlesztés.
- Környezetvédelem, környezettudatosságra nevelés.
- Teremtésvédő óvoda program megvalósítása
- Zöld óvoda, célunk a fenntarthatóságra nevelés erősítése.
- Madárbarát-Állatbarát óvoda program megvalósítása.
- Óvodakert program megvalósítása.
- Biztonságos óvoda program megvalósítása
- Óvoda - iskola átmenetét segítő program megvalósítása.
- Tehetségműhelyek többféle területen.
- Mozgáskultúra fejlesztése sokszínű formában –Játékos gyermektorna, Szenzoros torna, Ovifoci, Mozgáskotta.

### 1.6. A családok szociokulturális helyzete, szülői igények, elvárások

Intézményünket igénybe vevő családok a társadalom széles rétegét képviselik. Nagy többségük átlagos jövedelmi viszonyok között él.

Óvodánkban nevelünk nevelési vagy egészségügyi problémával küzdő gyermekeket.

Velünk szemben a szülők - mint közvetlen partnerek, igényként fogalmazzák meg:

- Olyan óvodai élet, amely építőleg hat lelki életükre.
- A keresztény értékek követését, a hit csírájának elültetését.
- Nyugodt, bizalommal teli, szeretetteljes óvodai légkört.
- Gyermekeik sokoldalú személyiségfejlesztését.
- Nevelő partneri viszonyt gyermekeik óvónőjével, dajkával, pedagógiai asszisztenssel.
- Igényes kulturális és egyéb rendezvényeket, szolgáltatásokat.
- Nevelési időn túl szervezett szolgáltatásokat.
- Jól felszerelt tiszta, esztétikus környezetet.
- Betekintési lehetőséget az óvoda életébe.

- Nyitott óvodai programokat.

## 2. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP, PEDAGÓGUSKÉP

### 2.1. Gyermekkép

*„A keresztény ember számára a gyermek Isten ajándéka, az élet folytonosságának láncszeme. Az Isten adta természet és erkölcs törvényei szerint lép az életbe, és az Isten adta törvények szerint kell belőle embert fejleszteni. Érték, mert fejlődő életbimbó, érték, mert Istentől származik, érték, mert halhatatlan lélek lakik benne. „/dr. Marczell Mihály/*

**A katolikus óvoda küldetése a gyermek felé:**

A Teremtő öröktől fogva ismer minden embert. Testi, lelki, szellemi értékeket helyezett el a gyermekben, amelyeket a neveléssel kell felszínre hozni mindazoknak, akik a gyermekért felelősek. A gyermeket sem a szülő, sem a pedagógus nem formálhatja „saját képére és hasonlatosságára", hanem a mennyei Atya vele kapcsolatos szándékát kell kifürkésznie és megvalósulásában segíteni. A gyermek fejlődése során az ismereteket, a tapasztalatokat környezetéből szívja magába. A vele kapcsolatban lévő felnőtt feladata, hogy olyan környezetet teremtsen a gyermek köré, amely segíti érdeklődését, mozgatja belső kreativitását, és utat nyisson Isten szavainak. Éreztesse meg a gyermekekkel az elfogadó, cselekvő szeretetet a hátrányokkal küzdő és a speciális nevelési szükségletű gyermekek megsegítésében.

*„Törvényemet belsejükbe helyezem, szívükbe írom be." (Jeremiás 31,33)*

- Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, figyelembe veszi a gyermekek és a gyermekközösségek eltérő kulturális, társadalmi hátteréből és egészségi állapotából adódó sajátosságait.
- A személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, önmagához képest fejlődjön, s meglévő hátrányai csökkenjenek.
- Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának. A gyermeki nyitottság veleszületett képesség. A kisgyerek még félelmektől, előítéletektől mentes, fogékony, minden iránt érdeklődő.
- Egyik legfontosabb feladatunk az, hogy ezt a belső nyitottságot minél tovább ébren tartsuk, élményekkel, tapasztalatokkal, egyre bővülő és mélyülő információkkal továbbfejlesszük. Ez az alapja mindazon értékeknek, melyek a közösségi lét elengedhetetlen velejárói.
- A gyermek mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény.

- A gyermek, fejlődő személyiség. Fejlődését meghatározzák a veleszületett genetikai adottságok, az érés törvényszerűségei, valamint a környezeti hatások. Életkori sajátossága az érdeklődés, befogadni akarás, az önmegvalósításra törekvés igénye.
- A gyerek tevékenykedik, emlékszik, gondolkodik, főleg azonban érez és akar.
- Minél tudatosabban figyel, gondolkodik, annál kíváncsibb lesz, annál több megismerni valóra bukkan. Nincs megállás, elindul az emberré válás útján.
- Tiszteljük és szeretjük Őt, figyelünk Rá és segítünk neki, ha arra szüksége van. A gyermeket alakulni, engedni és nem alakítani kell, mindig csak annyit és akkor segíteni, ami a továbblépéséhez szükséges.
- Arra törekszünk, hogy minden nap pozitív érzelmekkel élje át a környezetéhez való viszonyát, a népi hagyományok értékeit, gazdagodjék, gyarapodjék általa.
- Az óvodai élet során olyan élményekkel, ismeretekkel és tapasztalatokkal gazdagodjon, amely segíti őt a későbbi társadalmi életbe való optimális beilleszkedésben.

### 2.2. Óvodakép

*„Menjetek tehát, tegyetek tanítványommá minden népet, … Íme, én veletek vagyok mindennap a világ végéig.” (Mt28,19 – 20b)*

**A katolikus óvoda küldetése a társadalom felé:**

Az Egyház Krisztustól kapott parancsa a misszionálás.

*„Az emberek Isten felé vezetése, üdvösségre segítése alapvető magatartása, lelkisége kell, hogy legyen a Krisztust követő embernek.” (Mt5,11-16)*

Bár az Egyház több, mint 2000 éves, ezt a feladatot minden embernél újra kell kezdeni. Az Egyház küldetése, hogy hirdesse az evangéliumot, vagyis kinyilvánítsa mindenki előtt az üdvösség örömhírét.

A katolikus óvoda a katolikus közoktatási rendszer legalsó láncszeme. Szakmailag önálló nevelési intézmény, amely kiegészítője a családi nevelésnek a gyermek 3. életévétől az iskolába lépésig.

Jézus Krisztus evangéliumában egészen meg van az igény, hogy belegyökerezzék a hívek lelkébe és életébe. Éppen ez a célja a katolikus óvodai nevelésnek.

A katolikus közoktatás tudatosan arra kötelezi el magát, hogy az egész ember kifejlesztésén munkálkodjék, hiszen Krisztusban, a tökéletes emberben, minden emberi érték teljesen kibontakozik és egymásba fonódik.

A misszionálás egyik eszköze a katolikus óvoda, melyben a nevelés a gyermek harmonikus személyiségfejlesztése és a tanulás megalapozása folyik.

Korunk nélkülözi a stabil értékrendet. Az egyházi óvoda a krisztusi tanítás fényében felismerve az ember alapvető küldetését, az egészséges személyiség és a hit alapjait egyszerre kívánja megvetni. A családokkal való kapcsolattartás során az óvoda remélhetőleg egyre több embert segíthet az igaz értékek megtalálására.

A katolikus intézmény nyitott mindazon családok számára, akik elfogadják az óvoda katolikus szellemiségét.

Más felekezetből érkező családoknál tiszteletben tartjuk saját vallási szokásaikat.

**A katolikus óvodai nevelésben megjelenő értékek**

- A keresztény pedagógia megjelenítése a gyermek személyiségének alakításában.
- Az intézmény teljes szellemisége biztosítja a hit megélésének lehetőségét, a nevelési és tanulási folyamamtokban.
- A gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezet biztosítása.
- A gyermeki személyiség tisztelete, elfogadása, a szeretet, a megbecsülés és a bizalom légköre.
- A nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedések.
- A testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakítása.
- A gyermeki közösségben végezhető sokszínű – életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységek biztosítása, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékra.
- A játékon és tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmak, emberi értékek közvetítése.
- Intézményünk legyen esztétikus, színes, vidám. Árasszon magából derűt, nyugalmat, oly módon, hogy a szülő szívesen hozza gyermekét és egész nap biztonságba érezhesse.
- Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segítse a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását.
- A gyermek egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, és meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.
- Biztosítsa az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit, az egyenlő hozzáférés lehetőségét. Törekszünk a kulturális sokféleséget elismerő és reprezentáló környezet kialakítására, mely segíti a toleranciára való képességek, a kulturális pluralizmus kialakulását, a gyerekek motiváltságát.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítja az önazonosság megőrzését és ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

- Adjon óvodánk a ránk bízott gyermekeknek felhőtlen, játékos éveket, és biztosítsa, hogy iskolába lépéskor megfelelő ismeretekkel, tájékozottsággal, magabiztossággal és kreativitással hagyhassák el az óvodát.

### 2.3. Pedagógusképp

*„Lehet, hogy elfelejtik, mit mondtál nekik,*
*de soha nem fogják elfelejteni,*
*hogy hogyan érezték magukat a szavaidtól.”*
*(Carl William Buehner)*

**A katolikus óvoda küldetése a pedagógus felé:**

A katolikus óvodában a pedagógusoknak ki kell tűnniük helyes tanításukkal, és becsületes életükkel. Az óvoda a céljait csak akkor érheti el, ha az óvodapedagógusokat, sőt az óvoda egész alkalmazotti közösségét is áthatja a katolikus küldetéstudat.

A munkatársak a fenntartó által megfogalmazott erkölcsi elvárásokkal azonosulnak, munkájukat aszerint végzik. Óvodánk nem csupán keresztény intézmény, hanem katolikus lelkiséggel és szellemiséggel is kell, hogy rendelkezzék.

- Pedagógusainkból áradjon a gyermekek szeretete, a hivatástudat, a befogadni akarás.
- Legyenek derűsek, nyugodtak, megbízhatóak.
- Jellemezze őket a szakmai felkészültség, tájékozottság, legyenek nyitottak az új ismeretek befogadására, alkalmazására.
- Rendelkezzenek megfelelő kapcsolatteremtő képességgel- gyermek- szülő-munkatárssal. Kommunikációjuk legyen sokszínű.
- Szakmai- és magánéletbe soha ne feledje, hogy ő pedagógus, legyen minta, aki követésre alkalmas, és méltó képviselője intézményünk pedagógiai célkitűzéseinek.

## 3. AZ ÓVODAI NEVELÉS ELVEI, FELADATAI

| Nevelési céljaink | Feladataink |
|---|---|
| 1. Istenkép kibontakoztatása a gyermek lelkében, a keresztény pedagógus példája nyomán. | A keresztény értékek kiépítése és erősítése. |

| | |
|---|---|
| 2. Isten szeretetére nevelés | Ismerkedés a teremtő, gondviselő, szerető Istennel és Jézussal, az Isten fiával. A gyermekeknek bizalmat kell adni, hogy Isten ismer és szeret. |
| 3. A keresztény hitélet gyakorlásának megalapozása | Az alapvető tevékenységek közben gyakorolják a valláserkölcs normáihoz igazodó maga- tartást: az emberi kapcsolatokban a szeretet, bizalom, türelem, igazságosság, szelídség, szolgálat megismerését, befogadását. Hazaszeretetre nevelés, kötődés a hazához, gazdag és sokszínű, értékmegtartó, hagyományőrző népi kultúránk segítségével. |
| 4. Hazaszeretetre nevelés | Kötődés kialakítása a hazához, gazdag és sokszínű, értékmegtartó, hagyományörző népi kultúránk megismertetése. |
| 5. A gyermek és környezete kapcsolatában érzelmi kötődésen alapuló, öntevékenyen együttműködésre képes sokoldalú személyiség fejlődésének elősegítése. | Teljes befogadáson alapuló, érzelmi biztonságot nyújtó óvodai légkör megteremtése, az egyén tiszteletben tartásával. A gyermek kíváncsiságára, megismerési vágyára épülő, tevékenységre motiváló egészséges élettér biztosítása. Olyan személyiségvonások kialakítása, melynek birtokában a gyermek érzékennyé, fogékonnyá, nyitottá válik a környezeti hatások befogadására, feldolgozására. |
| 6. Az óvoda és a család egyenrangú, nevelőtársi viszonya. | A szülők ismereteinek gyarapítása, összhangban az óvoda keresztény nevelésével. A felnőttek tetteikkel sugározzák, a feltétel nélküli szeretetet. *„Tisztellek Téged, fontos vagy nekem, csakis Rád figyelek, és segítek Neked, ha szükséged van a segítségemre!”* Minden gyerek ismerje és tudja értékeit, de kezelje hiányosságait is. |

### 3.1. A katolikus óvoda nevelési elvei

**Az Egyház nevelésre irányuló alapelvei**

Az Egyház az emberek üdvösségének szolgálatára irányuló küldetésének megvalósítása során főként azokkal az eszközökkel él, amelyeket maga Jézus Krisztus bízott rá. Fölhasználja azokat az eszközöket is, amelyek különböző korokban és különféle kultúrákban alkalmasak arra, hogy természet- fölötti céljához közelebb segítsék és előmozdítsák az emberi személy kibontakozását. Az Egyház különleges eszközt lát közoktatási intézményeiben a teljes ember kiformálására.

A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai közül különösen a Gravissium Educationis Momentum kezdetű leszögezi a katolikus nevelés jelentőségét:

*„Az egyháznak is feladata a nevelés sajátos okból: először is azért, mert el kell ismernie, hogy nevelésre képes közösség. Legfőképpen pedig azért, mert kötelessége hirdetni az üdvösség útját min- den embernek. A hívők számára át kell adni Krisztus életét és állandó szorgoskodással segíteni kell őket, hogy ennek az életnek teljességére eljussanak."*

A katolikus óvoda része az Egyház üdvözítő küldetésének, különösen a hitre nevelés területén. Az Egyház a katolikus óvoda által fölkínálja korunk embereinek a maga nevelési elgondolását, mely elősegíti az ember személyiségének teljes kibontakozását. Amikor a katolikus nevelésről szólunk,

Jézus által adott küldetésről van szó, tehát szükséges megfontolni:

- A Szentírás tanítását, belőle Jézus tanítói és neveli magatartását, az apostoli küldetést
- az Egyházi Törvénykönyv rendelkezéseit
- a zsinati dokumentumokat és a pápai megnyilatkozásokat

**Óvodánk helyi nevelési alapelvei, értékei, célkitűzései**

***Nevelési alapelveink:***

- Alapvető erkölcsi szokások, keresztény értékek megismertetése, közvetítése, a katolikus óvodai nevelésben a hit csírájának elültetése, keresztény értékrend megalapozása.
- Mindennapi életünk része az egymásért őszintén tenni akaró jó közösség kialakítása, melyet segítenek a közösségért végzett tevékenységek, közös együttlétek.
- A gyermekek egészséges életmódra nevelése a közvetlen környezet lehetőségeinek maximális felhasználásával (mozgás, életritmus, táplálkozás).
- Az egyszeri és megismételhetetlen gyermeki személyiség adottságainak, képességeinek és szükségleteinek szabad, teljes kibontakoztatása, az egyéni, az életkori, valamint a speciális sajátosságok figyelembevételével.

- Minden gyermeket aktivitása, motiváltsága és kíváncsisága ébrentartásával el kell juttatni – jogai tiszteletben tartása mellett – képességei maximumára.
- Fontos feladatunk a hagyományok ápolása, a keresztény és nemzeti kultúránk közvetítése.
- Nemzeti ünnepeink megünneplése, a nemzeti jelképek megismertetése, a hazaszeretet elültetése a gyermeki lélekben fokozott hangsúlyt kap.

***Nevelési értékeink:***

- Vallásos és nemzeti kultúránk közvetítése által a gyermekek érzelmi, szociális és értelmi gazdagítása, képességek kibontakoztatása, melyek biztosítják a gyermekek személyiségének a fejlődését, illetve közösségi életre történő felkészítését a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztését, fejlődésének segítését.
- Szeretetteljes légkörben az érzelmi biztonság megteremtése. A gyermekek mindenekfelett álló érdeke: a gyermek szükségleteinek kielégítése. A gyermek harmonikus fejlődése érdekében lehetőséget kap az érzelmi, gondolati és élményi kifejezésre, ezzel segítjük az egészséges személyiség kialakulását.
- Feltétel nélküli szeretetre, kölcsönös tiszteletadásra, egymás elfogadására, az egyéni sajátosságok tiszteletben tartására nevelés. Hit felébresztése, keresztény hitélet megalapozása és az istenkép kialakítása a kisgyermekben. A hit csíráját elültetjük a bibliai ismerettel, templomlátogatásokkal, családi zarándoklat szervezésével, lelki percekkel.
- Az élet értékeinek megláttatása, felfedeztetése és annak megbecsülésére nevelés. Keresztény kultúránk és magyarságunk hagyományainak feltárása az ünnepek üzenete által.
- A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, melyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások, a családi, a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.
- A közösen végzett tevékenységek örömével, az együttlétek erősítik az erkölcsi tulajdonságokat – udvariasság, segítőkészség, figyelmesség, kitartás, szabálytudat, önzetlenség, együttérzés, igazságosság –, melyek megalapozzák a szeretetteli értékrendet.
- A sokoldalú természet és életközeli személyiségfejlesztő nevelőmunka által a gyermekek elérik az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szintet. Minden gyermeknek biztosítjuk egyéni adottságukhoz mérten a felzárkóztatást és a tehetséggondozást.

***Nevelési célkitűzéseink:***

- A keresztény pedagógia által az óvodai környezetet és életet a gyermekeknek olyanná alakítani, ami építőleg hat lelki életükre, szellemi fejlődésükre, magatartásukra és egészséges életmódjuk megalapozására.

**Ezt megvalósítani csak a határtalan, végtelen és Istentől kapott mélységes szeretetben lehet!**

**Az óvodai nevelés pedagógiai alapelvei,** melyeket a keresztény szemlélet hat át.

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, az egész személyiséget fejleszti:

- Ingerekben gazdag, esztétikus, fejlesztő, ösztönző tárgyi környezettel,
- őszinte, odafigyelő, egymást segítő, biztonságot és elfogadást sugárzó személyi környezettel,
- a vallási neveléssel, keresztény értékek hordozásával, megismertetésével,
- az egészséges életmód alakításával,
- a környezettudatos magatartás alakításával,
- az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi neveléssel,
- az anyanyelvi neveléssel,
- az egyéni készségeknek és képességeknek megfelelő, tevékenységbe ágyazott értelmi fejlesztéssel,
- szükség esetén az integrált neveléssel,
- a testi és lelki szükségletek kielégítésével.

### 3.2. Katolikus óvodai nevelés feladata

Ezen belül:

- a hitre nevelés erősítése,
- az egészséges életmód alakítása,
- környezet védelme, megóvása, környezettudatos magatartás megalapozása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés biztosítása,
- az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

**HITRE NEVELÉS**

Az ***óvodánk pedagógiai hitvallása***: a keresztény óvodai nevelés tükrében feladatunknak tekintjük a keresztény értékek követését, a hit csírájának elültetését, a gyermekek személyiségének tiszteletét, őszinte szeretetét.

Sok gyermek a katolikus óvodában szerzi első vallásos ismereteit. Életkori sajátosságaiból fakadóan fontos, hogy kezdetben az őt körülvevő felnőttek (óvodapedagógusok és a nevelőmunkát segítők) életpéldájából tapasztalja meg Isten szeretetét.

Kiemelt figyelmet fordítunk a vallásos nevelésre, a jó közösség kialakítására, ahol az egymásért való őszinte tenni akarás mindennapi életünk része.

Fontos óvodánkban a hagyományok ápolása, a gyermekek egészségének megóvása. Keresztény nevelési programunk fokozottan kiemeli a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatását, az egészséges életmódra nevelését, a teremtett világ tiszteletére nevelést, valamint a tehetségük kibontakoztatását. Fontos számunkra, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessem a színvonalas óvodai nevelésben.

Hivatásunkat Krisztus tanítását elfogadó emberként végezzük, s ily módon az Egyház, a család és a társadalom javát szolgáljuk.

Pedagógiai munkánk során figyelembe vesszük a gyermekek változó társadalmi körülményeit, az élményanyagok különbözőségeit, bekövetkezett változásokat, tevékenységi lehetőségek át- rendeződését, a család megváltozott szerkezetét és értékrendjét. Mindezek a változások új feladat elé állítanak a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásában.

Küldetésünk az óvodai környezetet és életet a gyermekek számára olyanná alakítani, amely építőleg hat lelki életükre, szellemi fejlődésükre, magatartásukra, és egészséges életmódjuk kialakítására. Ezt megvalósítani csak a határtalan, végtelen, és Istentől kapott mélységes szeretetben lehet.

**Cél:**

A hit felébresztése, keresztény hitélet megalapozása és az istenkép kialakítása a kisgyermekekben. A vallásos és nemzeti kultúránk közvetítése által, a gyermekek érzelmi, szociális és értelmi gazdagítása, képességeinek kibontakoztatása, szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem biztosítása, a keresztény hitélet megalapozása, az élet értékeinek megláttatása és annak megbecsülésére nevelése.

**Feladat:**

- A katolikus embereszmény, a Krisztus mértéke szerinti élet megalapozása;
- Isten szeretetének megvilágítása a gyermekben;
- a keresztény családi nevelés folytatásaként a katolikus értékek erősítése és kiegészítése, valamint közvetítése a gyermek által a családba;
- a katolikus hitélet megtapasztalása az óvodai élet során;
- a Krisztustól tanult erények: felebaráti szeretet, megbocsátás, segítőkészség, bűnbánat, önzetlenség, figyelmesség fejlesztése;
- a teremtett világra való rácsodálkozás képességének kialakítása, fejlesztése (öröm, hála, megbecsülés, védelem, óvás, felelősség stb.).

**Tartalmi megvalósítás**

- A hitre nevelés átszővi az óvodai élet egészét:
- a köszönési módban (Dícsértessék a Jézus Krisztus! Mindörökké Ámen!),

- a mindennapos lelki beszélgetés során,
- az étkezés előtti és utáni, imádságban,
- a templomlátogatások során,
- a játékban,
- a tevékenységekben megvalósuló tanulásban,
- a délutáni pihenés előtti imában, fohászban,
- heti egy alkalommal hitoktatásban.

**Az óvodapedagógus feladata**

- Szeretetteljes légkörben az érzelmi biztonság megteremtése.
- Egy szerető, elfogadó – befogadó közösség kialakítása, melyben őszinte bizalom, összetartozás alakul ki gyermek-gyermek, gyermek-felnőtt és felnőtt-felnőtt között.
- A családok bekapcsolása a katolikus egyház életébe: közös imádság, közös programok szervezése.
- A liturgikus év eseményeinek közös átélése.
- Templomlátogatás, ismerkedés a liturgia eszközeivel.
- Templomlátogatás során a helyes viselkedési szokások megismertetése.
- Imádságok tanulása.
- Hitéletet erősítő tevékenységek, rendezvények szervezése – pl. zarándoklat, családi napok, lelki napok stb.
- Az erkölcsi tulajdonságok megalapozása, kialakítása (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség, akarat).
- A biztonságérzet erősítése során a feltétel nélküli szeretet, elfogadottság és a bizalom élményének megéreztetése.
- A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű legyen az óvodában dolgozó felnőttek kommunikációja, bánásmódja, viselkedése.

**A pedagógiai munkát segítő feladata:**

Magatartásával, cselekedeteivel, kommunikációjával közvetítse a keresztény kultúrát. Kapcsolódjon be a hitre nevelésbe – köszönési mód használata, - lelki percekben az óvodapedagógus munkájának segítése, - gyermekek segítése az étkezés előtti és utáni imádságban.

Templomlátogatás és a mindennapi tevékenységekben, szeretetben, hitben gazdag példamutatás.

**A fejlődés jellemzői óvodáskor végére**

A gyermek iskolába lépés idején is igényelni fogja a hit tovább élését.

Képessé válik a kölcsönös tiszteletadásra.

Erkölcsi tulajdonságai között kiemelt helyett foglalnak el az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség.

Fogékonnyá válik az élet értékeinek meglátására, felfedezésére és megbecsülésére.

## EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD

***Egészségfejlesztési program***

**Cél:**

- Az egészséges életre nevelés, az egészség megtartására, megerősítésére, egészséges életvitelre történő felkészítés.
- A 3-7 éves korosztályra jellemző fiziológiai, életkori sajátosságokat figyelembevételével, a gondozási tevékenységgel, a mozgásigény kielégítésével az egészség védelme.
- Az egészség fejlesztő tevékenység során az egészségi állapot pozitív irányú változása.

**Feladat:**

- A gyermekek gondozása, testi, fiziológiai szükségleteik, mozgásigényük kielégítése.
- Harmonikus összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése.
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- Az egészséges életmód, testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés, az egészségmegőrző szokásainak alakítása.
- Életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a probléma megoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodó képességhez, a nehézségek leküzdéséhez a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása a környezettudatos magatartás megalapozása.
- Megfelelő szakemberek bevonásával-a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve-speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki és értelmi nevelési feladatok ellátása.

**Az egészségfejlesztés területei:**

- egészséges óvodai környezet kialakítása,
- egészséges táplálkozás,

- mindennapos szervezett mozgás, testmozgás,
- környezet védelme, megóvása, környezettudatos magatartás megalapozása,
- személyi higiéné,
- baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás.

**Egészséges óvodai környezet kialakítása:**

- A helyiségek padló- és falburkolatai olyan anyagból készüljenek, amelyek jól tisztíthatók, fertőtleníthetők és nem okoznak allergiás tüneteket.
- A csoportszobák falai világosak, az ablakok megfelelő méretűek, ami lehetővé teszi a megfelelő mértékű természetes megvilágítást, és a nap folyamán a többszöri levegőcserét.
- Fontos a sok zöld növény.
- A berendezési tárgyak gyermekléptékűek, esztétikusak. Formai kivitelezésük, elhelyezésük zárja ki a balesetveszélyt.
- A gyermekek mozgásszükségleteinek kielégítése érdekében, mozgásfejlesztő eszközök is elhelyezhetők.
- A hagyományos berendezési tárgyak, eszközök elhelyezésén túl figyelmet kell fordítani a kézműves, élő- és természetsarok helyének megválasztására.
- Az élősarokban elhelyezett növények, kis állatok sem betegséget, sem allergiát nem okozhatnak.
- A gyermekek által használt anyagok és eszközök biztonságosak.
- A tornaszobában elhelyezett, használt mozgásfejlesztő eszközök megfelelnek a biztonsági előírásoknak.
- Nevelőmunkánk egyik legfontosabb színtere az óvoda udvara, az óvodán kívüli játszóhelyünk, kirándulóhelyünk.
- Arra törekszünk, hogy ezek a helyek megfeleljenek az egészséges, esztétikus, biztonságos környezetnek.

***Egészséges táplálkozás***

Az óvodás gyermekek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítésének (komplettálásának) szorgalmazását szolgálja.

A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása.

Az óvodai étkeztetés napjainkban - minden igyekezet ellenére sem tudja az egészséges táplálkozás minden követelményét teljesíteni. A teljesítés nemcsak anyagiakon (élelmezési normán), de szemléleten (étrend-összeállításon), óvoda pedagógusi leleményességen (egészségpedagógiai kulturáltságon) és a szülők segítő együttműködésén (a kiegészítő táplálkozáson) is múlik.

Az óvoda étkezését az intézmény saját konyhája biztosítja.

A gyermeknek az egészséges táplálkozás érdekében naponta az öt alapélelmiszer-csoport mindegyik tagjából kell fogyasztania

**Az alapélelmiszer-csoportok között a következőket tartjuk számon:**

- kenyér, pékáru, tésztaféle, rizs
- gyümölcs, zöldség,
- hús, hal, tojás,
- tej és tejtermék,
- olaj, margarin, vaj, zsír.

**Cél:**

Egészségesen táplálkozó felnőtt váljon belőlük.

**Az óvodapedagógus feladata:**

- Kulturált körülmények között a fogásokat folyamatosan felszolgálja (várakozási időt kerüli).
- Az étkezés végén az asztalok rendjének helyreállítását irányítja.
- Megkedvelteti az ízeket, intenzív rágásra ösztönöz, folyamatosan folyadékot biztosít.
- Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően kanál, villa és kés helyes használatával ismerteti meg a gyerekeket.
- Fokozottan ügyel a táplálék érzékeny gyermekek diétájára.
- A szülők hetente felváltva biztosítják a gyermekek számára a gyümölcsöt, zöldséget.
- Szerveznek az óvodapedagógusok a szülőkkel, támogatókkal közösen évente 1-2 alkalommal gyümölcs és zöldség hetet.
- Tanácsot adnak (szülői értekezleten, fogadóórán, kötetlen beszélgetés keretében), hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészítsék ki: Kerüljék a családi étkezés során a haszontalan ételek és italok étrendbe állítását, így a cukros, sós, zsíros ételeket és italokat.
- Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében játékos alkalmat teremtenek arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. salátakészítés, tízórai összeállítás).
- A gyermekek számára eddig ismeretlen ételek bemutatása, elfogadtatása, új ízekhez szoktatás, játékos alkalmak szervezése arra, hogy egyszerűbb ételek elkészítésének részesei legyenek.
- Az eltérő étvágyak tiszteletben tartása, törekvés a szélsőségek csökkentésére.
- A mindenkori folyadékszükséglet biztosítása folyamatosan. (csoportszobában és az udvaron ivóvíz biztosítása).
- A kulturált étkezés szokássá alakítása: életkortól és fejlettségtől függően, étkezéshez szükséges eszközök önálló és helyes használatának, helyes testtartás, étkezési technikák megismertetése

(töltés, merés), esztétikus terítés biztosítása (önkiszolgálással, naposi munkával), igény kialakítása a környezet rendjének megóvására.

***Mindennapos testnevelés, testmozgás***

**Cél:**

A rendszeres testmozgás a szokásukká váljon, ezzel is megalapozva az egészséges életmódot.

**Feladat:**

A gyerekek mozgásigényének kielégítése, szervezetük edzése, teherbíróképességük, állóképességük, valamint testi erejük fejlesztése.

**Az óvodapedagógus feladatai:**

- Változatos napi és heti rendben biztosítja a gyermek mozgásigényének folyamatos kielégítését.
- Minden nap szervez mozgástevékenységet (csoportszobában, tornaszobában vagy udvaron, esetleg öltözőben).
- Heti 1 kötelező szervezett mozgás vezet.
- Edzési lehetőséget a szervezett mozgás, környezet, levegő, nap kihasználásával biztosítja.
- Megtervezi a helyet, időt, és a közegekben való mozgást fokozatos terheléssel, figyelembe véve a korosztályok életkori sajátosságait.
- Időjárástól függően (köd, -5 fok, eső, viharos szél esetén nem) napi 1-3 órát levegő és napfényezést biztosít a fokozatosságot betartva.
- A nyári napirendet az egész napos levegőn való tartózkodásra építi (kivétel az erős napsugárzás miatt a 12-15 óra közötti időszak).

### 3.3. Környezet védelme, megóvása, környezettudatos magatartás megalapozása

**Cél:**

- hogy a gyermekek életkorukhoz igazodó szinten tudatában legyenek annak, mennyire fontos számunkra a környezetünk egésze (globális) és helyi része (lokális): részesei, alakítói, felelősei és hatásának szenvedői vagyunk,
- holisztikus látásmód formálása, amely ráirányítja a figyelmüket arra, hogy a környezetben minden hálószerűen összekapcsolódik,
- az óvodapedagógusok, dajkák, pedagógiai asszisztens, szülők - tudatának formálása,
- olyan értékrend, szokások, attitűd kialakítása, amely elősegíti a környezettel való harmonikus kapcsolatot,
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása.

**Feladat:**

- A környezet megismerését óvodai nevelésünk egészében érvényesülő folyamatként kezeljük.
- Az óvoda környezetének (udvar, magaságyás, gyógynövénykert…) kialakítása, gondozása.
- Környezettudatos magatartás alakítása: takarékosság, újrahasznosítás, szelektív hulladékgyűjtés, komposztálás.
- A természet mélyebb megismerésével és védelmével kapcsolatos jeles napokat is megjelenítjük az óvodai életben.
- A környezet fenntarthatóságára nevelés erősítése.

**Személyi higiénia**

**Az óvodapedagógus feladata:**

Testápolás

- A napirend keretei között elegendő időt biztosít a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére.
- Tisztálkodási folyamatot megismerteti: helyes sorrendiséggel és technikával, egészségügyi szokásokkal.
- A tisztaság alapvető fontosságának, a betegségmegelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítja a gyermekekben.
- Ezen belül a test tisztántartásán értjük a bőr, fogak, szájüreg, haj, érzékszervek, körmök ápolását, a ruházat higiéniája a mosás, tárolás feladatait is tartalmazza, illetve a közvetlen környezetünk tisztántartására is hangsúlyt fektet.
- A megvalósításban fejlettség szerinti segítséget nyújt.
- Fokozatosan kialakítja az önállóságot.
- Állandó és alkalmi jellegű feladatok: (gyakoribb megbetegedések járványok idején): zsebkendő használata, kézmosás (tüsszentés után is!), kellő folyadék biztosítása, fertőtlenítés.

Öltözködés

- Az öltözőkben minden gyermek számára jellel ellátott polc és fogas van.
- A napirend keretei között elegendő időt biztosít a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére.
- Fontos a helyes sorrend megismertetése, valamint az időjárás és az öltözködés összefüggésének felismertetése, egymáshoz igazítása.

Pihenés

- Ebéd után a csoport szükségleteinek megfelelően nyugodt pihenés feltételeit biztosítja, ellenőrzi-biztosítja a terem szellőztetését, az ágyak megfelelő elhelyezését (a lehető legnagyobb távolságban).

- A gyermekek elalvását segíti biztonságot adó szokásrendszerrel, pl. mesével, énekkel, zenehallgatással, testi közelséggel, puha tárgyakkal.
- Pihenés időtartamát a csoport szükségleteihez igazítja. Az ágyneműről és annak tisztításáról a szülő gondoskodik.

**Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás**

**Alapelvek**

Fontos, hogy rájöjjenek az óvodások, egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengeteg baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető lenne.

A gyerekek megismerkednek a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőkkel, illetve ezek közül is azzal, amit ők el is tudnak végezni.

Ide tartozik a segítséghívás (felnőtt értesítése).

A gyerekek ismerjék meg, sajátítsák el, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magával, illetve mire érdemes odafigyelniük a bal- esetek megelőzése érdekében.

Módszere a szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv és képolvasás, társasjátékok, beszélgetés.

**Általános előírások**

A gyermekekkel

- az óvodai nevelési év, valamint szükség szerint, a foglalkozás, kirándulás előtt ismertetni kell a következő Védő-óvó előírásokat.

<u>Védő-óvó előírás:</u>

- az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírás,
- a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrások,
- a tilos és az elvárható magatartásforma.

A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően kell ismertetni. Az ismertetés ténye az ovikrétában kerül dokumentálásra.

Az óvoda házirendjében vannak meghatározva azok a védő, óvó előírások, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során meg kell tartaniuk.

A gyermekbalesetek megelőzése érdekében, illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ-ben kerültek rögzítésre.

Elsősegély doboz az nevelői szobában található.

Az óvoda berendezése, eszközei csak a baleset megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba, állapotuk folyamatosan ellenőrzésre kerül, ez az udvari eszközök esetében szakértői felülvizsgálattal egészül ki.

**A fejlődés jellemzői óvodáskor végére**

- A gyerekek figyelnek saját külsőjükre, ruházatuk rendezettségére.
- Igényükké válik a higiéniás szabályok betartása.
- Önállóak: a tisztálkodásban, a tisztálkodási eszközök megválasztásában és használatában, a WC használatában, fogápolásban, öltözködésben, helyes sorrendjének megválasztásában, ön- kiszolgáláskor, mindennapi szükségleteik kielégítésében, a kimerített étel mennyiségének meg- ítélésében, a hőmérsékleti viszonyoknak megfelelő ruházat kiválasztásában.
- Megfelelően használják: az evőeszközöket, egyéb eszközöket, a környezetük tisztántartására szolgáló eszközöket.
- Tudnak: cipőt fűzni, kötni, gombolni, teríteni, hajtogatni, ajtót nyitni-csukni, csendesen közlekedni, lépcsőn járni, természetes ülő testtartással asztal mellett ülni.
- Ismerik: a kulturált étkezés szokásait (csukott szájjal rág, ügyel a tisztaságra), a zsebkendő használat módját, szükségességét, ruházatuk tisztántartási lehetőségeit, a rendetlenség megelőzését, a rendetlenség megszüntetésének módjait, alakulóban környezettudatos magatartásuk.
- Segítenek: a környezet tisztántartására, a rend megőrzésére irányuló tevékenységben, a kisebbeknek a különböző (önellátó és egyéb) tevékenységekben.
- Eljutnak: az összerendezettebb mozgáshoz, testi szükségleteik szándékos irányításáig.
- Szívesen kezdeményeznek mozgásos játékokat, szívesen vesz részt benne.
- Az egészségfejlesztés szempontjait, alapjait ismerik.

### 3.4. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés biztosítása

#### Befogadás

Ahhoz, hogy a gyermeket eredményesen fejleszthessük, bátran biztonságosan kell mozognia az őt körülvevő környezetben. Ennek előfeltétele, hogy beilleszkedjen a csoportba. Ezt a beilleszkedést segíti az anyás beszoktatás. A módja és ideje a gyermektől és a szülő igényeitől, valamint az óvodapedagógus személyiségétől függ.

**Cél:**

- A szülők megnyerése az együttnevelés érdekében.
- Olyan módszerek eljárások alkalmazása, amelyek megkönnyítik a gyerekek alkalmazkodását a megváltozott körülményekhez, biztonságot, és nyugalmat ad.
- Megkönnyíteni a szülőktől való elválást, biztosítani a folyamatosságot a bölcsődéből érkezőknél.

- Megismertetni a gyerekeket új környezetükkel, eközben érzelmi bázist találjanak bennünk, óvodapedagógusokban.

**Feladataink:**

- A gyermekek biztonság szükségletének, és érzelmi alapigényének kielégítése érdekében már óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások, élmények biztosítása, folyamatos befogadás.
- Az óvodapedagógusok és szülők kapcsolatának kiépítése, az óvodapedagógus és gyermek érzelmi kapcsolatának megalapozása.
- Az óvodapedagógus első szülői értekezlet keretében az óvoda napi életéről tájékoztatást ad a szülőknek. Bemutatja az óvodai nevelés törekvéseit.
- Megbeszéli az óvodakezdés ütemezését, ismerteti, hogy kit, mely napokon hoznak be először az óvodába. Megbeszéli az átadás, befogadás, búcsúzás körülményeit is. Ezzel a szülők előkészítő munkáját támogatja.
- A vegyes csoportokba már járó gyermekeket felkészíti az újonnan érkezők fogadására.
- Az óvoda vonzóvá tételével minden kisgyermekkel érezteti, hogy várta már, és örül az érkezésének.
- Biztosítjuk annak lehetőségét vegyes csoportban, hogy a testvérpárok egy csoportba kerüljenek.
- Kiemelt figyelmet fordít arra, hogy pozitív érzelmi hatások érjék őket már az előzetes óvodalátogatásuk során is.
- Az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív attitűd jellemezze az első pillanattól.
- A gyermek igényeihez alkalmazkodó, fokozatos beszoktatás.
- Szeretetteljes óvónői magatartással, fokozott törődéssel, az egyéni bánásmód érvényesítésével alakítja érzelmi kötődésüket.
- Engedi, hogy a gyerekek kedvenc játékaikat vagy a szívükhöz nőtt kedves holmit magukkal hozhassák, sajátos szokásaikat elfogadja.
- Közös játékokat, élményeket és tevékenységeket biztosít, amelyekben szívesen vesznek részt az új gyermekek is.
- Az egyes gyermekek szokásainak alakításával, érzelmi kötődéseknek segítésével a meghitt kapcsolatok kiépítésére törekszik.

**A gyermekek érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelése**

**Cél:**

Érzelmi támaszt nyújtó nevelői attitűddel barátságos, derűs, vidám, élményekben gazdag kiegyensúlyozott, óvodai körülmények között a gyermekek testi és lelki harmóniájának megteremtése és közösségi magatartásának megalapozása, pozitív tulajdonságaik minél teljesebb kibontakozása.

**Az óvodapedagógus feladatai:**

- Az egyházi, világi ünnepek megélése, hagyományaink ápolása, zöld jeles napok feldolgozása, segíti a gyermekek környezetéhez, a szülőföldhöz való kötődést.
- Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretett teljes légköre ösztönözze a gyermeket, mert hatással van az érzelmi kötődésének alakulására
- Közös élményen alapuló tevékenységek gyakorlásával a nemzeti identitástudat, a kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és a családhoz való kötődés alapozása.
- Alkalmazza tudatosan a közösségfejlesztés változatos módszereit, a játék és más élmény gazdag tevékenység, program során – szociometria, csoportprofil elkészítése.
- A gyermekek közötti kapcsolatrendszer bővítése, társas szükségleteik kielégítése.
- A szociális érzékenység fejlesztése.
- Az erkölcsi és akarati tulajdonságok alakítása.
- Fontos szerepet tulajdonít mintaadó személyiségének és irányító tevékenységének.
- A közte és a gyerekek között létrejövő érzelmi kötődésre építve saját maga modell értékével hat és teremti meg a feltételeket a gyermekek között kialakuló őszinte, biztonságos, toleráns egymás mellett éléshez.
- Az intézmény összes alkalmazottjával mintát ad a kommunikációra, bánásmódra.
- Arra törekszik, hogy gyermekkel igazságosan és differenciáltan, egyéni sajátosságaihoz igazodva bánjon, találja meg a gyermekben azt az egyedi képességet, megnyerő tulajdonságot, mely a fejleszthetőség alapját képezi.
- A gyermekkel megérezteti, később elfogadtatja mit, miért tart helyesnek, illetve utasít el.
- Kialakítja a társaikkal való együtt játszás, egymáshoz való alkalmazkodás normáit.
- A gyermekeket a különbözőségek elfogadására és tiszteletére neveli.
- Az együtt játszó barátok és kisebb csoportok között segíti az együttműködést.
- Együtt örül a közös óvodai eseményeknek, ünnepléseknek.
- A társas együttélés szokásait, szabályait fokozatosan megismerteti.
- Az én tudat alakulását és az én érvényesítő törekvést segíti.
- A gyermek önmagához való viszonyát, énképét, önismeretét, önértékelését, önirányító képességét fejleszti.
- A társak elfogadását, a társas viselkedés megtapasztalását, a kulturált érintkezési formák megismertetését, gyakoroltatja.

- Kialakítja a gyermekek pozitív érzelmi viszonyulását az óvodapedagógus által közvetített szabályokhoz, értékekhez és a fejlesztő tevékenységekhez.
- A gyermekek erkölcsi tulajdonságát fejleszti a nevelési helyzetek tudatos kihasználásával, az óvodai élet helyes szervezésével.
- Udvariasság, önzetlenség tulajdonságát alakítja a felnőttek mintaadásával, a természetes élethelyzetek tudatos felhasználásával.
- A gyermekek akaratát fejleszti a pozitív erkölcsi érzelmek kialakításával, a szabálytudat erősítésével, a játéktevékenység és mozgás során, a különböző feladathelyzetekben, a munka jellegű tevékenységekben.
- Értékközvetítő tevékenysége tudatos, modell értékű. Együttműködés, nyitottság, társadalmi érzékenység, más kultúrák elfogadásának segítése jellemezze.
- A változatos, érdekes és játékos feladatok végzése közben önállóságot, önfegyelmet, önbizalmat, önbecsülést fejleszt.
- A kitartást, pontosságot, feladattudatot, szabálytudatot, alakítja.
- A társas együttélés szabályait, szokásait gyakoroltatja a csoport fejlettségi szintjén.
- Szükség esetén speciális szakemberek bevonását kezdeményezi (pl. nehezen szocializálható, hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermek).
- A szűkebb, tágabb környezet cselekvő megismerésének és alakításának a szülőföldhöz kötődés megalapozása: a gyermekek viselkedésében, kommunikációjában, környezetében a szép, mint érték felismertetése, tisztelete megbecsülése, a természeti, emberi környezetben megmutatkozó jóra, szépre való rácsodálkozás elősegítésével.
- Művészi életképek befogadására való igény és képesség fejlesztése, a szép iránti fogékonyság kialakítása.
- Megismerteti a gyermekekkel a lakóhely szűkebb és tágabb környezetét.
- A hagyományok, ünnepek kialakítása, felelevenítése, közös újra élése a csoport összetartozásának, alapja.
- A programok (egyéni, csoporton belüli és óvodai közös) megszervezésébe, előkészületeibe aktívan vonja be az óvodás gyermeket, tevékenykedjenek, élvezzék: együtt vagyunk, fontosak vagyunk egymásnak, együtt ünnepeljünk, örülünk.

**Az értékelés és jutalmazás**

**Cél:**

A gyermek helyes megnyilvánulásainak kialakítása, pozitív motiváció biztosítása.

**Az óvodapedagógus feladata:**

- Az értékelést fontos személyiség és közösségalakító tényezőként alkalmazza.
- Az óvodában a pozitív értékelés az elsődleges: a jutalmazás és ennek előlegezett formája, a biztatás. Ezzel erősíti leginkább a gyermek helyes megnyilvánulásait, és ezzel alakítja ki a pozitív motivációkat.
- A gyermekek értékelését az óvodapedagógusok elvégzik az ovi krétában rögzítik évente két alkalommal a gyermekenként vezetett gyermek fejlődésének nyomon követése. Elsődleges mérőeszköz a tudatos megfigyelés, a gyermek tevékenységek és produktumok vizsgálata.
- A gyermekek jutalmazásának elvei és formái
- Az óvodában alkalmazott jutalmazás a verbális és nonverbális kifejezések, és kommunikációs eszközök, érzelmek kifejezése, kiemelt-megtisztelő feladatadás, kedves tevékenység biztosítása.
- A jutalmazás mindig konkrét, a gyermek számára érthető, a társak számára is motiváló hatású.
- A fegyelmező intézkedések az életkori sajátosságokból fakadóan mindig a pozitív irányba ható mintaadás, átterelés, motiválás, megbeszélés, szélsőséges (veszélyt jelentő) esetben tevékenység megállítása.
- Elkülönítés (csoport területéről), étel, tárgy vagy szeretetmegvonás nem alkalmazható.
- Mindig a gyermek viselkedésének közösségellenességére irányul, a pillanatnyilag adott magatartást ítéli el és nem a gyermeket.

**A fejlődés jellemzői óvodáskor végére**

- A gyerekek szívesen járnak ide, ragaszkodnak óvodájukhoz, képesek más csoportokkal együttműködni.
- Figyelemmel és türelemmel hallgatják az óvodapedagógus, dajka és társaik közléseit.
- Elsajátítják – alkalmazzák – igényükké válnak az alapvető viselkedési szabályok. Egymást képesek erre figyelmeztetni is.
- Köszönnek, segítenek egymásnak, együtt éreznek, érdeklődnek társaik felől.
- Szociálisan érzékenyekké válnak: önérvényesítésük elfogadható módon történik a társas kapcsolatokban, konfliktushelyzetekben képesek egyezkedni.
- A szokatlan megnyilvánulásokat (különbözőség) elfogadják, megértik, értékelik saját épségüket, aktívak, együttműködők, önértékelők, természetessé válik számukra a rászorulóknak nyújtott szükségszerű segítségadás.
- A megkezdett tevékenységet befejezik.
- Ismerik a viselkedés alapvető szabályait. Iskolakészültek (szociálisan éretté válnak az iskolába lépésre, a tanító elfogadására, kapcsolat- teremtésre, együttműködésre, ha az iskolai légkör ezt lehetővé teszi).
- Lassú átmenet az óvodásból iskolássá éréshez.

- Tiszteli, becsüli szülőföldjét.
- Rácsodálkozik a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, megbecsüli azokat.

### 3.5. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

#### Anyanyelvi fejlesztés

Az anyanyelvi nevelés és fejlesztés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az óvodai nevelő tevékenység egészében jelen van a beszélő környezet, a nevelőközösség mintaadó, példaadó beszédkultúrája, szabályközvetítése.

**Cél:**

Az anyanyelvi nevelés során a magyar nyelv szeretetének, megbecsülésének kialakítása, továbbá a természetes beszéd és kommunikációs kedv, ösztönzése, fenntartása, kapcsolatteremtő képesség fejlesztése.

**Az óvodapedagógus feladatai:**

- Beszéd és kommunikáció-fejlesztés.
- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés.
- Élménygazdag környezetet teremt, anyanyelvi játékokat szervez, amelyekben: beszédszerve ügyesedik, beszédkedve erősödik, hallás, beszédhallása fejlődik, auditív ritmusa és emlékezete bővül.
- Fonológiai kódoláshoz szükséges képességek megalapozódnak, állandó lehetőséget biztosít a kérdéseknek-válaszoknak. Beszélő és meghallgatni tudó környezet alakítása.
- A gyermek meghallgatása, kommunikációs kedv kialakítása, metakommunikáció fejlesztése.
- Beszédfegyelem kialakítása (gyermeki kérdések érvényesülése, válaszok igénylése).
- A tapasztalatok, élmények verbális kifejezésére nevelés.
- Szókincsbővítés, önkifejezés segítése. Beszélgető kör.
- Célzott beszédfejlesztés (beszédészlelés,
- megértés, artikuláció, beszédprodukció javítása).
- Korrekció szakember segítségével.
- Együttműködés a családdal.
- A személyes példa, a helyes minta adása kiemelt jelentőségű.
- Nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes csoportlégkör kialakításával eléri, hogy a gyerekek szívesen és bátran beszélnek, kérdeznek a felnőttektől és társaiktól egyaránt.

- Változatos élményekkel (vers, mese, báb, játékok, séta) és beszédpéldával fejleszti a kifejező hanghordozást, az érzelmeket megjelenítő viselkedést, a változatos szókincset, az együttesen megtapasztalt viselkedési és udvariassági módok, tiszteletet kívánó beszédformák megjelenését.
- Figyelembe veszi az eltérő kommunikációs tapasztalatok miatt eltérő beszédkészséggel érkező gyermekek fejlődési különbözőségeit.
- Megérteni a keveset beszélőket, keresi okait, és mindig utánzásra alkalmas mintát ad, beszélő környezetet biztosít.
- Alkalmazza továbbá a beszédfejlesztés hatékonyabb eszközeit: példamutató beszéd, kommunikatív viselkedés, gyakori beszédkezdeményezések, javítgatás elkerülésével, anyanyelvi játékok, irodalmi anyagok felhasználása.

**A fejlődés jellemzői óvodáskor végére**

- A gyermekek aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket.
- Érthetően folyamatosan beszélnek, kommunikálnak.
- Gondolataikat, érzelmeiket mások számára érthető formában, megfelelő tempóban és hangsúllyal tudják kifejezni.
- Elbeszélésük folyamatos, de nem követik mindig a történésük logikai és időbeli sorrendjét, sok a szóismétlés, kötőszóhalmozás.
- Társas beszédhelyzetekben tudják, tartani a kapcsolatot végig tudják hallgatni és megértik mások beszédét.
- Nyugodtan és figyelmesen tudják, végig hallgatni az óvónőt párbeszédben kivárják a társ megnyilatkozását.
- Ismerik és helyesen használják a szófajokat, névutókat, igeidőket, térirányokat.
- Kialakult beszédhelyzethez és anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jó érthető mondatokból összeálló beszéd.
- Képről mondatokban beszél.
- Folyamatosan, összefüggő mondatokkal fejezi ki magát.
- Beszédének tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelel anyanyelvünk követelményének.
- Tud rövid történeteket, szövegeket visszamondani.
- Olyan szókinccsel rendelkezik, amely lehetővé teszi számára, gondolatainak érthető kifejezését.
- Minden magán és mássalhangzót tisztán ejt.

**Értelmi fejlesztés**

**Cél:**

Változatos tevékenységformákon keresztül az életkori és egyéni sajátosságokra, meglévő tapasztalatokra, élményekre, ismeretekre, spontán érdeklődésre és ösztönös tudásvágyra, kíváncsiságra alapozva további élmények, változatos tevékenységek biztosítása a gyermekek megismertetése természeti és társadalmi környezetükkel, melynek segítségével képesek lesznek eligazodni az őket körülvevő világban.

**Az óvodapedagógus feladatai**

- A képzelet és kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.
- Minél több érzékszervre ható tapasztalatszerzést, megfigyelési lehetőséget biztosít a gyermekeknek.
- A tevékenységeken keresztül az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, kreativitás, alkotóképesség) fejlesztése, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését segítő ösztönző környezet biztosítása.
- A természeti–emberi–tárgyi környezet iránti érdeklődés felkeltése, kielégítése.
- A gyerekek természetes kíváncsiságára, érdeklődésére, spontán szerzett tapasztalataira építés.
- Spontán és tervezetten sokoldalú tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása. szerzett tapasztalatok, ismeretek tapasztalati úton történő bővítése, rendszerezése.
- A környező világról szerzett tapasztalatok rendszerezése, bővítése különböző tevékenységekben, élethelyzetekben való gyakorlása.
- Az „énkép” fejlesztés, testséma kialakulásának segítése.
- Forma és térészlelés fejlesztése (mozgásos tevékenységekkel).
- Sokoldalúan fejleszti az auditív, vizuális, taktilis érzékelésre épülő képességeket.
- Lehetőséget teremt a dolgok, jelenségek természetes környezetben, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való megfigyelésére és gyakorlásra.
- Mivel 3-7 éves korban a vezető szerep a látásé, ezért a vizuális funkciók fejlődését fokozottan figyelemmel kíséri.
- Az önkéntelen figyelemtől és spontán emlékezettől a szándékos megfigyeléshez és emlékezetbe véséshez, majd felidézéséhez vezető utat sok játékos tevékenységgel segíti elő az emlékezet, szándékos figyelem terjedelmét növeli.
- Fejleszti a képzeletet és fantáziát sok valós élmény nyújtásával, valamint mesehallgatással, és játék biztosításával.
- Nyitott, játékos helyzetek teremtésével többféle megoldás keresésére ösztönzi a gyermekeket.
- Az ingerek cselekvő és kísérletező jellegű feldolgozásával megalapozza a későbbi problémamegoldó gondolkodás kialakulásának feltételeit.

- A gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

**A fejlődés jellemzői óvodáskor végére**

- A gyerekek aktívan részt vesznek a különböző óvodai tevékenységekben és képesek azokban elmélyülni.
- Alapvető ismereteik vannak közvetlen környezetükről, képesek figyelmüket szándékosan és tartósan irányítani, növelni, megosztani.
- Felismernek ok – okozati összefüggéseket, a cselekvő-, szemléletes-, képi gondolkodás mellett az elemi, fogalmi gondolkodás is kialakulóban.
- Kialakult életkor specifikus beszédértésük, beszédfegyelmük, testséma ismeretük, finom motorikus, laterális térészlelő képességük, téri tájékozottságuk, térbeli mozgásfejlettségük.
- Rendelkeznek probléma felismerő és megoldó képességgel, saját tévedéseiket segítséggel javítják.
- Tudnak vizuálisan, akusztikusan differenciálni.
- Lelkileg egészségesek, nyitottak, érdeklődőek.
- Készek az iskolába lépésre, a tanuláshoz szükséges képességeik folyamatosan fejlődnek.
- Egyre több szabályhoz tudnak alkalmazkodni, ez a feladatok megértésében, egyre eredményesebb végzésében nyilvánul meg (kitartóak, önállóak, van önfegyelmük).

# 4. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

## 4.1. Személyi feltételek

Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos.

A nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára.

A pedagógiai munkát segítő munkatársak (dajka, pedagógiai asszisztens) segítik munkáját.

Az óvodapedagógus és az óvodában dolgozó munkatársak összehangolt munkája, elfogadó, segítő, támogató, attitűdje modell, mintát jelent a gyermek számára.

Meghatározó a lelkiség szerinti bánásmód, nevelés és műveltségtartalmak biztosítása.

### 4.2. Pedagógusképünk

Olyan ember, aki a keresztény hitet hitelesen éli, jellemző rá a pedagógiai optimizmus, a szülők tisztelete, a megértő, együtt érző, elfogadó, a segítőkészséget előtérbe helyező gyermekszeretet, a hitében megerősödésre törekvő.

Szakmailag jól felkészült, tisztában van személyiségének sajátosságaival, törekszik a pedagógiai megújulásra. Képes alkalmazkodni a szerepelvárásokhoz. Munkájában alkalmaz új módszereket, tudományos eredményeket.

A szakmai munkaközösség munkájában kezdeményezően és aktívan részt vállal. Együttműködik pedagógus társaival különböző pedagógiai eljárások és programok megvalósításában.

Belső nyitottsága elengedhetetlen feltétele annak, hogy képes legyen fejleszteni, nevelni, irányban tartani, segíteni és támaszt nyújtani, a gyermekek más forrásból szerzett tudására építeni pl. gyűjtőmunka. Rendkívül fontos az emberekhez való viszonyulása. Egyenértékű partnerként kell kezelnie a munkatársait, a szülőket és a gyerekeket.

A megbeszéléseken, a vitákban, az értekezleteken rendszeresen kifejti szakmai álláspontját, a vitákban képes másokat meggyőzni, és ő maga is meggyőzhető.

Óvodai tevékenységei során felmerülő vagy kapott feladatait, problémáit önállóan, az intézmény működési rendszerének megfelelő módon kezeli, intézi.

A csoportjában felmerülő konfliktusokat, azok okait felismeri, helyesen értelmezi és hatékonyan kezeli. Konfliktushelyzetben a gyermekeket a kompromisszumos megoldásra ösztönzi.

Minden gyermeket olyannak kell elfogadni, amilyen az adott pillanatban. Ez mindenkor feltétel nélküli elfogadást jelent. A módszereket az aktuális tevékenységi forma sajátosságainak, céljainak és a gyermekek fejlettségének megfelelően alkalmazzuk. Ez eredményezheti, hogy mind a felnőttek, mind a gyerekek megértve, megbecsülve érezhessék önmagukat. Ez az érzés alapot adhat a bátor megnyilatkozáshoz, kibontakozáshoz, valamint belső hajtóerőként segítheti a belső harmónia kialakulását, mely mind a testi, mind a lelki fejlődést ösztönzi.

Legyen képes önállóan, a gyermekek tevékenységének megfigyeléséből, produktumaik értékeléséből kapott adatokat reálisan elemezni-értékelni, és belőlük kiindulva a fejlesztésre vonatkozó tervét elkészíteni, módosítani.

A nyitottság fontos a pedagógia elveinek gyakorlati megvalósítása miatt. Ehhez szükség van arra, hogy folyamatosan bővítse, bővíthesse ismereteit, módszertani eszköztárát, tudatosan fejlessze pedagógiai kommunikációját. Minden újdonság iránt nyitott legyen, merjen vállalkozni

tanulási, képességfejlesztési segédanyagok, digitális anyagok, eszközök- saját élményein, tapasztalatain keresztül legyen képes dönteni arról, hogy az újonnan megismert eljárás segíti, vagy esetleg gátolja munkáját, kritikusan, céljainak megfelelően használja. Nyitott a szülő, a gyermek, az intézményvezető, a kollégák, a szaktanácsadó visszajelzéseire, felhasználja szakmai fejlődése érdekében.

Jellemző rá az önképzés, rendszeresen tájékozódik az óvodapedagógiára vonatkozó legújabb eredményekről és kihasználja a továbbképzési lehetőséget. Ismeri a pedagógiai dokumentumokat, a különbözőséget, a másságot elfogadja, az egyéni értékek pozitív irányú megközelítését erősíti.

Lehetőség szerint vegyen részt intézményi innovációban, pályázatokban, kutatásban.

Munkájában fontos az objektív, tényeken alapuló, körültekintő építő értékelés.

Felhasználja a mérési-értékelési eredményeket pedagógiai gyakorlatában. A gyakorlati munka elemzése során elsődleges szempont számára az önálló munka tiszteletben tartása, a módszertani szabadság biztosítása, a pozitív megerősítés. Többféle módszertani megoldásban gondolkodik, az adott helyzetnek megfelelően rugalmasan alkalmazza módszereit. Visszajelzései, értékelései világosak, egyértelműek, a konkrét cselekvésre, teljesítményre vonatkoznak.

Katolikus óvodánkban dolgozók közössége nem tesz különbséget gyermek és gyermek között. A gyermekek érdekében önállóan, tudatosan és kezdeményezően együttműködik a kollégákkal, a szülőkkel, a szakmai partnerekkel, szervezetekkel.

A katolikus óvodapedagógus és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak viszonya az egyházhoz, nemzethez, hazához, embertársakhoz, szakmához, óvodához, munkatársakhoz, családokhoz, a gyermekek szüleihez, a gyermekekhez meghatározó. Ezeket a keresztény értékeket képviselve életük a gyermek számára követendő mintává, modellé válik.

### 4.3. Tárgyi feltételek

Az óvoda rendelkezik a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.

- Óvodánk épülete megfelelően szolgálja a gyermekek biztonságos óvodai életét.
- A gyermekek által használt játékok, felszerelések számukra hozzáférhetően biztonságukra figyelemmel vannak elhelyezve.
- A foglalkoztatók felszereltsége megfelel a gyermekek változó testméretének, biztonságosak.

A gyerekek életének színterei otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt.

Fontos, hogy a környezet rendezettséget, nyugalmat, harmóniát sugározzon. A csoportszobák, gyermekmosdók, az öltözők balesetmentes, otthonos, egészséges környezetet, családias hangulatot biztosítanak. Az udvaron, a fedett teraszokon rögzített, mobil tárgyak és eszközök a gumi burkolat által a

biztonságos mozgásfejlesztést segítik. Ezen feltételek biztosítják a gyermekek mozgás- és játékigényének kielégítését.

A csoportszobák kialakítása, műhelyszerű elrendezése az óvónők személyiségét, a neveléssel kapcsolatos tudatosságot fejezik ki. A berendezési tárgyak, eszközök természetes anyagokból készülnek. A színek, a formák harmóniája az esztétikai igény belsővé válását segítik. A berendezések alakíthatósága a gyermek kreativitását fejleszti. A játékeszközök a gyermekek fejlődéséhez, játékos fejlesztéséhez, kísérletező, felfedező tevékenységeikhez igazodnak. Óvodánk könyvtárát folyamatosan fejlesztjük a megjelenő szakkönyvekkel, vagy hitünket erősítő kiadványokkal. Rendszeresen tájékozdunk az óvodai nevelést, képességfejlesztést támogató digitális technológiai eszközökről, és lehetőség szerint alkalmazzuk is azokat. Az óvodában alkalmazható digitális eszközöket (CD-lejátszó, projektor, fényképezőgép, számítógép) igyekszünk célszerűen használni. Keressük az infokommunikációs eszközök alkalmazásának lehetőségeit az óvodában. A hátrányok csökkentését segítő speciális fejlesztő tevékenységekhez változatos eszközöket igyekszünk biztosítani, és újakat folyamatosan felkutatni a fejlesztő szakemberek útmutatásai alapján.

Megfelelő munkakörnyezetet biztosítunk az óvodai munkatársaknak és lehetőséget teremtünk a szülők fogadására.

### 4.4. Csoportszervezés

Óvodánkban 4 heterogén (vegyes életkorú) csoport működik. Csoportjaink szervezését több tényező is befolyásolja: jelentkezők száma, testvér gyerekek száma, gyermekek életkori és nemek szerinti megoszlása. A csoportokat igyekszünk az optimális létszámra kialakítani, mivel így tudunk eleget tenni a gyermekek differenciált fejlesztésének. A párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével biztosítjuk az egyéni szükségletek kielégítését.

Igyekszünk a családokkal szorosan együttműködve szervezni az óvodai programokat.

Az egyházi év eseményeit, ünnepeit együtt éljük meg, így mintát adva a keresztény közösségi életről. Katolikus óvodánk feladata, az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes környezet megteremtése.

Az óvodai nevelés a katolikus óvodában csak a fenntartó által jóváhagyott pedagógiai program alapján történhet és a gyermek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

Az óvoda alapdokumentumai összhangban állnak, tükrözik a helyi sajátosságokat is figyelembe vevő tervezést.

A gyermekek óvodában töltött idejét élettani szükségleteik szerint tervezzük, a helyi szokások és a gyermekek egyéni szükségletei megjelennek a napirendben és heti rendben. A gyermekek egészséges,

a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket. A folyamatos és rugalmas napirend elegendő időt biztosít az óvodáskorú gyermekek fő tevékenységi formájára, a játékra.

Az egész napos megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek lehetőségét biztosító napirenddel segítjük elő az elmélyült tevékenykedést.

A pihenőidőt, az étkezésre, tisztálkodásra, öltözködésre szánt időt igényeik szerint alakítjuk ki. A gondozásnak kiemelt szerepe van a gyermekek önállóságának fejlődésében. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyerekekkel, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.

Naponta legalább 40 percet biztosítunk a szabad levegőn a közös mozgásra, mozgásos játékra. Mivel a kisgyerek fejlődése természetes környezetben a leghatékonyabb, a lehetőségeinket figyelembe véve- minden időjárási körülmények között használható fedett játszótéren, az óvoda udvaron és séták, kirándulások alkalmával biztosítjuk. Az óvoda udvarának és környékének minden lehetőségét felhasználjuk ahhoz, hogy a gyerekek minél többet tartózkodhassanak a csoportszobán kívül.

A sajátos nevelési igényű gyermekek számára biztosítjuk a megfelelő fejlesztő szakemberrel való tevékenykedéshez a nyugodt feltételeket és a feladatok elvégzéséhez többlet időt.

## Napirend

| Időtartam | Tevékenység |
|---|---|
| **6:30-12.00** | Gondozási feladatok (tisztálkodás, étkezés, öltözködés)<br>Szabad játék, párhuzamosan is tervezett differenciált tevékenység a csoportszobában vagy a szabadban<br>Hitre nevelés, lelki beszélgetés és elcsendesedés feltételeinek megteremtése<br>Mindennapos frissítő mozgás vagy tervszerűen kötött testnevelés (teremben, tornateremben, vagy a szabadban)<br>Tisztálkodás, előkészület tízóraihoz, tízórai, játékba integrált egyéni és mikro csoportos tevékenységek, fejlesztés a tevékenységben megvalósuló tanulás során<br>Ismerkedés a teremtett világgal, megfigyelések végzése spontán és tervezetten szervezett formában<br>Az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenység a szabad levegőn<br>Tevékenységbe ágyazott, a gyermekek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmak közvetítése<br>Tevékenységekben megvalósuló tanulás<br>Verselés, mesélés<br>Ének, zene, népijáték, tánc<br>Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka<br>Mozgás<br>A külső világ tevékeny megismerése<br>Matematikai tartalmú tapasztalatok<br>Külső világ élményei, megfigyelések, séták, kirándulások<br>Valamennyi olyan tevékenység, melyet igényel a gyermek<br>Az egészséges életmódot elősegítő higiénés tevékenységek (tisztálkodás, öltözködés) |
| **12.00-15.00** | Gondozási feladatok (tisztálkodás, étkezés, öltözködés) ebéd előtti előkészületek<br>Étkezési ima, ebéd<br>Testápolás, terem előkészítése a pihenéshez<br>Pihenés előtti ima, mese, ének<br>Pihenés egyéni szükségletnek megfelelően |
| **15.00-17.30** | Folyamatos ébredés<br>Gondozási feladatok (tisztálkodás, étkezés, öltözködés)<br>Szabad játék, párhuzamosan is végezhető tevékenység a teremben vagy a szabadban, az évszaktól függően, a szülők érkezéséig |

### Heti rend

A heti rend hagyományos értelmében az egyes tanulási tevékenységek naponkénti váltakozását foglalja magába. A heti rend összeállítását úgy alakítottuk ki, hogy egy nap egy terület fejlesztését célozza meg, vagy esetleg egy katolikus ünnep, vagy egy „zöld” világnap adja meg az adott nap programját.

Egy-egy témát több napon át is feldolgozunk másféle megközelítésből, változatos formában, módszerekkel, eszközökkel. Kivétel a mozgás, ami helyhez és időhöz kötött.

A rendszeresen visszatérő ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekekben. Törekedni kell a tevékenységek közötti belső arányok kialakítására.

Az óvodapedagógusok feladata a feltételek megteremtésével a szabad választási lehetőségek motiválása.

### A nevelési tevékenység tervezése

Óvodánkban tudatos tervezésre, következetes pedagógiai munkára van szükség.

Az óvodapedagógus pedagógiai munkáját az intézmény jóváhagyott pedagógiai programjának megfelelően hosszabb-rövidebb időszakokra tagolva, tanulási-tanítási egységekre és a tevékenységekre bontva tervezi meg.

A tervezés elengedhetetlen feltétele, hogy a gyermekek fejlődését, önfejlődését tudatosan segítsük, életüket úgy szervezzük meg, hogy az optimális körülmények biztosítva legyenek az önálló tevékenykedéshez, a felfedezéshez, az alkotáshoz, tapasztaláshoz és a hitélet gyakorlásához. A tervező munkát, a gyermekek megismerését, a fejlődésük nyomon követéséhez használt dokumentumok is támogatják. Komplex módon vesszük figyelembe a pedagógiai folyamat minden lényeges elemét: a tartalmat, a gyermekek előzetes tudását, motiváltságát, életkori sajátosságait, a nevelési környezet lehetőségeit, korlátait stb. Terveinket a megvalósítás eredményességének függvényében felülvizsgáljuk, fejlesztjük, használva a PDCA-ciklus tematikáját.

Legfőbb cél, hogy a különböző dokumentumok, tervek, fejlesztési területek harmonikusan kapcsolódjanak össze, tükrözze a célokat, a partereink elvárásait, és a gyermekek vágyait.

## 4.5. A tevékenységek javasolt szervezeti formái

### Szervezeti formák

Szeptember 1-től május 31-ig

| **Szervezeti forma: játékba integrált tevékenység** | **Tevékenységek formái** |
|---|---|

| **Párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek szervezése** | **Szervezett tevékenység** | |
|---|---|---|
| • Játék<br>• Verselés, mesélés<br>• Ének, zene, népi játék, tánc<br>• Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka<br>• Mozgás<br>• A külső világ tevékeny megismerése matematikai tartalmú tapasztalatokkal<br>• Munka jellegű tevékenységek | • Hitre nevelés<br>• Mozgás<br>• Mozgásos játék<br>(mindennapos mozgás) | **egyéni,**<br>**mikro csoportos,**<br>**frontális**<br>a témakörnek és a<br>gyermekek fejlesztésének megfelelően |

Ezen **tevékenységek időtartama** a gyermekek életkorától, érdeklődésétől, figyelmük tartósságától függően változó: 3-4 éves korban 5-10 perc

4-5 éves korban 10-15, 15-20 perc

5-7 éves korban 25-30, 40-45 perc

**Július 1-től augusztus 31-ig**

| **Párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek tervezése és szervezése** | **Szervezett tevékenység** | **Tevékenységek formái** |
|---|---|---|
| Az óvodapedagógus feladata a gazdag feltételrendszer megteremtésével a szabad választási lehetőségek motiválása. A gyermekek tevékenységei során megszerzett ismereteiket spontán, érdeklődésük alapján gyakorolhatják, gazdagíthatják. | • Hitre nevelés<br>• Mozgásos játék a gyermekek által ismert mozgásanyagra alapozva | • Egyéni<br>• mikro csoportos<br>• frontális |

**A tevékenységi formák megszervezése**

- A tevékenységek megszervezésénél figyelembe vesszük a játék elsődlegességét, betartjuk a fokozatosság, folyamatosság, rendszeresség alapelvét, szem előtt tartjuk az életkori sajátosságokat és az egyéni fejlettséget. Az óvodás korosztály számára a kötetlenség a legmegfelelőbb foglalkoztatási forma, ami biztosítja a szabad játékot, és a tevékenység szabad megválasztását.
- A kötetlenség azonban csak a gyermekekre vonatkozik, az óvodapedagógusnak tudatosan kell tervezni, szervezni, a feltételrendszert alakítani, indirekt módszerekkel dolgozni, hogy biztosítsa a gyermekek folyamatos fejlődését. Ezért törekednie kell a rábízott gyermekek megisme- résére, amely kiterjed aktuális állapotukra, fejlettségi szintjükre, szükségleteikre, s ehhez mérten tervezzen kellő körültekintéssel, kreativitással kell eljárni.
- A tevékenységek közül a mozgás, az étkezések, a munka jellegű feladatok kötöttek (minden gyermek résztvevő, önkiszolgálás, naposi munka, játékrakás), illetve, ha a csoportnak olyan tudásra, információra stb. van szüksége, ami a tovább haladáshoz elengedhetetlenül szükséges, alkalomszerűen.
- A római katolikus hitfoglalkozásokat hitoktatók végzik, délelőtti időpontban, heti 30 percben, a gyermekek részére.

### 4.6. Dokumentáció

**Dokumentumaink:**

- Házirend
- Felvételi előjegyzési napló- ovi-krétában
- Felvételi mulasztási napló- ovi-krétában
- Óvodai törzskönyv-ovi-krétában
- Étkezés nyilvántartás
- Iktatókönyv-- ovi-krétában
- Csoportnapló
- ovi-krétában
- Egyéni fejlődés nyomon követése (gyermekek mérési-értékelési rendszere)
- az ovi-krétában

A pedagógiai munka tervezése, értékelése, a gyermekek személyiségfejlesztésére vonatkozó eljárások az ovikréta csoportnaplóban kerülnek rögzítésre.

**Az óvodapedagógusok dokumentációval kapcsolatos feladatai:**

- Az egyházi év ünnepei és a zöld jeles napok köré „eseménynaptárt” terveznek.

- Fél évente tervezik és értékelik az: egészséges életmód alakítását, játéktevékenységet, keresztény hitélet gyakorlásának megalapozását, érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelést, anyanyelvi nevelést, értelmi fejlesztést és nevelést.
- Havonta tematikus tervet. Hetente heti tervet készítenek.
- Havonta reflexiót írnak.
- Folyamatosan figyelemmel kísérik a gyermekek egyéni fejlődésének alakulását, a gyermekek hitben való növekedését, érzelmi, értelmi, testi, szociális fejlettségének mutatóit.
- Az mérési-értékelési rendszer alapján megfigyelik, illetve regisztrálják a gyermekek egyéni fejlődésének alakulását az ovi-krétában. Ezt ismertetik a szülőkkel a kidolgozott eljárásrend alapján.

### 4.7. Dolgozóink betartják:

Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye Püspöki Hivatala által kiadott Etikai kódexben foglaltakat, mely a dolgozók munkaerkölcsére és lelkiségére vonatkozó irányelveket tartalmazza.

## 5. AZ ÓVODAI ÉLETTEVÉKENYSÉG FORMÁI AZ ÓVODA- PEDAGÓGUS FELADATAI

**A játék, a tevékenységekben megvalósuló tanulás, és a munka helye a programunkban.**

### 5.1. Játék

*„Csináljon bármit, ami nyitogatja szemét és eszét, szaporítja tapasztalatait.*
*Ő azt hiszi csak játszik. De mi tudjuk, mire megy a játék.*
*Arra, hogy e világban otthonosan mozgó, eleven eszű, tevékeny ember váljék belőle.”*
*(Varga Domokos)*

A játék a kisgyermekkor legfontosabb, legfejlesztőbb tevékenysége, az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.

A játék a gyermek elemi, pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és zavartalanul kell kielégülnie.

A játék semmi mással nem helyettesíthető, magáért a tevékenység örömééért végzett, önként választott gyermeki tevékenység.

A játék során fejlődik a megismerő tevékenység, pontosabbá válik a valóságról alkotott kép.

A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó benyomásait a játékban jeleníti meg. Ezáltal válik a játék a kiemelt jelentőségű az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

A gyermeki tanulás alapvető feladata a motiváció, ezért törekedni kell az óvodapedagógusoknak az élményszerzés biztosítására.

**Cél**

- A gyermek szabad képzettársításának elősegítése. A külvilágból és a kisgyermek saját belső világából származó tapasztalatok többszöri átélésével – szabad játék során – a gyermekek vágyainak és ötleteinek kibontakoztatása, társas kapcsolatuk fejlesztése.
- Az örömteli, szabad, elmélyült, önkéntes játék adta lehetőségek kiaknázásával a gyermekek teljes személyiségfejlődésének, pszichikumának, kreativitásának, és a differenciált képesség- fejlesztésének megvalósulása.
- Testi, szociális, értelmi és kommunikációs képességei, akarati tulajdonságai, érzelmi viszonyulásaik, szokásaik, viselkedésük, alkalmazkodó képességük fejlődése, mely során érvényesül a gyermekek szabadsága, önállósága.
- E gyermekkorban természetes módon kialakítható tulajdonságokkal a felnőtt életben is fontos vonások megalapozásának elősegítése.
- Egymás mellett játszásból, az egymással játszás elvezeti a gyereket a kreatív alkotó játékhoz, melynek során barátságok szövődnek, beleélik magukat társaik helyzetébe.

**Feladat**

- Váljék a játék a pszichikumot, kreativitást fejlesztővé, erősítővé és élményt adóvá.
- Az óvodapedagógus tudatos jelenlétével a szabad játék túlsúlyát érvényesítse.
- A szabad játék hosszantartó, tartalmas és zavartalan legyen, az óvodapedagógus indirekt játékirányítás módszerével alakítsa.
- A gyermekek közötti szeretetkapocs tudatos kialakítása, felebaráti szeretet, egy családhoz tartozás érzésének kialakítása.
- A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek pozitív élményhez juttatása.
- A gyermekek életkori, egyéni, pszichológiai és szociológiai okokból adódó sajátosságainak, igényeinek és szükségleteinek kielégítése az egyre fejlettebb szintű játék lehetőségek biztosításával.

**Tartalmi megvalósítás**

- Az óvodában a gyermekek társas kapcsolatainak és a játék tartalmának alakulása az óvodába lépéstől az iskolába lépésig tart.
- Jó napirend kialakításával biztosítjuk a szabad játék túlsúlyának érvényesülését, hosszantartó, zavartalan játékidőt és a gyermekek számára a fejlettségüknek megfelelő játékeszközöket, a megfelelő csoportlégkört.

- A szabad játékokhoz megfelelő helyét, esztétikus, egyszerű, alakítható, gyermeki fantáziát kibontakoztató anyagokat, eszközöket, játékszereket biztosítunk, melyek lehetőséget adnak a különböző játékformákhoz.
- A játékban megjeleníthető élmények biztosítása; az élményszerzés változatos lehetőségeinek megteremtése.
- A gyermeki fantáziát segítő anyagok, eszköz, élményszerző lehetőségek álljanak a gyermekek rendelkezésére. A játékeszközök folyamatos bővítésére és fejlesztésére törekszünk.
- A játék során a szocializáció azon útját nyitjuk meg a kisgyermek számára, mely segíti a közösségbe való bekapcsolódást, segíti, hogy a közösségnek minél boldogabb és megbecsült tag- jává váljék.
- A különböző típusú játékokhoz szükséges hely, eszköz biztosítása,
- amely variálható is legyen. Meghitt mesesarok bábokkal, a dramatizálás eszközeivel álljanak a gyermekek rendelkezésére.
- Az udvari játékok eszköztárának megteremtése és biztosítása, segítse a gyermekek mozgásigényének fejlesztését.
- A gyermekekkel közösen készített társasjátékok, dominók, puzzle játékok, a szimbolikus szerepjátékok kiegészítő kellékei, a közösen gyűjtött eszközök, kincsek hatékonyan segítik a gyermekek kreatív játékát.

**Az óvodapedagógus feladatai**

- A játék által keresztény értékekre fogékony, kreatív, társaikhoz alkalmazkodni tudó, aktív, feladatokat értő és megtartó gyermek nevelése.
- Kapjon a játék kiemelt jelentőséget az óvoda időbeosztásában
- biztosítson a pedagógus rugalmas, folyamatos napirendet, a szabad játékhoz hosszan egybefüggő időkeretet.
- Keresztény szemléletünk, magatartásunk jellemzője legyen, hogy elsősorban a jót lássuk meg minden gyermekben, játék és a konfliktus megelőzés során is mindig a pozitív magatartásformákat emeljük ki, növeljük az önbecsülést, egymás értékeit erősítsük.
- Az óvodapedagógus nyugodt, családias, egymásra figyelő légkört teremtsen, mely motiválja az elmélyült, nyugodt játékot, adjon utánozható mintát, majd maradjon bevonható társ.
- Az óvodapedagógus adjon utánozható mintát a játéktevékenységre. Amikor a szabad játék kialakult, maradjon bevonható társ, segítő, kezdeményező, ha a játékfolyamat elakad.
- Biztosítsa az élményszerű, elmélyült, kreatív gyermeki játék kibontakoztatását. Mindezt a feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együtt játszásával, támogató és serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival érje el.

- A napi tevékenységekben, a játékban biztosítson időt, lehetőséget a beszélgetésekre, az interaktív kommunikációra. Az egymásra figyelést, a másik embertárs mondanivalójának meghallgatását gyakoroltatja a gyermekekkel.
- Biztosítson a játékhoz a helyi adottságoknak megfelelően kialakított helyet és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokat, eszközöket, játékszereket
- Az alkotókedvű légkör kialakítása során vidám, nyugodt, barátságos, családias, elfogadó, felszabadult hangulatot teremt, ahol a gyermekek szabadon dönthetnek, választhatnak. Kísérletező képességet engedő óvónői attitűd
- Gazdag, változatos élményeket nyújtson, melyek tapasztalatait, eszközeit beépítheti a gyermek a játékába ezáltal a játék a pszichikumát, kreativitást fejlesztő, erősítő és élményt adóvá válik.
- Kuckókat, műhelyeket alakítson ki,
- amelyek variálhatóak, mobilak, jó minőségű és megfelelő mennyiségű játékszerekkel,
- melyek hozzásegítik a gyermeket a meghitt, elmélyült játékhoz.
- Tapintatos konfliktuskezelés, tudatosan alkalmazza a konfliktus megelőzés módszereit, pl. a közös szabályalakítást, az értékelési szempontok tudatosítását, a következetességet.
- Gazdagítsa a gyermekek játékfajtáit, azok tartalmát és minőségét figyelembe véve az óvodások életkori és egyéni sajátosságait.
- Tudatos jelenlétével segítse a tartalmas játék során a gyermekek kommunikációs képességének fejlődését, anyanyelvi nevelését. Ösztönözze a gyermekek egyéni és egymás közötti kommunikációját.
- Tudatos jelenlétével biztosítja az élményszerű, elmélyült, kreatív gyermeki játék kibontakoztatását.
- Indirekt irányítással, tudatos jelenléttel, támogató, serkentő, ösztönző magatartással, szükség és igény szerinti együtt játszással biztosítja, hogy a gyermekek szabadon valósíthassák meg elgondolásaikat élményeik, érzelmeik, fantáziájuk szerint,
- Az óvodapedagógus szerettesse meg a gyermekekkel a szabályjátékokat, segítse őket, hogy maguk is alkossanak szabályokat, készítsenek saját tervezésű társasjátékokat.
- A gyermeki személyiség sajátosságainak feltárása megfelelő módszerekkel, sokoldalúan, elsősorban játékukon keresztül.

**A pedagógiai munkát segítő feladata**

Szerezzen ismereteket a különböző játékfajták – gyakorló játék, szerepjáték, konstruáló játék, szabályjáték – életkori sajátosságoknak megfelelő használatáról. Vegye észre és segítse azokat a gyermekeket, akik nehezen kapcsolódnak be játéktevékenységbe. Segítse ötleteivel, motiválja

játékeszközökkel az örömteli játék kialakulását. Legyen részese a kialakult, elmélyült közös játéktevékenységnek.

**A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére**

- Változatos játéktevékenységek gyakorlásával fejlődik önismeretük, pszichikumuk, kreativitásuk.
- Képesek szerepvállalásra, megegyeznek a különböző szerepekben.
- Kialakult a kisebb – nagyobb csoportban való együtt játszás igénye, alkalmazkodás a többiekhez.
- A játékban örömüket lelik, képesek arra, hogy egy játéktémát több napon keresztül is játszanak.
- Megjelennek társas viselkedésükben a szabályok, adekvát viselkedési formák, kommunikációs készségek, normák – melyeket képesek betartani.
- Toleránsak egymással szemben.
- A békétlenséget egymás között el tudják rendezni.
- Képesek saját élményeik eljátszására, tovább gondolására.
- Képesek a társuk javaslatát elfogadni, velük együtt játszani.
- Képesek bonyolult építményeket létrehozni.

Játékuk elmélyült, kitartó. Játékukban dominánsan jelentkezik a szerepjáték. Képesek olyan játékhelyzeteket létrehozni, amelyeket maguk terveznek meg, osztják el a szerepeket, alá-fölérendeltséget időlegesen elfogadják, maguk választják ki hozzá az eszközöket, megegyeznek a szabályokban.

**A játék alapvető feltételeinek biztosítása**

- A nyugodt, derűs légkör a felszabadult játék alapfeltétele, amely alapvető szokásrendszerre épül.
- A gyermekek szabadon dönthetnek arról, hogy a választott játékot kivel, milyen helyen, mennyi ideig és milyen eszközzel játsszák.
- Tudatosan átgondoljuk az élménynyújtás lehetőségét, felhasználjuk a spontán élményeket. Az élményszerzés lehetőségét közvetlen tapasztalatszerzés során is biztosítjuk.
- Nagyon fontos, hogy a gyerekeknek legyen élményhátterük: vásároljanak boltban, lássák az eladót, a fodrászt, postát, vasútállomást, tapasztalják a szüretet, préselést, veteményezést, betakarítás, környezetszennyezés hatásait stb. Minden játék fontos, melyek során a gyermekek kapcsolatba kerülnek önmagukkal, és környezetükkel. Engedjük őket tapasztalni, elmélyülni, kíváncsiskodni és játszani. **Röviden: gyermeknek lenni!**

**<u>Játszóhely</u>**

Az óvodai játék színtere a csoportszoba, az óvoda udvara, a kedvenc játszókirándulóhely. A csoportszobákban a játszóhelyeket úgy alakítjuk ki, hogy figyelembe vesszük a csoport létszámát, összetételét (korosztály, nemek).

Játékteret a bútorok praktikus, ésszerű elhelyezésével úgy alakítjuk ki, hogy mozgásos és nyugodt játékok számára egyaránt biztosítva legyen a hely.

A játék tartalmának megfelelő, variálható játszósarkok, kuckók lehetőséget adnak, a játszócsoportok igényeik szerint elkülönülhessenek, a szabad mozgásnak lehetőséget biztosítva.

**Játékidő**

Az óvodapedagógus, a napirend keretein belül biztosítja a hosszantartó, folyamatos és zavartalan játékidőt. Ezáltal lehetőséget nyújt az elmélyült játék kialakulására, a játéktémák kijátszására, a tartalmas alkotások létrehozására.

Indokolatlanul nem szakítja félbe a játékidőt, körültekintő szervezéssel nem tördeli szét. A megkezdett tevékenységet napokig is folytathatják a gyermekek.

**Játékeszköz**

Biztosítjuk a megfelelő, állandó és variálható játékteret, kellékeket. A tartalmas és fejlesztő játékeszközöket a csoportok összetételéhez és igényeihez mérten (a költségvetésben tervezettek szerint) pótoljuk, bővítjük, cseréljük, karbantartjuk.

A gyermekek igényeinek, érdeklődésének megfigyelése, valamint a fejlesztő feladatok tervezése alapján a csoportomként átgondolva, választja ki a játékeszközöket.

A rajzolás, kézimunkázás, barkácsolás helye minden csoportban állandó, ehhez szükséges eszközök, kellékek mindig elérhetőek, megszokott helyen vannak.

A játékszerek esztétikusak, balesetmentesek és fejleszthető hatásúak, melyek megfelelnek az életkori és egyéni sajátosságoknak.

A szabadban elsősorban a nagymozgásokhoz szükséges helyet, eszközöket biztosítjuk, de a nyugodtabb játékfajtáknak is teret adunk (rajzolás, festés, könyvnézegetés, szerepjáték, babázás).

**A játék tartalma**

**Gyakorló**

játék Kicsik játéka, tárgyhoz kötött ismétléses cselekvés, ritmikus mozgás, én erősítő szerepe van Részképességben lemaradó nagyobb gyerekeknél alkalmazható, az ismétlés öröméből táplálkozik. Új játék megismerésénél bármely korosztályban megfigyelhető.

**Szimbolikus szerepjáték**

Gyermekek valóságról alkotott képe tükröződik benne.

Nagy szerepe van a tapasztalatszerzésben, játszva tanulásban, erkölcsi tulajdonságok kialakulásában, beszédkapcsolatok fejlődésében.

Nagyobbaknál kialakul a tartós együtt játszás, az egyszerűbb szabályok betartása és a szerephez való kötődés.

Kialakulnak a vezéregyéniségek, hangadók, amely az "élettel együtt járó" konfliktushelyzeteket is teremthetnek.

Önkéntes szerepvállalás a jellemző, maguk osztják ki a szerepeket, azonosulnak vele, saját szabályrendszert alakítanak ki, amelyet csak ők alkotnak és módosítanak.

Erősödnek a fiú-lány szerepek, az életre való felkészülés kezdete.

**Barkácsolás**

Játékkészítés, javítás, apró hibaelhárítás az óvodapedagógus irányításával.

Emléktárgyak készítése

karácsony, anyák napja, őszi vásár stb. Szerszámok használatának megtanítása, különböző technikákkal való ismerkedés.

**Építő-konstruáló játék**

Összeállítás, szétszerelés: a valóság és a képzelet közelítése.

Együtt gyűjtött természetes anyagok alkalmazásával.

A játékban kezdeményező készségre, alkotó képzeletre, kreativitásra van szükség. Kiscsoportban rakosgatást, középső és nagycsoportban a szerepjáték részét képezi.

**Szabályjátékok**

A szabálytudat óvodás korban fokozatosan alakul.

Verbális és mozgásos játéktevékenységek során a szabályok betartására való odafigyelés, siker és kudarc elviselésére ad lehetőséget.

**Szabadban történő játékok**

A szabadban történő mozgásos játékok során a gyermekek természetes mozgásához tágabb teret, különféle, a mozgáshoz szükséges tornaszereket, játékokat biztosítunk. (hinta, labda, bicikli-roller pálya, mászóka stb.)

Az udvari környezet, a kedvenc játék és kirándulóhelyek a sajátos lehetőségeikkel, hangulatukkal, kellékeikkel örömteli tevékenységek sokaságát biztosítják, ahol kedvezően alakulnak a gyermekek közötti társas kapcsolatok, együttműködésre, elkülönülésre, mozgásigény levezetésére.

Mászásra, csúszásra, gyaloglásra, futásra, homokozásra stb. van lehetőség.

A mozgásos játékok tartalmának gazdagsága, a feladatok változatossága és életszerűsége a mozgások széles skálája, intenzitása és szellemi fejlesztő hatása miatt fontos az óvodai nevelésben.

### 5.2. A külső világ tevékeny megismerése

*„Ha békére törekszel, véded a teremtett világot."*
*XVI. Benedek pápa*

A teremtett világban úgy válik a gyermek szerves részévé a Teremtésnek, ha rácsodálkozik a világ szépségeire, óvja és védi a természet értékeit.

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti – emberi – tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során az óvodásnak kialakul pozitív érzelmi viszonya a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodásban, tájékozódásában szükségesek.

**Cél**

- A gyermekekben a természetet és az életet tisztelő magatartásforma kialakítása.
- A természeti és épített környezet megismertetésével, sokszínű tapasztalathoz juttatás, készségek, képességek alakítása.
- Környezettudatos magatartás alakítása.
- Olyan tapasztalatokat szerezzen, miközben felfedezi környezetét, amely segíti a környezetében való biztonságos eligazodást életkorának megfelelően.
- Ismerje meg szülőföldjét, az ott élő embereket, a hazai táj szépségeit.
- Ismerje a helyi hagyományok, néphagyományokat, szokások, a közösséghez tartozás élményét.
- Legyen fontos számára az összefogás, a nemzeti, családi és tárgyi kultúra értékei és tanulja meg ezek szeretetét és védelmét.
- Élményszerű kapcsolat létrehozása szűkebb és tágabb természetes környezetünkkel, a családi kultúra, az egyházi ünnepek és a néphagyományok értékeivel.
- A matematikai érdeklődés felkeltése, logikus gondolkodás megalapozása.

**Feladat**

*XVI. Benedek pápa üzenete:*
*„A FÖLD-et, a VÍZ-et, a LEVEGŐ-t megóvni a pusztulástól."*

Az érdeklődés, kíváncsiság képességének kialakításával a gyermekeket önálló, tapasztalati úton való ismeretszerzésre képessé tenni, továbbá lehetővé tenni az ismeretek gyakorlati alkalmazását – kísérletező tapogatódzást, valamint a matematikai és informatikai alkotások folyamatos lehetőségének megteremtésével. A környezet megismerése, védelme és óvása során a környezettudatos magatartás kialakítása.

**Az óvodapedagógus feladata**

- Az óvodás korú gyermekeknek tervezhető, hagyományos és helyi témák összeállítása, a környezetük értékeinek felfedezése, felfedeztetése, és tudatos kapcsolása más nevelési területhez.
- Nagy hangsúlyt fektetünk a környezettudatos magatartás megalapozására, alakítására, az óvoda dolgozóinak, egész felnőtt közösségnek, a gyermekek szüleinek a környezettudatos szemléletének formálására.
- A neveléssel alakítjuk ki a gyermekekben kulturált élet szokásait, az elfogadott viselkedési formákat, az érzelmi és erkölcsi viszonyokat. Általa közvetítjük az egyetemes és nemzeti kultúra értékeit, hagyományait.
- A környezet tevékeny megismerése során szem előtt tartjuk más foglalkozási területekkel való kapcsolatát.
- Matematikai tartalmú tapasztalatokra, ismeretekre is szert tesz a gyermek. Alkalom nyílik megláttatni mennyiségi, alaki, nagyság béli és téri viszonyokat, így alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, síkés mennyiségi szemlélete.
- Hangsúlyt fektetünk a családi és tárgyi kultúra megismerésére, ápolására, védelmére. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalatés ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt fenntarthatósági szemléletformálásra, a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.

**A környezeti tevékenység megismerésének tartalma**

- A külső világ megismerését – amelybe beletartozik a matematika tartalmú tapasztalatok szerzése – óvodai nevelésünk egészében érvényesülő folyamatként kezeljük.
- Tudatos, tervszerű szervezéssel biztosítjuk a gyermek környezetével kapcsolatos gazdag tevékenységrendszert, ezáltal segítjük a gyermekeket a biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz, (alkalom, idő, hely, eszköz).
- Lehetőség szerint az ismeretek nyújtása szabadban, természetes környezetben történjen.

- Lehetőséget biztosítunk spontán és játékos tapasztalatszerzésre, alkalmi és folyamatos megfigyelésekre (kísérletek)
- Életkori sajátosságuknak és egyéni fejlettségüknek megfelelően alkalmazzuk a természettudományos kifejezéseket, amelyek, először passzív szókincsé válnak, majd beépülnek beszédükbe.
- Tapasztalatok szerzését irányítottan szervezzük, az egyéni sajátosságokat figyelembe véve.
- Figyelembe vesszük a témakörök összefüggéseit, /pl. irodalom, ének-zene, matematika/olyan témaköröket állítunk össze, amelyeknél a gyermekek tevékeny együttműködésére van szükség.
- Figyelembe vesszük a helyi adottságokat, a csoportok eddigi tapasztalatait, gondolkodási fejlettségi szintjét.
- Fokozatosan nehezedő tevékenységeket tervezünk /séta, kis-kirándulás, nagyobb távolságok, terepkülönbségek/
- Korcsoportonként bővítjük a gyermekek ismeretanyagait "Gondolkodtasson, és egy lépéssel előzze meg a gyermekek fejlettségi szintjét, és biztos tudását" /Piaget/
- "természettudományos" gyermekkönyvtár kialakítása
- A Média információjának tudatos, pozitív felhasználása

**Környezet megismerése**

**Cél**

- A gyermek életkorának és egyéni fejlettségének megfelelően minél több mozgásos és érzékszervi tapasztalat nyújtása az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetükből.
- Az egyetemes nemzeti, a helyi kultúra értékeinek hagyományainak közvetítése a kulturált élet szokásainak társadalmilag elfogadott viselkedési normák a helyes érzelmi és erkölcsi viszonyok alapjainak megismertetése.
- A természet szépségeinek, értékeinek megszerettetése, a környezetvédelem fontosságának tudatosítása, a környezettudatos magatartás kialakítása, fenntarthatósági szemléletformálás.

**Feladat**

- A világ megismerése iránti érdeklődés felkeltése közvetlen tapasztalatszerzéssel.
- A gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, megismerési vágyára alapozott tevékenykedtetés, folyamatos és alkalmi megfigyelések biztosítása, egyszerűbb kísérletek végzése.
- A gyermek spontán és irányítottan szerzett tapasztalatainak feldolgozása, rendszerezése, értelmi képességeinek fejlesztése.
- Tapasztalat és ismeretszerzés lehetőségeinek biztosítása (érzelem gazdag légkör, alkalom, idő, hely, eszköz).
- A gyermeki önállóság, döntési képesség, véleményalkotás tiszteletben tartása, elősegítése.

- Ismeretek nyújtása komplex módon játékos formában, problémahelyzetek teremtésével.
- A viselkedéskultúra és egészségünk védelmével kapcsolatos szokások szabályok megalapozása.
- Hagyományok megismertetése ápolása.
- Környezet szeretetére, védelmére nevelés.
- Motiváló eszközökkel, tevékenységekkel az előzetes élményekre utalással kérdéseivel előhívja a gyermekek korábban szerzett tapasztalatait, melyet értékként kezel, és azokhoz illeszti fejlesztését.

**Tartalom**

- Természeti környezetünk témái:
    - évszakok, napszakok,
    - időjárás
    - növények
    - állatok, élősarok
    - természetvédelmi teendők
    - testünk, érzékszervek,
    - színek
- Társadalmi környezetünk témái:
    - óvodások lettünk
    - ahogy növekszünk
    - család
    - az óvoda és környezete
    - közlekedés
    - emberi környezet,
    - az emberek munkája, foglalkozások, eszközök,
    - élősarok gondozása
    - tűzvédelem
    - egészséges életmód, egészségvédelem
    - ünnepek, hagyományok, néphagyományok. jeles napok.

**Matematikai tartamú ismeretek**

**Cél**

- A gyermekek a közvetlen környezetükben végzett tevékenységek során aktív cselekvőként sajátítsák el a matematikai ismereteket.
- A környezet megismerése közben a gyermekek matematikai tapasztalatainak elősegítése.

- A mindennapi életben szerzett ismeretek tudatos rendezése.
- A divergens és konvergens gondolkodás kialakítása.

**Feladat**

- A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése.
- A gyermek környezetének mennyiségiformai kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedeztetése, megtapasztalása, alkalmazása játékos formában.
- Elemi ok-okozati összefüggések felismertetése.
- Logikus gondolkodás megalapozása, fejlesztése.
- Tudatos, tervszerű, differenciált egyénre szabott fejlesztés.

**Tartalom**

- Halmazok:
  - Összehasonlítás tulajdonságok szerint.
  - Összehasonlítás becsléssel, párosítással.
  - Számosság megállapítása (tőszámok).
  - Képzések (ítéletek).
  - Bontások részhalmazra.
  - Elemek csoportosítása tulajdonságok szerint.
  - Egyesítés.
  - Tulajdonságaik változtatása.
- Relációk:
  - Mennyiségek összehasonlítása becsléssel, méréssel.
  - Kisebb, nagyobb, ugyanakkora.
  - Magasabb, rövidebb, ugyanolyan magas.
  - Hosszabb, rövidebb, ugyanolyan hosszú.
  - Szélesebb, keskenyebb. ugyanolyan széles.
  - Nehezebb, könnyebb, ugyanolyan nehéz.
  - Előtte, mellette, jobbra, balra.
  - Mögötte, fölötte, alatta, közötte.
  - Elemek rendezése, sorszámnév, sorozatok.
- Geometria:
  - Kör, gömb, kocka, négyzet, téglatest, téglalap.
  - "Logikai játék" alkalmazása.
  - Térbeli építmények.

- Hosszúság mérése különböző egységekkel.

**Tartalmi megvalósítás**

- Az évszakok jellemzőinek megfigyelése kirándulások, séták, kísérletezések, filmek, PPT kivetítés segítségével. Levélgyűjtés, térképek rajzolása. Kirándulási terv és kísérletezések gyűjteménye segíti az élményszerűbb feldolgozást.
- Gyümölcsök, zöldségfélék egészségmegőrző hatásának megismertetése, ezek fogyasztására való ösztönzés. Ételkóstolók, szüreti napok, befőzések szervezése. Gyümölcsök, zöldségfélék fogyasztása nyersen, befőttként, salátaként, kompótként.
- A biztonságos közlekedés megismerése, önfegyelemre, egymás óvására nevelés, a közlekedési eszközök gazdag tárházának megismertetése, megfigyelése. A közlekedés gyakorlása különböző színtereken, eszközökkel: gyalogos közlekedés, autóval, autóbusszal, vonattal való utazás.
- Ismeretek gyűjtése tapasztalati úton – jelenségek, növények, állatok, levegő, tűz, víz, föld
- gyűjtőmunka, dramatikus játékok, kísérletezések, mozgásos játékok és saját készítésű társasjátékok segítségével.
- A természetsarokban: növényhajtatás, csíráztatás, ültetés, növénygondozás lehetőségeinek megteremtése, a változások folyamatos megfigyelése. A természet kincseit, amelyeket séták, kirándulások alkalmával gyűjtünk, itt helyezzük el. A kisállatok gondozásában való aktív részvétel biztosítására és hasznuk megfigyelésére akváriumot rendezünk be és giliszta
- farmot készítünk üvegben, valamint télen az itt telelő madaraknak madárcsemegét készítünk, folyamatos etetésükről gondoskodunk.
- Az állatok sokszínű élőhelyének, testének, táplálkozásának, viselkedésének, a környezethez való alkalmazkodásának megfigyelése, (lehetőség szerint természetes környezetükben, vagy ismeretterjesztő könyvekben, filmekben).
- A családi házzal, a családtagokkal való szeretetteljes, segítőkész kapcsolat kialakítása (közös részvétel egyházi ünnepeken, közös óvodai-családi kirándulások, rendezvények).
- Szűkebb és tágabb környezetünkkel való ismerkedés (óvodánk épülete, helységei, színház, hangverseny, könyvtárlátogatás. Múzeumlátogatás. Múzeumfalu és régi mesterségek megtekintése. Vásárlás boltban, piacon.)
- Ismerkedés a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások, a közösséghez tartozás élményével, a nemzeti, családi, és tárgyi kultúra értékeivel. Ezen értékek szeretete, védelmének megtanulása, megtapasztalása. Népi megfigyelések, jeles napok összegyűjtése, az azokhoz kapcsolódó néphagyományok felidézése. Falu és város, illetve generációk élete régen és ma.

- Zöld óvodaként a környezettudatos magatartás alapozása, alakítása, környezetvédelem: tiszta víz szerepe az élővilág életében; poros levél letörlése, szelektív hulladékgyűjtés, jeles napok megünneplése. Állatok világnapja, Víz világnapja, Föld napja, Madarak, fák napja.
- Az énre irányuló környezeti nevelés, mely kialakítja a saját testképet, a táplálkozási ismereteket a környezetkultúrával, az életmóddal, mozgással, a biztonságos életvitellel kapcsolatos szokásokat. Ismeretet nyújt a betegségmegelőzéshez, önmaga elfogadására, harmóniára, bizalomra nevel, fejleszti az erkölcsi hozzáállás minőségét.
- A kirándulások alkalmával gyűjtött természetes anyagokból barkácsolunk ajándékokat, játék-kiegészítőket, környezetünket díszítjük vele, illetve mikroszkóppal, nagyítóval vizsgáljuk.
- Ismerkedjenek meg az épített környezettel, kiemelten szűkebb környezetünk ismertebb épületeivel, ezen belül az egyházi épületekkel, műalkotásokkal. Részvétel egyházi ünnepeken.
- Szerezzenek tapasztalatokat a katolikus hit gyakorlása közben egyházi helyiségekkel, eszközökkel és a viselkedési szabályokkal kapcsolatban.
- A gyermekek kognitív képességeinek fejlesztése, a matematikai ismeretek és tapasztalatok befogadásának elősegítése változatos, gazdag tevékenységek biztosításával (kísérletezés, társasjátékozás, halmazalkotás stb.)
- A gyermekek tapasztalják meg, gyakorolják a térbeli tájékozódást, az irányokat.
- Ismerkedjenek meg a játék, munka és a tevékenységekben megvalósuló tanulás során mennyiségi, alaki, tér és síkbeli fogalmakkal.
- Játékos feladatokkal és eszközökkel segítse az óvónő az ítéletalkotást és a mennyiség szemlélet kialakítását.

**Az óvodapedagógus feladata**

- A környezeti nevelésben mutatott jártasság, a fenntarthatóság értékrendjének hiteles képviselete és a környezettudatossághoz kapcsolódó attitűdök átadása.
- Segítse a gyermekeket, hogy megértsék a nem fenntartható és fenntartható fejlődés különbségeit.
- Használja ki az óvodában a fenntarthatóságra nevelés pedagógiai lehetőségeit.
- Tegye lehetővé a gyermekek számára, hogy saját cselekedeteikkel, viselkedésükkel hozzájáruljanak a fenntarthatósághoz, tudatosítva bennük, hogy a jövő rajtuk is múlik.
- Segítse a gyermekeket, hogy a múlt és a jelen tükrében kreatívan gondolkodjanak a lehetséges jövőről.
- A teremtett világ felfedeztetése során pozitív érzelmi viszony kialakítása a természeti és társadalmi környezethez, az emberi alkotásokhoz, és azok védelmére, óvására nevelés (öröm, hála).

- Megfigyelő séták, kirándulások szervezése. Kísérletező tapogatózás során a környezet tevékeny tapasztalati úton történő megismerésére biztosítson alkalmat, időt, helyet és eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat
- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. A változások folyamatos megfigyelése.
- Szülőföld megismertetése, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi néphagyományok, szokások és a tárgyi kultúra értékeinek megszerettetése, védelme.
- A környezetben való, életkornak megfelelő eligazodás és tájékozódás kialakítása
- tapasztalat szereztetése a szűkebb és tágabb természeti - emberi – tárgyi -vallási környezet formáiról, mennyiségi és téri viszonyairól.
- Komplex tevékenységrendszer megszervezésével segítse elő a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében a környezettudatos magatartásformálás alapozását és alakítását.
- A matematikai tapasztalatszerzést 5-7 éves korú gyermekek számára tervszerű kötetlen formában szervezze, 3-5 éves korúaknak integrálva a környezeti technikával. Használjon ki minden lehetőséget és helyzetet - játéktevékenység, munka, séta, kirándulás, ünnep -, ami a matematikai képességek fejlesztését elősegíti.

**A pedagógiai munkát segítő feladata:**

Támogassa az óvodapedagógus munkáját. Az Isten által teremtett világ a természetes és az épített környezet tiszteletét sugározza tetteivel a gyermekek felé. Ismerkedjen meg a kísérletezés eszközeivel, használatukkal. Növénygondozásba vonja be a gyermekeket. Környezettudatos viselkedésével mutasson példát.

**A fejlődés jellemzői óvodáskor végére**

- Örömmel és hálával csodálkoznak rá a teremtett világ szépségeire.
- Alakuljon ki a hazaszeretet érzésének csirája.
- A gyermekek tudják a személyes adataikat (nevük, lakcímük, szüleik neve, szüleik foglalkozása, óvodájuk neve).
- Az elemi közlekedési szabályokat helyesen alkalmazzák, ismernek vízi, szárazföldi, légi közlekedési eszközöket.
- Ismerik környezetünkben található intézmények rendeltetését (templom, bölcsőde, iskola, könyvtár, színház, múzeum), nevezetességét (egyházi épületek és műalkotások, műemlékek, szobrok, falumúzeum) és az azokban elvárható viselkedési normákat.

- Ismerjék a színeket. A színek sötét és világos árnyalatait cselekvéseik során felismerik és megnevezik.
- Ismert tárgyakat, jelenségeket külső jegyeik alapján, rendeltetésük szerint felismernek és összehasonlítanak.
- Szeressék a szépet, a természetet legyen ismeretük a természetvédelemről, legyenek fogékonyak a környezettudatos életmódra.
- Felismerik és megnevezik az évszakokat ,a napszakok közül a reggelt, delet és estét.
- Helyezzék főbb csoportjaikba az élőlényeket / ember, állat, növény/.
- Ismerjék a közvetlen környezetében található növényeket, állatokat, illetve a növénygondozás és állatgondozás egyszerűbb feladatait.
- Csoportosítani tudják a növényeket (pl. fa, bokor, virág, zöldségféle, gyümölcs).
- Az állatokat élőhelyük szerint csoportosítani tudják.
- Szívesen vegyenek részt elemi természetvédelmi tevékenységben / téli madárvédelem/.
- Tapasztalatszerzésük során néhány feltűnő összefüggést felismernek, döntést hoznak, véleményt formálnak.
- Ismerjék fel az ok-okozati összefüggéseket, logikus gondolkodásuk legyen megfelelő, problémamegoldó képességük jó.
- A matematikai műveletek körében a 10-es számkörben, megfelelő jártasságra és készségre tesznek szert.
- Felismerik a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat, rendelkeznek megfelelő ítélőképességgel. Rendelkeznek minden olyan képességgel, amelyek az újabb matematikai tartalmú tapasztalatok és ismeretek birtokába segítik őket.
- Számfogalmuk tízes számkörben mozogjon.
- Képesek legyenek halmazokat összehasonlítani, tulajdonság szerint szétválogatni.
- Ismerik az irányokat, és helyesen értelmezik feladatvégzés során jobbra-balra, előre-hátra, lentfent, helyesen használják a névutókat.
- Azonosságokat, különbözőségeket képesek felismerni, megfogalmazni.
- Felismerik a sorba rendezés logikáját, azt képesek jól folytatni, legalább három elemszámmal.
- Az alapvető formákat felismerik, azonosítják: kör, négyzet, téglalap, háromszög.
- Ismerik az alapvető mértani testeket, azokat képesek felismerni, megnevezni (kocka, gömb, téglatest).

Képesek részekből egészet kirakni.

Van tapasztalatuk a tükörképről, szimmetriáról.

### 5.3. Verselés, mesélés

*„A mese a szívünkben él, és mindenkor emlékeztet arra,*
*hogy az igazság és a szeretet mindig győzni fog.”*
*A.A. Milne*

A mese és a vers nemcsak szórakozást nyújt, hanem hagyományokat, értékeket közvetít a gyerekek érzelmi, értelmi, etikai, kommunikációs képességét is fejleszti. Szorosan összefügg az anyanyelvi neveléssel, amely az óvodai élet minden mozzanatát átszőve, kapcsolatban áll a zenével és a mozgásos játékokkal is. A mindennapos mesélés a kisgyermek lelki egészségének elmaradhatatlan eleme, és szükséglete.

A mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre.

A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője.

A mese - képi és konkrét formában, a bábozás és dramatizálás eszközeivel - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában során eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

Az élőszavas mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A mese tárgyi világot is megelevenítő, átlelkesítő szemléletmódja, és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére.

**Cél**

A gyermekek életkorának megfelelő irodalmi élmények nyújtásával az irodalmi érdeklődés felkeltése, néphagyomány ápolása, a nemzeti és keresztény tudat erősítése. Érdeklődésükre, kíváncsiságukra építve változatos tevékenységek bábozás, dramatizálás biztosításával az anyanyelv, kommunikáció fejlesztése, beszédkedvük fenntartása, fokozása.

- Mese-vers megszerettetése, örömszerzés,
- igény kialakítása az irodalmi élményre,
- a beszéd eszközként való használatának fejlesztése, és szókincsbővítés,
- élményen alapuló beszédkedv felkeltése és fejlesztése,
- a beszédmegértés képességének fejlesztése, szorongás, feszültség oldása,
- a belső kép, fantázia fejlesztése,
- az akusztikus és verbális emlékezet fejlesztése,
- a mondanivaló árnyalt megfogalmazása, nyelvtanilag helyes beszéd kialakítása,
- a gyermek gondolkodásának, figyelmének, képzeletének fejlesztése,
- a könyvek szeretetére és helyes használatára való nevelés,
- önkifejezés elősegítése a gyermekek saját mese és versalkotással, annak mozgással vagy ábrázolással való összekapcsolása.

**Feladat**

Népi, klasszikus és kortárs irodalmi műveken keresztül olyan irodalmi élmény nyújtása, mely a sokoldalú személyiségfejlesztést segíti.

A mese váljon a gyermekek értelmi, érzelmi, esztétikai és etikai fejlesztésének, fejlődésének egyik legfontosabb eszközévé. A mesetudat erősítése mellett segítjük a belső képalkotás folyamatát.

Az irodalmi alkotások – vers, mese, mondóka – mindennapos közvetítésével fejleszteni kívánjuk a kisgyermekek lelkivilágát, gondolkodásmódját, anyanyelvi szókincsét.

Bábozás, dramatizálás eszközrendszerével és módszereivel erősítjük a közösségi élményt.

- óvodapedagógus, gyermek bábjátéka
- bábkészítő tevékenység
- testséma fejlesztés
- esztétikai élményt nyújtsunk
- személyiségjegyek tükröződése
- metakommunikáció fejlesztése

**Az óvodapedagógus feladata**

- Az irodalmi anyag igényes összeállításával

- népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történetét feldolgozó mondavilág elemei, meséi, klasszikus és kortárs más népek, nemzetiségek irodalmi művek
- a gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének elősegítése.
- A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása mely segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.
- Kuckók, sarkok kialakításával inspirálja a gyermekeket változatos tevékenységekre, a könyv szeretetére
- könyvnézegetés, mese és bibliai történetek hallgatása, saját vers és mesealkotás.
- A mindennapos mondókázással, meséléssel, bábozással, dramatizálással tárja fel a gyermekek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat mert ez a kisgyermek mentális higiéniéjének elmaradhatatlan eleme.
- Feladata a gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése,
- versekkel, mesékkel, dramatikus játékdalokkal-, a népi hagyományok, a klasszikus és kortárs irodalmi művek megismertetése.
- Az irodalom szeretetének megalapozása, az olvasóvá nevelés elindítása.
- Nemzeti és keresztény ünnepek értékét irodalmi alkotásokkal is bővítjük.
- A gyermekek ösztönzése saját versés mesealkotásra, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálására mert ez az önkifejezés egyik módja.

**A pedagógiai munkát segítő feladata:**

- Vegyen részt a színpadi kifejezés eszköztárának bővítésébe és javításába.
- Segítse a gyermekeket az irodalmi anyag élményszerű átélésében.

**Az irodalmi anyag összeállításának szempontjai**

- Könyvnézegetés beszélgetéssel, testközelben – leporellók,
- rövid állatmesék egyszerű mondanivalóval,
- mondóka és mesekiválasztás, amely mozgással kísérhető,
- az új és az ismétlődő versek és mesék megfelelő aránya,
- a vers kiválasztásának szempontjai: rövid, játékos, egyszerű, érthető legyen, a vers és mese anyagát főleg a magyar irodalomból merítjük népi mondókákat, népmeséket választunk elsősorban,
- a népmeséknél a konfliktusokat nem a természetfeletti lények, hanem a hősök személyes ügyessége, leleményessége oldja meg,
- a hőssel való azonosulás és esztétikai élményei révén bővülnek ismeretei,
- megerősítésre találnak a pozitív, valamint elítélésre, megvetésre a negatív emberi tulajdonságok: hűtlenség, gyávaság, irigység,

- a mesében ugyanaz a képszerűség és szélsőség uralkodik, mint a gyermek érzelmeiben, gondolkodásában, a mese oldja a szorongást, a feldolgozatlan indulatokat, feszültségeket és belső kép teremtésére tanít,
- műmesék, tündérmesék, dramatikus népi játékok és drámajátékok,
- klasszikus és modern, kortárs meséket, verseket is felhasználunk az irodalmi anyag összeállításánál,
- gyermekszínház látogatásokat szervezünk a szülők bevonásával,
- a mesék és versek komplexen kapcsolódjanak más tanulási tevékenységek tartalmához, pl. évszakok, ünnepek, egyéb aktualitások.

**Tartalmi megvalósítás**

- A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre.
- Népi, klasszikus és a kortárs irodalmi művek mellett bibliai történetek élményszerű megismertetése.
- Közösségi élmény erősítése, személyiségfejlesztés a néphagyomány őrzésével a nemzeti és migráns gyerekek esetében is.
- Szoktatással alkalmassá tesszük a gyermekeket az önállóan kezdeményezett bábozás, dramatizálás, versmondás, mesélés gyakorlására, ezáltal nevelve a szorongások oldására, az indulatok, kudarcok feldolgozására, levezetésére.
- Felkészítjük őket, hogy önálló ítéletalkotásra is képesek legyenek. Választékos szókincscsel tudják önállóan kifejezni gondolataikat beszédükben.
- Rendszeres könyvtárlátogatással, a ”könyvvilág” sokszínűségének bemutatása. A könyv megszerettetésével igyekszünk a gyerekeket olvasóvá nevelni.
- A szép, a jó felismertetésében igyekszünk érvényt szerezni azoknak a keresztény értékeknek, amelyeket – életkoruk alapján – már megismertettünk velük.
- A 3-4 évesek irodalmi anyaga a népi mondókák, rigmusok, rövid imádságok, egyszerű cselekményű bibliai történetek, állatmesék. 4-5 évesek már értik a többfázisú állatmeséket, bibliai történeteket, népmeséket, dramatikus népszokásokat. Megismerkednek magyar klasszikus, mai magyar írók modern meséivel, verseivel. Versanyagok népi mondókák, kiolvasók, vidám, humoros versek, különböző alkalmakra szóló imádságok.
- Az 5-6-7 évesek bonyolultabb cselekményű népmeséket, hosszabb bibliai történeteket, tündérmeséket hallgassanak. Ismerkedjenek meg tréfás mesékkel, meseregényekkel, szép magyar versekkel. A nemzeti és keresztény ünnepek értékét növelő irodalmi anyaggal. Drámajáték során

azonosuljanak szerepükkel. Ösztönözzük a gyermekeket önálló versmondásra, mesélésre. Próbálkozzanak saját vers- és mesealkotással, annak mozgással és ábrázolással történő kifejezéssel.

**A fejlődés jellemzői óvodáskor végére**

- Szívesen hallgatják az óvodapedagógus előadását, a gyermekek szívesen ismételgetik a verseket, rigmusokat, mondókákat,
- szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak, egymás és maguk szórakoztatására,
- megjegyeznek mondókákat, verseket, meséket,
- tudják idézni évszakokhoz, eseményekhez a tanult verseket, meséket,
- saját kérdésüket, gondolatukat, válaszukat a témához kapcsolódóan képesek közölni,
- tudják a főbb motívumokat idézni a szereplők megjelölésével, mesekönyv, képes illusztrációinak használatával képesek "olvasni"
- saját vagy társaik szórakoztatására,
- tudnak meséket, történeteket kitalálni és azt mozgásban, illetve képben megjeleníteni,
- bővül szókincsük, fejlődik kifejezőkészségük, kialakul az összefüggő beszéd,
- képessé válnak a valós és a mesevilág közötti elvonatkoztatásra,
- kialakul a könyv szeretete, óvása, megbecsülése,
- koruknak megfelelő színházi előadást képesek figyelemmel kísérni,
- a színházi előadást a szereplők felidézésével elmesélni,
- igénylik az újra hallgatást, felidézést,
- kialakul bennük az irodalom szeretete, a könyv tisztelete.

### 5.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

*"Oszd a szépséget, pazarold, szótlanul, számolatlan*
*Hallgatsz, megszólít: Nézd, vagyok,*
*S végül mindenből rád ragyog ezernyi árnyalatban".*
*/Rainer Maria Rilke/*

A vizuális nevelés önmagában is összetett sokszínű nevelési terület, mely az óvodai nevelés egészét áthatja.

Az óvodai ábrázolás a képzőművészeti nevelés alapja: rajzolás, festés, mintázás, szobrászat, képalkotás, képek, tárgyak készítése, ezek díszítése, kézimunka, környezet alakítás, vizuális élmények, gondolatok ábrázolással való kifejezése.

**Cél**

Az alkotás örömének megtapasztalása, a vizuális műveltség megalapozása és fejlesztése: a gyermek ízlésének, alkotó - befogadó képességének, fantáziájának, kreatív gondolkodásmódjának kibontakoztatása, az esztétikumra való érzékenység kifejlesztése.

- A gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezéséhez a lehetőségek biztosítása. Engedjük, hogy úgy lássa a világot, ahogy szeretné, ne mi mondjuk meg azt. Az óvodapedagógus együttműködik ezekben a tevékenységekben a gyerekekkel.
- Beszélgetéssel igyekszik az adott témát közelebb hozni a gyerekeknek, velük együtt készíti az alkotásokat. Saját munkájával ösztönzi a csoportot.
- A gyerekek fantáziáját engedi szárnyalni, nem korlátozza azt, ezzel is lehetővé téve, hogy alkotni vágyó felnőtt ember váljon belőlük.
- A gyermeki élmény és fantáziavilág, képi kifejezőkészség fejlesztése.
- A látás és kéz intelligenciájának kiművelése, fejlesztése.
- Látáskultúra, motoros funkciók megalapozása.
- A vizuális nyelv elsajátíttatása.
- Vizuális képzelet fejlesztése.
- Az eszközök használatával a vizuális megismerő, befogadó képességek fejlesztése.
- Szem-kéz koordináció fejlesztése.
- Esztétikai érzékük, szép iránti fogékonyságuk alakítása.
- A helyes ceruzafogás elsajátíttatása.

**Feladat**

- A változatos eszközök és a megfelelő tér biztosítása az ábrázoló tevékenységekhez az egész nap folyamán.
- Vizuális tapasztalatok nyújtása az életkornak, egyéni fejlettségnek megfelelően.
- Képi, plasztikai és konstruáló kifejezőképesség kibontakoztatása.
- Téri tájékozódás, szín és formavilág gazdagítása.
- Érdeklődés felkeltése az ábrázolási tevékenység iránt, az alkotás örömének megtapasztaltatása, a szokásrendszer kialakítása.
- Szabad önkifejezés ösztönzése, érzelmek, gondolatok megjelenítése az alkotásokban.
- Vallásos témák megjelenítése.
- Különböző anyagok, eszközök, változatos technikák, eljárások kipróbálása, megismertetése, a gyermeki alkotások kiállítása, a tehetségek bátorítása
- Finommotorika fejlesztése, az íráshoz szükséges mozgáskoordináció kialakítása.
- Népi és keresztény műalkotások, népművészeti elemek megismerése.
- Érzelmek és gondolatok megjelenítése a gyermeki alkotásokban.

**Tartalmi megvalósítás**

- A vizuális képességek sokoldalú fejlesztése során nem a csoport életkorát, hanem a gyermek fejlődési ütemét vesszük figyelembe. Célunk, hogy minden gyermekben felkeltsük a közlés igényét, segítsük vizuális úton közvetíteni álmait, vágyait, gondolatait, félelmeit és érzéseit.
- Képi vizuális élmény befogadásának segítése, műalkotás – elemzéssel. A vizuális megértés és az esztétikai élmények befogadás képességének kialakítása. Érzelmi fejlesztés, amely elengedhetetlen az élményhez.
- A gondolkodásmód, térbeli tájékozódás fejlesztése, taktilis ingerek erősítése (érzékelés, észlelés, megfigyelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás).
- Képi, plasztikai, konstruáló, kifejező képességek fejlesztése. Kézmozgások, kézügyesség, mozgáskoordináció finommotorika fejlesztése. Szín és formavilág gazdagítása, fejlesztése.
- Technikai ismeretek, rendezőképességek fejlesztése. Egyszerű munkafogások, eszközhasználatai képességek fejlesztése.
- Esztétikus tárgy és környezet alakítása.

**Az óvodapedagógus feladatai**

- Egy–egy katolikus és nemzeti ünnep sokoldalú feldolgozásával a művészi alkotásokban, többféle látásmódot mutat meg a gyermekeknek, ezáltal ábrázoló kedvét motiválja a különböző anyagok, eszközök próbálgatásával.
- Alakítson ki egy helyet, "műhelyt", ahol a gyermekek bármikor - a nap bármely szakában - kedvük szerint tevékenykedhetnek, számukra megszokott és elérhető helyen álljon rendelkezésre mindenféle anyag és eszköz, amivel fantáziájuknak megfelelően dolgozhatnak, alkothatnak.
- Az óvodapedagógus helyezze előtérbe a természetes anyagok, termések felhasználását. Keressen az új megoldásokat, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelésre.
- Biztosítson élményeket - kirándulás, séta, kiállítás - amelyek lehetőséget adnak a szabad alkotás, szabad önkifejezés öröméhez, belső képek gazdagításához. A természet látványa, a mű és népművészeti alkotások segítik a vizuális funkciók, a szín, forma, alak észlelés fejlődését. Adjon lehetőséget a műalkotások, népi mesterfogások megismerésére.
- Az eszközökkel és ábrázolás anyagaival keltse fel a gyermek tevékenységi vágyát, biztosítsa élményeik, fantáziájuk és megfigyeléseik képi és térbeli megjelenítésének sokféle lehetőségét.
- Juttassa a gyermeket az alkotás öröméhez.
- Tehetségek felismerése.
- Megtanítja az ábrázolótevékenységgel kapcsolatos higiéniai szokásokat: hosszú ujjú ruha feltűrése, védőkötény használata, kézmosás, védő asztalterítő.
- A higiéniás szokások betartását figyelemmel kíséri.

- A (2,5) 3-4 évesekkel megkedvelteti a rajzolás, festés, színezés alapjait a mintázás alaptechnikáit, nyomdázást, tépést, ragasztást.
- A 4-5 éves gyermekek körében formálja a képalkotást, megismerteti a vágás, hajtogatás, egyszerűbb fonás, varrás és gyöngyfűzés alapjait.
- Az 5-6 éves gyermekeknél a képalkotás különböző, változatos technikákkal történő készítését erősíti (pl. mozaik, kollázs, nyomatok), és megismerteti a szövés technikáját, valamint a többféle technikai megoldást igénylő barkácsolást.
- A gyermeket rácsodálkoztatja a szépre, esztétikusra.
- A gyermekek valamennyi rajzát kezelje értékként, pozitívan értékelje.
- Ösztönzi a gyermekeket a színek széles skálájának használatára.
- A gyermeki alkotások közösségi rendezvényen /(családi nap, lámpás felvonulás…) való bemutatása.
- A gyermekek rajzainak gyűjtőfiókot biztosít.
- Az udvaron is megteremti a lehetőséget az alkotásra/kréta, homok, hó/.
- Az ábrázolás során különösen figyel a diszgráfia tüneteire, észlelésekor jelzéssel él.
- Nagy odafigyelést tanúsít a helyes ceruzafogás iránt, szükség esetén 3 oldalú ceruzát ad a gyermekeknek.
- Mintázáshoz többféle anyagot is használ (vizes homok, gyurma, agyag, gipsz)
- A mintázási kedvet különböző természetes anyagokkal, kiegészítőkkel növeli (termések, magvak, fűszerek, szárított és préselt növények)
- A csoportszoba, öltöző, mosdó és folyosó esztétikumának alakítása és fenntartása során formálja a gyermek ízlését, környezettudatos szemléletét.
- Lehetővé teszi, hogy az alapvető technikákban egyre inkább kialakíthassák és érvényesíthessék saját kifejezési módjukat, ebben fejlődjenek.
- Célszerű a vizuális tevékenységek és a munkatevékenységek összehangolása.
- Mivel a szabad, önálló tevékenység gyakran jár együtt a viszonylagos „rendetlenséggel”, olyan szokásrendszert alakítsunk ki, hogy a gyerekek képesek legyenek környezetük rendben tartására.
- A tevékenységek megszervezéséhez kitűnő pedagógiai alapot adnak az: évszakok változásai, a természet szépségei, a gyerekek által megérthető világ tárgyai és eseményei. Az ünnepek, melyek érzelmileg is közel állnak a gyermekekhez. Ahhoz, hogy kibontakozhasson a gyerekek alkotókedve, teljes önállóság szükséges.
- Csak bátorítást, útmutatást és dicséretet adjunk. Uniformizáló nevelési módszerekkel ne vegyük el kedvüket az egyéni kifejezésmódoktól.
- Adjunk rá lehetőséget, hogy bármikor kipróbálhassák képességeiket.
- Minden csoportszobában legyen hely a barkácsoláshoz szükséges eszközök tárolására.

- Fejlessze képi gondolkodásukat.
- Vegye tekintetbe az egyes gyermekek közötti ábrázolás képességbeli különbségeket.
- Alakuljon ki igényük az alkotásra, önkifejezésre, esztétikai élmények befogadására.
- Az olló és egyéb balesetveszélyt jelentő eszköz biztonságos használatára való figyelemfelhívás.

**A pedagógiai munkát segítő feladata:**

- Segítse a vizuális „műhely" rendeltetésszerű használatát. A rajzolás eszközeit – ceruzák – használhatóságát naponta biztosítsa.
- Gondoskodjon a vizuális eszközök fertőtlenített, higiénikus elrakásáról. Vonja be a gyermekeket a vizuális műhely esztétikussá tételébe.

**A fejlődés jellemzői óvodáskor végére**

- Bátran, szívesen használják az ábrázolás eszközeit.
- Élményeiket képesek megjeleníteni.
- Szem-kéz mozgása összerendezett.
- Helyesen fogják és használják a ceruzát, ecsetet, ollót.
- Bátrabbak, ötletesebbek legyenek az építésben, a téralakításban zárt és nyitott terek létrehozásában, építmények egyensúlyának megteremtésében.
- Tevékenyen részt vesznek az őket körülvevő tér berendezésében.
- Képalakításaikban egyéni módon jelezni tudják az elemi térviszonyokat. Élményeik, elképzeléseik, képzeteik megjelenítésében biztonsággal használják a képi kifejezés változatos eszközeit.
- Ismerik a három alapszínt, valamint a kevert színárnyalatokat, azt bátran használják.
- Megfelelő a finommotorikus képességük, nem görcsös, biztos a vonalvezetésük.
- Vizuális észlelésük, megfigyelésük, emlékezetük, intermodalitásuk koruknak megfelelő.
- Térlátásuk koruknak megfelelő.
- Képesek rácsodálkozni a szépre, esztétikus látványra, képes esztétikai véleményt alkotni.
- Vonalvezetésük balról jobbra halad.
- Színhasználatukban érvényesítik a kedvelt színeket. Vezetéssel képesek észrevenni a környezet, a műalkotások és saját munkájuk színhangulatát.
- Formaábrázolásuk változatos, képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemzőformákat (pl. fiú, lány, nyuszi, tulipán stb.) Emberábrázolásukban megjelennek a részformák, próbálkoznak a legegyszerűbb mozgások jelzésével.
- Tudnak szóbeli véleményt nyilvánítani saját és egymás munkáiról.
- Tudnak formákat mintázni elképzeléseik és megfigyeléseik alapján
- Fokozott önállósággal tudják alkalmazni a megismert technikákat.

- Kezdenek érdeklődni az érdekes, szokatlan jelenségek iránt, elmondják véleményüket környezetükről. Szívesen vesznek részt annak szépítésében.

### 5.5. Mozgás

*„A mozgás kultúra, a mozgásos anyanyelv ismerete,*
*a beszéd és a gondolkodás alapját adja.”*
*Vekerdy Tamás*

A gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához. A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők:

- spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,
- irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,
- szervezett mozgásos tevékenység.

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei.

Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hathat a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A spontán játékban megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk. Az aktív szabad játék mellett az irányított mozgásos tevékenységek is hangsúlyosan jelennek meg játékos környezetben és játékba ágyazottan. Igy fejlesztjük az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.

Törekszünk a gyermeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségéneka pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás fejlődésére.

Az óvodáskorú gyermek lételeme a mozgás, nincs szüksége külön motivációra, hiszen képtelen nem mozogni. A fejlődésnek ez az az időszaka, mikor a legintenzívebben, minden külső kényszer nélkül fejleszthető a mozgáskultúra. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.

A torna, a mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek természetes mozgását (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás) és a testi képességeket, mint az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés. Kedvezően befolyásolják a gyermeki szervezet növekedését, teherbíró képességét és az egyes szervek teljesítőképességét. Fontos szerepük van az egészség megőrzésében, megóvásában, kedvezően befolyásolja az értelmi és a szociális képességek alakulását is. Felerősítik és kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatását. A mozgáskultúra fejlesztése mellett segítik a térben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést és az alkalmazkodó-képességet, valamint a személyiség akarati tényezőinek alakulását. Óvodánkban a tornának, játékos mozgásoknak az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában a nevelés minden napján lehetőséget kell biztosítani.

**Cél**

- A gyermekek harmonikus, fegyelmezett, nagy-kis mozgásának kialakítása, fejlesztése, az egyéni sajátosságok, képességek figyelembevételével, az összerendezett mozgás elérése.
- A gyermek természetes mozgásigényének kielégítése.
- Mozgáskészségének fejlesztése, és stabilizálása.
- A rendszeres mozgásos tevékenységekkel a kondicionális képességek – különösen erő és állóképesség – fejlesztése, melyek kedvezően befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését.
- A gyermekek napi mozgásigényének kielégítése — az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve – a szabadban és a tornateremben, természetes és változatos eszközökkel, a mozgás megkedveltetése, a testkultúra, az egészséges életmód és életvitel megalapozása.

**A mozgásfejlesztés területei:**

- Szabad játékban a gyermek spontán, természetes mozgása közben.
- Kötelező szervezett mozgáson.

- Mindennapi testnevelésben.

**Mozgásfejlesztés a szabad játékban:**

**Célja:**

- Hogy megőrizzük, ha szükséges, felkeltsük a mozgáskedvet és tudatosan építsünk rá.
- Hogy minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb tevékenységet.
- Bátran, örömmel mozogjanak a csoportszobában és az udvaron egyaránt.

**Életkori jellegzetességek:**

- A (2,5) 3-4 éveseknél a természetes nagymozgások fejlődését kívánjuk segíteni. Ezért leginkább a járáshoz, futáshoz, csúszáshoz, bújáshoz, mászáshoz szükséges eszközöket kell biztosítanunk a csoportszobában is (tárgy alatt, fölött, szer megkerülésével) Ezek az eszközök lehetnek 232 a mászó ház csúszdával, létrával ellátva, textil alagút, de akár a tornaszőnyeg és a csoportszoba asztalai is felhasználhatók erre a célra
- A 4-5 éves korban nagyobb hangsúlyt kap a szem-kéz, szem-láb koordináció és az egyensúlyérzék fejlesztése. A szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztését szolgálják a különböző célba dobó játékok, a kugli, az ugróiskola, ugrókötelezés. Az egyensúly fejlesztése a szabad játékban leginkább a belső fülben lévő vesztibuláris központ spontán ingerlésével történik, hintázó, ringató, pörgő mozgások közben. Erre a célra nagyon jól használhatók a hinták, nagy fizikoterápiás labda, füles labda, az ugróasztal, a lépegető, gólyalábak, a billenő forgó korong.
- 5-6-7 éves korban a finommotorika és az észlelés fejlesztésére kell a legnagyobb hangsúlyt fektetni. A játékban nagyon sok lehetőség nyílik ennek a spontán fejlesztésére, pl. ábrázolási technikák gyakorlása: tépés, vágás, varrás, apró gyöngy fűzése, kicsi elemekből építés, konstruálás, babaöltöztetés, barkácsolás.

Az udvari játék, mozgás serkentésére minden fejlettségi szinthez gondoskodunk eszközről és lehetőségről, így minden kisgyerek szabadon tevékenykedhet. Szívesen bicikliznek, ehhez 2 kerekű biciklit, futóbicikliket biztosítunk. A balesetek elkerülése érdekében a gyermekekkel közösen alakítjuk a biciklizéshez kapcsolódó szabályokat. A bátorság, ügyesség, erőnlét kipróbálását teszi lehetővé a többfunkciós mászó vár. A labdajátékok sokaságát választhatják, pl. kosárra dobás, foci, kidobós, tollas. Mindezeket segíti a gumibevonatú pálya. Ezeken kívül az óvodapedagógusok kreativitása szab csak határt a sokféle egyedi játéknak, eszköznek.

**Mozgásfejlesztés a testnevelési foglalkozásokon és a mindennapi testnevelésen**

**Célunk:**

- A tervezett, szervezett, irányított testnevelési játékokkal a mozgáskultúra fejlesztése.
- Koordinált mozgás alakítása.
- Téri tájékozódás, oldaliság kialakítása.

A (2,5) 3-4 évesek testnevelési anyaga nagyrészt a természetes mozgásokat tartalmazza. A testnevelési foglalkozáson, a legtermészetesebb módon ismerkedhet testrészeivel és azok funkcióival.

**Ezért testséma fejlesztés céljából jól alkalmazható a következők:**

- A testrészek ismeretét célzó gyakorlatok (pl. „Járjatok a sarkotokon!" „Ütögessétek a talpatokat a földhöz!").
- A tárgyhoz viszonyított testhelyzetek gyakorlása (pl. „Álljatok a babzsák mögé!" „Hasaljatok a padra!").
- A test személyi zónájának alakítása (pl. Emeljétek a babzsákot a fejetek fölé, vegyétek át a másik kezetekbe!").

4-5 éves korban a mozgásfejlesztésből már nagyobb szerepet kap a tér mozgásos megismerése. Ennek érdekében sok olyan gyakorlatot tervezünk, amikor különböző irányokban végeznek mozgásokat és különböző formákat mozognak be. (pl. futás, jelre sorakozás az óvodapedagógus előtt (az óvodapedagógus a helyzetét mindig változtatja), szökdelés padok körül, fák között hullámvonalban. Elhelyezkedés különböző szereken, formákban.

**A mozgásfejlesztésnél ezen kívül előtérbe kerül:**

- Az egyensúlyérzék fejlesztése (pl. különböző mozgások végzése emelt felületen, forgások, fordulatok, testhelyzetváltozások, futás közbeni megállások).
- Szem-kéz, szem-láb koordinációt fejlesztő gyakorlatok (pl. babzsák feldobása, elkapása, célba dobás, egyensúlyozó járás, célba ugrás).

**A testséma fejlesztés terén kiemelt helyet kap:**

- Az oldaliság tanítása: a kicsiknél még csak az „egyik-másik" megkülönböztetést használjuk, de itt már a jobb- bal kifejezéseket is a csuklójukon lévő jelhez igazodva.
- Az észlelés fejlesztése is megjelenik a 4-5 éveseknél, de még nem kiemelt feladatként.

Az 5-6-7 éveseknél azonban

- Az észlelés fejlesztése lesz a legcélzottabb. Ebben az életkorban az alaklátás, formaállandóság fejlesztésére tervezhetünk sok gyakorlatot. Ezek közül sok gyakorlatot csukott szemmel is elvégeztethetünk. (pl. labdagurítás a test körül jobb és bal kézzel. Körforma kialakítása szalaglengetéssel, karkörzése test előtt, test mellett, csukott szemmel is.)

- A finommotorika fejlesztése lényeges fejlesztési terület, mivel a finommotoros koordináció az írás megtanulásának elengedhetetlen feltétele. Testnevelési foglalkozáson ezt természetes módon a szerek különböző fogásmódjával, kisebb testrészekkel végzett mozgásokkal lehet fejleszteni. nagyon jól használhatók erre a célra a különböző méretű botok, labdák, szalagok.
- Keresztcsatornák fejlesztése: a bemutatott gyakorlatokat látják, hallják a tevékenység pontos megnevezését, és elvégzik a látott, halott feladatokat.

**A fejlesztés lehetőségei:**

- Az óvodapedagógus a 3-4 éves gyermekek irányított mozgásos tevékenysége során a nagymozgások fejlesztésére helyezze a hangsúlyt. Ismerkedjenek meg a futás-, ugrás-, dobás-, labdagyakorlatokkal. Kapjanak teret a támaszgyakorlatok (csúszás, mászás, kúszás). A talajtorna elemei is jelenjenek meg játszanak minél több egyensúlyozó játékot. A mozgásfejlesztő játékok késztessék a gyermeket elvárható erőkifejtésre.
- A 4-5 éves gyermekek természetes mozgásában még mindig a nagymozgás fejlesztésére kerüljön a hangsúly. Jelenjenek meg a futásgyakorlatok, az ugrás, a dobás, és a labdagyakorlatok. Irányított mozgásos játék során gyakorolják a támaszgyakorlatokat talajon és szereken. A talajtorna anyagaként jelenjen meg a gurulóátfordulás és a kézenállás előgyakorlata – a „csikórugdalózás" kapjon kiemelt szerepet az egyensúlyérzék fejlesztésére, a szem-kéz, szem-láb koordináció differenciálódása. Az óvónő tervezzen lábboltozat erősítő, speciális járás és gimnasztikai gyakorlatokat.
- 5-6-7 éves gyermekek mozgása összerendezettebb, harmonikus ritmusú. Sokféle mozgáselemet ismernek, amit játékos formában szívesen ismételnek. Hangsúlyt kap ennél a korcsoportnál az észlelés, az alaklátás, a finommotorika alakítása és a szabályjáték gyakorlati alkalmazása. Használjanak különböző kéziszereketszalag, bot, labda, kendő. A különböző típusú futó gyakorlatokat, sorverseny, váltóverseny, versenyfutás közben gyakorolják a gyermekek. Ismerjék a fokozódó futást. Végezzenek ugrás gyakorlatokat, szökdeljenek páros és egy lábon haladással.

Ismert tény, hogy a mozgás és szellemi fejlődés egymással szoros kapcsolatban áll. Ezért a mozgás fejlesztéséhez hozzátartozik, hogy maximálisan biztosítsuk a spontán mozgás lehetőséget, az egyéni sajátosságok figyelembevételével. Fontos, hogy minden adódó lehetőséget kihasználjunk a mozgásra és a szabad levegőn való minél hosszabb idejű tartózkodásra.

A mindennapi mozgás feladatait mozgásos játékokkal oldjuk melynek részét képezi a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amely jelentős mértékben segíti a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. a gyermekcsoport összetételének, fejlettségi szintjének figyelembevételével.

A nyugodt, derűs légkörű játékban gazdag testmozgás nemcsak a kondicionális és koordinációs képességek fejlődését biztosítja, hanem hozzájárul a gyermeki személyiség differenciált fejlesztéséhez is. A mindennapi mozgás hatásának maximális kifejtéséhez szükség van olyan objektív és szubjektív feltételekre melyek megsokszorozzák az egyébként is elérhető eredményeket.

A mindennapi mozgás objektív feltételei: A foglalkozásokat döntő mértékben a szabadban valósítjuk meg. Rendelkezünk gumiborítású területtel. Rögzített játékok, mászókák, fészekhinta, csúszdák, az egyensúlyérzék fejlesztést és a vállöv erősítését szolgálják. Hosszabb sétát, teszünk a szabadban. Télen szánkózunk az udvaron. A 3-7 éves gyermekek rendszeresen használják az óvoda tornatermét mozgás foglalkozások esetén, de a csoportszobában is megszervezhető.

Hetente egy alkalommal a már eddig is alkalmazott „foglalkozásmodell" szerint felépített szervezett mozgást tartunk, kötelező foglalkozás keretében

Minden, ami az óvodánk udvarán található, felhasználható a mozgásos feladataink megvalósításához. Ugyan ez mondható el az épületen belüli szervezett testnevelés esetén. Nagy gondot fordítunk az alkalmazásra kerülő kézi és tornaszerek, berendezési tárgyak épségére, tisztaságára, és arra, hogy könnyen elérhetők legyenek, megfelelő számban álljanak rendelkezésre.

Az eszközök előkészítése az óvodapedagógus, a gyermek és a dajka aktív együttműködésére ad lehetőséget.

A mindennapos mozgás szubjektív feltételei: Az óvodapedagógus személyisége, testi neveléshez való viszonya meghatározza a gyermekcsoportban folyó mozgás eredményességet. Az örömmel, derűs légkörben, együttesen végzett gyakorlás hozzájárul az egészséges életmód szokásainak megalapozásához. Minden megnyilvánulásunkban tükröződjön, hogy örülünk a gyermekek mozgásban elért sikereinek.

A gyermek mindennapi aktivitását nyugodt, derűs légkörrel és életkorának megfelelő testgyakorlatok végeztetésével érhetjük el.

Pontos, összehangolt tervezőmunkával a dajkák együttműködésével, eredményes munkát érhetünk el.

**Óvodapedagógus feladatai:**

- A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése.
- A rendszeres mozgással egy egészséges életvitel kialakítása.
- A mozgástapasztalatok bővítése, sok gyakorlással, a mozgáskészségek alakítása.
- A testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése.
- Biztosítani a gyermekek megfelelő terhelését az aktivitási szintek változtatásával.

- A szervezett mozgás megtervezésénél és vezetésénél tartsa szem előtt a csoport egészségi állapotát, egy-egy gyerek fáradékonyságát, teljesítőképességét.
- A hibákat gyakorlat közben a helyes mozgás dicséretével, tapintatosan javítsa.
- Alakítsa, majd fejlessze tovább a kezdeményezőkedvet, önállóságot, bátorságot, kitartást, egymás segítését, az alkalmazkodóképességet, mások sikereinek elismerését.
- A mindennapi szervezett mozgás középpontjába a mozgásos játékot állítsa, építsen be tartásjavító és lábtorna gyakorlatokat és a Mozgáskotta eszközeit.
- A baleset elkerülése érdekében a mozgástevékenység szabályainak kialakítása, a gyermekekkel közösen, majd fokozott betartatása.
- A gyermekek életkorához és egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos tevékenységre inspiráló eszközök kiválasztása, folyamatos cseréje.
- A játék, játékosság elsődlegességének tiszteletben tartása a foglalkozásokon.
- Tiszta, jó levegő biztosítása a tornateremben.
- A tevékenységek irányításánál és értékelésénél differenciál, figyelembe veszi az egyéni fejlődési jellemzőket.
- Szükség szerint igénybe veszi a dajka segítségét is.(balesetveszély elkerülése)
- Odafigyel a gyermekek optimális terhelésére.
- Kiemelt prevenciós feladatok megvalósítása: nagymozgás fejlesztés, egyensúlyérzékfejlesztés, szem-kéz, szem-láb koordinációs fejlesztése, testséma fejlesztés, térpercepció fejlesztés, finommotorika fejlesztés, keresztcsatornák fejlesztése.
- A szervezett mozgás anyaga az atlétikai, torna játékjellegű főgyakorlatokból tevődik össze.
- A játékot, a játékosságot alapvető eszközként értelmezzük és alkalmazzuk a mozgásban.
- A játék egy foglakozáson belül sokszor megjelenik, a feladattól függően hol, mint eszköz, hol, mint cél.
- A szervezett mozgások során alkalmat teremtünk speciális gyakorlatok beiktatásával a testalkati deformitások megelőzésére (lábboltozat erősítés, gerinctorna).
- Mozgásukat, viselkedésüket szándékosan irányítani képesek.

**A pedagógiai munkát segítő feladata:**

- Az óvodapedagógus iránymutatásával, az életkori sajátosságoknak megfelelően segítse a rászoruló gyermekek mozgásfejlesztését, a helyes mozgásforma gyakorlását.
- Biztassa a tiszta, balesetmentes környezetet és a fertőtlenített eszközöket.

**Tartalmi megvalósítás**

- Rendszeres napi egészségfejlesztő testmozgással a pszichomotoros készségek és képességek fejlesztése.

- Testi képességek alakítása, fejlesztése (erő, ügyesség, állóképesség, testtartás), amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, kiegészítik a gondozás és az egészséges életmódra nevelés hatásait.
- Nagymozgások és finommotorika fejlesztése, fegyelmezett mozgás elősegítése.
- A légző-, keringési-, csont-, izomrendszer teljesítőképességének növelése a mozgásfejlődésre.
- Térbeli, időbeli tájékozódó képesség, alkalmazkodó képesség fejlesztése, melyet nagymértékben segítenek a Mozgáskotta eszközei.
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése érdekében minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk az egészségfejlesztő testmozgásra az egyéni szükségleteket figyelembevételével.
- A testrészek, testséma megismertetése. Tartásjavítás, lábtorna beépítése a mindennapos mozgásba.
- A mozgás minden formája élményt nyújt, minden egyes új feladat természetes kihívás a gyermek számára. A sikeres végrehajtás növeli az önbecsülését („Én képes vagyok rá!”), erősíti az önbizalmat, segíti az erkölcsi és érzelmi nevelést.
- A szabadidőben zajló szervezett mozgásokban önként vesz részt – mozgásos játékok, változatos eszközökkel a gyermekek szabad mozgásgyakorlásának biztosítása.
- A szervezett mozgás tartalmát a természetes mozgások – járás, futás, ugrás, dobás, mászás, kúszás, egyensúlyozó játékok adják. Formái a mindennapos testmozgás és a heti egyszeri kötelező foglalkozás.
- Tudatos mozgásfejlesztés a szabad levegőn is, fejlesztő kooperatív mozgásos játékok széleskörű.

**A fejlődés jellemzői óvodáskor végére**

- Igénylik a mindennapos mozgást.
- Mozgásuk harmonikus, összerendezett.
- Téri tájékozódásuk kialakult, irányokat meg tudnak különböztetni.
- Magabiztosan alkalmazzák a jobb- bal irányokat.
- Ismerik saját testüket, testrészeiket, képesek megnevezni és beazonosítani.
- Kialakult a szem-kéz és szem-láb koordinációja.
- Fejlett az egyensúlyérzéke.
- Ismeri a csapatjáték szabályait.
- Egészséges versenyszellemmel képes küzdeni.
- Növekszik teljesítőképességük, mozgásuk összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik.

- Mozgástapasztalataik az egyensúlyozásban és ugrásban növekednek.
- Cselekvőképességük gyors, mozgásban kitartóak.
- Megszeretik és igénylik a mozgást.
- Egyéni-, csoportos-, sor-és váltóversenyt játszanak az óvodapedagógus segítségével és a szabályok pontos betartásával.
- Megértik az egyszerű vezényszavakat.
- A természetes járást ütemes járással váltakoztatják.
- Állórajtból kiindulva 20-30 métert futnak.
- Egyensúlyoznak, akadályt ugranak, ugrásukat a talajéréskor fékezni tudják.
- Labdát hajítanak, s vezetnek helyben.

### 5.6. Ének, zene, népi játék, tánc

*„A zene hatása olyan emberformáló erő, amely kihat az egész személyiségre”*
*(Forrai Katalin: Ének az óvodában)*

A magyar zenei nevelés szilárd alapja a közös ének, mely hordozza és gazdagítja az anyanyelvi örökséget.

Az énekzene nevelés célja: a zenei képességek fejlesztésén túl zenét értő és szerető, egészséges lelkű, kulturált, boldog emberré nevelés. Eszköze a zene, az énekszó. A gyermek első meghatározó zenei élményeit a családban, majd az óvodában kell biztosítani. A zenei nevelésünk alapja az énekes játék, az óvodai zenehallgatás gerince a népdalkincs.

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.

Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét.

A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik.

Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve. Programunkban hatékonyan megvalósítható a Kodály Zoltán útmutatásai alapján Forrai Katalin által kidolgozott óvodai ének-zenei nevelés alapjaira épülő fejlesztés. Így az ének-zenei nevelés

feladatainak megvalósításához Forrai Katalin: Ének-zene az óvodában, illetve Ének a bölcsődében c. könyvét használjuk, illetve helyet kapnak válogatott kortárs művészeti alkotások is.

**Cél**

- A zene iránti érdeklődés felkeltése, befogadására való képesség megalapozása
- Énekes játékokban, közös zenélésen keresztül
- közösségi élmények nyújtása
- A közös énekléssel, a közös játék örömének megszerettetésével a gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, éneklési készségének, harmonikus, szép mozgásának fejlesztése, a zenei anyanyelv kialakításának elősegítése.
- A szülőföld értékeinek átörökítése a népzene, a népdal, a népszokások és a népi hangszerek megismertetése által.
- Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét.
- Hatására a gyermek szeret énekelni, játszani, dúdolgatni és szívesen hallgat zenét.
- Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé tud válni, a felnőtt minta spontán utánzása által.

**Az óvodapedagógus feladatai**

- Igényes zenei kultúrát képviselő dalok, dalos játékok, mondókák kiválogatása az életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelően.
- Felkelti a gyermek zenei érdeklődését, formálja zenei ízlését, az esztétikai fogékonyságát fejleszti.
- A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző –egyházi, állami, jeles – ünnepekhez fűződjön.
- Zenehallgatási anyag változatos legyen, hogy a gyermekek ismerkedjenek a különböző zenei anyagokkal.
- Ünnepekhez kapcsolódó szokások
- néphagyományok ápolása.
- A népi, a műzenei és más népek dalainak, zenéjének megismertetése.
- Közös éneklés, mondókázás örömének megéreztetése.
- Zenei képességfejlesztés a dalok, mondókák segítségével.
- A zenei nevelést minél korábban kezdeni /óvodában már a beszoktatás alatt ringató, táncoltató, tapsoltató/ szorongást old, kötődést elősegít.

- A nap folyamán bármikor énekelhetnek az óvodapedagógusok, így a gyerekek is követik ezt a példát, és számukra is természetessé válik az énekszó.
- A környezet hangjainak megfigyelése, közös zenei élmények biztosítása, énekes játékok. közös zenélés, az óvodapedagógus éneke, vokális és hangszeres zene segítségével.
- Zenei képességek, készségek kialakítása, fejlesztése.
- Ritmusérzék, zenei hallás, zenei emlékezet, zenei kedv fejlesztése.

**Javasolt tartalom:**

(2,5) 3-4 éveseknek:

- A dalok hangterjedelme ne lépje túl a tiszta kvint távolságot, lehetőleg egyszerű negyed és páros nyolcad ritmusok váltakozásával.
- A játékok elsősorban kétszemélyes (óvodapedagógus gyerekkel) jellegűek, illetve egyszerű utánzó mozgással kísért megszemélyesítő szerepjátékok legyenek.
- 6-8 mondóka, ölbeli játékok, 10-15 énekes játék, 1-2 műdal.

4-5 éveseknek:

- A dalok hangterjedelme ne lépje túl a nagy hatod távolságot, hangkészletében lehetőleg ne legyen félhang.
- A negyed és páros nyolcad mellett a negyed szünet és szinkópa is előfordulhat.
- A játékok csoportos jellegűek: körjáték, szerepcserélő, sorgyarapító, párválasztó.
- 4-5 új mondóka, 12-15 énekes játék, 2-3 műdal.

5-6 éveseknek:

- A dalok hangterjedelme változatlanul nagy hatod távolságban mozogjon, de hangkészletében már megjelenhet félhang is (fá és ti) A negyed és nyolcad mellett megjelenhet a tizenhatod is.
- Ismerjenek meg újabb játékformákat: kapus, hidas, sor és ügyességi, esztétikus mozgást igénylő párjátékok.
- 4-7 új mondóka, 15-18 új énekes játék, 3-4 alkalomhoz illő műdal.
- A migráns gyermekek hazájának kulturális értékeit is figyelembe vevő dalés zenei anyagválasztás.
- Az óvodában is játszható énekes népszokások válogatása: szüreti mulatság, pásztorjáték, farsang, pünkösdölő, lakodalmas stb.
- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei képességfejlesztő játékokkal.
- Igényes hangszerjátékkal és zene kiválasztásával a zenei fogékonyság megalapozása.
- Friss levegő biztosítása.

- A kör és egyéb mozgásos játékokhoz elegendő hely kialakítása, balesetveszély elhárítása.
- A játékok hangulatának megteremtéséhez változatos, esztétikus, motiváló hatású, élményt elő-hívó eszközök biztosítása.
- Örömmel vegyen részt a közös éneklésben, énekes játékban, maga is élvezi a tevékenységet.
- A nap folyamán bármely formában elevenítse fel az ismert dalokat, ismételje a játékokat.
- A zenei anyag legyen alkalmas arra, hogy a gyermekek félhang nélküli dalok tiszta éneklésével megtanulják a hangtalálás nem könnyű mechanizmusát.

**Óvónői feladatok korcsoportonként, a hallásés ritmusérzék fejlesztése terén:**

(2,5) 3-4 évesek csoportjában:

- Fejleszti hallásukat magasmély reláció, halk –hangos különbségének felismertetésével.
- Motívumvisszhang, egyszerű dallammotívumok visszaénekeltetésével.
- Hangszerek hangjának, eltérő zörejhangok felismertetése és megkülönböztetése.
- Fejleszti ritmusérzéküket az egyenletes lüktetés, tempókülönbségek (gyors-lassú) érzékeltetésé-vel, játékos mozdulatokkal.
- Egyszerűbb táncmozdulatok utánzásos elsajátítás.
- Ütőhangszerek, egyszerű ritmushangszerek használatának bemutatása és gyakoroltatása.
- Ritmusmotívumok - egyszerű beszélt és énekelt - visszatapsoltatása.

4-5 évesek csoportjában:

- Fejleszti hallásukat az oktáv és kvint távolságok érzékeltetésével.
- Halk-hangos megkülönböztetésével, beszéd, ének és taps formájában.
- Zenei emlékezetüket dallamfelismeréssel, dallambújtatással fejleszti.
- Finomabb zörejek, egymás hangjának és a természet hangjának felismertetése.
- Az egyenletes járás és tapsolás összhangjának megteremtésével fejleszti ritmusérzéküket.
- Gyorslassú tempótartás képességének alakítása beszéd, ének és mozgáson keresztül.
- Táncos jellegű mozdulatok alakítása.
- Ritmushangszerek használatával a szemkéz koordináció és a finommozgás alakítása.
- Ritmus és dallammotívum visszatapsoltatása és visszaénekeltetése.
- Dallamfordulatok kitalálására ösztönzés.

5-6 évesek csoportjában:

- Fejleszti hallásukat a magasmély dallam vonalának térbeli érzékeltetésével.
- Gyors-lassú és halkhangos fogalompárok együtt gyakoroltatása.
- Dallamfelismertetés kezdő motívumról vagy belső motívumról.
- Dallambújtatás gyakoroltatása hosszabb és rövidebb egységekkel.

- Motívum visszaénekeltetése kitalált szöveggel csoportosan és egyénileg.
- Sokféle zörejek és zenei hangok felismertetése, kis eltérések, irányok, távolságok, közeledések, távolodások függvényében.
- Fejleszti ritmusérzéküket az egyenletes lüktetés és ritmus megkülönböztetésével és összekapcsolásával.
- Dallam felismertetése a dal ritmusáról.
- Gyors és lassú tempó tartatása mérőegységnek megfelelően, negyed, nyolcad lépéssel.
- Esztétikus, együtemű mozgás fejlesztése, változatos térformák alakítása, játékos táncmozdulatok gyakoroltatása.
- Tánc közben a zene ritmusának, lüktetésének átvételére motivál.
- Törekszik arra, hogy táncban a párok összehangoltan, és a több pár egymáshoz igazodjon.
- Változatos ütőhangszerek használatával a dalok ritmusához alkalmazkodás képességének fejlesztése.
- Dallammotívumok hangsúlyainak kiemeltetése tapssal, járással, játékos mozdulatokkal.
- Fejleszti zenei kreativitásukat: ösztönzi saját szövegű dallam kitalálására, zenei kérdésfelelet játékra, saját neveik megzenésítésére, más dallamvariációk kitalálására.

**A zenehallgatás lehetőségei az óvodában**

- A zenehallgatással célunk a bontakozó zenei ízlés formálása. A nap bármely szakaszában megszólalhat egy dal, zenemű néhány gyermeknek vagy egész csoportnak /szabad játék közben, ebéd előtt, alvás után/.
- A gyerekek is kérhetik az éneklést, furulyázást, ismerős dalaikat szívesen meghallgatják.
- A zenehallgatást az ének-zene foglalkozások, kezdeményezések bármely részébe beépíthetjük, de felhasználhatjuk az érdeklődés felkeltésére is, vagy befejezhetjük zenei bemutatással.
- Sokszor kapcsolódik más nevelés területekhez: hatásos motiváló eszköze: az irodalmi, vagy környezeti, vagy vizuális nevelésünknek.

**Tartalmi megvalósítás**

- A dalanyagot, mondókákat a magyar gyermekjáték hagyomány anyagából merítjük, hisz a magyarságtudat megalapozását a magyar szokásokon, hagyományokon, népművészeti és nemzeti értékeket hordozó művészeti alkotásokon keresztül lehet a legtermészetesebb úton megvalósítani.
- Az egyéni és csoportos zenélés élménye, az egyszerű hangszerek készítése, megszólaltatása, saját testük, mint ritmushangszert használva megalapozza a zeneiránti érdeklődést, fejleszti a ritmusérzéket, erősíti az élhangsúlyos magyar beszéd elsajátítását.
- A zenei nevelés jelen van az óvodai élet egészében,

- hat az óvodás gyermek általános fejlődésére, érzelmi nevelésére, értelmi képességei alakulására, társas magatartására és befolyásolja cselekedeteit – az ölbeli játékoktól, az altatóktól az énekes népi játékokon át a zenehallgatásig.
- Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét.
- A népdalok éneklése, hallgatása segíti a hagyományok megismerését, tovább élését.
- A zenei anyag kiválasztásánál egy másik fontos szempont a gyermekek életkorának és fejlettségének megfelelő hangterjedelem megválasztása.
- Hallásfejlesztés és az éneklési készség fejlesztése során fontos a megfelelő légzéstechnika megismertetése; a tiszta, egyöntetű éneklési készség kialakítása; a dallamfelismerés, zenei memória fejlesztése; dallambújtatással a belsőhallás fejlesztése; a magas-mély, halk-hangos relációk gyakorlása; és a motívum visszhang éneklésével, improvizációval a zenei kreativitás fejlesztése.
- Ritmusérzék fejlesztés során először az egyenletes lüktetés és a tempótartás gyakoroltatása; tempó különbségek (gyors-lassú) érzékeltetése, gyakorlása; ritmusérzékeltetés változatos mozdulatokkal és ritmus zenekar alakításával.
- Hallás és ritmus összekapcsolása: rövidebb-hosszabb zenei improvizációkkal; néptánc egyszerű elemeinek gyakorlásával; esztétikus mozgás során a zenei formaérzék, formavilág gazdagítása.
- Esztétikai nevelés a zenei élményen és a mozgásokon keresztül.
- Mozgásfejlesztés és hagyományápolás az esztétikus táncos mozgással, változatos térformák kialakításával, néptáncok és népi játékok gyakorlásával a korszerű népi játék, néptánc módszertan felhasználásával – Balatoni Katalin: „Így tedd rá!”.
- Óvodánkban fontos szerepe van az egyházi ünnepeknek. A gyermekeket megismertetjük hangterjedelmüknek megfelelő vallásos tartalmú dalokkal és az egyházi zenével.
- Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

**Az óvodapedagógus feladata**

- Az óvodapedagógus alakítson ki alkotókedvű zenesarkot, biztosítson gyermekméretű hangszereket, népzenei CD-ket, tágas helyet, tiszta, friss levegőt a zenei neveléshez.
- Az óvodapedagógus énekléssel, zenéléssel, a környezet hangjainak megfigyelésével, ölbeli játékokkal, népi gyermekdalokkal keltse fel a zenei érdeklődést.
- Mondókákat, dalokat és a zenehallgatás anyagát a projekteknek, ünnepeknek megfelelően válogassa.
- A gyermekekkel és a szülőkkel közösen gyűjtsön a hangszerkészítéshez alapanyagot, és készítsen hangszereket.

- Olyan zenei összeállítást készítsen, amely hatékonyan motiválja a gyermekeket a szabad mozgásra, a szabad zenei önkifejezésre.
- Mutassa be a néphagyomány, ezen belül a nyírségi táj jeles napjaihoz, ünnepi alkalmaihoz fűződő népszokásokat, amelyek az óvodai zenei nevelésbe ötvözve átadhatóak az óvodás gyermekek számára.
- Énekes, táncos dalos játékokkal fejlessze a gyermekek esztétikai érzékét, gazdagítsa érzelmi életét. Fejlessze a közösséghez való alkalmazkodás készségét, és a gyermekek harmonikus mozgását.
- Mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei képességfejlesztő játékokkal fejlessze a gyermekek anyanyelvi képességeit, az élhangsúlyos magyar beszédet.
- Énekes előadással, hangszeres játékkal keltse fel a gyermekek érdeklődését a zenehallgatás iránt.
- Ismertesse meg a gyermekekkel más népek zenei kultúráját.
- Hallgassanak a gyermekekkel vallási, nemzeti és nemzetiségi értékeket hordozó hagyományos és kortárs zeneművészeti alkotásokat.

**A pedagógiai munkát segítő feladata:**

Az óvodapedagógus iránymutatásával segítse a térforma kialakítását, a játékszabályok pontos betartását. A gyermekek igénye alapján segítse zenei élményük kiteljesedését.

**A fejlődés jellemzői óvodáskor végére**

- Tudjanak mondókákat /életkoruknak megfelelő mennyiségben és minőségben arra egyenletesen járni és a megadott tempót tartani,
- ismerjenek népdalokat és műdalokat, egyet-egyet a szomszéd népek dalaiból is. Tudják szép szövegkiejtéssel is előadni. Legyen köztük párbeszéd és felelgető is,
- dallam-motívumokat tudjanak visszaénekelni /egyénileg is/ ritmus-motívumokat tudjanak visszatapsolni /egyénileg is/,
- halk, hangos, gyors, lassú fogalmát ismerjék, és helyesen alkalmazzák,
- a jól ismert dalokat ismerjék fel, kezdő és belső motívumról,
- képesek legyenek folyamatos tempóban a dallam bújtatásra,
- tudjanak motívumokat visszaénekelni kitalált szöveggel és egyénileg is, zörejek, általuk ismert hangszereket és egymás hangját ismerjék fel,
- hallgassák figyelmesen, érdeklődve a hangszeren vagy énekelve előadott zenét,
- érzik és alkalmazzák az egyenletes lüktetést és a dalok, mondókák ritmusát,
- ismernek néhány hangszert és képesek a ritmushangszerek alkalmazására, tudnak egyszerű táncléptéseket, ismernek néhány térforma lehetőséget.

### 5.7. Munka jellegű tevékenységek

*„Ha csak lehet, játszék a gyermek, mert végül a játék komolyodik munkává.*
*Boldog ember, ki megtalálja munkájában a valamikori játék hangulatát.”*
*(Sütő András)*

Óvodai nevelőmunkánk szerves része a gyermekek munka jellegű tevékenysége.

Komplex módon a személyiségfejlesztés fontos eszköze, a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban hasonlóságot mutat.

Különbség, hogy külső szükségletből motivált, felelősséggel jár, végeredménye hasznos, szükséges, amelyet a gyerekek tapasztalat útján fedeznek fel.

**Cél**

Az önként és szabadon vállalt feladatok, munkafolyamatok végzése során élje át a gyermek a közösségért való tevékenykedés örömét is.

A gyermeki munka megszerettetésén keresztül alapozódjon meg a munka iránti tisztelet, eredményének megbecsülése, fontosságának, hasznosságának értelme.

Olyan tulajdonságok alakuljanak ki, amelyek pozitívan befolyásolják a közösségi kapcsolatot, kötelesség és a felelősségvállalást.

- Fokozatosan tapasztalja meg a gyermek az önkiszolgálás, majd a közösségért végzett munka eredményét, fontosságát.
- Alakuljon ki a gyerekekben a munkavégzéshez szükséges attitűd, örömmel végzett aktív tevékenység legyen.
- A család és az óvoda munkával kapcsolatos elvárásai közelítsenek egymáshoz.
- A munka során a meglévő tapasztalatok erősödjenek, és új tapasztalatokat szerezzenek.
- A munkavégzéséhez szükséges képességek, készségek fejlesztése, eszközhasználatban jártasság kialakítása.
- Fejlődjenek erkölcsi tulajdonságaik: kitartás, kötelesség, felelősség, önállóság, céltudatosság, a munka eredményének megbecsülése.
- Az önkiszolgálás és a közösségért végzett munka jellegű tevékenységek során fejlődjön gyermekeinkben a saját és mások munkájának megbecsülése.
- Közösségi kapcsolataik alakítása: munkamegosztás, együtt végzett munka, egymásra figyelés.
- Tapasztalják meg, hogy a munka rendszeresen ismétlődő tevékenység, újra és újra el kell végezni. Így lehetőség nyílik a kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság alakítására.
- A munkavégzés közbeni kommunikáció fejlesztése

- Minden gyermek saját képességeinek megfelelően végezzen önállóan munkát /koruktól függetlenül/.
- A gyermeknek saját magához mérten fejlesztő pozitív értékelést adjunk .
- Ismerjék fel a segítségadás lehetőségeit.
- Adjunk lehetőséget a kreativitás
- az egyéni elgondolások megvalósításának.
- Életre való felkészítés.
- Váljon a gyerekek számára természetessé, hogy mindenki dolgozik.
- A saját és mások elismerésére nevelés.

**Feladat**

- A munka megszerettetésével a gyermekek kapcsolatait előnyösen befolyásoló tulajdonságok, készségek formálása.
- A munka jellegű tevékenységek szabadon választhatóak legyenek, elégítsék ki a gyerek valamilyen szükségletét, gondolkodni és együttműködni tanítsanak.
- Az önkiszolgálás gyakorlása során legyenek képesek a saját személyükkel kapcsolatos öltözködés, testápolási teendők és az étkezéssel kapcsolatos tevékenységek egyre önállóbb ellátására.
- A közösség érdekében végzett naposi tevékenységet, vagy egyéb a csoport életéhez kapcsolódó állandó feladatokat végezzék örömmel, szeretetből.
- A környezet rendjének biztosítását, az egymásnak, kisebbeknek és a felnőtteknek való segítés napi gyakorlásának megszervezésével, illetve az egyéb megbízatások teljesítésével az esztétikai igény és a segítőkészség igényének felkeltése.
- Az évszakoknak megfelelő munka jellegű tevékenységekhez szükséges eszközök biztosítása a csoportszobában, az udvaron és az óvoda környezetében.

**A pedagógiai munkát segítő feladata:**

Példamutatásával, segítőkészségével, mintájával járuljon hozzá a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok (pontosság, kitartás, önállóság, felelősség, kötelességtudat, céltudatosság) alakításához. A munkajellegű tevékenységek fajtáit és fázisait ismerje. A gyermekeket életkori sajátosságaiknak megfelelően vonja be. Ösztönözze a gyermekeket a pontos, precíz munkavégzésre. Irányítsa önállóan a naposok munkáját.

**Munkajellegű tevékenységek tartalma**

- Önkiszolgálással kapcsolatos tevékenységek: tisztálkodás, fogmosás, öltözés, vetkőzés. Étkezéssel kapcsolatos tevékenységek evőeszközök odakészítése az asztalra /sorrendiség - mozzanatok megtanításával/.

- Alkalmi megbízatások teljesítése.
- Segítés az óvoda pedagógusainak és más felnőtteknek.
- Naposi munka: étkezés előkészületeinek teendői, terítés, étkezés utáni teendők, asztal leszedés.
- Terem és udvarrendezésben való részvétel játékok, eszközök előkészítése, elrakása.
- Alkalomszerű munkák ünnepi készülődések, díszítések megbízatások spontán adódó teendők.
- Heti játékrendezés, tisztogatás.
- Környezetünk növényeinek, akváriumban állatgondozása, ápolása.
- Folyamatos az évszaknak megfelelő kerti munkák ültetés, átültetés, gyomirtás, öntözés, szüretelés, levéltakarítás, gyűjtőmunkák végzése.
- Gyümölcs, zöldségsaláta, savanyúság, szendvics, sütemény készítése, befőzés, aszalás.

**Tartalmi megvalósítás**

A munka a személyiségfejlesztés fontos eszköze, egy cselekvés közbeni tapasztalatszerzés, mely az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekekkel való együttműködést, folyamatos, konkrét, reális, vagyis saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel. A munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok (pontosság, kitartás, önállóság, felelősség, kötelességtudat, céltudatosság) alakításához elengedhetetlen az óvodában dolgozók példamutatása, mintája, segítőkészsége.

- Óvodáskor elején a gyermekek többsége eléggé önállótlan, ezért arra törekszünk, hogy már a beszoktatási időszakban aktívan vegyenek részt a szükségleteik kielégítésével kapcsolatos munkafolyamatokban – öltözködés, testápolási teendők, étkezéssel kapcsolatos munkálatok. A gondozási teendőket a felnőttek segítségével állandó kontroll, értékelés és buzdítás kíséretében végzik egyre eredményesebben, mely így a gyermek számára örömforrássá válik.
- A beszokott, érzelmileg stabilizálódott gyermeknél már jelentkezik az igény önmaga ellátására, kiszolgálására. Heterogén csoportjainkban a nagyobbak példája is vonzóvá teszi a kisebbek számára az önkiszolgáló és a közösségért végzett munkát.
- Négy éves kor táján már tudatossá válik az önkéntes munkavállalás, megbízatás elfogadása, esetleg elutasítása –egymásért. 5 éves kor felé haladva már lehetőség adódik az önkiszolgáló munka minőségi és esztétikai fejlesztésére.
- 6-7 éves korban büszkén tapasztalják magukon, hogy már nem csak magukért, közvetlen asztaltársukért, barátjukért képesek feladatot ellátni, hanem munkájuk eredményét az egész csoport, a felnőttek, sőt az egész óvodai közösség élvezi, hasznosítja. Óvodáskor végére így jutnak el a munka jellegű tevékenységben egy magasabb szintre, melynek alapja a munka szeretete és felelősségérzet mások iránt.

- A közösségért mindennap, illetve alkalomszerűen elvégzendő munkák: Végezzenek felelősi munkát öltöző mosdó rendje stb. Aktívan kapcsolódjanak be a játék elrakásba, ágyrakásba, a terem rendezésbe. Szívesen vállaljanak naposi munkát, viráglocsolást, madáretetést, természetsarok gondozást, udvarrendezést, a kerti munkát. Teljesítsék az egyéni megbízatásokat, pl. eszközöket, üzeneteket adjanak át. Segítsenek a felnőttnek, egymásnak és a kisebbeknek.
- Meghatározott időszakra vonatkozó munkafolyamatok: Aktívan kapcsolódjanak be az évszakoknak megfelelő napi munkatevékenységekbe. Érezzék át az ünnepi időszak előtti készülődést kapcsolódjanak be a díszítésbe, dekorációba, sütemény készítésbe stb. Vegyenek részt a tervezési folyamatban az előre megtervezett heti feladatok megvalósításában.

**A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére**

- A gyermekek képesek önállóan, esztétikusan megteríteni, étkezés után a környezetüket rendbe tenni.
- Örömmel vesznek részt az évszakokhoz kapcsolódó munkákban szüretelés, befőzés, kerti munka stb.
- Egész évben segítenek az udvar gondozásában.
- Kis segítséggel készítenek ajándékokat, játékszereket. Játék elrakáskor esztétikusan rakják a tárgyakat, eszközöket, játékokat a helyükre. Teljesítik az óvodapedagógus megbízásait.
- Segédkeznek a csoportszoba átrendezésében, díszítésében, a tevékenységekhez szükséges 249 eszközöket önállóan előkészítik. Szívesen vesznek részt a játékeszközök takarításában, rendezésében.
- A munkafolyamatok megtervezését ötleteikkel segítik, s a megvalósításban aktívan vesznek részt. Szívesen végeznek gyűjtőmunkát.
- Aktívan vesznek részt az öltöző és a mosdó rendjének kialakításában, megőrzésében. Önállóan ellátják a növény és állatgondozást.
- Kirándulások, séták, kerti munkák végzésekor megfigyelik a természet változásait, s csak azok figyelembevételével gondozzák a növényeket. Önállóan ültetnek, locsolnak. Önállóan végzik a saját személyükkel kapcsolatos munkát (öltözködés, tisztálkodás).
- Szívesen segítenek a felnőtteknek, a rászoruló társuknak és a kicsiknek.

### 5.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Tevékenységekben megvalósuló tanulás

*„Nem taníthatunk meg semmit az embernek,*
*csak segíthetünk nekik,hogy felfedezzék a dolgokat önmagukban.”*
*(Galilei)*

Az óvodáskorú gyermek tanulásának forrása a játék, melynek során megismeri környezetét. Az óvodai tanulásnak spontán és a pedagógus által irányított mozzanatai vannak.

Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, az óvodapedagógus által kezdeményezett párhuzamos tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

Folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését támogatja.

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat.

A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját.

Az óvodapedagógus a tanulást biztosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos mintaés modellkövetéses magatartásés viselkedéstanulás, szokások alakítása,
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a játékos, cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakorlati problémamegoldás.

**Cél**

Az óvodás gyermek természetes kíváncsiságából kiinduló spontán tanulási vágyára építve kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése és a képességek fejlesztése.

Az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, amely elsősorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósuljon meg.

Az általunk nevelt óvodás nyitott, érdeklődő, motivált, képes az egyéi adottságainak megfelelően a világ megtapasztalására, felfedezésre az összefüggések meglátására. Olyan értelmi, szociális,

kommunikációs és testi képességekkel, készségekkel, ismeretekkel és attitűddel (kompetenciák) rendelkezik, amely alkalmassá teszi őt, korának megfelelő élethelyzetben helytállásra.

- A gyerekek egyéni képességeihez igazodó személyiségfejlődés ütemének biztosítása.
- Szabad játék és tanulás összekapcsolása, játéktevékenységeken belüli spontán illetve irányított tanítás-tanulás.
- Élménybe ágyazott tapasztalatszerzés tudatos irányítása, amely minden esetben komplex jellegű.
- elsődleges cél az óvodás gyermekek képességeinek fejlesztése, tapasztalataik bővítése, rendszerezése.
- Megfelelő testi fejlődés, állóképesség és mozgáskultúra elérése.
- Megfelelő szociális érettség, alkalmazkodás a társakhoz és a közösséghez.
- Megfelelő beszédkészség kialakítása mert ez a kommunikáció eszköze, megfelelő értelmi fejlettségi szint elérése, korának megfelelő tájékozottság. /ismeretanyag/
- Helyzetfelismerés, az ok – okozati összefüggések felismerésének képességének kialakítása, fejlesztése.
- Globális összefüggések megértése iránti igény felkeltése.

**Feladat**

- A tanulás során feladatunk nemcsak a társadalmilag hasznos ismeretek elsajátítása, hanem a teljes személyiség fejlődését és fejlesztését támogató kölcsönösség, elfogadás és elfogadottság élményének sokféle módon történő megélése.
- Az óvodapedagógus a gyermekek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére támaszkodva irányítsa a tapasztalat és az ismeretszerzés folyamatát.
- Az alkalmazott pedagógiai módszerek támogassák a kompetenciafejlesztést.

**Az óvodapedagógus feladata**

- Biztosítsa a játékosságot, a cselekvéses tanulást az egész nap folyamán. Vegye figyelembe a gyermekek aktuális fizikai és érzelmi állapotát, ehhez igazítsa a tevékenységek tempóját, időtartamát, módszereit. Szükség esetén változtat előzetes tervein.
- Inspirálja a gyermeket a tanulási tevékenységek választására: érzelembe ágyazottság, új, felhívó, váratlan ingerek alkalmazása. („Itt mindig történik valami!”).
- A gyermeki tevékenységeket, a foglalkozásokat a céloknak megfelelően, logikusan építi fel, alkalmazott módszerei a tanítás-tanulás eredményességét segítik.
- Kötetlen szervezeti formában a játék adta lehetőségek kihasználásával, játékos helyzetek megteremtésével, az önálló tapasztalatszerzéshez – játékhoz és egyéb tevékenységekhezaz életkornak és a gyermekek egyéni képességeinek megfelelő eszközöket biztosít.

- Valamennyi tevékenységi formában a tanuláshoz szükséges képességek fejlesztése, a differenciálás elvének alkalmazásával – differenciálás módja, formája.
- Ismerje fel a gyermek személyiségfejlődési nehézségeit, és nyújtson számukra segítséget, esetlegesen megfelelő szakembertől (pszichológus, fejlesztő pedagógus stb.)
- A játékba integrált önkéntes és cselekvéses tevékenykedtetéssel, építve szükségletekre fenntartja, fokozza a gyermekek érdeklődését, kíváncsiságát, kitartását és fejlessze gondolkodást.
- A tanulás élményszerűségét, a felfedezés örömét érdekességét fokozza szerepjátékokkal, mozgásos értelemfejlesztő játékokkal, nyelvi játékokkal, saját készítésű társasjátékokkal, illetve gátlást, szorongást oldó eljárásokkal.
- Teremtsen együttműködést kívánó helyzeteket, mikrocsoportos tevékenykedtetést, de csoportos tevékenységek esetén is figyeljen az egyéni szükségletekre, és a gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni igényeinek megfelelő módszereket, eljárásokat válasszon.
- A gyermek hibáit, tévesztéseit kezelje a tanulási, fejlődési folyamat részeként, egyéni megértést elősegítő módon reagáljon rájuk.
- Teremtsen az elmélyült tevékenységekhez nyugodt légkört és környezetet, alakítson ki rugalmas, nyugodt feltételeket teremtő napirendet.
- Biztosítsa a szabad alkotások feltételeit, a gyermekekkel közösen állítsa össze a napirendet és hetirendet.
- A párhuzamosan végezhető tevékenységekhez biztosítsa a megfelelő eszközöket és a szabad választás lehetőségét.
- A gyermekek eredményeit értékelje pozitívan, mindenkit juttasson sikerélményhez.

**A pedagógusi munkát segítő feladata**

- Az óvodapedagógus egyéni és mikrocsoportos fejlesztése idején, kapcsolódjon be a szabad játékban résztvevő gyermekek tevékenykedtetésébe, a nyugodt, tevékeny légkör fenntartásába.

**Tartalmi megvalósulás**

Az óvodában a tanulás folyamatos, részben utánzásos, spontán és szervezett, természetes és szimulált környezetben szervezeti és időkeretben megvalósuló tevékenység.

A gyermek tanulási tevékenységeinek színtere, szervezeti keretformája a játék, amelynek nevelési alapelve és módszere a játékosság. A gyermek képes arra, hogy érdekes, ösztönző körülmények között, a felnőtt megértő, elfogadó támogatásával megtalálja az önmaga számára legmegfelelőbb tevékenységi, tanulási helyzeteket.

- Az önálló tevékenykedés életszükséglet és egyben tapasztalatforrás. A tevékenységek kapcsán tapasztalják, hogy a kapott feladatok megoldása érdekében szükséges alkalmazkodni egymáshoz

és az óvodapedagógus kéréseihez. A tevékenységhez kötött tanuláskor fontos a gyermekek motiválása, aktivizálása, az egyéni adottságok és az optimális terhelhetőség figyelembevétele.

- A tanulási folyamat a nevelés szerves része, a teljes személyiség fejlődését és fejlesztését támogatja, nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben és az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.
- A gyermekek egyéni fejlődési ütemének figyelemmel kísérésére legalkalmasabbnak tartjuk az egyéni, páros és mikró csoportos tanulást, egy-egy témakör sokoldalú folyamatos feldolgozását
- Vegyenek részt játékos kísérletezésekben, megfigyelésekben, szerezzenek ismereteket és tapasztalatokat szűkebb és tágabb természetiés társadalmi környezetüktől önállóan, vagy közösen. A sok-sok próbálkozás, pozitív és negatív élmények és ezek feldolgozása a különböző tanulási technikákban elengedhetetlen feltételei a külső ingerek belsővé válásának és a harmonikus személyiségfejlődésnek.
- Az önálló tapasztalatgyűjtés mindig magában hordozza a kudarc, tévedés és a hibás döntés lehetőségét, de a teljes személyiségfejlődés szempontjából ezekre ugyanolyan szükség van, mint a sikerre, hiszen a segítségükkel alakulhat, fejlődhet többek között az akarat, kitartás, önismeret, kudarctűrés, döntésképesség, rugalmasság és a felelősségvállalás képessége. Megjelenik a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés, a gyakorlati problémamegoldás. Ennek érdekében indokolt esetben használja az IKT eszközöket is.
- Megjelenik a kognitív képességek tevékenységbe ágyazott alakítása.
- Pontos, a 3-7 éves korosztály fejlettségéhez igazodó a fogalomhasználat.
- Emlékezetből idézzenek fel élményeket, tapasztalatokat. Kreatív gondolkodást, képzeletet, problémaés feladatmegoldást fejlesztő tevékenységekben vegyenek részt, melyek által pontosabbá válik érzékelésük, észlelésük, megfigyelőképességük, tartósabb lesz figyelmük, emlékezetük, gazdagodik fantáziájuk, fejlődik beszédük, kifejezőkészségük és gondolkodásuk, képessé válnak problémák felismerésére és megoldására.
- A különleges bánásmódot igénylő gyermek számára szakember segítségével hosszabb távú fejlesztési terveket dolgozunk ki és irányításával alkalmazzuk a gyermekcsoportnak, különleges bánásmódot igénylőknek megfelelő, változatos módszereket.
- A tanulás akadályba ütközése esetén a gyermek egyéni fejlődési üteméhez igazodóan egyéni fejlesztést szervezünk, mert a gyermek személyiségét nem statikusan, hanem önmagukhoz viszonyítva fejlődésében szemléljük.
- A vizuális, akusztikus, kinesztetikus észlelés és érzékelés képességének, a verbális emlékezet fejlesztésének játékos megvalósítása, melyet az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtésével ér el

- Tehetségígéretre utaló tulajdonságok megléte esetén szintén biztosítjuk a nagyobb odafigyelést és az egyéni fejlesztést.
- Az óvodapedagógus személyre szabott pozitív értékeléssel segíti a gyermekek teljes személyiségének, autonómiájának kibontakoztatását, ahol a bizalommal teli légkörben minden gyermek hibázhat, mindenkinek lehetősége van a javításra, próbálkozásra.
- A gyermekek kompetenciájának fejlesztésére felfedezési lehetőségekben gazdag, valamint a spontán szerzett játékos tapasztalatok, ismeretek rendszerezésére alkalmas tevékenységeket biztosítunk (pl.: kísérletezés, társasjátékozás), kihasználva a tevékenységekben rejlő lehetőségéket a megismerő funkciók gyakorlására.
- A tanulásszervezésünket a következő formák alkalmával biztosítjuk:
  - Jelentős részben utánzáson, minta és modellkövetéses, magatartás - viselkedés - tanulás. Spontán játékos tapasztalatszerzés.
  - Cselekvéses tanulás, felfedezés – saját élményű tanulás biztosítása.
  - A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő.
  - A pedagógus által irányított megfigyelés, felfedezés.
  - Gyakorlati problémamegoldás.
  - A téma egységek téma hét rendszerű feldolgozása.

Fontos alapelv, hogy az óvodai tanulás tágan értelmezett, nem szűkül le az ismeretszerzésre.

**A fejlődés jellemzői óvodáskor végére**

- Képesek önállóan ítéletet alkotni, következtetni.
- Kialakult a korának megfelelő feladattudata, reális énképe, figyelem koncentrációja.
- Cselekvésekbe ágyazva szerzi ismereteit, önálló megfigyeléseket, kutatásokat végez, problémahelyzetek megoldására törekszik.
- Felfedez konkrét összefüggéseket, ok-okozati viszonyokat.
- Több megoldásra törekszik kreatív.
- Nyitottak az új élmények befogadására.
- Szándékos figyelmük legalább 10-15 percig tartós.
- Gondolataikat képesek mondatokban kifejezni, érdeklődő, bátran kérdez.
- Képesek a hatékony kommunikációra és kifejezőkészségre, versenyszellemre és az együttműködésre.
- Képessé válnak a stressz kezelésére, a problémamegoldásra.
- Aktívan kapcsolódnak be minden tevékenységbe, döntéseket tudnak hozni, célkitűzéseket megfogalmazni.

- Tudnak alkalmazkodni, képesek önértékelésre és önbecsülésre, kapcsolatokat tudnak építeni, az érzelmeket fel tudják dolgozni.
- Eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet, belép abba az állapotba, amelyben az óvodásból iskolássá szocializálóik

# 6. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

## 6.1. Személyi és tárgyi feltétel

### Személyi feltétel

Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek ál.

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus. Elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek.

Óvodánk munkatársai számára meghatározó a lelkiség szerinti bánásmód, nevelés- és műveltségtartalom biztosítása. Az óvodapedagógusaink az alapvető humanista értékek hordozói melyhez társul szakmai felkészültségük, amely mindennapi pedagógiai tevékenységükben kifejeződik. Közös értékként képviseljük a toleranciát, empátiát-egymást segítését együttműködést egymás véleménye iránti megértést az emberi méltóság tiszteletben tartását az esztétikai óvoda környezet rugalmasságát a helyzethez és a gyerekek egyéni jellemzőihez való alkalmazkodást, felelősség tudatot. az önművelési és önfejlesztési igényt. Óvodapedagógusainkra jellemző a demokratikus nevelési stílus, amely ösztönzi a gyerekek kezdeményezéseit, messzemenően figyelembe veszi szükségleteiket. Alapelvei az elismerés a dicséret az elfogadás. Az óvodai csoportokra jellemző a bizalom teli, barátságos oldott légkör, elmélyült játék. Ezeket a feltételeket biztosítja az óvodapedagógusok önképzése önálló tanulása.

Az óvodapedagógus mellett a munkánkat közvetlenül segítő alkalmazottak a (dajkák, pedagógiai aszszisztens, óvodatitkár), a viselkedése, bánásmódja, kommunikációja is meghatározó a gyermekek fejlődése szempontjából. A pedagógusok irányításával a nevelőmunka minden területén látnak el részfeladatokat, biztosítják a gyermekcsoportok, a hozzájuk tartozó helyiségek, valamint a szociális helyiségek és irodák higiéniáját. A dajkák szakképzettek. Az óvoda egyéb munkaköreiben is megfelelő végzettséggel rendelkező, feladataikat hozzáértéssel ellátó munkatársak dolgoznak.

Az óvodapedagógusi tevékenység és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottainak összehangolt munkájára van szükség, ahhoz, hogy sikereket, eredményeket érjünk el.

A nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó, valamint hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyerekeit nevelő pedagógusaink feladata, lehetőséget teremteni arra, hogy a gyermekeink megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.

| **Intézményegység vezető** | **Óvoda-pedagógus** | **Pedagógiai asszisztens** | **Dajka** | **Óvoda titkár** | **Összesen** |
|---|---|---|---|---|---|
| 1fő | 8fő | 1 | 5 | 1 | **15** |

**Az óvoda tárgyi feltételei**

- Óvodánk tárgyi eszközeit, berendezéseit gyermekeink mozgás és játékigényének kielégítése jellemzi.
- Hangsúlyt fektetünk a minőségre, igényességre, tartósságra. A tárgyi eszközök fejlesztése, beszerzése során figyelembe vesszük a biztonsági előírásokat.
- A gyermekek által használt játékok számukra hozzáférhető módon, változó testméretüket figyelembe véve, biztonságosan helyezzük el.
- Az óvodánk rendelkezik a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.
- Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését úgy alakítjuk, hogy az szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen változó testméretének, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését.
- A gyermekek óvodai életének színterei otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt. Biztosíjuk a mozgásés játékigényük kielégítését és a gyermekeket harmóniát árasztó színek, formák, természetesanyagokkal veszik körül.
- Megfelelő munkakörnyezetet biztosít az óvodai munkatársaknak.
- A szülők fogadására megfelelő helyet biztosítunk.
- Udvarunk parkosított, gumi burkolatú. Homokozók, mozgásfejlesztő játékok, kerékpárok, rollerek nyáron nap és légfürdőzés, valamint egyéb hűsölést szolgáló tevékenységeket biztosítunk gyermekeinknek.
- A csoportszobák bútorzata, felszereltsége megfelelő.

### 6.2. Az óvodai élet megszervezése

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-45 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben - esetenként külön térben - iskola előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt

A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó (alkalmanként külön térben szervezett: udvar, tornaterem, logi-terem) iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt. A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket, tanköteles korukat megelőző nevelési évben járóknak kell tekinteni.

A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében

**Cél**

- A gyermekek életkorának és egyéni sajátosságainak megfelelő életritmus és az ebben foglalt szokások, normarendszerek fejlesztő tevékenységek rugalmas napirendi keretek közötti megvalósítása.
- Igazodjon a napirend a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez.
- A normarendszerhez való elemi alkalmazkodási képesség kialakítása.

**Az óvodapedagógus feladata**

- A gyermekek szükségleteit, igényeit figyelembe véve a stabilitás folyamatosság, rugalmasság jegyében szervezett napirend, heti rend kialakítása, mely igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez.
- A tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.
- A gyermek komfortérzetéhez szükséges optimális körülmények biztosítása.
- Folyamatos szabad játék lehetőségének megteremtése.
- A tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása.
- A gondozás folyamatában is neveljen, építse kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segítse önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást, nevelést végző munkatársakkal.
- Törekedjen a személyes interakciókra, élőszavas mese és közösségi játékélmény biztosításával.

- A tevékenységbe ágyazott, komplex készség és képességfejlesztés feltételeinek megteremtése (hely, idő, eszköz).

**A csoportszervezés elvei**

- A csoportok életkori összetételének kialakítása függ a jelentkezett gyermek életkorától, személyiségétől, a szülők igényeitől.
- Tekintve, hogy az iskolába elmenő gyermekek helyére mindig változó korosztályú gyermekek kerülnek, a vegyes csoportok fennmaradnak.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekei, hátrányos helyzetű, tehetséges, ép gyermekek integrált nevelését valósítjuk meg, vegyes életkorú és összetételű csoportokban, melyben ügyelünk az arányok betartására.

### A megvalósulás folyamata

**Napirend**

A nevelés céltudatos megtervezése során alakítjuk ki a gyermekek óvodai életrendjét, időbeosztását. A heti rend és a napirend az a szervezeti keret, ami biztosítja a gyerekek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezet megteremtését.

A napirend biztosítsa a gyermekek egészséges fejlődését, fejlesztését megfelelőidőkeretben. Stabil elemek az étkezések, a szabad levegőn való tartózkodás, a játéktevékenység és a pihenés ideje, melylyel elkerülhető az egyszerre történő, tömeges csoportmozgás.

Az időkeretek az életkortól és egyéb tényezőktől függően rugalmasan változnak. Az adott gyermekcsoportra alakítsák ki az óvodapedagógusok a napirendet.

Az óvodai élet megszervezésében tekintettel kell lenni az eltérő szükségletekre, ez vonatkozik az életkori eltérésekre és az azonos korosztály egyéni igényeire is.

A napirend helyes életritmust biztosító stabil pontjain túl, a rugalmasság és a folyamatosság, az egyéni igényekhez való alkalmazkodást szolgálja.

Az eltérő fiziológiai szükségleteket figyelembe vesszük (alvás, evés-ivás, mozgásigény).

A napi étkezések közül az ebéd időpontja kötött. Tízórai és az uzsonna időpontja a gyermekek szükségletei szerint alakítható.

Természetesen egy meghatározott időkereten belül biztosítható a folyamatosság a délelőtti és a délutáni étkezéseknél. Ez a megkötés a gyermekek egészségének védelmében fontos.

A napirenden belül a legtöbb időt a gyermekek legfontosabb tevékenysége, a szabad játék kapja, de az egyéb tevékenységek közötti harmonikus arányok megtartása szintén fontos.

**Napirend minta**

3 – 7 évesek → gyermekcsoport

| Idő/óra | Tevékenység |
|---|---|
| 6:30- 7:30 | Folyamatos érkezés és szabad játék |
| 7:30 – 10:30 | Párhuzamos tevékenységek:<br>Szabad játék, óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenység, tízórai folyamatos vagy kötött formában, tevékenységekben megvalósuló tanulás a heti rendben rögzítettek szerint<br>Mindennapi mozgás |
| 10:30 – 11:50 | Öltözködés, udvari játék, levegőzés |
| 11:50 – 12:40 | Öltözködés, mosdóhasználat, ebéd |
| 12:40 – 13:00 | Előkészület a pihenéshez |
| 13:00– 14:45 | Pihenés, egyéni szükséglethez igazodó ébredés |
| 14:45 – 17.30 | Párhuzamos tevékenységek:<br>Átöltözés, mosdóhasználat, uzsonna, szabad játék. |

**Nyári napirend (június 1.-től, augusztus 31.-ig)**

| | |
|---|---|
| 6:30 – 7:00 | Folyamatos érkezés és szabad játék |
| 7:00 – 12:00 | Párhuzamos tevékenységek:<br>Játék a szabadban, tízórai folyamatos és kötött formában, lelki percek, napozás, zuhanyzás, egyéb szabadon választott tevékenység, óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenység, mosdóhasználat, mindennapi mozgás |
| 12:00 – 12:30 | Előkészület az ebédhez |
| 12:30 – 13:00 | Ebéd |
| 13:00 – 14:45 | Előkészület a pihenéshez, pihenés,<br>Egyéni szükséglethez igazodó ébredés |
| 14:45– 17:30 | Párhuzamos tevékenységek:<br>Mosdóhasználat, uzsonna, játék a szabadban, |

**<u>Heti rend</u>**

A heti rendben a napirendhez hasonlóan vannak visszatérő stabil, a rendszerességet, a szokásokat alapozó tevékenységek és ugyanakkor lehetőség van az óvodapedagógus döntése alapján a rugalmasságra. A csoportok óvodapedagógusai alakítják ki, élve a pedagógiai szabadsággal.

A heti egy témához kapcsolódó élményeket, tevékenységeket, tapasztalatszerzési és cselekedtetési lehetőségeket terveznek az óvónők. A heti rend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartalmú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével és szervezésével.

Az óvodai nevelés során a következő tevékenységi területet különböztetünk meg komplex foglalkozások keretében napi hangsúlyozottsággal:

- Verselés, mesélés,
- Ének, zene, népi játék, tánc,
- Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka,
- A külső világ tevékeny megismerése,
- Szervezett mozgás.

A heti rendben állandó napot igényel csoportonként meghatározott napon a tornatermi mozgás.

A heti rend összeállításának szempontjai:

1. A heti rendben életkortól függően naponta biztosítani kell a rendszeres mozgásfejlesztést. A keret és az időtartam változó. Szervezhető kezdeményezett, vagy kötött formában. Heti egy alkalommal minden korosztály számára kötelező a testnevelés foglalkozás. A többi napokon a szabad mozgás valamennyi formája valósuljon meg.
2. A felajánlott választható tevékenységet célszerű úgy alakítani, hogy naponta folyamatosan legyen lehetőség, a vizuális tevékenységekre, amelyek a szabad játék keretein belül szervezhetők. A 3-4-5 éveseknek a felajánlott tevékenységek választhatók. A vegyes összetételű csoportokban, az 5-6-7 éveseknek kötelezően választható, differenciált tevékenységei a kisebbek számára önként választható lehetőséget jelentenek.

A tevékenységek közül az óvodapedagógus a gyermekek választásai és a résztvevők fejlettsége alapján, valamint a tevékenységjellegétől függően dönti el, hol van a közvetlen részvételére, mintájára és segítő közreműködésére szükség. A gyermekek a kezdeményezett helyzeteket szabadon továbbfejlesztik, és összekapcsolhatják más tevékenységgel, játékkal.

Az óvodapedagógusok felelőssége, hogy a gyermekcsoporthoz mérten (összetétel, nagyságrend) egyszerre, vagy mikro csoportosformában foglalkoztatja a gyermekeket.

Élményszerző sétát, kirándulást, terveznek-szerveznek az óvodapedagógusok, amely a csoportépítés, a szocializáció, a társas kapcsolatok erősítését szolgálja.

A szervezeti keretek a kisközépsősök számára felajánlott és választható, míg a nagycsoportosok számára kiegészül a kötelezően választható felajánlott tevékenységekkel.

### 6.3. Az óvodai nevelőmunka tervezése

**Pedagógiai tervezés dokumentálásának struktúrája**

KÖZNEVELÉSI TÖRVÉNY

•

ÓVODAI NEVELÉS ORSZÁGOS ALAPPROGRAMJA

•

PEDAGÓGIAI PROGRAM

•

ÓVODAVEZETŐI MUNKATERV

•

CSOPORTOK NEVELÉSI, /TEVÉKENYSÉG TERVEI, REFLEXIÓ (csoportnapló óvodapedagógusok)

•

EGYÉNI FEJLŐDÉS DOKUMENTUMAI (óvodapedagógusok)

**Az óvodai munka tervezése**

A tervezés alapja az Alapprogram, mely az óvodai nevelés pedagógiai alapelveit határozza meg. Az óvoda Pedagógiai programja elkészítésnél figyelembe vettük az Óvodai nevelés országos alapprogramja mellett a Katolikus óvodák részére készített segédanyagot a módosított óvodai nevelés országos alapprogramjához.

Az óvodai nevelés a katolikus óvodáinkban csak a fenntartó által jóváhagyott pedagógiai program alapján történhet és a gyermek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

Az óvoda alapdokumentumai összhangban állnak, tükrözik a helyi sajátosságokat is figyelembe vevő tervezést.

**Célunk:**

A tervezés módja, formája és tartalma koherens legyen a Pedagógiai Programban megfogalmazott alapelvekkel, célokkal, feladatokkal.

**Feladatunk:**

A pedagógiai tervezés struktúrájának kialakítása, elvek meghatározása.

**Dokumentálással kapcsolatos feladatok:**

A tudatos pedagógiai munka tükörképét dokumentációnk adja.

**Alapelveink:**

- Használhatóság!
- Dolgozzunk belőle!
- Mutassa a pedagógiai előzményeket, a tervezett folyamatot és azt, amit sikerült megvalósítanunk!
- Mindig a legegyszerűbb formát válasszuk!
- Rövid idő alatt kitölthető legyen (hosszú szövegezés helyett lényegre törő forma)!

**Az óvodapedagógus feladata**

- A tevékenységeket egymásra épülő logikus rendszerbe szervezi megkönnyítve ezáltal az adott téma sokoldalú megközelítését és az összefüggések megértését.
- Módszereit mindig az adott gyermekcsoporthoz-gyermekhez igazítja.
- Tudatosan tervezi a gyermekek önálló ismeretszerzésére alkalmas, források eszközök anyagok élmények biztosítását
- Tevékenységi terveiben szóbeli és írásbeli megnyilvánulásaiban korszerű elméleti tudáson alapuló tudástartalmat közvetít általános emberi értékek és azok beépülését segítő kompetenciák megalapozására törekszik.
- A tudástartalmakat szakszerűen érthetően közvetíti a gyermekeknek a korosztályi és egyéni jellemzők figyelembevételével ügyelve arra, hogy közléseit összekapcsolja a cselekvéssel és szemléltetéssel.
- Dokumentumaiba, reflexiójába beépíti a digitális eszközök használatának módját és eredményeit a gyermekek vonatkozásában éppúgy, mint a személyes szakmai kommunikációjának tudásának gazdagításához szolgáló eszközt.

**Az óvodában ovikréta bevezetése a 2024-2025-ös nevelési évtől:**

A www. ovikreta.hu az óvodai adminisztrációt és fejlesztési tervek készítését megkönnyítő egységes online rendszer, 2024 szeptember 1-től.

**Célja:**

Az óvodák gyermekekkel és alkalmazottakkal kapcsolatos adminisztratív feladataihoz informatikai támogatást nyújtson.

Innovatív megoldásokat nyújt egy felhasználóbarát felületen keresztül, ahol az óvodai tevékenységeket egy rendszerben kezelhetjük.

Biztonságos adattárolást és adatmentést biztosít egy központi adatbázisból, a rendszer webes felületen keresztül internetkapcsolattal bármikor/bárhonnan elérhető.

A felhasználók részére megfelelő jogosultsággal egy gyermek, csoport története egyben, egy helyen látható és kezelhető.

EGISZTRÁCIÓ

Óvodások alapadatait ovikrétába a KIR rendszerből emeljük át.

- Gyermek neve
- OM azonosítója
- Felvétel időpontja
- Neme
- TAJ száma
- Születési helye
- Születési ideje
- Lakcíme
- Ideiglenes lakcíme
- Állampolgársága
- Nem magyar állampolgár esetén a tartózkodás jogcíme
- Óvoda kezdete / várható befejezés

CSOPORTNAPLÓ

A csoportnaplók generálhatók, melyekhez dokumentumok csatolhatók. A csoportnapló készítés a törvényi kötelezettségek mellett a helyi egyéni sajátosságok beépítésére is lehetőséget ad.

**Tevékenység tartalmak, nevelés tervezése**

**Céljaink**

A feladatterv tartalmazza azoknak az ismereteknek a körét, amelyekkel az óvodában az óvodai élet alatt, minden gyermeknek találkoznia kel. A módszereket, témákat, a fejlesztés ütemét eszközeit szabadon megválasztva, a szituációkat figyelembe véve, az óvodapedagógus választja meg.

Feladataink és a megvalósulás folyamata

**Pedagógiai Munkaterv, és beszámoló**

A nevelési évre szóló pedagógiai terv, tartalmazza a kiemelt célokat, feladatokat, a megvalósítás ütemezését, munkacsoportok tervét, gyermekvédelmi feladatokat, az óvoda ünnepeit, hagyományait, határidő és felelősök jelölésével.

Tartalmazza az alkalmazotti közösség munkarendjét, az éves ellenőrzési, értékelési és mérési feladatokat is.

A beszámolóban a csoport pedagógusainak nevelési évet összegző elemzése az intézményi értékeléshez tartozó kompetenciák alapján, a megvalósult rendezvények alapján történik. **Csoportnapló**

A csoportnapló 2024 szeptemberétől az ovikrétában jelenik meg, tartalmazza a gyermekek adatait, a napirendet, hetirendet. A nevelőmunka tervének felépítése óvodai nevelés feladatainak meghatározása. Tevékenységek: játék, munka és tevékenységekben megvalósuló tanulás. A fejlődést elősegítő tartalmak, hitre nevelés tartalma.

**Témahetek**

A témaheteket, mindig olyan aktuális témában próbáljuk megtervezni, amely a gyerekek érdeklődési körének leginkább megfelel, az egyházi ünnepekhez ( Teremtés, Szent Imre nap, Szent Erzsébet hete, Szent Márton hete, Szent Miklós hete, advent, karácsony, vízkereszt, farsang gyertyaszentelő, hamvazószerda, nagyböjt, húsvét, pünkösd,) zöld jeles napokhoz (Állatok világnapja, Állatvédelmi témahét, Hulladékcsökkentési hét, Víz világnapja, Föld napja, Madarak és fák napja) saját élményeikből táplálkozik, évszakok változásaival, jeles napjainkkal, is korrelál.

Közös élményre, előkészületekre, gyűjtőmunkára épülnek, így a szülőket is megpróbáljuk bevonni a mindennapi tevékenységrendszerbe-, és egy téma köré szerveződnek a felajánlott tevékenységek. Az óvodapedagógus a témahetek tevékenységeiben is tekintettel van az egyéni szükségletekre, a fejlődési ütemre és az eltérő érdeklődésre.

Az önálló tanulás, a problémamegoldás képességeinek megalapozása, annak elősegítése történik, a közvetlen tapasztalatszerzéssel, a differenciálás, a választás, a döntés lehetőségének megteremtésével történik.

Nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy minden gyermek egyéni szintjének figyelembevételével történik a témahetek feldolgozása. A tevékenységek tervezése, szervezése során elsődleges szempontunk a gyermeki kíváncsiság életben tartása.

**Céljaink:**

- A csoportok nevelési terve tartalmazza az óvodapedagógusok tervező munkájának elveit, ellenőrző és értékelő dokumentumok, módszerek tartalmát.
- A tudástartalmakat szakszerűen, érthetően közvetíti a gyermekeknek, a korosztályi és egyéni jellemzők figyelembevételével, ügyelve arra, hogy a közléseit összekapcsolja a cselekvéssel és a szemléltetéssel.
- Módszereit mindig az adott gyermekcsoporthoz, gyermekhez igazítja. Tevékenységi terveiben szóbeli és írásbeli megnyilvánulásaiban korszerű elméleti tudáson alapuló tudástartalmat közvetít, általános emberi értékek, és azok beépülését segítő kompetenciák megalapozására törekszik.

**Feladataink**

A tervek, értékelések elkészítése

- Pedagógiai Program
- Éves vezetői munkaterv
- Feladattervek – Intézményegység sajátos feladatai
- Munkacsoportok tervei alapján

**A gyermekek egyéni fejlesztési terve, az egyéni értékelés és a fejlesztés dokumentumai**

**Cél:**

- A gyermekek személyiségfejlődésének nyomon követése.
- SNI, HH, HHH, BTM, kiemelt figyelmet igénylő gyermekek differenciált nevelése, fejlesztése.
- Részképesség zavarok feltárása a korrigálás érdekében.

**Feladat:**

- A gyermekek játékában-tevékenységeiben megmutatkozó aktuális fejlettségi állapotát tükröző személyiségjegyekre kiterjedő megfigyelés.
- Megfigyelések rögzítése.
- Gyermekek számára egyéni fejlesztési tervek készítése.
- 6. életévét betöltött gyermekek célirányos mérése.
- Vizsgálati kérelmek benyújtása az eltérő fejlődési ütemű gyermekek esetében.
- Szülő, kérésére fejlesztési javaslatot tartalmazó dokumentumok elkészítése, átadása.
- Munkájában megvalósítja a PDCA ciklust: a tervezés, megvalósítás, ellenőrzés, visszacsatolás ciklusát.

**Tartalom:**

- A gyermek fejlődésének nyomon követése
- Vizsgálati kérelem
- Szakvélemények

**Fejlesztés folyamata:**

- Óvodával való ismerkedés (befogadás)
- Nevelési feladatok megvalósítása a tervezések alapján
- Gyermekek egyéni fejlődésének megfigyelése, megfigyelések rögzítése, értékelése
- Egyéni fejlesztési tervek elkészítése
- Szükség esetén szakemberek bevonása.

- Munkájában megvalósítja a tervezés, megvalósítás, ellenőrzés, visszacsatolás ciklusát (PDCA)

A gyermekek személyiségfejlődésének nyomon követését az ovi-krétában rögzitjük. Mérés, értékelés: a fejlődés folyamatos nyomon követése.

A köznevelési törvény egyértelműen rögzíti, hogy az óvodákat, ezzel együtt az óvodásokat is értékelni és mérni kell.

A folyamatosság nem csak azt jelenti, hogy többször, hanem azt is, hogy apró részletekben, egyszerre csak egy pici területet célozzunk meg.

A fejlesztés alapja a gyermekmegfigyelésének alapján végzett elemző munkára építettfejlesztő tevékenység.

A megfigyelés az óvodapedagógus egyik legfontosabb eszköze, hiszen az óvodás korú gyermek folyamatosan érik, változik, tehát az érés, mint lélektani folyamat, amely megteremti a tanulás belső feltételeit a szervezetben, a valóságban tényleg működik.

Ez a rendszer azonban minden területen folyamatos, és nem mindig alkalmanként mérést igényel. Egy nevelési évben kétszer történik a mérés és regisztráció: októberben és májusban. Az őszi felmérés eredménye tükrében készíthetjük el az egyéni fejlesztési tervet, ezáltal végezzük az egyéni fejlesztést a nevelési év folyamán. Majd az ismételt tavaszi felmérés eredményének regisztrálása mutatja meg a gyermek önmagához viszonyított előre mozdulását, vagy éppen stagnálását. Ez az eredmény a következő nevelési évben kiindulópontként szolgál a továbbfejlesztés viszonylatában, amely folyamat követi a PDCA-SDCA ciklus logikáját.

A szülő kezdeményezésére szakértői vizsgálat kérése nélkül is maradhat még egy nevelési évet az augusztus 31.-ig 6. életévét betöltött gyermek, ha azt az OH illetékes bizottsága a szülő által feltöltött alátámasztó dokumentumokból úgy ítéli meg.

A szülői kérelmet és a kérést alátámasztó dokumentumokat minden naptári év januárjában a szülő nyújtja be az Oktatási hivatal elektronikus adatlapján.

A megfigyelés az óvodapedagógus egyik legfontosabb eszköze, hiszen az óvodás korú gyermek folyamatosan érik, változik, tehát az érés, mint lélektani folyamat, amely megteremti a tanulás belső feltételeit a szervezetben, a valóságban tényleg működik. Ez a rendszer azonban minden területen folyamatos, és nem mindig alkalmanként mérést igényel.

**Értékelések, fejlesztések rögzítése:**

- Egyéni fejlesztési terv
- Fel évente a szülő tájékoztatása

- Gyermekvédelmi munkaterv
- Csoportról szóló bejegyzések

## 7. INKLUZÍV NEVELÉS

*„Önmagában véve senki sem szép vagy rút,*
*Jó vagy rossz, jelentős vagy tompaszellem,*
*hiszen az ember értéke mindig attól függ,*
*hisznek vagy kételkednek benne”*
*Róbert Musitc*

**A különleges bánásmódot igénylő gyermek:**

- sajátos nevelési igényű gyermek
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek
- kiemelten tehetséges gyermek
- a tankötelezettségük megkezdésére halasztást kapott gyermekek nevelése
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatóságról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek
- Gyermekés ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek társadalmi megbecsülésének kérdése gyermekkorban kell, hogy kezdődjék, az egészséges kisgyermekek az óvodába bekerülve szerzik első benyomásaikat fogyatékos társaikról. Ha velük együtt, egymást megbecsülve, egymást nem zavarva nevelkedhetnek, akkor a felnőttkori egy-társadalomban élés számos problémája már eleve megoldható, megelőzhető.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint az óvoda együttműködik a jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

A gyermek személyiségének fejlődését a közösségi életre történő felkészítését a szociális hátrányok enyhítését segítő feltételekkel és tevékenységekkel segítjük. A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek (pszichológus, utazó gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, és egyéb szükséges szakemberek) közreműködésével.

A beilleszkedési és magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység: magatartás zavar, figyelemzavar, hiperaktivitás, agresszivitás, szorongás, visszahúzódó magatartás egyre nagyobb számban fordul elő a gyermekek között, és beilleszkedési zavarokhoz, ill. kommunikációs nehézségekhez vezet.

A viselkedészavarok többféle tünetet mutatnak, amelyek fokozatosan erősödhetnek.

Ezek a tünetek megakadályozzák a gyermek optimális fejlődését, a kudarcok pedig másodlagos tüneteket okozhatnak. Ezért rendkívül fontos a minél korábbi felismerés Pontos diagnózis (orvos pszichológus által) és a célirányos, komplex, összehangolt fejlesztés.

Óvodánk a törvényi előírásoknak megfelelően ellátja egyes speciális szükségletű gyermekek integrált óvodai nevelését.

Minden gyermek számára biztosított a sokoldalú, inger és tevékenységben gazdag óvodai élet kiegyensúlyozott napirenddel.

A sajátos nevelési igényű gyermekek hátrányainak csökkentésére vonatkozó speciális fejlesztő tevékenységek a következő területeken valósulnak meg:

- Az egészséges életmód kialakítása,
- lelki, érzelmi nevelés és szocializáció,
- anyanyelvi és értelmi nevelés, fejlesztés a fő tevékenységi formákon keresztül,
- a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelésének, fejlesztésének rövid és hosszú távú feladatait minden esetben a Szakértői Bizottság által kiadott szakértői vélemény javaslatára kell építeni.

**Biztosítani szükséges:**

- A másságát elfogadó, segítő személyi és tárgyi környezetet.
- A sajátos nevelési igényű gyermek számára szükség esetén személyi segítővel szervezzük meg a zökkenőmentes integrált nevelést.
- Az alkalmazkodó képességük, akaraterejük, önállóságuk fejlesztéséhez szükséges motivációs bázist.
- A fejlődésükhöz szükséges rendszeres fejlesztést és vizsgálatot speciális szakember háttérrel.

### 7.1. A kiemelt figyelmet igénylő gyermek

A személyiség saját útját bejárva képes fejlődni. A fejlesztés nem azt jelenti, hogy felzárkóztatjuk a gyerekeket egy átlagszintre, hanem azt, hogy mindenki a maga módján, a maga ütemében, a maga képességei szerint a lehető leginkább tudjon kibontakozni, fejlődni. Ebbe a szemléletbe és az ezen alapuló gyakorlatba a kiugró képességű gyerekek fejlesztése is beletartozik. Az elv ugyanis azonos: mindenkit a maga szintje és képességei szerint kell nevelni.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztése során a fejlesztőmunkához szükséges személyi feltételeket biztosítani szükséges.

Az a kiemelt figyelmet igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorhoz viszonyítottan jelentősen alulteljesített, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, beilleszkedése közösségbe nehezített. Ellátása:

- integrált nevelés
- fejlesztő foglalkozás, melyet a szakértői véleményben megfogalmazottak alapján kell megszervezni

**Célunk:**

- A sajátos nevelési igényű gyermek önmagához viszonyított fejlődésének biztosítása ép gyermekcsoport közösségében, pozitív ráhatásokra építve.
- Az ép gyermekek esetében: az ember, mint érték megtapasztalása, a „mássággal" szembeni tolerancia és segítő szándék belsővé tétele.
- A gyermekek fejlődéséhez alapvetően szükséges érzelmi biztonság megteremtése és megtartása.
- Optimális körülmények biztosítása a folyamatos fejlődéshez.
- A speciális nevelési szükségletekhez, életkori sajátosságokhoz igazodó segítség adása annak érdekében, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek az átlagos képességű gyermekekhez minél jobban közelítő személyiséggé váljanak

**Feladataink**

- A gyermek minél sokoldalúbb megismerése a különbözőség okainak feltárása, lehetőség szerinti kompenzálása.
- Minden gyermeknek esélyt adni az önmagához viszonyított fejlődésre, hiányainak pótlására, hátrányainak kompenzálására saját tempója szerint.
- Minden fejlesztés eszköze a játék, észrevétlenül váljék szándékos problémamegoldássá, tanulássá. Ehhez olyan tevékenységek biztosítása, amelyek elősegítik a magasabb szintre jutást.
- Az eredményes hátránycsökkentés érdekében aktív együttműködés megszervezése szakemberekkel (gyógypedagógus, pszichológus, orvos, gyermekvédelmi felelős).
- Prevenciós, korrekciós; testi, lelki, értelmi, szociális nevelési tevékenységek ellátás.

### A sajátos nevelési igényű gyermek

Az óvoda alapító okiratában foglalt, a fenntartó által meghatározott fogyatékosság típusának megfelelő sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, fejlesztését vállaljuk fel:

- a beszédfogyatékos gyermekek nevelése,
- az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekek nevelése,

- a fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem-vagy magatartásszabályozás-zavarral) küzdő gyermekek nevelése.

**Az SNI gyermekek integrált nevelésének területei:**

1. Az SNI gyermekek óvodai felvételének elve: a 32/2012 rendelet rögzíti az SNI gyermekek óvodai felvételének alapelveit, amelyek alapján az intézményünk biztosítja az SNI gyermekek jogát az óvodai oktatáshoz és neveléshez.
2. **Egyéni fejlesztési terv:** Az SNI gyermekek esetében egyéni fejlesztési tervet készítünk, amely az egyéni szükségletek és képességek alapján határozzuk meg a fejlesztési célokat és módszereket, igazodva a fejlődési területekhez. Az egyéni fejlesztési tervet az óvodapedagógusok és a szakemberek közösen állítják össze.
3. **Differenciált nevelés és oktatás:** Az SNI gyermekek esetében az óvodapedagógusok differenciáltan terveznek és valósítják meg nevelési és fejlesztési tevékenységeket, hogy megfeleljenek az egyéni igényeknek és fejlődési szükségleteknek. Ez magában foglalja az egyéni nevelési tervet, a testre szabott feladatokat és a speciális támogatást.
4. **Szakmai segítségnyújtás:** Az intézmény biztosítja a szakmai segítségnyújtást az SNI gyermekek számára. Az óvoda együttműködik más szakemberekkel, például pszichológussal, logopédussal, gyógypedagógussal, akik támogatják a gyermekek fejlesztésének nevelését.
5. **Inkluzív nevelés:** Az SNI gyermekeknek joguk van az inkluzív neveléshez, vagyis a társas együttműködéshez és részvételhez az óvodai tevékenységekben. Az óvodapedagógusok támogatják az SNI gyermekek integrációját és együttműködését a többi gyermekkel, megteremtik a megfelelő környezetet, ahol a gyermekek támogatást és segítséget kapnak, miközben részt vesznek közös tevékenységekben.

**Célunk:**

- A harmonikus, nyugodt, biztonságot adó óvodai környezetben természetessé váljon a gyermekek között személyiségük különbözősége.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésének elősegítése, hogy javuljon életminőségük és a későbbiek folyamán könnyebben tudjanak beilleszkedni a társadalomba.

**Alapelvünk:**

- A SNI gyermeknek joga, hogy különleges gondozás keretében állapotának megfelelő gyógypedagógiai ellátásban részesüljön.
- Valljuk, hogy nem a közösségből kiszakítva, hanem a többi gyermek között, párhuzamos tevékenységként kezdeményezett fejlesztőjáték a legeredményesebb formája a fejlesztésnek.

- Gyermekközösségbe csakis olyan SNI gyermek integrálható, aki a többiekkel együtt nevelhető.
- A gyermekek mindenek felett álló érdekében a mi felelősségünk, hogy minden rendelkezésünkre álló segítséget megadjunk a gyermekeknek képességeik fejlődéséhez, személyiségük kibontakozásához, ismereteik bővítéséhez.
- Olyan befogadó csoportlégkört alakítunk ki, melyben a gyermekek magatartása, viselkedése kizárja a hátrányos megkülönböztetést, zaklatást.
- A fejlesztés rövid távú céljait minden esetben a fejleszthetőséget tükröző gyógypedagógiaiorvosipszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira, illetve a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatára kell építeni.

**Az integrált nevelésből adódó óvodapedagógusi feladatok:**

- Inkluzív szemlélettel a különbözőséget elfogadó viselkedés és magatartás alakítása a gyermekközösségekben, ezen belül különösen a tolerancia, türelem, megértés, figyelmesség, segítőkészség, empátiás készségek alakítása.
- A sajátos nevelési igényű gyermek terhelhetőségénél az óvónő vegye figyelembe a sérülés jellegét, súlyosságának mértékét, adott fizikai állapotát.
- Ismerje fel és gondozza kiemelten a gyermekben rejlő kiemelkedő teljesítményt.
- Törekedni kell arra, hogy a nem, vagy kevésbé sérült funkciók tudatos fejlesztésével bővüljenek a kompenzációs lehetőségek.
- A napirend során mindig csak annyi segítséget kapjon a kisgyermek, hogy önállóan tudjon cselekedni.
- Értesse meg és tudatosítsa a gyermekcsoportban dolgozó dajkával, hogy kommunikációja, bánásmódja, viselkedése ugyanolyan modell értékű, mint az övé.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek optimális nevelésének érdekében a pedagógusok ismereteinek bővítése, elsősorban gyógypedagógiai téren.
- A hatékonyság, eredményesség, szakszerűség és célszerűség érdekében együttműködés a szaksegítőkkel gyógypedagógus, pszichológus, logopédus, fejlesztőpedagógus.
- Szükség szerint szakvélemény, fejlesztési javaslat kérése a megfelelő szakszolgálatoktól.
- A megismert sérülés, lemaradás, fogyatékosság függvényében, szakmai kompetenciánk határain belül, speciális fejlesztési terv kidolgozása, megvalósítása, negyedévenkénti értékelése.
- Az óvodáskor végére, a sérülés arányában a sajátos nevelési igényű gyermeket is juttassa el az óvodai nevelés általános célkitűzéseiben megfogalmazott minimális szintre: alkalmazkodó készség, akaraterő, önállóságra törekvés, együttműködés.

- Tárgyi feltételek biztosítása, különösen a nagymozgások fejlesztését, lateralitást, téri tájékozódást, beszédészlelés és megértés fejlesztését és a gondolkodási stratégiák támogatását szolgáló eszközök.

**Tartalmi megvalósulás**

- A sajátos nevelési igényű gyermekek is szívesen járnak óvodába.
- A közösségen belül megtalálják helyüket, társaik elfogadják, nem kerülnek peremhelyzetbe.
- Örömmel vesznek részt a speciális foglalkozásokon.
- A bemeneti fejlettséghez képest kimutatható fejlődés.

**A beszédfogyatékos gyermek**

Beszédfogyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottság a komplex vizsgálata alapján annak minősít.

Azokat a gyermekek vállaljuk, akik ép intellektusúak, ép hallásúak, beszédfejlődésük és beszédtevékenységük az életkori átlagtól elmarad, vagy különbözik és emiatt tartósan akadályozottá válhat a kommunikációs helyzetekben, szociális kapcsolatokban (kortárs kapcsolat, gyermek-felnőtt kapcsolatok stb.)

Az akadályozottság megmutatkozhat a beszédhangok helyese ejtésének zavaraiban, a beszédértés nehézségeiben, a beszéd ritmusának eltéréseiben és a beszédhelyzetek alkalmanként, vagy tartós hárításában, megtagadásában; ide tartoznak a különböző hangszalag betegségek következményei a hangadás kóros elváltozásai is.

**A fejlesztés célja**

- A beszédfogyatékos gyermek sokoldalú, prevenciós fejlesztése
- A kommunikációs szándék tudatos megvalósítására nevelés

**Feladatok**

- A gyermek motiválása beszédhibájának leküzdésére.
- Anyanyelvi nevelés a mozgás, kommunikáció, illetve a vizuomotoros koordinációs készség fejlesztése.
- Speciális terápiák alkalmazása szakemberek segítségével.

**Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek**

Integrálható (aspergeri) autista gyermek az óvodában.

Hazánkban a sajátos nevelési igényű gyermekek integrációját elősegítő törvényi szabályozás lehetőségeket biztosít az autizmussal élő gyerekek beilleszkedéséhez is.

Leggyakrabban a jó nyelvi és értelmi képességekkel rendelkező (aspergeri) autizmussal élő gyermekek nevelkednek integrált körülmények között. Az óvodai nevelésben a többi gyermekkel együtt vesz részt az akadályozott gyermek, ha ez fejlődése, képessége kibontakoztatása szempontjából előnyös.

**Az autista gyermek:**

Az autizmus-spektrumzavarok lényege a társas viselkedés, a kommunikáció és sajátos gondolkodási képességek minőségi károsodása, amely a személyiség fejlődésének egészét átható, úgynevezett pervazív zavar. Amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg.

**Ezen tünetek megjelenési területei:**

- A társas és érzelmi készségek területe
- A kommunikáció területe
- A megismerési (kognitív) készségek területe
- Sajátos érdeklődési kör
- A mozgásos készségek területe
- Egyéb sajátosságok

**Az autizmussal élő gyermek legfőbb jellemzői:**

- A kölcsönösséget igénylő társas viselkedési készségek területén tapasztalható gondolkodási képesség sajátos hiányosságai.
- A beszéd szintjéhez képest károsodott kommunikáció.
- A rugalmas viselkedés, a szervezés és kivitelezés képességének minőségi sérülése
- Az egyenetlen intelligencia és képességprofil.

**A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem-vagy magatartásszabályozászavarral küzdő gyermek)**

Általában az óvodapedagógus figyel fel a gyermekek fejlődésébeni elmaradására, zavarára.

Ebben az esetben a pedagógus vagy a szülő a nevelési tanácsadóhoz fordulhat az adott gyermek vizsgálatát kérve. Enyhébb esetben a nevelési tanácsadó az óvodapedagógus számára ad szempontokat a gyermek fejlesztéséhez, és/vagy saját hatáskörén belül is megkezdi a gyermek fejlesztését. A gyermekek egyéni fejlesztésében segítséget nyújtanak óvodánkban a logopédusok is.

Amennyiben az óraszámuk lehetővé teszi, dyslexia prevenciót végeznek, illetve tanácsot adnak az óvodapedagógusnak.

Amennyiben úgy ítélik meg, hogy a probléma ennél súlyosabb, a gyermeket a tanulási képességeket vizsgáló szakértői bizottsághoz küldik további vizsgálatra. Ez a bizottság hivatott a diagnosztizálásra.

Az aktivitás és figyelemzavart az idegrendszer egyfajta működésbeli rendellenességének tekinthetjük.

A gyermekek fejlődése a különböző területeken és különböző életkorokban nem egyenletes, s nem is halad mindig párhuzamosan. Igaz ez az értelmi, érzelmi és viselkedési szintekre is.

**Az aktivitás és figyelemzavar megállapításának legfontosabb kritériumai:**

- Egynél több helyzetben legyen jelen. Ez azt jelenti, hogy otthon, az óvodában, idegen helyeken, kötetlen játék során egyaránt nagyon izgő-mozgó. Persze ezek mértékében különbségek lehetnek. Mint ahogy abban is, hogy sokszor kétszemélyes helyzetben egyáltalán nincs ilyen probléma, hiszen ott csak rá irányul a figyelem, s neki is könnyebb koncentrálnia. Ugyanez a helyzet új, érdekes feladatok esetén – ezek tehát nem zárják ki a lehetőségét.
- Több tünetegyüttes fennállása szükséges.
- Életkorához képest túlzott mértékűek ezek a tünetek. Fontos ismernünk a gyermekek fejlődésének különböző korszakait, s, hogy milyen viselkedés jellemző ezekre az időszakokra. Pl. mikor a gyerekek megtanultak járni, az a dolguk, hogy felfedezzék a világot. Ilyenkor fontos, hogy érdeklődőek, mozgékonyak legyenek. Ráadásul akaratosak is, most próbálgatják a szülőktől való eltávolodást, önállósodást. De ha ehhez hasonló viselkedés 6-7 éves korban jelentkezik, azt már problémásnak kell tekintenünk.
- Adaptációs nehézséget okoznak a tünetek, vagyis zavarják a beilleszkedésben, másokhoz való alkalmazkodásban, kapcsolatteremtésben, illetve a kötelezettségei teljesítésében.
- Általában a tünetek, jelek már az első 5 éven belül jelentkeznek. Intézményünkben teljes integráció valósul meg. A sajátos nevelési igényű gyermekek a nevelés teljes időszakában az épek csoportjában tartózkodnak. A szakértői véleményben meghatározott egyéni fejlesztés a szülő bevonásával valósul meg. A sajátos nevelési igényű gyermekek különleges gondozásra, többletszolgáltatásra jogosultak, megilleti őket a sérülésüktől függő speciális, egyéni fejlesztés, amelyet szakképzett gyógypedagógus végezhet. Tisztában vagyunk azzal, hogy a sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása és a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte biztosítja a célok megvalósítását. Mivel speciális fejlesztő eszközök (néhány mozgásfejlesztő szeren kívül) nem állnak rendelkezésünkre, ez döntően befolyásolja a befogadást (sajátos nevelési igény súlyossági fokozatát illetően) óvodánkban. A csoportban dolgozó óvónőknek javaslatot tesz az esetlegesen felmerülő problémák megoldására, és közösen elkészítik az egyéni fejlesztési tervet.

A gyermekek komplex orvosi, pszichológiai, pedagógiai vizsgálatát, a Pedagógiai Szakszolgálat végzi. A sajátos nevelési igényű gyermekek integrálása során, minden esetben az ellátásukat a szakértői vélemény figyelembevételével gyógypedagógus segíti. A fejlesztés minden esetben egyénre

szabott terv alapján valósul meg, amelyet a szakember készít el, ugyanakkor minden egyéb tevékenység továbbra is a normál csoport keretében biztosított.

**Gyógypedagógus feladatai az együttműködés során:**

- Tájékoztat a gyermekről.
- Tájékoztatja az óvodapedagógust a beszerezhető szakirodalomról és a segítő szervezetekről.
- Rendszeresen látogatja a befogadó csoportot.
- A gyermek fejlődését folyamatosan nyomon követi.
- Kapcsolatot tart a szülőkkel.
- Koordinálja a rehabilitációs tevékenységekben résztvevő szakemberek munkáját (pl.: pszichológus, logopédus, gyógytornász)
- Szükség szerint tájékoztatja az óvoda többi pedagógusát. A gyógypedagógus határozza meg a gyermek megsegítésének mértékét és típusát, mely az egyszerű gyógypedagógiai kapcsolattartástól egészen a speciális terápiás foglalkozásokig terjedhet.

**Az óvodapedagógus feladata a hátrányok csökkentése érdekében:**

- A gyermek környezetének teljeskörű megismerése.
- Együttműködés a szakemberekkel konzultáció, esetmegbeszélés, dajkák tájékoztatása, bevonása, feladatokba hatáskörük szerint.
- Fejlődés nyomon követése, fejlődési ütem rögzítése (anamnézis, -fejlettségmérő lapok).
- Egyénre szabott megelőző-korrekciós terv kidolgozása a csoporton belüli fejlesztés érdekében a szakemberekkel közösen.
- Személyiségfejlődésük és esélyegyenlőségük feltételeinek biztosítása minden lehetséges eszközzel.
- Továbbképzések, önképzések során a fejlesztésükhöz szükséges ismeretek, gyakorlat megszerzése.
- Mozgásfejlesztés.
- Percepció fejlesztése.
- Testséma fejlesztése.
- Személyiség és magatartás korrekció.
- Kognitív képességek fejlesztése.
- Szociális képességek fejlesztése.

A sikeres fejlesztés érdekében fontosnak tartjuk a szakmai kapcsolatok kiépítését. A fejlesztés formái: kiscsoportos és egyéni.

Lassúbb ütemben, az egyéni sajátosságokat figyelembe véve haladunk az egyenletes fejlődés korrigálásának érdekében. Figyelembe veendő speciális szempontok, (óvodai nevelési program, a gyermekek napi szomatikus és pszichés állapota), melyek nagyfokú rugalmasságot igényelnek a tevékenységek szervezésénél, összehangolásánál.

Mivel a fejlődés során a különböző funkciók fejlődését sok tényező befolyásolja, módosítja, keressük annak a lehetőségeit, hogy a fejlesztő foglalkozások mellett az óvodai csoportokban a különböző tevékenységi formákban a gyermekeknek minél több lehetőségük legyen az önkifejezésre, fejlesztő tevékenységünk során nagy figyelmet szentelünk annak, hogy lehetőleg minél több sikerélménnyel pozitív elfogadással találkozzon a sérült gyermek.

**Célunk:**

- A sajátos fejlődési probléma, a gyermekek egyéni igényeinek elfogadtatása a gyermekekkel és szülőkkel,
- Érdeklődésük felkeltése a környezettel való kommunikáció akár verbális, akár non verbális síkon,
- A beilleszkedés segítése a testi, szociális és értelmi érettség kialakításával.
- A különféle funkciók egyensúlyának kialakítása,
- Gátlási folyamatok fejlődésével képesek mozgásuk és szükségleteik akaratlagos irányítására.

**Feladataink:**

- Befogadó környezetet biztosítunk számukra, melyben az óvodapedagógus példamutató magatartást nyújt.
- Az egyéni foglalkoztatás megvalósítása érdekében rugalmas napirendet biztosítunk.
- Elősegítjük, hogy kialakuljon alkalmazkodó képességük, önállóságra törekvésük, együttműködésük.

**A sajátos nevelési igényű gyermek is teljes értékű ember!**

Joga, hogy megfelelő, elfogadó, ugyanakkor fejlesztő hatású környezetben éljen, fejlődjön. Az alapprogramban meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak minden gyermek esetében érvényesek, így a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszünk, maximálisan figyelembe véve sérülésük specifikusságát.

A sajátos nevelési igény szerinti humánerőforrás megléte, befogadó és támogató légkör, a megfelelő környezet kialakítása és a szükséges tárgyi feltételek, segédeszközök megléte alapfeltétele az inkluzív integrált nevelésnek.

Legfőbb értékeink között megfogalmaztuk a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlődésének elősegítését, az egyéni bánásmód jelentőségét. Ebből következően is feltétlenül hangsúlyt kell fektetnünk az integrált nevelésre. Az integrált nevelésen közös tevékenységet értünk ép és sérült gyermekek között.

Az SNI gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli. A sérülés fokától függően természetesen orvosi, pszichológiai szakvélemény is szükséges, mely az integrációra való alkalmasságát bizonyítja.

A korai együttneveléssel megpróbáljuk megelőzni a mássággal szembeni elutasítást, az előítélet kialakulását a megélt tapasztalatokon keresztül.

A megerősítés módszerével, azaz sok dicsérettel a helyes cselekedetre, tevékenységre azzal a céllal is, hogy felhívjuk a többiek figyelmét, érdeklődését a másik iránt. Ha mindenki érdekes tud lenni, az segítheti a kapcsolatok kialakulását. A későbbiekben ez adhatja alapját annak, hogy megtanuljanak egymásra odafigyelni, esetleg tudatosan is részt vegyenek egymást segítő tevékenységekben, kapcsolatokban.

Nagy odafigyelést igényelnek a sajátos nevelési igényű gyermekek, akik számára a fejlődés lehetőségét integráltan próbáljuk biztosítani, a törvény által kötelezően előírt gyógypedagógus szakember irányításával, és pedagógiai asszisztens jelenlétével. A 32/2012 (X.8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelveiben megfogalmazottak szerint próbáljuk nevelőmunkánkat tervezni.

Az integrált nevelés számunkra egészen pontosan azt jelenti, hogy óvodánk minden gyermek számára megfelelő legyen! A hangsúly a minden gyermeken van! minden gyermeken, akár sérült, akár átlagos, akár tehetséges! Hiszen minden gyermek egy-egy személyiség, ebből adódóan másként igényli a vele való bánásmódot. A differenciált bánásmód magába foglalja az integrációt, mint gyakorlatot, hiszen a „mindenki más” elvben tényleg belefér a minden gyerek különbözősége, mássága. Az integrált nevelés az óvodapedagógusok részéről magas szintű felkészültséget igényel. A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelési lehetőségeit éppúgy ismernie kell, mint esetenként a tehetséggondozás lehetséges módjait. Ehhez nélkülözhetetlen mindaz, amit pedagógusképünkben megfogalmaztunk. A nevelőmunkában az eredményességre törekszünk, ami alatt azt értjük, hogy minden gyermek saját magához képest fejlődjön. Kitartó, következetes pedagógiai, pszichológiai tevékenységgel szeretnénk eljuttatni a gyermekeket egy adott fejlettségi szintről egy magasabb fejlettségi szintre, személyiségük sokoldalúságát figyelembe véve!

A gyermekek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként próbáljuk eljuttatni a gyermekeket testileg, lelkileg, szociálisan az iskolai munkához, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintre.

**Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve**

- A sajátos nevelési igényű gyermekeket az óvodában, a fejlesztés ne terhelje túl, többlet időt biztosítva, hogy minden tevékenységben cselekvően, aktívan, érdeklődéssel, önállóságának megfelelően vehessen, vegyen részt.
- Folyamatosan készítjük fel az óvodai életrea szülő bevonásávals az esetleges akadályok, nehézség leküzdésére.
- Elfogadó környezetet biztosítunk, az érintett szülőkkel való megerősítésükre irányuló kapcsolat, a csoportba járó gyermekek szüleinek elégséges tájékoztatása komplex feladattá tétele.
- A szakemberekkel való folyamatosan konzultáció alapján fejlesztésük a számukra legmegfelelőbb területeken, leghatékonyabban, differenciálással való megvalósítása, amelyek az óvodapedagógusok kompetenciájába tartoznak.
- A gyermek állapotából fakadó szükséglet meghatározás
  - a fejlesztés szervezeti kerete,
  - az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert (pl. autisták esetén képkártyás rendszerrel való tájékozódás)
  - lehetőség szerint gyógypedagógiai, vagy pedagógiai asszisztens biztosítása azokba a csoportokba, ahová SNI gyerekek járnak.

**A habilitációs, rehabilitációs ellátás**

A szakértői bizottság szakvéleményében foglaltakat vesszük alapul. A gyermekek habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztéséhez.

**Figyelünk arra, hogy:**

- A sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, támogató, a fejlődést megerősítő környezet segíti leginkább;
- a gyermek iránti elvárásokat sérülésének jellege, súlyosságának mértéke alapján kell meghatározni.

A habilitáció, rehabilitációs egyéni és/vagy kiscsoportos fejlesztés gyógypedagógiai kompetencia, éppúgy, mint az egyéni speciális fejlesztési terv készítése, egyéni haladási napló vezetése. E mellett óvodapedagógiai fejlesztésüket is maradéktalanul meg kell valósítanunk, amely a gyógypedagógus iránymutatása alapján történik. A sajátos nevelési igényből eredő hátrányok csökkentését szolgáló speciális fejlesztő tevékenység a gyógypedagógus útmutatásai alapján magába foglalja a vizuális,

akusztikus, taktilis mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek fejlesztését.

**Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermek (BTM)**

Az, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján:

- Az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít,
- társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd,
- közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat,
- de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

**Céljaink**

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek életkorukhoz és önmagukhoz mért fejlesztése gyermek csoportban. A közösségbe való beillesztés, az ott érvényes szabályok elfogadtatása.

**Feladataink**

- Társas kapcsolataik kialakításának, magatartásszabályozási hiányosságaiknak csökkentés.
- A sajátos tendenciát mutató személyiség fejlődésük figyelembevételével, a közösségbe történő integrálásuk, fejlesztésük.
- A gyermekek teljesítménynek, magatartásának az átlag felé történő közelítése.
- Az egyenetlen képességprofil közelítése az átlaghoz.
- Intenzív, jól strukturált és a meglévő töredékkészségek használata az egyéni motiváció megteremtése, speciális módszerek alkalmazása.

**Megvalósulás folyamata**

- A Szakértői Bizottság véleménye alapján a gyermekek fejlesztése egyénileg és csoporton belül fejlettségüknek megfelelő keretek között.
- Elfogadó, befogadó óvodai légkör kialakítása.
- Az óvodapedagógusok és a nevelő munkát közvetlenül segítők pozitív példaadása.

**A fejlődés várható eredménye**

- Beilleszkednek a gyermek csoportba, a szokás-szabály rendszert elfogadják, alkalmazkodnak hozzá.
- Magatartásuk az átlag felé közelít.
- Iskola érettség mielőbbi elérése.
- Az integrációt elősegítő gyermekcsoport kialakulása.

**A speciális pedagógiai ellátásra jogosult, a tankötelezettségük megkezdésére halasztást kapott gyermekek nevelése**

Az Oktatási Hivatal, illetve a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői véleménye alapján biztosítjuk az iskolakezdésre felkészítő foglalkozásokat, fejlesztéseket.

**A kiemelten tehetséges gyermek**

*A tehetség az a veleszületett adottságokra épülő, sok gyakorlással,*
*céltudatos fejlesztés segítségével kibontakoztatott képesség,*
*mely közben a gyermek egy vagy több területen*
*az átlagosat messze túlhaladó teljesítményeket tud létrehozni.*
*(Harsányi 1988)*

- Átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában van,
- magas fokú kreativitással rendelkezik,
- felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség,
- megnyilvánul a gyermek kreativitásában, átlagon felüli kognitív képességeiben, átlagot meghaladó speciális képességeiben, feladat iránti elkötelezettségében.

**Céljaink:**

- A tehetségígéretes gyermek felismerése, fejlődésének elősegítése,
- tehetség ígéretek gondozása, szakszerű támogatása a játék elsődlegességének hangsúlyozásával,
- a tehetség különleges személyiségjegyei megnyilvánulásának támogatása.

**Feladataink**

- Megfelelő környezeti feltételek megteremtése, derűs, nyugodt inkluzív óvodai légkör biztosítása.
- A fejlődés feltételeinek biztosítása (eszköz, anyag, hely, idő), speciális szükségletek kielégítése.
- Biztatás, támogatás, tevékenységek biztosítása.
- Intellektusuk és kreativitásuk ösztönzése, különbözőségek elfogadása.
- A tehetség és megjelenési formájának felismerése:
    - Intellektuális képességekben (szókincs, emlékezet, gondolkodás, kreativitás)
    - Speciális képességekben (zenei, ábrázoló, matematikai, pszicho motoros, szociális)
    - Viselkedés jegyekben (intenzív érdeklődés, erős akarat, energikusság, érzékenység).
- A szülő segítése gyermeke nevelésében.

- A gyermekek megfelelő iskolaválasztásának segítése.

**A megvalósulás folyamata**

- Differenciált feladatátadással egyéni, páros és mikro csoportos foglalkoztatási formában az egyéni képességek fejlesztése.
- Kiemelkedő képességű gyermekek számára fejlesztési terv készítése, a tehetséges gyermek „erős oldalainak" megerősítése, a fejlesztési eredmények rendszeres értékelése.
- Pozitív értékeléssel (óvodapedagógus, gyermek, szülő) sikerélmény biztosítása.
- Képességeiknek megfelelő nevelési időn kívüli foglalkozásokra történő irányítás.

**A fejlődés várható eredménye**

- A gyermek igényli kiemelkedő képességeinek fejlesztését, azt örömmel éli meg, belső motivációja a fejlődés.
- Megtalálja kiemelkedő képességének megfelelő tevékenységet.
- Képes önálló, látványos és színvonalas produktumok létrehozására.

### 7.2. Hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

**Céljaink**

Az intézményünkbe járó HH, HHH, gyermekek megfelelő fejlesztése, felzárkóztatása

**Feladataink**

- Inger gazdag érzelmi biztonságot nyújtó környezet megteremtése.
- Kapcsolat felvétel a családokkal, a szociokulturális háttér feltérképezése.
- A szülők nevelő partnerként való elfogadása.
- Hátrányos helyzetű gyermekek közösségbe való beilleszkedésének elősegítése.
- Másság elfogadtatása a gyermekekkel, szülőkkel, dolgozókkal.
- A fejlesztés, felzárkóztatás feltételeinek megteremtése.

**Megvalósulás folyamata**

- A gyermekek óvodába érkezése idején érzelmi biztonság megteremtése.
- A családi környezet megismerése / Környezettanulmány, családlátogatás/.
- A gyermekek beilleszkedési nehézségének, szorongásának feloldása.
- Szülőkkel partneri viszony kialakítása és fenntartása. A gyermekek önkifejezésének fejlesztése játékon, bábjátékon, mesén, kreatív tevékenységeken keresztül.
- Könyv és információ hiány miatt fogalomalkotásuk fejlesztése, a beilleszkedési kudarcok csökkenése.
- Az iskolakezdéshez szükséges képességek és készségek fejlesztése.

**A fejlődés várható eredményei**

- HH, HHH, gyermekeink a szokások, szabályok, normák elsajátítása által a közösségünk elfogadott, aktív tagjává válnak.
- Értelmi, érzelmi, mentális és szociális érettségük korosztályuknak megfelelő.
- Iskolakezdés megfelelő időben.
- Rendszeresen járnak óvodába.

### 7.3. Gyermekés ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

*„Ha nem akarjuk, hogy úgy nőjenek fel a gyerekek,*
*hogy egy nagy semmi van a szívük helyén, éreztetni kell velük,*
*hogy jobban ragaszkodunk hozzájuk, mint bármi máshoz.”*
*Dymphna Cusack*

A gyermekés ifjúságvédelem célja: prevenció során feltárni a tényeket, okokat, amelyek a gyermekek fejlődését akadályozhatják, veszélyeztethetik.

Fő feladatunk a prevenció, a segítségnyújtás, a humánum, a megértés, a tanácsadás. Szeretnénk elérni, hogy az óvodánkba járó gyermekek derűsek, kiegyensúlyozottak legyenek. Ennek egyik feltétele, hogy az esetlegesen meglévő vagy kialakuló hátrányaikról időben értesüljünk és a családokkal együttműködve időben keressük a segítő megoldásokat.

A gyermekvédelmi törvény szellemében az óvodapedagógus kötelessége, hogy közreműködjön a gyermekés ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában és megszüntetésében. Biztosítanunk kell a bármilyen okból hátrányos helyzetben lévők felzárkóztatását. A pedagógus figyeljen föl a családban jelentkező problémákra, ha szükséges, jelezze az óvoda gyermekvédelmi felelősének. Amenynyiben óvodai keretek között nem tudnak segíteni, a gyermekvédelmi felelős kötelessége, hogy a székhely intézmény gyermekvédelmi felelősével, a gyermekjóléti szolgálat felé jelzést tenni.

Társadalmunkban a családok komoly nehézségekkel küszködnek és ezt a gyermekek is megérzik. A szülők idejük nagy részét házon kívül töltik, nem fordítanak elegendő időt a nevelésre. A gyermekek kevesebb gyengédséget, szeretetet kapnak, mint amennyit igényelnek.

Az anyagiak felértékelődésével az érzelmek elszegényedése, vagy a lelkiismeret-furdalás a túlféltés, engedékenység, a nevelés hiánya párosul a családok életében.

A feszült légkör, az ideges, nyugtalan otthonban élő család előbb – utóbb felbomlik, széthullik. A legnagyobb veszteség ilyenkor a család legvédtelenebb tagját, a gyermeket sújtja.

**A nevelési folyamat:**

Keresztényi kötelességünk a segítségnyújtás. Óvodánkban a gyermekvédelmi munka így hangsúlyos szerepet kap.

A gyermekvédelmi munka összefogása óvodánkban a gyermekvédelmi felelős hatáskörébe tartozik, de ellátása az egész nevelőtestület aktív közreműködését feltételezi, hiszen a gyermekvédelem is szerves része nevelői tevékenységünknek.

Időben fel kell figyelnünk a gyermekek magatartásában, fejlődésében jelentkező rendellenességekre, és a szülőkkel együttműködve keresnünk kell a lehetőségeket a kiváltó okok megszüntetésére, ellensúlyozására.

Olyan légkör megteremtésére törekszünk a csoportokban, ahol biztosított a gyermekek kiegyensúlyozott érzelmi fejlődése.

Óvodánk a felelősökön keresztül együttműködik a Gyermekjóléti Szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel, és hatóságokkal. Az óvodavezető gondoskodik a gyermek és ifjúságvédelmi felelős munkájához szükséges feltételekről.

A szülőket a tanév kezdetekor tájékoztatjuk a gyermek és ifjúságvédelmi felelős személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.

A gyermek és ifjúságvédelmi felelős segíti az óvoda pedagógusainak gyermek- és ifjúságvédelmi munkáját.

**Az óvodapedagógusok alapvető gyermekvédelmi feladatai:**

- az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.
- Maximálisan biztosítsa a gyermekek alapvető szükségletét, az érzelmi biztonságot.
- Úgy szervezi az óvodai környezetet – személyi és tárgyi feltételrendszert –, hogy az hatásrendszerével elősegítse minden gyermek számára az optimális fejlődési folyamatot.
- Az általános elvárások közül – tolerancia, nyitottság, elfogadó, segítő, támogató attitűd, szeretetteljesség, következetesség – kiemelten fontos, hogy az óvodapedagógus nevelőfejlesztő munkája során mindig vegye figyelembe a gyermekek egyéni képességét, fejlődési ütemét, szociokulturális hátterét, segítse tehetsége kibontakoztatásában, valamint hátrányos helyzetéből való felzárkóztatásában.
- Bevándorló szülők gyermekeinek nevelése során biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét.
- Hangsúlyozzuk és szorgalmazzuk a keresztény értékek fontosságát, megélését a családban és a közösségben egyaránt.

**A gyermek és ifjúságvédelem feladata különösen:**

- A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős a pedagógusok, szülők jelzése alapján, vagy szülővel, gyermekekkel folytatott beszélgetés alapján megismert halmozottan hátrányos gyermekeknél – a veszélyeztető okok feltárása érdekében – családlátogatáson megismeri a gyermek családi környezetét.
- Gyermekbántalmazás vélelme vagy egyéb pedagógiai eszközökkel meg nem szüntethető veszélyeztető tényező megléte esetén kezdeményezi, hogy a vezető értesítse a Gyermekjóléti Szolgálatot.
- A Gyermekjóléti Szolgálat kérésére részt vesz az esetmegbeszéléseken.
- A gyermek anyagi veszélyeztetettsége esetén kezdeményezi, hogy az intézmény
- vezetője indítson eljárást a gyermek lakó-, illetve ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes települési Önkormányzat Polgármesteri Hivatalánál rendszeres, vagy rendkívüli gyermekvédelmi támogatás megállapítása, szükség esetén támogatás természetbeni ellátás formájában történő nyújtása érdekében.
- A szülők által jól látható helyen közzéteszi a gyermekvédelmi feladatot ellátó fontosabb intézmények címét, illetve telefonszámát.

A gyermekekkel az egészségükre és testi épségükre vonatkozó előírásokat, a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrásokat, a tilos és az elvárható magatartásformákat, az óvodai nevelési év, illetőleg a szorgalmi idő megkezdésekor, valamint szükség szerint (foglalkozás, kirándulás stb. során) életkoruknak és fejlettségi szintjüknek megfelelően ismertetni kell. Az ismertetés tényét és tartalmát dokumentálni kell.

Az óvoda szabályzataiban kell meghatározni azokat a védő-óvó előírásokat, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során meg kell tartaniuk.

Az óvoda Szervezeti és Működési Szabályzatában kell meghatározni a nevelésioktatási intézmény vezetőjének, pedagógusainak, valamint más alkalmazottainak feladatait, a gyermekbalesetek megelőzésében és a baleset esetén (intézményi védő-óvó előírások).

Prevenció során feltárjuk a tényeket, melyek a gyermekek fejlődését befolyásolhatják, veszélyeztethetik. – Családi környezetben, illetve a családon kívüli környezetben.

A kisgyermekről és családjáról első információinkat a beíratáskor szerezzük. Kiegészítjük ezt a családlátogatás alkalmával szerzett személyes benyomásainkkal.

A három és többgyermekes családok gyermekei, illetve a tartósan beteg gyermekek nyilatkozatuk alapján ingyenes óvodai étkezésben részesülnek. Felhívásunkra a szülők a szükséges igazolások, nyilatkozatok leadásával az étkezési kedvezmény igénybevételére jogosultak.

A hátrányos helyzetű gyermekek – akik rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülnek, is ingyenes étkezésre jogosultak.

**Az óvodás gyermekek, családok helyzetének felméréséhez ajánlott szempontok:**

- Az óvodások száma összesen
- veszélyeztetettek száma
- hátrányos helyzetűek száma
- halmozottan hátrányos helyzetűek száma
- három, vagy többgyermekes családban élők száma
- csonka családban nevelkedők száma (elvált vagy egyedülálló)
- milyen arányú a munkanélküliség

**A gyermekek veszélyeztetettségének okait vizsgáló szempontok:**

- nevelési hiányosságok
- erkölcstelen családi környezet
- italozó család
- bűnöző családi helyzet
- rossz lakásviszonyok
- egészségügyi okok
- anyagi okok
- megromlott családi kapcsolat.

**Célunk:**

- minél korábbi szocializáció megkezdése,
- a gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítése, gyermeki és emberi jogainak érvényesítése,
- a hátránykompenzációval az iskolaérettség kellő időben való elérése,
- prevenció során feltárni a tényeket, okokat, amelyek a gyermekek fejlődését akadályozhatják, veszélyeztethetik,
- hátránykompenzálással az esélyegyenlőség biztosítása az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára.

**Feladat**

- Jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgálatnál.
- Hatósági eljárás kezdeményezése a gyermekbántalmazás, súlyos elhanyagolás, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén.
- Az óvoda és a jelzőrendszer szereplőinek kölcsönös együttműködése, tájékoztatása.

- Az intézménybe járó gyermekek problémáinak felismerése, kezelése, esetek feldolgozása, orvoslása.
- A gyermekeket érő károsító hatásokat megelőzni, enyhíteni, elhárítani.
- Olyan óvodai nevelés biztosítása, amely a gyermekek számára lehetővé teszi az egyenlő hozzáférést, segíti az előítéletek megszüntetését

**Tartalmi megvalósulás**

- Csökken a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek száma.
- Minden rászoruló időben megkapja a segítséget.
- A szülők bátran fordulnak az óvodapedagógusokhoz és a vezetéshez gondjaikkal.
- Anyagi okok miatt egyetlen gyermek sem marad ki az óvodából.
- A segítő szervezetekkel hatékony együttműködés alakul ki.

**E sajátos feladatok ellátása érdekében a gyermekvédelmi felelős az alábbi szervezetekkel, szervekkel folytat együttműködést:**

- Egészségügy – gyermekorvos, védőnők
- Szociális Szolgáltató Központ – Családsegítő
- Városi Önkormányzat Polgármesteri Hivatal, Gyámügyi Osztály, jegyző
- Pedagógiai Szakszolgálatok
- Tanulmányi Képességeket Vizsgáló Szakértői Bizottság
- GYIVI
- Helyi KARITASZ.

**Konkrét feladataink**

**Prevenciós feladatok:**

- Veszélyeztetett, vagy hátrányos helyzetű gyermekek óvodába óvodába járásának figyelemmel kísérése.
- Gyermeki jogok érvényesülésének biztosítása intézményen belül és családban, szükség esetén javaslat, óvó – védő intézkedésre.
- A család szociokulturális hátterének megismerése.

**Prevenciós és korrekciós feladatok:**

- A problémával küzdő gyermekek esetében az okok felismerése szükség szerint szakemberek bevonása.
- A gyermekek óvodába járásának figyelemmel kísérése, szükség esetén jelzések megtétele.

**Óvó – védő feladataink:**

- Szociális szolgáltatások megszervezése, ellenőrzése.
- Egészségügyi szűrővizsgálatok megszervezése, előkészítése.

**Szociális feladatok:**

- Szociális kedvezmények biztosítása.
- Szociális ellátások nyújtása.

**Korrekciós feladatok:**

- Felzárkóztatás érdekében fejlesztési feladatok meghatározása, fejlesztési terv alapján – egyéni fejlesztés, egyéni bánásmód szerint.
- Szülőkkel megfelelő partnerkapcsolat kialakítása, szükség és igény esetén tanácsadás, szakemberek bevonása.

**Speciális feladat:**

- Partnerkapcsolat kiépítése, fenntartása gyermekvédelmi szervekkel, személyekkel.
- Különleges bánásmódot igénylő gyermekek, integrált, differenciált, nevelése, fejlesztése.

**Gyermekvédelmi felelős feladatai**

- Különleges bánásmódot igénylő gyermekek felkutatása, figyelemmel kísérése. Gyermekvédelmi munkaterv elkészítése évenként.
- Szülők tájékoztatása az elérhetőségről, annak módjáról, segítő szervek nevéről.
- Félévenkénti beszámoló szóban és írásban.
- Kapcsolattartás a jelzőrendszer képviselőivel, esetmegbeszéléseken, konzultációkon való részvétel.
- Gyermekvédelmi tevékenység összehangolása óvodán belül az óvodapedagógusok között, segítségadás, a vezető folyamatos tájékoztatása.
- Nyilvántartás vezetése hátrányos és veszélyeztetett gyermekekről és a megtett intézkedésekről.
- Szükség szerint jelzés a Gyermekjóléti Szolgálatnak, illetve családlátogatás végzése, környezettanulmány készítése.
- Esetmegbeszélések, konzultációk csoportonként, óvodapedagógusokkal.
- Problémás gyermekek szakemberhez irányításának segítése.
- A gyermekekkel kapcsolatos pedagógiai vélemény elkészítése.

**Óvodapedagógusok kiemelt feladatai:**

- Gyermekvédelemmel kapcsolatos célok és feladatok figyelemmel kísérése és azok megvalósításában aktív részvétel: jelzések fogadása, okok feltárása, kezelése.

- Felzárkóztatás módjának, menetének meghatározása.
- Felzárkóztatás, együttműködés logopédussal, szakszolgálatok munkatársaival.
- Szükség szerint jelzések fogadása, továbbítása, gyermekvédelmi felelős, óvodavezető.
- Indokolt esetben családlátogatások elvégzése, környezettanulmány készítése.
- Fogadóórák, esetmegbeszélések szükség szerint.
- Fejlesztési terv alapján – a fejlesztési területek figyelembevételével egyéni fejlesztés, differenciálás: szociális érés elősegítése, kognitív képességek fejlesztése.
- Balesetek elkerülése érdekében magatartási szabályok elsajátíttatása, megfelelő ismeretek nyújtása – csoportnaplóban való rögzítése.

## 8. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE

### Célunk

A közvetlen és közvetett partnerek igényeinek és elvárásainak való megfelelés.

### Feladataink

- Az elvárások, igények folyamatos figyelemmel kísérése (mérés, értékelés)
- A változások nyomon követése
- Jó munkakapcsolat kialakítása és fenntartása
- Folyamatos kapcsolattartás
- Információcsere
- Konzultáció
- Közös programok szervezése
- Nyitott óvoda
- Segítségnyújtás a családok sajátosságainak figyelembevételével

### Közvetlen partnereink

- Gyermek
- Szülő-család
- Általános iskola

### Óvodánk kapcsolatai az óvodai élet során:

- Az intézmény fenntartójával,
- plébánia,
- intézmény részegységei,
- társintézmények,
- Katolikus Pedagógiai és Továbbképző Intézet,

- Gyermekjóléti Szolgálat,
- Pedagógiai Szakszolgálat intézményei,
- egészségügyi szervezetek,
- közművelődési intézmények.

**Közvetett partnereink**

- Pedagógiai Szakszolgálatok
- Pedagógiai Szakmai Szolgáltatók
- Művelődési intézmények
- Szponzorok, támogatók
- Felügyeleti szervek

**Megvalósulási folyamat az óvoda és közvetlen partnerek kapcsolatában**

A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és az egyéni szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

### 8.1. Közvetlen partner

**Óvónő- gyermek**

A keresztény óvodapedagógus, mint egy gyermekközösség vezetője a belőle áradó szeretet által vonzza magához a gyermekeket.

A gyermeket érzelmi kapcsolat fűzi az óvodapedagógushoz, aki sok mindenre képes azért, hogy neki örömet szerezzen, tetszését megnyerje.

Ez azt igazolja, hogy az óvodapedagógus hitét és tudását elsősorban a gyermek érzelmein keresztül közvetítheti.

Az óvodapedagógusnak tiszteletben kell tartania a gyermek személyiségét, hiszen Isten mindnyájunkat különbözőnek teremtett.

A pedagógus és a gyermek közötti kapcsolat kiindulópontja a feltétel nélküli elfogadás. Probléma helyzetekben a gyermekek közötti konfliktusok megoldásában értően segítsen.

Arra törekedjen, hogy a gyermekek képesek legyenek konfliktusaikat felnőtt beavatkozása nélkül megfelelően megoldani. Szükség esetén azonban adjon ehhez segítséget. Éreztesse, hogy nem a gyermeket ítéli el, hanem adott cselekedetét.

A megbocsátani tudás keresztény erény, amit az óvodapedagógusnak sokszor kell gyakorolnia, s erre kell nevelnie a rá bízott gyermekeket.

**Célunk**

- Pozitív érzelmi kapcsolat kialakítása és ápolása: gyermek – felnőtt, gyermek – gyermek viszonylatban
- Örömteli, sikeres tevékenységben gazdag óvodai mindennapok biztosítása, a gyermek pozitív énképének megalapozása
- SNI, HH, HHH, migráns gyermekek fejlődésének kiemelt figyelemmel kísérése
- Tehetség ígéretes gyermekek fejlődésének segítése

**Feladatunk**

- Derűs, nyugodt légkör biztonságos kialakítása.
- Minőségi munka végzése. Szeretetteljes nevelési attitűd kialakítása.
- Befogadási időszak zökkenőmentes megszervezése.
- Családlátogatás, igény és szükség szerinti megszervezése.
- A gyermeki jogok tiszteletben tartása
- Egyéni sajátosságok. figyelembevétele, egyéni bánásmód alkalmazása minden gyermek esetében.
- Tevékenységformák változatos, színes megszervezése, szabad játék biztosítása.
- Közös élmények, rendezvények megvalósítása.
- Egészségmegőrzés.

**Kapcsolattartási formák**

- Befogadás, beszoktatás.
- Családlátogatás, igény és szükség szerint.
- Az óvodai élet mindennapos és különleges tevékenységei alatt való együttlét:
    - Egyéni, mikro csoportos differenciált fejlesztés
    - Közös ünnepeken, ünnepélyeken való részvétel
    - Jeles napok, hagyományok ápolása
    - Programok, séták, kirándulások szervezése

**Család-óvoda**

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja biztosítja a gyermek fejlődését. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek családias hangulat kialakításával – a felnőttel és a gyermekek közös tevékenységével is – kifejezik az örömteli érzelmi állapotot. **Célunk**

- A szülői ház és az óvoda között együttműködő nevelő viszony kialakítása, fenntartása.

- Családok sajátosságainak figyelembevétele, intervenciós (segítségnyújtó) gyakorlat megvalósítása

**Feladatunk**

- Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti a családközpontú intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.
- Szülői értekezlet keretében a szülők maximális tájékoztatása az óvoda pedagógiai programjáról
- A szülők elvárásainak, igényeinek megismerése, ezekhez való ésszerű és rugalmas alkalmazkodás
- A gyermekhez fűződő meleg érzelmi viszony és biztonságot árasztó, befogadó légkör kialakítása
- Nyitott óvodapedagógusi hozzáállás, amely lehetővé teszi a szülő számára a betekintést
- Információáramlás lehetőségének biztosítása, megvalósítható szülői javaslatok támogatása
- Szülői Közösséggel való hatékony együttműködés

**Kapcsolattartási formák**

- Igény szerinti családlátogatás,
- fogadóóra, a megbeszélések a gyermek fejlődésének a szülővel való közös nyomon követést szolgálja,
- nyílt napok, betekintés biztosítása,
- internetes kapcsolattartás,
- szülői értekezletek, megbeszélések szervezése,
- szülői közösség működésének segítése,
- közös kulturális programok szervezése,
- közös szentmisén való részvétel,
- közös kirándulások szervezése csoport szinten,
- óvodát népszerűsítő programok megvalósítása.

### Óvoda-általános iskola

A zavartalan óvodából iskolába való átmenet megkívánja a két intézményegység nevelőmunkájának összehangolását, az együttműködést. A folyamatosság érdekében a kölcsönös nyitottságra, érdeklődésre, egymás munkájának megbecsülésére törekszünk.

A kapcsolattartásban arra törekszünk, hogy az iskola megismerje az óvodai nevelés célját és feladatait, a nevelés kereteit, tevékenységformákat. Megismertetjük nevelési módszereinket, eljárásainkat,

valamint a fejlődés várható eredményeit óvodáskor végére, ezzel biztosítjuk a zökkenőmentes átmenetet az iskolába.

**Célunk**

A gyermek iskolai beilleszkedésének elősegítése

- Iskoláskorú gyermekeink zökkenőmentes iskolába lépésének elősegítése.
- Rugalmas beiskolázás.

**Feladatunk:**

- Az iskolával való jó partnerkapcsolat, folyamatos kapcsolattartás
- Óvoda – iskola átmenet biztosítása
- A gyermekek körültekintő felkészítése az iskolára
- Készség- és képesség fejlettség egyénenkénti ismerete, iskolaválasztás segítése
- Szükség esetén szakvélemények kérése.
- Óvodai szakvélemények elkészítése, beiskolázási teendők elvégzése, igény szerint fejlesztési javaslat kiadása.

**Kapcsolattartási formák:**

- A leendő elsős pedagógusok látogatása az óvodába, szülői értekezletre.
- Tanítónők bekapcsolódása az óvodai életbe, közös tevékenységek szervezése.
- Iskolacsalogató az iskolában.
- Műhely munka.
- Kölcsönös látogatás.
- Közös programok, kulturális rendezvények.
- Szakmai kapcsolatok fenntartása.
- Tanítónők részvétele az óvodai ünnepségeken.
- Leendő elsősök látogatása az iskolában.

## 9. AZ ÓVODA HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI ÉS EGYÉB RENDEZVÉNYEI

Az intézmény hagyományainak ápolása, ezek fejlesztése, bővítése, valamint az intézmény jó hírnevének megőrzése az alkalmazotti és gyermekközösség minden tagjának kötelessége.

Az ünnepek vonulatának évszázados hagyományai vannak. A hagyományok azok az alkalmak, visszatérő események, szokások, amelyeknek segítségével nemzedékről, nemzedékre megőrizhetjük tudásunkat, tapasztalatainkat. Az egyházi és nemzeti ünnepek és megemlékezések rendezése és megtartása a gyermekek vallási, nemzeti identitástudatát alapozza, fejleszti, hazaszeretetüket mélyíti. Az

óvoda egyéb helyi hagyományai közé tartozó rendezvényei a közösség formálását, a közös cselekvés örömét szolgálják. A gyermekeket a felnőttek és az egymás iránti tiszteletre nevelik.

Keresztény szellemű óvodai nevelésünk „gerincét" az egyházi ünnepek adják. Az ünnepek legfőbb célkitűzése – az Isten és emberszeretet elmélyítése. Feladatunk az ünnep tartalmának megismertetése a gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve. Óvodánkban hagyomány, a közös szentmisén való részvételt – óvodásainkkal és szüleikkel részt veszünk az évnyitó Veni Sancte és az évzáró Te Deum, hálaadó szentmisén.

Az ünnepek csak a szülők együttműködő támogatásával érhetik el hatásukat. A közös élmények ereje erősíti a közösséghez való tartozást, megerősíti a hagyományokat és közel hozza a tágabb és a szűkebb környezet jelentős eseményeit a gyermekekben, ezzel is erősítve az óvodai nevelés egyik legfontosabb feladatát, az erkölcsi magatartás és szokás megalapozását.

Családias, szeretetteljes légkörben zajló ünnepeink egy része óvodai szintű, más része a csoportokban kerül megünneplésre.

- **Óvodai ünnepeink**: Szept. 30 Az óvodánk születésnapja – ennek közelében szervezzük a családi zarándoklatot; Október első hete Gyümölcsszentelés – családi szüreti nap, Óvodánk védőszentjének Szent II. János Pál és óvodánk névadójának Szent Imre nap megünneplése, Mikulás, Karácsony, Március 15-e, GyermeknapIskolába készülők búcsúztatása.
- **Csoportok ünnepei:** Apák napja, Anyák napja, Születésnapok, Névnapok, Nőnap, Húsvét, Házszentelés, Gyertyaszentelés

**Egyházi ünnepeinken** a világ felfedezésében a kisgyermek, a szülők és a közvetlen környezet megismerése után, ismerje meg a Mennyei Atyát is. Kezdeti fokon hozzuk kapcsolatba a kisgyermeket Istennel, az Isten és emberszeretettel. Megszerettetjük velük a hitéleti szokásokat, élményeket nyújtunk. Megismertetjük őket az egyházi ünnepek tartalmával, a Bibliával, lehetővé tesszük azok átélését.

**Szeptember- Szent Mihály hava:**

- Veni Sancte
- Kisboldogasszony ünnepe (szept.8.)
- Szent Mihály (szept.29) – első pásztor ünnep

**Október- Szent hava:**

- Assisi Szent Ferenc (okt. 04.)

**November- Szent András hava:**

- Mindenszentek, Halottak napja (nov.1-2.)
- Szent II János Pál

- Szent Imre
- Szent Márton katona, püspök (nov.11.) – a szegények védőszentje
- Árpád-házi Szent Erzsébet (nov.19.)
- Adventi előkészület

**December – karácsony hava:**

- Szent Miklós püspök, Mikulásvárás (dec. 6.)
- Adventi időszak, karácsonyi készülődés
- Jézus születésének megünneplése

**Január – Boldogasszony hava:**

- Vízkereszt, Házszentelés (jan.6.)

**Február – Böjtelő hava:**

- Gyertyaszentelő Boldogasszony, Gyertyaszentelés (febr.2.)
- Szent Balázs püspök, Balázs áldás (febr. 3.)
- Farsang

**Március – Böjtmás hava:**

- Hamvazószerda
- Nagyböjti időszak, húsvéti előkészület
- Szent József napján Apák napja
- Gyümölcsoltó Boldogasszony (márc. 25.)
- Húsvét vigíliája, Jézus szenvedése (március vagy április)

**Május – pünkösd hava:**

- A Szűzanya hónapja
- Pünkösd

**Június – Szent Jakab hava:** Te Deum

Nyáron: - **Nagyboldogasszony ünnepe** és az államalapító Szent István ünnepe

**Nemzeti ünnepeink** megünneplésekor célunk a hazaszeretet csírájának ápolása, a szülőföld szeretetére nevelés, népünk, nemzetünk jeles eseményeiről való megemlékezés, hagyományőrzés, ismeretnyújtás.

Gyermekekkel március 15.-ére emlékezünk közös óvodai-iskolai ünnepség keretében. A néphagyományt, a hitet erősítő közösség védettséget jelent a gyermekeknek, szülőknek, ahol nyugalmat, békét, megértést találnak. A közösségi asztal a családban vagy az óvodában, akár tágabb környezetben legyen is, az összetartozást és a közösségi érzést erősíti. Olyan alkalmak ezek, ahol a gyermek szocializálódása folyamatosan és sok örömet jelentve valósul meg.

**Óvoda-család közös rendezvényei:** szervezéskor az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait. A szülőkkel közös szervezésben kerül megrendezésre a szüreti nap, lelki napok, az adventi készülődés, a karácsonyi ünnepség, egészségnap és az iskolába készülők búcsúztatása. A közös rendezvényeken való kötetlen beszélgetések során a családok egyre jobban megismerik egymást, barátságok szövődnek.

**Óvodán kívül szervezett programok**: közös családi kirándulások, közös zarándoklat, múzeum és könyvtárlátogatások, gyermekkoncertek, színházlátogatás, templomlátogatás.

## 10. ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE

A nevelési program végrehajtásához szükséges, a nevelő munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke.

Kötelező eszközjegyzék listája (20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet 2. melléklete szerint)

***I. Helyiségek***

| ***Helyiségek megnevezése*** | ***Előírás*** | ***Tényleges állapot*** |
|---|---|---|
| *Csoportszoba* | *4* | *4* |
| *Gyermekágy/fektető tároló* | *4* | *8* |
| *Tornaszoba* | *1* | *1* |
| *Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba* | *1* | *1* |
| *Játszóudvar* | *1* | *1* |
| *Óvodavezetői iroda* | *1* | *1* |
| *Óvodavezető-helyettesi iroda, közösen az óvodatitkárral* | *1* | *1* |
| *Nevelőtestületi szoba és könyvtárszoba* | *1* | *1* |
| *Általános raktár* | *1* | *1* |
| *Többcélú helyiség* | *1* | *1* |
| *Orvosi szoba, elkülönítő szoba* | *1* | *1* |
| *Gyermeköltöző* | *4* | *4* |
| *Gyermekmosdó – WC helyiség* | *4* | *4* |
| *Felnőtt öltöző* | *1* | *3* |
| *Felnőtt mosdó* | *2* | *3* |
| *Felnőtt wc* | *2* | *3* |
| *Felnőtt zuhanyzó* | *1* | *3* |
| *mosó, vasaló helyiség* | *1* | *1* |
| *szárító helyiség* | *1* | *1* |
| *Felnőtt étkező* | *1* | *1* |

| | | |
|---|---|---|
| *Melegítő konyha* | *1* | *1* |
| *Tálaló-mosogató* | *1* | *1* |
| *Ételhulladék tároló* | *1* | *1* |

***II. Helyiségek bútorzata és egyéb berendezési tárgyai***

| ***Helyiségek megnevezése*** | ***Előírás*** | ***Tényleges állapot*** |
|---|---|---|
| ***1. Csoportszobák:*** | | |
| *Óvodai fektető* | *120* | *120* |
| *Gyermekszék* | *120* | *150* |
| *Gyermekasztal* | *20* | *30* |
| *Fényvédő függöny* | *ablakonként 1* | *ablakonként 1* |
| *Szőnyeg* | *a padló egy-ötödének lefedésére alkalmas méretben* | *8 db* |
| *Játéktartó szekrény vagy polc* | *8* | *9* |
| *Könyvespolc* | *4* | *4* |
| *Élősarok-állvány* | *4* | *4* |
| *textiltároló és foglalkozási eszköztároló szekrény* | *4* | *4* |
| *edény- és evőeszköztároló szekrény* | *4* | *4* |
| *szeméttároló* | *4* | *4* |

| | | |
|---|---|---|
| ***2. Tornaszoba:*** | | |
| *Tornapad* | *2* | *6* |
| *Tornaszőnyeg* | *1* | *3* |
| *Bordásfal* | *2* | *8* |
| *Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő készlet* | *1* | *2 (Mozgáskotta és Greiswald)* |
| *Egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések* | *3 gyermek egyidejű foglalkoztatásához* | *3 gyermek egyidejű foglalkoztatásához* |
| ***3. Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba*** | | |
| *a fogyatékosság típusának megfelelő, tanulási képességet fejlesztő eszközök* | *képes kártyák az autista gyermek fejlesztéséhez* | *elkészítve* |
| *Tükör* | *1* | *1* |
| *Asztal* | *1* | *1* |

| | | |
|---|---|---|
| *Szék* | *6* | *6* |
| *Szőnyeg* | *1* | *1* |
| ***4. Játszóudvar:*** | | |
| *Kerti asztal* | *4* | *4* |
| *Kerti pad* | *8* | *8* |
| *Babaház* | *4* | *4 fedett teraszon kialakítva* |
| *Udvari homokozó* | *4* | *a két nagyméretű homokozót megfelezve* |
| *Takaróháló* | *homokozónként 1* | *homokozónként 1* |
| *Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök* | *gyermeklétszámmal arányosan* | *gyermeklétszámmal arányosan* |
| ***5. Óvodavezetői iroda:*** | | |
| *Íróasztal és szék* | *1-1* | *1-1* |
| *Tárgyalóasztal székkel* | *1* | *1* |
| *Telefon* | *1* | *1* |
| *Fax* | *1* | *1* |
| *Könyvszekrény* | *1* | *1* |
| *Iratszekrény* | *1* | *2* |
| *Elektronikus adathordozó szekrény* | *1* | *1* |
| *Számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal* | *1* | *1* |
| *Számítógépasztal és szék* | *1-1* | *1-1* |
| ***6. Óvodavezetőhelyettesi, óvodatitkári iroda:*** | | |
| *Íróasztal és szék* | *1-1* | *2-2* |
| *Iratszekrény* | *1* | *1* |
| *Telefon* | *1* | *1* |
| *Számítógépasztal és szék* | *1-1* | *2-2* |
| *Számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal* | *1* | *2* |
| ***7. Nevelőtestületi szoba:*** | | |
| *Asztal* | *pedagógusonként 1* | *biztosított* |
| *Szék* | *pedagógusonként 1* | *16* |
| *Könyvtári dokumentum* | *500* | *500* |
| *Könyvszekrény* | *2* | *4* |
| *Fénymásoló* | *1* | *3* |
| *Tükör* | *1* | *1* |
| ***8.Többcélú helyiség*** | | |

| | | |
|---|---|---|
| *Tárgyalóasztal székekkel* | *1* | *1* |
| ***9. Orvosi szoba elkülönítővel*** *berendezése, felszerelése a vonatkozó jogszabályban leírtak szerint* | | |
| ***10. Gyermeköltöző:*** | | |
| *Öltözőrekesz, ruhatároló fogas* | *gyermekenként 1* | *gyermekenként 1* |
| *Öltözőpad* | *gyermekenként* | *gyermekenként* |
| ***10. Gyermekmosdó, WC. helyiség*** | | |
| *Törölközőtartó* | *gyermekenként 1* | *gyermekenként 1* |
| *Falitükör* | *mosdónként 1* | *mosdónként 1* |
| *Fogmosópohár tartó polc* | *létszámnak megfelelően* | *létszámnak megfelelően* |

***III. Tisztálkodási és egyéb felszerelések***

| ***Tisztálkodási és egyéb felsz. megnevezése*** | ***Előírás*** | ***Tényleges állapot*** |
|---|---|---|
| *Fésű, fogkefe, fogmosó pohár* | *gyermekenként 1* | *gyermekenként 1* |
| *Ruhakefe, körömkefe, szappantartó* | *mosdónként 1* | *mosdónként 1* |
| *Fésűtartó* | *csoportonként 1* | *gyermekek szekrényében van elhelyezve* |
| *Törölköző* | *(felnőtt és gyereklétszám szerint)3-3* | *(felnőtt és gyereklétszám szerint)3-3* |
| *Abrosz* | *asztalonként 3* | *asztalonként 3* |
| *Takaró* | *gyermekenként 1* | *gyermekenként 1* |
| *Ágyneműhuzat, lepedő* | *gyermekenként 3* | *Higiéniai szempontból saját ágynemű, lepedő* |

***IV Felnőttek munkavégzéséhez szükséges eszközök***

| ***Eszközök megnevezése*** | ***Előírás*** | ***Tényleges állapot*** |
|---|---|---|
| *Szennyesruha-tároló* | *1* | *2* |
| *Mosott ruha-tároló* | *1* | *2* |
| *Mosógép+centrifuga* | *1* | *2 automata mosógép* |
| *Vasaló* | *1* | *2* |
| *Vasalóállvány* | *1* | *2* |

| | | |
|---|---|---|
| *Szárítóállvány* | *1* | *2* |
| *Takarítóeszközök* | *1* | *csoportonként* |
| *Kerti munkaeszközök (ásó, kapa, gereblye, kerti locsolókanna)* | *1-1* | *1-1* |
| *Hűtőgép* | *1* | *3* |
| *Porszívó* | *1* | *2* |

## *V. Nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök*

| ***1.Játékok és játékeszközök megnevezése*** | ***Előírás*** | ***Tényleges állapot*** |
|---|---|---|
| *Különféle játékformák (mozgásos játékok, gyakorló, szimbolikus szerepjátékok, építő-konstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás, bábozás, barkácsolás) eszközei* | *Csoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben* | *csoportszobában, udvaron megfelelő* |
| *Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök* | *Csoportonként a gyermeklétszámnak megfelelően* | *csoportszobában, udvaron megfelelő* |
| *Ének, zene, énekes játékok eszközei* | *Csoportonként a gyermeklétszámnak megfelelően* | *megfelelő* |
| *Az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei* | *Csoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelően* | *megfelelő* |
| *Értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök* | *Csoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelően* | *megfelelő* |
| *Ábrázoló tevékenységet fejlesztő anyagok, eszközök* | *Csoportonként a gyermeklétszámnak megfelelően* | *megfelelő* |
| *Természeti-, emberi-, tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok* | *Csoportonként a gyermeklétszámnak megfelelően* | *megfelelő* |
| *Munka jellegű tevékenységek eszközei* | *Csoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelően* | *megfelelő* |
| ***2. Nevelőmunkát segítő egyéb eszközök*** | | |
| *Televízió* | *1* | *csoportonként1* |
| *Magnetofon/CD/lejátszó/hangfalak.* | *három csoportonként 1* | *CD-s magnó csoportonként* |
| *Diavetítő vagy projektor* | *1* | *1* |
| *Vetítővászon* | *1* | *1* |
| *Hangszer (pedagógusoknak)* | *1* | *1* |

| | | |
|---|---|---|
| *Hangszer (gyerekeknek)* | *Csoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelően* | *Csoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelően* |
| *Egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések* | *Csoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelően* | *Csoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelően* |

***VI. Egészség- és munkavédelmi eszközök***

| ***Az eszköz megnevezése*** | ***Előírás*** | ***Tényleges állapot*** |
|---|---|---|
| *Étel-mintavétel (üvegtartály) készlet* | *1* | *2* |
| *Elsősegélyláda* | *1* | *1* |
| *Gyógyszerszekrény (zárható)* | *1* | *1* |
| *Munkaruha* | *Törvény alapján* | *Törvény alapján* |
| *Tűzoltó készülék* | *Törvény alapján* | *Törvény alapján* |

## ÉRVÉNYESSÉGI NYILATKOZAT

A helyi pedagógiai program érvényességi ideje: 2026. szeptember 01-től visszavonásig.

## V. ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA

*„Mit kellene tenni? Az iskolában úgy tanítani az éneket és zenét, hogy ne gyötrelem, hanem gyönyörűség legyen a tanulónak, s egész életére beleoltsa a nemesebb zene szomját... Sokszor egyetlen élmény egész életére megnyitja a fiatal lelket a zenének. Ezt az élményt nem lehet a véletlenre bízni: ezt megszerezni az iskola kötelessége."*

*Kodály Zoltán*

**Általános információk**

**Az iskola neve:** Szent Imre Katolikus Gimnázium Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Kollégium, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola

**Székhelye:** 4400 Nyíregyháza Ungvár sétány 19.

Az oktatás az intézmény székhelyén, valamint az Szakmai Alapdokumentumában szereplő telephelyeken folyik.

**Telephelye:** Szent Anna katolikus Általános Iskola Nyírtelek Iskola út 12. 4461

**OM azonosító:** 033665

**Intézménytípus:** Alapfokú művészeti iskola, zeneiskola a nappali oktatás munkarendje szerint

**Alaptevékenység:** Alapfokú művészetoktatás és nevelés – zeneművészeti ágon (852 031 1)

Az intézmény a nevelési-oktatási tevékenységét a köznevelési törvény előírásai, az intézmény Pedagógiai Programja és helyi tantervei, valamint a Szent Imre Köznevelési intézmény Főigazgatójának utasításai alapján végzi.

**Műfaj:** klasszikus zene

**A klasszikus zene műfaj tanszakainak tantárgyai:**

1. Fúvós tanszak tantárgyai: furulya, fuvola, klarinét, szaxofon, trombita, ütő
2. Billentyűs tanszak tantárgyai: zongora, orgona
3. Vonós tanszak tantárgyai: hegedű, mélyhegedű, gordonka, nagybőgő
4. Akkordikus tanszak tantárgyai: gitár, hárfa
5. Zeneismeret – vokális tanszak tantárgyai: magánének, szolfézs (kötelező), szolfézs, zeneismeret, zenetörténet - zeneirodalom, zeneelmélet

**A zeneiskola 12 évfolyamos intézmény:**

Előképző (EK1 és EK2); 4 ill. 6 alapfokú és 4 továbbképző évfolyam

Az intézménybe felvehető maximális tanulólétszám: 400 fő

**Az intézmény beiskolázási körzete:**

Alaptevékenységében feladat-ellátási kötelezettsége a Szent Imre Katolikus Gimnázium, Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Kollégium, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola, valamint a Szent Anna katolikus Általános Iskola tanulóinak ellátására terjed ki.

A szabad férőhelyek betöltésére más egyházi fenntartású, valamint Nyíregyháza és annak környékén működő intézményekből is felveszünk diákokat.

## 1. AZ ISKOLÁNK KÜLDETÉSNYILATKOZATA

Célunk olyan belső iskolai légkör, tartalmi munka megteremtése, ahol jól érzi magát a tanuló és a tanár egyaránt. Ahol a tanuló is alkotó részese a tanítás-tanulás folyamatának. Célunk, hogy a katolikus egyház értékrendjének megfelelő szellemiségben tanuljanak és fejlődjenek a gyermekek. Az egyházzenei anyagok szerves részét képezik tanításunknak.

A Szent Imre Zeneiskola a művészeti nevelés komplex hatásrendszerével, gyermekközpontú nevelési elveivel és pedagógiai módszereivel dolgozó személyiség- és közösségfejlesztő iskola. Iskolánk az átlagos, a kiemelkedő, illetve a gyenge képességű és a hátrányos helyzetű gyermekek nevelését az esélyegyenlőség jegyében differenciált módszerekkel végzi. A tanulók az érzékelés – érzelem – gondolkodás – intuíció folyamatának kezeléséhez a művészetoktatás során megfelelő önértékelő, önismereti hátteret kapnak, sikerélményként élik meg – adott szintjükhöz képest – az elért eredményeket, ugyanakkor a közös tevékenységekben felismerik egymásra utaltságukat is.

Az általános műveltség megalapozásának, fejlesztésének, az aktív humán érdeklődés kialakításának úgy teszünk eleget, hogy az ökumenikus gondolat, a tolerancia jegyében a kis és nagy tradíciók élményalapú megismertetését és megőrzését tekintjük kiemelt feladatunknak.

Az alapfokú művészetoktatás lehetőséget teremt az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti hagyományok átadására és megtartására. A zeneoktatás az érzelmi és esztétikai nevelés eszközével a közismereti oktatás, a család és a környezet személyiségformáló tevékenységét egészíti ki, célul tűzve a „teljes ember” személyiségének formálását. Iskolánk oktató-nevelő munkáját a tanulók zenei készségének és képességeinek fejlesztésével, zenei műveltségük megalapozásával végzi.

Zenetanáraink munkáját áthatja az a szándék, hogy értékes zenei anyag megismertetésén keresztül teremtsenek a tanulók érzelmi kapcsolatot a zenével, oly módon, hogy az mindennapos szükségletükké váljon. Zenetanáraink alapvető feladata, hogy a tanulókat a rendszeres, céltudatos és gazdaságos munkára szoktassák. Növeljék a tanulók kitartását, figyelmét, koncentráló képességét. Arra neveljék a tanulókat, hogy a zene művelőitől rendezettséget, fegyelmezettséget kíván a magatartásban

és a munkarend beosztásában is. Tisztában vagyunk azzal, hogy a hangszeres, illetve a magánének tanár pedagógiai hatékonysága nagyobb a csoportos foglalkozásokat tartó pedagógusokhoz képest. Két ember rendszeres találkozása a zeneórákon – a hatást gyakorló tanár és a befogadó tanuló – olyan kapcsolat, amely elérheti, vagy meghaladhatja a szülő-gyermek kapcsolat intenzitását.

A gyermek általában hajlandó abszolút tekintélynek elismerni tanárát, nemcsak szakmai, hanem emberi vonatkozásban is. A zenetanárok felelőssége ezért is sokkal nagyobb más pedagógus társaiéhoz képest. Fontosnak tartjuk, hogy tanulóink megismerjék az együtt muzsikálás örömét, ezért gitár, furulya, trombita, fuvola, zongora kamaracsoportok működnek az iskolánkban. A kamaracsoportok fellépéseik alkalmával nemcsak iskolánkban, de a városban, vidéken, szeretetotthonban, egyházi intézményekben, alapítványok bálján is öregbítik a zeneoktatás hírnevét.

## 2. AZ ISKOLÁNK JÖVŐKÉPE

Szeretnénk, ha intézményünk innovációs programjai elősegítenék a pedagógus kompetenciák folyamatos fejlesztését. Fontos feladat a mindennapi színvonalas szakmai munka feltételeinek biztosításán túl, a tanórákon kívüli tevékenységek lehetőségét megteremteni. A külső együttműködéseink kialakítása és folyamatosan bővítése is fontos feladat, mely által élő kapcsolatok, együttműködések valósulhatnak meg. Az iskolán belüli továbbképzések, versenyek, szakmai programok fenntartása, fejlesztése továbbra is fontos feladat. Zeneiskolánkban szeretnénk elérni egy példaértékűen működő mechanizmust, vezetői, emberi, szakmai, együttműködési, közösségi, és sikerességi tekintetben is.

## 3. ISKOLÁNK TÖRTÉNETE BEMUTATÁSA

Intézményünk kiemelt feladatként kezeli tanulóink zenei nevelését már az általános iskola első osztályától. Ennek érdekében-az általános iskolai ének oktatást segítve- jött létre a zenei AMI intézményegységünk, mely 2013. szeptemberében kezdte első tanévét. Nálunk minden kisiskolás zenei tanulmányai elejénmár hangszert is választhatnak (furulya, fuvola, gitár, hegedű, zongora, orgona, ütő, magánének). Önálló épülettel nem rendelkezünk, az anyaintézmény tantermei közül a közös használatban lévőknél igyekszünk az elvárásoknak megfelelő körülményeket biztosítani, a jövőben ez megoldásra vár a minőségi munka feltételeinek biztosítása érdekében. Saját tanári szobával rendelkezünk. A hangszerállományunkat „megörököltük” mely jó kiindulási alap volt egy önálló intézményegység életre keltéséhez, folyamatosan fejlesztjük. **Intézményünk egységes nevelési céljai**

Iskolánk – alapítva 2013-ban –jogelődje, múltja, jó színvonalú oktatása, felvételi és versenyeredményei arra köteleznek, hogy a megkezdett úton haladjunk tovább.

**Tanszakok**

Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról szóló **27/1998.(VI. 10.) MKM rendelet** szerint a 2026–27. tanévig:

- **Hangszeres tanszakok**: furulya, fuvola, oboa, klarinét, kürt, trombita, szaxofon, gitár, zongora, orgona, hegedű, mélyhegedű (brácsa), gordonka, gordon (nagybőgő),
- **Vokális tanszak**: magánének
- **Elméleti tanszakok**: szolfézs, zenetörténet, zeneirodalom, zeneelmélet
- **Egyéb tantárgyak**: zenekar, kórus, kamarazene
- **Egyéb tanszak**: kamarazene

A **belépő növendékek** a következő tanszakok tantárgyai közül választhatnak:

- **Fafúvós tanszak tantárgyai**: furulya, fuvola, klarinét, szaxofon,
- **Rézfúvós tanszak tantárgyai**: trombita, kürt
- **Billentyűs tanszak tantárgyai**: zongora, orgona
- **Akkordikus tanszak tantárgyai**: gitár
- **Vonós tanszak tantárgyai**: hegedű, mélyhegedű, gordonka,
- **Vokális tanszak tantárgya**: magánének
- **Zeneismeret tanszak tantárgyai**: szolfézs kötelező, szolfézs, zeneismeret, zenetörténet, zeneirodalom, zeneelmélet, egyházzene
- **Kamarazene tanszak tantárgyai**: kamarazene, zenekar, kórus, kamarakórus

Művészeti iskolánkba más iskolákból is fogadunk zenét tanulni kívánó gyermekeket, fiatalokat.

**Helyzetelemzés**

**Az iskola közvetlen környezete, elhelyezkedése, épülete, tantermei**

A zeneiskola székhelye a Szent Imre Köznevelési intézmény épületében helyezkedik el. Az iskola mind autóval, mind pedig tömegközlekedési eszközökkel jól megközelíthető.

A 2 szintes kollégiumi épület tetőterében, két földszinti folyosón, az alsó tagozat épületében 1 terem, a gimnáziumi épületszárny 2 termében folyik a zeneoktatás.

A hangszeres oktatás egyéni, az elméleti foglalkozás csoportos formában történik.

Az intézmény székhelyén 12 tanteremmel, 1 kis hangversenyteremmel, 1 irodával,1 tanári szobával,1 konyhával rendelkezik, a kihelyezett tagozaton további 2tanterem áll rendelkezésünkre. Az egyéni

oktatás a növendékekkel egyeztetve, tanítás után folyik. A szolfézsoktatás intézményünkben 4, kb. 20 fő befogadására alkalmas teremben zajlik. Ezek a szobák rendelkeznek televízióval, CD/DVD lejátszó készülékkel, hangtechnikai berendezésekkel, digitális zongorákkal.

Iskolánk kápolnájában helyezkedik el az orgona, modern hangtechnikai berendezéssel, erősítővel. Az impozáns, kiváló akusztikájú kápolna 450 fő befogadására alkalmas. Díjátadások, hangversenyek, egyéb rendezvények megtartására kiválóan alkalmas.

A tanárok és a tanulók rendelkezésére áll egy hangszertár és zenei kottatár. Mivel a hangszerek és a zenei kották sajnos igen drágák, sok növendék veszi igénybe a kottatár és hangszertár szolgáltatásait.

**Tanulólétszám, összetétel**

Alapító Okiratunk alapján a felvehető maximális növendéklétszám 400 fő. Tanáraink nagy hangsúlyt fektetnek a tanulók zenei képességének és személyiségének formálására.

**Az intézmény pedagógiai munkájához alapvetően szükséges személyi, tárgyi feltételek**

Iskolánk megítélésében a közvetlen és közvetett partnerek felé, meghatározó szerepe van intézményünk személyi és tárgyi adottságainak és az iskolában folyó oktató-nevelő munkának. Mindezek az iskola külső jó megjelenését, a szülők érdeklődésének felkeltését és a tanulószám biztosítását is jelentik.

Iskolánk elsősorban nem szavakban, hanem tettekben határozza meg önmagát!

Mindezt egy jól képzett tantestület biztosítja, amely nyitott a továbbtanulásra, a továbbképzéseken részvételre, versenyek rendezésére, az iskolai hagyományok megteremtésére és megőrzésére.

**Tárgyi feltételek**

Intézményünk önálló épülettel nem rendelkezik, melyben a következő helyiségek találhatók:

- művészeti szaktanterem: 12 db
- tanulócsoportos foglalkozásra kialakított tanterem: 4 db
- hangversenyterem 1db 70 fő befogadására
- kápolna 450 fő befogadására
- tanáriszoba 1db
- irodai helyiség 1 db
- hangszerraktár: 1 db
- mellékhelyiség: emeletenként 2 db
- Valamint a **telephelyen** használt tantermek: 2 db

A feladatellátási helyeken a zeneiskolában oktatott hangszerek, az igényeknek megfelelően választhatók és változtathatók.

Zeneiskolánk felszereltségének színvonala alapvetően megfelelő, de karbantartásra szorul.

*A zeneiskola hangszertára*

A hangszerpark fejlesztése és folyamatos karbantartása szükséges. A zeneiskola pedagógiai programjában megfogalmazott oktatási-nevelési célok megvalósításához, a zenetanítás minőségének megtartásához nélkülözhetetlenek a megfelelő minőségű hangszerek és tartozékaik. A hangszerrel nem rendelkező növendékeknek lehetőséget nyújt az iskola hangszerkölcsönzésre. Tanév végén leltározás céljából a kölcsönzött hangszereket vissza kell szolgáltatni, de külön kérelem esetén a nyári szünetben is használhatóak. A kölcsönzés ideje alatt a hangszerben, szándékos, vagy figyelmetlenség következtében keletkezett károk javítási költségeit a „Kötelezvény" alapján a gondviselőnek kell finanszírozni. Az eszközök leltárban vannak rögzítve, melyet **a hangszertáros** kezel. Ő felügyeli továbbá a hangszerek kiadását, visszavételét.

A hangszerek állagmegőrzéséhez és készenlétben tartásához szükséges anyagi forrásokat a fenntartó biztosítja. Nkt. 22.§ (1)

A zeneiskola könyvtára (kottatára) a Szent Imre Köznevelési intézmény könyvtára is egyben.

Az intézmény kb. 200 darabos kottaállománnyal, kb.50 darabos könyv és kb. 30 darab hangzó anyaggal (hanglemez, kazetta, CD, DVD) rendelkezik, mely térítésmentesen áll a szaktanárok és a növendékek rendelkezésére. A meglévő és frissen létrehozott együttesek, tanulóink versenyeztetése folyamatos könyvtári fejlesztéseket igényelnek, a szerzői jogvédelem miatt. A növendékek a szaktanárok közreműködésével kölcsönözhetik ki a szükséges kottákat és könyveket. Erre a kották, művészeti könyvek növekvő ára miatt egyre inkább szükség van.

A hangzó anyagok színesebbé, változatosabbá teszik a csoportos órákat (szolfézs órák, zenekari foglakozások) és – nem mellékesen – kulturális értékeket közvetítenek, elősegítik az egyéni oktatásban a növendék előmenetelét. Az év végi vizsga után (legkésőbb bizonyítványosztásig) a kölcsönzött anyagot vissza kell adni az évzáró leltár elkészítése érdekében. A szaktanár javaslatára indokolt esetben nyárra is kölcsönözhet a növendék kottát, de ezt külön fel kell tüntetni a kölcsönzési naplóban.

## 4. ISKOLÁNK HAGYOMÁNYA, VERSENYEI, EREDMÉNYEI

### 4.1 Szakmai versenyek, minősítő versenyek, fesztiválok, koncertek

A szakmai versenyek célja a kiemelkedő teljesítményekre való ösztönzés.

Részei a tanév helyi rendjének, illetve az éves munkatervnek, amely meghatározza a szervezés feladatait és felelőseit.

A szakmai versenyek célja a kiemelkedő teljesítményekre való ösztönzés.

A tanulók tanulmányi, szakmai kulturális versenyeken, találkozókon való részvétele kiemelkedő teljesítmények függvényében lehetséges.

A versenyek formái: egyházi, zeneiskolai, megyei, regionális, országos, nemzetközi versenyek. Az iskolai versenyek hagyományosan, vagy alkalmanként egy-egy évfordulóhoz vagy a zeneirodalom valamely kimagasló egyéniségének munkásságához, jubileumi évfordulójához kapcsolódnak, vagy más, a zenei nevelés szempontjából fontos feladathoz kapcsolódnak.

Az intézményegység vezető ellenőrzi, hogy a területi, országos versenyeken csak olyan tanulók induljanak, akik – elért iskolai eredményeik, felkészültségük alapján – méltón képviselik a zeneiskolát. A területi, országos versenyen résztvevő tanulókat a verseny idejére iskolájuk főigazgatójától ki kell kérni.

Az intézményegység vezető gondoskodik arról, hogy a győztes, illetőleg a helyezést elért tanuló eredményét (hirdetőtáblán, honlapon közzétéve), a tanuló saját iskolájában megismerjék.

Az intézményegység vezető gondoskodik arról, hogy az ezekre vonatkozó felhívásokat a tanárok és a tanulók időben megismerjék.

A területi és országos fordulóra továbbjutott tanulókat a verseny idejére a főigazgató mentesíti a tanítási órákon való részvétel alól, tanárát a tanítás alól.

*Iskolai hangversenyek, rendezvények*

Az iskola hangversenyei lehetnek:

- növendékhangversenyek
- tanári hangversenyek
- családi hangverseny
- adventi és évadzáró gálakoncert
- egyházi hangversenyek
- hagyományőrző hangversenyek,
- ismeretterjesztő hangversenyek,
- ünnepi és évfordulóhoz kötődő stb. hangversenyek.

Céljuk a zenei és művészeti ismeretek elmélyítése és gyarapítása mellett a példamutatás, a tehetséges és szorgalmas növendékek kiemelése és jutalmazása, a gyengébb tanulók ösztönzése, a hagyományok ápolása és az évfordulók, ünnepek rangjának emelése.

## 4.2 Feladatok

**Megemlékezések tartása**

- A zeneiskolai ünnepek alkalmából
- Egyházi ünnepek alkalmából
- Állami ünnepek alkalmából
- Az intézmény múltját-jelenét meghatározó alkalomból
- Zeneszerzők jubileumi évfordulói alkalmából

A megemlékezése megtartásával kapcsolatos feladatokat, időpontokat, valamint a felelősöket a tanévre vonatkozó munkaterv tartalmazza.

**Zenei versenyek rendezése, azokon való részvétel**

Szakmai versenyeken (nemzetközi, országos, regionális, megyei) az a tanuló vehet részt, akit a tanszak javasol. Az intézményegység vezető és a tanszak tanárai előzetes meghallgatást tartanak. A meghallgatás után döntenek arról, hogy kik képviselik az adott versenyen az iskolát. A meghallgatás első időpontja kettő hét a verseny selejtezője előtt.

Iskolánkban szervezett zenei tanulmányi versenyek a testvérintézmények bevonásával –folyamatban

**Részvétel más intézmények által szervezett versenyeken**

- az országos zeneiskolák által szervezett versenyeken találkozókon, fesztiválokon
- Oktatási Hivatal által szervezett tanulmányi versenyek - Országos Művészeti Tanulmányi versenyek - Művészeti versenykiírások 2026/2027
- regionális és nemzetközi versenyek

**Hangversenyek szervezése**

Évenként több alkalommal növendékhangversenyt tartunk, melyen tehetséges tanítványaink adnak számot zenei képességükről.

- Tanárainknak igénye szerint tanári hangversenyeket szervezünk.
- Iskolánk volt növendékei, valamint a pályájuk kezdetén lévő fiatal művészek részére biztosítunk szereplési lehetőséget.
- A zeneiskolában tanuló hangszeres és énekes növendékek évente legalább két alkalommal (kötelező jelleggel) – a szülők és hozzátartozók részére – hangversenyen mutatkoznak be a zeneiskola hangversenytermében.
- Iskolánk tanulói évi 1 hangversennyel kedveskednek a Seregély István Papi Szociális otthon lakóinak

- A „Szent Imrés” nyugdíjasoknak is szervezünk hangversenyt. A Szabolcs-Szatmár Bereg vármegyei nyugdíjas szervezet kérésére minden évben az idősek világnapja alkalmán hangversenyt adunk.
- Adventi jótékonysági koncerttel kedveskedünk iskolánk valamennyi dolgozójának, szülőknek.
- A hagyományos-minden tanévben megrendezésre kerülő- Családi koncert alkalmával is várjuk a családok, testvérek, rokonok előadásait.
- Új kezdeményezésként mester és növendék közös koncertre kerül sor az idei tanévben.
- Ebben a tanévben hangszert-kezdő növendékeink előadására kerül sor „Mazsola” koncertünkön a tanév második felében.
- Egyházmegyei szavalóversenyek (elődöntő és döntő) rendezvényén immár hagyományosan mini koncertek kedveskedünk a szavalóknak és hozzátartozóiknak

**Rendezvényeken való közreműködés**

Felkérés alapján szólistáink, együtteseink fellépnek iskolai, egyházmegyei, országos rendezvényeken (ünnepek, kiállítás megnyitók, céges rendezvények, bálok, konferenciák).

## 5. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLJAI, FUNKCIÓI

Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja keretében folyó zenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony növendékek képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.

A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.

A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, fogékonyság – alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására.

A zeneoktatás a különböző zenei műfajok sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel.

Pedagógiai munkánk középpontjában a személyre szóló fejlesztés törekvése áll. Minden tanulónak biztosítjuk az egyéni adottságai, képessége és tehetsége szerinti önmegvalósítás lehetőségét. Arra törekszünk, hogy növendékeinkben kialakuljon a reális önértékelés képessége és az egészséges önbizalom.

Zeneiskolánk nevelési célja, hogy a maga sajátos eszközeivel, hangszeres oktatással, érzelmi és esztétikai neveléssel járuljon hozzá egy sokoldalú, zeneileg (is) művelt, érett, kreatív személyiség kialakításához. Ennek megfelelően pedagógiai programunk és helyi tantervünk felépítés szempontjából

követelményközpontú, pedagógiai koncepciója szerint tanulóközpontú, minden növendék számára egyéni haladási tempót biztosít.

Lehetőséget ad az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, lakóhelyi, népi, családi, egyházi hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására. A zeneiskolában folyó képzés lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység, fogékonyság alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására.

A zenei nevelés a különböző műfajok (zenei) sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával, a társas zenéléssel a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel, és segít az életmód, szabadidő eltöltés tartalmas kialakításában. Az esélyegyenlőség biztosítása mind mikro-, mind makroszinten. Az indulási hátrányok csökkentése, és a zenei pályára történő felkészítés szerepe az egyéni és csoportos órák keretében.

Az érzelmi és az esztétikai nevelés eszközével az iskola (közoktatás), a család és a környezet személyiségformáló tevékenységének kiegészítése, a „teljes ember” személyiségének formálása. A tanulók zenei készségeinek és képességeinek fejlesztése (tehetséggondozás, felzárkóztatás), zenei műveltségük megalapozása. Rendszerezett zenei ismeretek átadása: megismerteti a tanulókat a főbb zenei stílusok sajátosságaival, a zene történeti összefüggéseivel, más művészetekkel való kapcsolataival. A tanulók felkészítése szabadidejük tartalmas eltöltésére, társas muzsikálásra, éneklésre.

### 5.1 Az iskola nevelési céljai

- Célunk a zenei ízlés fejlesztése az értékes zene művelése és hallgatása által. Törekednünk kell a minőségi munkára, a tehetséggondozásra – a zenei pályát választók felkészítésére – és a lemaradottak felzárkóztatására, az önkifejezés fejlesztésére. Ezt csak a rendszeres gyakorlás igényét megteremtve érhetjük el.
- Kiemelt feladatunk a társas zenélés örömének megismertetése, melynek során a muzsikálás a zenei élmények közös átélésének útján fejleszti, erősíti a közösségi szellemet. A későbbiek során lehetőséget biztosít egyházi és más kulturális rendezvényeken való részvételre.

A fenti célok elérése érdekében arra törekszünk, hogy

- Művészeti iskolánkban az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja keretében folyó zenei nevelés alkalmat adjon az érdeklődő és fogékony növendékek képességeinek fejlesztésére, biztosítsa a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.

- A képzés vegye figyelembe az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítsa a készségeiket és gyarapítsa ismereteiket.
- Iskolánk adjon lehetőséget az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására.
- A művészeti iskolában folyó képzés nyújtson lehetőséget az esztétikai érzékenység, fogékonyság kialakítása mellet a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására.

A zeneoktatás a különböző műfajok (zenei) sajátosságait, a művészi megjelenés módjait ismertesse meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel.

### 5.2 Az iskolában folyó nevelő-oktató munka feladatai

Értékes zenei anyag segítségével, korszerű, vonzó eszközökkel alakítsa ki a célszerű, biztonságos hangszerkezelést, éneklést.

- Adjon teret a tanulók kreatív megnyilatkozásainak, tegye őket képessé a zene emocionális tartalmának átélésére és kifejezésére.
- Mind a hangszeres és énekes képzés, mind a többi zenei tárgy tanítása (pl. szolfézs, zeneirodalom, kamarazene, zenekar stb.) teremtsen olyan érzelmi kapcsolatot a zenével, hogy az a tanulók mindennapos szükségletévé váljék.
- Neveljen az értékes zene szeretetére, a hangverseny-látogatásra, a zenei műsorok, hangfelvételek meghallgatására, a zenei élet eseményei iránti érdeklődésre.
- Az arra alkalmas, vállalkozó, kiemelkedő képességű tanulókat készítse fel szakirányú továbbtanulásra.
- A tanulói kíváncsiságra, érdeklődésre épített és ezáltal motivált munkában kell fejleszteni a növendékek felelősségtudatát, a kitartás képességét és az érzelemvilág gazdagodását.
- A zenei képességek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység, fogékonyság dinamika és a hangszín különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység kialakítása).
- A zenei olvasás és írás készségének megalapozása és kifejlesztése.
- A technikai készség, az improvizációs készség és képesség, az alkotó magatartás, a kreativitás kialakítása.
- Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség átadása.
- A zenei műszavak és jelentésük megismertetése.
- A zene logikájának, a harmóniai szerkezet és a forma összefüggéseinek megismertetése.

- A főbb zenei stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, népünk zenéjének, a zene történetének és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.
- A kortárs zene befogadására nevelés.
- A tanuló rendszeres zenehallgatásra nevelése.
- A zene megszerettetése.
- A növendékek zenei ízlésének formálása: a tanulók életkorának megfelelő zenei tárgyú könyvek, ismeretterjesztő művek olvasására való ösztönzés.
- A társművészetek iránti nyitottság kialakítása.
- A zenei élet eseményei iránti érdeklődés felkeltése, illetve részvétel a zenei életben.
- Tehetséggondozás: a zenei pályát választó növendékek felkészítése szakirányú továbbtanulásra.
- A növendékek rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra nevelése.
- A tanuló aktív társas muzsikálásra nevelése, közreműködés az egyéb intézmények kulturális rendezvényein. Az amatőr zenekarokban, kamaraegyüttesekben, kórusban történő aktív részvételre való előkészítés, ösztönzés.
- Cserekapcsolatok ápolása, létesítése hazai és – lehetőség szerint – külföldi zeneoktatási intézményekkel.

Erősíteni kell az Európához való tartozás tudatát és késztetni más népek hagyományainak, kultúrájának, szokásainak, életmódjának megismerésére, megbecsülésére.

### 5.3 Iskolánk hagyományrendszere

Az iskola hagyományainak ápolása, jó hírnevének megőrzése, öregbítése az iskolaközösség minden tagjának kötelessége.

A hagyományok ápolásával kapcsolatos feladatokat, továbbá az ünnepélyekre, hangversenyekre, rendezvényekre vonatkozó időpontokat, valamint a szervezési felelősöket a vezetőség a nevelőtestülettel egyetértésben az éves munkatervben határozza meg.

Hagyományaink közé tartoznak a következő rendezvények

- Hangversenysorozat (művésztanáraink koncertje, növendékhangversenyek, karácsonyi hangverseny)
- Adventi jótékonysági hangversenyek
- Művésztanáraink szóló- és kamaraestjei
- Nagybönti hangversenyek
- Óvodásokzenei világnapi hangversenye
- Koncert a Seregély István Papi Otthon lakóinak
- Hangszerbemutató, zenei foglalkozás 1 alkalommal óvodásoknak

- Mester és növendéke koncert
- Családi koncert
- Mazsola koncert
- Évadzáró gálakoncert

Felkérés alapján báli zenés műsor, konferenciákon mini koncert, megnyitókon zenei műsor, templom szentelésre zenei szolgálat.

# 6. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI, PEDAGÓGUSOK, OSZTÁLYFŐNÖKÖK, CSOPORTVEZETŐK FELADATAI

Az iskolában folyó nevelő-oktató munka eszközei, eljárásai

- minden gyermeknek az életkori jellemzők figyelembevételével, képességeinek, érdeklődésének, valamint távolabbi céljainak megfelelő programokat, tevékenységi formákat biztosítunk
- személyes példamutatással neveljük növendékeinket toleranciára, a másság elfogadására, empátiára, az emberi jogok tiszteletben tartására.
- kiskorú növendékeknél fokozatosan vezetjük át őket a játékközpontú cselekvésből az iskolai tanulás tevékenységeibe,
- mintákat adunk az ismeretterjesztéshez (aktív részvétel az ismeretszerzésben), a feladat- és problémamegoldáshoz,
- fejlesztjük a növendékek kreativitását, gondoskodunk egészséges terhelésükről, követjük érési folyamatukat, személyre szóló, fejlesztő értékelést adunk róluk,
- értelmi és érzelmi alapozással formáljuk a személyiség erkölcsi arculatát, megismertetjük, gyakoroltatjuk a helyes magatartásformákat,
- erősítjük a kortárskapcsolatokat,
- visszajelzést, értékelést adunk a tanulók fejlődéséről
- segítjük őket az önfejlesztő stratégiájuk alakításában.

## 6.1 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

- A különböző szociális környezetből érkező tanulók esetében szükséges a differenciált és az egyéni fejlesztés irányába elmozdulni iskolánk oktató-nevelő munkájának, s így e munka középpontjában a személyiség védelmének és fejlesztésének kell állnia.
- Nevelésünk motívumrendszerét úgy alakítjuk, hogy a személyiség különböző szükségleteiben a személyiségfejlesztés perspektíváinak fejlesztése álljon. A művészeti tevékenység magában hordozza a személyiségformálás specifikus lehetőségét.

- Valljuk, hogy személyiséget formálni csak az egész személyiségre hatni tudó művészetek jelenlétével lehet. A művészetek táplálják a növendékek kialakuló érzésvilágát, egyfajta minőségre való igényességet alakítanak ki bennük, s egyben szűrőként is szolgálnak az őket ma érő ingerözönben.
- A művészeti nevelés biztosítja a személyes tapasztalatszerzést, mint tanulási módszert. A tanulók élményszerűen tapasztalják meg a művészeti stílusok és irányzatok sokszínűségét, valamint azokat a kifejezési formákat, amelyek a zeneművészetben ötvöződnek.
- A művészeti neveléssel lehetőséget biztosítunk arra, hogy minden tanuló élje át a siker élményét, és ezzel fejlődjön önismerete és erősödjön egészséges önbizalma. Az alapfokú művészeti nevelés feltárja a növendékekben a művészet megörökítő, átörökítő szerepét, megérteti, hogy az alkotás a legértékesebb emberi alapképesség.
- Művészeti nevelésünk megalapozza a tanulók esztétikai szemléletét, kommunikációs képességét, az értékes alkotások iránti igényét. A művészeti oktatás által létrejött pozitív élmények hozzásegítenek azokhoz az emberi tulajdonságokhoz, magatartási szokásokhoz, amelyek a műveltség területén az eredményes haladás, szereplés összetevői.

### 6.2 A zenei nevelés célja a személyiségfejlesztés területén

**Az értelmi nevelés terén**

- lényegkiemelés, önismeret, logika, kreativitás
- megfigyelőképesség, koncentráció fejlesztése

**Az érzelmi, akarati nevelés terén**

- felelősségérzet kialakítása
- identitástudat fejlesztése a magyar népzenei hagyományok ápolása által
- kötelességtudat, kitartás, bátorság
- közösségi nevelés, pl. a közösségi szellem fejlesztése az együttes foglalkozások által

**A testi nevelés terén**

- állóképesség fejlesztése
- helyes kéz-, test- és hangszertartás

**A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok**

A tanulói személyiség fejlesztésére irányuló nevelő és oktató munka egyrészt a tananyagba beépítve, másrészt az oktatók, a művészek és a tanulók közvetlen, személyes kapcsolata révén valósul meg, illetve a tanulói közösségen keresztül érvényesül.

A közösségben kialakuló értékrend, normák, szabályok, elvárások segítik az egyént a döntésekben, a felelősségvállalásban.

**A zeneiskolában működő közösségek tanulóink számára a következők lehetnek:**

- főtárgy tanárnál tanulók közössége – tanszaki közösség,
- szolfézs – zeneirodalom órai közösség,
- különböző együttesek közösségei,

versenyekre, fesztiválokra, találkozókra, hangversenyekre utazók iskolai közösségei

### 6.3 A közösségfejlesztés területén kiemelt feladataink

- az iskolai tanulói közösség egyéni arculatának kialakítása;
- a közösség hagyományainak megismertetése;
- a tanulói közösség tevékenységének megszervezése, összehangolása;
- a tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek kialakítása, folytonosságának elősegítése.

**A fejlesztés eszközei**

- produkciók létrehozása, bemutatása;
- a szűkebb és tágabb közösség ünnepeinek megtartása, ünnepteremtés;
- iskolai hagyományok teremtése, megőrzése (családi koncert, mazsola koncert, adventi jótékonysági koncert, évadzáró gálakoncert)
- tanórán kívüli foglalkozások biztosítása. (operalátogatás, hangversenylátogatás, Művészetek Palotája, Magyar Zene Háza)

Az iskolai közösség kialakítása, fejlesztése csak a tanulók aktív részvételével, közreműködésével valósítható meg.

Feladatunk a fent megfogalmazott keretek között az iskolai közösség és a tágabb társadalmi környezet közötti kapcsolat biztosítása is.

Növendékek a képzés kezdetétől részt vehetnek a zeneiskola közös, nyilvános rendezvényein.

### 6.4 Feladatok a nevelés-oktatás első szakaszára (előképző évfolyamok és 1 – 6. évfolyam):

- a pedagógiai munka középpontjában a személyre szóló fejlesztés törekvése álljon,
- a tanítás nem más, mint a tanulók tanulásának szervezése: tervezése, irányítása, szabályozása és értékelése, ezért, a tanulásszervezés meghatározó szempontja a tanulók aktivitásának optimális kibontakoztatása legyen,
- alapozzuk meg a tanuláshoz való pozitív viszonyt (attitűd),

- a tanulói kíváncsiságra, érdeklődésre épített motivációval fejlessze a kisgyermekben a felelősségtudatot, a kitartás képességét, és mozdítsa elő érzelemvilágának gazdagodását,
- alapozza meg a tanulási szokásokat és módszereket,
- támogassa az egyéni képességek kibontakozását,
- az oktatási folyamatban alkalmazza az együttműködő (kooperatív) tanulás technikáit, formáit,
- a tanulásszervezés egyik fő elve és teendője a tanulókhoz optimálisan alkalmazkodó differenciálás a feladatok kijelölésében, azok megoldásában, a szükséges tanári segítésben, az ellenőrzésben, az értékelésben,
- működjön közre a tanulási nehézségekkel való megküzdés folyamatában,
- törődjön azoknak a hátrányoknak a csökkentésével, amelyek a gyermekek szociáliskulturális környezetéből vagy eltérő ütemű éréséből fakadnak,
- tudatosítsa a gyermekekben a szűkebb és a tágabb környezetből megismerhető értékeket,
- erősítse meg a konstruktív magatartásformákat, szokásokat,
- a gyermek jellemét formálva szolgálja a személyiség érését.

### 6.5 Feladatok a nevelés-oktatás második szakaszára (7 – 10. évfolyam):

- fejlessze a tanulókban azokat a képességeket, készségeket, amelyek a természeti, társadalmi és emberi környezettel való harmonikus, építő kapcsolatokhoz szükségesek,
- az aktív tanulási tevékenységek (kooperatív tanulási technikák) közben fejlessze a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját, toleranciáját,
- olyan helyzeteket teremteni, amelyekben a tanuló gyakorlati módon igazolhatja megbízhatóságának, becsületességének, szavahihetőségének értékét,
- tudatosítani a tanulókban a közösség demokratikus működésének értékét és jellemzőit,
- tisztázni az egyéni és közérdek, a többség és kisebbség fogalmát, és ezek fontosságát a közösséghez, illetve egymáshoz való viszonyulásban,
- a demokratikus normarendszer kiterjesztése a természeti és az épített környezet iránti felelősségre, a mindennapi magatartásra,
- erősítse az Európához való tartozás tudatát, és egyetemes értelemben is késztessen más népek hagyományainak, kultúrájának, szokásainak, életmódjának megismerésére, megbecsülésére,
- fordítson figyelmet az emberiség közös problémáinak bemutatására, tudjon „globálisan gondolkodni és lokálisan cselekedni”,
- a test és a lélek harmonikus fejlesztése,
- a szocializáció folyamatainak elősegítése, az elemi műveltség alapjainak lerakása, elmélyítése,

- a tanulási stratégiák és módszerek elsajátítása;
- a tanulók kapjanak folyamatos visszajelzést a tanulmányi teljesítményükről és magatartásuk minősítéséről.

### 6.6 A pedagógusok oktató-nevelő munkájának feladatai

Az alapfokú művészeti iskola oktató-nevelő munkáját a tantervben meghatározott szempontok alapján kell megtervezni, tananyag-tervezetet, tanmenetet készíteni.
A tervezéskor figyelembe kell a tanuló személyiségét, képességét, tehetségét.
Az elméleti tantárgyakat tanító tanár egyénileg kialakított tanmenetet készít, amely szükséges kiegészítésekkel több tanéven át is használható.
A tananyag tervezésénél a következő alapvető pedagógiai szempontokat kell érvényesíteni:

- a növendék személyiségének, képességének, tehetségének alapos ismerete,
- a növendék terhelhetőségének figyelembevétele,
- fő szempont legyen a művészetek megszerettetése,
- kirakat eredmények helyét az elmélyült, tudatos, stílusos, szépen megformált előadásnak kell elfoglalnia,
- különös gonddal kell foglalkozni a továbbtanulásra készülő tanulókkal, megadva nekik minden segítséget a felkészüléshez /szakmai munkaközösség vezetővel, illetékes szakközépiskolai tanárokkal való rendszeres konzultálás/
- A növendékek előmeneteléről szükséges a kölcsönös kapcsolattartás a főtárgy, és az elméletet oktató tanárok között.

Az alapfokú művészeti iskolákban a szaktanár a KRÉTA e-naplót naprakészen vezeti, kiállítja a bizonyítványt.
Az alapfokú művészeti iskola célkitűzéseinek és feladatainak megvalósítása, az intézményben folyó oktatás és nevelés eredményessége a tantestülettől, mint az iskola legfőbb közösségi szervétől függ.
Az alapfokú művészeti iskola pedagógusainak mind az iskolában, mind az iskolán kívül példamutatóan kell élnie és példát kell mutatni annak tudatában, hogy munkája és magatartása befolyásolja az iskola nevelő-oktató feladatainak megvalósítását.
Az alapfokú művészeti iskolában folyó általános embernevelés és szakmai képzés fontos hordozói a pedagógusok, akik a munkafegyelemben, emberi magatartásban, szakmai kérdésekben a tanulók példaképeinek kell lenniük.

**A pedagógus kötelességei**

- 10 perccel a tanítás kezdete előtt munkahelyén megjelenni, óráit pontosan kezdeni és megtartani.
- A beérkezéskor és eltávozáskor a jelenlétet igazoló kártyát lehúzni.

- A tanár hibája miatt elmaradt órákat pótolni kell.
- A továbbképzések, zenei események, közreműködések miatt elmaradt órákat – amelyek zeneiskolánk munkájához szorosan kapcsolódnak, figyelembe véve a tanév kötelező óraszámát – pótolni kell. Az elmaradt órákról a növendékeket kellő időben értesíteni kell-
- Hó végén értékeli a növendék munkáját Kréta e-naplóban.
- A növendékek előmenetelével kapcsolatos problémákról és hiányzásairól a szülőket időben értesíti.
- A közleményeket figyelemmel kíséri, az ott jelzett feladatokat elvégzi, tudomásul veszi és a megadott határidőket betartja.
- Az AMI munkatervben megfogalmazott és előírt rendezvényeken aktívan részt vesz.
- Példát mutat növendékeinek munkájával, viselkedésével, hangversenyeken való megjelenésével. Sarkallja növendékeit arra, hogy kísérjék figyelemmel társaik tevékenységét, tiszteljék, becsüljék a másik munkáját és teljesítményét.
- Tanévenként egy alkalommal növendékhangverseny/vizsgakoncert formájában bemutatja tanszaka/osztálya munkáját, egyébként – lehetőség szerint – szerepelteti növendékeit iskolán kívüli rendezvényeken is.
- Együttműködik a tanulók szüleivel, az osztály hangversenye után szülői értekezletet tart.
- Az adminisztrációval kapcsolatos teendőket pontosan, figyelmesen végzi, naplóját naprakészen vezeti.
- Tanmenetet készít, tanóráira, foglalkozásaira céltudatosan és széleskörűen felkészül, és pontosan, színvonalasan tartja meg azokat.
- Órarendi változásokat /kimaradás, óracsere, stb./ időben jelezi
- Betegség, vagy váratlan családi esemény bekövetkezése miatti távolmaradását jelenteni köteles.
- Értekezleteken pontosan megjelenik, és fegyelmezett viselkedéssel segíti a tantestület munkáját.
- Szakmai ismereteit továbbképzéseken való részvétellel gyarapítja, s azokat pedagógiai munkájában hasznosítja.
- Különös gonddal kell foglalkozni a zenei pályára készülő tanulókkal, s ezért rendszeres kapcsolatot kell tartani a művészeti szakközépiskolák tanáraival.
- A továbbtanulásra jelentkező tanulók felvételi vizsgájához megad minden segítséget, természetesen a szülők segítségét is figyelembe véve.
- Figyelemmel kíséri a szakmával kapcsolatos helyi, regionális és országos versenyeket. Az arra érdemes növendékeket felkészíti, és versenyezteti.

- Az iskola és az Oktatási Minisztérium által szervezett rendezvényeken /megyei, regionális, országos versenyek, továbbképzések, táborok munkájával járuljon hozzá iskolánk jó hírnevének növeléséhez.
- Tervezett differenciálással, életből vett példákkal, versennyel segíti az egyéni képességek és a tehetség kibontakozását. Felkészíti és kíséri a diákokat a tanulmányi és kulturális versenyekre, szereplésekre, vetélkedőkre és egyéb zenei rendezvényekre.
- Folyamatosan figyelemmel kíséri a hangszerállomány állapotát, a javítások szükségességéről és beszerzési igényekről tájékoztatja az iskolavezetést, valamint a hangszertárost.
- Megtanítja növendékeit a hangszerek karbantartására és megbecsülésére.
- Az iskolai munka során megkedvelteti a zenét, a művészeteket.
- Fontos feladatának tekinti az általános művészeti nevelést.
- Órarendjében engedélyezettek alapján: kamaratanárként kamarazene órákat, karvezetőként kórust vezet.
- Gondoskodik a diákok testi épségéről, erkölcsi védelmükről, személyiségük fejlesztéséről, a balesetek megelőzéséről, óvja a gyermekek jogait, az emberi méltóságot.
- **Balesetvédelmi oktatást tart,** megismerteti és betartatja növendékeivel a **Házirendet.**
- A pedagógiai program alapján tárgyilagos ismeretekkel növeli a tanulók tudását, sokoldalú és érdekes foglalkozásokkal, sok gyakorlással fejleszti egyéni képességeiket, objektíven és indoklással értékel.
- Változatos módszerekkel a pedagógiai program értékrendje szerint neveli, pozitívan irányítja a fiatalokat. Szem előtt tartja, hogy személyiségével, modorával, hangnemével, megnyilvánulásaival, munkafegyelmével példát ad a tanulók számára.
- Figyelembe veszi az egyéni fejlődési ütemet, a hátrányos családi helyzetet, közreműködik a gyermekvédelmi feladatok ellátásában.
- Segíti a hátrányos helyzetű tanulók tanulmányait.
- Részt vesz a félévi és év végi vizsgákon.
- Legjobb tudásával, pozitív hozzáállással kezeli és megoldja a szülői panaszokat.
- Betartja a munkafegyelmet, a jogszabályok és a szabályzatok előírásait, végrehajtja az főigazgató és az intézményegység vezető utasításait, szakszerűen végrehajtja a pedagógiai feladatokat.
- Személyi adataiban történő változásokat 24 órán belül jelenti a titkárságon.
- Határidőre elvégzi kifogástalan módon mindazokat a szakmai munkafeladatokat, amelyekkel az igazgató és helyettese megbízza.
- A pedagógus hivatali titkot senkivel sem közölhet, köteles azt megőrizni minden körülmények között.

- A tantestület tagjainak nemcsak egyéni munkájukért, hanem az iskola minden közös ügyéért felelősséget kell érezniük.
- A nevelők munkájukat az érvényben lévő Alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja alapján, a tantestületi értekezletek határozatai, valamint az elfogadott éves munkaterv szerint végzik.
- A tanítási órákat általában a délutáni időpontban a hét párhuzamos napjaira kell beosztani. A fennálló tanteremhiány, az órabeosztási nehézségek miatt azonban kivételesen engedélyezhető a tanítási órák négy, illetve három napra való elosztása is.
- A növendéklétszámában történt változást 24 órán belül jelenti az intézményegység vezetőnek.

**Aktívan részt vesz**

- A „kiválóan végzett pedagógus munkafeltétel" rendszerében kidolgozott feladatok hatékony megvalósításában;
- A zeneiskola programjaiban és azok megszervezésében;
- Tanulmányi versenyeken;
- A hangversenyek szervezésében és feladatainak elvégzésében;
- A tehetséges növendékek felsőbb zenei intézménybe való felkészítésében;
- Térítési/tandíj befizetésének tájékoztatásában;
- kötelezően előírt hangversenyeken;
- Ösztönzi növendékeit saját tulajdonú hangszer megvásárlására;
- A művészeti együttesekben való aktív részvételre;
- Szükség esetén hangszerelési munkákat lát el;
- Versenyeket, mesterkurzusokat, zenei tábort szervezhet, résztvevője lehet;
- Elvégzi azokat a szakmai feladatokat, amivel az intézményegységvezető a zeneiskolában szervezendő nagy rendezvények alkalmával megbízza;
- Megszervezi és elvégzi az elégedettségi felmérések rá eső feladatait.
- A nevelőtestület a tanév folyamán rendes és rendkívüli értekezleteket tart.
- A nevelőtestület hagyományos értekezletei: tanévnyitó, félévi, és tanévzáró értekezlet, minden hónap első szerdáján 11:00-12:00-ig

### 6.7 A pedagógus jogköre, hatásköre

A nevelőtestület tagjaként döntési, véleményezési és javaslattételi jogköre van.

### 6.8 A pedagógus felelősségi köre

***Felelős:*** a munkaköri leírásban megfogalmazottak betartásáért, a felügyeletére bízott fiatalok testi, érzelmi és morális épségéért, kijelölt tanulócsoportjában a pedagógiai program követelményeinek

megvalósításáért, a gyermekek érdekelsőbbségéért, az egyenlő bánásmódért. Felelőssége kiterjed teljes munkakörére és tevékenységére.

**Felelősségre vonható**

- Munkaköri feladatainak határidőre történő elmulasztásáért, vagy hiányos elvégzéséért, ill. be nem tartásáért,
- A vezetői utasítások igénytől eltérő végrehajtásáért,
- A jogszabályok, a munkahelyi fegyelem és bizalmi jelleg, a munkatársak és a gyermekek jogainak megsértéséért,
- A munkaeszközök, berendezési tárgyal előírástól eltérő használatáért, elrontásáért,
- A vagyonbiztonság és a higiénia veszélyeztetéséért,
- A titoktartás megsértéséért.

  Az iskola a tanár kötelességeit és jogait a következő dokumentumaiban szabályozza:

  - Pedagógiai Program,
  - Tanterv (helyi),
  - Szervezeti és Működési Szabályzat,
  - Nevelőtestületi határozatok,
  - Házirend.

Minden munka végzésénél ismernünk kell a célt, mert ez meghatározza egész tevékenységünket. Növendékeinket képességeiknek megfelelően a legmagasabb fokra kell elvezetni. A hangszeres óráknak művészi légköre kell hogy legyen. (A mi esetünkben ez a muzsika). Az elszürkülés ellen újabb és újabb zenei élmény, töltődés megszerzésével lehet védekezni. A cél eléréséhez a legrövidebb, legkorszerűbb utat kell keresnünk. Iskolánk növendéke olyan önálló ember, aki kibontakozóban lévő egyéniséggel, sajátos érzelmi élettel, fantáziával, öntudattal, önérzettel rendelkezik. Ha munkánkat eredményesen akarjuk végezni, akkor növendékeinket aktivizálni kell, el kell érnünk azt, hogy ő maga is akarja azt, amit mi akarunk. Zenetanításunk jellemformálás nélkül elképzelhetetlen, melyhez kiindulási pontunk a iskolánk katolikus volta. Számunkra elsődleges kell, hogy legyen a munkára nevelés, amelynek tervszerűen kell történnie. Minden törekvésünk hiábavaló, ha a szülőkkel való jó kapcsolatot nem tudjuk kialakítani. A legtehetségesebb növendékeknél ki kell bontakoztatnunk azokat az adottságokat, amelyekkel rendelkeznek. (szorgalom, ambíció, akaraterő, emlékezőképesség,

önbizalom, jó alkat, jó hallás, ritmusérzés stb.) Nagyon gondosan kell előkészíteni növendékeinket szakmai és pedagógiai szempontból az egyes szereplésekre is.

**Feladatok a nevelés-oktatás első szakaszára (előképző évfolyamok és 1 – 6. évfolyam):**

- a pedagógiai munka középpontjában a személyre szóló fejlesztés törekvése álljon,
- a tanítás nem más, mint a tanulók tanulásának szervezése: tervezése, irányítása, szabályozása és értékelése, ezért, a tanulásszervezés meghatározó szempontja a tanulók aktivitásának optimális kibontakoztatása legyen,
- alapozzuk meg a tanuláshoz való pozitív viszonyt (attitűd),
- a tanulói kíváncsiságra, érdeklődésre épített motivációval fejlessze a kisgyermekben a felelősségtudatot, a kitartás képességét, és mozdítsa elő érzelemvilágának gazdagodását,
- alapozza meg a tanulási szokásokat és módszereket,
- támogassa az egyéni képességek kibontakozását,
- az oktatási folyamatban alkalmazza az együttműködő (kooperatív) tanulás technikáit, formáit,
- a tanulásszervezés egyik fő elve és teendője a tanulókhoz optimálisan alkalmazkodó differenciálás a feladatok kijelölésében, azok megoldásában, a szükséges tanári segítésben, az ellenőrzésben, az értékelésben,
- működjön közre a tanulási nehézségekkel való megküzdés folyamatában,
- törődjön azoknak a hátrányoknak a csökkentésével, amelyek a gyermekek szociáliskulturális környezetéből vagy eltérő ütemű éréséből fakadnak,
- tudatosítsa a gyermekekben a szűkebb és a tágabb környezetből megismerhető értékeket,
- erősítse meg a konstruktív magatartásformákat, szokásokat,
- a gyermek jellemét formálva szolgálja a személyiség érését.

**Feladatok a nevelés-oktatás második szakaszára (7 – 10. évfolyam):**

- fejlessze a tanulókban azokat a képességeket, készségeket, amelyek a természeti, társadalmi és emberi környezettel való harmonikus, építő kapcsolatokhoz szükségesek,
- az aktív tanulási tevékenységek (kooperatív tanulási technikák) közben fejlessze a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját, toleranciáját,
- olyan helyzeteket teremteni, amelyekben a tanuló gyakorlati módon igazolhatja megbízhatóságának, becsületességének, szavahihetőségének értékét,
- tudatosítani a tanulókban a közösség demokratikus működésének értékét és jellemzőit,
- tisztázni az egyéni és közérdek, a többség és kisebbség fogalmát, és ezek fontosságát a közösséghez, illetve egymáshoz való viszonyulásban,

- a demokratikus normarendszer kiterjesztése a természeti és az épített környezet iránti felelősségre, a mindennapi magatartásra,
- erősítse az Európához való tartozás tudatát, és egyetemes értelemben is késztessen más népek hagyományainak, kultúrájának, szokásainak, életmódjának megismerésére, megbecsülésére,
- fordítson figyelmet az emberiség közös problémáinak bemutatására, tudjon „globálisan gondolkodni és lokálisan cselekedni”,
- a test és a lélek harmonikus fejlesztése,
- a szocializáció folyamatainak elősegítése, az elemi műveltség alapjainak lerakása, elmélyítése,
- a tanulási stratégiák és módszerek elsajátítása;
- a tanulók kapjanak folyamatos visszajelzést a tanulmányi teljesítményükről és magatartásuk minősítéséről.

### 6.9 A tanárok helyettesítési rendje tanszakonként

Betegség esetén az azonos időben történő tanítási rend miatt a szakos helyettesítés nem megoldható. Tartós távolmaradás esetén a helyettesítés a szükséges időintervallumra megbízási szerződéssel történik. Egyéb esetben a pedagógus óraáthelyezéssel pótolja elmaradt óráit.

**TANSZAKOK**

A tanszakok javaslattételi és véleményezési jogkörök gyakorlásával kapcsolódnak be az iskolavezetés munkájába.

| Tanszakok | Szakok |
|---|---|
| Billentyűs | zongora<br>orgona<br>korrepetíció |
| vonós | hegedű<br>brácsa<br>cselló |
| Akkordikus | gitár |
| Fúvós | furulya<br>fuvola<br>trombita<br>klarinét |
| vokális | magánének |
| zeneismeret | szolfézs |
| kamarazenecsoportok | furulya<br>fuvola<br>trombita<br>gitár<br>zongora |

# 7. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG

**Tehetséggondozás**

Intézménytípusunk alapvető funkciója, a tehetségek gondozása, veleszületett vagy szerzett képességeik továbbfejlesztése. A tanár feladata megtalálni számukra azt az „utat", amelyen eredményesen fejlődhetnek és az átlagosat meghaladó teljesítményt nyújthatnak.

A tehetséges tanulók mind a képességek, mind a viselkedés, a magatartás terén eltérnek az átlagtól.

A tehetséges gyerekek nem egyformák. Legfontosabb személyiségjegyük az eredetiség.

A kreatív gyermekekre általában magas fokú tudásvágy, kíváncsiság, belső teljesítménykényszer, nagyfokú autonómia, önbizalom, szabad kommunikációra törekvés, csökkentett mértékű alkalmazkodás, az elnyomás és a korlátozás elleni védekezés, a szociális korlátok áthágása jellemző.

A tehetséggondozásban nincs egy igazi út, amely minden gyermek számára járható. Az, hogy milyen programokkal és módszerekkel lehet egy-egy gyerekkel vagy csoporttal foglalkozni csak bizonyos információk birtokában lehetséges megtervezni.

*Zenei pályára készülő növendékek*

A tanuló szüleinek kötelessége, hogy legkésőbb az általános iskola 7. évfolyamának befejezéséig az intézmény vezetése felé nyilatkozzon arról, hogy gyermekét zenei középfokú intézményben kívánja tovább taníttatni.

Ez teszi lehetővé számunkra, hogy szakmailag felelősségteljesen tudjuk felkészíteni tanulónkat a követelmények teljesítésére, illetve középiskolai tanulmányai elkezdésére.

A *hátrányos helyzetű* növendékek segítése

A foglalkozások lényege a zenei élményadás, a zenei élmény átélése.

Az együttzenélés élménye olyan értékformáló erő, amelyhez hasonló, hatékony és értékes eszköze ritkán adódik a pedagógusoknak.

Együttzenélésre már a hangszertanulás kezdetén alkalom nyílik. Ennek a lehetőségnek alkalmazásával a gyermekek megtanulnak a másik emberre figyelni, a másik értékeit megbecsülni.

A *felzárkóztatást* elsődlegesen az előképzős csoportok munkája, a hangszeres közös órák és a kamaracsoportok munkája segíti.

Intézményünk az alapvető társadalmi változás, a társadalmi szintű befogadó, és együttműködő szemlélet elterjedésének és megvalósulásának egyik fontos feltételét az integrált nevelés alkalmazásában látja.

Megalakulásunk óta egyik meghatározó működési elvünk, hogy a gyermekek minél szélesebb köre számára, minél magasabb szinten biztosítsunk lehetőséget, esélyt adva olyanok számára is, akik lakóhelyük, vagy éppen, családi körülményeik miatt eddig ezt nem tudták megtenni (telephelyek).

## 8. A TANULÓK JUTALMAZÁSA

### A tanulók jutalmazásának elvei

A tanuló közösségek vagy az egyes tanulók szorgalmában, tanulmányi munkájában elért kimagasló eredmények jutalmazása fontos pedagógiai eszköz.

Azt a tanulót, aki tanulmányi, zenei teljesítményét képességeihez mérten kiválóan végzi, aki kitartó szorgalmat és példamutató közösségi magatartást tanúsít, hozzájárul az iskola hírnevének megőrzéséhez, az iskola dicséretben részesítheti és jutalmazhatja.

Az iskola a tanulót egyéni, közösségében pedig közösségi dicséretben részesítheti.

### A jutalmazás formái

- ***Szaktanári dicséret***

  Adható a tanévben több alkalommal, a rendszeres, eredményes felkészülésért, kiemelkedő haladásért, egy-egy feladat példamutató megoldásáért.

- ***Főigazgatói dicséret /intézményegység vezetői dícséret***

  Adható egy-egy, az iskolának dicsőséget jelentő versenyen elért eredményért, valamint félévkor és a tanév végén elért kiváló tanulmányi eredményért.

  Szakirányú szakközépiskolába, vagy egyetemre felvett növendék részére.

  A dicséretet a Kréta e-naplóba, az év végi bizonyítvány és a törzslap jegyzet rovatába be kell írni.

  Az igazgatói dicséretben, kiváló tanuló kitüntetésben részesült tanulót az igazgató oklevéllel, könyvvel, vagy más módon is megjutalmazhatja (pl. belföldi, külföldi csereszereplés, táborozás, márkás, illetve mesterhangszerek kölcsönzése).

- ***Tantestületi dicséret***

  Adható az országos tanulmányi versenyen, fesztiválon való eredményes szereplésért.

  Az igazgatói dicsérethez, dicsérő oklevélhez és emlékoklevélhez könyv vagy más tárgyjutalom kapcsolódik az iskola pénzügyi lehetőségeinek megfelelően.

- ***Csoportos jutalmazási formák***

  Jutalomkirándulás, hozzájárulás színház, opera, hangverseny, múzeum, kiállítás látogatásához, szakmai táborban való részvételhez.

## 9. AZ ALKALMAZHATÓ KOTTÁK, TANKÖNYVEK, TANULMÁNYI SEGÉDLETEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI

A kották, tankönyvek, tanulmányi segédletek, taneszközök kiválasztása a vezetőség véleményezésével történik.

Az iskolavezetés figyelembe veszi a tanár módszertani szabadságát és a tanulók jogát a sokoldalú ismeretszerzéshez.
Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja által ajánlott felhasználható irodalomból – és azon kívül is – a szaktanárok saját elképzeléseik szerint szabadon válogathatnak anyagot, minden tanuló esetén testre szabottan, az évfolyam nehézségi szintjét szem előtt tartva.
Az egyes tantárgyak tananyagának eredményes elsajátításához szükséges legfontosabb taneszközöket a tantárgyak helyi tantervei évfolyamonként tartalmazzák.
Alapelvnek tekintjük, hogy a kották, tankönyvek tartalma a lehető legnagyobb mértékben egyezzen meg a tanterv követelményeivel.

**A tankönyvkiválasztás elvei**

A tankönyvek, kották kiválasztásánál a következő szempontokat vesszük figyelembe:

- a tanulók tudásának, szorgalmának megfelelő kiadványok,
- a gyengébb képességűek érdeklődésének felkeltését és felzárkóztatását szolgáló tankönyvek, kották,
- mindenkor törekedünk arra, hogy értékes anyagot adjunk a tanulók kezébe, szemmel tartva az új kiadványok adta lehetőségeket,
- a kínálatból lehetőség szerint a megfizethető kiadványokat választjuk.

## 10. A TANULÓK ÉRTÉKELÉSE AZ INTÉZMÉNYBEN

A tanuló minősítésénél figyelembe vesszük a tanult tantárggyal összefüggő teljesítményt és minden lényeges megnyilatkozást.
A főtárgyat és a kötelező tárgyakat a tanár köteles havonta értékelni a Kréta e-naplóban.
Az értékelés a tantervi követelmények, valamint a tanulók gyakorlati és elméleti eredményeinek egybevetése alapján történik.
*Előképző (EK), hangszeres előképző (HEK), valamint kamarazene, zenekar, kórus esetén a minősítés:*

- kiválóan megfelelt
- jól megfelelt
- megfelelt
- nem felelt meg

Indokolt esetben a tanuló igazgatói engedéllyel „Nem osztályozható” (NO) minősítést kérvény alapján kaphat, mely osztályfolytatást eredményez.
Év végén a számjegy mellé a megfelelő szöveget is be kell jegyezni.
A tanuló kiemelkedően jó teljesítménye és az átlagost jóval meghaladó szorgalma esetén adható a „kiválóan megfelelt” minősítés.

*Az 1. osztálytól a hangszeres főtárgy, a szolfézs és a kötelezően választható elméleti tárgyak értékelése:*

- /5/ jeles, vagy /5D/ kiváló
- /4/ jó
- /3/ közepes
- /2/ elégséges
- /1/ elégtelen

*A tanuló szorgalmának értékelése:*

- /5/ példás
- /4/ jó
- /3/ változó
- /2/ hanyag

A tanulmányi előremenetel szöveges minősítése esetén (előképző, hangszeres előképző) a szorgalom-osztályzatot is betűvel kell a megfelelő tanügyi dokumentumokba vezetni.

### 10.1 A félévi és tanév végi értékelés és osztályozás szabályai

A tanulók munkáját félévkor és a tanév végén értékelni kell.
A félévi, illetve a tanév végi osztályzatnak a tanuló félévi, illetve egész évi munkáját, valamint a tanév végi beszámolón mutatott teljesítményét tükröznie kell.
A félévi osztályzatot a szaktanár dönti el.
Egész éves munkája alapján osztályozható az a tanuló, aki betegség miatt a beszámolón nem jelenik meg és távolmaradását orvosi igazolással bizonyítja.
Ebben az esetben a naplóban, a bizonyítvány és a törzslap megjegyzés rovatában fel kell tüntetni a következő záradékot: „Betegség miatt a beszámolón nem vett részt. Éves munkája alapján osztályozva.”
Év végén a vizsgabizottság és a szaktanár értékeli a tanulót.
Értékelési szempontok figyelembe vételének lehetősége az elsajátított tananyagon kívül: szereplések, meghallgatások, versenyek. A félévi értesítő a tájékoztató füzetbe, az év végi értékelés a bizonyítványba kerül bejegyzésre a megfelelő tanügyi dokumentumok alapján (Kréta napló, törzslap).
Félévkor, tanév végén szolfézsból és főtárgyból bizottság előtt (vagy vizsgakoncerten) beszámolót kell tenni.
A bizottság elnöke az intézményegység vezető vagy megbízottja.
A bizottság tagjai: a tanuló főtárgy tanára és még legalább egy, lehetőleg azonos vagy rokon hangszeres tanár. Ha a nevelőtestületben több azonos szakos tanár van, lehetőleg valamennyi vegyen részt a beszámolón.

A tantárgyi beszámolóra nem bocsátható, illetve nem osztályozható az a tanuló, akinek a tanévben az igazolt és igazolatlan mulasztásai együttesen meghaladják az előírt kötelező óraszám 1/3-át, kivéve, ha a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozó vizsgát tegyen.
Az osztályzatokat félévkor számjeggyel/betűvel a naplóba, tanév végén a naplóba, a törzslap és a bizonyítványba, szöveges megjelöléssel és számjeggyel, illetve hangszeres és szolfézs előképző, zenekar, kamarazene, zeneirodalom, kórus tantárgyak esetében az előírt szöveges minősítéssel kell bejegyezni.

Ha a tanuló valamely kötelező tantárgy tanulása alól felmentést kapott, a felmentés tényét félévkor és tanév végén a törzslapban és bizonyítványban, az osztályzat rovatban „fm" rövidítéssel kell jelezni.

### 10.2 Főtárgyi érdemjegyek elbírálásának szempontjai

Egyéni képesség és tehetség szerinti követelmény-differenciálás. (Az egyéni elsajátítási szintek elhatárolása képezheti majd az objektív mérés alapját.)

*Zenei elemek elsajátításának fejlettsége:*

- ritmus
- dallam
- tempó
- dinamika
- forma
- tonalitás
- együtthangzás
- hangszín
- artikuláció

*Zenei készségek értékelése:*

- egyéni manuális / éneklési
- zenehallgatási
- írás – olvasási
- improvizációs
- gyakorlási
- előadói
- memorizálási (gondolkodás – emlékezet)
- mozgáskoordinációs
- kottaolvasás
- zenei gondolkodás – muzikalitás
- zenei hallás – intonációs

*Tárgyi tudás megszerzésének további feltételei*

- stílusismeret,
- karakterek ismerete és megvalósítása,
- zeneértő és -érző képesség,
- kommunikációs készség és testi-lelki egység harmóniája (személyiségfejlesztés lehetőségei),
- művészi élménynyújtás és zeneszeretet tudatos megfogalmazása,
- a művek tanulásának elsajátítási körülményei (időtartam, nehézségek értékelése),
- zenetörténeti korszakok és műfajok ismerete, forma- és időérzék,
- hangulati elképzelés és mozgásbeli kifejezés akadálytalan összekapcsolódása – áttételezése,
- osztályának megfelelő technikai fejlettség,
- utánzási képesség,
- intelligencia – kreativitás – érdeklődés.

### 10.3 Előképző és hangszeres előképző tárgyakból a minősítés

- ***kiválóan megfelelt –*** a tananyagot kiválóan elsajátítja, az órákon aktív, a munkában lelkesen vesz részt
- ***jól megfelelt –*** a tananyagot átlagos szinten sajátítja el
- ***megfelelt –*** a minimum követelményeket elsajátítja
- ***nem felelt meg –*** a minimum követelményeket sem sajátítja el

Az 1. osztálytól a főtárgy, a szolfézs és egyes kötelezően választott tárgyak (zenetörténet, zeneirodalom) értékelése

- /5/ jeles – a tananyagot kiválóan elsajátítja, az előadásban az átlagosnál többet nyújt
- /4/ jó – a követelményeknek precízen, pontosan megfelel
- /3/ közepes – a követelményeket átlagosan teljesíti
- /2/ elégséges – a követelményeket alig sajátítja el
- /1/ elégtelen – a minimum követelményeket sem teljesíti

### 10.4 A kötelezően választott és választható tárgyak minősítése

- kiválóan megfelelt
  az órákon odafigyel, aktív, a többieket is segíti a munkában;
  - elméleti: a tananyagot kiemelkedő színvonalon sajátítja el;
  - gyakorlati: a feladatokat önállóan, kifogástalanul megoldja.
- jól megfelelt
  az órákon odafigyel;
  - elméleti: a tananyagot átlagos szinten sajátítja el;

- gyakorlati: a feladatokat kisebb segítséggel megoldja

- megfelelt

  az órákon passzív, csak többszöri figyelmeztetésre vesz részt a közös munkában;

  - elméleti: a tananyagot a minimum szinten sajátítja el;
  - gyakorlati: a feladatokat csak sok segítséggel tudja megoldani

- nem felelt meg

  a közös munkában felszólításra sem vesz részt;

  - elméleti: a minimum követelményeket sem teljesíti;
  - gyakorlati: a feladatokat segítséggel sem oldja meg.

**10.5 A szorgalom osztályozása**

A főtárgyi és a szolfézstanulásban tanúsított szorgalmat is folyamatosan, havonként értékelni kell. Erről a szülők a tájékoztató füzet útján kapnak értesítést.

*A szorgalom minősítésére 4 fokozatot kell használni:*

- /5/ példás
- /4/ jó
- /3/ változó
- /2/ hanyag

*Előképző és hangszeres előképző osztályokban szöveges minősítést használunk:*

- példás
- jó
- változó
- hanyag

A szorgalom minősítését félévkor a naplóba, tanév végén pedig a naplóba, a törzslapra, valamint a bizonyítvány megfelelő rovatába kell bejegyezni.

3 órát meghaladó igazolatlan hiányzás esetén „változó” minősítésnél jobb nem adható.

*Értékelési szempontok a szorgalom minősítéséhez:*

- /5/ Példás a szorgalma annak a növendéknek, aki rendszeresen gyakorol, felkészülten jár az órákra, az órákon aktív, figyel a tanár instrukcióira, ritkán és csak igazoltan hiányzik, mulasztásait bepótolja, tanára javaslatára szereplést vállal, felszerelését mindig elhozza az órákra.
- /4/ Jó szorgalmú az a növendék, aki általában rendszeresen gyakorol, általában felkészülten jár az órákra, aki igazolatlanul nem hiányzik, képességeihez képest azonban többet tudna teljesíteni, ha még többet gyakorolna és készülne az órára.
- /3/ Változó szorgalmú az a növendék, aki keveset gyakorol, általában készületlenül jár az órákra, aki sokat hiányzik, aki képességein alul teljesít és szereplést nem vállal.

- /2/ Hanyag a szorgalma annak a növendéknek, aki felkészületlenül megy az órára, otthon nem gyakorol, kevés darabot tanul meg a félév során, sokat hiányzik, passzív az órákon.

*A tanulmányi átlag kiszámítása*

A félévi és év végi tanulmányi átlag a főtárgy, szolfézs és a kötelezően választott (illetve később a kötelezően választható tárgy) osztályzatának egy tizedesjegy pontossággal kerekítés nélkül megállapított számtani közepe.

A szorgalom osztályzatok, valamint fakultatív tantárgyak (kamarazene, zenekar, stb.) osztályzatai nem számítanak bele az átlagba.

Az átlag kiszámításánál a „kiválóan megfelelt" és „jól megfelelt" szöveges minősítéseket 5-ös, a „megfelelt" minősítést 4-es, a „nem felelt meg" minősítést 1-es osztályzatnak kell tekinteni.

A fizetendő térítési díj megállapításához a kiszámított tanulmányi átlagot egész számra kell kerekíteni.

*A kerekítési szabály*

A közelítő érték utolsó számjegyét változatlanul hagyjuk, ha az ettől jobbra eső szomszédos helyi értékű számjegy 5-nél kisebb; a közelítő érték utolsó számjegyét 1-gyel növeljük, ha az ettől jobbra eső szomszédos helyi értékű számjegy 5, vagy 5-nél nagyobb.

Tehát 4,5-es átlag a térítési díj megállapításánál 5-ös, a 3,5-es átlag 4-es átlagnak tekintendő és így tovább.

## 11. A VIZSGA (BESZÁMOLÓ) ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI ÉS FORMÁI

A tanév folyamán főtárgyból félévkor nyilvános félévzáró tanszaki hangverseny keretén belül adnak számot a növendékek tudásukról.

A tanév végén főtárgyból a növendék osztályában meghatározott tananyagból – vizsgabizottság előtt zártkörű vagy vizsgakoncert jellegű beszámolót tesz.

A magánének vizsga nyilvános hangverseny formájában történik.

Előképző, szolfézs, valamint zeneelmélet, zeneirodalom tárgyakból a növendékek bizottság előtt nyilvános vizsgaórán adnak számot egész évi munkájukról.

*Az évvégi beszámoltatás módja előképző és szolfézs kötelező tárgyakból*

- vagy összefoglaló óra
- vagy bemutató óra a szülők számára
- vagy nyilvános szereplés csoportban vagy több csoporttal együtt a szolfézs tanárok jelenlétével.

A beszámolón az érdemjegyet a főtárgy tanárának javaslata alapján bizottság állapítja meg.

A bizottság elnöke az intézményegység vezető vagy megbízottja tagjai a tanuló főtárgy tanára és még legalább egy azonos vagy rokon szakos tanár, ha a nevelőtestületben több azonos szakos tanár van, lehetőleg valamennyi vegyen részt a beszámolón.

A tanév végi beszámolóra nem bocsátható, illetve nem osztályozható az a tanuló, akinek a tanévben az igazolt és igazolatlan mulasztásai együttesen meghaladják az előírt kötelező óraszám 1/3-át.

### 11.1 A vizsgáztatás rendje

A vizsgarend a tanév munkarendjében kerül meghatározásra.
Főtárgyi félévi vizsgákat , december-január hónapban szervezünk
Főtárgyi vizsgákat a tanév végén, május-június hónapban szervezünk.
A vizsgák beosztását az intézményegység vezető egyeztetve a tanszak tanáraival- készíti el.
A tanulók tanévenként 2 alkalommal adnak számot előmenetelükről, nyílt/zárt vizsga keretében.

### 11.2 A vizsgák dokumentációja

- Vizsgajegyzőkönyvek minden vizsgáról
- Határozatok a vizsgaeredményekről: művészeti alapvizsga, művészeti záróvizsga
- Tanügyi dokumentációkban feltüntetett vizsgaeredmény: törzslap, napló, bizonyítvány,

### 11.3 Vizsgafajták

**Hangszeres vizsga, magánének vizsga**

Tanévenként egy alkalommal, tanév végén (május) hónapban, beosztás szerint. A tanszak tanárai hallgatják meg, és értékelik.

**Szolfézs vizsga**

Tanévenként egy alkalommal, tanév végén (május) hónapban, beosztás szerint. A tanszak tanárai hallgatják meg, és értékeli.

**Művészeti alapvizsga**

Az alapfok befejező osztálya utáni, tanév végi vizsga
Letétele feljogosít a továbbképző osztályok megkezdéséhez.

**Művészeti záróvizsga**

A továbbképző IV. évfolyam záróvizsgája.

**Javítóvizsga**

Főtárgyból és kötelező tantárgyból a tanév végén kapott elégtelen osztályzat esetén a tanuló augusztus 25. és szeptember 15. között javítóvizsgát tehet.
A javítóvizsga napját az igazgató állapítja meg, és az iskola hirdetőtábláján teszi közzé.

A javítóvizsga idejéről és a vele kapcsolatos tudnivalókról a tanulók szüleit értesíteni kell. Ha a tanuló a javítóvizsga napján nem jelenik meg, vagy a javítóvizsgán nem felelt meg, tanulmányait csak az osztály megismétlésével folytathatja.

A javítóvizsgát bizottság előtt kell megtartani, melynek elnöke az igazgató vagy megbízottja, tagjai a kérdező tanár és még egy, lehetőleg azonos vagy rokon szakos tanár.

A javítóvizsga eredményét a főtárgy tanára vezeti be a törzslapra és a bizonyítványba. A záradékot az igazgató és a főtárgy tanára írja alá, az eredményhirdetés a bizonyítvány kiosztásával történik.

A javítóvizsga nem nyilvános és nem ismételhető meg.

**Összevont beszámoló**

Rendkívüli előrehaladás esetén – a szaktanár és a tanszakvezető tanár együttes javaslata alapján – az igazgató engedélyezheti, hogy a tanuló a tanév végén két, esetleg több osztály anyagából tegyen összevont beszámoló vizsgát.

A főtárgyi beszámoló anyagát kétharmad részben a magasabb osztály anyagából kell összeállítani.

A kötelező tantárgynál a magasabb osztály követelményei alapján kell az osztályzatot megállapítani.

Összevont beszámolót a hangszeres beszámolókkal egyidejűleg, vagy az igazgató által megadott időben lehet tartani. A tanulóknak az összevont beszámoló engedélyezését írásban kell kérnie. A kérelmet legkésőbb május 10-ig lehet az igazgatóhoz benyújtani.

**Magasabb osztályba lépés**

A zeneiskola magasabb osztályába az a növendék léphet, aki a megelőző osztályt sikeresen elvégezte, az évfolyamára megállapított tantervi követelményeknek minimálisan eleget tett, arról bizonyítványt kapott és tanulmányait folytatni kívánja.

A növendék főtárgyi és melléktárgyi osztályba sorolása eltérhet egymástól.

Az alapfokú osztályok elvégzése után a tanuló továbbképző osztályba léphet, amennyiben eleget tett a művészeti alapvizsga követelményeinek.

**Tanulmányok folytatása ugyanabban az osztályban**

Az a tanuló, aki osztályának tantervi anyagát önhibáján kívül (hosszabb betegség, utazás, esetleg családi problémák miatt) elvégezni nem tudja, az igazgatótól legkésőbb május 15-ig kérheti, hogy tanulmányait a következő tanévben ugyanannak az osztálynak a tanulójaként folytathassa.

Az intézményegységvezető a szaktanár írásos javaslata alapján dönt.

Ebben az esetben a növendék osztályzatot nem kap, a bizonyítványban és a törzslapon a megfelelő rovatba „NO” (nem osztályozható) jelölést kell írni. A jegyzet rovatába a következő záradék kerül: „ ... igazgatói engedély alapján osztályát folytathatja.”

A következő félévben (tanulmányi átlag hiányában) a az utolsó elvégzett év átlagnak megfelelő térítési, ill. tandíjat köteles fizetni.

Osztályát folytatja az a tanuló is, akinek igazolt mulasztása valamely tárgyból meghaladja az összóraszám 1/3-át. Kivételt képez, ha a tananyagot elsajátította és igazgatói engedéllyel beszámolót tesz. Tanulmányok folytatására művészeti áganként csak egyszer van lehetőség.

**Művészeti alapvizsga és záróvizsga vizsgakövetelményei**

**A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei**

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

**A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja**

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével az iskola helyi tantervében kell meghatározni.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása.

A művészeti alapvizsgát és záróvizsgát háromtagú vizsgabizottság előtt kell letenni. A vizsgabizottság elnökét és tagjait a vizsga szervezője, az intézményegység vezetője bízza meg.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga lebonyolítása a vizsgáztató intézmény feladata.

Vizsga tantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

**Művészeti alapvizsga és záróvizsga vizsga tantárgyai**

*Alapvizsga tantárgyai*

Az alapvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll.

Az alapvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, vagy szóbeli vizsga között.

- *Írásbeli vizsga tantárgya*
  Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy „A” tagozat: szolfézs kötelező
- *vizsga tantárgya*
  Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy „A” tagozat: szolfézs kötelező.
- *Gyakorlati vizsga tantárgya*
  Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy „A” („A” tagozat):

**Záróvizsga tantárgyai**

A záróvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll.

A záróvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, vagy szóbeli vizsga között. Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tennie.

**Előrehozott vizsga**

Az alapfokú művészetoktatási intézmény tanulói számára előrehozott vizsga is szervezhető.

Előrehozott művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, az iskolai tanulmányok teljes befejezése előtt szervezhető.

**A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés**

Mentesülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – az adott tanévben döntőbe került.

Ha a tanuló már rendelkezik a zeneművészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett művészeti alapvizsgával vagy záróvizsgával, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

**A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése**

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön–külön osztályzattal kell minősíteni.

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja.

Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtárgyból kapott osztályzat a döntő.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott.

Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

Iskolánk pedagógiai programjában szabályozni kívánjuk az alapvizsgára jelentkezés és engedélyezés módját:

- Az alapvizsgára április hónap végéig kell jelentkezni
- A vizsgára bocsátást az igazgató megtagadhatja:
- a kötelező órák számának 1/3-át meghaladó igazolatlan mulasztása esetén,
- illetve elégséges vagy elégtelen félévi osztályzat esetén.

## 12. TANÜGYI NYILVÁNTARTÁSOK

***Beírási napló***

A beírási naplót a megadott nyomtatványon minden évben a beiratkozást követően, de legkésőbb október 1-ig meg kell írni, és egész évben napra készen kell vezetni.

***Tantárgyi napló***

Digitális kötelező Kréta e-napló vezetése AMI felületen.

***Törzslap, (póttörzslap)***

A törzslapot a főtárgy (előképző) tanár a törzslapban található útmutató szerint állítja ki a Kréta e-naplóban.

***Bizonyítvány***

A bizonyítványt a főtárgy tanár állítja ki. A bizonyítványt az iskolavezető és a főtárgy tanára írja alá.

***Tantárgyfelosztás***

A tantárgyfelosztást az intézményegység vezető várható szeptember 15-ei állapotnak megfelelően állítják össze, és a tantestület fogadja el a tanévnyitó értekezleten.

A tantárgyfelosztás alapja az óraterv, valamint a tanulók és a tanulócsoportok száma.

Kialakításánál figyelembe kell venni a tanárok képesítését, egyéni képességeit, szociális körülményeit, a munkafeladatok arányos elosztását.

A tanulónak tanév közben más tanárhoz való beosztását az igazgató csak alapos indok, elsődlegesen pedagógiai szempontok alapján engedélyezheti, illetőleg rendelheti el.

***Órarend***

A pedagógusoknak az iskolában neveléssel, oktatással eltöltött idejét az iskolai órarend határozza meg.

Az alapfokú művészeti iskola végleges órarendjét legkésőbb szeptember 20- ig, illetve február 15-ig kell összeállítani.

A tanulók beosztását a Kréta e-naplóban rögzítve.

A tanulók létszámában, órarend szerinti beosztásában bekövetkezett változásokat a tanár 48 órán belül köteles jelenteni a vezetőségnek.

A tanulók egyéni és csoportos óráit a lehetőségekhez mérten egyenletesen kell elosztani, biztosítva ezzel a felkészülés lehetőségét.

***Egyéb iratok, dokumentációk***

Annak igazolására, hogy a tanuló alapfokú művészeti iskolában folytat tanulmányt, az intézményvezető iskolalátogatási igazolást adhat ki.

### 12.1 A tanulói felvételi, átvételi kérelmek teljesítésének helyi szabályai

Beiratkozás/tanulói jogviszony létesítés

A Zeneiskolával az a tanuló létesíthet tanulói jogviszonyt, aki felvételét írásban (az előírt jelentkezési lapon) kérte, a felvétellel kapcsolatos helyi követelményeknek eleget tesz és szakmailag megfelel.
Beiratkozásnál a szülőnek nyilatkoznia kell arról, hogy a gyermek részt vesz-e más művészetoktatásban, illetve a Nkt. 83.§ (2) alapján a térítési díj/tandíj fizetési kötelezettségről tájékoztatni kell.
A felvétel rendjét az iskola igazgatója határozza meg.
A felvételi vizsgákat nem tartunk, szeptember első hetében az esetleges üres helyek betöltésére pótfelvételi vizsgát kell tartani.
Új tanuló felvételéről az intézményegységvezető dönt az iskola engedélyezett tanulói létszámát figyelembe véve.
A beiratkozás időpontjait a helyben szokásos módon (május-június hónapba) hirdetjük meg.
A felvétel eredményét írásban az iskola /zenetanár személyesen – a szülő érdeklődésére – kell a tanulókkal és a szülőkkel, gondozójukkal (a továbbiakban szülő) közölni.
A tanulók osztályba sorolására a zenetanár tesz javaslatot.
A hangszeres és a kötelezően választható tantárgy osztályba sorolása eltérhet egymástól.
*Felvételi követelmények*
A tanulói jogviszony felvétel vagy átvétel útján keletkezik.
A felvételről vagy az átvételről az iskola intézményegység vezetője dönt.
Mivel a tanulói létszámunk nem éri el a felvehető tanulók számát, az alkalmasságon túl nincs szükség arra, hogy helyi szabályokat alakítsunk ki.
*Be- és kimenet*
Amennyiben szabad helyünk van, a felsőbb évfolyamok minden szintjén lehetséges a beiratkozás.
A kimenetek esetében a szülő írásbeli kérelmére a tanulói jogviszonyt a törvényi keretek biztosította feltételek szabályainak megfelelően szüntetjük meg.

## 13. TÉRÍTÉSI DÍJ/TANDÍJ

A tanulók térítési ill. tandíj fizetése ellenében vehetnek részt a foglalkozásokon.
A térítési díj mértéke tanulmányi eredmény függvénye.
Minden hangszert tanuló számára kötelező a heti 4 foglalkozás (150 perc), de 6 foglalkozás (300 perc) feletti óraszám esetén a növendék tandíjköteles.
Az állami támogatás csak egy főtárgy tanulását teszi lehetővé, ezért a szülő köteles írásban nyilatkozatot tenni arról, hogy gyermeke más művészeti iskolában nem vesz igénybe térítési díj ellenében főtárgy oktatást.
A tanulói és hallgatói jogviszonnyal nem rendelkező növendékek tandíj kötelesek.
Térítési díjért igénybe vehető szolgáltatások

- Előképzőben heti kettő foglalkozás; első osztálytól hetente minimum négy és maximum hat foglalkozás,
- A heti hat tanórai foglalkozás időtartama nem haladhatja meg a háromszáz percet,
- Főtárgy,
- Kötelező, vagy kötelezően választható tárgy,
- Választható tárgy,
- Évente két meghallgatás (vizsga),
- Művészeti alapvizsga,
- Művészeti záróvizsga,
- Két művészi előadás,
- Évfolyam megismétlése, egy művészeti képzésben való részvétel esetén,
- Az iskola létesítményeinek, felszereléseinek igénybevétele e szolgáltatások körében.

Tandíjért igénybe vehető szolgáltatások

300 percet meghaladó tanórai foglalkozáson résztvevőknek, továbbá a tankötelezettség megszűnése után annak, aki nem áll tanulói jogviszonyban.

Tandíjat fizet az a tanuló is, aki több művészeti iskola hallgatója, és nyilatkozatából kiderül, hogy térítési díjat a másik művészeti iskolában kell fizetnie.

Térítési díjmentesség, részletfizetés

Térítési és tandíjszabályzatban foglaltak szerint:

- A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű,
- az enyhe vagy középsúlyos értelmi fogyatékos, valamint
- a tartós nevelésbe vett gyermekek térítésmentesen vehetik igénybe az iskola térítési díjas szolgáltatásait.

A teljes térítési díjkedvezmény a Főigazgató utasítása alapján adható.

Részletfizetési kedvezményt – egyéni elbírálás után – az intézményvezető engedélyezhet.

**Térítési díj, tandíj befizetése**

A fenntartó által meghatározott – a tanulmányi eredménytől függő – térítési díj (tandíj) összegét a főtárgy tanár a közli a szülőkkel.

A félévenként esedékes térítési díjat (tandíjat) – a fenntartó által előre meghatározott módon és ideig kell befizetni.

Amennyiben a tanuló, vagy szülője/gondviselője a térítési/tandíjat határidőre nem rendezi, a zeneiskola intézményegység vezetője, felszólítja a hátralék rendezésére. Ennek elmaradása esetén a tanuló jogviszonya megszűnik.

**A tanuló kimaradása esetén az iskola nem fizeti vissza a térítési díjat.**

## 14. AZ ISKOLA HELYI TANTERVE

Az iskola zeneművészeti tanszakainak helyi tantervét az alapfokú művészetoktatás követelményeit és tantervi programját szabályozó 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet módosításáról szóló 3/2011. (I.26.) NEFMI rendelet alapján az iskola pedagógusai készítik el, a fenntartó által biztosított pénzügyi, személyi és tárgyi feltételek figyelembevételével, felmérve a tanszakokra jelentkezők létszámát és igényeit. **Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja (2022/2023-as tanévtől hatályba lépő 2. számú melléklet)** A művészetoktatás tantervi programja az oktatás szerkezetéhez igazodva előképző, alapfokú és továbbképző évfolyamokból álló, legfeljebb 12 éves program. A követelmény és tantervi program különböző életkorban teljesíthető, a tananyagtartalom mélységét a pedagógus a csoport életkor szerinti összetételének megfelelően határozza meg. A tananyagtartalmat a tantervben meghatározott kereteket és a pedagógiai program előírásait figyelembe véve az iskola, a tanszaki munkaközösségek és a pedagógusok határozzák meg, amelyeket a tematikus tervekben, vagy tanmenetekben rögzítenek.

Az iskolánk helyi tantervében előírt tananyagot és követelményeket a 3/2011. (I.26.) NEFMI rendelet az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról szóló 27/1998. (VI.10.) MKM rendelet módosításáról, a 32/1999.(VIII. 18). OM sz. rendelettel módosított 27/1998. (VI. 10.) sz. Művelődési és Közoktatási Minisztériumi rendeletben meghatározottak, valamint az 1993. évi többször módosított LXXIX. törvény 48. § (8), továbbá a 2011. évi CXC. törvény, a 2012. évi CXXIV. törvény és a 110/2012. (VI. 4.) kormányrendelete, valamint az 5/2020. (I.31.) a NAT kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012 (VI.4.) kormányrendelet módosításának figyelembe vételével készítettük el. A tanszakok tartalmi szabályozásával a tanszakok tanárai egyetértettek.

A Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja (2022/2023-as tanévtől hatályba lépő 2. számú melléklet) előírásai szerint. Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja (2022/2023-as tanévtől hatályba lépő 2. számú melléklet) előírásai szerint. A Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja (2022/2023-as tanévtől hatályba lépő 2. számú melléklet) előírásai szerint..

A Pedagógiai Programba foglalt rendelkezések megtartása az alapfokú művészeti iskola intézményegység valamennyi alkalmazottjára és tanulójára kötelező.

A helyi tanterv szaktárgyakra lebontott részletes követelményeit, a 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendelet 5/2020. (I.31.) a NAT kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012 (VI.4.) kormányrendelet módosításának alapján érvényben lévő AM Alapprogram 2. számú melléklete tartalmazza.

Helyi tanterv az alapfokú művészetoktatás alapprogramja (2022/2023-as tanévtől hatályba lépő 2. számú melléklet) alapján.

https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat/iranyelvek_alapprogramok/alap-foku_muveszetoktatas

# 15. AZ ALAPFOKÚ ZENEMŰVÉSZETI OKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

*A képzés készítse fel a tanulókat:*

- hallás, a ritmusérzék, a tiszta intonáció, zenei írás és olvasás zenei memória, előadói készség kialakítására.

*A képzés alapvető feladata:*

- a zenei memória és fantázia, az előadói és improvizációs képességek kialakítása, a zenei kreativitás kialakítása  kamarazenekarban vagy egyéb zenekarban való játék lehetősége

A zenetanulás folyamán a tanulóknak meg kell ismerniük a zene logikáját, a formai, harmóniai, ritmikai szerkezetek összefüggéseit, a legfontosabb zenei stílusok sajátosságait, az európai zeneirodalom korszakait és nagy egyéniségeit, népünk zenéjét, más népek zenéjének jellegzetességeit.

## Tanszakok

## 15.1 Fúvós tanszak

*Alapkövetelmény*

- az adott hangszer múltjának, irodalmának megismerése,
- a helyes és megfelelő légzéstechnika kialakítása,
- a kifejező sajátos hangszerhang elsajátítása,
- a helyes befúvásmód ,
- a helyes test és hangszertartás,
- a billentéstechnika elsajátítása.

*Fontos feladat*

- a belső hallás fejlesztése,
- a tanuló ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása a megfelelő kottaolvasási készség kialakítása,
- a memorizálás,
- az improvizációs készség fejlesztése,
- lapról olvasás.

Figyelemmel kell követni a hangminőség, a dinamika és intonáció összefüggéseit, meg kell ismerni a hangolási lehetősségeket, a különböző artikulációs előírásokat.
Ismerni kell a tanult előadási darabok és etűdök zeneszerzőinek nevét, a művek címeit, a legfontosabb zenei utasítások idegen neveit.
A növendékeknek törekedniük kell a helyes testtartásra, az oldott, természetes hangkezelésre, tudatos és kontrollált gyakorlásra, a választott művek stílusos, zeneileg értelmes, kifejező előadására.
Fontos lehetőség és követelmény a kamarazenei művek előadásában és az életkoruknak minél inkább megfelelő fúvószenekarok munkájában való aktív részvétel.

### 15.2 Ütő tanszak

*Elsődleges feladat*

- A hangszer részeinek, felépítésének, akusztikai sajátosságainak,
- a hangszerjáték alapvető technikai elemeinek (jobb- és balkéz egyaránt).
- a hangszerirodalomban előforduló egyéb effektusok kivitelezésének,
- a játszott művek karakterének, tempó és dinamikai jellegzetességeinek kifejezésének

*Fontos feladat kialakítani a növendékben:*

- Helyes test-, hangszer- és kéztartást.
- Laza kartechnikát.
- A végtagok pontosan összehangolt mozgását.
- Helyes technikát, differenciációt.
- Összességében könnyed hangszerkezelést.

*Ösztönözni a tanulókat:*

- Játéktechnikájuk folyamatos fejlesztésére, gondozására.
- Céltudatos gyakorlási módszer kialakítására.
- A rendszeres társas muzsikálásra.

*Fordítson figyelmet:*

- A művek igényes kidolgozására technikai és zenei szempontból egyaránt.
- A tudatos zenei memorizálásra.
- A lapról játékra, mindig az előző év nehézségi szintjén gyakoroltatva.

### 15.3 Billentyűs tanszak

*Elsődleges feladat*

- a billentyűs hangszer alapvető sajátosságainak, felépítésének, működési elveinek,
- akusztikai jellegzetességeinek megismerése,
- az adott hangszer vázlatos történetének ismerete,
- a legjelentősebb zeneszerzők és előadóművészek életművének tanulmányozása.

*Alapvető követelmény*

- a természetes hangszerkezelés,
- a testarányoknak megfelelő elhelyezkedése,
- a megfelelő kéztartás,
- a játszóapparátusok (a kar és kezek részei) rugalmas, laza használata,
- differenciált billentéstechnika elsajátítása,
- biztonságos ujjvégérzet kialakítása.

Meg kell ismerni a jobb kéz és balkéz funkcióit, a két kéz összehangolt munkájának sajátosságait. A növendékeknek tájékozódniuk és játszaniuk kell a billentyűzet teljes terjedelmében, ismerniük kell a különböző billentésmódokat, az ezekkel kapcsolatos idegen kifejezéseket, a legfontosabb dinamikai jeleket, s ezeket a zenei anyaghoz alkalmazni.

*Fontos feladat*

- a biztonságos metrum- és ritmusérzék,
- az egyenletes tempótartás,
- a megfelelő kottaolvasási készség kialakítása,
- a memorizálás,
- a blattolás (a növendék által még nem ismert zenei anyag első látásra való minél jobb eljátszása),
- az improvizációs hajlandóság folyamatos fejlesztése.
- Alaposan ismerni kell a pedálok használatával kapcsolatos feladatokat és lehetőségeket.
- Szükséges törekedni a hajlékony, dinamikailag árnyalt dallamformálásra, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálására, a választott gyakorlatok és előadási darabok zeneileg értelmes, átélt előadására.
- Fontos a kamarazenei művek előadásában a lehetőség szerinti gyakori részvétel.
- Törekedni kell minél több nyilvános rendezvényen, hangversenyen a közreműködésre.

### 15.4 Vonós tanszak

*Alapfeladat*

- a hangszer lehetőségeinek, történetének megismerése,
- a hangszer felépítésének, részeinek alapos ismerete,
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeiben való jártasság.

*Legfontosabb követelmények*

- a balkéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzések ismerete,
- ezekkel kapcsolatos alapvető technikai készség kialakítása,
- a helyes vonóvezetés,

- a különböző ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztás elsajátítása,
- a helyes testtartás,
- a megfelelő hangszer és kéztartás (valamint ezek tudatosítása),
- a tiszta intonáció.

A növendékeknek törekedniük kell a dinamikailag árnyalt, színes, kifejező vonóshangzás elérésére, a differenciált hangindításra és hanglezárásra, a laza, egyenletes ujj- és kartechnikára, a kezek pontosan összehangolt mozgására.

Ismerni kell az előadott gyakorlatok és darabok zeneszerzőit, ezek életművét.

Meg kell ismerkedni a hangköz és akkordjáték sajátosságaival, törekedni kell a tudatos zenei memorizálásra, a lapról olvasási készség fejlesztésére, a művek zeneileg igényes kidolgozására.

Fontos feladata a társas muzsikálás megismerése, kamarazenei művek előadásában, lehetőségszerint zenekari munkában való aktív részvétel.

### 15.5 Akkordikus tanszak

*Elsődleges feladat*

- A hangszer részeinek, felépítésének, akusztikai sajátosságainak,
- különböző behangolási módok,
- a hangszerjáték alapvető technikai elemeinek (jobb- és balkéz egyaránt).
- a hangszerirodalomban előforduló egyéb effektusok kivitelezésének,
- a legato, tenuto, portato, staccato játékmód alkalmazásával az artikuláció megvalósításának,
- a játszott művek karakterének, tempó és dinamikai jellegzetességeinek kifejezésének
- a főbb zenei stílusok előadási sajátosságainak.
- a hangszer karbantartási feladatok elvégzésének megismertetése.

*Fontos feladat kialakítani a növendékben:*

- Helyes test-, hangszer- és kéztartást.
- Laza kar- és ujjtechnikát.
- A két kéz pontosan összehangolt mozgását.
- Helyes technikát, differenciációt.
- Összességében könnyed hangszerkezelést.

*Ösztönözni a tanulókat*

- Játéktechnikájuk folyamatos fejlesztésére, gondozására.
- Céltudatos gyakorlási módszer kialakítására.
- A rendszeres társas muzsikálásra.

*Fordítson figyelmet:*

- A precíz hangszerhangolásra.

- A művek igényes kidolgozására technikai és zenei szempontból egyaránt.
- A tudatos zenei memorizálásra.
- A lapról játékra, mindig az előző év nehézségi szintjén gyakoroltatva.

### 15.6 Zeneismeret - vokális tanszak

**Magánének**

A tanítás alapvető feltétele, hogy a növendékek ismerjék az emberi hang anatómiai, működési sajátosságait, a technikai lehetőségeket, a különböző hangfajok típusait.

*Alapkövetelmény:*

- a helyes légzési mód,
- a tiszta intonációs képesség elsajátítása,
- az egységes hangszín kialakítása,
- a rezonáns üregek és a rekesz szakszerű alkalmazása.

*A növendékek feladata*

- rendszeresen beéneklő-, hangképző-, hangterjedelem növelő etűdök gyakorlása,
- a különböző éneklési technikák megfelelő alkalmazása,
- a teljes hangterjedelem egységes hangszínének kialakítására való törekvés.

Követelmény a különböző stílusú dalok, áriák zeneileg értelmes, megformált, és énektechnikai igényesen kidolgozott előadása, a tiszta és szép szövegmondás, az előadói készség állandó fejlesztése, a lapról éneklési képesség kialakítása.

Ismerni kell a különböző népek dalainak stílusát és jellegzetességeit, saját népzenénk dallamtípusait, a különböző stíluskorszakok legfontosabb dal és áriaszerzőinek munkásságát és műveit, az opera és operett irodalom kiemelkedő alkotásait, a legjelentősebb énekes előadóművészek életpályáját.

Törekedni kell a rendszeres társas éneklésre.

### 15.7 Szolfézs

A szolfézs tárgy valamennyi zenét tanuló növendék számára kötelező, így meghatározó fontosságú az egész zenei képzésben.

*Alapkövetelmény:*

- a tiszta éneklési mód elsajátítása,
- a lapról olvasási készség kialakítása,
- a növendékek általános zenei képességeinek fejlesztése.

*Fontos feladat:*

- a növendékeknek ismernie kell a különböző ritmus és metrum elemeket, biztonságosan tájékozódnia kell a hangmagassági viszonyokban (hangközök ismerete),
- a zenei írás-olvasás,

- a memorizálás képessége,
- a rögtönzés,
- jó dallamhallás.

A zenei hallás fejlesztése során a növendékeknek érzékennyé kell válniuk az idő-, hangmagasság-, dinamika és hangszínérzékelés kérdései iránt.

A szolfézstanítás feladata az általános zenei képességek és készségek állandó fejlesztése mellett rendszerezett zenei ismeretek nyújtása. 306

A növendékeknek meg kell ismerniük a zenei logikát, a formai összefüggéseket, a különböző zenei karaktereket.

Meg kell ismerniük a különböző zenei stílusokat, a zeneművészet történeti összefüggéseit, más művészetekkel való kapcsolatát.

A szolfézs főtárgyas növendékeknek a fentieken kívül biztonságosan ismerniük kell a legfontosabb zeneelméleti fogalmakat, azok rendszerét és szerepét a zeneművészetben.

### 15.8 Kamarazene tanszak

A kamarazene tanítás különösen a nem zenei pályára készülő tanulók esetében az egyik legfontosabb nevelési-oktatási tevékenység.

A kamarazene főtárgyként az alapfokú hangszeres vagy vokális évfolyamok elvégzése után, de kötelezően választható, vagy választható tantárgyként is tanulható.

## 16. A CSOPORTVEZETŐI OSZTÁLYFŐNÖKI FELADATOK

Megismeri tanítványai személyiségét, az iskola pedagógiai elveinek figyelembe vételével neveli őket.

Az éves ütemben meghatározottak szerint fogadóórát és szülői értekezletet tart. Az ellenőrző útján rendszeresen tájékoztatja a szülőket a tanulmányi előmenetelről és mindenről, ami a tanulóra vonatkozik.

Ellátja a tanulócsoportjával kapcsolatos ügyviteli feladatokat, ideértve a tanügyi dokumentumok naprakész vezetését, az adminisztrációt, illetve a tanulók térítési díj / tandíj időre történő befizetését ellenőrzi, folyamatosan koordinálja.

Tanulóit rendszeresen tájékoztatja a feladatokról, közreműködik velük együtt a tanórán kívüli tevékenységekben (hangversenyeken, zenei versenyeken, rendezvényeken, vetélkedőkön való szereplés, koncertlátogatás).

Figyelemmel kíséri a tanulók kotta igényeit és segít a felmerülő gondok megoldásában. Törekszik az indokolatlan mulasztások visszaszorítására, figyelemmel kíséri és tájékozódik annak okáról.

A szülőkkel jó kapcsolatot alakít ki, és minden tudásával elősegíti egy jó tanulócsoport kialakítását.

## 17. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK

*„Sine musica nulla disciplina potest esse perfecta”*
*(Zene nélkül semmiféle nevelés nem lehet teljes)*
*(középkori iskolák elve)*

Az ének, a zene erkölcsnemesítő, emberformáló és nevelő erejét már régóta felismerték (Platón, Arisztotelész). Magyarországon Kodály Zoltán és tanítványai az 1920-as évektől hirdetik: a zenei anyanyelvre és a zenei írás-olvasásra épülő nevelési koncepció a személyiség érzelmi, akarati, morális és intellektuális szféráját fejleszti.

Az esztétika, művészeti nevelés csak akkor érheti el a célját, ha esztétikai, művészeti élményhez juttatjuk növendékeinket, hiszen a művészet éppen élményszerű átélhetősége révén válik az emberformálás eszközévé. Az élmények ereje, intenzitása a zenetanulás során az érzelmekkel kerül kapcsolatba, amely kialakítja a befogadás és az önkifejezés milyenségét. A zenetanulás a növendékekben számos olyan készséget és képességet alakít ki, amely megkönnyíti a tanulók munkáját és előrehaladását az élet más területein is.

Az iskola pedagógiai programjában megfogalmazott általános célok és feladatok mellett az esztétikai – művészeti tudatosság és kifejezőképesség kulcskompetenciák, és a szociális és életviteli kulcskompetenciák Európai Unió által meghatározott céljainak elérését tűzzük magunk elé.

## 18. A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL, AZ ISKOLA SZEREPLŐINEK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉVEL KAPCSOLATOS FELADATOK

Zeneiskolánk a gyermekközösség, a tanulóközösség kialakítása, fejlesztése során a szülők közösségével együttműködve végzi nevelő-oktató munkáját. Bár a zeneiskolákban a hangszertanulásnál egyéni képzés folyik, a közösségi nevelés elengedhetetlen feltétele az eredményes teljesítmények elérésében. A zenetanulásban elsődleges szerephez jut a siker örömének átélése. Növendékeink akkor tudnak igazán ösztönzést szerezni előrehaladásukban, ha mások is rendszeres tanúi a teljesítményüknek. Minden szereplés, fellépés semmivel sem pótolható élményt biztosít számukra. A közösség, a szülők, a szaktanárok, tanulótársak előtt nyújtott produkciók alkalmával kialakul a közösségi siker, vagy esetlegesen a kudarc átélésének képessége, mélyül az összetartozás érzése, egymás megbecsülése, a felelősségérzet, az önismereten és önbecsülésen keresztül növekszik a közösségi kommunikációs és érzelmi tényezők hatása. Ennek érdekében hoztuk létre kórusainkat, amelyeknek a közösségfejlesztő hatása, a társas zenélés élménye mással nem pótolható.

**Célok:**

- A család – mint legjelentősebb erőforrás – szerepének tudatosítása.
- Az emberi kapcsolatok erősítése, új kapcsolatok kialakításának elősegítése (család, iskola, tanulóközösség, tanulótársak, szaktanárok)
- Az intézményi demokrácia biztosítása (szülők, tanulók vélemény-nyilvánításának meghallgatása, mérlegelése, értékelése és a közös megoldások kialakítása)

**Feladatok:**

- Társas kapcsolatokra történő nevelés (a társas viselkedés szabályszerűségének megismertetése, amelynek hiányában zavar keletkezhet a személyiségfejlődésben).
- Megfelelő kommunikációs és együttműködési készség és képesség elsajátíttatása.
- A kölcsönös egymásra figyelés fontosságának hangsúlyozása, megértetése, technikájának elsajátíttatása.
- Az egyéni és közösségi érdekek összehangolása, a tanszaki közösségek kialakítása (erősíteni kell a csoporthoz tartozás érzését és felelősségét).
- Konfliktus kezelési technikák kialakítása, kompromisszum készség fejlesztése, a konszenzusra való törekvés technikájának, az érdekütköztetési módszerek kidolgozása.
- Közös célok együttes megfogalmazása, szokások, hagyományok kialakítása, megtartása és fejlesztése a gyermeki és emberi jogok megismertetése, állampolgári jogok ismerete, gyakorlása és tisztelete.

**Módszerek:**

Beszélgetések, élménybeszámolók,

Tanszaki meghallgatásokat, szerepléseket, fellépéseket követő közös értékelések,

Kamarazene-, zenekarok-, kórusban való rendszeres gyakorlás, szereplés folytatása, tanórai és tanórán kívüli tevékenységek során.

## 19. A SZÜLŐ, A TANULÓ, A PEDAGÓGUS ÉS AZ INTÉZMÉNY PARTNEREI KAPCSOLATTARTÁSÁNAK FORMÁI

### 19.1 A szülőkkel való kapcsolattartás

Intézményünk nem elszigetelten, egyedül kíván működni, hanem a nevelési környezet részeként, amelybe azok a pedagógiai, társadalmi, gazdasági feltételek és tényezők tartoznak, amelyek folyamatosan vagy szakaszosan hatnak a fiatalokra. A környezeti hatásnak nem csak az időtartam a lényeges eleme, hanem a befolyásolás terjedelme, mélysége is. Iskolánk eredményessége érdekében

nevelési stratégiánkat ismertetni kívánjuk a legfőbb partnerrel, a szülőkkel. Iskolai rendezvényeinkre, a félévi és év végi beszámolókra, tanszaki meghallgatásokra, végzős hangversenyekre, külső szereplésekre, versenyekre, bemutatókra, találkozókra minden esetben meghívást kapnak a szülők. Ezáltal folyamatosan értesülhetnek gyermekük aktuális felkészültségéről, esetleges külön kérésre személyesen is megtekinthetik az elméleti és hangszeres órákat. Így lehetőség nyílik a személyes problémák, felmerülő kérések megbeszélésére, nyomon követhető a gyermek előmenetele, fejlődése, viszonya a zenetanuláshoz, az otthoni gyakorláshoz.

### 19.2 Pedagógus és tanuló együttműködése

Olyan módon szükséges alakítani a tanítás menetét (egyénre szabott tantervi követelmények a tanév során, a tantervi kereteken belül), hogy a tanulók különböző képességeinek az megfeleljen. Ezáltal megelőzhető a kudarcélmény kialakulása.

A tanítási órák során a tanuló személyiségének megfelelően dinamikusan kell alakítani a tartalmi elvárásokat, a fejlődés ütemét, a beszámoltatást, a szereplések módját, időpontját. Ugyanakkor a pedagógus akkor végzi felelősséggel pedagógiai munkáját, ha felhívja a tanuló és a szülő figyelmét arra, hogy a tanuló képességei mennyire illeszkednek harmonikusan a tantervi és iskolai elvárásokhoz, követelményekhez. Így pl. része a zenei nevelésnek a szereplés, melyre a felkészítést különösen körültekinthetően, annak minden mozzanatára figyelemmel kell kialakítania a pedagógusnak, növendéke személyiségének ismeretében.

A zenetanulás során olyan speciális képességekre, készségekre is építenünk kell, amelyek az egyes zenei szakok műveléséhez nélkülözhetetlenek. Ugyanakkor gyakran jelenthet segítséget, ha a tanult hangszeren nehezen fejlődő, de zenetanulásra alkalmas tanulót másik hangszerre irányítjuk.

A pedagógus lehetősége arra is kiterjed, hogy a zenetanulásban egyénenként mutatkozó megfelelő alkalmasság elégtelen voltát a tanuló és a szülő számára úgy jelezze, hogy a növendék azt megértse, minél kisebb kudarcélményt jelentsen számára.

### 19.3 Iskolánk partnerkapcsolatai

Munkánk eredményességének előmozdításához feltétlen hozzátartozik a nyitottság. A tanítási órán kívüli élmények biztosítása, más hasonló intézmények belső munkájának és eredményének megismerése.

Iskolánk folyamatos, szoros kapcsolatot tart fenn az intézménytípusunkat segítő intézményekkel, egyházmegyei partnerintézményeinkkel, zeneművészeti szakgimnáziumokkal és főiskolákkal, általános iskolákkal, civil szervezetekkel, a nyíregyházi POK-kal, közművelődési intézményekkel. Partnerkapcsolataink kialakítása érdekében az elmúlt években rendszeres szereplői vagyunk a KÓTA által szervezett Éneklő Ifjúság Kórustalálkozó és Minősítő Versenynek, növendékeink bekapcsolódnak

a Cantemus Kórus által létrehozott nyári kórusakadémiába, rendszeresen részt veszünk zeneiskolák által hirdetett szakmai rendezvényeken, továbbképzéseken, az országos szakmai szervezetek által hirdetett továbbképzéseken, állandó külső partnereinknek tekintjük a Nyíregyházi Kormányhivatalt, A Debreceni Egyetem konferenciáira rendszeresen meghívást kapunk , rendezvényeiket műsorainkkal színesítjük. Saját programokat is igyekeztünk életre kelteni, amelyek a partneri kapcsolatok többirányú ápolását segítik elő.

## 20. ÁTMENETI ÉS KIFUTÓ RENDELKEZÉSEK A 2026/2027. TANÉVBEN

### 20.1 Jogszabályi háttér és az elkülönítés alapja

A Szent Imre Alapfokú Művészeti Iskolában a **zeneművészeti ág klasszikus zene műfajában** a nevelő-oktató munka tartalmi szabályozása a 2026/2027-es tanévben jogilag két elkülöníthető szabályozási struktúra alapján, felmenő rendszerben valósul meg. Az intézmény a hatályos jogszabályoknak megfelelően a tanulói nyilvántartásokban, a helyi tantervi elvárásokban és a tanulmányi teljesítmények mérésében élesen elválasztja a kifutó képzési rendszerben, valamint az új Nemzeti Alaptantervhez (NAT) igazodó keretrendszerben tanuló növendékeket.

**A fejezet megalkotásakor figyelembe vett és alkalmazott hatályos jogszabályok:**

- **2011. évi CXC. törvény** a nemzeti köznevelésről (Nkt.)
- **20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet** a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- **A többszörösen módosított 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet** az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról *(a jogszabályváltozások alapján a korábbi követelmények szerint haladó tanulók esetében alkalmazandó)*
- Az Nkt. felhatalmazása alapján kiadott, a 2020. évi NAT-hoz igazodó hatályos **Alapfokú Művészetoktatás Alapprogramja**.

### 20.2 A tanulói csoportok és a jogszabályi határidő lehatárolása

- **Kifutó (régi) rendszerű tanulók:** Azok a növendékek, akik tanulmányaikat a korábbi szabályozás szerint kezdték meg. Jogszabályi kötelezettség alapján a 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet 1. melléklete szerinti képzésüket – a jogszabályi átmeneti időnek megfelelően – **legkésőbb a 2026/2027. tanév végéig (2027. augusztus 31.) fejezhetik be** felmenő rendszerben.
- **Új rendszerű tanulók:** Minden olyan növendék, aki az új Alapfokú Művészetoktatás Alapprogramjának bevezetése után létesített tanulói jogviszonyt, vagy lépett át az új keret-elírások alá.

### 20.3 Tanszakonkénti specifikációk és órakeretek

Intézményünkben az órakeretek felosztása mindkét rendszerben az államilag előírt kötelező normatív és heti kötelező óraszámokhoz igazodik, egyedi intézményi eltérést vagy óraszám-módosítást nem alkalmazunk.

#### 20.3.1. Billentyűs tanszak (Zongora, Orgona, Csembaló)

- **Kifutó rendszer (27/1998. MKM rendelet):** A tanulók az eredeti „A” és „B” tagozatos tagozódás szerint haladnak. A heti órakeret fixen 2x30 perc egyéni főtárgy és a kötelező szolfézs/zeneismeret csoportos óraszám a régi tantervi háló alapján biztosított. A vizsgakövetelmények a régi etűd- és stílusrepertoárhoz kötöttek.

- **Új rendszer:** A képzés az új Alapprogram klasszikus zenei moduljára épül. A heti órakeret az új kerettantervi előírások szerint biztosított, a hangsúly a komplex digitális és lapról olvasási kompetenciák fejlesztésén, valamint a modulárisan választható kamarazenei formákon van.

### 20.3.2. Vonós tanszak (Hegedű, Brácsa, Cselló, Nagybőgő)

- **Kifutó rendszer:** A növendékek a hagyományos évfolyam-struktúrában (alapfok 1-6, továbbképző 1-4) teljesítik az előírtzenekari/kamarazenei gyakorlatokat a 27/1998. MKM rendelet óraszámai szerint.
- **Új rendszer:** A zenekari és kamarazenei gyakorlat kötelező jelleggel a kompetenciaalapú fejlesztési szakaszokba integrálódik, a vizsgák értékelése az új kimeneti követelmények (vizsgajáték technikai és előadási szintjei) szerint történik.

### 20.3.3. Fúvós tanszak (Furulya, Fuvola, Klarinét, Szaxofon, Trombita, Kürt, Harsona, Tuba)

- **Kifutó rendszer:** A fa- és rézfúvós hangszereknél a tanszaki követelmények a régi módszertani útmutatók technikai minimumait (skálák, transzponálási feladatok) veszik alapul, az előírt heti órakeretben.
- **Új rendszer:** A fúvós oktatás hangsúlya a korai kamarazenei készségek és a tüdőkapacitás-fejlesztés modern módszertanára tolódik, igazodva az új Alapprogram óraszámaihoz.

### 20.3.4. Akkordikus tanszak (Gitár, Hárfa, Ütő)

- **Kifutó rendszer:** A pengetős és ütőhangszeres tanulók a belépéskori vizsgaanyagok (pl. klasszikus gitár etűdök, hagyományos ütőhangszeres ritmikai gyakorlatok) mentén zárják le tanulmányaikat a tanév végéig.
- **Új rendszer:** A tananyag részét képezik a modern zenei hatások és az improvizációs alapok is, az új óratervben rögzített csoportos és egyéni időkeretek szigorú betartásával.

### 20.3.5. Magánének tanszak

- **Kifutó rendszer:** A hangképzés és a zenei interpretáció a klasszikus dal- és áriarepertoár korábbi évfolyam-specifikus darabszámait követi.
- **Új rendszer:** Az új kimeneti elvárások a hangegészségügyi és színpadi alapismereteket is integrálják, szigorúan az alapprogram szerinti kötelező heti perckeretekben.

## 20.4. Köznevelési adminisztráció és KIR-illesztés

Az intézményvezetés és a nevelőtestület gondoskodik arról, hogy a **Köznevelési Információs Rendszerben (KIR)** a 2026/2027-es tanévben:

1. A kifutó tanulók státusza, tantárgyi kódjai és a kiállított bizonyítványok formátuma a **27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet** kódkiosztásának feleljen meg.
2. Az új rendszerű tanulók adatai az **új Alapprogramnak** megfelelő hatályos modul- és tantárgykódok alatt szerepeljenek.
3. A 2026/2027-es tanév végével a régi rendszer lezárásra kerül, újabb kifutó évfolyam vagy halasztás a jogszabályi határidő miatt nem engedélyezhető.

### 20.5. A szolfézs és zeneismeret csoportbontási és óraszervezési szabályai

A csoportos elméleti képzés szervezése során az intézmény szigorúan elkülöníti a két rendszer szerinti oktatást, biztosítva a jogszabályban előírt minimális és maximális csoportlétszámokat.

- **Kifutó rendszerű tanulók szolfézs/zeneismeret órái:**
    - **Módszertani alap:** A képzés a **27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet** hagyományos, lineáris követelményeire épül. A csoportbontásnál a régi tantervi program szerinti évfolyamok (előképző 1–2., alapfok 1–6., továbbképző 1–4.) az irányadók.
    - **Csoportlétszámok:** A csoportok kialakítása a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet vonatkozó melléklete alapján történik (jellemzően minimum **4** – maximum **15-20 fő**). Kifutó évfolyamok esetén, ha a tanulólétszám a jogszabályi minimum alá csökken, a fenntartó engedélyével összevont csoportok hozhatók létre, de kizárólag a régi követelményrendszeren belül.
- **Új rendszerű tanulók szolfézs/zeneismeret órái:**
    - **Módszertani alap:** Az **új Alapfokú Művészetoktatás Alapprogramja** szerinti komplex zenei kompetenciafejlesztésre és moduláris struktúrára épülnek.
    - **Csoportlétszámok és szervezés:** A csoportbontás az új kerettantervi modulokhoz igazodik. Lehetőség van a hangszeres csoportokhoz (pl. vonós szolfézs, billentyűs szolfézs) igazított vagy szintalapú csoportok kialakítására az előírt kötelező létszámhatárok betartásával.
- **Átjárhatósági tilalom:** A 2026/2027-es tanévben a kifutó és az új rendszerű tanulók szolfézs/zeneismeret csoportjai **didaktikailag nem vonhatók össze**, a két tanterv eltérő kimeneti követelményei és módszertani struktúrája miatt.

### 20.6. Jogszabályi sablon az alap- és záróvizsgák jegyzőkönyvezéséhez

A vizsgabizottság elnökének és tagjainak a 2026/2027-es tanévben a vizsgajegyzőkönyvek (és az anyakönyvek) megnyitásakor, valamint záradékolásakor az alábbi jogszabályi hivatkozásokat kell alkalmazniuk a vizsgázó tanuló jogviszonyától függően.

**A) Záradék és hivatkozás KIFUTÓ RENDSZERŰ tanuló esetén:**

**„A vizsgázó értékelése és vizsgáztatása a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény, a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet, valamint a tanuló jogviszonyának megkezdésekor hatályos – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról szóló – 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet 1. mellékletében (Zeneművészeti ág – Klasszikus zene) előírt követelmények alapján történt.”**

**B) Záradék és hivatkozás ÚJ RENDSZERŰ tanuló esetén:**

**„A vizsgázó értékelése és vizsgáztatása a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény, a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet, valamint a hatályos Alapfokú Művészetoktatás Alapprogramja (Zeneművészeti ág – Klasszikus zene műfaj) alapján kiadott Helyi Tanterv követelményei szerint történt."**

**C) A vizsgajegyzőkönyv kötelező adminisztrációs kiegészítése (2026/2027. tanév):**

A vizsgajegyzőkönyv fejlécében vagy a tanuló neve mellett szerepeltetni kell a **képzési rendszer típusát** az alábbi megjelölések egyikével:

- *Képzési rendszer:* **Kifutó (27/1998. MKM r. szerint)**
- *Képzési rendszer:* **Új (Alapprogram szerint)**

## Záradék

**1. Záradékszövegek KIFUTÓ RENDSZERŰ tanulók bizonyítványába**

*(A 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet alapján haladó növendékek részére)*

- **Évközi / év végi továbbhaladás esetén (pl. alapfok 5. évfolyamból a 6. évfolyamba):**

*„A tanuló a tanulmányi követelményeket a 27/1998. (VI. 10.) MKM rendeletben meghatározott alapfokú művészetoktatás követelményei szerint teljesítette, a(z) ..... évfolyamba léphet."*

- **Sikeres Alapvizsga teljesítése esetén (Alapfok 6. évfolyam végén):**

*„A tanuló sikeres alapvizsgát tett a 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet 1. melléklete (Zeneművészeti ág – Klasszikus zene) szerint. Alapfokú művészeti tanulmányainak befejezését igazoló tanúsítvány kiállítva."*

- **Sikeres Záróvizsga teljesítése esetén (Továbbképző 4. évfolyam végén):**

*„A tanuló sikeres záróvizsgát tett a 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet 1. melléklete (Zeneművészeti ág – Klasszikus zene) szerint. Művészeti alapműveltséget igazoló bizonyítvány kiállítva."*

**2. Záradékszövegek ÚJ RENDSZERŰ tanulók bizonyítványába**

*(A 2020-as NAT-hoz igazodó hatályos Alapfokú Művészetoktatás Alapprogramja szerint)*

- **Évközi / képzési szakaszon belüli továbbhaladás esetén:**

*„A tanuló a hatályos Alapfokú Művészetoktatás Alapprogramja és az intézményi Helyi Tanterv klasszikus zene műfaji követelményeit teljesítette, a(z) ..... évfolyamba / képzési szakaszba léphet."*

- **Sikeres Alapvizsga teljesítése esetén:**

*„A tanuló sikeres alapvizsgát tett a hatályos Alapfokú Művészetoktatás Alapprogramja (Zeneművészeti ág – Klasszikus zene műfaj) szerint kiírt követelmények alapján.”*

- **Sikeres Záróvizsga teljesítése esetén:**

*„A tanuló sikeres záróvizsgát tett a hatályos Alapfokú Művészetoktatás Alapprogramja (Zeneművészeti ág – Klasszikus zene műfaj) szerint kiírt követelmények alapján.”*

**1. Vizsgajegyzőkönyv KIFUTÓ RENDSZERŰ tanulókhoz**

*(Alkalmazandó a 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet szerint tanuló növendékeknél)*

**SZENT IMRE ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA**

OM azonosító: 033665| Cím: Nyíregyháza Ungvár sétány 19.

**VIZSGAJEGYZŐKÖNYV**
**Alapvizsga / Záróvizsga / Év végi osztályozó vizsga** *(a megfelelő aláhúzandó)*
**Tanév:** 2026/2027.

**Képzési rendszer:** Kifutó képzés a 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet alapján
**Művészeti ág:** Zeneművészet | **Műfaj:** Klasszikus zene
**Tanszak / Hangszer:** .....

**A vizsgabizottság tagjai:**

- **Elnök:** .....
- **Tag (Főtárgytanár):** .....
- **Tag:** .....

**Jogszabályi környezet és hitelesítési záradék:**

A vizsgabizottság rögzíti, hogy a vizsgáztatás a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény, a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet, valamint a tanuló jogviszonyának megkezdésekor hatályos – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról szóló – **27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet 1. mellékletében** rögzített követelmények és órakeretek alapján történt.

| Ssz. | Tanuló neve | Születési hely, idő | Évfolyam / Tagozat (A/B) | Vizsgadarabok / Elméleti tételek | Főtárgy érdemjegy | Kötelező tárgy (Szolfézs) jegy | Minősítés (Kiválóan/Jól/Megfelelt) |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1. | | | | | | | |
| 2. | | | | | | | |
| 3. | | | | | | | |

**Kelt:** Nyíregyháza, 2027. ..... hó ..... nap

.....
**Vizsgabizottság Elnöke**

..... .....
**Bizottsági tag** **Bizottsági tag**

P.H.

**2. Vizsgajegyzőkönyv ÚJ RENDSZERŰ tanulókhoz**

*(Alkalmazandó a 2020-as NAT-hoz igazodó új Alapprogram szerint tanuló növendékeknél)*

**SZENT IMRE ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA**

OM azonosító: 033665 Cím: Nyíregyháza Ungvár sétány 19.

**VIZSGAJEGYZŐKÖNYV**
**Alapvizsga / Záróvizsga / Év végi osztályozó vizsga** *(a megfelelő aláhúzandó)*
**Tanév:** 2026/2027.

**Képzési rendszer:** Új rendszer a hatályos Alapfokú Művészetoktatás Alapprogramja alapján
**Művészeti ág:** Zeneművészet | **Műfaj:** Klasszikus zene
**Tanszak / Hangszer:** .....

**A vizsgabizottság tagjai:**

- **Elnök:** .....
- **Tag (Főtárgytanár):** .....
- **Tag:** .....

**Jogszabályi környezet és hitelesítési záradék:**

A vizsgabizottság rögzíti, hogy a vizsgáztatás a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény, a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet, valamint a hatályos **Alapfokú Művészetoktatás Alapprogramja** (Zeneművészeti ág – Klasszikus zene műfaj) alapján kiadott intézményi Helyi Tanterv kompetencia- és kimeneti követelményei szerint történt.

| Ssz. | Tanuló neve | Oktatási azonosító (7-es kód) | Képzési szakasz / Évfolyam | Előadott művek / Kompetencia indikátorok | Főtárgy osztályzat | Kötelező/Választható modul jegye | Kompetencia minősítés |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1. | | | | | | | |
| 2. | | | | | | | |
| 3. | | | | | | | |

**Kelt:** Nyíregyháza, 2027. ..... hó ..... nap

.....
**Vizsgabizottság Elnöke**

..... .....
**Bizottsági tag** **Bizottsági tag**

P.H.

**HANGSZERES VIZSGA ÉRTÉKELŐLAP (KLASSZIKUS ZENE)**

**A tanuló neve:** .....
**Tanszak / Hangszer:** .....
**Évfolyam / Képzési szakasz:** .....
**Vizsga típusa:** Alapvizsga / Záróvizsga / Év végi osztályozó vizsga *(a megfelelő aláhúzandó)*

---

**I. Pontozási szempontrendszer (Max. 100 pont)**

**1. Technikai felkészültség és hangszerkezelés (Max. 25 pont)**

- *Tartalom:* Intonáció (tisztaság), ritmikai pontosság, billentés-/vonó-/fúvástechnika, hangindítás, test- és hangszertartás, manuális biztonság.
- **Adott pontszám:** …… / 25 pont

**2. Stílusismeret és zenei megformálás (Max. 25 pont)**

- *Tartalom:* A különböző stíluskorszakok (barokk, klasszikus, romantikus, modern) sajátosságainak megfelelő játékmód, karakterek megszólaltatása, artikuláció, dinamikai árnyalás.
- **Adott pontszám:** …… / 25 pont

**3. Előadói készség és művészi kisugárzás (Max. 25 pont)**

- *Tartalom:* Zenei kifejezőkészség, frazírozás, tempóérzék, agogika, a darab belső logikájának közvetítése, színpadi jelenlét, koncentráció.
- **Adott pontszám:** …… / 25 pont

**4. Memóriabiztonság és anyagtudás (Max. 25 pont)**

- *Tartalom:* A vizsgaanyag kotta nélküli tudásának stabilitása (ahol ez követelmény), a darabok folyamatossága, az esetleges tévesztések utáni rugalmas és zenei továbblépés.
- **Adott pontszám:** …… / 25 pont

---

**II. Összesítés és osztályzati átváltás**

**ÖSSZESÍTETT PONTSZÁM:** …… / 100 pont

A pontszám alapján javasolt érdemjegy és minősítés (a helyi értékelési szabályzattal összhangban):

- **90 – 100 pont: Jeles (5)** – *Kiválóan megfelelt*
- **80 – 89 pont: Jó (4)** – *Jól megfelelt*
- **70 – 79 pont: Közepes (3)** – *Megfelelt*
- **60 – 69 pont: Elégséges (2)** – *Megfelelt*
- **0 – 59 pont: Elégtelen (1)** – *Nem felelt*

**III. Szöveges értékelés és javaslatok**

*(A vizsgabizottság rövid szakmai és pedagógiai visszajelzése a tanuló további fejlődése érdekében)*

.....

.....

**Kelt:** Nyíregyháza, 2027. ..... hó ..... nap

.....

**Vizsgabizottság Elnöke / Tagja**

**KOMPLEX VIZSGA ÉRTÉKELŐLAP (Hangszeres játék és Zeneelmélet)**

**A tanuló neve:** .....

**Tanszak / Hangszer:** .....

**Évfolyam / Képzési szakasz:** .....

**Képzési rendszer:** Kifutó (27/1998. MKM r.) / Új (Alapprogram) *(a megfelelő aláhúzandó)*

**Vizsga típusa:** Alapvizsga / Záróvizsga / Év végi osztályozó vizsga *(a megfelelő aláhúzandó)*

---

**A) HANGSZERES RÉSZ (Klasszikus zene) – Max. 100 pont**

1. **Technikai felkészültség és hangszerkezelés:** Intonáció, ritmus, billentés/vonó/fúvástechnika, tartás.
   - **Adott pontszám:** …… / 25 pont
2. **Stílusismeret és zenei megformálás:** Korszaknak megfelelő játékmód, karakterek, dinamika.
   - **Adott pontszám:** …… / 25 pont
3. **Előadói készség és művészi kisugárzás:** Zenei kifejezőkészség, színpadi jelenlét, koncentráció.
   - **Adott pontszám:** …… / 25 pont
4. **Memóriabiztonság és anyagtudás:** A vizsgaanyag kotta nélküli tudása, folyamatosság, formai biztonság.
   - **Adott pontszám:** …… / 25 pont

**HANGSZERES ÖSSZPONTSZÁM:** …… / 100 pont

---

**B) SZOLFÉZS ÉS ZENEISMERET RÉSZ – Max. 100 pont**

**I. Írásbeli vizsgarész (Max. 50 pont)**

1. **Diktandó (Dallam- és ritmusírás):** Elhangzott zenei szemelvény, ritmusképlet vagy dallamfordulat pontos lejegyzése hallás után.
   - **Adott pontszám:** …… / 20 pont
2. **Zeneelméleti és stílustörténeti teszt:** Hangsorok, hangközök, hármashangzatok és fordításaik ismerete; klasszikus zenei stílusok, zeneszerzők és formák elméleti azonosítása.
   - **Adott pontszám:** …… / 20 pont
3. **Kottaírási készség és zenei helyesírás:** Kulcsok, előjegyzések, ütemmutatók, módosítójelek és zenei kifejezések szabályos alkalmazása.
   - **Adott pontszám:** …… / 10 pont

**II. Szóbeli vizsgarész (Max. 50 pont)**

1. **Lapról olvasás (Prima vista):** Ismeretlen, a képzési szintnek megfelelő dallam ritmizálása, szolmizálása vagy ABC-s neves éneklése előkészület nélkül.
   - **Adott pontszám:** …… / 20 pont
2. **Audítív készség (Hallás utáni felismerés):** Megszólaltatott hangközök, akkordok, skálatípusok vagy zárlatok tiszta, azonnali verbális azonosítása.
   - **Adott pontszám:** …… / 15 pont
3. **Éneklési készség és memóriából vett anyag:** Tanult népdalok, műdalok, szolfézsgyakorlatok tiszta intonációjú, ritmikailag pontos, szöveges vagy szolmizált előadása.
   - **Adott pontszám:** …… / 15 pont

**SZOLFÉZS ÖSSZPONTSZÁM:** …… / 100 pont

---

## C) VÉGSŐ ÖSSZESÍTÉS ÉS MINŐSÍTÉS

Az érdemjegyek megállapítása a két fő terület pontszámainak átlaga vagy a helyi értékelési szabályzat alapján történik:

| Terület | Elért pontszám | Érdemjegy (1–5) | Minősítés |
|---|---|---|---|
| **A) Hangszeres főtárgy** | ..... / 100 pont | **..... (....)** | Kiválóan / Jól / Megfelelt |
| **B) Szolfézs és zeneismeret** | ..... / 100 pont | **..... (....)** | Kiválóan / Jól / Megfelelt |

**Átváltási táblázat mindkét területre külön-külön:**

- 90 – 100 pont: **Jeles (5)** | 80 – 89 pont: **Jó (4)** | 70 – 79 pont: **Közepes (3)** | 60 – 69 pont: **Elégséges (2)** | 0 – 59 pont: **Elégtelen (1)**

---

**Szakmai és pedagógiai szöveges értékelés:**

.....

.....

**Kelt:** Nyíregyháza, 2027. ..... hó ..... nap

.....

**Vizsgabizottság Elnöke**

..... .....

**Hangszeres szakos tag** **Zeneelmélet szakos tag**

# VI. MELLÉKLETEK

1. számú melléklet: A kollégiumi foglalkozások keretprogramterve
2. számú melléklet: Helyi tanterv (terjedelme miatt digitális formában elérhető)
3. számú melléklet: Intézményi Digitális Fejlesztési Terv
4. számú melléklet: Intézményi vizsgarendszer a 9-11. évfolyamokon

## 1. SZÁMÚ MELLÉKLET:

## A KOLLÉGIUMI FOGLALKOZÁSOK KERETPROGRAMTERVE

*a tematikus csoportfoglalkozások szervezéséhez és tartalmának meghatározásához*

**Bevezető**

A kollégiumi nevelésben a foglalkozások célja a kollégisták személyiségének, erkölcsi és esztétikai ismereteinek, jellemének, önismeretének, önbizalmának, felelősségvállalásának, közösségi szellemiségének megalapozása, illetve fejlesztése.

A kollégiumi foglalkozások a közösségi kapcsolatok kialakítására, a szociális képességek fejlesztésére, az egyéni tanulási módszerek elsajátítására, a helyes életviteli szokások kialakítására, a tágabb természeti, társadalmi környezetért érzett felelősségre nevelnek.

A kollégiumi együttélésben, a foglalkozásokon és tevékenységekben a kollégisták megtapasztalhatják a másik ember elfogadásának, segítésének és megbecsülésének a fontosságát. Megélhetik az értékek mentén kialakult közösséghez való tartozás biztonságát, mélyíthetik a természeti, történelmi és kulturális örökségünk megbecsülését. Nyitottabbá és elfogadóbbá válnak a hazai nemzetiségek és más népek kultúrája iránt. Felkészülnek a közéleti szereplésre, egyéni és közösségi érdekeik és értékrendjük képviseletére.

A foglalkozások olyan kompetenciákat is fejlesztenek, melyek révén a tanulókban kialakul az alkalmazkodóképesség, a tolerancia, a konfliktuskezelő képesség.

A kollégiumi foglalkozások kiegészítik az iskolák nevelő-oktató munkáját. A középiskolai szakaszban a pályaválasztáshoz, a továbbtanuláshoz, a munkavállalói szerephez, a szakgimnáziumban az ágazathoz tartozó szakképesítések megszerzéséhez szükséges képességek, készségek, attitűdök együttes fejlesztése a cél.

A csoportfoglalkozások keretprogramterve nevelési területenként, az adott témakör legfontosabb tartalmi elemei alapján határozza meg a kollégiumi nevelés-oktatás pedagógiai tartalmát. A foglalkozások számát, éves elosztását, tartalmi felépítését úgy kell meghatározni, hogy alkalmazkodjon a tanulók életkorához, a választott iskolájuk típusához.

A kollégiumi nevelés és oktatás a Nat kiemelt fejlesztési feladatain keresztül kapcsolódik az iskolai tantervi szabályozáshoz.

| TÉMAKÖR | 1–8. évf. | 9. évf. | 10. évf. | 11. évf. | 12. évf. |
|---|---|---|---|---|---|
| A tanulás tanítása | 4 | 3 | 2 | 2 | 2 |
| Az erkölcsi nevelés | 2 | 2 | 2 | 2 | 1 |
| Nemzeti öntudat, hazafias nevelés | 2 | 2 | 2 | 2 | 1 |
| Állampolgárságra, demokráciára nevelés | 1 | 2 | 2 | 2 | 1 |
| Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 |
| A családi életre nevelés | 1 | 1 | 2 | 2 | 3 |
| Testi és lelki egészségre nevelés | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 |
| Felelősségvállalás másokért, önkéntesség | 2 | 2 | 2 | 2 | 1 |
| Fenntarthatóság, környezettudatosság | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 |
| Pályaorientáció | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 |
| Gazdasági és pénzügyi nevelés | 2 | 2 | 2 | 2 | 3 |
| Médiatudatosságra nevelés | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 |
| | 22 óra | 22 óra | 22 óra | 22 óra | 20 óra |

A kollégiumokban évi 37 nevelési héttel (a 12. évfolyamon 33 nevelési héttel), ezen belül minden héten egy kötelező tanulócsoport-vezetői foglalkozással kell számolni. Az óraszámok minden évfolyamon lehetővé teszik, hogy a kollégiumok a tematikus csoportfoglalkozásokat – részben vagy egészben – a tanulócsoport-vezetői foglalkozások keretében, vagy a felkészítő foglalkozások terhére szervezzék meg.

## I. A tanulás tanítása

### *5-8. évfolyam (4 foglalkozás)*

1. A kollégiumi tanulás feltételei. A tanulás szervezése.
2. A kollégiumi tanulás jellemzői.

3. Tájékozódás a könyvtárban
4. Dokumentum-típusok

***9. évfolyam (3 foglalkozás)***

1. Saját tanulási stílusom, szokásaim megismerése-teszt.
2. Könyvtárhasználat.
3. Jegyzetelés technika, jó jegyzet ismérvei.

***10. évfolyam (2 foglalkozás)***

1. Értő olvasás-szövegértési gyakorlatok.
2. Könyvtártípusok.

***11. évfolyam (2 foglalkozás)***

1. A memória fejlesztése. Koncentrációs és emlékezetfejlesztő gyakorlatok.
2. Feleléstechnika és a dolgozatírás fogásai. A vizsgák szerepe.

***12. évfolyam (2 foglalkozás)***

1. Beszédművelés, gondolkodás fejlesztése. Anyanyelvi műveltség.
2. A továbbtanulás. Önéletrajz írás (EU önéletrajz).

**II. Az erkölcsi nevelés**

***5-8. évfolyam (2 foglalkozás)***

1. Az erkölcs fogalma és szerepe. A jó és a rossz megkülönböztetése.
2. Az életkornak megfelelő erkölcsi döntés kialakítása.

***9. évfolyam (2 foglalkozás)***

1. A morális helytállás jelentősége. Erkölcsi és vallásos élet.
2. Felelősségtudat kialakítása. A bűn következményei.

***10. évfolyam (2 foglalkozás)***

1. Értékváltozás-értékválasztás. Megfogható, megfoghatatlan értékek. (családok, emberek, tárgyak) Társadalmi elvárások.
2. Tiszteld az emberi életet (élet, betegség, halál). Óvjad a bolygónkat. (növények, állatok).

***11. évfolyam (2 foglalkozás)***

1. Az egészségvédelmem erkölcsi kötelesség. (betegség a családban) Sportolás (sportszerűség) A kutatók felelőssége (gyógyszerek, táplálék kiegészítők).

2. Erkölcs –küzdelem –áldozatvállalás (haza, család, iskola, barátok) Áldozatvállalása a történelemben (Jézus, vértanúk, mártírok irodalmi és történelmi személyek).

***12. évfolyam (1 foglalkozás)***

1. Nem élhetsz teljesen saját elképzeléseid szerint. Erkölcs és család.

**III. Nemzeti öntudat, hazafias nevelés**

***5-8. évfolyam (2 foglalkozás)***

1. Nemzeti jelképeink: zászló, nemzeti címer, Országház, a lakóhely jelképei. Az erkölcs fogalma és szerepe. A jó és a rossz megkülönböztetése.
2. A lakóhely története. Nemzetiségek együttélése, közösségek, hagyományok, népviselet.

***9. évfolyam (2 foglalkozás)***

1. A magyar nép eredetéről. Eredettörténet, mondák, legendák, irodalmi művek, néprajzi kutatások, filmek.
2. Himnusz és a Szózat. Nemzeti emlékhelyek, jelképek.

***10. évfolyam (2 foglalkozás)***

1. Történelmi személyiségek, a közelmúltban elhunyt híres magyar emberek, ma is élő megbecsült személyek. Példakép választása. Nagyjaink, akikre büszkék lehetünk.
2. Magyarország jelképei, a koronázási jelvények és történetük, a címer, a zászló. Szentjeink élete, kódexeink.

***11. évfolyam (2 foglalkozás)***

1. A haza értelmezése a reformkori Magyarországon.
2. A Kárpát-medence magyarságának története Trianontól az Unióig. Trianon és következményei.

***12. évfolyam (1 foglalkozás)***

1. Etnikumok Magyarországon, magyarok, mint etnikum.

**IV. Állampolgárságra, demokráciára nevelés**

***5-8. évfolyam (1 foglalkozás)***

1. A demokratikus jogállam működésének alapelvei; gyakorlati megvalósulása.

***9. évfolyam (2 foglalkozás)***

1. A demokrácia elvei és gyakorlati megvalósulása. Himnusz és a Szózat.
2. A demokratikus állam működése.

***10. évfolyam (2 foglalkozás)***

1. Cselekvő állampolgári magatartás.
2. A felelős és cselekvő állampolgár.

***11. évfolyam (2 foglalkozás)***

1. A demokratikus állam működésének főbb elemei.
2. A jog szerepe a társadalomban.

***12. évfolyam (1 foglalkozás)***

1. Felelős állampolgári magatartás jelentősége.

**V. Az önismeret és társas kultúra fejlesztése**

***5-8. évfolyam (1 foglalkozás)***

1. „Ki vagyok én?”; A kollégiumi együttélés szabályai.

***9. évfolyam (1 foglalkozás)***

1. Nyíljatok meg belső kapuk! Törekedj önmagad megismerésére!

***10. évfolyam (1 foglalkozás)***

1. Változásaim. (pozitív, negatív) Milyen vagyok mások szemével nézve?

***11. évfolyam (1 foglalkozás)***

1. Elemi emberi kapcsolataink. (család, barát, egyéb).

***12. évfolyam (1 foglalkozás)***

1. Hidak vagy falak egymás szívéhez? A helyes kommunikáció.

***13-14. évfolyam (1 foglalkozás)***

1. Én és a helyem a családban.

**VI. A családi életre nevelés**

***5-8. évfolyam (1 foglalkozás)***

1. Én és a helyem a családban.

***9. évfolyam (1 foglalkozás)***

1. A családom. /Szerepek a családban/.

***10. évfolyam (2 foglalkozás)***

1. A családi élet. Családszerkezet története, elemzése.
2. Családfa készítése.

***11. évfolyam (2 foglalkozás)***

1. Feladatok, felelősségek a családban régen és ma.
2. Házasság (elköteleződés) vagy szingliség.

***12. évfolyam (3 foglalkozás)***

1. Keresem az igazit.
2. Szerelem, szexualitás, párkapcsolatok.
3. Jellegzetes életszituációk a családban. Konfliktushelyzetek.

**VII. Testi és lelki egészségre nevelés**

***5-8. évfolyam (2 foglalkozás)***

1. Az egészség. A helyes testápolás, egészséges táplálkozás és a testmozgás jelentősége.
2. Egészséget károsító szokások.

***9. évfolyam (2 foglalkozás)***

1. Élet a kollégiumban. Napirend, szabadidő szervezése.
2. Az egészséges ember. (Az egészség értéke életünkben.)

***10. évfolyam (2 foglalkozás)***

1. Egészséges táplálkozás.
2. Ép testben ép lélek. A testmozgás.

***11. évfolyam (2 foglalkozás)***

1. Egészséget károsító szokásaink. A káros szenvedélyekről.
2. Hogyan mondjunk „nem”-et? Kapcsolatok és káros szenvedélyek.

***12. évfolyam (2 foglalkozás)***

1. Életünk és a stressz. Relaxációs technikák.
2. Életmódból adódó betegségek és azok elkerülése.

**VIII. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség**

***5-8. évfolyam (2 foglalkozás)***

1. Segíthetek? Felelős vagyok embertársaimért.
2. Önkéntesség - közösségi gondoskodás.

***9. évfolyam (2 foglalkozás)***

1. Szolidaritás. Kinek és mivel segíthetek?
2. A társadalmi felelősségvállalás színterei-segítségnyújtás a családban.

***10. évfolyam (2 foglalkozás)***

1. Közösségi szolgálat-érdek nélküli tevékenység.
2. Segítségnyújtás szűkebb és tágabb környezetünkben.

***11. évfolyam (2 foglalkozás)***

1. Idősek és betegek segítése környezetünkben.
2. Összetartás és együttérzés.

***12. évfolyam (1 foglalkozás)***

1. Sérült, fogyatékkal élők számára nyújtott segítség.

**IX. Fenntarthatóság, környezettudatosság**

***5-8. évfolyam (2 foglalkozás)***

1. A környezetvédelem fogalma.
2. Szelektív hulladékgyűjtés. Látogatás a közeli hulladékudvarba.

***9. évfolyam (2 foglalkozás)***

1. Kötelező tűz-és balesetvédelmi tájékoztató.
2. Mit üzen a környezetünk?

***10. évfolyam (2 foglalkozás)***

1. A hulladék az nem szemét.
2. Természetvédelmi értékek.

***11. évfolyam (2 foglalkozás)***

1. Civilizációnk és a Föld összeütközései.
2. Közlekedj kevesebb energiával!

***12. évfolyam (2 foglalkozás)***

1. Felelősség ember, élővilág, épített környezet iránt. /Föld napja, Víz világnapja, Környezetvédelmi világnap/.
2. Amit ma megtehetsz Magyarország környezetéért.

**X. Pályaorientáció**

***5-8. évfolyam (2 foglalkozás)***

1. Pályaválasztás – jövőkép. Milyen lehetőségeim vannak?
2. Mire képes az ember? Az önmegvalósítás példái.

***9. évfolyam (2 foglalkozás)***

1. Mire képes az ember? Az önmegvalósítás példái.
2. Mi szeretnék lenni?

***10. évfolyam (2 foglalkozás)***

1. Mit válasszak?
2. Tájékozódás (közvetett, illetve közvetlen módon) a tanulóktól, osztályfőnöktől, szaktanároktól a tanulók érdeklődéséről, képességeiről, szándékairól, kiemelkedő tevékenységeiről.

***11. évfolyam (2 foglalkozás)***

1. Az eredményes pályaválasztás pszichés összetevőinek feltárása.
2. Tájékozódás a továbbtanulási dokumentumokban.

***12. évfolyam (2 foglalkozás)***

1. Jövőkép, életpálya, hivatás. Tanulás egy életen át. Felkészülés az esetleges pályaorientációra.
2. Munkaerőpiac működése. Álláskeresési technikák.

**XI. Gazdasági és pénzügyi nevelés**

***5-8. évfolyam (2 foglalkozás)***

1. Pénz fajtái.
2. Hogyan tudunk fizetni?

***9. évfolyam (2 foglalkozás)***

1. Pénzkezelés technikái.
2. Pénzkezelés a gyakorlatban.

***10. évfolyam (2 foglalkozás)***

1. A családi gazdálkodás.
2. Költségvetés készítése.

***11. évfolyam (2 foglalkozás)***

1. A munka világa I.
2. A munka világa II.

***12. évfolyam (3 foglalkozás)***

1. Munkabér más kontextusban.
2. Gazdálkodj okosan!
3. Gazdaság működésének alapjai I.

**XII. Médiatudatosságra nevelés**

***5-8. évfolyam (1 foglalkozás)***

1. A tudatos tévénézés és internetezés.

***9. évfolyam (1 foglalkozás)***

1. Média veszélyei.

***10. évfolyam (1 foglalkozás)***

1. Média és a valóság.

***11. évfolyam (1 foglalkozás)***

1. Internethasználat szabályai.

***12. évfolyam (1 foglalkozás)***

1. Reklám és fogyasztás összefüggése.

## 2. SZÁMÚ MELLÉKLET

Az intézmény helyi tanterve a Pedagógiai Program részeként nyilvános, amely az intézmény honlapján az alábbi linken elérhető:

https://szentimre-nyh.hu/helyi-tanterv/

**3. SZÁMÚ MELLÉKLET**



**INTÉZMÉNYI DIGITÁLIS FEJLESZTÉSI TERV**

**(DFT)**

**Digitális környezet a köznevelésben EFOP-3.2.3-17**

**Szent Imre Katolikus Gimnázium, Általános Iskola, Kollégium, Óvoda és**

**Alapfokú Művészeti Iskola**

**Bevezetés**

Az iskola az életre nevel, oktatási tevékenységének egyik fő célja és értelme, hogy tanítványait felkészítse a továbbtanulásra, hosszabb távon a munkaerőpiacon való elhelyezkedésre, családalapításra. Céljaink fontos eleme, hogy diákjaink a társadalom hasznos, megbecsült tagjaivá váljanak. A munkaerőpiac elvárásaiban napjainkban ma már a nyelvtudás mellett megkerülhetetlen tényező a digitális kompetenciák megléte, azok magabiztos, etikus használatának képessége.
Korunk kihívásainak megfelelően alkalmassá akarjuk tenni iskolánkat arra, hogy diákjaink élményszerű körülmények között és egyenlő hozzáférés mellett magas színvonalú, gyakorlatorientált oktatási nevelési folyamaton keresztül az elérhető legkorszerűbb ismeretanyagot az elérhető legkorszerűbb módszertan és eszközpark használatával sajátíthassák el. Ezt a törekvésünket szeretnénk jelen pályázati felhívás forrásaira

támaszkodva megerősíteni, miután a szükséges anyagi háttér nem áll rendelkezésünkre. Intézményi Digitális Fejlesztési Tervünket – fontosságának megfelelően – Pedagógiai Programunkba illesztjük önálló melléklet formájában.

## 1. Helyzetelemzés, fejlesztési szükségletek bemutatása:

### *1.1. A gyakorlatban alkalmazott digitális pedagógiai eszköztár bemutatása, fejlesztési szükségletek*

#### *1.1.1. Az intézmény módszertani felkészültsége a digitális kompetencia-fejlesztés területén*

Óriási előrelépést jelentett az eszközállomány terén a TIOP-1.1.1projekt, melynek keretében intézményünk 9 db interaktív táblát és 29 db laptopot kaptunk. Kollégáink két csoportja az interaktív táblák használatát bemutató továbbképzésen vett részt.
2014 szeptemberében intézményünk digitális adminisztrációs rendszert (mozanapló), valamint digitális könyvtári nyilvántartó rendszert vezetettünk be, amelyek újabb felhasználói igényeket jelentenek, s amelyekhez – az eredményes működés érdekében – biztosítani szükséges a megfelelő elérhetőséget és technikai feltételeket. Ez a két innováció – megfelelő képzés és próbaidőszak után – a nevelőtestületben, a szülők és a diákok körében is egyértelmű sikert aratott, ma már nyugdíjas kollégáink számára is egyértelmű előnyöket hozva a tanár-tanár, tanár-diák és tanár-szülő kommunikáció, s ez által a mindennapi pedagógiai tevékenység terén. Az iskola működése átláthatóbbá, dokumentáltabbá vált, illetve a pedagógusok adminisztrációs terhei is jelentősen csökkentek.

A kezdeti fenntartások után a nevelőtestületben egyre nagyobb az igény a digitális pedagógiai eszközök tanórai felhasználása iránt. Jelenleg a pedagógusok több mint 40%-a rendelkezik tanúsítvánnyal a digitális tananyagok készítése, az IKT- eszközök

használata témakörben. Ezt kevésnek tartjuk, ezért körüket bővíteni kívánjuk, hogy a digitális eszközök és pedagógiai módszertanok alkalmazását korunk kihívásainak megfelelően mindennapi gyakorlattá tehessük. Úgy gondoljuk továbbá, hogy az IKT-technológia fejlődése miatt a régebben megszerzett ismeretek aktualizálása is szükséges. Az egyre bővülő eszközállomány iskolánk rendszergazdáit egyre nagyobb feladat elé állítja.

**Pedagógusaink és diákjaink rendelkezésére jelenleg az alábbi eszköztár áll:**

- iskolánkban összesen 17 interaktív tábla projektorral és laptoppal, tanári laptop 5 db
- két tanterem (24-20) asztali PC-vel felszerelve, egy tanterem (16) laptoppal felszerelve, kollégiumunk 12 db számítógéppel van felszerelve.
- az informatika szaktantermek gépállománya (24 db) 9 évnél idősebb, a kollégiumi gépek (12 db) 12 évnél idősebbek.

Ezeket az eszközöket kollégáink a hozzáférés adta lehetőségek között vonják be a tanórai munkába, nagyjából a tanórák 30%-ában. A pedagógusok a közismereti és a szakmai tárgyak oktatásában egyaránt használnak digitális tananyagokat. Ezek elsősorban a Nemzeti Köznevelési Portálon elérhető, illetve a tankönyvkiadók által kiadottak (például a Mozaik Kiadó digitális tananyagai), valamint sajnos még csak igen kis részben saját készítésűek.

Az intézmény összetett felépítése eltérő korosztályú diákok és többféle képzési célú nevelési-oktatási struktúrák egymásmellettiségét eredményezi. Az általános iskola alsó és felső tagozata (340 fő) mellett 4 és 8 évfolyamos gimnázium (457 fő), szerepel képzési palettánkon. Felhasznált digitális tananyagainkat tehát a korosztályi sajátosságok (6-19 éves életkor!), a rendelkezésre álló óraszám és az adott képzési forma kimeneti követelményeinek megfelelően kell felépítenünk. Ez azt jelenti, hogy egy-egy téma a mindennapi használatban akár két-három-négyféle verzióban is megjelenik. A meglévő digitális tananyag korosztályhoz és iskolatípushoz igazítását kollégáim végzik, illetve saját verziókat is készítenek.

A diákok bevonása szorgalmi, illetve házi feladatként készített és a tanórákon bemutatott prezentációk, illetve a pedagógusaink által készített vagy átvett foglalkoztató felületeken történik. A diákok felkészülését az iskolai honlapon megosztott tartalmakkal is támogatjuk (képanyag, tematikák, követelmények, segédletek). Ezek a lehetőségek különösen a természettudományos, illetve a művészeti tárgyak oktatásában bővíthetőek, élményszerű, akár a tanulók bevonására építő digitális tartalmak által.

A rászoruló diákok számára az iskolakönyvtárban biztosított a tanórán kívüli számítógép használat. Sajátos nevelési igényű tanulóink (27 fő) fejlesztő foglalkozásain külön fejlesztőhelyiségben laptop, szkenner segíti a logopédus, gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus és a konduktor mindennapos munkáját.

A digitális tananyag fő megjelenési formái a tanórákon az új tananyag feldolgozásának és a kooperatív módszertanok támogatása, illetve az összefoglaló órák rendszerező jellegének támogatása (gondolattérkép).
A tanórák felépítésében a digitális eszközök és tartalmak átlagosan 30%-os arányban szerepelnek.

### 1.1.2 Fejlesztési szükségletek

A pályázati felhívásban felkínált kompetenciák közül intézményünk az alábbi kettőt kívánja fejleszteni a pályázat keretein belül:

- *A természettudományos megismerés támogatása;*
- *A problémamegoldó gondolkodás fejlesztésének támogatása;*

Az iskolánkban a GeoMatech bevezetése néhány éven belül megtörténhet, a szövegértéssel kapcsolatos kompetenciáink kifejezetten jónak mondhatóak. Ezek tükrében kézen fekvő a két fent említett kompetencia kiválasztása. Intézményünk úgy látja, hogy eme két terület adhatja a legtöbbet a jelenlegi állapotok mellett. A természettudományos kompetencia fejlesztése számos lehetőséget hordoz magában. Négy tantárgy értelmezhető a természettudományos kompetenciafejlesztés alatt, ami széles skálát kínál a fejlődéshez. Az említettek mellett a természettudományos vonal Magyarországon hiány területnek minősül, így a fejlesztés kifejezetten hasznos célok szolgálatába állhat.

A problémamegoldó gondolkodás fejlesztésének támogatása mögött szintúgy a terület sokszínűsége áll. A probléma megoldás számos tantárgy tartalmához érdemben tud hozzátenni. Motiválja a tanulókat a feladatmegoldásra, ugyanakkor a kompetenciafejlesztésben (különös tekintettel a logikus-algoritmikus gondolkodás, a problémamegoldás, a magasabb rendű gondolkodási készségek fejlesztésére) is eredményesen alkalmazható.

A Digitális Pedagógiai Módszertani Központ digitális-pedagógiai programcsomagjai közül az alábbiakat választotta az intézményünk:

- *GEOMATECH - Interaktív, digitális természettudományi feladat- és tananyagrendszer középiskolások számára*
- *A kreativitás/ problémamegoldó gondolkodás fejlesztésének támogatása*

*GEOMATECH - Interaktív, digitális természettudományi feladat- és tananyagrendszer középiskolások számára*

A GEOMATECH projekt keretében, a középiskolai természettudományos tárgyak oktatására létrehozott, a tárgyak komplexitásának vizualizálására fókuszáló digitális tananyagegységek tanórai, illetve tanórán kívüli alkalmazása javítja az oktatás hatékonyságát, növelik az órák játékosságát és élményszerűségét és aktívan hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a gyerekek számára elvont, természettudományos feladatok vizualizálása és láthatóvá tétele révén segítséget nyújtson a tananyag gyorsabb és eredményesebb megértéséhez és elsajátításához. Az elkészített digitális tananyagegységek megfelelnek a Nemzeti Alaptanterv és a Kerettanterv követelményeinek és követik az érintett évfolyamokon oktatott tanmenetet.

**A fejlesztett digitális tananyagok három részből épülnek fel:**

1. Feladatleírás: tartalmazza a kiválasztott feladat korosztálynak megfelelő leírását.
2. Interaktív alkalmazás: a tananyagegységeket a GeoGebra nevű interaktív szoftver alkalmazásával fejlesztettük és jelenítjük meg, amely a világ egyik legismertebb és legnépszerűbb oktató szoftvere, erőssége, hogy az elvont természettudományos feladatok láthatóvá tétele révén nyújt segítséget. Az oktatásban történő alkalmazásának legnagyobb előnye, hogy az egyes elemek, tartalmak – a diákok által – interaktív módon valós időben változtathatók, ez- által lehetőséget nyújtanak arra, hogy maguk tárjanak fel összefüggéseket, fedezzenek fel új lehetőségeket.
3. Tanári útmutató, segédlet: az egyes tananyagok címe mellett található ikonra kattintva megjelenik az a módszertani útmutató, amely megkönnyíti a pedagógus kollégák számára az adott tananyagot átadását, feldolgozását. Segítségével egyszerűbben tudják az adott problémakört, feladatot a mindennapi oktatás során alkalmazni és a már megszokott óramenetükbe illeszteni. Ez a funkció lehetőséget biztosít a szülők számára

*A kreativitás/ problémamegoldó gondolkodás fejlesztésének támogatása*

A LEGO programozható robot megoldása olyan eszközkészlet, amely tanórai, szakköri keretben egyaránt használható és motiválja a tanulókat a feladatmegoldásra, ugyanakkor a kompetenciafejlesztésben (különös tekintettel a logikus-algoritmikus gondolkodás, a problémamegoldás, a magasabb rendű gondolkodási készségek fejlesztésére) is eredményesen alkalmazható. Az informatika tantárgy mellett tantárgyi célok szolgálatában használható matematika és természettudományos tanórákon, a nagyobb szabadságfokkal rendelkező foglalkozásokon pedig (szakkör, tehetséggondozó foglalkozások stb.) számos lehetőséget biztosít az oktatói és a tanulói kreativitásnak. Motorokkal és szenzorokkal ellátott, processzor-vezérelt robotkészletből ma már több típust kínál a piac, és a kifejezetten oktatási céllal összeállított eszközcsomagok is egyre nagyobb számban elérhetők. Ezek eltérőek a hardver tekintetében, jelentősen különböznek az épített konstrukció tekintetében annak függvényében, hogy milyen

célokat szolgál az eszközkészlet, és jelentősen különböznek abból a szempontból, hogy milyen mértékben volt meghatározó az eszközkészlet kialakításában, valamint a támogató anyagok összeállításában, alapvetően a támogatás biztosításában a pedagógiai megközelítés, az, hogy oktatási célt szolgáljon. Ezeknek a szempontoknak a figyelembe vételével elmondható, hogy az elérhető eszközkészletek közül a LEGO Mindstorms méltán a leginkább elterjedt az oktatás különböző színterein.

A DPMK által összeállítottakat építenénk be elsősorban pedagógiai gyakorlatunkba, mert ezek révén látjuk elérhetőnek a tapasztalat és gyakorlatorientált, részben önálló tanulói ismeretszerzés lehetőségeinek bővítését.

Mindezt jól egészíthetik ki a – tantermi körülmények között a gyakorlatban nem bemutatható - interaktív módon használható szimulációk (természettudományos tárgyak esetében), digitális történelmi térképek, illetve művészettörténet oktatására használható eszközök (Virtuális Székelyföld, virtuális tárlatok) formájában, melyeket diákjaink is használhatnak.

A megvalósítás technikai feltétele – az egyenlő hozzáférés igényével – az interaktív eszközök tekintetében közel teljes tantermi ellátottság elérése, valamint legalább a nevelőtestület 60%-ának szakirányú továbbképzése, melyek révén a digitális eszközök és módszertanok tanórai alkalmazása 40% fölé emelhető.

Terveinkben szerepel, hogy hosszabb távon saját fejlesztésű digitális-módszertani eszközöket készítsünk, azonban ez csak a nevelőtestület alkalmasságának, továbbképzésének függvényében valósítható meg.

Értékelési eszközeink közül jelentős a minden érdekelt által bármely internetkapcsolattal rendelkező számítógépről, eszközről bármikor elérhető mozanapló adminisztrációs rendszer. Az osztályzatokhoz megjegyzés is fűzhető, így a diák és a szülő a jegy megszerzésének körülményeiről is tájékozódhat. A rendszer fejlesztése erőforrás- és eszközfejlesztést igényel.

Az intézményi önértékelés folyamatában az Oktatási Hivatal által rendelkezésre bocsátott on-line-felületet használjuk, illetve a szülői és diákvélemények megismerésére saját on-line kérdőíveket is alkalmazunk.

Biztosítani kívánjuk a sajátos nevelési igényű és tanulásban akadályozott tanulóink egyenlő hozzáférését.

## 1.2 Szervezeti és humán feltételek

### 1.2.1 Az intézményi szervezeti struktúra és a rendelkezésre álló humán erőforrás bemutatása

Intézményünkben 90 pedagógus, ebből az iskola intézményegységben 68 fő foglalkoztatott, 52 szaktanár, 15 tanító. A kollégiumban 10 nevelőtanár, az alapfokú művészetoktatásban 13 zenetanár dolgozik, nevelési-oktatási munkát segítő 11 fő. Minden munkavállaló rendelkezik a munkavégzéséhez szükséges szakképzettséggel. Iskola intézményegységünkben 12 évfolyamon 764 tanulót oktatunk, kollégiumunkban 165 lakó van, alapfokú művészeti iskolánkban 326 diák tanul.

- *Általános iskola:* 337 fő,
- *Négy- és nyolc évfolyamos gimnázium:* 427 fő,
- *Az integráltan oktatott sajátos nevelési igényű diákok száma összesen:* 27 fő.

Beiskolázási adataink és intézményünk növekvő keresettsége alapján 2017 szeptemberétől diákjaink száma jelentősen növekszik, a 800 főt is elérheti, a továbbiakban bizonyosan meghaladja. Az ellátandó feladatok bővülésével a növekvő alkalmazotti és diáklétszám fokozott igényt indukál az informatikai eszközpark, a digitális pedagógia módszertani eszközeinek korszerűsítésére és jelentős bővítésére.
Jelenlegi lehetőségeink nem biztosítják a tanulóifjúság, és a tanórákat tartó pedagógusok egyenlő hozzáférését a digitális pedagógia alkalmazásához.

Szükséges a pedagógusok folyamatos továbbképzése a korszerű infokommunikációs eszközök, illetve az általuk felhasználható pedagógiai módszerek használata terén. Ebben akkreditált pedagógus-továbbképzésekre, intézményközi együttműködésre, valamint elsősorban a 6 fő informatika szakos kollégánkra is építve belső tudásmegosztásra építjük programunkat.

### 1.2.2 Fejlesztési szükségletek

Előzetes terveink szerint a 9. évfolyamos tanulóinkat célozzuk meg, ezen az évfolyamon lépnek be a középfokú oktatásba a fizika, kémia, emelt szintű biológia, földrajz tárgyak, melyek oktatásában a GEOMATECH digitális tananyag, és képzési rendszer módszertani programcsomag a kezdetektől alkalmazható. A 9. évfolyam diákjai az általános iskolai évfolyamokon már tanulnak informatikát, így a tanulók bevonása is megvalósítható. A továbbiakban kiterjesztjük a programot a 10-11. évfolyam tanulóira is.

A fentieknek megfelelően 18 fő szaktanár továbbképzését tervezzük.

A kreativitás/problémamegoldó gondolkodás fejlesztése terén a „Problémamegoldás

LEGO robottal" programcsomagot választjuk. Az egy időben egy osztály foglalkoztatására alkalmas eszközkészletet az egyik természettudományos foglalkoztató-termünkben helyezzük el. Ezt az eszközkészletet egyszerre tartjuk korszerűnek és inspiratívnak, mellyel tanulóink problémamegoldó készsége, logikus gondolkodása, kreativitása és együttműködési készsége egyaránt élményszerűen válnak fejleszthetővé.

A programcsomag használatának elsajátítására 5 (különböző szakos) pedagógus továbbképzését kívánjuk megvalósítani.

A szemléletformálás és érzékenyítés terén eddig is jelentős eredményeket értünk el, a kialakult igényeknek való megfelelés a fő feladatunk. Pedagógus-továbbképzési igényünk már nem az alapvető eszközhasználatra irányul, hanem a meglévő és a pályázat realizálása során kialakítandó új eszközparkunk alkotó felhasználásának, végül diákjaink bevonásának támogatására.

A rendszergazdai feladatok ellátása jelenleg is megfelelő szinten biztosított. A Digitális Fejlesztési Terv nyomon követése és koordinálása a szakmai vezető, a digitális módszertani asszisztens, illetve a szakmai munkaközösségek vezetőinek bevonásával az iskola vezetőségének feladata.

## 1.3 A rendelkezésre álló infrastruktúra, eszközpark bemutatása, fejlesztési szükségletek

### 1.3.1 Az intézmény eszközellátottsága

Intézményünkben, a Szent Imre Katolikus Gimnázium, Általános Iskola, Kollégium, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola iskolai intézményegységében 28 tanulócsoportban folyik az oktatás. A mindennapi munkát 52 oktatási helyiség szolgálja, melyek közül 17 rendelkezik interaktív táblával.

A tanulók számára 4 informatikai szaktanterem került kialakításra. Egy teremben három évnél idősebb, egy teremben nyolc évnél idősebb, egy teremben 12 évnél idősebb számítógépekkel dolgozunk. Az intézményben oktatási célra használt 118 darab munkaállomás közül mindössze 29 darab fiatalabb 3 évnél. A számítógépek Windows operációs rendszerrel futnak, a rendszereket 2 hálózati szerver szolgálja ki. Az internet-csatlakozás kábeles, a wifi lefedettség megfelelő.

### 1.3.2 Fejlesztési szükségletek

Az osztálytermeket és a szaktantermeket interaktív táblákkal, az anyagi lehetőségek a jelen pályázati forrásból beszerzendő 6 darab interaktív projektor és 2 darab 3D interaktív tábla segítségével megközelítjük az osztálytermek és szaktantermek tekintetében teljes lefedettséget. Így órarendtől és tanteremtől függetlenül válik lehetővé

a korszerű digitális taneszközök mindennapos használata az oktató-nevelő munkában.
Csökkenteni kell az informatikai szaktantermek gépparkjának átlagéletkorát.
A legelavultabb 24 PC cseréjével egyik informatika szaktanterem felújítható.
Programozható robotok, melyek a problémamegoldó gondolkodás és az algoritmikus feladatmegoldás megtanulásának egyik sikeres eszköze lehet pl: LEGO MINDSTORMS Education EV3 Expansion Set Szenzorokkal.
Tanterem menedzsment szolgáltatás biztosítása-teljeskörű beüzemeléssel és betanítással.
A teljes infokommunikációs lefedettség csak akkor ér valamit, ha a pedagógusok megfelelő ismeretekkel rendelkeznek a rendelkezésre álló technika és szoftverek használatához, s ismereteiket használják is a napi gyakorlatban.

### 1.4 Vízió

A nevelőtestület alkalmassá tétele a digitális pedagógia eszközeinek használatára és módszereinek alkalmazására továbbképzések, valamint szakmai együttműködés formájában. A továbbképzések résztvevői, illetve a jelenleg is képzettebb – pld. informatika szakos – pedagógusok belső tudásmegosztás révén támogathatják kollégáik tevékenységét.

Az iskola oktató-nevelő munkájában döntő és mindennapos tényezővé kell válnia a Digitális Pedagógiai Módszertani Központ módszertani csomagjainak, a Nemzeti Köznevelési Portál tartalmainak, illetve a tankönyvkiadók által biztosított digitális tananyagoknak. Ezek a források szakmailag megfelelő színvonalat és könnyű hozzáférést biztosítanak a pedagógusok, szülők és diákok számára egyaránt.
Meg kell valósítani a tantermek korszerű infokommunikációs eszközökkel való teljes lefedettségét.
Jelen Digitális Fejlesztési Terv megvalósulásának nyomon követését, aktualizálását, a pedagógusok továbbképzésének, valamint a szakmai együttműködés szervezését és lebonyolítását a projekt támogatására alkalmazott digitális módszertani asszisztens a rendszergazdával egyeztetve végzi.
A szemléletformálás és érzékenyítés támogatására jó lehetőségnek mutatkozik a Digitális Témahéthez való csatlakozás, melynek programjaiba a nevelőtestületen és a diákságon kívül a szülői kör is bevonható. További lehetőség az iskolában szervezendő szakmai nap, mely különös hangsúlyt helyez a természettudományos tantárgyak népszerűsítésére, azok gyakorlat-centrikus, kísérletorientált bemutatására.

**Ütemezés:**

1. szakasz: 2017-2019.

a. rendszeroptimalizálás első üteme - saját erőből,
b. 2 db. 3D interaktív tábla beszerzése - jelen pályázatból,
c. 6 db. interaktív projektor - jelen pályázatból,
d. 20 db. munkaállomás beszerzése - saját erőből,
e. 23 fő pedagógus továbbképzése - jelen pályázatból,
f. digitális pedagógiai asszisztens alkalmazása jelen pályázatból,

2. szakasz: 2019-2022.

a. rendszeroptimalizálás második üteme saját erőből,
b. 2 db. 3D-s nyomtató beszerzés - saját erőből,
c. 12 db. munkaállomás beszerzése - saját erőből,
d. 20 fő pedagógus továbbképzése - saját erőből.

**Szakmai együttműködés kialakítása és megvalósítása:**

Folyamatos kapcsolattartás és szakmai konzultáció a fenntartó Debrecen – Nyíregyházi Egyházmegye, valamint Nyíregyháza Megyei Jogú Város köznevelési intézményeivel, tapasztalatok átadása, jó gyakorlatok megosztása, saját készítésű digitális tananyagok közzététele. A meglévő szakmai kapcsolat ápolása és továbbfejlesztése a Nyíregyházi Egyetem munkatársaival. A pályázati felhívásban előírt együttműködés a Digitális Pedagógiai Módszertani Központtal és a Nemzeti Köznevelési Portál működtetőjével, tartalmának fejlesztőjével.

**Támogató szolgáltatások biztosítása:**

- A pedagógusok munkáját segítő digitális módszertani asszisztensi feladatok ellátása.
- A módszertani csomag intézményi bevezetését támogató szolgáltatások (pl. helpdesk, rendszergazdai szolgáltatás) kialakítása és elérhetőségének biztosítása.
- A résztvevő intézmények és bevont pedagógusaik folyamatos szakmai támogatása, mentorálása, a folyamatok minőségbiztosítása.
- A pilot program előkészítése, megvalósítása és az eredmények hasznosítása (kiemelten a jó gyakorlatok, az implementált tananyagok, módszertanok megosztása) során kötelező a szakmai együttműködés és az információszolgáltatás:

- a 1536/2016.(X.13.) Korm. határozat alapján létrehozásra kerülő Digitális Pedagógiai Módszertani Központtal,
- az EFOP-3.1.2-16 program kedvezményezett konzorcium vezetőjével,
- a Nemzeti Köznevelési Portál tartalmi fejlesztéséért felelős szervezettel.

## 2. Intézményi fejlesztési célok meghatározása

### 2.1 A pedagógiai célok kijelölése a digitális pedagógia területén

A Digitális Pedagógiai Módszertani Központ digitális-pedagógiai programcsomagjai közül a problémamegoldó gondolkodás fejlesztésének támogatására és a kreativitás fejlesztésének támogatására összeállítottak pedagógiai gyakorlatba illesztése.

Kívánatosnak tartjuk, hogy ezek a módszertani programcsomagok felmenő rendszerben valamennyi középiskolás tanulónk számára elérhetőek legyenek. Saját fejlesztésű digitális-módszertani eszközök készítése.

A sajátos nevelési igényű és tanulásban akadályozott tanulók egyenlő hozzáférésének biztosítása, digitális módszertanok bevonása az érintettek fejlesztésébe.

### 2.2 Az érintett fejlesztési célcsoportok meghatározása

**Közvetlen célcsoport:**

*Pedagógusok:*

A természettudományos megismerés támogatása terén a 9.-11. évfolyamon tanítók közül 18 fő szaktanár bevonását tervezzük. A pedagógusok kiválasztása a megjelölt digitális pedagógiai módszercsomagoknak megfelelő végzettség alapján történt.

A Problémamegoldás LEGO robottal programcsomag használatának elsajátítására 5 (különböző szakos) pedagógus továbbképzését kívánjuk megvalósítani.

Az érintett célcsoportok alapvetően a pedagógusok, munkájuk révén a diákok, közvetett módon – érintettként pedig az iskola minden alkalmazottja, valamint a szülők is. *Diákok:*

A 9-11. évfolyam 9 osztálya (egy-egy nyolc évfolyamos gimnáziumi és két-két négy évfolyamos gimnáziumi). Egyrészt célunk, hogy olyan jártasság birtokába jutassuk a tanulóinkat, melynek segítségével könnyen eligazodnak a körülöttük rohamosan fejlődő digitális világban. Fontos, hogy képesek legyenek nem célként, hanem eszközként tekinteni az informatikai megoldásokra. Másrészt a kiválasztott programokkal célunk, hogy magas szintű logikai gondolkodás alakuljon ki náluk, illetve közelebb kerüljenek a természettudományokhoz és a későbbiekben is foglalkozzanak ezzel a tudományterülettel.

Gimnáziumunk 9. évfolyamán a 2017/2018-as tanévben 3 osztályban 95 tanuló (9. a : 36, 9.b: 26, 9.c: 33 fő) kezdi meg tanulmányait**.**

A 9. a osztályba 31-es kódú biológia-kémia tagozatra 13 diákot, a 41-es kódú emeltszintű nyelvi képzésre 23 diákot.

A 9. b osztályba (nyolc osztályos képzési forma) a biológia-kémia tagozatra 10 diákot, a 21-es kódú matematika-fizika/informatika tagozatra 12 diákot, a 41-es kódú emeltszintű nyelvi képzésre 4 diákot.

A 9. c osztályba a matematika-fizika/informatika tagozatra 9, az emeltszintű nyelvi képzésre 24 tanulót iskoláztunk be.

Összesen tehát 23 tanuló biológia-kémia tagozatos, 21 tanuló matematikafizika/informatika tagozatos lesz.

A matematika-fizika/informatika tagozatosok a központi írásbeli felvételi vizsgán matematikából az összpontszám felső harmadában teljesítettek, a biológia-kémia tagozatosok sikeres szóbeli vizsgát tettek.

Ezen az évfolyamon is kirajzolódik tehát intézményünk profilja: a természettudományos tárgyak preferenciája, amelyhez iskolánk a 21. század követelményeinek megfelelően az információs technológiák használatának magas szintű oktatását társítja. Jelenlegi és leendő nem tagozatos tanulóink is az alaptantervben meghatározott óraszám felett heti 2 órás szakkör keretében fejleszthetik informatika-tudásukat.

A nevelőtestület projektben közvetlenül nem részt vevő tagjai bemutató órákon, előadásokon és munkaközösségi foglalkozásokon ismerkedhetnek meg a jó gyakorlatokkal, az új eszközökkel.

**Közvetett célcsoport:**

Az intézmény teljes alkalmazotti és szülői közössége, továbbá a pályázatban résztvevő iskolák. Érintettek még a szakmai partnerek, és a fenntartó.

### 2.3 Az intézmény szervezeti és humán feltételeinek javítására, fejlesztésére vonatkozó célok

Célunk, hogy pedagógusaink minél nagyobb számban (minimum 23 fő) akkreditált továbbképzésen szerezzenek jártasságot a kiválasztott programcsomagok (a természettudományos megismerés támogatása, a kreativitás fejlesztésének támogatása) vonatkozásában.

A képzések illetve a pedagógusok IKT képesítésének részletezése:

| Megn. | Pályázatba bevont Pedagógus, megnevezése | Oktatott tantárgy | Meglévő IKT képesítés | Szükséges továbbképzés |
|---|---|---|---|---|
| 1 | Tamás Éva | matematika, fizika | Új módszerek és lehetőségek az IKT eszközökkel támogatott oktatásban | GEOMATECH-Élményszerű természettudomány |
| 2 | Kallós Béla | matematika | Hálózati együttműködések és kapcsolatok | GEOMATECH-Élményszerű természettudomány |
| 3 | Lajtosné Krajnyák Éva | matematika, fizika | iTábla könnyedén | GEOMATECH-Élményszerű természettudomány |
| 4 | Leitner Lászlóné | matematika, fizika | IKT alkalmazás pedagógusok számára II. - Korszerű IKT eszközök és módszerek | GEOMATECH-Élményszerű természettudomány |
| 5 | Orosz Erzsébet | matematika | Új módszerek és lehetőségek az IKT eszközökkel támogatott oktatásban, iTábla könnyedén | GEOMATECH-Élményszerű természettudomány |
| 6 | Tóth Tamásné | matematika, fizika | iTábla könnyedén | GEOMATECH-Élményszerű természettudomány |
| 7 | Szaplonczay Mihályné | matematika, fizika | | GEOMATECH-Élményszerű természettudomány |
| 8 | Bartáné Cserny Katalin | informatika, fizika | Informatika tanár | Lego Mindstorm Education |
| 9 | Barkócziné Filep Judit | informatika, biológia | Informatika tanár | Lego Mindstorm Education |
| 10 | Barkóczi Zsolt | informatika | Informatika tanár | Lego Mindstorm Education |
| 11 | Szegediné Bécsi Szilvia | biológia | Új módszerek és lehetőségek az IKT eszközökkel támogatott oktatásban | GEOMATECH-Élményszerű természettudomány |
| 12 | Barthánė Hagymásy Zita | biológia | Új módszerek és lehetőségek az IKT eszközökkel támogatott oktatásban | GEOMATECH-Élményszerű természettudomány |
| 13 | Urbin Istvánné | biológia | Új módszerek és lehetőségek az IKT eszközökkel támogatott oktatásban | GEOMATECH-Élményszerű természettudomány |
| 14 | Nagy Katalin Eleonóra | földrajz, történelem | | GEOMATECH-Élményszerű természettudomány |



| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 15 | Hollósy Tibor | földrajz, történelem | Új módszerek és lehetőségek az IKT eszközökkel támogatott oktatásban | GEOMATECH-Élményszerű természettudomány |
| 16 | Rubóczkiné Kiss Hajnalka | magyar nyelv és irodalom, angol | Új módszerek és lehetőségek az IKT eszközökkel támogatott oktatásban | GEOMATECH-Élményszerű természettudomány |
| 17 | Sárga Mária | magyar nyelv és irodalom | Új módszerek és lehetőségek az IKT eszközökkel támogatott oktatásban | GEOMATECH-Élményszerű természettudomány |
| 18 | Szupkay-Papp Mária | magyar nyelv és irodalom | | GEOMATECH-Élményszerű természettudomány |
| 19 | Csernyus Enikő | német nyelv, testnevelés | ECDL Start | GEOMATECH-Élményszerű természettudomány |
| 20 | Rubóczkiné Pekó Brigitta | magyar nyelv és irodalom, történelem | nincs | GEOMATECH-Élményszerű természettudomány |
| 21 | Béres Tímea | magyar nyelv és irodalom | Korszerű informatikai eszközök használata, ECDL Start | GEOMATECH-Élményszerű természettudomány |
| 22 | Tormássiné Kapitány Ágotha | informatika, történelem | Informatika tanár | Lego Mindstorm Education |
| 23 | Bodnár Ferenc | informatika | Informatika tanár | Lego Mindstorm Education |

### 2.4 Infrastruktúra és eszközpark fejlesztésére vonatkozó célok

Jelen pályázati forrásból 2 darab 3D-s interaktív tábla, 6 darab interaktív projektor telepítéssel, beüzemeléssel, garanciával szoftver és szerviztámogatással, 24 darab PC vásárlása, 16 db LEGO MINDSTORMS Education EV3 Expansion Set Szenzorokkal és 16 db tablet.

**2.5 Lehatárolás, szinergia** Nem releváns.

### 2.6 Fenntarthatóság

Anyagi lehetőségeink függvényében törekszünk pedagógusaink továbbképzésére, illetve infokommunikációs eszközparkunk folyamatos korszerűsítésére a pályázati időszakon túl is, valamint folytatjuk és lehetőségeink szerint továbbfejlesztjük digitális módszertani eszközeinket.

Az intézmény céljai között szerepel, hogy a fenntartási időszakban illetve azon túl is a bevont kollégák továbbra is legalább 40%-ban alkalmazzák a digitális pedagógia módszereit a meghatározott csomagokban. Célként tűzi ki azt is, hogy a fenntartási időszakban belső képzések formájában további lehetőséget szervez a kollégák számára a digitális módszertani kultúra egymás közötti átadására. Amennyiben a beszerzett és a már meglévő, a projekt céljaira felhasznált eszközök szervizhátterét, valamint a korlátozott időtartamra megvásárolandó licenszek megújítását biztosítja a fenntartó, az a *hosszú* távú fenntartás célját szolgálná. A hosszú távú fenntarthatóság egyik legfontosabb tényezőjét, a pedagógusokban kialakuló-kialakult igényt a digitális pedagógiai eszközök használatára a nevelőtestület garantálja. A másik tényező, az infrastruktúra hatékonysága és hosszú távú megfelelő szinten tartása kockázati elemként jelentkezik.

## 3. A fejlesztési feladatok, tevékenységek meghatározása

### 3.1 A digitális pedagógiai-módszertani programcsomag meghatározása

A természettudományos kompetenciafejlesztés területén a „*GEOMATECH – Élményalapú, interaktív, digitális természettudományi feladat- és tananyagrendszer felső tagozatosok számára”* és a „*GEOMATECH – Élményalapú, interaktív, digitális természettudományi feladat- és tananyagrendszer középiskolások számára”* csomag kipróbálását választotta intézményünk.

A problémamegoldó gondolkodás fejlesztésének támogatása területen a „*Problémamegoldás LEGO robottal*” csomag kipróbálást választotta az intézmény. A program kipróbálásba bevont osztályokra vonatkozóan az iskola helyi tanterve kiemelten fogja kezelni az algoritmizálás és programozás témakört. Ez az egyébként rendkívül elvont

témakör egy valóságos - nem csak virtuálisan a képernyőn megjelenő - aktív eszköz segítségével, várhatóan sokkal kézzelfoghatóbb és érthetőbb lesz a tanulók számára.

*A pedagógusok digitális tartalomfejlesztési tevékenységei az alábbiak:*

- A támogatott intézmények bevont pedagógusainak akkreditált pedagógus továbbképzésen történő részvétele, digitális kompetenciáinak fejlesztése elsősorban az összeállított vagy választott digitális pedagógiai módszertani csomaggal összhangban.
- A digitális pedagógiai módszertani fejlesztéshez választott csomagok használatára való felkészülés és tanórákon történő alkalmazás kipróbálása.
- A választott csomaghoz kapcsolódó intézményi digitális tartalom fejlesztése (digitális óravázlatok, tanítást-tanulást támogató tartalmak, digitális projekt leírások stb.), illetve a tartalom megosztása a Nemzeti Köznevelési Portál felületén.
- Az implementációt támogató események (9 db szakmai nap, tantestületi tréningek) szervezése, online tanári közösségek kialakítása, a programba bevont intézmények közötti tapasztalatcsere (az alkalmazott tananyagok, módszertanok, eszközök, programok vonatkozásában) megvalósítása.
- Az internetbiztonságot és fogyasztóvédelmi jogérvényesítést elősegítő programok szervezése. Az intézmény folyamatosan konzultál a szolgáltatóval ez említettekkel kapcsolatos lehetőségekről.
- A bevont intézmények vezetőire, pedagógusaira, tanulóira és szülői közösségére szabott szemléletformáló kampány tervezése és megvalósítása a digitális pedagógia bevezetéséről. A tevékenység már jelen van az intézmény életében, a szélesebb körűvé tétele prioritást élvez.
- Az alkalmazott digitális pedagógiai módszertani csomagok intézményi bevezetésének előrehaladását nyomon követő önértékelés, a digitális pedagógiai gyakorlat pedagógiai folyamatokba történő beépülésének vizsgálata, javaslatok megfogalmazása az intézményi digitális fejlesztési terv számára.
- Szakmai beszámoló készítése a fejlesztési terv megvalósulásáról a Digitális Pedagógiai Módszertani Központ számára.

*A digitális pedagógiai módszertan kipróbálásához kapcsolódó oktatásszervezési feladatok bemutatása (tanóraszervezés, tanórán kívüli foglalkozások)*

Gimnáziumi osztályainkban mind az alaptanterv szerint természettudományos tárgyakat tanuló, mind a matematika-fizika/informatika tagozatos illetve biológia-kémia tagozatos diákok körében alkalmazni kívánjuk a digitális pedagógiai módszertant a matematika, fizika, informatika, földrajz órákon. A tantárgyi koncentráció jegyében a nem természettudományos órák (magyar nyelv és irodalom, történelem, idegen nyelvek)

keretében is megjelenhet a digitális pedagógiai módszertant támogató szoftverek alkalmazása.
A tagozaton tanuló 9. osztályos diákok heti 5 órában tanulják a matematikát, 3-3 órában a biológiát és a kémiát. E magas óraszámokban különösen is bőven kínálkozik lehetőség a GEOMATECH-Élményszerű természettudomány elnevezésű szoftvercsomag alkalmazására.
Az iskolánkban évek óta két csoportban heti kétszer két órában működő legorobot szakkör technikai hátterének továbbfejlesztése mellett felkívánjuk használni a Lego Mindstorm Educationt. Ezt a szoftvercsomagot színesítő elemként alkalmazzuk az informatika tagozatos órák (heti 2, 2, 4, 4 hálótervi óraszám) keretében is.

A Debrecen - Nyíregyházi Egyházmegye, mint az intézményünket fenntartó szervezet a pályázat megvalósítása során támogató szolgáltatások biztosítását vállalja. A szolgáltatások a következőek:

- A pedagógusok munkáját segítő digitális módszertani asszisztensi feladatok ellátása.
- A módszertani csomag intézményi bevezetését támogató szolgáltatások és elérhetőségének biztosítása.
- A résztvevő intézmények és bevont pedagógusaik folyamatos szakmai támogatása, mentorálása, a folyamatok minőségbiztosítása.
- A pilot progam előkészítése, megvalósítása és az eredmények hasznosítása.

### 3.2 Adaptáció és felkészítés, bevezetés és alkalmazás

A kiválasztott programcsomagoknak megfelelő adaptáció és felkészítés, a szoftvercsomagok és eszközkészletek forgalmazói akkreditált továbbképzéseket kínálnak termékeik felhasználásának támogatására.

### 3.3 Az infrastrukturális feltételek biztosítása

Jelen pályázati forrásból 2 darab 3D-s interaktív tábla, 6 darab interaktív projektor telepítéssel, beüzemeléssel, garanciával szoftver és szerviztámogatással, 24 darab PC vásárlása, 16 db LEGO MINDSTORMS Education EV3 Expansion Set Szenzorokkal és 16 db tablet.
20 darab PC vásárlása saját erőből a meglévő tantermi interaktív eszközcsomagok felújítására.

### 3.4 A humán erőforrás tervezése

Célunk, hogy pedagógusaink nagy számban – legalább 23 fő – akkreditált továbbképzéseken sajátítsák el a kiválasztott programcsomagok felhasználására vonatkozó ismereteket.
A digitális pedagógia gyakorlatba történő beépüléséhez szükséges és a humánerőforrással kapcsolatos feltételek megteremtéséhez az alábbi képzéseket tervezzük: ➢ Mobilrobotok az oktatásban (30 órás) 5 fő
➢ GEOMATECH@Élményszerű természettudomány (60 órás) 18 fő

Saját erőforrásból tudjuk megvalósítani:

➢ Intézményünkben 2 főállású rendszergazda dolgozik jelenleg is napi 8 órában

## 4. Disszemináció

A Felhívásban előírtak szerint, továbbá évente egyszer egy napos interaktív, személyes jelenléten alapuló rendezvény, időpontjában „Kiválóan Akkreditált Tehetségpontunk Tehetségnapja alkalmából" programcsoport részeként. Látványos és kipróbálható természettudományi tárgyú bemutatók, kísérletek a digitális pedagógia eszköztárának bevonásával és bemutatásával.
Az internetbiztonság és a fogyasztóvédelem témakörében – eddigi gyakorlatunknak megfelelően – rendszeres tájékoztató és figyelemfelhívó előadásokat szervezünk diákjaink és szüleik, illetve pedagógusaink számára.
A projekt előrehaladásáról és eredményeiről folyamatosan tájékoztatást nyújtunk, illetve észrevételeket gyűjtünk az intézmény honlapjának e célra létesítendő aloldalán és a helyi médiában. Gyűjtjük továbbá a projekttel kapcsolatos észrevételeket az érintettek körében.

## 5. Fenntarthatóság

A fenntarthatóság egyik legfontosabb eleme ennek a fejlesztésnek, hiszen nem ér semmit az új módszerek kipróbálása, ha az az intézményre szabott módon nem kerül be annak mindennapi életébe. Ennek érdekében vállaljuk, hogy az pályázat során módosított Pedagógiai Programban a digitális pedagógiai eszközökre vonatkozó elemeket 3 évente megvizsgáljuk, és a szükséges változtatásokat átvezetjük a Pedagógiai Programon és a tantárgyak helyi tantervein.

A projektben beszerzett eszközöket a pályázati időszakon túl is működtetjük, karbantartjuk, lehetőség szerint fejlesztjük. Az évente megrendezendő fent említett szakmai rendezvényt a pályázati időszakon túl is megtartjuk. Folyamatosan fejlesztjük digitális pedagógiai eszköztárunkat.

## 4. SZÁMÚ MELLÉKLET

**Intézményi vizsgarendszer a 9-11. évfolyamokon**

| Évfolyam | Tantárgy | Vizsga típusa |
|---|---|---|
| 9. évfolyam | idegen nyelv | írásbeli |
| | magyar nyelv és irodalom | szóbeli |
| 10. évfolyam | történelem | szóbeli |
| | idegen nyelv | szóbeli |
| | matematika | írásbeli |
| | biológia vagy kémia* | írásbeli |
| * 10. évfolyamon biológia vagy kémia tantárgyból - a többi tantárgy mellett - a tagozotosok vizsgáznak. | | |
| 11. évfolyam | két szabadon választható tantárgy** | szóbeli |
| ** A választható tantárgy csak érettségi tantárgy lehet, amelyből a vizsgázó érettségi előkészítőn vesz részt. | | |
| 11. évfolyamon a testnevelés tantárgy nem választható. | | |
| 11. évfolyamon a digitális kultúra tantárgy gyakorlati vizsgának minősül, így az a vizsgázó, aki ezt a tantárgyat választja, egy érettségi tantárgyból köteles szóban vizsgázni. | | |

Vizsgák tervezett időszaka: május vége, június eleje

A vizsgán szerzett érdemjegy azonos értékű a tanév során szerzett bármely témazáró dolgozattal, azaz 2-szeres szorzóval kell számolni.

Elégtelen vizsgajegy alapján megbuktatható a tanuló, ha átfogó évközi számonkérésekkor szerzett jegyeinek átlaga kevesebb 2,00-nél.

## VII. Záró rendelkezések

1. A pedagógiai program a következő felülvizsgálatig érvényes.
2. Módosítani kell a pedagógiai programot, ha jogszabályok elrendelik, illetve indokolttá teszik.
3. A pedagógiai program megtalálható
   - a főigazgatónál,
   - a főigazgató-helyettesi irodában,
   - az iskola hivatalos honlapján
   - a KIR rendszerben

A diákok (és a szülők) a főigazgató-helyettesi irodában tekinthetik meg hivatali időben.

## VIII. Legitimációs záradék

A nevelőtestület a 2026. augusztus 17-én tartott értekezletén a Szent Imre Katolikus Gimnázium, Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Kollégium, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai Programját elfogadta.

Nyíregyháza, 2026. augusztus 28.

.....

Lajtos István
a nevelőtestület képviselője

A Szent Imre Katolikus Gimnázium, Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Kollégium, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai Programját a főigazgató jóváhagyta.

Nyíregyháza, 2026. augusztus 28.

.....

Tamás Éva
főigazgató